ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל חמישי

שער תשיעי

אור התורה

מספר

ויקרא

והוא לקוטי אמרים. מאמרים יקרים. מעוררים הלבבות לעבודת ה׳. על סדרי פרשיות התורה. ועל חנוכה ופורים. שלש רגלים ור״ה ויוהכ״פ.

מאת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה׳

מרנא ורבנא מנחם מענדל נבג״מ זי״ע

— אדמו״ר ה„צמח צדק״ —

מליובאוויטש

כרך רביעי

נעתק מכת״י ויוצא לאור בפעם הראשונה
על ידי מערכת
„אוצר החסידים״
770 איסטערן פארקוויי ברוקלין נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים וארבע לבריאה

מפתח כללי

אור התורה

•

OR HATORAH

VAYIKRA

Vol. IV

Published and Copyrighted by

"KEHOT" PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway
Brooklyn, New York 11213
Tel.: 493 - 9250 - 1

Printed in U.S.A.

נדפס בדפוס "צורא"
ע״י מרדכי בן רחל ושלום דובער בן אסתר הכהנים

480 SUTTER AVENUE BROOKLYN, N.Y 11207

ב"ה.

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א ובהמשך להנדפס מכבר מדרושי ורשימות כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", הננו מו"ל בזה — לפעם הראשונה מכתבי יד — מדרושיו וכו' לספר ויקרא, בהוספה לאלה שנדפסו מכבר[1].

אחדים מהם נעתקו מגוף כתב יד קודש, והשאר מביכלאך כתבי יד מעתיקים שונים[2], כמצויין בשולי העמוד.

בסוף הספר הוספנו: א) מפתח ענינים. ב) רשימה מהמאמרים ע"פ סדר תנ"ך וכו' מכל ד' הכרכים מאוה"ת ויקרא.

העריכה וההערות בשולי העמוד נערכו ע"י הרב התמים ר' אהרן שי' חיטריק, והרב התמים ר' אלכסנדר זיסקינד שי' פיקארסקי.

* * *

בפרטיות יותר ע"ד כתבי כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" — ראה בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לספר אור התורה שמות (שמות—בא).

מערכת „אוצר החסידים"

ערש"ק יו"ד שבט, ברוקלין נ. י.
תהי' שנת דברי משיח.

1) על ספר ויקרא ג' כרכים. כ"א — תשכ"ה. כ"ב — תשכ"ט. כ"ג — תשל"ד.

2) רובם — רק העתקה אחת, ולכן אפשר שגם לאחר שהשתדלנו בזה, ימצאו טעויות, ובפרט בציוני העמודים ומ"מ שבפנים, חסרון התחלת או סיום החצע"ג וכו'.
ובבקשה רבה שכל מי שיש בידו כת"י בנוסח שונה יודיענו בהקדם. וזכות הרבים תלוי בו.

לוח המפתחות

ויקרא

צו

דרושים לפסח

שמיני

תזריע

אחרי

קדושים

אמור

ל״ג בעומר

בהר

בחקותי

פ׳ ויקרא

מד״ר פ׳ ויקרא פ״א עשרה שמות נקראו למשה וכ״ה בילקוט לכאורה י״ל כנגד עשר ספירות בלי מה והנה משה השיג עד החכמה משא״כ כשביקש הראיני נא את כבודך שהוא כתר כמ״ש בזח״ג פ׳ פנחס דף רנ״ה ע״ב נאמר לו לא תוכל לראות את פני, וא״כ ס״ל להמד״ר דכתר אינו בחשבון ע״ס שהרי אף שלא השיג בחי׳ כתר ניתנו לו עשרה שמות כנגד ע״ס, וזה כמ״ש הרמ״ז פ׳ ואתחנן דף רס״ה ע״ב וז״ל בעי למבעי מעמיקא דכולא ה״ס אבא עילאה, לארקא ברכאן לתתא שהרי הוא ראש האצילות בכלל גדול שבידינו שתחלת הספירות להמנות בכל פרצוף הוא מחכמה ולמטה כי הוא המוח הראשון המשפיע למטה אבל כל כתר נחשב לשל עולם עליון ממנו עכ״ל, ובמדרשים שנדפסו בזיטאמיר על פערטיל בשנת תרי״א נזכר ו׳ שמות נקראו למשה, והוא ט״ס, והם חשבו רק הששה שמות שהזכיר המד״ר תחלה עד אבי זנוח אבל במד״ר שנדפסו מקודם במינקוויץ ובילקוט פ׳ ויקרא נזכר עשרה שמות, וא״כ מ״ש ו׳ שמות טעות הוא.

עו״ש במד״ר אף אתה לא את בתי ואני קורא אותך בתי שנאמר אלה בני בתיה, בת יה. ומכאן ראי׳ לענין אשה הנקראת בתיה בפתח הבית ונהגו לכתוב בגט בתיה שהוא כשר וכ״כ בב״ש.

מד״ר פ׳ ויקרא: נעתק מבוך 1073 סט, ב גוכי״ק.

ובמדרשים שנדפסו בזיטאמיר: וכ״ה בדפוס שאלוניקי שנ״ד־ה. אמ״ד תקל״ז. לקח טוב כאן. ושמות ב, י.

במד״ר שנדפסו מקודם במינקוויץ: וכ״ה בדפוס ויניציאה שס״ג. אמ״ד ת״א־ב. תפ״ה (?). סדילקאב תקע״ט. לייפציג תרכ״ה.

וכ״כ בב״ש: (שו״ע אבה״ע סי׳ קכט) שמות נשים אות ב. וראה שו״ת אדה״ז — בסו״ס שו״ע חו״מ בהוצאת קה״ת — סל״ח (בהוצאת זיטאמיר סל״ט). בקובץ יגדיל תורה (נ. י.) שנה חמישית קובץ ו סי׳ עב ע׳ שכט. שו״ת צמח צדק — תאבה״ע — סרכ״ב. סרי״ט (קרוב לסופו). סקפ״ט (קרוב לסופו). פסקי דינים — צמח צדק — ח״ב תאבה״ע לסי׳ קכט ד״ה ע״ד (רצ, ב).

פ׳ צו

[בעז״ה תורת אדמו״ר שליט״א הנאמרה בפ׳ תזריע תקצ״ז]

ואכלתם אכול ושבוע כו׳ ולא יבושו כו׳ ביואל סימן ב׳. ובילקוט שם וכשהוא מברך את הצדיקים כופל את ברכתם ואכלתם כו׳ ולא יבושו עמי כו׳. ולהבין פי׳ ואכלתם אכול וענין ולא יבושו. הנה תחלה יש להקדים כוונת האכילה. דהנה כתי׳ כל הנק׳ בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו כו׳, שיש ג׳ עולמות בי״ע ובכל עולם [יש] נשמות ומלאכים. הנה המלאכים הם שלוחי השפע להיות השתלשלות ההשפעה מעולם ועד עולם. וכמו עד״מ בענין התהוות המזון גשמי צומח וחי הוא ע״י השתלשלות דרך המלאכים כי אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר לו גדל, וגבוה מעל גבוה שומר (ועמ״ש מזה ר״פ כי תצא). והענין כי הנה המזון של המלאכי׳ הוא מה שנשפע להם כח ועוז ע״י שנמשך ונשפע להם השגת אלוקותו ית׳ ומתבטלים נגד השגה הנ״ל תמיד בהשגתם התגלות האור הנראה להם (וביטול ויראה זו זהו עצמו חיותם וקיומם וכמ״ש יראת ה׳ לחיים * זהו מזונם וחיותם. ובהשתלשלות ע״י ריבוי רבבות מדריגות ממוצעי׳ המלאכים שבכל העולמות שעובר ונמשך השפע ומזון לכל העולמות מקטן ועד גדול. הנה עם היות שלמעלה הוא מזון רוחני דהיינו השגה באא״ס מ״מ ע״י ריבוי השתלשלות נעשה מזה מזון גשמי. (ועמ״ש בפ׳ ויקהל ע״פ קחו מאתכם ובפ׳ קרח ע״פ והנה פרח כו׳) וזהו פי׳ וענין המזל המכה בהעשב ע״ד מה שאמרו אע״ג דאיהו לא חזי מזליהו חזי שהוא שרשו ומקורו [למעלה] מקיף עליו) * שם הוא חזי כי מזל נק׳ שרש הדבר

ואכלתם אכול ושבוע: **נעתק מבוך 752 קנה, א (הב׳). [הבא בפנים בין חצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 551 יז, ב. נמצא ג״כ בבוך 184 תמז, ב. 403 יז, א. 567 קא, א (ושם בכותרת פ׳ צו).**

המאמר (בלי הגהות וכו׳) נדפס בהנחות הר״פ ע׳ סא. [וראה הוספות להערות וציונים שם ע׳ רב]. הנחת כ״ק אדמו״ר האמצעי בסה״מ תקס״ז ע׳ רנא. הנחה אחרת בלקו״ת ר״פ צו — לכן נדפס כאן.

אין לך עשב: **ראה ב״ר פ״י, ו. השמטות לזח״א רנא, א. מו״נ ח״ב פ״י.**

ועמ״ש . . תצא: **לקו״ת תצא לה, סע״ג.**

לחיים: **בבוך 567 לחיים).**

בפ׳ ויקהל: **תו״א ויקהל פט, א.**

ובפ׳ קרח: **לקו״ת קרח נה, ג.**

אע״ג דאיהו לא חזי: **ראה מגילה ג, א. לקו״ת במדבר טז, א.**

עליו): **בבוך 567 עליון.**

והתחלתו במקורו שמתחיל להיות נק' מזל לשון יזל מים כמו"כ כאן כל דבר הנברא בעשי' צ"ל מקור הדבר למעלה מעלה ע"י התגלות אור וזיו למלאכים העליוני' שבמרכבה העליונה, ודרך פרט מפני שור שבמרכבה נמשך למטה בנפש לכל הבהמות ומפני נשר לכל העופות. עכ"פ כל דבר נברא למטה צ"ל למעלה מעלה מקור הדבר ברוחניות וזהו שמכה אותו ע"י השתלשלות כו' ואומר לו גדל וכשמתגלה למעלה מעלה איזה מזון רוחני והשפעה למלאכים אזי בהשתלשלות וירידות המדריגות נתגלה ונתגדל למטה ג"כ המזון וההשפעה גשמי' (וזהו"ע מעלת שני השבע שזה מורה שיש למעלה השפעה עליונה. וההיפוך מזה בשני הרעב ח"ו שזה מורה על סתימת השפע עליונה, וכמבואר בזהר ס"פ מקץ דר"ד ע"א וע"ב ודקצ"ד ע"א) והמכוון בירידה זו הוא שע"י שיאכל האדם אותם עי"ז הוא מעלה ג"כ שרש המזון הנ"ל שהן המלאכי' הנ"ל למעלה ממדריגת[ם] הראשונה כי הנה בכל עולם יש ג"כ נשמות כמו שיש מלאכי' יש נשמות דבריאה כו' והם בבחי' פנימי' יותר מן המלאכי' וכשיאכל את המזון שנמשך ונשתלשל ממזון המלאכי' הנ"ל והמזון מוסיף בו כח ושכל יותר כי שרש כל הדברי' שלמטה הן מעולם התוהו אלא שירדו ע"י שבה"כ והאדם להיותו מבחי' קו האמצעי מבריח מן הקצה כו' יכול לבררן להעלותן וכשיאכל אותם ונכללו מעלה אותם לשרשו בבחי' פנימי' שהוא פני אדם לארבעתן שהוא גבוה הרבה יותר מהמלאכי' שהן בחי' פני שור כו' בחי' בהמה כו' (ועמ"ש במ"א בענין הקרבת העומר שעורים מיכלא דבהמה ע"י הכהן כו') וזהו"ע כוונת האכילה. והנה המאכל והמזון דעתה שרשו מבחי' בהמות וחיות שבמרכבה והתעלותו הוא ע"י הנשמות שהן בחי' פני אדם כנ"ל. והנה התגלות הנשמות דעתה הם* עם היותן נקראי' פני אדם מ"מ שרשן הוא מהתגלות ממכ"ע ששרשו מקו"ח שאחר צמצום אא"ס. אבל לעתיד יהי' התגלות נשמות מסוכ"ע שהוא לפני הקו והנשמות דעתה נגד הנשמות דלעתיד נק' בחי' בהמות, וכדאיתא ברע"מ שיש נשמות בחי' בהמות כו'. ונמצא שלעתיד יצטרכו הנשמות דעתה להעשות בחי' מזון להנשמות שיתגלו לעתיד שעי"ז יהי' עליותן מבחי' בהמה לבחי' אדם וכמו שעכשיו הוא עליית המזון הנמשך ומשתלשל מהמלאכים ששרשן מבחי' פני שור כו' וע"י אכילת אדם מתעלה בבחי' פני אדם כנ"ל כן כיון שכל הנשמות דעתה נק' בהמות לגבי הנשמות שיתגלו לעתיד לכן כדי שיתעלו גם הם ויוכללו ויתעלו להיות בבחי' ומדריגות הנשמות דלעתיד הוא ע"י שמתחלה יעשו בבחי' מזון להם.

וזהו ענין [סעודת] לויתן ושוה"ב שעתידין הצדיקי' לאוכלן, היינו שהנשמות דעתה יחשבו לגבי הנשמות דלעתיד שיתגלו בכ"א* בשם בהמות ויש מהן

הם : בבוך 551 ליתא.
וכדאיתא ברע"מ : ראה משפטים צד, ב. ובתו"א עד, ג. אוה"ת ראה ע' תת.
בכ"א : בבוך 403 בבחי' אדם.

שנק׳ שור הבר בחי׳ בהמה, ויש נשמות שנק׳ לויתן נוני ימא והצדיקי׳ יאכלו אותן זהו פי׳ סעודת לויתן ושור הבר, דהיינו כי יתכללו הכל בהתגלות שיהי׳ מסוכ״ע. והנה במ״א מבואר דלויתן ונוני ימא הם הנשמות שנתהוו מיחוד או״א דאצי׳ וא״כ לכאורה יפלא איך יתכן על נשמות גבוהות כאלו לומר שיהי׳ רק בחי׳ בהמות או דגים לגבי הנשמות שיתגלו לעתיד כו׳. אמנם באמת מאחר שהנשמות דלעתיד הוא המשכות מבחי׳ סוכ״ע שלפני הקו א״כ שוב לא קשיא מידי אם גם הנשמות דאצי׳ נק׳ רק בחי׳ בהמות לגבי נשמות הנ״ל שהרי ידוע דבריאה נק׳ בהמה לגבי אצי׳ שנק׳ אדם לגבי בריאה וכמ״ש ועל הכסא דמות כמראה אדם כו׳. והרי אפי׳ א״ק שלמעלה מעלה מאצי׳ נק׳ אדם דבריאה לגבי אא״ס שלמעלה מהקו כו׳ וא״כ עד״ז יובן ג״כ בענין הנשמות כי הנה באצי׳ יש ג״כ אבי״ע והנשמות שנמשכי׳ מיחוד או״א זהו מבחי׳ בריאה דאצי׳ כי נר״נ דאצי׳ זהו ג״כ בחי׳ בי״ע דאצי׳, אכן לעתיד יתגלו נשמות מבחי׳ יחידה ועתיק דאצי׳ וע״ז נא׳ הנה ישכיל עבדי כו׳ וגבה מאד, וכמ״ש פ׳ בראשית בביאור כי כאשר השמים החדשי׳, ולכן אפי׳ נשמה דאצי׳ ממש נק׳ רק בחי׳ בריאה דאצי׳ שלגבי נשמות דלעתיד נק׳ רק בשם בהמה כו׳ [כמו] שעולם הבריאה ממש נק׳ בהמה לגבי ז״א דאצי׳ שהוא בחי׳ אדם שעל הכסא כו׳.

והנה הטעם דאצי׳ דוקא נק׳ אדם מבואר בביאור בואלה המשפטי׳ וז״ל אבל אדם דאצי׳ הוא בחי׳ אדמה לעליון שאינו רק מהעלם אל הגילוי כו׳ משא״כ מבריאה* התחדשות יש מאין עכ״ל (ועי׳ [ב]מ״ש הרמ״ז ר״פ תולדות בפי׳ צדיקי׳ יושבים ועטרותיהם בראשיהם) וזהו ואכלתם אכול דהיינו מה שיהי׳ עד עתה בבחי׳ אכול שכבר הי׳ הם המבררי׳ היינו הנשמות דעתה שהי׳ בבחי׳ אדם אזי ואכלתם אכול שהם יחזרו להיות נתעלים למעלה מעלה ע״י שיהי׳ בבחי׳ מאכל להנשמות שיתגלו לעתיד מבחי׳ סוכ״ע (ועמ״ש במ״א ע״פ אני ישינה בפי׳ מהאוכל יצא מאכל דהוא ג״כ המכוון כנ״ל). וזהו והללתם כו׳ אשר עשה עמכם להפליא, כי לעתיד אחר כל הברורים והעליות שיתעלו כל הדברים התחתונים ע״י הנשמות דעתה והנשמות דעתה ע״י הנשמות שיתגלה לעתיד אזי יהי׳ א״ח עט״ב בבחי׳ או״ח ממטה למעלה כתר מל׳ שיהי׳ מל׳ בבחי׳ כתר נעוץ סופן כו׳ ויהי׳ כל השפעות ע״י בחי׳ מל׳ ויהי׳ אז בבחי׳ פלא וזהו אשר עשה עמכם להפליא היינו [שסוף] מעשה יהי׳ תחלה בבחי׳ פלא כתר מל׳.

אפי׳ א״ק שלמעלה מעלה מאצי׳: ראה אוה״ת ענינים בד״ה ג׳ מיני אדם. ובאוה״ת פ׳ בלק.

פ׳ בראשית: תו״א בראשית ג, ד.

בביאור בואלה המשפטי׳: תו״א משפטים עו, ב.

מבריאה: בתו״א שם בבריאה.

ובזה יובן מ"ש אח"כ ולא יבושו עמי, כי הנה אנו אומרים מהרה ישמע כו' קול כלה קול המשכה והשפעה, והנה עתה אין להכלה בחי' קול כי הכלה המל' הוא רק בחי' מקבל ולכך החתן אומר הרי את מקודשת לי והכלה שותקת כי אין לה קול. ולכן שמ"ע בלחש כי בזה"ז אינה יכולה לקבל העונג העליון רק בבחי' ביטול ושתיקה צלותא בלחש בחי' מקבל אבל לא משפיע, ובגלות כתי' נאלמתי דומיה כו' וכאלם לא יפתח פיו. אבל לעתיד שתתעלה המל' אחר כל הברורים להיות א"ח עט"ב ולהיות בבחי' או"ח כתר מל' ותהי' היא המשפיע ואז נאמר קול כלה ואז יהי' שמ"ע בקול רם קול גדול ולא יסף. וזהו אשר עשה עמכם להפליא כו' ולזאת ולא יבושו עמי, כי עכשיו תנן פ"ז דפסחי' והכלה הופכת פניה ואוכלת ע"ד מה דאי' בירושלמי פ"ג דערלה סימנא דאכיל מן חברי בהית (פי' מתביישׁ) מסתכלא בי' וכיון שעכשיו הכלה שהוא המל' הוא רק בחי' מקבל לכן הופכת פניה ואוכלת. וזהו"ע הבושה בהיות מסתכלא בי' אבל לעתיד ולא יבושו עמי, כי אחר הבירורי' והעלי' תהי' היא עט"ב ואז תהי' היא בבחי' משפיע וכמ"ש ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים אל הים הקדמוני ואז יהי' קול כלה שהקול וההמשכה יהי' מבחי' נוק' מן הכלה דוקא וא"כ ולא יבושו כו'. וזהו ענין כפל הברכה, שמלבד שיתעלה כ"כ להיות ואכלתם אכול כנ"ל עוד זאת גם כי ולא יבושו לפי שתהי' א"ח עט"ב ובחי' משפיע. וזהו משארז"ל עתידין צדיקים שיאמר לפניהם קדוש.

להבין ענין משמח חתן וכלה ומשמח חתן עם הכלה. הנה חתן וכלה הם יעקב ורחל כי הנה כנס"י נק' רחל ע"ש כרחל לפני גוזזיה נאלמה וענין גזיזות השערות הוא שהשערות הן בחי' נובלות ומותרות מעצם החיות

צלותא בלחש: **ראה תז"ח קא, ג.**

עתידין צדיקים: **ב"ב עה, ב.**

להבין ענין משמח חתן וכלה: **נעתק מבוך 741 סא, א. [והבא בפנים בחצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 412 קט, ב. נמצא ג"כ בבוך 111 קסח, א. 1232 קה, א.**

בבוך 1104 (הנחות ?) גוכי"ק כ"ק אדהצ"צ **משנת תקע"א, בא מאמר זה בשינויים** קלים ומתחיל: **להבין ענין שינוי הלשון בין הברכות שבברכה ראשונה חותם משמח חתן וכלה. ובברכה אחרונה חותם משמח חתן עם הכלה.**

המאמר **בלקו"ת צו ח, ד.**

חתן וכלה הם יעקב ורחל: **בלקו"ת כאן בפע"ח שער העמידה.**

שבגוף והוא מבחי׳ עוצם צמצום החיות עד שנעשה כמותרות. ואמנם בהיותם מחוברים לגוף הם יונקים עדיין מהגוף, אבל כאשר גוזזים אותם נעשים נבדלים ונפרדים מן הגוף לגמרי, וכך עד״מ כנס״י שהוא בחי׳ מלכות דאצי׳, נאלמה לפני גוזזיה הם הע׳ שרים דבי״ע שגוזזי׳ השערות דנוק׳ כו׳, פי׳ כי מקור וחיות הנבראים דבי״ע ממדת מלכותו ית׳ שבאצי׳ הוא יש מאין, וכמשל חיות השערה מן הגוף כו׳. אמנם בסטרא דקדושה שהם בבחי׳ ביטול אליו ית׳ ומקבלים עליהם עול מ״ש הרי הם כמשל השערות כשהם מחוברים לגוף שעם היות שהחיות שבהם מצומצם מאד, ואינו בערך העצמות וכמשל השערה שהיא בחי׳ מותרות לגבי העצמיות, שהרי אם יגזוז אותה לא יכאב לו כו׳ מ״מ הרי הם מחוברים להגוף דהיינו שבטלים אליו ית׳. וז״ש נודע בשערים בעלה באינון שערין דילה כו׳. אבל סטרא דקליפה שאומרים ידינו רמה כו׳, לי יאורי ואני עשיתני שהם בחי׳ יש ונפרדים ממש לעצמם ואינם בטלים כלל, ועכ״ז מקבלים חיות ויניקה ממדת מלכותו ית׳, שהרי לולי חיות האלקי שמחי׳ אותם הי׳ כלא היו, רק שבקבלת חיות זו לא נמשך בהם בחי׳ ביטול, רק אדרב׳ נעשו נפרדים ה״ז כאלו גוזזים השערות שבהם נמשך החיות ויניקה ומפרידים ומבדילים אותן ממקורן ושרשן להיות בחי׳ יש ודבר בפ״ע. וזה סוד גלות השכינה. [ש]נאלמה לפני גוזזיה שבע״כ שלא ברצונה משפעת להם חיות ויניקה רק כמאן דשדי בתר כתפוי, לפי שהם יש ודבר בפ״ע היפוך בחי׳ א״ס כמו בהיות בבחי׳ אצי׳ דאיהו וחיוהי חד כו׳. והחיות שמשפעת להם שנעשה בחי׳ נפרד הוא בבחי׳ גלות כו׳. ולכן נק׳ כלה מלשון כלתה נפשי, שתשוקתה לעלות ולהתכלל באא״ס ב״ה, רק שבע״כ יורדת בבי״ע לפני גוזזיה נאלמתי דומיה כו׳. אבל תשוקתה תמיד לעלות למעלה וכמ״ש למען יזמרך כבוד ולא ידום, נהורא תתאה קארי תדיר ולא שכיך כו׳.

ויעקב נק׳ חתן מלשון חות דרגא, כי הוא בחי׳ ירידות והמשכות אור א״ס ב״ה להיות מאיר ומתלבש במדת המלכות וכנודע שיעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה, פי׳ מן הקצה העליון שהוא בבחי׳ אור א״ס ב״ה מריש כל דרגין עד הקצה התחתון הוא מדת מלכותו ית׳ שהוא סוף כל דרגין דאצי׳ ונעשית מקור לבי״ע וראש לשועלים. והיינו שהוא

דאיהו וחיוהי חד : **ראה ת״ז בהקדמה (ג, ב).**

נהורא תתאה קארי תדיר : **ראה זח״ב קמ, רע״א. זח״א קעח, ב. עז, ב. פו, ב.**

חתן מלשון חות דרגא : **ראה יבמות סג, א.**

שיעקב הוא בריח . . אל הקצה : **ע״ד תרומה כו, כח. ראה זח״ב קעה, ב. זח״ג קפו, סע״א. זח״א א, ב. אוה״ת ויחי שפה, ב.**

מלכותו . . וראש לשועלים : **ראה מדרש הנעלם בזו״ח שה״ש עא, א. פרדס שער מיעוט הירח פ״ב. עבודת הקודש ח״ד, פ״ח. ע״ח שער סדר אבי״ע פ״ד.**

הממשיך הארה ולכן נק׳ חתן חות דרגא כו׳. והמלכו׳ המקבלת הארה זו נק׳ כלה מצד עוצם תשוקתה לקבל הארה והשפעה זו, וכמאמר קרי תדיר לנהורא עילאה ולא שכיך כו׳, וכמ״ש ואל אישך תשוקתך וכשנמשך הארה מבחי׳ חתן לבחי׳ כלה היינו בחי׳ יחוד שלהם. יחוד קודב״ה ושכינתי׳.

ודרך כלל היינו יחוד והמשכות סובב בממלא, כי קודב״ה קדוש ומובדל כו׳ היינו בחי׳ סובב כ״ע שמובדל ומופלא בערך מן העולמות ושכינתי׳ מלשון ושכנתי בתוכם היא בחי׳ ממלא כ״ע שהוא ההארה המתלבשת בתוך העולמות ממש, והיינו ב׳ הקצוות קצה העליון וקצה התחתון כנ״ל, ויעקב הוא הבריח התיכון המבריח וממשיך גילוי ההארה מבחי׳ ההעלם דסובב כ״ע להיות מאיר בבחי׳ גילוי בממלא כ״ע ממש. וזהו מן הקצה אל הקצה כו׳ וד״ל.

והטעם שההמשכה הזאת נק׳ בשם יעקב הוא כי יעקב אותיות יבקע, כי הנה המשכה זו ע״י בקיעה באה כמ״ש יבקע צורים במדבר, וכתי׳ אז יבקע כשחר אורך. פי׳ עד״מ אור השחר שבוקע חשכות לילה ומאיר ובא, כמו״כ גילוי אור זה דיעקב שמאיר ובא בכנס״י, והוא בבחי׳ בקיעה מתוך החושך העליון שהוא ענין ישת חשך סתרו שנק׳ חשך להיותו מופלא ומרומם לגמרי מערך העולמות, והיינו בחי׳ העלם העצמות דא״ס והוא למעלה עדיין מבחי׳ סובב וממלא, שהרי גם הסובב נק׳ אור להיותו בגדר עלמין אלא שהוא בבחי׳ מקיף עליהם, משא״כ העלם העצמות שאינו בבחי׳ השפעה כלל נק׳ חושך העליון, כמאמר רז״ל ברישא חשוכא כו׳, ומשם ההארה בוקעת להיות מאירה לעולמות כו׳. וזהו בחי׳ יעקב יבקע כשחר כו׳, ואזי כתי׳ וארוכתך מהרה תצמיח פי׳ כי לשון אר״ך אפיי״ם שבכתוב או אר״ך אנפי״ן שבזוהר הוא על אור א״ס ב״ה שנק׳ חושך העליון שנק׳ ארך אנפין מצד בחי׳ עוצם האריכות והתפשטות בלי גבול כו׳ (והוא למעלה גם מלהיות בחי׳ סובב לבי״ע, אחר שאינו בגדר השפעה עדיין לאצי׳ כו׳, אלא קודב״ה נק׳ סובב כ״ע היינו בחי׳ ז״א ויחוד קודב״ה ושכינתי׳ מז״א לנוק׳ הוא [תמיד] יחוד יעקב ורחל, אלא שיחוד זה הוא ע״י תוס׳ הארה מהכתר כו׳ וזהו שיעקב מבריח מן הקצה אל הקצה, דהיינו מהקצה דכתר כו׳).

אמנם ארוכתך לנוכח היינו בחי׳ הארת ארי״ך אנפי״ן המאיר בכנס״י ע״י הבקיעה דיעקב שהאור בוקע את החושך העליון כו׳. ופי׳ מהרה

יעקב אותיות יבקע: בלקו״ת כאן בע״ח של״א [בדפוס שקלאוו תק״ס ובדפ״א של״ב] ספ״א. וראה ג״כ ע״ח שער הכללים פ״י.

ברישא חשוכא: ראה שבת עז, ב.

תצמיח שע"י המשכות בחי' א[ל"א ב](ד)כנס"י נעשה בה הכח שתוכל להוליד ולהצמיח מאין ליש כו'. והענין כי הנה עד"מ בגשמיות אנו רואים שהארץ שהוא סוף כל דרגין שבעולם להיותה בחי' עפר שהוא האחרון שבד' יסודות יש בה הכח להצמיח פירות ואילנות ועשבים מאין ליש ממש שהוא הכח היותר עליון, כמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית שהוא ית' מחדש מאין ליש אפס זולתו ונמשך ונתלבש כח זה בארץ כו', כמו"כ למעלה מדת מלכותו ית' שהוא סוף כל דרגין דאצי' יש בה דוקא הכח להוות מאין ליש כל הנבראים ונפרדים כו' וכמ"ש כי הוא אמר ויהי בדבר ה' שמים נעשו כו'. וזהו בחי' ארוכתך שבכנס"י, דהיינו בחי' א"א שמאיר במל' שהוא ענין גילוי אא"ס מלמעלה מאצי', והיינו ע"י יבקע כשחר אורך תחילה, דהיינו בחי' הבקיעה הנ"ל. וז"ש זורע צדקות מצמיח ישועות פי' זורע צדקות היינו בחי' הבקיעה דיעקב שבוקע מתוך החושך העליון הנק' א"א להאיר במל' הנק' צדקה, ואז כתי' וארוכתך מהרה תצמיח, דהיינו מצמיח ישועות שמצמחת ומהוות מאין ליש כנ"ל.

אך הגורם להיות בחי' יעקב ויבקע הנ"ל הוא עונג העליון ב"ה הנק' שעשועי המלך בעצמותו שהוא הנק' מקור התענוגים פי' שאינו כדמיון התענוג שאדם מתענג שבחי' תענוג זה בא לו דרך השפעה מדבר נבדל שחוץ ממנו, וגם תענוג זה הוא פרטי ע"י צמצום התענוג באותו דבר המעונג שממנו מקבל האדם התענוג כו', משא"כ למעלה שהרי אין לך דבר שחוץ ממנו שיתכן לומר שיקבל התענוג ממנו, אלא בחי' תענוג זה הוא תענוג העצמי שמשתעשע בעצמותו דוקא כו', והוא ותענוגו א' כו' וד"ל.

וממילא מובן שאין תענוג זה בא בבחי' צמצום אלא הרי הוא בבחי' א"ס ממש בלתי מוגבל בשום דבר מהות ומציאות פרטי כו', ולכך נק' מקור התענוגים כי הוא המקור האמיתי לכל בחי' התענוגים שלמטה כמו אפי' בחי' תענוג שבח"ע כו'. והנה על בחי' זו נאמר עוז וחדוה במקומו, וכמארז"ל אין עצבות לפני המקום ב"ה לפני בחי' מקום אין עצבות כלל אלא עוז וחדוה בתמידות להיות כי הוא בחי' תענוג שבעצמותו שאינו בא מדבר נפרד ולכך אין לו מנגד כלל, ואין שם זה לעומת זה כו'. משא"כ בבחי' מקום וזמן בהשתלשלות העולמות יש שם גם עצבות היפוך התענוג [כי מאחר שבא בהשתלשלות והתלבשות בי"ס פרטי וממילא יש שם ג"כ המנגד להתענוג כשאינו מקבל התענוג] בשלימות ויש שם זה לעומת זה כו'.

שעשועי המלך בעצמותו: ראה עמק המלך שער זה.
אין עצבות לפני המקום: ראה חגיגה ה, ב.

והנה התענוג העליון הוא הגורם בחי' הבקיעה מן החושך שיהי' גילוי מההעלם כי מחמת התענוג שבעצמותו נמשך להיות ג"כ גילוי לזולתו וכמ"ש יאר ה' פניו אליך, פי' הארת פנים עילאה הוא בחי' גילוי העליון הנ"ל, כמו ענין הארת פנים בגשמיות שמראה פנים צהובות לזולתו, היינו ענין התגלות התענוג לחוץ דהיינו מההעלם לגילוי כמו ענין צהבו פניו של רבי מחמת שראה תוספתא חדתא והתענוג מהמצאת שכל חדש והי' תענוג זה כמוס במוחו ותבונתו, ומעוצם תגבורת התענוג בפנימיותו צהבו פניו והאיר מההעלם אל הגילוי לעין כל, וכך הוא עד"מ הארת פנים שלמעלה יאר ה' פניו אליך בחי' הארת תענוג מן ההעלם העצמות לידי גילוי כו'. וזו היא ענין הבקיעה מתוך החשך הנ"ל וד"ל. ולכן בחי' הגילוי מההעלם נק' שמחה כמשל השמחה שהוא גילוי התענוג הפנימי' מה שהוא שש ומתענג בתוך לבבו שמראה זאת לעין כול להיות רואים שמחתו כו'. וזהו שרש ענין שמחת חתן וכלה, כי בחי' יחוד חתן וכלה היינו ענין ההמשכה מההעלם דסובב בגילוי דממלא, שאין זה אלא ע"י השמחה שהוא גילוי התענוג מההעלם כו'.

וז"ש שמח תשמח רעים האהובים כשמחך יצירך בג"ע מקדם. פי' מקדם היינו מקדמונו של עולם כלומר כמו שגילוי הראשון מן ההעלם העצמות שנק' ג"כ בקיעות אור מתוך החשך, דהיינו שמתוך אור וזיו העצמות שאינו בגדר השפעה עדיין למקבלים באבי"ע שנק' בחי' חושך נמשך אור וזיו גילוי הארה מצומצמת בבחי' בקיעה כמו אור השחר שמבריק מתוך החשך כו', והיינו ע"י בחי' שמחה ותענוג עליון העצמי כנ"ל בענין שעשועי המלך בעצמותו. וזהו כשמחך בעצמך בלי אתעדל"ת כי חפץ חסד הוא, וכן גם עתה בהשתלשלות העולמות [ת]שמח ריעים האהובים להיות בבחי' גילוי מן ההעלם שזהו ענין יחוד חתן וכלה כנ"ל שכ"ז הוא ע"י תשמח בחי' שמחה ושעשועים העצמיים כנ"ל בענין יאר ה' פניו.

וזהו כחתן יכהן פאר. פי' שבחי' חתן הוא להמשיך הפאר בבחי' יכהן, דהיינו כמו ברכת כהנים שברכה זו המשכה מלמעלה שלא בדרך השתלשלות, שלמעלה מן ההשתלשלות שלא ע"י אתעדל"ת שלכן אומרים יברכך ה' שהוא מצד עצמו יברך ויתגלה כו'. כי אם המה עושים ע"י כחם באתדל"ת א"כ ברכה זו למה וד"ל. וכך החתן הוא ממשיך משעשועים העליונים שלמעלה מאתעדל"ת. וזהו יכהן פאר שהוא בבחי' כהן, דהיינו המשכות בחי' כתר ותענוג כו' כמ"ש יאר ה' פניו כו' ישא ה' פניו למעלה מבחי' השתלשלות.

צהבו פניו של רבי: וכ"ה בבוך 1104 גוכי"ק הנ"ל ובלקו"ת כאן ר' אבהו. וראה ירושלמי שבת פ"ח, ה"א.

ועפי"ז יובן ג"כ שינוי הלשון בענין הברכות משמח חתן וכלה משמח חתן עם הכלה. דברכת שמח תשמח קאי על זמן הגלות אבל ברכת אשר ברא קאי על לעתיד מהרה ישמע ושם חותם משמח חתן עם הכלה, פי' שגילוי שמחה עליונה יהי' בחתן וכלה בשוה ולא שתהי' הכלה מקבלת מהחתן, משא"כ עתה משמח חתן וכלה, שיש וי"ו בין חתן לכלה שהמשכות התענוג עליון הוא ע"י החתן שהחתן מקבל תחלה וממנו מקבלת הכלה כו'. והטעם כי עתה הכלה שהיא בבחי' מל' היא בבחי' מיעוט לפי שיורדת בבי"ע שהם בבחי' יש ודבר היפוך בחי' א"ס וכנ"ל בענין רחל לפני גוזזיה נאלמה, ומוכרחת לקבל הארת וגילוי אור א"ס ע"י החתן שהוא למעלה ממנה שהוא בחי' יעקב שהוא באצי' דאיהו וחיוהי חד כו'. אבל לעתיד כתי' והי' אור הלבנה כאור החמה, שלא תהי' הירח במיעוט אלא יהיו שוין בקומתן, ואז יהי' משמח חתן עם הכלה בשמחה אחת, וכ"ז הוא מחמת גילוי הסובב שהוא בבחי' עיגול שאין בו מעלה ומטה כך תהי' שמחת חתן ושמחת כלה שוה בהשואה אחת ולא יהי' בחי' מעלה ומטה כו'.

דרושים לפסח

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' אלקינו כו' וכתיב בצאת ישראל ממצרים, הנה ענין יצי"מ היינו שיצאו ממיצר הגרון, להבין זאת צריך להקדים כי ידוע שעיקר עבודת האדם הוא שיתפעל במוח ולב כמ"ש שמע ישראל ואהבת שמע הוא במוח ואהבת הוא בלב כמ"ש ואהבת בכל לבבך כו' ויש בזה ב' בחי' במוח והוא בחי' חו"ב וכן בלב יש ג"כ ב' בחי' אלו שהוא בחי' יראה ואהבה ומהתפעלות המוח נמשך התפעלות בלב והוא כמו למשל אדם המטעים לחבירו איזה דבר בטוב עד שיתפעל, והנה המוח * מתחילה יראה ואח"כ אהבה ובלב תחילה אהבה ואח"כ יראה, והענין יובן עפ"י הידוע שאין דומה שמיעה לראי' כמו למשל אדם שצריך ליכנס להיכל המלך אזי מתבונן בגדלות המלך וקטנות ערכו לגבי המלך ויש בזה אופנים שונים לפי ערך ההתבוננו' ככה הוא ערך הביטול אם מעט אם רב כמו הביטול שלפני עשיר או חכם הביטול הוא לפי ערך משא"כ כשנכנס להיכל המלך ורואה את עצם המלך הביטול אינו מצד הדעת וההתבוננו' כו' כי הרי הוא רואה את עצם המלך ונק' הביטול הזאת בחי' ביטול במציאות, וכמו"כ יובן בעבודת ה' בענין חו"ב שבחי' בינה הוא התבוננו' והשגות אלקות איך שהוא מחי' את כולם והוא העיקר והעולם הוא רק בחי' טפל לבד, הרי אין זה השגת * מציאות לבד והוא הנק' בחי' שמיעה מרחוק, ובחי' ראי' הוא בחי' חכ' שבחי' חכמה הוא לאסתכלא ביקרא דמלכא בחי' ראיית המהות ממש כמו למשל שרואה עצם המל' כנ"ל כי חכ' הוא כח מ"ה ובמ"ה יש ב' פי' הא' מה הוא בלי מהות כמ"ש ונחנו מה בחי' ביטול במציאות והב' הוא לשון מהות כמו ע"ס בלי מ"ה בלי מהות ושניהם עולים בקנה א' כי הוא בחי' ביטול במציאות בחי'

עבדים היינו: **נעתק מבוך 788 קו, ב.**

מאמר זה הוא סיום קבוצת מאמרים שנמצאים בין מאמרי אדהצ"צ. ולע"ע אינו ברור אם קבוצת מאמרים אלו הם מאמרי אדה"ז (אדה"א ?) או אדהצ"צ.

קבוצת מאמרים אלו נדפסו להלן וסדרם בהבוך הוא א) ד"ה להבין שורש ענין פסח ומצה — שבת הגדול ב) להבין שורש ענין פסח ומצה ג) ואמרתם זבח פסח — חג הפסח ד) והניף את העומר — חוה"מ פסח (נדפס להלן פ' אמור). ה) עבדים היינו.

המוח: **אוצ"ל במוח.**

שאין דומה שמיעה לראי': **ראה מכילתא יתרו יט, ט. לקח טוב שלח יג, יח.**

השגת: **אוצ"ל רק השגת.**

לאסתכלא ביקרא דמלכא: **ראה זח"א לח, א־ב. זח"ב רמז, ב.**

חכ' הוא כח מ"ה: **זח"ג כח, א. לד, א.**

מה . . מהות: **ראה אוה"ת איוב ע' תרעא.**

ע"ס בלי מ"ה: **ספר יצירה פ"א, מ"ב ובמפרשים שם.**

מהות הדבר, והנה במוח תחילה הוא בחי' חכ' שהוא בחי' בושה מקמי' קוב"ה בלי טעם ודעת, והנה בבושה יש ב' בחי' הא' בושה שאינו לעומק רק דרך מעביר, אך המכוון של בושה זאת הוא הבחי' פנימי' והוא הנק' יראה עילאה ואח"כ בינה שהוא בחי' השגות אלקות בהתבוננו' באופני' פרטים כנ"ל ונולד מזה האהבה והתשוקה לה' כמ"ש הנסתרות לה' אלקינו שבחי' ו"ה שבמות הן נק' נסתרות ומתחילה הוא היו"ד שהוא בחי' חכ' ואח"כ ה' שהוא בחי' בינה, וכמו"כ יובן למעלה שבחי' חכ' הוא בחי' נקודה הוא בחי' העלם עדיין ובחי' בינה הוא שנאצל מהמאציל כח להיות אלקות בבחי' בינה שהוא השגה יש מאין. והנה לכאורה אינו מובן שהרי בחי' אבא הוא מקור החסדי' ולפי הנ"ל הרי מבינה נולד האהבה. אך הענין הוא שבחי' בינה שהוא השגות אלקות ונולד מזה האהבה והתשוקה לה' יש בזה ג"כ היפוכו שהוא המרירות מצד ריחוקו מאלקות שהוא היפוך האהבה משא"כ בחי' יראה עילאה בחי' חכ' שהוא מצד ראי' (התהוות) * אין בזה ההיפוך כלל שהרי הוא מצד עצם ומהות הדבר ולא מצד ההתבוננו' שלו כלל ולכן אבא הוא מקור החסדי', והנה ב' בחי' אלו הם בלב ג"כ כמאמר הלב שומע הלב רואה אך שבלב הוא להיפוך מתחילה אהבה ואח"כ יראה כו', והנה ההתפעלות המוח שנמשכי' בלב הרי נראה שהם באים בשינוי המהות כי במוח הוא בחי' השגה שכליי' ובלב הוא בחי' התפעלות הלב, והטעם הוא מפני שיש מיצר הגרון המפסיק בין המוח והלב שדרך מיצר הגרון עיקר ההתפעלו' ולכן נעשה בו שינוי המהות. והנה כעת י"ל ענין יצי"מ שיצאו ממיצר הגרון הנה כתי' לבי ובשרי ירננו אל אל חי הוא * בחי' עצמות אלקות בחי' מהות ובשרי הוא בחי' הבל הלב אשר מיני' אתעביד קלא כי ידוע שהקול שהוא מורכב מאמ"ר גשמי' נמשך מחיצוני' הבל הלב, ולבי קאי על הבלי' פנימי' שבלב ובין לבי ובין בשרי ירננו אל אל חי. הענין יובן עפ"י מה שמבואר בס' הרפואה שיש שלשה מיני גידים גשמי' ורוחני' ועוד היותר רוחני', גידי' גשמי' הוא הנק' גידי ההרגשה והתנועה כמו למשל שמרגיש בראש כאב הרגל הרי נראה שיש חיבור ראש ורגל והחיבור הוא ע"י גידים הנמשכים מן המוח שהמוח הוא בחי' כללות החיות וגידי התנועה והרגשה שהם המחברים ראש ורגל יחד ולכן כשיש כאב ברגל מרגיש ראש או כשרוצה להתנענע בא' מאיבריו אזי תיכף פועל האבר הרצון אשר במוח והטעם הוא מצד גידי התנועה המחברי' ראש ורגל יחד, ויש איברי' אשר אין בהם גידים כ"כ כמו הריאה שאין בה גידי התנועה לחבר עם המוח לכן אינו שומע המוח כאב הריאה כמבואר בס' הרפואה, ויש עוד גידים הנק'

(התהוות): בהכת"י נרשם עה"ג נ' שצ"ל המהות.

הלב שומע הלב רואה: קה"ר פ"א טז, א.

הוא: אוצ"ל: לבי הוא.

שהקול . . מאמ"ר: ראה זח"ב קפד, ב. מאו"א מערכת קול סי"ט.

גידי הדם והם הנק׳ גידי החיות אשר בהם ועל ידם נמשך החיות מהמוח בכללות אל הלב ולב פליג לכל שייפין ואברי׳ ויש בהם הילוך ושוב שהולכי׳ ושבים ועכ״פ איך שיהי׳ על ידם נמשך הדם לכל האברים והם היותר רוחני׳ מגידי התנועה שהרי גידי התנועה הוא ענין גשמי אחר שחי׳ * שיכול להתנועע וגידי הדם הם הגידים אשר * ויש עוד גידים היותר רוחני׳ גם מגידי החיות והם הנק׳ עורקי׳ ובתוכם אין דם רק ע״י נמשך רוח החיים כמו שאנו רואים שתיכף אחר אכילת אדם קודם שנתעכל ונתהפך לדם מחזיק גופו, הטעם הוא כי יש גידים שנק׳ עורקים בלי דם שהם הממשיכי׳ רוח החיים בכל האברים, והנה יש עוד בחי׳ היותר רוחני מכל הג׳ בחי׳ אלו והוא הקול כי הנה ידוע שהקול הוא מעורר הכוונה ויש כוונה בלב כמו אם כיון לבו וכוונה במוח, וענין כוונה היינו ההתפעלות שנעשה מהשכלה אשר במוח והוא המכוון והתמצית העולה מהשכלה, ולא כמו שהעולם סוברים שההתפעלות הוא למטה מהשכל שהרי מחמת השכל הוא נתפעל כי אדרבה ההתפעלות הוא מצד עצם הנשמה שהנשמה שנלקחה מאלקו׳ לכן מיד כשמשכיל איזה ענין אלקות נתפעל מזה נמצא שההתפעלות הוא מצד עצם אלקות ולא מצד השכל, והשכל אינו אלא דרך מעביר שבו ועל ידו יתפעל הנשמה מצד העצם, וכן כונה אשר בלב הוא בחי׳ התפעלות מצד עצמות אלקות, והנה אם הקול מעורר כונה מוכרח להיות ששרש הקול הוא למעלה מהכוונה והענין כי יש תענוג ושמחה שהוא במוח ולב, במוח נק׳ תענוג ובלב שמחה, כי הטעם שמתפעל מוכרח להיות שיש לו תענוג מזאת ההתפעלות שאם לא הי׳ מתענג מזה לא הי׳ מתפעל, כמו״כ יובן בעבודת ה׳ שמחמת שיש בנשמה בחי׳ תענוג מאלקות כמ״ש אז תתענג על הוי׳ לכן מתפעלת מאלקות נמצא שהתענוג הוא גורם התפעלות, והנה כשהקול מעורר הכוונה מוכרח להיות ששרשו הוא בתענוג והוא כמו ענין שיר שהי׳ הלוים אומרים על הקרבן כי הקרבן בא על עוון כי אם עבר עבירה אחת קונה לו קטיגור כו׳ וע״י הקרבן כתי׳ ונרצה לו לכפר עליו ולמה הי׳ השירה, אך הענין הוא כי השיר הוא בכדי להמתיק

ולב פליג לכל שייפין: ראה זח״ג קסא, ב. רכא, ב. אגה״ק סל״א. תו״א בראשית ז, ד.

שהי׳: כ״ה בהכת״י.

אשר: בהכת״י מקום פנוי.

שהקול הוא מעורר הכוונה: ראה של״ה פב, ב. שו״ע אדה״ז חאו״ח סס״א, ס״ה. סק״א, ס״ג. מאמרי אדה״ז — הקצרים ע׳ תקלח. אוה״ת וארא ע׳ קעו.

שיר שהי׳ הלוים אומרים: ראה רמב״ם הל׳ כלי המקדש פ״ג, ה״ב. תמידין ומוספין פ״ו, ה״ו. זח״ג ח, סע״א (עפ״י קושית הרמ״ק באור החמה שם ד״ה בכהגין). מנ״ח מצוה קב. (באמצע ד״ה עוד איבעי לן). תוד״ה ונתקלקלו ר״ה ל, סע״ב. שו״ת חת״ס חאו״ח סנ״א. ובליקוטי הערות (על שו״ת חת״ס) שם.

עבר עבירה אחת: אבות פ״ד, מי״א.

הגבורה ולהיות קטיגור נעשה סניגור כי ע״י הקול השיר נתעורר תענוג עליון והוא כמו ענין אנפהא דמלכא נהירין כמו מלך ב״ו שכשהוא בתענוג אזי מי שבא אצלו לדבר דין על חבירו ששונאו כשהוא רואה שהמלך הוא בחדוה ותענוג אזי נתהפך ממש מן הקצה ויבוטל אצלו השנאה שהי׳ לו על חבירו, כמו״כ יובן למעלה שע״י קול השיר נתעורר תענוג עליון ונמתקו כל הגבורות ונהפך קטיגור להיות סניגור כו׳ ודוגמא לזה מצינו כמו בעת שמחת האדם מספק ביד או להיפוך בעת שיש לו עצבות גדולה שובר בידיו, והסיפוק ביד אינו כמו גידי התנועה הנ״ל שמתנועע מחמת שרוצה במוח כי הרי אנו רואים שאינו תלוי מצד בחירתו כלל שבעת שהוא בשמחה רבה אזי מוכרח לספק ביד ואין בו בחירה להיות מונע א״ע שלא לספוק, אך הטעם הוא כי עצמות השמחה והתענוג יוכל להתגלות באצבעות ידיו הגשמי׳, כמו״כ יובן בענין הקול שהוא מורכב מאמ״ר גשמי׳ מ״מ בו וע״י יכול להיות עצמות התענוג, וזה ענין לבי ובשרי שגם בחי׳ לבו שהוא בחי׳ הבלי׳ פנימי׳ שבלב ג״כ ירננו אל אל חי כנ״ל שבחי׳ קול מעורר כוונה פנימי׳ במוח ולב והנה בשעת יצי״מ יצאו ממיצר הגרון היינו שהיתה מדריגתם גבוה גם מבחי׳ קול הנ״ל, שהרי גם בחי׳ זו הוא בהלבשה בבחי׳ קול ואינו כמו עצמות ומהות הנשמה, משא״כ ביצי״מ הי׳ גילוי עצמות הנשמה כמו שהוא למעלה ממש שהרי יצי״מ ת״ר אלף רגלי אנשים וטף בלי טו״ד, זהו הוראה שהי׳ בהם גילוי הנשמה כמו שהוא בשרשה לכן לא רצו להשתקע בנש״ט, ולא בא בהלבשה דרך מיצר הגרון כלל, כי פסח הוא בחי׳ דילוג שדילג בחי׳ גרון והדילוג הי׳ מבחי׳ פנימי׳ אבא ונתלבש למטה בבחי׳ קטנות כמאמר הא לחמא עניא כו׳, וזה הי׳ הכנה למת״ת שבמ״ת הי׳ בחי׳ פב״פ דיבר הוי׳ שלמע׳ הי׳ התגלות בחי׳ פנימי׳ אבא ובתוך בנ״י נתקבל ג״כ בחי׳ פנימי׳, וזה הי׳ ע״י הכנה מתחילה בפסח שהי׳ גילוי בחי׳ פנימי׳ אבא בבחי׳ קטנות למט׳ עי״ז זכו במת״ת פב״פ דיבר הוי׳ כו׳. והנה עפ״י הנ״ל יתורץ הקושי׳ מה שמתחילה עושים קידוש בפסח ואח״כ אכילת מצה ומבואר בסה״ק שקידוש הוא בגדלות דאבא ומצה הוא בחי׳ קטנות וא״כ הי׳ צריך להקדים תחילה אכילת מצה שהוא בחי׳ קטנות ואח״כ קידוש שהוא בחי׳ גדלות כי הרי צריך לילך בהדרגה מנמוך לגבוה שאם אין לו בחי׳ קטנות עדיין איך יגיע לבחי׳ גדלות, אך עם הנ״ל יתורץ כי בפסח הי׳ דילוג מבחי׳ גדלות דאבא שלא בסדר והדרגה דרך מיצר הגרון לכן עושים תחילה קידוש ואח״כ אכילת מצה, והרי זה כמשל בע״ת שהי׳ מקושר בעומק רע בתחילה ואח״כ כשמתעורר בתשובה שההתעוררות הוא שלא לפי ערך נשמתו כלל, ויכול להשיג השגה באלקות אשר לא לפי ערך

להשתקע בנש״ט : **נסמן בעי׳ תתקפ.**
פסח הוא בחי׳ דילוג : **נסמן בעי׳ תתקעה.**

נשמתו ג"כ והטעם משום דמשכי' לי' בחילא יתיר כו', ואחר עשייתו התשובה אזי הולך בהדרגה להתבונן במוח ולב באלקות ומתפעל לפי ערך נשמתו כמו כן יובן ביצי"מ כמ"ש מאפילה לאור גדול וכמ"ש העם ההולכים בחושך ראו אור גדול שהי' במצרים משוקעים בנש"ט ויצאו לאור גדול כמ"ש ובמורא גדול זו גילוי שכינה והי' כמו ענין בע"ת לכן יתכן שיהי' תחילה קידוש בחי' גדלות ואח"כ מצה בבחי' קטנות, כמו משל הבע"ת שיכול להשיג דבר גדול אשר לא לפי ערכו, כמו כן יובן ענין הנ"ל שהגם שלא יש עדיין בחי' קטנות יכולים להשיג בחינת גדלות כנ"ל ודו"ל.

ואפי' כולנו חכמי' כו', ע' בס' דיריד דקכ"ח ע"א ענין יצי"מ, וזהו אפי' כולנו חכמים ומח' טובה מצרפה כמ"ש בלק"א פט"ז, מ"מ גילוי אהוי"ר בפ"מ עדיף לכן מצוה כו'. והטעם י"ל דז"א בעתיקא אחיד כו', משא"ב או"א במו"ס לכן אם יתן איש כל הון כו', כי הזיווג דז"א עדיף להנוק' מאורו' או"א מצד שרשו. וכן בעבודה כשיש אהוי"ד בלב אזי הדיבור חי יותר כו' מכשמקבל מהשכל שלא ע"י אהוי"ר ע' בוהי' מידי חדש כו', ואיך יצי"מ היינו ע"י או"א שהלבישו כו', הענין כמ"ש בשמח תשמח תקס"ד ריעים האהובים טורי חשוכא משם נמשך הכח להיות יוצר הרים אתעדל"ת א"כ עי"ז יצא ז"א ממצרים גילוי אהוי"ר, ובנפש י"ל כי תצא כו' על אויביך או מ"ש בזכור, קוצי דשערי כו', וא"כ מובן מזה הא דאפי' כולנו חכמי' כו', כי מתגלי' חו"ג דא"א אה"ר ומורא גדול במדות הגלוי' כשיוצאי' מהעיבור, וזהו למעל' מחב"ד כו'.

דמשכי' לי' בחילא יתיר: ראה זח"א קכט, ב.

ואפי' כולנו חכמים: נעתק מבוך 794 נח, ב.

בס' דיריד: נזכר ג"כ בבוך 1102 רז, ב גוכי"ק: בס' דירי'.

דז"א בעתיקא אחיד: בסה"מ תקס"ה ע' תסו וסה"מ תקס"ח ע' א באד"ר. ובלקו"ת צו יט, ב באדר"ז דרצב [א]. וראה תו"א יתרו עב, ג. סה"מ תקס"ט ע' קסז. מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' שלב. תקלב.

בוהי' מידי חודש: ראה לקו"ת ברכה צז, סע"ב.

בשמח תשמח תקס"ד: ראה סידור (ומאמרי אדה"ז — הקצרים) ברכת נשואין קלז, ב ואילך (ע' ו ואילך).

מ"ש בזכור: ראה תו"א (וסה"מ תקס"ה) פה, ב ואילך (ע' שפז ואילך).

להבין מ"ש מלכותך מכ"ע שמל' מחי' העולמו' ואתה מחי' והלא לית לה מגרמה כלום אספקלריאה דלא נהרא [אך הענין כי הגם שמל' מחי' העולמו' עכ"ז ל"ל מגרמה כלום] ופי' כי חו"ג שייך אף שאין עם שהוא נדיב לב בטבע שאם הי' צריך איזה אדם לקבל שפע ממנו ישפיע לו חסד משא"כ מדת מל' שאין מלך בלא עם (ולא שייך ההתנשאות בהעלם כשאין עם כמו ששייך החסד אבל בגילוי גם חסד אין שייך בלא עם רק קדש חכמה מלה בגרמה הוא לכן נק' מל' שם שהשם אין שייך רק לזולתו ולא שייך לומר שגם בפ"ע כלול בהעלם ול"ד לחסד שבלב עמ"ש ע"פ ואני נתתי לך שכם א' כו', או י"ל חו"ג שייך בלא עם נפרדי' רק על בנים משא"כ מל' שצריך עם עוממו' נפרדי') זהו ל"ל מגרמה כלום רק כשיש עם דוקא כו' נמצא ההתנשאו' מתהוה מבחי' עם וכיון שכן קודם התהוות בחי' עם איך שייך מלוכה (זהו שנק' המל' קרן שאינו מהות בפ"ע רק חיבור שני הכתלים מלך ועם).

ב) **אמנם** באמת הפי' ל"ל מגרמה אין ר"ל שמקבלת מהעם רק מי"ס (ותדע דהא ע"י המל' נתהוו העם) להבין זה צ"ל תחלה ענין ההפרש בין נביאים לחכמים כי הנביאי' נבואתן מנו"ה דאצי' ע"י התלבשותן בבי"ע ישעי' מבריאה יחזקאל מיצי' ומרע"ה מאצי' ע"י מעביר בבריא' ומ"מ לא השיג רק וראית את אחורי היינו אחוריים דיסוד אבא אבל ופני לא יראו וענין רוה"ק ד' שנכנסו לפרדס הוא המשך אורו' יצי' עצמן ולא בחי' אצי' המלובש ביצי' שז"ס הנבואה כנ"ל, ולפ"ז צ"ל איך רשב"י והאריז"ל השיגו בפרצופי ע"י

להבין מ"ש מלכותך מכ"ע: **נעתק מבוך 1114 עא, א גוכי"ק. נמצא ג"כ בבוך 61 קפ, ב.**

נדפס בשינויים ובאריכות דר"מ קעב, א. הגהות (הר"מ בן כ"ק אדה"ז?) בסה"מ תקס"ג ע' רעז. הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי שם ע' רפד. ובארוכה תו"ח בשלח קפד, ב.

שמל' . . לית לה מגרמה כלום: **נסמן בע' א'ג.**

אספקלריאה דלא נהרא: **זח"א לג, ב.**

שאין מלך בלא עם: **בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד [בהוצאת שעוועל ע' שעט]. ספר החיים [לאחי המהר"ל] ח"ה ספר גאולה וישועה פ"ב. עמק המלך שער (א) שעשועי המלך רפ"א. שער היחוד והאמונה רפ"ז (תניא פא, ב). אגרת הקדש ס"כ (תניא קל, ב). וראה פרקי דר"א פ"ג. בחיי וירא כב, יג.**

קדש חכמה: **ראה זח"ב מג, ב.**

קדש . . מלה בגרמה: **זח"ג צד, ב.**

נק' מל' שם: **פרדס שער ערכי הכינויים מערכת שם.**

ע"פ ואני נתתי לך: **תו"א (וסה"מ תקס"ג) ויחי קב, א. (ע' עח).**

שנק' המל' קרן: **זח"ג קכ, א. ביאוה"ז (והגהות הר"פ) במדבר קמד, ג. (ע' גב). סה"מ תקס"ה ע' תרט ואילך. תקס"ז ע' קסה ואילך.**

יחזקאל מיצי': **ראה סה"מ תקס"ה ע' תנג. תקס"ח ע' קעה.**

ד' שנכנסו לפרדס: **חגיגה יד, ב.**

צ"ל איך רשב"י: **ראה ג"כ מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' שפא.**

וא"א וא"ק שלמעלה מאצי׳ כו׳ אך הענין שיש הפרש גדול בין השגת הנביאי׳ שהיא השגת המהות ממש כמ"ש ואראה משא"כ רשב"י לא השיגו המהות רק ידיעת המציאות, וענין ידיעת המציאות כמו שאנו יודעי׳ שיש מדת מל׳ דאצי׳ שמחי׳ את העולמו׳ בי"ע ואנו יודעי׳ שמציאות המדה היא מדת ההתנשאות בחי׳ מלך כו׳ עכ"ז אין אנו יודעי׳ המהות שהרי ההתנשאו׳ אינו מסוג וערך התנשאות המלך על העם שאינו מחי׳ את העם בהתנשאות עליהם ולמעלה הנה בזה גופא שמתנשא עלינו אנא אמלוך מזה אנו מתהוים מאין ליש, וא"כ מהות זה שההתנשאות יחיה העם מאין ליש א"א להשיג, גם אינו מערך התנשאו׳ הגשמיו׳ שמגושם מאד שמיכאל משתחוה והוא ב"ה מתנשא עליו שבאמת אינו כן לא מיני׳ ולא מקצתי׳, א"כ זה שאנו יודעי׳ מדת מל׳ המחי׳ בי"ע נק׳ רק ידיעת המציאו׳ ולא השגת המהות, וכן בח"ע אנו יודעי׳ מציאותה ולא משיגי׳ מהותה שהיא לא בחכמ׳ ידיעא שהחכמ׳ גשמיו׳ אינה מהוה שום דבר כלל משא"כ הח"ע תחי׳ מהוה נשמות ובהשתלשלו׳ נמשכו ממנה שמן ומים וזה א"א להשיג שמחכמה יתהוו נשמות ושמן ומים ע"כ אין זה רק ידיעת המציאות, ועד"ז הי׳ השגת רשב"י עד א"ק כו׳ (אפשר מ"מ ל"ד לידיע׳ שלנו שהיא רק אמונה ואילו הם השיגו י"ל הרגשת המציאו׳ כידיע׳ שהנפש מחי׳ הגוף שאין משיגי׳ מהות הנפש ומ"מ משיגי׳ ואין שייך ע"ז אמונה כו׳ או י"ל שהשיגו המהות עד יצי׳ ושם ידעו הכל דרך אמונה או דרך הרגשה כנ"ל ע׳ באגה"ק ע"פ עוטה כו׳) אבל הנביאי׳ השיגו המהות מהו׳ המל׳ שבבי"ע וארא׳ את אד׳ איך ההתנשאו׳ מחי׳ זולתו (ואנו אין משיגי׳ רק שהמלך חי מההתנשאו׳ צהבו פניו כו׳) לכן לא השיגו רק בבי"ע.

ג) **ועתה** יובן ענין ל"ל מגרמה דלק"מ קושי׳ הנ"ל הלא בגשמיו׳ כשאין עם אין שייך מלוכה מאחר שבאמת אין ערוך כלל המהות המכוון שיש לה אור רק שאין מספיק להחיו׳ בי"ע עד שמקבל׳ מכל הי"ס וכן בהלבנה יש לה אור ומ"ש סיהרא ל"ל מג"כ היינו לענין להאיר על הארץ אין בה כח עד שמקבלת מהשמש ומה שהמל׳ מקבלת מי"ס היינו שיומשך רצון ותענוג בההתנשאו׳ וכן חכמה וחסד כו׳ אז יש כח בה להחיו׳ בי"ע וה"ע המ"ד שנמשך לה שעי"ז תחי׳ בי"ע. ופי׳ שתקבל מרצון נ"ל עדמ"ש בכוונות שופר מאחר שבאמת קמי׳ כלא חשיב א"כ איך שייך המלוכה אלא שנמשך תענוג כו׳ ומ"מ גם פי׳ הנ"ל אמת דל"ל מג"כ רק ע"י אתעדל"ת עושי דברו שעי"ז נמשך מלמעלה רצון למלוכה כו׳.

ועתה יובן ענין פסח ומצה, שבפסח הוא המשכות מוחי׳ דאו"א שהם ב׳ קוין חח"ן בג"ה, בינה הוא השגת מציאות גדולתו ית׳ ונמשך מזה

באגה"ק ע"פ עוטה: **אגה"ק יט.**
ואנו אין משיגי׳ . . פניו: **ראה דר"מ שם קעה, א.**

התלהבות דינין מתערין כי היא שמיעה מרחוק השגת המציאות ולא המהות ומחמת הריחק יהי' ההתלהבו' בגבורו' (ועמ"ש כי שמע כי שנוא') אבל חכמה היא בחי' ראיה שראי' מקרוב שרואה את הדבר ממש השגת המהות לכן ונחנו מה ביטול ומקור החסדי' ולא התלהבו' רק קרירות ביטול, וכמו שכך בנפש כך למעלה מוחי' דאו"א יראי' בושת ואהבה ו"ה תומ"צ ואוא"ס למעלה מכתר בשגם שכתר נק' סדכ"ס (ובאמת חו"ב שבאדם שניהם רק השגת המציאות ולמעלה שניהם השגת המהו' וה"ע הבן בחכמה וחכם בבינה).

לע"ל עין בעין יראו משא"כ במ"ת רק שומעי' הנראה כו' ע' בביאורי זהר ס"פ וארא ענין הבן בחכמה ותבין דזהו שומעי' הנראה בינה שבחכמ' ורואי' הנשמע חכמה שבבינה ופי' ראי' ושמיעה מהו' ומציאו' כנ"ל. אבל ראי' ממש חכמה שבחכמה השגת המהות ממש לא זכו במ"ת כי במרע"ה ופני לא יראו בחי' הנ"ל רק משה גימ' פקד קס"א אחוריי' דאבא ופנימי' בינה שהוא בחי' רואין הנשמע ושומעין הנראה.

שבת הגדול

להבין שורש ענין פסח ומצה, הנה פסח הוא ענין דילוג כמו פסח שתי רגליו וכמו ופסח ה' כי בפסח ענין דילוג והדילוג הוא ממוחין דאבא מבחי'

בינה . . דינין מתערין: ראה זח"ג י, סע"א. יא רע"א. ע"ח שי"ג, פ"ח. שי"ד, פ"ב. ביאוה"ז (לאדה"א) במדבר קמה, ד. (ולאדהצ"צ) שם ע' תסז. סה"מ תקס"ה ע' תרב. שער האמונה פמ"ח (ע' 153).

הבן בחכמה: ס"י פ"א, מ"ד.

לע"ל עין בעין: בגוכי"ק שלשה שורות פנויים ואח"כ בא קטע זה.

משה גימ' פקד קס"א: לקו"ת [להאריז"ל] שמות ב, י. תשא לג, כג. ר"פ ויקרא. שער הפסוקים שמות א, ח. תשא לג, כג. שמיני י, א.

להבין שורש ענין פסח ומצה: נעתק מבוך 788 קג, א. [והבא בפנים בחצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 385 רפא, א. ראה הערה ברד"ה עבדים היינו. ראה ג"כ מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקלד. תקלו.

פסח . . דילוג: ראה רש"י בא יב, יא. מכילתא ורש"י שם יג. רש"י שם כג. ביאוה"ז (וסה"מ תקס"ה) תוריע עד, א (ע' תל). לקו"ת (וסה"מ תק"ע) צו יג, ד (ס"ע סח).

נה״י דאבא כמ״ש קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים כו׳ בחי׳ הרים היינו בחי׳ המדות שמקבלים מבינה ובפסח הי׳ דילוג בחי׳ בינה ומדות וההלבשה הי׳ בבחי׳ מצה. להבין זאת צריך להקדים ענין התפעלות כו׳ כי פי׳ התפעלות הוא לשון פעולה ותנועה היינו ענין מרוצת הלב מהתקשרותו הראשון ברצונות זרים ע״י ההתבוננות איך שואתה מחי׳ את כולם מאין ליש, והנה זהו בחי׳ בינה ומדות שמבחי׳ התבוננות נעשה התפעלות המדות בלב, והוא כמו למשל אדם המטעים לחבירו איזה דבר באריכות ההסבר וטוב טעם ושכל עד שיתפעל שההתפעלות אשר נעשה אצלו הוא רק לפי שעה מאחר שא״ז מצד עצמו רק מצד חבירו, וכמו כן יובן בענין מוח ולב שבחי׳ התפעלות אשר נעשה בלב הוא מחמת המוח שמתבונן במוח באיזה ענין התבוננו׳ דהיינו איך שמחי׳ מאין ליש בכל עת ורגע וכדומה, ולכן חולפת ועוברת אחר התפילה, והתפעלות שבמוח הוא [אמת] מצד עצמו כי משכן הנשמה הוא במוח ונשמה הוא חלק אלקות לכן היא מתפעלת מאלקות וזהו בחי׳ תשובה תשוב ה׳ לגבי וי״ו כי ה׳ הוא התפשטות לאורך ורוחב הוא בחי׳ בינה וע״י בחי׳ בינה נעשה בחי׳ מדות בחי׳ וי״ו, אך צ״ל שענין תשובה לא שייך רק ששב מאיזה מקום שהולך הענין הוא שענין תשובה הוא תשוב ה׳ לגבי יו״ד דהיינו בחי׳ בינה שהוא בחי׳ השגות אלקות כשמגיע למדריגה אשר למעלה מהשגתו שהוא בחי׳ חכמה זהו הנק׳ תשוב ה׳ לגבי יו״ד והנה כתיב ואם רץ לבך שוב כו׳ וזהו תשוב ה׳ לגבי וי״ו שמבחי׳ בינה נתהוו בחי׳ מדות, והנה בפסח הי׳ דילוג בחי׳ בינה ומדות וההלבשה הי׳ בבחי׳ מצה שהוא הנק׳ מיכלא דמהימנותא והנה מבואר שבפסח הוא ענין קטנות נה״י דאבא, להבין זאת צריך להקדים מארז״ל אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעום טעם דגן וכשהוא טועם טעם דגן אזי קוראו אבא הגם שאינו יודע איך הוא אביו מ״מ קוראו אבא וזהו הנק׳ הכרה שנכנס בו הכרה שהוא אביו והולך אחריו דוקא וקשה עליו פרידתו ממנו בלתי טעם ודעת משא״כ כשהוא נעשה גדול אזי האהב׳ לאביו הוא מצד הטעם ודעת שמכיר איך שהוא אביו ושהוא זן ומפרנסו אבל בקטנותו כשטועם טעם דגן הוא קוראו בלתי טו״ד. והנה באמת גוף הדבר ומהותו ממש כמו שהוא בגדלותו כך הוא בקטנותו, רק ההפרש הוא בענין העלם וגילוי כשהוא בקטנותו כל

משכן הנשמה הוא במוח: **ת״ז תכ״א (מט, א נג, א). ע״ח שער העקודים ספ״ה (מ״ק). תניא פ״ט.**

תשוב ה׳ לגבי וי״ו . . לגבי יו״ד: **ראה ראשית חכמה שער התשובה פ״ב (קו, ג). זח״ג קכב, א. אגה״ת רפ״ד. מאמרי אדה״ז — הקצרים ע׳ תקפד. לקו״ת ר״ה ס, ד. בלק עה, א. מאמרי אדה״ז — פרשיות ע׳ תרצט.**

ואם רץ לבך: **ס״י פ״א, מ״ח.**

מצה . . מיכלא דמהימנותא: **ראה זח״ב מא, א. הערה בסה״מ תש״ח ע׳ 166.**

אין התינוק יודע . . דגן: **ראה ברכות מ, א. מ״ת לב״ר פט״ו, ו. מבוא שערים ש״ה ח״א פי״ב בהגהת צמח (א).**

מהות הדבר שבגדלותו יתגלה זה כעת הוא בהעלם והנה כמו"כ כתיב וזכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי כו׳ כי הנה כתיב ולא שמעו אל משה מקוצר רוח כו׳ שלא הי׳ בישראל לא מוח ולא לב רק שלא רצו להשתקע בנש"ט ולהיות נפרד מאלקות, או כמו כעת ג"כ שגם קל שבקלים אומר כי אתה אבינו הגם שעובר כל העבירות מ"מ אומר כי אתה אבינו שבחי׳ אמונה יש בו אך שהוא בהעלם, וראי׳ לדבר ממס"נ על קדה"ש שגם קשב"ק יכול למסור נפשו על קדה"ש, והוא מחמת כח מ"ה שבנפש אלקי׳ והגם שיכול לעבור על כמה עבירות מחמת שהוא בבחי׳ העלם אבל כשתובעים אותו להמיר דתו אזי נתעורר בחי׳ מה שבנפש כו׳ כי נש"י שרשם מבחי׳ חכ׳ וחכ׳ הוא כח מ"ה כו׳ וכמו שהתגלות אוא"ס הוא בחכ׳ כמו"כ בנשמות ששרשם מבחי׳ חכ׳ יש ג"כ הארה זו, אך שהוא בהעלם, אבל כשבא לידי מעשה כמו בענין קדה"ש אזי נתעורר בחי׳ מ"ה כו׳ הגם שאינו מבין כ"כ ענין אא"ס שבחכ׳ כו׳ וענין אצי׳ כו׳. ובזה יובן ענין מצה שהוא מיכלא דמהימנותא כי לחם שרשו מבחי׳ חכ׳ ומצה נק׳ לחמא עניא מטעם שהוא מבחי׳ קטנות נה"י דאבא ולמטה אצל המקבל הוא ג"כ בבחי׳ קטנות והעלם. אך להבין ההפרש שבין פסח לשבועות [ד]בשבועות כתיב חמץ תאפינה שמצוה דוקא לאפות חמץ ובפסח כתיב כי כל שאור וכל חמץ כו׳ שאיסורו גדול מאוד וזאת ידוע שגם בשבועות הוא נו"ה כי ענין שתי הלחם היינו נו"ה.

להבין זאת צריך להקדים כי אחר לילה ראשונה של פסח מתחיל ספה"ע וכמאמר מצוה למימני יומא ומצוה למימני שבועי וכמו שידוע עפ"י הקבלה שיום ראשון הוא חסד שבחסד ויום ב׳ גבורה שבחסד כו׳ וספירים ז׳ שבועות שהם מ"ט ימים שהוא היפך ענין המצה הוא בחי׳ קטנות נה"י דאבא בחי׳ אמונה שנדלג בחי׳ בינה ומדות וענין הספירה הוא דוקא נגד ז"מ כי ידוע שזלע"ז עשה האלקים ויש ז׳ מדות רעות ג"כ כמו תאוה רציחה כו׳ וע"י המדות דקדושה דהיינו ע"י התבוננות אלקות עד שנתפעל בלב בבחי׳ אהב׳ אזי נעתק מאהב׳ זרה כו׳, וכ"ז הוא ענין הספירה לברר הז"מ רעות וכמאמר משה אוליף להון רזא דמהימנותא היינו שקבע בנפשם בחי׳ אלקות לעומק כ"כ מה שהנשמה בג"ע אינה משגת זאת, ואח"כ כשנתבררו

להשתקע בנש"ט : כן הובא בכ"מ. וראה ז"ח יתרו לא, א. ובספר השיחות ה'תש"ב ע׳ 94 : אין שער הנו"ן זיינען ניט געווען קיין אידן, נאר דאס איז די שמרים פון מ"ט שערים.
קשב"ק . . קדה"ש : ראה תניא פי"ח.
נש"י שרשם מבחי׳ חכ׳ : ראה תניא פ"ב.
וחכ׳ הוא כח מ"ה : זח"ג כח, א. לד, א.
שהתגלות אוא"ס הוא בחכ׳ : תניא פל"ה.
מצוה למימני יומא . . שבועי : ר"ה ה, א וש"נ.
משה אוליף להון : ראה זח"ב כה, א.

כל הז״מ רעות [כתיב] פב״פ דיבר ה׳ עמכם שהי׳ גילוי פנימי׳ אא״ס שבפנימי׳ חכ׳ והוא בחי׳ גדלות דאבא, וכמו״כ בנ״י נתקבל בבחי׳ פנימי׳ וזהו פב״פ, ולא כמו בפסח שלא הי׳ רק בחי׳ קטנות לבד, וסה״ע הוא בחי׳ רצוא ע״י התבוננו׳ אלקות וגם שבבינה תמצית ועומק שהוא בחי׳ אין אך אין זה רק בחי׳ אין של היש, אבל בשבועות הוא גדלות דאבא ולכן כתיב חמץ תאפינה שענין חמץ הוא בחי׳ התנשאות להיות יש ודבר נפרד ולא יזיק כלל מחמת שהארה הוא מבחי׳ עליונה מאוד שהוא בחי׳ גדלות דאבא ואדרבא שמצוה שיהי׳ חמץ כדי שגם הם יוכללו באלקות אבל בפסח שהוא בחי׳ קטנות דאבא חמץ אסור כי הרי אין לו במה לברר שהרי דילג בחי׳ בינה ומדות. ויובן עוד יותר המלאכים שאמרו תנה הודך על השמים והשיב כלום גזל יש לכם ולכאורה אינו מובן לא התירוץ ולא הקושיא אך הענין שבאמת צדקו במה שביקשו התו׳ כי אורייתא מחכ׳ נפקת ובמלאכי׳ יש ג״כ בחי׳ שוב כמא׳ והחיות רו״ש ובחי׳ שוב הוא בחי׳ ביטול אשר למעלה מכלי השגתם והוא בחי׳ חכ׳ ולכן בקשו שיותן להם התו׳, והשיב כלום גניבה יש בכם כו׳ הענין הוא שבחי׳ פנימי׳ חכ׳ א״א שישכון כ״א במקום היותר נמוך משא״כ מלאכים שהם רוחני׳ לא יוכל להתקבל בתוכם פנימי׳ חכ׳, והגם שכתיב כולם בחכ׳ עשית שהמלאכים ג״כ שרשם מבחי׳ חכ׳ אבל הוא רק מחיצוני׳ חכ׳ אבל פנימי׳ חכ׳ לא יוכלו לקבל כנ״ל, וגם באופני׳ שהוא למטה מהמלאכים ובגלגלים הגם שהם ג״כ למטה אך מ״מ החומר שלהם עדיין הוא רוחני כי הגלגלים הם נתהוו מרוחני׳ הד״י לכן א״א שישכון בם בחי׳ חכ׳ רק דוקא בעולם העשי׳ היותר גשמי, וזה תשובה כלום גניבה יש בכם שהרי אינכם גשמי שיהי׳ בהם בחי׳ גניבה בחי׳ רע כו׳, ופנימי׳ חכ׳ לא יוכלו לקבל בבחי׳ רוחני׳ כי הרוחני׳ אין ערוך לגבי פנימי׳ חכ׳ רק בגשמיות שם דוקא יהי׳ התגלות פנימי׳ חכ׳, וראי׳ לדבר שהרי ביחנם הקב״ה והעביר התורה דרך מעביר לבד ונתבטלו ממציאותם ונתלבשה באותיות התו׳ אבל היא כמו שהיא בלי העלמה שאין האותיות מעלימות ומסתירים כלל, שהרי בשעת מת״ת נתלבשה ג״כ באותיות לא תגנוב כו׳ והרי לא הי׳ מסתירים כלל וכלל שהרי על כל דיבור פרחה נשמתם כו׳, כמו״כ גם עכשיו אין האותיות מסתירי׳ ומעלימים כלל וכלל רק כמו שהיא במקומה ממש, וראי׳ לדבר ממשארז״ל מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה שע״י לימוד התורה יהי׳ באימה וביראה כמו בה״ס בשעת מת״ת, והטעם כמ״ש ודברי אשר שמתי בפיך שבתורה א״צ רק שידבר דבר ה׳ שהוא בחי׳ ביטול עצמו לבד לדבר דבר ה׳ וממילא יתגלה אוא״ס שבפנימי׳ חכ׳, ואינה דומה זה לבחי׳ רו״ש שהרי הוא העושה הדבר כמו ענין רצוא שהוא ענין

המלאכים שאמרו: ראה שבת פח, ב. ואילך.
אורייתא מחכ׳ נפקת: זח״ב קכא, א. פה, א. זח״ג פא, א.
על כל דיבור פרחה נשמתם: ראה שבת פח, ב.
מה להלן באימה: ראה ברכות כב, א.

ההתבוננו' והשגות אלקות, וגם בחי' שוב שהוא בחי' נקודה ותמצית מה שאינו יכול להשיג מ"מ הכל הוא מצד האדם כנ"ל משא"כ בחי' תו' א"צ כלל לא מוח ולא לב רק העיקר הוא לבטל א"ע לדבר ה' וממילא יתגלה אא"ס שבפנימי' חכ' כמו שהוא ממש. ובזה יובן ענין שתי הלחם דשבועות שהוא בחי' תושב"כ ותושבע"פ שההלבשה אינו בבחי' קטנות והעלם כמו בפסח רק ההלבשה באותיות התורה הוא כמו שהוא למעלה ולכן כתיב חמץ תאפינה משא"כ בפסח חמץ אסור כנ"ל. והנה לפ"ז צ"ל ענין ד' כוסות בפסח כי הרי נתבאר שפסח ומצה הוא בחי' הדילוג מקטנות דאבא ונתלבש במצה ג"כ בבחי' קטנות שדילג בחי' בינה ומדות כנ"ל, וענין ד' כוסות של יין נרמז על בחי' בינה נמצא שהם שני הפכים בתכלית ולמה ארז"ל אפילו עני לא יפחתו לו מד' כוסות של יין עני הוא בחי' עני מן הדעת רק שיש לו בחי' אמונה לבד כנ"ל ולא יפחתו לו מד' כוסות של יין שהוא בחי' בינה. אך להבין זאת צריך להקדים כי הנה כתיב והחיות רו"ש ואין הפי' שבמלאך א' יש בחי' רו"ש רק שיש מלאכים שהם רק בחי' רצוא ויש מלאכים שהם רק בחי' שוב כמ"ש יוצר משרתיו ואשר משרתיו שיוצר משרתיו היינו המלאכים שנבראים בכל יום וכמ"ש מצמיח חציר לבהמה שהוא בחי' בהמה רבה דרביעא על אלף טורין ושתי להון בגמיע חדא היינו שהם נכללים ובטלים באלקות, הענין הוא שע"י דיבור האדם בת"ת או ע"י קיום המצוה נבראו מלאכים ולכן ע"י מחשבותיו הטובים כמ"ש חונה [מלאך] ה' סביב ליראיו שהיראים בעצמם הם שעשו את המלאכים ונבראו לפי שעה לבד ונכללים באלקות זהו מלאכים שהם בבחי' רצוא לבד, ויש מלאכים שהם בבחי' שוב לבד והוא ענין ואשר משרתיו שהם המלאכים העומדים משי"ב כמו מיכאל וגבריאל כו' שהם בבחי' שוב ויש סוד בזה שהמלאכים שרשם גבוה יותר מנשמות בזה כמ"ש יראת ה' לחיים שנשמות נק' מהלכים שאינו עומד על מקום אחד רק פעם יוכל לעלות מעלה מעלה ופעם ילך מטה מטה בשאול תחתיות מחמת ששרשם מבחי' האהבה, אבל המלאכים נקראי' עומדים שהם עומדים תמיד במדריגה א' לא יוסיף ולא יגרע מטעם ששרשם מבחי' גבורה וגבורה מתקיימת יותר מאהבה כו', ויש מלאכים שהם בבחי' רו"ש כמ"ש פני אדם לארבעתן ובבחי' אדם יש ב' בחי' רו"ש, והנה כשניתנה התו' לישראל הרי עברה דרך עולם המלאכים כמו למשל

שתי הלחם . . תושב"כ ותושבע"פ: ראה זח"א רס, א. אוה"ת שבועות ע' קב.

אפי' עני . . יין: ראה פסחים רפ"י.

עני מן הדעת: ראה כתובות סח, א.

יוצר משרתיו: ברכת יוצר. וראה איכ"ר פ"ג, ח. טור או"ח סנ"ט. לקו"ת אמור לו, א. המשך תער"ב ע' תרפד.

בהמה רבה . . בגמיע חדא: ראה זח"א יח, ב. רכג, סע"א. זח"ב קפט, א. ריז, א. רמ, ב. לקו"ת אמור לו, א. רש"י ומצודות תהלים נ, י.

מי שצריך לנסוע מאה מילין למקום דירתו אז הוא לן באיזה פונדק, אך הלינה הזאת הוא רק דרך מעביר לבד בכדי שיגיע למקום דירתו הגבוה*, וכמו״כ יובן בענין הנ״ל שהתו׳ שהיא מפנימי׳ חכ׳ דירתה הקבועה לא יוכל להיות רק דוקא בעולם העשי׳ שלנו כמארז״ל נתאוה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים לו הוא בחי׳ עצמותו וא״א שיהי׳ לו דירה בקביעות דוקא כ״א בתחתוני׳ דוקא כנ״ל, אך כשצריך לירד למטה הרי הוצרך לעבור דרך עולם המלאכים וכמ״ש מה אדיר שמך בכל הארץ וכתיב בזוהר תבר גזיזא דברדא כו׳ כי אדיר ענינו לשון חוזק והוא כמ״ש טוב ארך אפיים מגבור מושל ברוחו כו׳ כמו עד״מ מלך שיש לו אהבה לאיזה איש פחות ערך אזי צריך להיות זה אצלו בחיזוק בכדי שיעזוב כל אוהביו ושריו ולהתקר׳ עצמו לפחותי ערך כמו״כ יובן בענין אדיר שהוא לשון חוזק וזהו תבר גזיזא דברדא שהלך דרך עולם המלאכים דרך מעביר לבד לעיקר דירתו הקבוע שהוא בעולם העשי׳ שלנו. והנה ע״י שעברה התו׳ דרך עולם המלאכים דרך מעביר עי״ז נעשה במלאכים ג״כ בחי׳ שוב וכדוגמא זו יובן בענין ד׳ כוסות של יין כי הנה כתיב ואעבור עליך כו׳ היינו שבפסח הי׳ בחי׳ דילוג בחי׳ בינה ומדות ממוחי׳ דאבא אך מחמת שצריך לעבור דרך מעבר בינה ומדות לכן נתהוה בתוכם ג״כ בחי׳ רצוא דרך מעביר לבד כנ״ל וד״ל.

להבין שורש ענין פסח ומצה. הנה ידוע ההפרש שבין שבת ליו״ט ששבת הוא מוחין דאבא ויו״ט הוא מוחין דאימא וכמו״כ בפסח שהוא ענין דילוג הוא ממוחין דאבא ונגעים הוא ענין הסתלקות אור אבא ומוחין דאבא הוא בהתרחבות הכלים ומוחין דאימא הוא בהרחבות הכלים מיעוט אחר מיעוט ולהבין זאת צריך להקדים הנה כתיב והחיות רו״ש בחי׳ רצוא היינו בחי׳ התפעלו׳ אלקות כמו ע״י התבוננות איך שאתה מחי׳ את כולם מאין ליש כח

הגבוה: **אוצ״ל הקבועה.**

נתאווה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים: **ראה תניא רפל״ו ובליקוט פירושים שם.**

תבר גזיזא דברדא: **ראה זח״ב קמ, ב. ברכות יח, ב.**

להבין שורש ענין פסח ומצה: **נעתק מבוך 788 קד, א. נמצא ג״כ בבוך 385 רפג, א. וראה הערה ברד״ה עבדים היינו.**

ההפרש שבין שבת ליו״ט: **ראה פע״ח שער מקרא קדש פ״א.**

ונגעים . . הסתלקות אור אבא: **ראה ע״ח שער לאה ורחל פ״ז.**

הפועל בנפעל כו׳ או כשמתבונן בבחי׳ אצי׳ שהוא בחי׳ סובב עי״ז יתפעל בלבו וענין התפעלות היינו ענין פעולה ותנועה שניזוז הלב ממעמדו ומצבו הראשון כי לב נק׳ בחי׳ התקשרות כשמקושר באיזה דבר זה נק׳ בשם לב וע״י התבוננות הנ״ל נעשה התפעלות הלב בחי׳ רצוא כמו למשל אדם הרץ ברגליו שנתרחק ממקום הראשון שהי׳ מקושר ברצונות זרות ויש בזה חלוקי מדריגות היינו כשהתפעלות אלקות אינו נכנס בתוכו לעומק אזי אינו מתנתק הלב רק מהדברים זרים אשר אינם ג״כ אצלו בהתקשרות עומק נפשו, ומהרצונות זרים שמקושר בהם לעומק אינו נעתק כלל ואם ההתפעלות הוא לתכלית העומק אזי ניזוז ונעתק הלב מרצונות הזרים אשר מקושר בהם בעומק גדול וזהו הנק׳ בשם כלות הנפש כמ״ש כלה שארי ולבבי שאין המכוון להיות כליון הנפש מהגוף לגמרי רק הוא כנ״ל שהוא בחי׳ מרוצת הלב להתרחק ממקומו הראשון כנ״ל וז״ש אם הבנים שמחה שבינה נק׳ אם הבנים וזהו אם הבנים שמחה שע״י בינה שהוא התבוננות אלקות בממלא וסובב נעשה שמחה שהוא בחי׳ שמחה ותענוג באלקות (הנק׳ בל״א קוועל ועי״ז נעשה התהפכות המדות הנק׳ בל״א צוא רירט פון זיך כו׳) ובזה יובן מ״ש שמוחין דאבא * הוא מיעוט הכלי מיעוט אחר מיעוט היינו כל מה שמתבונן יותר לעומק אזי נתמעט הכלי והישות כו׳ כנ״ל, והנה כתיב אם רק לבך שוב כו׳ והוא בחי׳ מוחין דאבא כו׳ להבין זאת צריך להקדים ההפרש בין שמיעה לראי׳ כמו עד״מ אדם שרוצה ליכנס להיכל המלך קודם שנכנס למלך פנימה אזי הביטול הוא מצד ההשגה איך שמשיג גדלות המלך וגם כשנכנס למלך פנימה כשיכול להציע דבריו בהיכל * לפני המלך אזי מזה הוראה שהביטול הוא אינו מצד עצם הביטול הנ״ל רק מצד השגתו בגדלות המלך אבל כשנתקרב אצל המלך בקירוב יותר אזי נתבטל ממציאותו לגמרי עד שאינו יכול לדבר כלל ונופל לארץ ממש מצד שהביטול הוא אינו מצד השגתו במל׳ רק הביטול הוא למעלה מן ההשגה מצד ראיות עצמי׳ המל׳ עד שאינו יכול לעמוד ברגליו כלל ונופל לארץ כנ״ל וכמו״כ יובן בעבודת ה׳ שבחי׳ רצוא הוא השתוקקות רב ע״י התבוננו׳ והשגות אלקות ויש בזה חילוקי מדריגות מאחר שהוא מחמת השגה באלקות הרי תלוי לפ״ע השגתו אם מועט ואם רב אך כשבא למדריגה גבוה אשר למע׳ מהשגה אזי נק׳ בחי׳ שוב והוא בחי׳ חכ׳ שהוא בחי׳ לאסתכלא ביקרא דמלכא בחי׳ ראי׳ מקרוב כו׳ כי בחי׳ בינה מאחר שהוא השגות אלקות הרי אין זה עצמותו כי מאחר שהוא משיג כי באמת בעצמותו לית מח׳ תפיסא בי׳ כו׳ והוא הנק׳

שבינה נק׳ אם הבנים: ראה זח״א ריט, א. סה״מ תש״ט ע׳ 112 בהערה.
דאבא: אוצ״ל דאימא.
אם רק לבך שוב: ס״י פ״א, מ״ח.
בהיכל: בבוך 385 בהשכל.
לאסתכלא ביקרא דמלכא: ראה זח״א לח, א־ב. זח״ב רמז, ב.
לית מחשבה תפיסא בי׳: ת״ז בהקדמה (יז, א).

בחי׳ שמיעה מרחוק, ואח״כ כשבא יבא למדריגה גבוה אשר למעלה מהשגה אזי נק׳ בחי׳ שוב והוא בחי׳ חכ׳ כמשל ראיית המלך בעצמו בקרוב לו ממש והוא מצד בחי׳ חכ׳ שבנה״א כי חכ׳ הוא כח מ״ה ולכן אנו רואים שאפילו קשב״ק יכול למסור נפשו עקדה״ש והוא מצד בחי׳ מ״ה שבחכ׳ שיש בכל נפש מישראל וכמ״כ מצינו בענין בע״ת שפתאום נתעורר בנפשו לשוב בלתי שום התבוננו׳ רק שנגע יראת אלקים בלבו מצד עצמו והוא מ״ה כו׳ וכמו״כ במלאכי׳ יש ב׳ בחי׳ אלו כמ״ש וצבא השמים לך משתחוים שמתחילה עבודתם ע״י השגה אך כשבאים למדריגה גבוה אשר למעלה מכדי השגתם אזי נתבטלו ממציאותם ונק׳ בחי׳ השתחואה כנ״ל כי בבחי׳ מ״ה שוין הקטון והגדול ובין מי שיש בו נשמה דבריאה ובין מי שיש בו נשמה דעשי׳ אין הפרש ביניהם לגבי בחי׳ מ״ה שבהם כידוע וזהו הנק׳ התגברות חסדים על הגבורה וד״ל כמו למשל אש ומים שטבע האש לעלות וטבע המים לירד שהם שני הפכים בתכלית ואם יגבר המים על האש אזי יכובה האש וכמו״כ יובן בענין התגברות החסדים על הגבו׳ וד״ל והנה זה נק׳ בחי׳ שוב שאחר הרצוא שהוא כמשל העולה בהר וכשמגיע למקום הגבוה יותר שאין יכול לילך יותר אזי אותו העולה הוא עצמו ישוב אך יש בחי׳ שוב אשר לא הי׳ מתחילה כלל בחי׳ רצוא ויש ב׳ בחי׳ שוב בחי׳ שוב אשר למטה מרצוא ובחי׳ שוב אשר למעלה מרצוא וענין שוב אשר אין לפניו רצוא יובן עפ״י משל שנכנס לאיזה איש פחות הערך בלתי ידיעה כלל שלא הכין א״ע מתחילה כלל וכמו״כ יובן בעבודת ה׳ שבחי׳ שוב שאחר הרצוא הוא ע״י הכנה מתחילה בהתבוננות והשגות אלקות וכמ״ש מי יעלה בהר ה׳ כו׳ וענין השוב שבלתי הרצוא היינו בלתי הכנה רק כמו שהוא במקומו אזי יתגלה עליו אלקות ויש בזה ב׳ מדריגות כנ״ל בחי׳ שוב אשר למטה מרצוא היינו שעוסק בתומ״צ שהוא המשכת אלקות ומתבונן באלקות וענין אלקות יקר בעיניו מאוד אך שלא ניזוז ממקומו כלל זהו בחי׳ שוב שלמטה מרצוא היינו שבחי׳ אלקות נמשך בו כמו שהוא במקומו בלתי שום הזדככות משא״כ בחי׳ רצוא שהוא בחי׳ מרוצת הלב הרי נעתק ממקומו הראשון לגמרי ובחי׳ שוב אשר למעלה מרצוא הוא ג״כ כנ״ל שהוא בלתי הכנה מתחילה אבל ההפרש הוא שבחי׳ שוב זה אשר למעלה מרצוא היינו שמאיר בו ממקום עליון יותר אשר פועל בו להיות נהפך הטבע שלו ממש וכמו למשל שטבע האש אם הי׳ באפשרי שיתהפך הטבע שלו להיות יורד למטה כמ״ש ההופכי הצור אגם מים שצור הוא בחי׳ חמימות ונהפך הטבע שלו להוציא מים כמו״כ יובן בענין שוב זה שפועל להיות נתהפך הטבע ממש. ויובן הענין מאפר פרה אדומה שבתחילה שחטו הפרה להוציא הדם ואח״כ שרפו אותה והאפר שנשאר נתנו אותו לתוך מים חיים כי ידוע שיש גבורות דקדושה ויש גבורות דקליפה שהוא

חכ׳ הוא כח מ״ה: זח״ג כח, א. לד, א.

קשב״ק . . עקדה״ש: ראה תניא פי״ח.

ענין חמימות התאוה ברשפי אש וזהו הנק׳ פרה בחי׳ בהמה שבהמה נק׳ בער כמ״ש ושלח את בעירה שהוא חמימות התאוה זרה אך ע״י התשוקה לאלקות או מרירות שהוא מצד הריחוק מאלקות עי״ז עוקר חמימות התאוה כי אין הדינין נמתקין אלא בשרשן כידוע, וזהו ענין שחיטת הפרה להוציא דמה כי דם הוא ענין חמימות כמ״ש כי הנפש הוא הדם כו׳ וענין שריפתה היינו לבררה ולהפכה לה׳ וענין אפר פרה היינו בחי׳ גבו׳ קשות אשר לא יוכל להתברר נתנו אותו אל מים חיים כי מים הוא חכמה ומים חיים היינו בחי׳ חכ׳ כמו שהוא בבחי׳ אין כי החכ׳ אשר נתהוה ממנה בינה ג״כ הוא בחי׳ יש שהרי ממנה נתהווה בינה רק מים חיים הוא בחי׳ חכ׳ כמו שהוא בבחי׳ אין וע״י הארת בחי׳ חכ׳ זו נתהפך בחי׳ גבורות קשות לאלקות והוא הנק׳ בזהר שיורי טלא דבדולחא גוונא סומקא אתחזי׳ בי׳ כי ענין הבדולח הוא אבן טוב הבהיר מאוד כמו ועינו כעין הבדולח כו׳ ומראה אדמימות אינו ניכר בו כלל מחמת בהירתו, וכמ״כ יובן הנמשל למעלה שבחי׳ טלא דבדולחא הוא בחי׳ עצם החכ׳ וכשהוא מתגלה למטה בכדי להפך את הטבע כנ״ל בענין אפר בתוך מים חיים אזי נק׳ גוונא סומקא אתחזי׳ בי׳ שהוא* כדי לברר אך מחמת תוקף הבחי׳ חכ׳ אין בעצם לא ניכר כלל שהוא בא לברר והנה כעת בזמן הגלות שהוא כדי לברר הוא רק בחי׳ שיורי טלא דבדולחא ולעתיד כתיב וראו כל בשר שבחי׳ ראי׳ גשמי׳ יזדכך אזי יהי׳ עצם טלא דבדולחא והנה כ״ז הוא הקדמה להבין שרש ענין פסח ומצה וענין לא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממ״ה כו׳ וד״ל.

בס״ד, חג הפסח

ואמרתם זבח פסח הוא לה׳ כי פסח ה׳ כו׳, להבין שרש ענין פסח שהוא בחי׳ דילוג וגם להבין ענין ובמורא גדול זו גילוי שכינה כי הנה ידוע

אין הדינין נמתקין אלא בשרשן: ראה פע״ח שער השופר פ״א. לקו״ת [להארי״ל] וישב לט, א. תניא פל״א.

מים הוא חכמה: ראה פרדס שער ערכי הכינויים מערכת מים.

הנק׳ בזהר: ראה זהר ח״ג קלה, ב. וראה ג״כ ביאוה״ז תזריע עב, סע״ד. סה״מ תקס״ה ע׳ תכו.

ואמרתם זבח פסח: נעתק מבוך 788 קד, ב. חלק נמצא בבוך 385 רפד, ב. וראה הערה רד״ה עבדים היינו.

פסח . . . דילוג: נסמן לעיל ע׳ תתקעה.

ששכינה הוא מה ששוכן בתחתוני׳ בחי׳ מל׳ שמחי׳ את כולם בחי׳ כח הפועל בנפעל כמ״ש מלכותך מכ״ע וזהו בכל השנה ג״כ, אך הענין הוא שהחידוש בפסח הוא מה שמאיר גילוי שכינה שבכל השנה הוא בהעלם ובפסח הוא בגילוי כמשי״ת לקמן, וגם להבין ענין מצה זו שאנו אוכלי׳ ע״ש מה ע״ש שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממה״מ הקדב״ה בכבודו ובעצמו כי לכאורה אינו מובן כי אכילת מצה שאנו אוכלי׳ הוא קודם חצות ולא הספיק כו׳ הוא אחר חצות, להבין זאת צריך להקדים כי הנה ידוע שחיות כל העולמות הוא מבחי׳ מל׳ דוקא וכמ״ש ממכ״ע ובאמת אינו מובן הטעם מפני מה אין מקבלי׳ חיו׳ מבחי׳ חסד וכמ״ש כי אמרתי עולם חסד יבנה כו׳, אך הטעם הוא מפני שאין מלך בלא עם כי בחי׳ מל׳ הוא דוקא על זולתו, ועדיין לא יתורץ שהרי בחי׳ חס׳ שהוא בחי׳ השפעת הטוב הוא ג״כ לזולתו דוקא, וגם באמת אינו מובן איך אפשר להיות חיות העולמות מבחי׳ מל׳ שהרי ענין החיות הוא בחי׳ התפשטות כח הפועל בנפעל, ובחי׳ מל׳ הוא בחי׳ התנשאות כמ״ש ה׳ מלך גיאות לבש שהוא היפך ההתפשטו׳, נמצא שההתנשאו׳ וההתפשטו׳ המה שני הפכים בתכלי׳ ואיך אפשר שבחי׳ מל׳ יחי׳ את כולם, אך הענין יובן עפ״י הקדמה א׳ כי ידוע שיש ב׳ בחי׳ מציאות ומהות וענין מציאות ומהות יובן עפ״י הידוע שכל הנביאים הוא בנו״ה כמו יחזקאל השגתו בנו״ה דיצי׳ וישעי׳ בנו״ה דבריא׳ ומשה בנו״ה דאצי׳, וגם בהשגתו בנו״ה כתי׳ וראית את אחורי ופני לא יראו, ורשב״י הי׳ מדבר בענין עתיק ואריך וא״ק וטה״ע כאילו ראם ממש, ובוודאי משה הוא גדול מרשב״י והשגת משה לא הי׳ רק בנו״ה אשר לבר מגופא וגם במדות לא הי׳ משיג ורשב״י הי׳ משיג למע׳ מעלה כנ״ל. אך הענין יובן עפ״י הנ״ל שיש ב׳ בחי׳ השגת מהות ומציאות כמו ענין מבשרי אחזה אלוה כי אנו רואים שיש באדם שכל ומדות וכתי׳ בצלם אלקים עשה את האדם לכן כיון שאנו רואים שיש בנפש בחי׳ חכ׳ אזי יודעים אנו שיש למע׳ בחי׳ חכ׳ אלקות, וכשאנו רואים שיש בנפש בחי׳ חסד בפו״מ להטיב לזולתו אזי בוודאי למע׳ יש ג״כ בחי׳ חסד, והנה באמת בחי׳ חכ׳ אשר בנפש הוא לא מיני׳ ודוגמתו לגבי חכ׳ העליונה ולא שייך לומר שבחי׳ חכ׳ עליונה הוא בבחי׳ רוחני׳ מאוד וזו באה בהגשמה ועכ״פ הוא מעין מעט חכ׳ עליונה, או לומר שבחי׳ חס׳ שבנפש הוא מעין ודוגמא מבחי׳ חסד עליון, שהרי אנו רואי׳ שמחכ׳ העליונה* נעשה התהוות כמ״ש כולם בחכ׳ עשית ומחכ׳ שלמטה באדם לא נעשה שום התהוות, וגם מבחי׳ דיבור של הקב״ה כתי׳ בדבר ה׳ שמים נעשו משא״כ מבחי׳ חכ׳ ודיבור שלנו לא נעשה שום התהוות כי לא

ששכינה . . מל׳ : ראה אגה״ק סכ״ה (קלט, א).
שאין מלך בלא עם : נסמן לעיל ע׳ תתקעו.
אך הענין יובן : ראה לעיל ד״ה להבין מ״ש מלכותך ובהגסמן שם.
העליונה : ע״כ נמצא בבוך 385.

דיבורו כדיבורינו כו׳ וכמ״ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם כו׳, והנה זאת ידוע שהמקור לחכ׳ אשר למטה בגשמיות הוא החכ׳ דאצי׳ שהוא המקור למקור עד שע״י ריבוי השתלשלו׳ נעשה בחי׳ חכ׳ למטה וכן לבחי׳ חסד שבפו״מ מקורו הוא בבחי׳ חסד דאצי׳ כו׳, ומ״מ נראה שהוא לא מיני׳ ולא דוגמתו כלל וכלל ואין ערוך בחי׳ חכ׳ זו לגבי חכ׳ העליונה כנ״ל. אך הענין הוא שמה שנראה בחי׳ חכ׳ למטה אנו יכולי׳ להשיג רק מציאותו היינו כיון שיש בחי׳ חכ׳ למטה אזי בוודאי יש בחי׳ מציאות חכ׳ שבאצי׳ ג״כ אבל זאת אין יכולי׳ להשיג מהות ואיכות החכ׳ דאצי׳ או מבחי׳ חסד אשר למטה אזי מוכרח שבודאי יש בחי׳ מציאות חסד שלמע׳ שהרי כתי׳ בצלם אלקי׳ עשה את האדם אבל לא נודע לנו מהותו מה הוא, וה״ז כמשל סומא שלא ראה מאורות מימיו הגם שנטעים לנו בטוב טעם ההפרש שבין אור לחושך בכל פרטיה מ״מ לא ישיג כלל רק מציאותו אבל לא מהות האור בעצם, משא״כ מי שרואה אור א״צ כלל להתבונן בו איך ומה וגם שלא נודע לו השכל וסברא ענין מציאות אור מאחר שהוא רואה עצם ומהות האור, וכמו״כ יובן בענין הרשב״י שהי׳ מדבר רזין עמוקין בענין עתיק ואריך וטה״ע וכנ״ל היינו רק בענין השגת מציאותו לדבר, וכיון הדבר לאמיתו כמו שראם ממש, כי הגוף שלו נזדכך מאוד, אבל לא מהותו רק מציאותו לבד, וכן ר״י כה״ג שאמר ראיתי את אכתריאל י״ה כו׳ שהוא בחי׳ מל׳ דאצי׳ שנעשה כתר לבריאה הוא רק השגת מציאותו ולא מהותו כו׳, משא״כ השגת הנביאים בנו״ה הוא בבחי׳ ראי׳ ומהות ממש לכן הי׳ השגתם רק בנו״ה שהוא בחי׳ השפעת אלקות כו׳, וראי׳ לדבר שהרי הנביא בעת הנבואה אין בו בחירה כלל להיות מעכב עצמו שלא לדבר דברי הנבואה כי בחי׳ אלקות נתגלה בה׳ מוצאות הפה שלו ומוכרח לדבר, מזה הוראה שהוא בחי׳ גילוי המהות כ״א הי׳ בחי׳ מציאותו לבד אזי לא שייך שישרה בחי׳ אלקות על גוף גשמי, אך מחמת שהוא בחי׳ מהות ממש לכן לגבי מהות אלקות אין הגוף מסתיר כלל. והנה עפי״ז יובן ג״כ שבחי׳ מל׳ שהוא בחי׳ התנשאות הוא [חיות] העולמות כי לכאורה אינו מובן כנ״ל שהרי אנו רואי׳ למטה שבחי׳ התנשאות הוא היפך ההתפשטות כמו למשל מלך בשר ודם שמתנשא על העם הרי אינו מקבל חיות מזה כלל אך עפ״י הנ״ל יובן שמבחי׳ התנשאות אשר למטה אינו מבינם כלל רק מציאות בחי׳ מל׳ למעלה אבל לא נודע לנו מהותו איך ומה כי באמת בחי׳ מל׳ אשר למטה הוא לא מיני׳ ולא מדוגמתו כנ״ל, ובזה מתורץ הקושי׳ הנ״ל שמבחי׳ מל׳ יכול להיות חיות העולמות, אך עדיין הקושי׳ הנ״ל במקומה עומדת מפני מה לא יהי׳ חיות העולמות משאר המדות כמו מבחי׳ חסד שהוא ג״כ השפעה לזולתו כנ״ל, הענין הוא כידוע שבכל דבר יש תענוג כמו מדת החסד שהוא ג״כ השפעה לזולתו יש בו תענוג שמתענג מהשפעה זאת ואילולי התענוג לא הי׳ משפיע זאת כלל או במדה״ד שהוא

ר״י כה״ג שאמר: ראה ברכות ז, א.

בחי׳ כיווץ והעדר ההשפעה הוא ג״כ מפני התענוג שמתענג ממה שמכווץ ולא ליתן לזולתו, וכמו״כ במדת הניצוח הוא מצד התענוג שמתענג כשינצח ואינו* מתענג מזה אזי יבוטל הניצוח, והתענוג הזה הוטבע בהם דהיינו שנמדד התענוג לפ״ע המדה שככה יתענג וא״צ שיעוררו אותו בתענוג רק התענוג הוטבע בהם בעת שנולדו המדות, והנה על בחי׳ מל׳ נאמר סיהרא לית לה מגרמי׳ כלום היינו שבחי׳ מדת המל׳ היא מדה כשאר המדות כמ״ש לך הוי׳ הגדולה והגבורה והתפארת כו׳ לך הוי׳ הממלכה, רק התענוג במלוכה לא הוטבע במדת מל׳ כמו שאר מדות רק צריך לעורר תענוג למלוכה, וראי׳ לדבר שבמדות התענוג הוטבע בהם משא״כ מדת ההתנשאו׳ הוא מבהמות ועופות שאנו רואים שיש בהם ג״כ כל המדות כמו העורב הוא אכזר והנשר הוא רחמני ויש בהם בבחי׳ הממוצע וכן כל מדות יש בחיות ובהמות, משא״כ מדת ההתנשאות אין בהם והטעם הוא כנ״ל כי כל המדות התענוג הוטבעה בהם לכן יש גם בחיות ועופות, משא״כ מדת ההתנשאות התענוג לא הוטבע בו רק צריך לעורר תענוג כנ״ל. וכמו״כ יובן בעבודה בענין בחי׳ מל׳ דלית לי׳ מג״כ רק צריך לעורר תענוג או מלמע׳ או מלמטה כמו הכלי זכוכיות שמקבלת אור או מלמע׳ או מלמט׳, כמו״כ יובן בבחי׳ התעוררות התענוג למלוכה שתלוי או מצד התחתונים או מלמע׳, כמשל מלך ב״ו שתלוי התעוררות התענוג או מצד העבדים הבטילים אליו שהם יעוררו התענוג למלוכה או שמעצמו יתעורר בתענוג להיות מתנשא על זולתו וכמו״כ יובן למע׳ בבחי׳ מל׳ שבתחילה קודם ברה״ע כתי׳ בע״ח שהי׳ התעוררו׳ התענוג מצד עצמו כי חפץ חסד הוא לכן נתעורר בתענוג להיות מלך, משא״כ מכאן ואילך תלוי במעשה התחתוני׳ ע״י ביטול היש של התחתוני׳ מעוררי׳ למעלה בחי׳ תענוג למלוכה וכן ע״י ביטול המלאכים כמ״ש וצבא השמים לך משתחוים עי״ז מעוררי׳ תענוג ורצון למלוכה כמ״ש כתר יתנו לך מלאכי׳ המוני מעלה וכמ״ש גבורי כח עושי דברו, ובזה יובן מה שחיות העולמות הוא דוקא מבחי׳ מל׳ מפני שאין מלך בלא עם ולא משאר מדות שהוא ג״כ לזולתו הטעם הוא כנ״ל כי כל המדות התענוג אשר בהם הוטבע וא״צ לעוררם כלל, ורצון המאציל הי׳ שיהי׳ תלוי מצד ביטול התחתוני׳ שהם יעוררו התענוג וזהו בבחי׳ מל׳ דוקא כנ״ל וד״ל. וכעת י״ל ענין פסח שנא׳ ובמורא גדול זו גילוי שכינה כי הנה כתי׳ המלך המרומם והמתנשא מימות עולם שיש בחי׳ מל׳ המתנשא בכל העולם לפי ערכו כמו משל מלך ב״ו שלפי ערך הביטול של עבדים ככה הוא ערך ההתנשאות, וענין ובמורא גדול הוא בחי׳ התנשאו׳ אשר בעצם אין שייך עליו לומר גם בחי׳ מקיף ד׳ עולמות בשוה כי בחי׳ מקיף ד׳ עולמות כנ״ל הרי הוא מקיף את ד׳ עולמות עכ״פ, אבל בחי׳ עצם

ואינו: בהכת״י נמצא ג׳ נקודות בין תיבת כשינצח לתיבת ואינו. ואוצ״ל: ואם אינו.

סיהרא לית לה מגרמי׳ כלום: ראה זח״א קלה, סע״ב. ויחי רלו, ב. רמט, ב. זח״ב רטו, א. זח״ג קיג, ב. מאמרי אדה״ז — הקצרים ע׳ שפג.

כתי׳ בע״ח: שער דרושי הנקודות ספ״ו.

ההתנשאות אשר בעצם לא שייך עליו לומר גם בחי׳ מקיף לד׳, והוא ענין אוא״ס שקודם הצמצום כמארז״ל קודם שנה״ע הי׳ הוא ושמו בלבד, וזהו ובמורא גדול כי יש ב׳ בחי׳ מורא ויראה יראה היינו כשנתקבל היראה במקבלים כי יראה הוא בחי׳ נוק׳ ויש בזה חילוקי מדריגות לפי אופן ההשגה שבמקבל, ומורא הוא בחי׳ דכר היינו ממי שמתיראים, וזהו ענין מורא שהוא משפיע כל מיני אימה ובפסח הי׳ בחי׳ דילוג מן בחי׳ התנשאות בעצם בחי׳ מורא גדול, וההלבשה הי׳ בבחי׳ מצה הנק׳ לחמא עניא כי לחם סתם הוא בחי׳ ההשגה מצד הטעם והדעת משא״כ לחם עוני הוא בלי דעת כלל, כי הנה כתי׳ ולא שמעו אל משה מקוצר רוח כו׳ שלא הי׳ בהם שום השגה באלקות, ואעפ״כ יצאו ממצרים טף ונשים ת״ר אלף רגלי שלא רצו להשתקע בנש״ט כו׳ והוא הנק׳ שפלות ובושה מקמי׳ קוב״ה והוא בחי׳ יראה תתאה לבד זהו הכנה לבחי׳ התנשאות בעצם וזהו ובמורא גדול זה גילוי שכינה כי שכינה הוא בחי׳ מל׳ וכתי׳ אני ראשון ואני אחרון שבחי׳ מל׳ המחי׳ את כולם יש בו הארת בחי׳ אני ראשון אך שהוא בהעלם ובפסח הי׳ גילוי בחי׳ זאת ע״י אכילת מצה כנ״ל.

וזהו ההפרש אשר בין פסח לשאר יו״ט כי בכל יו״ט צריך להכין תחילה בחי׳ אתעדל״ת כמו שבועות ע״י ספה״ע כו׳ וגם שבת צ״ל תחילה וי״ו ימי המעשה ולפי ערך ההעלאה של וימה״מ ככה הוא המשכות העונג בשבת כמ״ש וקראת לשבת עונג אבל בפסח הי׳ בחי׳ דילוג ממדריגה גבוה אשר אין אתעדל״ת מגעת לשם כלל והוא מבחי׳ התנשאות אשר בעצם, וזהו בכבודו ובעצמו כי כבודו הוא זיו יקרי׳ ובעצמו הוא עצמותו היינו שיהי׳ ההתגלות מבחי׳ כבודי אשר בעצמו והוא הנק׳ אוא״ס שלפני הצמצום. וזהו ענין מצה זו שאנו אוכלי׳ ע״ש מה כו׳ כי מצה הוא בה׳ וה׳ הוא במילוי ה״ה כי בחי׳ ה׳ הוא בחי׳ מל׳ והמילוי ה׳ מרמז על בחי׳ מל׳ בעצם שהוא בהעלם תוך בחי׳ מל׳ המחי׳ כו׳ ובפסח הי׳ התגלות בחי׳ זאת מצד עצמו כי אין אתדל״ת מגעת לשם כלל אך הכנה הוצרך להיות לזה שיהי׳ כלי מוכן לקבל וענין הכנה הוא מצה זו שאנו אוכלים בחי׳ לחם עוני בחי׳ שפלות לבד זה הי׳ הכנה להיות נגלה עליהם ממה״מ הקב״ה בכבודו ובעצמו וזהו ע״ש מ״ה בחי׳ מ״ה בעצם וכמו שא׳ משה ונחנו מ״ה כו׳ שהי׳ בו גילוי אוא״ס בחי׳ מ״ה בעצם וזהו

קודם שנה״ע הי׳ הוא ושמו בלבד: בסה״מ תרנ״ד ע׳ רחצ: בפדר״א . . כן הובא הלשון בפרד״ס [שער עצמות וכלים פ״ח הקב״ה]. ובשל״ה. ועמ״ש בשל״ה ד״ד ע״א וכ״ה הלשון בכה״מ בלקו״ת ובשא״ד, וע׳ בתו״א פ׳ וירא ד״ה פתח אלי׳ [יד, א] ובד״ה רפאני תקס״ח [סה״מ תקס״ח ע׳ רטז] ובד״ה ועברתי באמ״צ, רל״ב. — וראה תו״א משפטים עט, ב הקב״ה. ובלקו״ת בהר מא, ג ושמו הגדול בלבד. אבל ברוב המקומות בדא״ח נעתקה הגירסא שבפנים: הי׳ הוא ושמו בלבד. וראה של״ה בהקדמה ג, ב. זח״א כט, א. ת״ז ת״ה (כ, ב). מדה״נ בו״ח ב, א. רד״ל לפדר״א פ״ג.

להשתקע בנש״ט: נסמן בע׳ תתקפ.

מצה זו שאנו אוכלים קודם חצות שהוא בחי' לחמא עניא הנ"ל בחי' קטנות בנ"ל הוא הכנה להיות נגלה עליהם ממ"ה הקב"ה בכבודו ובעצמו כו' כנ"ל וד"ל.

[מצה]

ענין מצה. פסח תקס"ג.

תקס"ד בסידור.

שבועו' הנ"ל בוספרתם לכם.

תקס"ה בסוף הזהר תזריע ע"פ כי"ה.

והגדת לבנך כ"י רי"ל.

תקס"ו מזמור לתודה כו'.

תקס"ז בחהמ"פ בענין ועבר לנגוף כו'.

[מצה] : נעתק מבוך 1039 מ, א גוכי"ק.

בצד הימין של העמוד באה הרשימה של המאמרים. וכן בא בריש העמוד עוד קטע ד"ה קשקשת ונדפס באוה"ת שמיני ע' תתז. ורוב העמוד מחוק ונעתק כאן מה שנשאר מבין המחיקות. בע' ב' שם בא (הנדפס להלן) ד"ה כי עמך. ד"ה ששת ימי'. ד"ה יונתי.

פסח תקס"ג : סה"מ תקס"ג ע' רפג. רצ.

תקס"ד בסידור : שער חג המצות רפד, א.

בוספרתם לכם : וספרתם תקס"ד נדפס בלקו"ת (ובסידור) במדבר י, א (שז, ג). — ראה רשימת המאמרים שבסה"מ תקס"ד ע' שמט ובהערה 49.

תקס"ה : סה"מ תקס"ה ע' תכט. והנחה אחרת בביאורי הזהר עג, ב.

כי"ה : כן נקרא בכ"מ בדרושי כ"ק אדהצ"צ (ראה הנרשם בסה"מ תקס"ב לע' תרסב) הנחות (הר"מ בן כ"ק אדה"ז ?) (ובאגרות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ע' שח ובכיק"ה). הביכלאך מסומנים בספרית כ"ק אדמו"ר שליט"א במספר 1030 (תקס"ב־ס"ה — ראה סה"מ תקס"ג ע' תתסא, סה"מ תקס"ה ע' איקכב). 1066 (תקס"ז־ח — ראה סה"מ תקס"ח ע' תתקכד). 237 (פי' המלות בתפלה — יודפס בע"ה במאמרי אדה"ז על ש"ס זהר ותפלה). ואולי גם 1042 (תקס"ה־ו — ראה סה"מ תקס"ה ע' איקכד) שממנו נדפסו כו"כ מאמרים (בסה"מ תקס"ה. תקס"ו) הוא העתק מהנחות הר"מ ולבוך זה כוונתו כאן.

והגדת לבנך כ"י רי"ל : לע"ע אינו תח"י. ד"ה בהתחלה זו הנחת כ"ק אדה"א נדפס בסידור רצו, ג. וראה סה"מ תקס"ה ע' תלה. לקו"ת צו יא, סע"ג.

תקס"ו : אולי הכוונה לד"ה זה בסידור שחרית מה, א.

תקס"ז : ראה סה"מ תקס"ז ע' קי. אוה"ת בא ע' ב'תרמב.

תקס"ח בויקהל.

בשבועות הנ"ל.

תקס"ט קול דודי.

תק"ע ברדיצוב ששת ימי' כו'.

בבואו פ' פנחס דרוש הנ"ל.

א. **דלא** כעקידה שער ו'.

ב. **וע'** מ"ש שופר חרדה ולא תענוג להיותו מקור התענוג שלמעלה מתענוג המורגש.

ד. **וזהו** הא לחמא וכו' כי בחי' זו נק' ה' והחמישי' לפרעה כי טנת"א הם ד' בחי' משא"כ למעלה מהטעם וכו'.

ה. **וענין** רובע ישראל אע"ג למעלה מהשכל מ"מ מבחי' טעמים כי טעמים לפעמי' גם בכתר והוא בחי' אהבה בתענוגי'. וזהו מבחי' נאצל.
וא"ש דזכו למצה כי ישראל הוציאם ממ"ט שע"ט והיינו תשובה וזהו פסח דילוג וכו'.

ז. **עד"ה** ויקח המן בסאסא' אבל אח"כ זורקי' הסאסא' זהו מצה הב'.

ח. **וכמו** כח השכל מלובש בטפה ולמעלה מהשפעת שכל.

ט. **ולהמשיך** בנפש בחי' זו ע"י מצה ה'. החית מתהפך לה' ות"ח צ"ל שמיני' שבשמיני' זהו ח' דחמץ והיינו ויגבה לבו אבל במות צ"ל תחלה ענין מאד לכן קדם מצה בפסח לחמץ דשבועות כו'.

ע' ספר ר"ח דס"ב א'.
כך יר"ע מלובש ביר"ת.
ומתענוג המורגש עה"ד.

תקס"ח: **תו"א (וסה"מ תקס"ח) ויקהל פט, ג (ע' קכז).**

בשבועות הנ"ל: **וידבר . . אנכי לקו"ת (וסה"מ תקס"ח) במדבר טו, ג. יז, א (ע' רכד. רלד). והניף אותם לקו"ת (וסה"מ תקס"ח) אמור לז, א (ע' רמו). — ראה רשימת המאמרים בסה"מ תקס"ח ע' תתקלה־ו ובהערות 56—54.**

תקס"ט: **לקו"ת (וסה"מ תקס"ט) ש"ש יד, ג (ע' מא).**

תק"ע: לקו"ת (וסה"מ תק"ע) צו יג, א (ע' סה).

טעמים . . בכתר: **ראה ת"ז תס"ט קה, א. פרדס שער הטעמים. פ"ה. ע"ח שער טנת"א פ"ה.**

עד"ה ויקח המן: **תו"א מג"א קיט, ב.**

ות"ח צ"ל שמיני' שבשמיני: **ראה לקוטי לוי יצחק אגרות ע' שה. הערה בהנחות הר"פ ע' קצב (לע' יב).**

יא. **מצה** זו שאנו אוכלי׳ ע״ש שלא הספיק כי ליל פסח התחברו׳ מל׳ דאצי׳ במל׳ דא״ס עד שיסב סכ״ע.

הלל הי׳ כורך כו׳ פסח מצה ומרור חג״ת וטעמו כמו שלמעל׳ גילוי חו״ג יחד נגוף ורפוא ע״י בחי׳ הכוללם ת״ת, וחכמים מצות מבטלי׳ זא״ז כי רמ״ח פקודין ברמ״ח איברי׳ כל אבר צ״ל כלי בפ״ע כמו תענוג ראי׳ מובדל משמיעה ואעפ״י שכל א׳ כלול מכולם היינו שיש גידים ביד מכל האיברים מ״מ הן בהעלם וכן אברהם אה׳ כלול מיראה מ״מ האה׳ בגילוי והירא׳ בהעלם וביצחק להיפך כמ״ש וכל הלבבות כו׳, וזהו ההפרש בין חו״ג דא״א שהם כהדא ממש שניהם בגילוי אבל מה שישאו הרים שלום לחג״ת דאצי׳ א׳ בהעלם, וביצ״מ נגוף ורפוא שניהם בגילוי חו״ג דא״א כנ״ל לחכמי׳ זהו בגילוי שמלמעל׳ אבל באתעדל״ת א״א להיות כן, והלל ס״ל דליל פסח דילוג מלמעל׳ יוכל להיות כן, ותדע דקטנו׳ קודם לגדלו׳ כו׳. וע׳ בענין עקודים וברודים ודו״ק.

כי עמך. המשפילי ע״י ארץ מצה (ושמים י״ל מצה הב׳) עבד וזהו זמן חירותינו ע׳ עקידה שעבודה זו תכלי׳ החירות אך בתוך שמי׳ וארץ היינו ז׳ נרות זו״נ שהם ז׳ שבועו׳ דעומר נק׳ נרות וספרתם ל׳ הארה, ועי״ז נראי׳ אנו וכו׳ (הפך הגלות מצרים שינה). שבעה ושבעה כי הן ג״כ תמימות טורי חשוכא ושנים זיתים כו׳ או״א שהלבישו וכו׳.

הלל הי׳ כורך: נעתק מבוך 794 נח, ב.
הלל . . וחכמים: פסחים קטו, א.
רמ״ח פקודין ברמ״ח איברי׳: מכות כג, סע״ב.
כי עמך: נעתק מבוך 1039 מ, ב גוכי״ק. וראה הערה לרד״ה מצה.

ד"ה ששת ימי', ויהי הענן וכו' פי' לא ע"ד ויבא משה תוך הענן לבושי' ג"ע שעל ידם רואים הזיו כ"א הענן עצמו נעשה אור והוא גלוי המאור שמשם שרש הענן וע"ד לע"ל גילוי המצוה עצמה.

בעז"ה תורת אדמו"ר מ"מ שנאמרה בשביעי ש"פ שנת תקצ"ה

ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה' אלקיך לא תעשה מלאכה.

להבין שבשמיני עצרת כתי' עצרת תהי' לכם וכאן כתי' עצרת לה' אלקיך, וגם מהו ענין לא תעשה מלאכה דהל"ל מלאכת עבודה דהא מלאכת אוכל נפש מותר ביו"ט. והענין דהנה בשאר יו"ט היו מביאין שלמי שמחה דהיינו גם בשמיני עצרת הי' בו חיוב להביא שלמי שמחה ואעפ"י שהביא ביו"ט ראשון של חג כדתנן ההלל והשמחה שמונה משא"כ בשביעי של פסח ולכן אין גומרים בו את ההלל רק אומרים אותו בדילוג לסימנא שאינו אלא מדרבנן, ולכן נא' בו לה' אלקיך, דהנה בגמ' פ"ו דפסחי' איכא פלוגתא דתנאי בענין יו"ט דר"א ס"ל או כולו לה' או כולו לכם ור' יהושע ס"ל חציו לה' וחציו לכם ושניהם מקרא א' דרשו כתוב א' אומר עצרת לה' אלקיך וכתוב א' אומר עצרת תהי' לכם ר"א סבר או כולו כו' ור"י סבר חלקיהו כו' חציו כו' ועכ"פ מדכתי' גבי שש"פ לה' אלקיך מכלל דיש בו שייכות יותר להיות כולו לה' כבשמ"ע דכתי' לכם, ולכן אין בו שלמי שמחה לכ"ע שהוא שייך ללכם, ובזה יובן ג"כ מ"ש בו לא תעשה [בו] מלאכה דכיון דאי בעי עושה כולו לה' א"כ אסור בעשיית מלאכת אוכל נפש כדפסק המג"א שהמתענה תענית חלום ביו"ט אסור בעשיית מלאכה אפי' בעשיית מלאכת אוכל נפש, וה"ה ד

ד"ה ששת ימי': נעתק מבוך 1039 מ, ב גוכי"ק. וראה הערה לרד"ה מצה.

ששת ימים: נעתק מבוך 1223 עז, א. [והבא בפנים בין חצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 17 קמז, ב [ושם בסופו נמצא עוד קטע אבל הוא נוסח אחר מהנדפס באור התורה בא ע' ב'תרלח, ס"ח ואילך ואינו שייך לכאן]. נמצא ג"כ בבוך 258 לז, א. 397 מז, א (ושם חסר הקיצור). 614 יז, ב (ושם חסר הקיצור).

המאמר (בלי ההגהות וכו') נדפס בלקו"ת צו טו, ב. וראה סה"מ תקס"ח ע' קעא.

ההלל והשמחה שמונה: סוכה רפ"ד.

אין בו שלמי שמחה: בלקו"ת שם טו, ד. הוסיף כ"ק אדמו"ר הצ"צ (צ"ע). וראה שו"ת דברי נחמי' חלק אה"ע בתחלתו (לקוט מהגאון המחבר) ע' 14.

כדפסק המג"א: ראה שו"ע או"ח סתקכ"ז סקכ"ב.

אם עושה כולו לה׳ אסור בעשיית מלאכה לגמרי. ולהנה להבין ביאור הדברי׳ וענין שלמי שמחה הנה עיקר השמחה הוא לשמוח בו ית׳ כמאמ׳ וישמחו בך ישראל, והנה תחלה צ״ל ענין שמחה זו מה היא דהנה ארז״ל אין מוסרין רזי תורה אלא למי שלבו דואג בקרבו, וזה לכאורה היפך ענין השמחה וגם צ״ל מהו ענין לבו דואג שבודאי אין זה בחי׳ עצבות ח״ו. אך הענין הוא דהנה בחי׳ לבו דואג הוא כענין מ״ש כנ״י כי חולת אה׳ אני, דהיינו בעבודת ה׳ עבודה שבלב זו תפלה כאשר יתבונן בגדולת א״ס ב״ה איך שממכ״ע וסוכ״ע הכל הוא מבחי׳ שמו ית׳ בלבד כי רק הודו על ארץ ושמים כי נשגב שמו לבדו כו׳ ואין ערוך אליו ית׳ וישכיל ויבין אמיתית הדבר של מהות אא״ס דלית מחת״ב כלל, שא״א כלל להשיג מהות אור א״ס כי אף ההשגה שבג״ע עליון ותחתון הוא רק מבחי׳ זיו השכינה זיו דוקא, ולא ג״ע עליון ותחתון לבד אלא יש עליות עד אין קץ כמאמר וכל החיים יודוך סלה, וסלה היינו שאין לו הפסק כלל (עי׳ זוהר ויקרא ד״כ במק״מ בפי׳ סלה) שהרי הנשמות יש להם עילוי אחר עילוי תמיד והם נצחי׳ ונמצא אין הפסק כלל לעליות אלו עילוי אחר עילוי ואחר כל הנ״ל הנה כל בחי׳ הזה שאין לו הפסק הוא רק זיו והארה בעלמא ואינו נוגע כלל למהותו ועצמותו. וכמ״ש בזוהר בראשית בתחלתו ע״פ מה פשפשת ומה ידעת הא כולא סתים כבקדמיתא כבקדמיי׳ ממש לפי שעדיין לא נגע כלל בהשגת מהו״ע ית׳ ממש דלית מחתב״כ וכמו שאינו מושג בעוה״ז והעליות רק בבחי׳ זיו כו׳, ולקרב אל השכל איך יתכן להיות עליות בלי הפסק שזהו מעין בחי׳ א״ס ובלי גבול ושעכ״ז יהי׳ כולא סתים שעדיין לא השיג כלל בעצמות כו׳ כמו בעוה״ז ממש, הנה זה מובן ממ״ש בתניא ע״פ אין ערוך לך, דהנה אחד לגבי אלפים יש לו ערך משא״כ לגבי דבר שבלי גבול הנה אחד עם אלפי אלפים שוין ממש בהשוואה אמיתית בלי יתרון זע״ז, כי הבחי׳ שבלי גבול הרי כל בחי׳ מוגבלים שוין אצלו ואין חילוק בין רב למעט, וא״כ לאו דוקא אלף אלפים אלא אף גם כל מה שהפה יכול לספור אף שלעולם לא יכלה פי׳ מלספור ואין לזה הפסק ממש, עכ״ז מאחר שכל מה שהפה יספור יהי׳ בע״ג ותכלי׳ א״כ לגבי דבר שבלי גבול ממש ה״ז המספר שוה עם מספר יחידי בלי שום ספק, והרי מובן שכל מה שהפה יכול לספור עדיין לא פגע ונגע כלל בבחי׳ הבלתי גבול, ואינו חלק ממנו כלל, והאריכות בזה למותר, ורק שמזה מובן הנמשל איך כל בחי׳ יהללוך סלה שהוא השגה גבוה מהשגה אף שאין לזה הפסק כלל,

---

וישמחו בך ישראל: **נוסח ברכת היום דיו״ט הוא: בך כל ישראל, אבל בהשמטת תיבת כל הוא בלקו״ת [פקודי ז, ד. וראה הערת כ״ק אדמו״ר שליט״א שם] כאן, שה״ש כו, א ובכ״מ. ועד״ז בתו״א ויחי מו, ב (לגבי שבת).**

אין מוסרין רזי תורה: **ראה חגיגה יג, א. דר״מ קג, א. סה״מ — תקס״ת ע׳ קסב. אוה״ת אמור ע׳ תתמד.**

ממ״ש בתניא: **פרק מח וראה בליקוט פירושים שם.**

עכ״ז מאחר שהכל בחי׳ השגת הנברא כו׳ הרי לא נגע כלל במהות אוא״ס ב״ה וכמו בקדמיתא ממש כי מהו״ע ית׳ בחי׳ א״ס ממש, וכל ההשגו׳ יש להן] גבול, וכמאמ׳ לכל תכלה ראיתי קץ כו׳, היינו גבול להשגה, וא״כ אף שכל עליי׳ הוא ביתרון עצום כנודע, שלכך צריך לטבול בנהר דינור בין געה״ת לגע״ה לשכוח כו׳ כמו ר׳ זירא שהתענה שישכח תלמוד בבלי כשעלה לא״י כו׳, וגם אין הפסק לעליות כו׳ עכ״ז הכל רק בבחי׳ זיו והארה בעלמא, ובהתגברות הרצון בתפלה בבחי׳ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, ואליו ולא למדותיו דוקא [יהי׳ מזה לבו דואג כשירגיש שאין קץ לדבר וא״א כלל להשיג מהות הא״ס אשר אליו דוקא תשוקתו ולא למדותיו], וזהו ג״כ ענין חולת אהבה שהוא שנחלה מפני שא״א להשיג התשוקה.

ב) **והעצה** היעוצה לזה הוא בחי׳ עסק התו׳ אחר התפלה דהיינו שבאמת לאחר העמקת הדעת בתפלה צ״ל לבו דואג בקרבו, אכן כשיעסוק בתו׳ אחר התפלה אזי יגיל וישמח לבו מזה מאוד וכמ״ש לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי, בעניי דוקא כשלבו דואג בקרבו אז תורתך שעשועי, והיינו כי התו׳ היא חכמתו ית׳ שבה מלובש אוא״ס ב״ה, ושרש שרשה היא נמשכה מחכ׳ קדומה הגנוזה במאצילה ב״ה כענין שנא׳ וידבר ה׳ אל משה אדם כי יקריב מכם כו׳ או בפ׳ ציצית ויאמר ה׳ אל משה דבר אל בנ״י ועשו להם ציצית ודומיהן, שהפי׳ בזה שהוי׳ הוא בחי׳ חכ׳ דאצי׳, אל משה הוא בחי׳ יסוד אבא, דבר אל בנ״י הם בחי׳ נו״ה לאמר בחי׳ מל׳ דאצי׳ מקור דבי״ע, אך מי הוא המספר הסיפור מעשה הזאת ה״ז בחי׳ עצמות המאציל ית׳ שלמעלה מי״ס הנאצלים שאומר ומספר מעשה זו של וידבר הוי׳ אל משה כו׳, ובזה מתורץ קושיי׳ הרמב״ן מה שכל התו׳ משתעי בדרך סיפור מעשה כמו אחד שמספר לחבירו סיפור מעשה איך כזה וכזה דבר וכזה וכזה עשה כו׳, ולא ע״ד חיבור פסקי דינים כמו ספרי הפסקי דינים והיינו מטעם הנ״ל, והיינו מה שנז׳ תמיד בתו׳ בסוף הציווי אני הוי׳ דלכאורה יפלא הלשון דאני הוי׳ דכיון שגם בחי׳ שם הוי׳ אינו מושג, א״כ מאי קאמר אני הוי׳ דמשמע ששם הוי׳ ידוע ואני הוא הוי׳, אך באמת הכונה בע״א והיינו כי אני הוא אותיות אין שהוא בחי׳ עצמות המאציל ב״ה, והוי׳ הוא בחי׳ ע״ס דאצי׳ וזהו אני הוי׳ דהיינו שאני מתלבש בבחי׳ שם הוי׳ כשתעשו כך וכך וכל התו׳ כולה הוא ספור הדברי׳ של המאציל ב״ה שאומר

בנהר דינור: ראה זח״א רא, א. זח״ב ריא, ב. ועוד. תו״א לא, א. לב, ד. סט, ג. צו, א.
וידבר.. אדם כי יקריב: ראה ויקרא בתחלתו.
משה.. יסוד אבא: ראה לקוטי שיחות ח״ו ע׳ 244 ואילך.
קושיי׳ הרמב״ן: ראה פתיחת הרמב״ן עה״ת. אוה״ת אמור ע׳ תתמז. לקמן ע׳ א׳עה. (עו).
אני הוא אותיות אין: ראה פרדס ש״ג, פ״א. ועוד. ע״ח שער העקודים פ״ג.

כאשר תעשו כך וכך אז יהי' אני הוי' דאיהו וגרמוהי חד כו' שכוונת המצות קרבנות וציצית ותפילין ודומיהן הוא הכל להמשיך בחי' עצמות אא"ס שיתלבש בכלים דאצי', וז"ש בפ' אמור מועדי הוי' אשר תקראו אותם כו' אלה הם מועדי שזהו סיפור דברי' של עצמות המאציל ית' שקרא אותם מועדי ממש, ומועדי הוי' הם המשכות בחי' זו באצי' להיות מוחין דאו"א וע"ז נא' אשר תקראו אתם כו', והרי א"כ מובן איך התו' היא המשכת מבחי' א"ס ב"ה ממש ולא הארה בעלמא כמו בעולמות עליונים כו' (והיינו דוקא לפי שנתלבשה בגשמיות כי בהשתלשלות עולמות עליונים הנה רק חיצוניות העליון מתלבש בתחתון ולא פנימיותו רק בבחי' ההמשכה בגשמיות נמשך ג"כ מפנימי' העליון, וכמו ההפרש בין טפת האב להארת השכל בדיבור, שבדיבור לא נמשך מהות כח השכל רק הארה ממנו וא"א כלל וכלל להשפיע מהות כח השכל רק ע"י המשכת הטפה גשמיות כו', כמ"כ מהות ועצמות החכ' הקדומה א"א כלל להיות מושג בעולמות עליונים רק ע"י התלבשותה בתומ"צ מעשיות שלפנינו, ועמ"ש במ"א בביאור מאמר הזהר דבראשית כ"ז), ולכן מזה יהי' השמחה והשעשועי' בעסק התו', וזהו לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי מבחי' הדאגה וחולת אהבה הנ"ל כי ע"י התורה יהי' תירוץ לזה שהרי ע"י התו' היא המשכת א"ס ב"ה ממש, וז"ש בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, פי' בחי' כל הוא ע"ד מ"ש כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא שהוא המחבר בחי' שמים וארץ משפיע ומקבל, ושמים וארץ הם ג"כ גע"ה וגעה"ת ובחי' כל דאחיד כו', ולפי שיש עליות אין קץ לכן נק' רוב כל, והשמחה בעבודה הוא יותר מרוב כל מטעם הנ"ל, וכמאמ' יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז יותר מכל חיי העוה"ב, ולכן אמרו אין מוסרין רזי תורה כו' כי כל מה שיהי' לבו דואג בקרבו יותר בתפלה יהי' אח"כ השמחה בעסק התו' יותר כו'.

ג) **והנה** הגם ששמחה זו צ"ל כל השנה, עכ"ז היו"ט נק' מועדים לשמחה, שאז השמחה של מצוה הוא ביתר שאת ויתר עז, והטעם נת' ע"פ ואני אראה בשונאי, שהנה ע"י המצות הוא המשכת תוס' אור חדש באצי' (כנ"ל בענין מועדי ומועדי הוי') וגם בכלים דבי"ע והנה הנפש האלקי' נמשכה מפנימיו' הכלים, ואעפ"כ אין מתגלה בו האור הנמשך ע"י המצות בבחי' גילוי להתלבש בתוכו בבחי' א"פ, ואף ששרש הנפש אלקי' הוא מפנימי' הכלים דאבי"ע שבהן נמשך הגילוי ממש בפנימיות מ"מ בנה"א אין מאיר כלל בבחי' פנימיות רק בבחי' מקיף, והיינו משום שהנה"ב מכסה

דאיהו וגרמוהי חד: **ראה** ת"ז בהקדמה (ג, ב).
מאמר הזהר דבראשית: **ראה** ביאוה"ז להצ"צ ע' תריז.
ע"פ ואני אראה בשונאי: **ראה** לקו"ת דרושים לשמ"ע פח, ד.

ומסתיר ומקפת וסובבת את הנה"א בלתי תת מקום ליכנס בה האור בנה"א בבחי' פנימיות, וזהו הנה זה עומד אחר כתלינו כו', אך ביו"ט הוא תוס' גילוי אור ועי"ז מצחצח כלי הנה"ב ג"כ וזהו משגיח מן החלונות כו', ולכן אז הם מועדים לשמחה שהשמחה הוא בחי' גילוי כו', ולכן הקריבו שלמי שמחה שזהו פעולה לנה"ב ג"כ המסתרת ומעלמת על בחי' ניצוץ אלקי שבנפש האדם ומונעת שמחת ה' וע"י הקרבת האימורים והדם ע"ג המזבח נכלל ועולה נפש הבהמה לאש שלמעלה דהיינו למקור חוצבן מבחי' שור שבמרכבה העליונה, ולכן ע"י אכילת בשר השלמים היו יכולים לשמוח בה' כי הבשר נעשה בחי' ממוצע כו' כידוע מענין חיות וכח שמקבל האדם שהוא מדבר מבחי' דצ"ח והיינו מפני שמקורם מאד נעלה מבחי' האדם בסוד אחור וקדם צרתני דהיינו שמקורם מעולם התהו רק שבחי' שבה"כ נפלו וירדו למטה מטה להיות בחי' דצ"ח וע"י הקרבת האמורים והדם שנכללו ועלו למקורן נעשה הבשר ממוצע שיוכלו לשמוח בו ית' (ולכן שלמים לשון שלום וכמ"ש בזוהר ויקרא ע"פ ואם זבח שלמים כו', ושלמים לשון רבים בחי' שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה ופי' פמשמ"ט היינו חיבור וקישור הנה"א והנה"ב להיות הנה"ב ג"כ שמחה בשמחת ה' ע"י אכילת בשר זבח השלמים, שה"ז למעלה מעלה משאר בשר תאוה כיון שעלו אימוריו לגבוה כו', והמשל בזה כמו שצריכים לחנך הקטן לילך לבית הספר שצ"ל ע"י גדול שכבר הורגל בזה כמ"כ בשר השלמים שמתחלה הי' ג"כ בשבה"כ ועכשיו עולה לשרשו וכו', הוא נותן כח ועוז בהנה"ב שתתברר ותתעלה ג"כ), וזהו כענין שור הבר, פי' בר הוא נקי כענין ובר לבב, כך שלמי שמחה היינו בשר שכבר נתברר ע"כ נותן כח ועוז בנה"ב, הרי מבואר ענין הקרבת שלמי שמחה בכל יו"ט.

ד) **ועתה** צ"ל מפני מה לא הקריבו שלמי שמחה בשביעי ש"פ וגם שנא' בו לה' אלקיך ע"ד כולו לה' שאין בו בחי' אכילה כלל, וצ"ל תחלה ענין אכילה, וגם ענין שש"פ. והנה ארז"ל העוה"ב אין בו לא אכילה ולפ"ד הרמב"ם ז"ל קאי על עולם הנשמות, והרמב"ן ז"ל טען עליו שאם כדבריו כן הוא א"כ מאי חידוש השמיענו הגמרא וכי שייך לנפש בלי גוף אכילה כו', אלא מסיק שקאי על זמן תחה"מ שיהי' האדם בגוף וקרביי' ואעפי"כ אין בו לא אכילה כו', והטעם דהנה בחי' אכילה הוא כמ"ש אכלו ריעים שתו ושכרו דודים, אכלו ריעים לעילא הם בחי' חו"ב שתו ושכרו דודים לתתא

העוה"ב אין בו לא אכילה: **ברכות יז, א.**

ולפ"ד הרמב"ם ז"ל: **ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ח, ה"ב. פיה"מ לר"פ חלק. (אגרת) מאמר תחיית המתים.**

והרמב"ן ז"ל טען עליו: **בסוף שער הגמול (בהוצאת שאוועל ע' שט). תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) סי"א ע' 57 הערה 23.**

הם בחי' זו"נ שהם בחי' המדות חו"ג ורחמים, דהיינו שבכדי שיהי' בחי' ריעים שהם בחי' חו"ב צ"ל בחי' אכילה (משא"כ באתרי' לאו אורחי' למיכל), ובכדי להיות בחי' מדות צ"ל בחי' שתי' דהנה בו ית' שאין ערוך אליו לא שייך בו בחי' חכ' וכולם בחכ' עשית כתי' שבחי' החכ' נק' לגבי ית' עשי' ונק' אדם דעשי' כו' כמאמר אנת חכים כו', ולא מכל [אינון] מדות איהו כלל, כי המדות הן בחי' גבול ומדה בכדי ליתן שכר טוב לצדיקי' שיוכלו לקבל שכר דהיינו להנות מזיו השכינה כו' ולענוש לרשעים כו' שאם היו רחמים פשוטי' בלי גבול ומדה הי' מרחם גם על הרשעים כו', והנה אצלו ית' שהוא א"ס ואין ערוך אליו כו' בכדי שיהי' בחי' חו"ב ומדות צ"ל בחי' אכילה דהיינו השפעה מלמעלה כמבואר בזוהר וע"ח אבא יונק ממזל השמיני שהוא בחי' אכילה ויניקה ע"י המזלות שהן בחי' שערות כו' (וכמו אכילה מחבר הגוף עם הנשמה כך לא שייך אכילה רק מחו"ב דאצי' ואילך שהן בחי' כלים ונק' אדם דעשי' כנ"ל, ע"כ חיבור האו"כ ע"י אכילה אבא ויונק כו' משא"כ באתרי' שלמעלה מבחי' כלים כו') וזהו אכלו ריעים לעילא, ובכדי להיות בחי' דודים שהם המדות צ"ל בחי' שתיה שהוא בחי' ירידת ההשפעה למטה מטה עד שיהי' בחי' מדות כמו למשל שהשתיה מוליך את המאכל למטה כי מים יורדים כו', וזהו שתו וגו' ושכרו הוא בחי' התגלות נכנס יין כו' (והנה ענין אכלו ריעים לעילא ושתו ושכרו דודים לתתא זה ג"כ ענין שלמים שלום בפמשמ"ע הוא בחי' ריעים ושלום בפמשמ"ט הוא בחי' דודים), הרי נת' ענין אכילה מהו.

ה) **ועתה** צ"ל ענין שש"פ כי הנה ארז"ל בענין קי"ס ראתה שפחה על הים כו' ולהבין היכן הוא מרומז בתו' שהי' גילוי אלקות גדול כ"כ, דבשעת מ"ת כתי' פב"פ כו', אבל כאן מהיכן למדו זה, אך הנה דהנה כתי' מה תצעק אלי כו' ואתם תחרישון, כי הנה ידוע שהדיבור הוא ע"י בחי' חכ' כמ"ש בחכ' יסד ארץ אבא יסד ברתא כידוע ממשל התינוק שאינו יכול לדבר כו' והנה ארז"ל חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו כמשל מי שבא לפני מלך גדול כו', והיינו משום אידי דטריד למבלע לא פליט כו', וקי"ס שנגלה להם גילוי אלקותו ית' שלמעלה מבחי' חכ' (כמ"ש בזוהר בעתיקא תליא מלתא) לכן כתי' ואתם תחרישון בחי' שתיקה ולכן בתפלת ש"ע ג"כ שהוא מעין אותו גילוי בחי' ביטול כו' אין משמיעין קול כו', וזהו הפך ים ליבשה

אבא יונק ממזל השמיני: **ראה ע"ח שי"ג ספ"ט. שי"ד ספ"ח. ועוד.**

מים יורדים: **תענית ז, א.**

אבא יסד ברתא: **ראה זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א.**

חכם אינו מדבר: **אבות פ"ה, מ"ז.**

איידי דטריד למבלע: **הובא בכ"מ בדא"ח. וראה חולין קח, ב.**

כמ"ש בזוהר: **בשלח מח, א.**

ש"ע .. אין משמיעין קול: **ראה שו"ע אדה"ז הל' תפלה סק"א ס"ב.**

כו׳ שם נשמחה בו דהל״ל בקע ים, אך דהנה ים הוא בחי׳ משפיע ויבשה הוא בחי׳ מקבל שהוא משפיע לחלוחית בארץ והולידה והצמיחה כו׳ כי כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת בחזרה לנחלים שאל״כ היו הנחלים חרובים ויבשים, וגם הענן מקבל [מ]מימי אוקינוס והרוה את הארץ והולידה כו׳ ובהגלות נגלות גלוי גדול כנ״ל נהפך ים ליבשה וקמו כמו נד להיות להם חומה כו׳ בחי׳ אבן דומם איידי דטריד כו׳ כנ״ל ואגלידו מיא מה שלא ראה יחזקאל גלוי גדול כ״כ כי יחזקאל לא ראה כי אם פני ארי׳ כו׳ בחי׳ התחלקות משא״כ בשעת קי״ס הי׳ גילוי אלקותו ית׳ שלמעלה מבחי׳ התחלקות כ״א בבחי׳ קרח דאגלידו מיא וקמו כמו נד כנ״ל, כמ״ש ועל ראשי החיות כעין הקרח כו׳ קרח בחי׳ חרק (ובזה יובן מ״ש בזוהר ע״פ מה תצעק כו׳ בעתיקא תליא מלתא, דלכאורה אינו מובן וכי לא הי׳ ידוע למשה מאיזה בחי׳ ומדריגה צ״ל המשכה לנס ושינוי הטבע שהרי כמה ניסים ושינוי הטבע הי׳ על ידו במצרים וגם כתי׳ התם ויצעק משה כו׳ וא״כ מ״ש בקי״ס דוקא נא׳ לו מה תצעק אלי כו׳, אך הענין דודאי אפי׳ שינוי הטבע לגמרי יוכלו להתמשך ע״י ח״ע וכמ״ש במ״א ע״פ שאל לך אות כו׳ הגבה למעלה דא יו״ד שהוא בחי׳ ח״ע שממנה נמשך הניסים היוצאים מהטבע כי החכ׳ מקור הדבור וע״ס * לכן מי שאמר לשמן וידליק כו׳, אך בקי״ס בחי׳ אחרת להיות הפך ים שהוא בחי׳ המשפיע להיות בבחי׳ יבשה ומקבל, וגם ים הוא בחי׳ ים החכ׳, וחכ׳ שם הוי׳ בניקוד פתח ששם פתיחו לכל ההמשכה כו׳ ונהפך לבחי׳ קרח בחי׳ חרק שהוא נקודה קטנה ובתחתית האות, וזהו דוקא ע״י גילוי שלמעלה מהשתלשלות הוא בחי׳ עתיק כו׳ ודוגמא לדבר יובן מעלת הפתח על החירק הנה כתי׳ ילדה מלכה גם היא בנים לנחור כו׳, ונודע שמלכה היא בחי׳ נוגה דאצי׳ ולכן נכתב בחירק להקטין הענין שאינו בערך מל׳ דאצי׳ דקדושה שהיא בפתח מלכותך מל׳ כ״ע הרי מובן איך החירק למטה מטה מהפתח ומזה נשכיל ענין אגלידו מיא שנעשו בבחי׳ קרח וחרק היינו תכלית התבטלותם, ושיהי׳ התבטלות ים החכ׳ כ״כ להיות בבחי׳ קרח וחרק ע״ד הכם איננו מדבר כו׳ ואתם תחרישון אין זה כ״א ע״י גילוי מה שלמעלה מהשתלשלות לגמרי והוא בחי׳ עתיק כו׳ שלגבי בחי׳ זו הנה ים החכ׳ כמו חרק ונקודה קטנה יחשב וכמ״ש ותמלא כדה כו׳ שנק׳ כללות כ״ד ספרין דאורייתא שהוא ים החכ׳ בשם כד לבד לגבי א״ס ב״ה כו׳, וכיון שכן הי׳ גילוי בחי׳ ע״י שלמעלה מהשתלשלות עד

יחזקאל . . פני ארי׳: **ראה לקו״ת האזינו עז, ג. שה״ש יא, ג. סה״מ תרכ״ז ע׳ קז. המשך תער״ב ע׳ א׳תמז.**

קרח בחי׳ חרק: **ראה תקו״ז תי״ט (לט, רע״ב).**

שאל לך אות: **ראה ביאוה״ז — צ״צ — ויקרא ע׳ שטו.**

וע״ס: **בבוך 17 וע״מ.**

שנעשה בחי׳ תחרישון מזה למדו חז״ל שהי׳ הנבואה בגילוי עצום שלא בהדרגה כו׳, כי הוא בחי׳ שלמעלה מהשתלשלות עד שים ויבשה שוין וכנ״ל.

ו) **וזהו** ויהי הענן והחושך ויאר כו׳, דהנה לשון זכר קאי על החושך שהחשך האיר להם, דהנה במע״ב כתי׳ ויבדל אלקי׳ בין האור כו׳ בחי׳ פרסא מפסיק בכדי להיות השתלשלו׳ העולמו׳ והתחלקות כו׳ (כי חשך היינו בחי׳ כתר שהוא בחי׳ ישת חשך סתרו שלמעלה מבחי׳ חכ׳ הנק׳ אור כי חכ׳ הוא גילוי בבחי׳ א״פ לכן נק׳ אור, אבל בחי׳ כתר ועתיק א״א להיות גילוי בבחי׳ א״פ רק בחי׳ מקיף ע״כ נק׳ חשך וזהו יושב בסתר עליון בצל כו׳) ופרסא מפסקת בין כתר לחכ׳ כו׳), רק ביום א׳ משי״ב שמשו אור וחושך בערבובי׳ ובכדי להיות השתלשלות כו׳ הבדיל כו׳ ובשעת קי״ס האיר בחי׳ החושך הנ״ל שהוא בחי׳ ישת סתרו שלמעלה מבחי׳ השתלשלות ([ו]יאר את הלילה הוא בחי׳ החשך שלמטה מבחי׳ האור כי ע״י גילוי למעלה מבחי׳ הפרסא הרי יהי׳ הגילוי גם למטה מטה כו׳, כיון שבטלו כל הפרסות והמסכי׳ כו׳ לכן ראתה שפחה על הים פי׳ הנה״ב נק׳ שפחה שנמשכת מבחי׳ נוגה כו׳ ומפני שהי׳ הגילוי מחשך העליון להאיר גם החשך ע״כ ראתה שפחה ג״כ כו׳ רק למצרים שהיו עוכומ״ז הי׳ חושך גמור כי הפרסא המבדלת ביניהם הוא בחי׳ שלמטה מבחי׳ נוגה כו׳ וזו לא בטלה), ולכן לא הקריבו שלמי שמחה בשש״פ (כי עיקר המכוון בשלמי שמחה לזכך הנה״ב כנ״ל, וזה א״צ בקי״ס כיון שבלאה״ב הי׳ גילוי גדול מזה גם בנה״ב שהרי ראתה שפחה כו׳ כנ״ל, ועוד זאת) שבחי׳ השמחה של שש״פ גדול כ״כ שאינה יכולה לבוא לבחי׳ התגלות בבחי׳ פנימיות שהוא בחי׳ אכילה כ״א בבחי׳ מקיף עליהם מלמעלה, ולכן כתי׳ שם נשמחה בו שם דייקא וזהו שארז״ל עוה״ב אין בו לא אכילה כו׳ שלעוה״ב ג״כ יתגלה גילוי אלקותו ית׳ מבחי׳ שלמעלה מהשתלשלות לכן לא יתגלה בבחי׳ אכילה פנימי׳ כ״א בבחי׳ מקיף כנ״ל (וזהו ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת כו׳, שהוא למעלה מבחי׳ אכילה כי בעתיקא תלי׳ ובאתרי׳ לאו אורחא למיכל כו׳ וזהו יהי׳ בשש״פ דלע״ל בגילוי ממש), וזהו [ו]בנ״י הלכו ביבשה בתוך הים, דהנה בגמ׳ איכא פלוגתא ח״א שמים קדמו כו׳ ואלו ואלו דא״ח שבבחי׳ מעשה שמים קדמו ובבחי׳ מח׳ קדומה ארץ קדמה, ובשעת קי״ס שנתגלה בחי׳ מח״ע ששם ארץ קדמה, לכן כתי׳ הלכו ביבשה בתוך הים היינו בבחי׳ יבשה שקדמה לשמים כנ״ל.

קיצור. הנה עיקר השמחה הוא לשמוח בו ית׳ כמאמר וישמחו בך (וענין זה היינו ע״י שמתחלה לבו דואג בקרבו כשיתבונן בתפלה שא״א

ופרסא מפסקת בין כתר לחכ׳: ראה אוה״ת בראשית תם, א.
בגמ׳ איכא פלוגתא: חגיגה יב, א.

להשיג מהותו ועצמותו וכל השגות שבג״ע רק מבחי׳ זיו השכינה והתירוץ על דאגה זו הוא ע״י עסק התו׳ כמ״ש תורתך שעשועי, וזהו אין מוסרין רזי תו׳ אלא למי שלבו דואג בקרבו), ובהיות שנה״ב מסתרת ומעלמת על בחי׳ ניצוץ אלקי שבנפש האדם ומונעת שמחת ה׳ לכן הקריבו שלמי שמחה ע״י הקרבת האימורים והדם ע״ג המזבח נכלל ועולה נפש הבהמה לאש שלמעלה דהיינו למקור חוצבן מבחי׳ שור שבמרכבה העליונה, ולכן ע״י אכילת בשר השלמים הי׳ יכולים לשמוח בה׳ כי הבשר נעשה בחי׳ ממוצע כו׳ שיוכלו לשמוח בו ית׳ לפי שמקורו מעולם התהו כו׳. והנה להבין מפני מה לא הקריבו שלמי שמחה בשש״פ צ״ל תחלה ענין אכילה, דארז״ל העוה״ב דהיינו תחה״מ אין בו לא אכילה כו׳, דהנה כתי׳ אכלו ריעים לעילא הם בחי׳ חו״ב דהנה בו ית׳ שאין ערוך אליו לא שייך בו בחי׳ חכמה שבחי׳ החכ׳ נק׳ לגבי ית׳ עשיי׳ ולכן בכדי שיהי׳ בחי׳ חו״ב צ״ל בחי׳ אכילה דהיינו השפעה מלמעלה כמבואר בזהר וע״ח אבא יונק ממזל הח׳ ובכדי להיות בחי׳ דודים שהוא בחי׳ המדות צ״ל בחי׳ שתי׳ שהוא בחי׳ ירידת ההשפעה למטה מטה עד שיהי׳ בחי׳ מדות כמו למשל שהשתי׳ מוליך את המאכל למטה.

והנה בשש״פ בשעת קי״ס ארז״ל ראתה שפחה כו׳ דהנה כתי׳ ואתם תחרישון שהדיבור הוא ע״י בחי׳ החכמה והנה חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו, והיינו משום אידי דטריד למיבלע לא פליט וקי״ס שנגלה להם מבחי׳ שלמעלה מחכמה, לכן ואתם תחרישון וזהו הפך ים ליבשה דהנה ים הוא בחי׳ משפיע ויבשה הוא בחי׳ מקבל, ובהגלות נגלות גילוי גדול כ״כ כנ״ל נהפך ים ליבשה וקמו כמו נד בחי׳ אבן ודומם אידי דטריד למבלע כו׳ ואגלידו מיא ע״ד ועל ראשי החיות רקיע כעין קרח מה שלא ראה יחזקאל גילוי גדול כ״כ.

וזהו ויהי הענן והחושך ויאר שהחושך האיר להם בחי׳ ישת חושך סתרו שלמעלה מבחינת השתלשלות ופרסא המפסיק, לכן לא הקריבו שלמי שמחה בשש״פ שמבחי׳ השמחה של שש״פ גדול כ״כ שאינה יכולה לבוא לבחי׳ התגלות בבחי׳ פנימי׳ שהוא בחי׳ אכילה כ״א בבחי׳ מקיף עליהם מלמעלה ע״ד שהעוה״ב אין בו אכילה שלעוה״ב יתגלה ג״כ גילוי אלקותו ית׳ שלמעלה מבחי׳ השתלשלות לכן לא יתגלה בבחי׳ אכילה בחי׳ פנימיות כ״א בבחי׳ מקיף וזהו ובנ״י הלכו ביבשה כו׳ ע׳ בפנים.

בעז"ה בפסח דשנת תקצזיי"ן לפ"ק

ששת ימים תאכלו מצות וביום השביעי עצרת להוי' אלקיך. הנה מלשון הפסוק משמע דע"י ששת ימים תאכלו מצות אז דוקא יהי' וביום השביעי עצרת כו' דיום ז' דפסח שבו הוא קי"ס הוא ע"י הכנה דרבה תחילה באכילת מצות דוי"ו ימים וצ"ל זאת וגם צ"ל מפני מה אין גומרים את ההלל בז' דפסח כי ידוע שהלל או' על נס והשמחה כמו כשיוצא מאפילה לאור גדול וא"כ צ"ל מפני מה אין גומרי' את ההלל בז' דפסח שהי' נס גדול מאוד שבנ"י הלכו ביבשה בתוך הים והמצרים נטבעו בתוך הים וידוע דעיקר מצות ההלל הוא כשגומרים אותו שאז מברכים אקב"ו כו' משא"כ כשדולגי' יש דיעות בפוסקי' שאין לברך כלל ונק' מנהגא בעלמא בגמ', ומאחר שאמירת ההלל ניתקן על השמחה להודות ולהלל לה' כשנעשה נס וקי"ס הוא נס גדול מאוד כו' כנ"ל א"כ לכאו' הי' מהראוי שבקי"ס צריך דוקא לגמור את ההלל ומפני מה נהפוך הוא שבימי הסוכות גומרי' את ההלל בכל יום מימי החג ובז' דפסח שבו הי' הנס דקי"ס דולגי' כו'.

ולהבין זאת צריך להקדים מ"ש בזו' ע"פ יקוו המים אל מקום ותראה היבשה שיקוו המים אל מקום אחד קאי על פסוק ראשון דק"ש שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד בחי' יחו"ע ותראה היבשה קאי על בשכמל"ו בחי' יחו"ת שבחי' יחו"ע ויחו"ת הוא בחי' ים ויבשה, וביאור הענין הוא כי הנה כתיב כל הנחלים הולכי' אל הים כו' שהנחלים הם מים נובעים מהמעיינות והנחלים הולכים אל הים שמי הים הם מקוו וקיימו כמו"כ עד"מ למעלה בחי' מל' נק' בשם ים סוף שהוא סופא דכ"ד דאצי' וכל הנחלים שהם ט"ס דאצי' הולכים אל הים שהוא בחי' מל' דאצי', כי הנה ידוע שהמל' נק' בשם דיבור ועד"מ מנפש האדם הדיבור מקבל משכל ומדות היינו שהדיבור הוא מגלה השכל כמו כשלומד בדיבור בפה הדיבור הוא מגלה השכל שהשכיל בגמ' ופוסקים או בשארי שכליות או כשמדבר דברי אהבה הדיבור מגלה המדה שבלב אבל אינו מהות בפ"ע כלל כמו שכל ומדות שהם מהות בפ"ע כ"א הדיבור הוא מקבל מהשכל ומדות כשצריך לגלות השכל או המדה לזולתו נתגלה ע"י הדיבור, וכמו"כ עד"מ למעלה דידוע דבחי' מל' לית לה מגרמה כלום כ"א מה שמקבלת מט"ס שמבחי'

ששת ימים: **נעתק מבוך 669 קמז, א.**

דיעות בפוסקי': **רמב"ם הל' חנוכה פ"ג, ה"ז.**

מנהגא בעלמא בגמ': **תענית כח, ב. לקו"ת (וסה"מ תק"ע) צו יד, סע"ד (ע' עב).**

מ"ש בזהר: **ראה סה"מ תקס"ז ע' א. ביאוה"ז להצ"צ ע' תרי.**

מל' נק' בשם ים סוף: **ראה זח"ג רנו, ב.**

מל' לית לה מגרמה כלום: **ראה ע"ח ש"ו, פ"ו. ש"ח, ספ"ד. של"ו, רפ"א. שמ"ב, ספי"ג. וראה אור החמה לזח"א רמט, ב. מאמרי אדה"ז — הקצרים ע' תקא.**

מל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' ומבחי' מל' שבחסד נעשה חסד שבמל' וזהו מ"ש כל הנחלים הולכים אל הים שכל הספי' משפיעים לבחי' מל' והספי' נק' בשם נחלים כמו שהנחלים המה מים נובעים כמו"כ עד"מ הספי' המה נמשכים מבחי' אא"ס ע"י צמצום כמ"ש במ"א כמשל נביעת המים שנובעים טיפין טיפין והמה משפיעים לבחי' מל' דאצי' שנק' בשם ים סוף כנ"ל, והנה ידוע דבחי' מל' נק' פעם בשם ים ונק' ג"כ בשם יבשה והענין הוא כמו שמל' דאצי' הוא בבחי' אצי' נק' בשם ים וכשמל' דאצי' נעשה מקור לבי"ע נק' בשם יבשה, והענין הוא עפ"י משנ"ת דמל' נק' בשם דיבור כמו הדיבור הוא לזולתו כמו"כ בחי' מל' הוא לזולתו כי ידוע שיש בכל עולם ג' בחי' ספי' ונשמו' ומלאכים, וגם בעולם האצי' יש מלאכי' כמ"ש וכולם עומדים ברום עולם כו' דקאי על מלאכים דאצי' ויש נשמות דאצי' וכן בעולם הבריאה ויצי' ועשי' יש ג"כ ג' בחי' אלו ספי' ונשמות ומלאכי' והספי' הם בחי' אלקות כמ"ש דבעולם האצי' איהו וחיוהי חד כו' והתהוות של נשמות ומלאכים הוא ע"י ספי' מל' כמשל הדיבור שהוא רק בשביל הגילוי לזולתו וכמ"ש ואתה מחי' את כולם וכתיב בדבר ה' שמים נעשו כו' וממל' דאצי' כמו שהוא בבחי' אצי' נתהוו נשמות ומלאכים דאצי' וממל' דאצי' שנמשך בבי"ע נתהוו נשמות ומלאכים דבי"ע וכמו שהמל' הוא בבחי' אצי' שמהווה נשמות ומלאכים דאצי' נק' בשם ים כי הנה באמת החכ' נק' בשם ים ים החכ' אך גם בחי' מל' דאצי' כמו שהוא בבחי' אצי' עדיין טרם שנעשה מקור לבי"ע נק' ג"כ ים וכמ"ש בזו' כד אתנהרא מבי' אבא כו' נק' ים שמאיר במל' בחי' הארת החכ' וכמשי"ת וכשבחי' המל' נעשה מקור לעולמות בי"ע שהם עולמו' בע"ג נק' בשם יבשה וז"ש ותראה היבשה כו' וד"ל.

ולהבין טעם שינוי השמות אלו בבחי' מל' צ"ל ההפרש בגשמיות בין ברואים דים לברואים דיבשה והוא כי הברואים דים כמו דגים שבים המה מובלעים במי הים והמים מכסין עליהם וא"א להם להפרד מן מי הים וכמשארז"ל כיון שפורשים ליבשה כו' שהם בבחי' התכללו' במי הים הגם שהם מהות יש ודבר בפ"ע עכ"ז המה מובלעים במי הים שהמים המה בבחי' חיות עצמי להם אבל הברואים דיבשה הגם שהמה מקבלים ג"כ חיות מהיבשה כמו תבואות דגן וחיטים שצומחין מן הארץ עכ"ז לאחר שצומחים מן הארץ הרי חיותם מן הארץ הוא בריחוק מקום וכש"כ חי ומדבר הגם שחיותם הוא מן הארץ אינם מובלעים בתוך הארץ כמו ברואים שבים שהרי גם אם יוגבהו למעלה מן הארץ המה חיים וקיימים מפני שהמה בבחי' נפרד

מל' . . ים . . יבשה: ראה ג"כ ביאוה"ז בשלח מב, ג. וביאוה"ז — להצ"צ — שם ע' רז.

החכ' נק' בשם ים: ראה ערכי הכינויים — לבסה"ד — מערכת ים.

וכמ"ש בזו': ראה זהר בהעלתך קנ, ב.

מן הארץ ועכ"ז המה חיים מן הארץ כי ארץ ממנה יצא לחם כו' וכה"ג. ועפי"ז יובן למעלה ההפרש בבחי' מל' דאצי' בקריאת שם ים ויבשה שכשמל' הוא בבחי' אצי' נק' בשם ים שהתהוות נשמות ומלאכים דשם הוא בבחי' ביטול עצמי באלקו' הגם שהמה ג"כ בבחי' איזה מהות אבל המה בטלים בבחי' עצמי' כמשל דגים שבים הנ"ל כמו"כ יש נשמות שנק' נוני ימא והם נשמות דאצי' וכנ"ל אבל כשבחי' מל' דאצי' נעשה מקור לבי"ע שהם עולמות בע"ג נק' בשם יבשה שהתהוות נשמות ומלאכים דבי"ע הוא כמשל ברואים דיבשה הנ"ל שהגם שהמה מקבלי' חיות מבחי' מל' כמ"ש ואתה מחי' את כולם ובטלים לאלקות מפני שמשיגים כח אלקי המהוה אותם כמ"ש וצבא השמים לך משתחווים מ"מ המה בבחי' יש מי שבטל כמשל ברואים דיבשה הנ"ל וד"ל.

ועפי"ז יובן ענין שמע ישראל ובשכמל"ו, דידוע דשמע ישראל כו' הוי' אחד הוא בחי' יחו"ע ובשכמל"ו הוא בבחי' יחו"ת, כי ידוע ההפרש בין יחיד לאחד שיחיד הוא מהו"ע ית' אשר אינו בגדר ההשתלשלו' כלל כמ"ש אתה ה' לבדיך כו' אתה הוא קודם שנבה"ע כו' שאין שייך עליו לומר גם בחי' מקור למקור להשתל' וכמ"ש בת"ז אנת הוא חד ולא בחושבן שאינו בחשבון ההשתל' כלל כי ענין החשבון שייך לומר גם בחלק קטן מאוד כמו מספר א' מאלפי אלפים ורבוא רבבות ה"ז חלק קטן מאתו וכמו טיפה מן הים שהטיפה הוא חלק קטן מאוד ואינו נחשב כלל לגבי ריבוי מי הים כו')* מ"מ הוא בכלל חשבון ועד"ז יובן בכלל ממקור ההשתל' עד סוף העשי' כמו חכ' דאצי' שנק' ראשית לכל ההשתל' ומחכ' דאצי' נתהווה חכ' דבריאה ומחכ' דבריאה חכ' דיצי' עד חכ' דעשי' עד שנתהווה שכל אנושי ממש. והנה בודאי אין ערך כלל לחכ' אנושי' עם חכ' דאצי' עכ"ז הוא בגדר חשבון שהרי בריבוי השתל' נתהווה מחכ' דאצי' חכ' אנושית ממש כו' וכמ"ש במ"א אבל מהו"ע הוא חד ולא בחושבן שאינו בחשבון ע"ס כלל אפי' בחושבן ע"ס דאצי' כו' זהו הנק' בחי' יחיד. וענין אחד שייך לומר בע"ס דאצי' שד' דא' מורה על בחי' דיבור והוא בחי' מל' דאצי' כמו שהוא בבחי' אצילות וע"כ הד' הוא ד' רבתי כו' והח' מורה על בחי' חכ' דאצי' והאלף הוא בחי' אאלפך חכמה שהוא בחי' מזל ונוצר חסד לאלפים ונוצר אותיות צנור כמשל הצינור שמקלחים בו מי הנהר בצמצום כמו"כ עד"מ התהוות חכ' דאצי' הוא ע"י צמצום כמ"ש במ"א וע"ז שייך לומר בחי' אחד היינו גם שנתהוו ע"ס דאצי' מ"מ מתאחדים והיו לאחדי' כמאמ' איהו וחיוהי וגרמוהי חד בבחי' יחו"ע

ההפרש בין יחיד לאחד: ראה תו"א (וסה"מ תקס"ב) וארא נה, ב. (ע' קלה).

כו'): בהבוך לא נסמן התחלת החצע"ג.

ונוצר אותיות צנור: ראה תו"א סס, א. לקו"ת מטות פג, א. אמרי בינה שער הק"ש פס"ד. דרמ"צ קכז, א.

שהמה בבחי׳ ההתכללות באוא״ס. ובשכמל״ו הוא יחו״ת והוא בחי׳ מל׳ דאצי׳ שמחי׳ עולמות בי״ע שהביטול שלהם הוא בבחי׳ ביטול היש כמ״ש וצבא השמים לך משתחוים שגם שבטלים בתמידות אבל הוא בבחי׳ יש מי שבטל כנ״ל וזהו ענין מ״ש בזוהר ע״פ יקוו המים אל מקום אחד הוא בחי׳ שמע כו׳ הוי׳ אחד ותראה היבשה הוא בשכמל״ו שענין יחו״ע ויחו״ת נק׳ בשם ים ויבשה והוא עפ״י המבואר לעיל במשל דגים שבים שהמה מובלעים בתוך מי הים והיו לאחדים שאינם יכולים להיות נפרדים כמו״כ יובן למעלה בבחי׳ יחו״ע שבפ׳ ראשון דק״ש שהוא הביטול והתכללו׳ דע״ס דאצילות באוא״ס ונק׳ בחי׳ יחו״ע וכמו״כ הנשמות דאצי׳ נק׳ בשם נוני ימא שהוא בחי׳ הביטול עצמי ממש וכן המלאכים כו׳ ולכן בדגים אין בהם יסוד האש שרומז ג״כ על זה כי בחי׳ אש שהוא ההתפעלו׳ ברשפי אש הוא שייך דוקא בדבר נפרד שמשתוקק בצימאון ותשוקה רבה כמ״ש צמאה לך נפשי בארץ ציה ועיף בלי מים שמפני שהוא בלי מים ע״כ תגדל הצימאון מאוד אבל בבחי׳ עצמיות לא שייך בחי׳ התפעלות ברשפי אש כלל מאחר שעצמותו הוא (וגם דגים רומזים על עינא פקיחא כו׳) ובשכמל״ו נק׳ בשם יבשה שהוא כמשל הברואים שביבשה שהמה נפרדים כנ״ל כמו״כ נשמו׳ ומלאכי׳ דבי״ע הוא בבחי׳ ביטול היש כו׳.

והנה אחר שנת׳ בחי׳ ים ויבשה יובן ענין קי״ס שהוא הפך ים ליבשה שהוא ע״י רוח קדים כמ״ש ויולך ה׳ ברוח קדים כו׳ רוח קדים היינו קדמונו ש״ע בחי׳ יחיד שאינו גם מקור למקור להשתל׳ ומאחר שהאיר בחי׳ קדים הנ״ל ע״כ ויבקעו המים כי ענין ים ויבשה הכל הוא בבחי׳ השתל׳ שיש בזה ב׳ בחי׳ ים ויבשה יחו״ע ויחו״ת אבל כאשר הוליך ה׳ ברוח קדים קדמונו ש״ע שאינו בגדר ים ויבשה כלל מבחי׳ זו יכול להיות היפוך סדר השתל׳ שמבחי׳ ים נעשה יבשה כמ״ש במ״א.

וז״ש וביום הז׳ עצרת להוי׳ אלקיך וידוע דעצרת יש בו ב׳ פי׳ הא׳ הוא לשון כניסה ואסיפה כמ״ש עצרת תהי׳ לכם ות״א כנישין כו׳ והב׳ הוא לשון מניעה ועיכוב כמו ועצר כו׳. והענין הוא שביום ז׳ דפסח שהי׳ בו קי״ס שהוא ע״י רוח קדים הנ״ל ע״כ עצרת להוי׳ אלקיך שב׳ שמות אלו הוא בחי׳ יחו״ע ויחו״ת ים ויבשה וביום הז׳ עצרת פי׳ כנישו להוי׳ ואלקים שהאיר בב׳ בחי׳ אלו בחי׳ רוח קדים הנ״ל ע״כ ויבקעו כו׳ כנ״ל, ופי׳ הב׳ שהוא ענין מניעה קאי על בחי׳ ההעלאה וההתכללו׳ ב׳ שמות אלו בבחי׳ בעל השם וכמארז״ל קודם שנה״ע הי׳ הוא ושמו בלבד ובתפלה הוא בחי׳

דגים . . עינא פקיחא: ראה זח״ג קכט, ב.
קודם שנה״ע . . בלבד: נסמן בע׳ תתקצ.

אמת ויציב דידוע דאמת הוא בחי' אמתות עצמותו בחי' יחיד שב' פסוקים שמע ובש"ש הוא בחי' ים ויבשה יחו"ע ויחו"ת ובאמת ויציב הוא בחי' הארת יחיד בחי' אמת הנ"ל והוא בחי' קי"ס וז"ש במק"מ מה תצעק אלי ר"ת אמת שבקי"ס הי' ההתגלות מבחי' אמיתית עצמותו כנ"ל ומה שאומרים ח' פעמים אמת הוא נגד ח' אותיות דהוי' אדני שמאיר בהם בחי' אמת כענין עצרת להוי' אלקיך כנ"ל וזהו ענין סמיכת גאולה לתפילה גאולה אריכתא שמאיר מבחי' אריכות כו' ובשמ"ע או' אד' שפתי תפתח ואומרים בא"ה שהוא ענין ב' שמות הנ"ל ולשניהם בשוה מאיר בחי' אמת הנ"ל כו' ודו"ל.

אך לפ"ז עדיין הקושי' הנ"ל במקומה עומדת ונתחזקה יותר מאחר שביום ז' דפסח האיר הארה גדולה מאוד שלמעלה מעלה מכל ההשתל' א"כ למה אין גומרים את ההלל שניתקן על הנס והשמחה כמ"ש בפ"י דפסחים משנה ה' הוציאנו מעבדות לחירות כו' מאפילה לאור גדול משעבוד לגאולה ונאמר לפניו הללויה ומאחר שבז' דפסח האיר אור גדול יותר מבכל המועדים למה אין גומרין בו את ההלל, אך הנה כעין קושי' זו כבר קדמונו רז"ל במסכת ערכין דמקשה מפני מה אין או' הלל בשבת ומתרץ משום דלא איקרי מועד ע"ש ולכאו' אינו מובן התירוץ אם לא אקרי מועד מאי בכך הלא ידוע דשבת הוא למעלה במדריגה ממועד וכי מפני דלא אקרי מועד היינו שהוא למעלה במדריגה ממועד יוגרע שלא יאמרו בו הלל, ובפע"ח מבואר בלשון אחר שביו"ט הוא הארת עולם הבריאה ע"כ או' בו הלל ובשבת הוא הארת האצי' ע"כ אין אומרין בו הלל, ועולה לסגנון אחד עם דרז"ל בערכין, ולכאו' אינו מובן הטעם מאחר דבשבת מאיר הארה יותר גבוה שהוא הארת האצי' מהראוי לקבוע בו דוקא אמירת הלל שניתקן על גילוי אור עליון כו' כנ"ל. אך הענין הוא כי מצינו בדרז"ל שהלל שייך לשמחה כמו במסכת סוכה פ"ד משנה ח' ההלל והשמחה שמונה כו' והענין הוא כי השמחה הוא דוקא מדבר שמשיג בכי טוב שייך בזה שמחה מאחר שמשיג והנה האור שמאיר ביו"ט יכולים להשיגו ע"כ שייך בזה שמחה כמ"ש מועדים לשמחה וע"כ גומרים בו את ההלל כי הילול ושבח הוא דוקא בדבר שמשיגים שהוציאנו מאפילה לאור גדול כי החכ' נק' אור כמ"ש הכסיל בחושך הולך שהכסיל הוא שנעדר מאתו אור החכ' נק' חושך וע"כ ביו"ט או' הלל על שהוציאנו מאפילה לאור שנתגלה אור עליון שבחול לא הי' מאיר כאותו האור וכ"ז שייך באור חכ' המושג אבל בשבת שמאיר בו הארה עליונה מאוד בחי' מוחין דאבא והחכ' מאין תמצא ובחי' אין הוא מה שלמעלה מהשגה ע"כ אין או' בו הלל כי הילול ושבח הוא בדבר

וז"ש במק"מ: ראה לקו"ת — להאריז"ל — עה"פ.

במסכת ערכין: י, רע"ב.

ובפע"ח: ראה פע"ח שער הר"ח פ"ב. אוה"ת דרושים לפסח ע' תמה (ס"ע תשעח).

שמושג דוקא וכמו ביו"ט שמאירים בחי' מוחין דאימא כו')*. ועתה יובן דרז"ל בערכין דמתרצי משום דלא אקרי מועד, שאינו כמו מועדים לשמחה שהוא בחי' אור הבא בגילוי ההשגה אבל אור המאיר בשבת הוא למעלה מהשגה וזה עצמו מה שמבואר בע"ח דמפני שבשבת הוא הארת האצי' ע"כ אין או' בו את ההלל כו' שהוא למעלה מאור הבא בגילוי כו' וכמושי"ת וד"ל.

ובזה יתורץ ג"כ מה שאין גומרין את ההלל בז' ש"פ מפני שבזש"פ הוא בחי' קי"ס שהוא בחי' רוח קדים הנ"ל וקדמונו ש"ע שהוא בחי' אור גדול שאינו מושג בבחי' פנימי' ע"כ אין גומרי' בו את ההלל שהילול ושבח לא שייך כ"א באור חכ' המושג כנ"ל בענין השבת, אך הטעם שבשבת אין או' הלל כלל ובזש"פ או' הלל רק שאין גומרים וגם הרי אנו אומרים בו ותתן לנו מועדים לשמחה כמו בכל המועדים. הענין הוא שבשבת מאיר בחי' אין ואינו בא בגילוי למטה גם בבחי' מקיף אבל בקי"ס בא בגילוי למטה רק שבא בבחי' מקיף ונק' או"מ כמ"ש במ"א וע"כ אנו או' בו ג"כ מועדים לשמחה אבל השמחה אינו כמו בשאר מועדים שבא בבחי' או"פ ובשש"פ בא בבחי' או"מ.

ועתה י"ל מ"ש ששת ימים מצות תאכלו שזהו הכנה לקי"ס שבזש"פ שהוא מ"ש וביום הז' עצרת להוי' אלקיך כנ"ל, אך הענין הוא כי הנה כתיב ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים ואמרו בזו' דיבשה הוא בחי' לחמא עניא והנה ההפרש בין יבשה לארץ בגשמיות הוא שיבשה הוא יבישות שאין בו לחלוחית מים כלל וארץ הוא שיש בו לחלוחית מים עכ"פ והענין הוא עפ"י הידוע שיש ב' בחי' בעבודת ה' אתכפיי' ואתהפכא אתכפיי' היינו שהרע הוא בתקפו ומתאוות לכל תאוה רעה כי בהפקרא ניחא לי' רק שהוא דוחה את הרע בדחי' בתר דחי' בבחי' כפי' והכרת שמיד שעולה במחשבתו איזה הרהור רע ח"ו מדחה אותו בשתי ידים ומכש"כ בדיבור ומעשה הגם שלבו בל עמו שהעין רואה והלב חומד הוא כובש את יצרו וזהו בבחי' אתכפיי' שאין לו פנימי' הרצון ולב שלם לה' רק שכופה את הרע לעשות רצון אביו שבשמים, ובחי' אתהפכא היינו שמתבונן איך שה' הוא העיקר והעולם הוא טפל הוה ונפסד וכמ"ש ואתה מחי' את כולם ומעמיק דעתו בזה אזי נקבע בנפשו רצון לאלקות היינו שירצה באמת לדבקה

כו') : בהבוך לא נסמן התחלת החצע"ג.

בע"ח : לעיל שו"ה במדריגה ובפע"ת.

מה שאין גומרין את ההלל בז' ש"פ : ראה לקו"ת (וסה"מ תק"ע) צו יה, ד (ע' עב). אוה"ת בא ע' רסג.

דיבשה . . לחמא עניא : זהר בראשית לג, א.

שהעין רואה והלב חומד : רש"י שלח טו, לט.

בו ע"י תו"מ וישנא את הרע זהו בחי' אתהפכא שנהפך מרע לטוב משא"כ בחי' אתכפיי' הנ"ל הרי הרע בתקפו רק שכופה אותו כנ"ל, וב' בחי' אלו הם בחי' ים ויבשה וארץ שבחי' אתכפי' הוא בחי' יבשה יבישות שאין בו לחלוחית היינו הארת אור אלקי בפנימיות לבבו ובחי' אתהפכא הוא בחי' ארץ שיש בו לחלוחית שהוא בחי' הארת אור אלקי במוחו ולבו וארץ הוא בחי' רצון וכמארז"ל למה נק' שמה ארץ מפני שרצתה לעשות רצון קונה כו'. וז"ש ויקרא אלקים ליבשה ארץ שתחילה צ"ל בחי' אתכפיי' ואח"כ יבא למדריג' אתהפכא. וזהו ענין ב' המצות מצה שקודם חצות שנצטוו עליה בערב תאכלו מצות הוא בחי' אתכפיי' ונק' לחמא בחי' יבשה וצריכה שימור מן החימוץ כי מפני שהרע עדיין בתקפו כנ"ל ע"כ בקל יכול ליפול ברע ע"כ צריכה שימור מן החימוץ, ומצה הב' הוא המצה שאחר חצות שלא הספיק להחמיץ מפני שנגלה עליהם ממה"מ כו' הוא ענין אתהפכא כו'.

וזהו מ"ש ששת ימים מצות תאכלו ב' מצות בחי' אתכפי' ואתהפכא הנ"ל עי"ז וביום הז' עצרת כו', כי הנה באמת ענין קי"ס הוא ע"י גילוי מדריגה גבוה מאוד בחי' רוח קדים הנ"ל אשר אין שום העלאת מ"ן ואתעדל"ת מגיע לשם אך מ"מ הכנה לזה הוא מב' מצות הנ"ל אתכפי' ואתהפכא כי כל מה שבכח האדם לעשות צריך לעשות והוא בחי' אתכפי' ואתהפכא שזהו בכח האדם עצמו לכוף את הרע בהכרח וכפי' ולהיות מוח שליט על הלב וגם להעמיק דעתו בגדולת ה' עד שיבא לבחי' אתהפכא ואחר שהאדם עושה כל מה שבכוחו אזי נותנים לו בדרך מתנה דבר אשר לא יוכל להגיע לזה מצד עבודתו והעלאת מ"ן שלו וכענין שאמ' בזו' דכרוזא כריז בכל יומא מאן דקטיל לחויא יהבינן לי' ברתא דמלכא פי' חוי' הוא הרע דנה"ב שנמשך מזוהמת נחה"ק ומאן דקטיל לחויא שהוא בשעת צלותא שעת קרבא כמ"ש מלחמה להוי' להגביר נפה"א על נהבה"מ בבחי' אתכפיא ואתהפכא הנ"ל שבכח עצמו ללחום מלחמה זו אזי יהבינן לי' מלמעלה ברתא דמלכא שזהו דבר שא"א להגיע לזה מצד יגיעתו ועבודתו רק שיהבינן לי' מלמעלה בדרך מתנה כמ"ש במ"א בפ' כי תצא וכמו"כ יובן גם כאן שע"י ששת ימים מצות תאכלו בחי' ב' מצות הנ"ל עי"ז וביום הז' עצרת להוי' אלקיך בחי' קי"ס כו' כנ"ל וד"ל.

והנה יש עוד פי' בענין ששת ימים מצות תאכלו וביום הז' עצרת כו' באופן אחר מהנ"ל והענין הוא כי הנה כתיב ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים

למה נק' שמה ארץ: בראשית רבא פ"ה, ח.

שאמר בזו': ראה ת"ז סתי"ז (כט, ב), תכ"א (מג, א), תז"ח (צח, ד).

בשעת צלותא שעת קרבא: בלקו"ת בלק עב, א בשם הזהר. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תשמט.

בפ' כי תצא: לקו"ת (וסה"מ תקס"ה) תצא לה, א (ע' תתכ).

ולכאו' אינו מובן מ"ש שהלכו ביבשה בתוך הים כי הלא הם הלכו בתוך הים ביבשה רק שהים נעשה יבשה ומלשון הפסוק משמע שהלכו ביבשה ממש בתוך הים, אך תוכן הענין בדרך קצרה הוא עפ"י הידוע הפלוגתא בדרז"ל ח"א שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ בתחילה שמים ואח"כ ארץ וח"א ארץ קדמה לשמים ביום עשות כו' ארץ ושמים תחילה ארץ ואח"כ שמים, ובאמת מר אמר חדא ומר חדא ולא פליגא שכפי סדר ההשתל' שמים קדמו לארץ ובמח' ארץ קדמה כו' (וכמבואר במ"א בענין ע"ס דאו"י וע"ס דאו"ח כו') וזהו ענין ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים כמו שהיבשה הוא בתוך הים היינו בבחי' מח' שנק' ים ששם היבשה קדמה והענין הוא עפ"י מה שאנו רואים שהארץ מושפלת מאוד בתחתית המדריגה יותר מכל הברואים עד שהכל דשים עליה והיתה למרמס לכל הברואים מה שאין שפלות כזאת בכל המדריגות דדצח"מ ועכ"ז אנו רואים מעלה יתירה בארץ מה שאין בכל הברואים והוא בענין התהוות יש מאין שהוא דוקא בארץ אשר ממנה יצא לחם ופירות ותבואות מאין ליש שאין זה בכל הברואים והא בהא תליא שמפני השפלות שבארץ למטה מטה יותר מכל הברואים ע"כ בה נמצא מעלה יתירה יותר מכל הברואים והוא ענין התהוות יש מאין שידוע שהתהוות יש מאין הוא דוקא מכוחו של א"ס ב"ה כמ"ש במ"א כי בסוף דוקא שם ימצאו כח ההתחלה כי נתב"ס דוקא וכמו"כ יובן למעלה שארץ הוא בחי' מל' סופא דכ"ד דאצי' כידוע ומל' הוא בחי' כתר כמ"ש כתר עליון דאיהו כתר מל' והוא מפני שנתב"ס. ויובן עפ"י הקדמה דב' מאמרים ב"ש וישתבח כי בב"ש אנו או' יחיד חי העולמי' מלך ובישתבח או' מלך יחיד חי העולמים וידוע דענין יחיד הוא מהו"ע ית' שלמעלה מגדר השתל' ע"ס שאינו מכל אינון מדות כלל וחי העולמים הוא ענין ע"ס דאצי' שלמעלה עדיין מגדר גבול דעולמו' בי"ע ומלך הוא בחי' ממכ"ע שהוא דבר ה' שמחי' את כולם בחי' מל' דאצי' שמחי' בי"ע, והנה המאמר דב"ש הוא בענין ההתהוות מלמעלה למטה וכידוע בכוונות דב"ש רדל"א כו' (וכמ"ש בסידור) ע"כ או' בחתימה מעין הפתיחה בתחילה יחיד ואח"כ חי העולמים ואח"כ מלך ובישתבח או' מלך יחיד שהוא בחי' העלאה וסוף מעשה עבמ"ת שבחי' מלך הוא יחיד כעין כ"ע דאיהו כתר מל' כי נתב"ס וסוב"ת. ובעבודת ה' בחי' ארץ הוא בחי' קעומ"ש והוא ענין הנחת עצמותו כי יש עבודה ע"י התבוננות אלקו' שנתפעל בלבו באה' ותשוקה לה' ויש עבודה בבחי' קעומ"ש כעבד לאדון הגם שאין לו אהבה ותשוקה מ"מ עובד את ה' בבחי' קבלת עול לבד שזהו סוף כל המדריגה

הפלוגתא בדרז"ל: **ראה חגיגה יב, א.**
שארץ הוא בחי' מל': **זהר (תוספתא) בראשית לא, ב. וראה מאורי אור בערכו סקכ"ה.**
כתר עליון דאיהו כתר מל': **תקוני זהר בהקדמה (יז, א).**
דענין יחיד הוא מהו"ע ית': **ראה תו"א נה, ב.**
וכמ"ש בסידור: **שחרית לט, ג.**

בעבודה וגם אחר כל ההתבוננו' הרי אמרו מה פשפשת מה ידעת כו' שבאמת לית מח' תב"כ וא"כ זאת ישים האדם אל לבו מאחר דלמ"ח תב"כ א"כ זאת תהי' עבודתי בבחי' קבלת עול להניח מנגד כל עצמותו והתקשרותו בעניני העולם רק לקבל עליו עומ"ש שלימה וכו' וכמ"ש במ"א (והנה באמת מדריגה זו למעלה היא יקרה מאוד וכמ"ש בזו' כד אתכפיי' סט' אחרא לתתא כו' שהוא בחי' ביטול רצון בבחי' קבלת עול כו') כי באמת זהו עיקר רצה"ע ותכלית המכוון של בריאו' העולמות שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים דוקא שיהי' בחי' יש והיש יהי' בטל בבחי' קבעומ"ש, ויובן מזה ששורש קבעומ"ש שרשו הגבה מאוד נעלה בבחי' יחיד כו' וז"ש מלך יחיד. ועפי"ז יובן טעם דמ"ד ארץ קדמה לשמים כי באמת מצד ההשתל' בודאי צדקו דברי מ"ד שמים קדמו לארץ כמ"ש בראשית ברא את השמים כו' היינו בענין הבריאה שמים קדמו אך מפני שסוף מעשה עבמח"ת שזהו תכלית פנימיות המכוון הסוף מעשה דוקא נמצא שארץ קדמה שכל ההשתל' הוא רק דרך מעבר לבד בשביל בריאת הארץ שזהו העיקר כמ"ש במ"א, וזהו במח' ארץ קדמה שזהו פנימי' המכוון של המח'. ועפ"י הדברים האלה יובן הנס דקי"ס מ"ש ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים כי מאחר שנת' לעיל שארץ קדמה לשמים הרי ק"ו שקדמה למעלה לים כי השמים מקיפים את הארץ ואת הים אשר שניהם המה כגרגיר חרדל לגבי שמים ומאחר שמ"מ יש בארץ מעלה יתירה שקדמה ג"כ לשמים א"כ כ"ש וק"ו שקדמה לים (ועפ"י הקבלה שמים הוא בחי' ז"א וים הוא בחי' מל' דאצי' כמו שהוא בבחי' אצי' כנ"ל וארץ הוא בחי' מל' דאצי' שנעשה מקור לבי"ע ומאחר שקדמה לשמים כש"כ שקדמה לים כו') וזהו מ"ש ובנ"י הלכו ביבשה בתוך הים שעיקר הנס הוא שנתגלה היבשה כמו שהיא בתוך הים ששם ארץ קדמה (ולא זו בלבד שמים נעשה יבשה) אך מפני מה זכו בנ"י לבחי' גילוי מדריגה גבוה זו הוא ע"י ששת ימים מצות תאכלו כי ענין המצות נת' שהוא בחי' אתכפי' ואתהפכא ונת' שבחי' אתכפי' שהוא בחי' הקעומ"ש עבמח"ת כי ארץ קדמה בבחי' יחיד כנ"ל ונמצא שבחי' אכילת מצה גרם הבחי' קי"ס (ולא בבחי' מתנה לבד כנ"ל) וזהו ששת ימים מצות תאכלו שהוא בחי' אתכפי' ואתהפכא הנ"ל שבחי' זאת שרשה מאוד הגבה למעלה עי"ז זכו לקי"ס שהוא ע"י רוח קדים קדמונו ש"ע בחי' יחיד וזהו ששת ימים מצות תאכלו עי"ז וביום הז' עצרת הוי' אלקיך כו' כנ"ל וד"ל.

מה פשפשת מה ידעת: **ראה זהר בהקדמה א, ב.**
לית מח' תב"כ: **תקוני זהר בהקדמה (יז, א).**
כד אתכפיי' סט' אחרא: **ראה תניא פכ"ז. לקו"ת פקודי ג, א.**
שנתאווה הקב"ה . . בתחתונים: **ראה תניא רפל"ו ובליקוט פירושים שם.**
שניהם המה כגרגיר חרדל: **ראה של"ה מח, סע"א.**
שמים . . ז"א: **זהר בשלח סב, ב.**

קיצור מהנ"ל. יקוו ותראה, כל הנחלים, שמע ובשכמל"ו, ים ויבשה חיות נפרד ים סוף מל' בבחי' אצי' ים מקור לבי"ע יבשה ברואים דים ויבשה דגים קרירות עינא פקיחא.

ששת ימים תאכל מצות

ששת ימים תאכל כו' שביעי רשות, עצרת לה' כולו לה' לע"ל לכן אין בו שלמי שמחה, ע"ד לע"ל אין בו לא אכילה כו', להבין מ"ש לגוזר י"ס לגזרים כל"ה, ואח"כ והעביר ישראל כל"ח בפ"ע וכ"ה בהגדה אלו קרע ולא העביר כו' מהו הטובה אלו לא העביר מאי נפ"מ מהקריעה לבד, הנה בק"ש אומרים אחד שהעולמות בטלים עד שאין עוד ממש בלק"א ח"ב פ"ג צ"ל הרי מקרא מלא כתיב בראשית ברא יש מאין, יש ממש, ואם קמי' כלא עד שאין עוד ממש זולתו, א"כ אין הבריאה אמיתית כלל רק אחיזת עינים אבל קמי' הוא כמו קודם שנברא העולם וא"א לומר כן דהתורה נק' אמת וכתיב ברא כו', גם צ"ל מש"ש פ"ד הגדול הגבור הבריאה מבחי' חסד וזהו בהבראם באברהם עולם חסד יבנה כיון שהצמצום מצד גבו', א"כ כשהי' חסד בלי צמצום לא הי' יש רק אין א"כ אין שייך בריאה יש מאין, גם צ"ל מ"ש שא"ק נק' אדם דבריאה יש מאין הלא אפילו אצילות אלהות. ויובן בהקדים ענין ים ויבשה, כתיב יקוו המים אל מקום אחד, וכל מה שיש ביבשה יש בים חוץ מן החולדה, צ"ל למה חולדה דוקא אינה בים הנה מל' נק' ים (כשמקבלת מחכמה וחסד כמ"ש זח"ג ק"נ ע"ב מאבא כו', והנחלים פי' מק"מ ה"ח דאבא הולכים אל הים נחל עדניך, עיין פרדס ערך נחל דגבוה מנהר, אך מ"ש שאינו פוסק ז"א ע' ג"פ סי' קכ"ו סס"ק ל"ז, אבל מבואר שם דנחל היינו קטן והוא ע"ד ההפרש בין מעיין לנהר שההשפעה מצד חכ' נק' קטן כו' ובינה יש)

ששת ימים: **נעתק מבוך 108 שיא, א. נמצא ג"כ בבוך 306 רפה, א (ושם נרשם: בפ' בא).**

שביעי רשות: **מכילתא בא יב, טו. פסחים קכ, א.**

עצרת לה' כולו לה': **פסחים סח, ב.**

עצרת . . אין בו שלמי שמחה: **נסמן לעיל ע' תתקצד.**

מש"ש פ"ד: **בשער היחוד והאמונה.**

בהבראם באברהם: **ב"ר פי"ב, ט.**

שא"ק נק' אדם דבריאה: **ראה ת"ז ת"ע קלג, סע"א. ע"ח דרוש עגולים ויושר. ועוד. אוה"ת — ענינים ערך א"ק.**

וכל מה שיש ביבשה: **חולין קכז, א.**

בחי' עליונה שבה ונק' ג"כ ארץ בחי' תחתונה שבה פקדת הארץ להיות ותשוקקיה כו', והענין בריות שבים מובלעים בים והמים חיותם ואין ביניהם פירוד ואם יעלו ליבשה מיד מתים משא"כ ברואים דיבשה יחיו באויר, כמ"כ למעלה יש ב' בחי' עלמא דאתכסייא היינו ים שהברואים שבהם מלאכים (גבוהים שמזיווג נשיקין דאצי') נק' נוני ימא החיות אלקות בקירוב עם המלאך ולכן יכול המלאך לומר אני ה' (ואף שזהו אפי' במלאכים דבי"ע והן נפרדים מ"מ הם ג"כ לפעמים שלוחים) כי אע"פ שהם נפרדים יש בהם ביטול יותר מנשמות, ובחי' ב' עלמא דאתגלייא נפרדים מבחי' ע"מ רק ברקיע קצת ביטול משתחוה כו' מעין בחי' ים, וזהו שהבריאה יש מאין מבחי' חסד כי אף שחסד גילוי מ"מ שייך התהוות יש כמו נוני ימא רק בחי' גבורה שיהי' החיות בריחוק עד שיהי' נפרד לגמרי ממש בחי' יבשה לכן הבריאה אמת אפי' קמי', ומ"ש כלא חשיבי שהם בטלים כמו נוני ימא באצי' אלקות ואעפ"כ אדם דבריאה כי אין ערוך לעצמות כנ"ל.

אך א"כ מלאכים גבוהים מנשמות שהם נפרדים ובאמת נהפוך הוא, והענין ידוע שיש זיווג נשיקין זיווג* גופני ומלאכים נמשכים מזיווג נשיקין ונשמות אף אותן ששרשן מזיווג נשיקין חוזרים ונמשכים דרך זיווג גופני, כמ"ש בע"ח של"ח פ"ד ופ"ה*, וע' בהרמ"ז ח"א בדף ו' ע"א, ונשיקין הוא בחי' דיבור כמ"ש בע"ח מכל דיבור נברא מלאך כו' ובבחי' זו ההשפעה בקירוב ובגילוי ולכך הם בביטול, אמנם נש"י נק' בנים והטפה נמשך בריחוק מהאב גם מהאם לאחר לידתו נעשה נפרד בפ"ע, אבל מ"מ נלקח מפנימי' מוח האב יותר מהמלובש בדיבור כנזכר בבה"ז בראשית ונח ובלק לכך מלאכים לא יכלו להתלבש בגופים גשמיים כידוע מענין עזא ועזאל שנפלו ברע, וזהו כמו נוני ימא כשיוצאים ביבשה מתים ונשמות יכולים אף אותן שמנשיקין נאמר ע"ז וידגו לרוב בקרב הארץ, נוני דאזלין ביבשתא כנזכר בזהר ח"ג קפ"ז ב' מצד שנמשכים אח"כ דרך זיווג גופני ויש בחי' צלם המחבר ומקשר הנשמה עם הגוף שתוכל להיות בחי' יש לבושים דאדה"ר כו' ע' חוקת תקס"ד.

והנה כתיב היתה כאניות סוחר וקאי אכנס"י כמ"ש בזהר שלח דנ"א ב' וכתיב שם אניות יהלכון וענין האניות דהנה ישראל נק' זרע בירך ד' שממשיכים מעלמא דאתכסייא ים לבחי' עלמא דאתגלייא כמ"ש ברוך כו' מן העולם ועד העולם ומה שארז"ל על ג' דברים העולם

זיווג : כנצ"ל : וזיווג.
ופ"ה : בבוך 306 ופ"ט.
בבה"ז בראשית ונח ובלק : ראה שם ב, סע"א ואילך. ה, ג ואילך. צח, ג ואילך.
חוקת תקס"ד : סה"מ תקס"ד ע' קסה. קע.

עומד כו' על העבודה כו' שעי"ז נמשך מעלמא דאתכסיא כו', כי כל המשכה צ"ל ע"י העלאה תחלה וזהו עבודה קרבנות ועבד הלוי הוא להמשיך מבחי' הוא עלמא דאתכסיא ע"י שירה וזמרה ועכשיו פסוד"ז זהו העלאה וההמשכה ע"י כהן עכשיו גמ"ח אך מצד עוצם ההעלאה יכול לבוא לידי כלות הנפש ליכלל בימא רבא כמו בן עזאי ולזה צ"ל בע"כ אתה חי מצד מעהמ"צ וזהו ענין האניות בחי' לבושים שעי"ז לא יטבע האדם בים והיינו הלבושים דתומ"צ וידוע בכהאריז"ל שהם תיקון הלבושים שנולדו עם הנשמה בחי' חשמל שנפלו ע"י חטא אדה"ר ומתבררים ע"י תומ"צ וזה הלבוש שרשו גבוה מהנשמה כי הוא מבינה וגבוה מזו"נ שמשם שרש הנשמה, וכענין שרש המשל למעלה מהנמשל וזהו הארבין כאניות סוחר מו"מ רב, וזהו ענין גוהרקי דר' חייא ושאר צדיקים כו', ועפ"ז יובן ג"כ ענין גלי הים מבחי' רוח סערה ה"ג דאי' מעוררים רצוא גדול עד שהנונין והארבין יעלו וירדו ואח"כ יקם סערה לדממה ע"י יסו"א בחי' שוב הממתיק הרצוא.

ועתה יובן ענין קריעת י"ס, כי אל דעות הוי' שכולל ב' דיעות ממעלה למטה למעלה היש ולמטה אין, וזהו בחי' ים שהנבראים מובלעים בטלים בחי' אין, ומ"מ שם נברא עליו וזהו ענין אדם דבריאה, חסד מים, יקוו המים אל מקום אחד בחי' יחו"ע נק' אחד ומ"מ בחי' יחיד למעלה דהיינו לבדך ממש כמו קודם הבריאה, וגם עכשיו כ"ה במהו"ע, אמנם ביטול הנבראים שהבורא יש והם אין כלא חשיבי ולא לא ממש נק' אחד, ובחי' ארץ כמו שאצלינו בריחוק הנברא יש ולמעלה אין שאינו מושג, וזה"ע המחלוקת שמים קדמו שם מים עלמא דאתכסיא גבוה למעלה היש והנברא אין, ומ"ד ארץ קדמה כי סוף מעשה עלה במח' תחלה כי זה הכח שיתראה הנברא ליש, והכח המחיי' אותו יהי' נראה כאין הפך מדיעה העליונה שהחיות יש לגבי הנברא נמשך מבחי' יש האמיתי שלמעלה מכח המחי' את הנברא בחי' ממכ"ע ודבר ה' רק מבחי' סוכ"ע דלגבי בחי' זו אפילו כח המחי' אין ממש כנודע בענין עמך מקו"ח כו', א"כ יש המדומה שאינו יש ודבר אמיתי רק שנראה ליש נלקח מיש האמיתי וכן גילוי אלקות בקיום המצות בעשי' שהוא יש גבוה מדו"ר וכלות הנפש שהם בחי' אין כנ"ל, והנה לע"ל וראו כל בשר בגופים גשמיים כדעת הרמב"ן וזה לא כמו ב' בחי' דים ויבשה כי ים גילוי שם הנברא אין ואין שייך גוף גשמי שמבחי' יבשה בים, וביבשה הרי החיות בריחוק כו', אך היינו מצד גילוי יש אמיתי שלמעלה מבחי' עלמא דאתכסיא ודאתגלייא וקמי' שניהם שוים ע"כ יוכל להיות

גוהרקי דר' חייא: ב"מ פה, ב.
כדעת הרמב"ן: נסמן לעיל ע' תתקצח.

הגילוי שבבחי' ים גם בגופים גשמיים, וזהו בחי' סוכ"ע עיגול שאין שם התחלקות מעלה ומטה.

וזה"ע קרי"ס שנעשה מים יבשה אך לא כיבשה דעלמא דאתגלייא שהחיות אלקות בריחוק אלא כמ"ש ברוך כו' מן העולם שעלמא דאתכסייא נהפך להיות כגילוי ולכן היו אז ישראל בבחי' ביטול כמו בים כו', אך מ"מ שיהי' גילוי זה בגופים גשמיי' (דמ"מ ל"ד ביטול שלהם לנוני ימא לא מיני' כו') הוא ע"י גילוי בחי' כי גאה גאה שלמעלה מעלמא דאתכסייא בחי' יש אמיתי שמשם יוכל להיות התחברות בחי' ים להתגלות בבחי' ברואים דיבשה והי' הנבראים יש כמו יבשה ומ"מ ביטול מצד בחי' ים והיינו ע"י רוח קדים מבחי' ע"י שנעתק כו' וזהו שם נשמחה בו במהו"ע.

ובזה יובן ענין שזכו לנבואה בקי"ס ראתה שפחה מה שלא ראה יחזקאל, כי הנביאים כדי שיגיע להם הגילוי הוצרכו להתפשטות הגשמיות וביטול חושי גופו והוא מעין בחי' ים שהנברא נעשה אין מצד הגילוי, ואמנם בקי"ס נהפך הים להתגלות בכלים דיבשה, א"כ אפילו שפחה שלא הי' בה ביטול מופלג הנ"ל ראתה מה שלא ראה כו', זה אלי משה נתנבא בזה כו' ג"כ הי' גופו על מעמדו כי מן המים משיתיהו ליבשה כו', וכ"ז הוא מעין שיהי' לע"ל גילוי היש אמיתי למטה ביש הנראה כו' ע"י תומ"צ וזהו בוקע הים כו' זה כו' לכן לא נזכר בז"פ אכילה ע"ד לע"ל כו' וזהו שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו' התגלות מקור הגבורה שמשם נמשך היש ארץ כו' ולא בכסף תגאלו. ועם הנ"ל יתיישב מ"ש בתורת פורים תקע"ב איך סוכ"ע למטה יותר וקשי' אמאי הלא יש דכלים דאצי' ג"כ מסובב יעו"ש ולפמ"ש כאן א"ש דבאצי' הנאצל בטל לגבי האור המחי' אותו כאין לגבי יש א"כ נהי שהתהוותו מסוכ"ע מ"מ בבי"ע שהנברא יש ודבר נפרד אצל עצמו הרי ניתוסף עוד בחי' יש גמור שלא יהי' כזיו כו' לכך צ"ל הארה גדולה יותר מסוכ"ע יש אמיתי והבן.

שיאמרו ליצחק: **ראה שבת פט, ב.**
בתורת פורים תקע"ב: **תו"א מגלת אסתר (ד"ה יביאו לבוש מלכות וביאוריו) צב, ב.**

בס"ד

לביאור ששת כו' מצות כו' וקי"ס, ים בחי' עתיק להעיר ממ"ש לע"ל ומלאה הארץ וכו' כמים כו' פי' בארץ ויבשה יהי' זה הגלוי שבבחי' ים וע' בע"ה ל"א ד' וזהר חיי שרה קכ"ה ב' גם י"ל בחי' ים זהו אחד ויבשה ועד, וי"ב בקר הים עומד עליהם כי הוא עתיק דבריאה א"כ נעתק ונבדל מהם וזהו מלמעלה, וזהו ענין כמים הפנים כו' ולעשות הישר כמ"ש במ"א א"נ ים רישא האמצעים ים החכ' ותליא ברדל"א. ולהעיר וביום השביעי מענין כאור זה"י. וא"ש לידת הנשמו' קי"ס כי ישראל נמשלו לים כמ"ש במדרש רבה דאסתר ע"פ ויבז כו'. וטעם להקדמ' מאכל מצות כי הוא מבחי' ארץ אך מה שבארץ נעוץ סופן כו' א"נ זהו קי"ס תחרישון אתדל"ע שלמעלה מאתדל"ת אכן תחלה צ"ל אתדל"ת והיינו תאכלו מצות כו' ועמ"ש ג' בחי' אתדל"ע זהו ליל א' דפסח שנגלה כו' וששת ימים וביום השביעי כו', בד"ה והי' מספר נת' דלעתיד יהי' ארץ גבוה מים, ומלאה הארץ וזהו ע"ד שחורה אני ונאוה כו' ואת"ל דים מל' שבאצי' ויבשה היותה עתיק לבריאה א"ש ואת"ל יבשה א"א דבריא' צ"ע אם יהי' זה גבוה מים כו', מיהו שם ר"ל ים ויבשה זו"נ וי"ל ע"ד אור הלבנה כאור כו' וזה ז' נחלים, י"ל ג' בחי' ים מל' שבאצי' ארץ ויבשה עתיק וא"א דבריאה ע' זהר בלק קפ"ז מענין נוני ימא ובח"א בהקדמה. אולי ים פרצוף הפנימי הרהור מח', ארץ דבור בתרומ' במל' רוממו' ודבור זהו ג"כ ים ויבשה וא"ש אחד ועד כי ד' רבתי זהו דבור שבמח' הרהור ועד דבור וכו' וכנ' במ"א דים ויבשה מו"ד. וא"כ נוני ימא חסידי' הראשוני' או י"ל נוני ימא בנות ירושלים נשמות דאצי' לויתן, ושור הבר נשמות דבריאה שחורה אני כי י"ב בקר והים וכו' מלמעלה מרומם מהם למעלה מאצי' את"ל מל' דא"ק נק' ים ועת"י נק' ארץ חפץ או י"ל שם . . * נק' ים ב' הויות ע' ד"ה וירא ע' תיקונים כ"א צו"ב יבשה מיכאל (ואתגלגלי אתוון ט"ר הנז' בזהר מקץ ר"ד זהו באלבט כו') ושיהי' נהפך הים הנ"ל ליבשה הוא ע"י המשכות מאוא"ס הכלול במאור שהוא בחי' המלך המרומם לבדו וכמו בחי' קי"ס דמל' דאצי' תליא בעתיק דאצי' כן בחי' אור הכלול במאור ממש לגבי הקו כו' וזהו לבדו המתנשא מימות כו' עת"י ע' בד"ה כי עמך מק"ח היינו מל' דא"ק עת"י לאצי' אבל באורך עצמות א"ק וכו' וכענין אור זה"י וזהו קי"ס ע"י רוח קדים כי ים עת"י ושיהי' הים יבשה היינו ע"י גילוי

לביאור ששת: **נעתק מבוך 966 קעה, א [בסיום המאמר רשם המעתיק: כל מה שנמצא בזה הכתב רשום למעלה בציור (זה ־ ־ או כזה °) הוא נמחק בגוף כי"ק (לא הועתק כאן)].**
ארבעה קטעים הראשונים עד ד"ה ועתה צ"ל, כנראה ראשי פרקים.

בד"ה והי' מספר: **ראה לקו"ת (וסה"מ תקס"ה) במדבר ו, ב (ע' תקפה).**

שם . . : **בהצילום מטושטש ואולי ע"ס או ע"ד.**

בד"ה כי עמך מק"ח: **תורה אור (וסה"מ תקס"ג) לו, א (ע' סט).**

עצמיו׳ א״ק וכו׳. י״ל עוד טעם לקי״ס בשש״פ כי הנה בחשבון ספה״ע שש״פ הוא יסוד הנק׳ ים לפי׳ הזהר ח״א די״ח ביקוו המים אל מקום א׳ דקאי על יסוד ע״ש והוא המשכת הטפה מיסודות דא״א ואו״א ליסוד ז״א. ובחשבון המשכה דפסח שמתחיל מיום א׳ דפסח הרי שש״פ הוא מל׳ הנק׳ ארץ וא״כ כיון דשש״פ הוא עצמו ב׳ הבחי׳ דים וארץ לכן שייך בו קי״ס שנהפך הים ליבשה כו׳. גם בע״א י״ל פי׳ עצרת להוי׳ ע״ד מאת הוי׳ משפיע היתה זאת נוק׳ מחמת גלוי עתיק וזהו עצרת עכוב כו׳.

לחם מזלא ממשיך אין ע״כ התינוק נמשך בו התהוות דע״ת ע״י לחם ווים לעמודי׳ תר״ך עמודי אור ממ״ה כי במל׳ שייך ים ויבשה והיינו במל׳ דאבי״ע משא״כ בגילוי ממ״ה וזה נמשך ע״י ו׳ דמצות כו׳. הורמנותא גלוי לנשמות טה״ע טהורה היא.

כ״ז בעבודה ב׳ פסוקי׳ דק״ש ים ויבשה היינו למס״נ באחד זהו כמו גוני ימא וכו׳ אח״כ אמוי״צ הוא קי״ס לכן ח״פ אמת כי מה תצעק וכו׳ ר״ת אמת שע״י זה הי׳ קי״ס להיות גילוי אמת לעולם כמו ביחו״ע וכו׳ וזהו כמים הפנים תיקון ואמת וכו׳ כן לב האדם יחו״ע ביחו״ת ועיקר בחי׳ זו סמיכות גאולה לתפלה שהיכל ק״ק דבריאה נעשה אצי׳ ממש ה״ז כמו קי״ס שהוא עלי׳ בריא׳ באצי׳ לפי׳ הרשב״י והוא בחי׳ לאשתאבא כו׳ וח״פ אמת נגד ח׳ אותיות שבב׳ שמות הוי׳ אד׳ כי אד׳ בבריאה גם שם הוי׳ נק׳ אד׳ ע״ד כל מה שיש ביבשה יש בים.

בע״ל ב׳ פי׳ א׳ לשון שנעתק ונבדל זה הבחי׳ י״ל נק׳ ים הב׳ ל׳ מעתיק מספר לספר י״ל זה הבחי׳ נק׳ ארץ וע׳ ב׳ פי׳ אלו בביאור כי המצוה הזאת פ׳ נצבים דתקס״ה.

ועתה צריך להבין ענין שש״פ שנק׳ עצרת להוי׳ אלוקיך ולמה אז דוקא הוא ענין קי״ס דהנה ענין ים ויבשה למעלה הוא בחי׳ עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא והוא ע״ד דוגמא ים וארץ הגשמיים דהנה כל מה שיש ביבשה יש בים אלא שהברואים שבים אינם נראים לחוץ כי הים מכסים להם וגם חיותם וקיומם הוא בתוך הים דוקא וא״א להם לחיות ביבשה שמיד מתים משא״כ ברואים שביבשה שהם נראים ונגלים חוץ מן הארץ ועם היות יניקותם וחיותם הוא מן הארץ מ״מ הם נפרדים מן הארץ ליש ודבר נפרד

לחם מזלא: טעמי (ושער) המצות אמור מצות לחם הפנים.
מה . . ר״ת אמת: נסמן לעיל ע׳ א׳ז הערה וז״ש.
בביאור כי המצוה . . דתקס״ה: סה״מ תקס״ה ע׳ תתקמ־מא.
כל מה שיש ביבשה: ראה חולין קכז, א.

בפ״ע וכמו״כ למעלה הנה מצינו שבחי׳ מל׳ דאצי׳ נק׳ ים ונק׳ ג״כ ארץ ויבשה דהנה כתי׳ כל הנחלים הולכים אל הים דהיינו השפעות מהספי׳ שלמע׳ מהמל׳ שכולם נשפעי׳ והולכי׳ אל הים הוא בחי׳ מל׳ וכדכתי׳ בזהר בהעלותך דק״ן ע״ב וכנודע דעיקר בנין הע״ס דמל׳ הוא מבחי׳ עשר מלכיות שבע״ס שלמעלה ממנה שמבחי׳ מל׳ שבחכ׳ נעשה חכ׳ שבמל׳ ומבחי׳ מל׳ שבחסד נעשה חסד שבמל׳ וזהו כל הנחלים הולכים אל הים ונקראת ים סוף לפי שהיא סוף כ״ד דע״ס דאצי׳ אמנם נק׳ ג״כ ארץ ועז״נ תדשא הארץ דשא כו׳ תוצא הארץ נפש חי׳ דקאי על בחי׳ מל׳ וכדפי׳ בזהר פ׳ שמיני דל״ט ע״ב ובבראשית וכמ״ש ג״כ בפרדס ערך ארץ ב׳ התיקונים והרע״מ. והענין הוא דהנה בחי׳ מל׳ דאצי׳ הוא הממוצע המחבר אצי׳ ובי״ע כי הנה בין אצי׳ לבריאה יש פרסא ומסך המפסיק ביניהם כי באצי׳ איהו וגרמוהי חד שהוא בחי׳ א״ס משא״כ בי״ע הם נפרדים והיינו ע״י הפרסא המפסיק כו׳ והמל׳ דאצי׳ בוקעת הפרסא ויורדת בבריאה ונעשית עתיק לבריאה א״כ היא הממוצע המחבר אור האצי׳ עם הבריאה והיינו כדי שיומשך השתל׳ והתהוות חסד דבריאה מחנה מיכאל שהם בחי׳ בע״ג מהחסד דאצי׳ שהוא בחי׳ א״ס דאיהו וגרמוהי חד א״א כ״א ע״י שנמשך מהחסד דאצי׳ לבחי׳ מל׳ כנ״ל שמבחי׳ מל׳ שבחסד נעשה חסד שבמל׳ ומבחי׳ מל׳ דוקא הוא שיכול לימשך אח״כ בבי״ע כו׳ והנה ידוע דכל בחי׳ ממוצע בין שני דברים בהכרח שהממוצע יהי׳ כלול משניהם שיש בו מבחי׳ תחתונה שבעליון וגם יש בו מבחי׳ היותר עליונה ושרשית של התחתון (וכמו בחי׳ הקוראל (הנז׳ בע״ח) הממוצע בין דומם לצומח שיש בו בחי׳ צומח וגם בחי׳ דומם וכן בחי׳ הממוצע בין צומח לחי כו׳ כנז׳ בע״ח בסופו) ועוד מובן מזה שהממוצע הוא בחי׳ מקבל וגם הוא בחי׳ משפיע דהיינו שמתחלה הוא מקבל מהעליון ואח״כ נעשה משפיע להתחתון וע״ד שנא׳ גבי משה אנוכי עומד ביניכם ובין הוי׳ אלוקיכם כו׳ וא״כ היות בחי׳ מקבל הוא גבוה יותר מבחי׳ היותו משפיע אח״כ כי מה שמשה קיבל מהקב״ה הנה כשאמר אח״כ ליהושע וודאי אין ערוך השגת יהושע להשגת משה וכמו שאמרו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה והנה מה שהוא משפיע זהו בחי׳ הגילוי אבל בחי׳ היותו מקבל זהו בחי׳ העלם וע״ד מארז״ל לא קאים אינש אדעתי׳ דרבי׳ כו׳ וככל המשל זה יובן למעלה בבחי׳ מל׳ דאצי׳ שהוא הממוצע בין אצי׳ לבריאה דהיינו שנמשך בה השפע מהאצי׳ ומתעלם בה וממנה נמשך אח״כ השפע לבי״ע ונמצא שהיא ג״כ כלולה מב׳ בחי׳ מקבל ומשפיע שמתחילה היא בחי׳ מקבל שמקבלת השפע

שהממוצע יהי׳ כלול משניהם: ראה ע״ת שבהערה הבאה. סידור שער ל״ג בעומר שו, ב. המשך תרס״ו ע׳ קב.

הנז׳ בע״ח: שער דרושי אבי״ע פ״א.

פני משה כפני חמה: ב״ב עה, א.

לא קאים אינש: ע״ז ה, ב (כגי׳ הע״י).

מהספי' דאצי' שלמעלה ממנה כשנעשית מקור לבי"ע זהו בחי' משפיע וזהו ואמונה כל זאת וקיים עלינו דמאחר שנאמר זאת ל' נקבה איך אמר אח"כ וקיים ל' זכר אלא כי אמונה הוא בחי' מל' שנק' זאת בחי' נוק' לגבי מעלה היינו לגבי בחי' אמת ת"ת דאצי' וקיים עלינו לגבי בי"ע נעשית אח"כ בחי' דכר ומשפיע, והנה ב' בחי' אלו שבמל' נק' ים וארץ שהם בחי' אתכסיא ואתגליא דהיינו היותה בחי' מקבל מלמעלה מהספי' שלמעלה ממנה נק' ים שהוא בחי' העלם ואתכסיא כי השפעה זו מהאצי' מתעלם בה ואינו נגלה בבי"ע ע"ד שנמשך בה ממש כ"א בשינוי המהות כמו אור המאיר דרך מסך שנק' אור של תולדה אבל האור שהוא מאיר קודם המסך אינו נגלה כלל כי המסך מעכב ומונע גילוי האור וכך האור והשפע שנמשך בבחי' מל' דאצי' נשאר בבחי' העלם בה ואינו נמשך ומאיר כמו שהוא בבריאה מחמת שיש מסך ופרסא המפסיק בין אצי' לבריאה ולכן בחי' זו דמל' נק' ים ועלמא דאתכסיא וזהו כל הנחלים הולכים אל הים שהוא ההשפעה מבחי' מל' דט"ס האצי' שנמשכי' לבחי' מל' להיות מהם בנין ע"ס דמל' והיא הנק' ים שהוא היותה בחי' מקבל מהנחלים הנ"ל ואח"כ כשבוקעת המסך ונעשית ראש ומקור לבי"ע נק' בחי' זו ארץ שהוא בחי' אתגליא שהוא בחי' משפיע לבי"ע.

וזהו דאיתא בזוהר פ' בהעלותך דף ק"נ כד אתנהרא מנהרא עילאה דאבא כדין אקרי ים וכו' והפרדס שהמל' נק' ים כשמקבלת מחכ' וכענין ים החכ' ונודע דאבא מקנן באצי' משא"כ בבריאה אינו מאיר אור אבא כ"א בינה מקננא בבריאה וזהו עצמו ענין המסך שבין אצי' לבריאה שהוא מהבינה דאצי' משא"כ באצי' מאיר אוא"ס ב"ה ע"י התלבשות באור החכ' לבד וכמבואר באריכו' בע"ח שער מ"ז שער סדר אבי"ע פ"ג וע"ש דחכ' זו המאיר באצי' הוא חכ' דא"ק כו'. וא"כ לפ"ז אתי שפיר היטב דברי הזוהר הנ"ל כד אתנהרא מאבא עילאה כדין אקרי ים והיינו כמש"ל דבחי' היותה באצי' קודם שנעשית מקור לבי"ע נק' ים ובאצי' מאיר אוא"ס ב"ה ע"י החכ' לבד וזהו ענין כד אתנהרא מאבא עילאה כו' והנה ענין ים מורה ג"כ על היותה בחי' מקבל מלמעלה שהים עצמו הוא החפירה המקבל המים וכמים לים מכסים היינו שהמים הן הנמשכים תוך החפירה והוא השפע הנמשך מלמעלה מבחי' חכ' כו' וביאור ענין בחי' ארץ הנה כתי' והארץ הדום רגלי ועמ"ש בפי' ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן כו' (בפ' שלח ע"פ ועתה יגדל) והנה ארץ הוא ג"כ לשון רצון כמ"ש הפרדס ערך ארץ והיינו משום דאיתא בע"ח

והפרדס: (כנראה צ"ל והפרדס כתב) שער ערכי הכינויים מערכת ים.
דאבא מקנן באצילות: ראה ניצוצי אורות לזח"ג קיז, א. הערה בסה"מ תש"ג ע' 133.
בע"ח . . פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס. ובד"א פ"ב.
בפ' שלח: לקו"ת שם לט, ב.

בהיכל השביעי שמ״א ספ״ב שאותה בחי׳ דמל׳ דאצי׳ שעלי׳ נאמר לכי ומעטי א״ע היא יורדת ומתלבשת בא״א דבריאה בסוד נשמה אליו והיינו שנעשית בחי׳ עתיק דבריאה וזהו ענין ארץ לשון רצון וג״כ ארץ חפץ וכנודע ג״כ מענין חפץ ורצון שהם בבחי׳ אלא דהחפץ הוא פנימי׳ הרצון ועוי״ל דים וארץ הם מה שיש במל׳ ב׳ בחי׳ פרצוף הפנימי ופרצוף החיצון דפרצוף הפנימי נק׳ ים וזהו כד אתנהרא מאבא כו׳ שבחי׳ זו שרשו מעצמיו׳ אבא כמ״ש ע״פ א׳ היא יונתי כו׳ ופרצוף החיצון זהו ענין והארץ הדום רגלי וע׳ בזהר הרקיע בתחלתו שזהו״ע לכי ומעטי א״ע להתלבש בפרצוף החיצון כו׳ ואם נאמר כן א״ש ענין נוני ימא שהנשמות הגבוהות נק׳ נוני ימא כי כן שרשם מפרצוף הפנימי וכמ״ש במ״א ע״פ ששים המה מלכות כו׳ אחת היא יונתי כו׳ שזהו ענין חסידים הראשונים כו׳ וגם במ״ח איתא שבחי׳ זו היא הנק׳ כנס״י כו׳. ומ״כ* כי ים הוא בחי׳ כתר דמל׳ שהוא באצי׳ תמיד כמ״ש לעולם דברך נצב בשמים וארץ הם ט״ס תחתונים דמל׳ שיורדים להיות מקור לבי״ע ע״כ מ״כ, וג״ז א״ש לפי מה שכ׳ בליקוטי הש״ס שם כי גם בבחי׳ זו שעלי׳ נאמר לכי ומעטי א״ע שהיא בחי׳ א׳ מאחורי העקב דנוק׳ דז״א ומהבחי׳ זו נעשה פרצוצף כו׳ ואפי׳ פרצוף זה אינו יורד כולו כי בינה של זה הפרצוף מקננת בבריאה בסוד נשמה אבל הכתר אינו זז ממקומו כו׳ ע״ש נמצא א״ש שבחי׳ כתר של הבחי׳ זו הוא ג״כ בכלל ים שהרי הוא נכלל לעולם באצי׳ רק בחי׳ בינה שבו יורד לבריאה נק׳ ארץ כו׳.

והנה ידוע דבחי׳ האצי׳ בכלל נק׳ שם הוי׳ כי יו״ד הוא חכמה כו׳ ומה שנמשך להיות מקור לבי״ע נק׳ אלקי׳ או אד׳ כמ״ש ואראה את אד׳ יושב על כסא כו׳ ונק׳ ג״כ ב׳ בחי׳ אלו סובב וממלא ונק׳ ג״כ קודב״ה ושכינתי׳ ולכן גם בבחי׳ מל׳ שהיא כלולה מב׳ הבחי׳ הנ״ל זהו נק׳ ג״כ שם הוי׳ ושם אלוקי׳ והיינו ענין ים וארץ אתכסייא ואתגליא כמ״ש כי שמש ומגן הוי׳ אלוקי׳ ומזה יובן מה דבשש״פ שהוא קי״ס נא׳ עצרת להוי׳ אלוקיך והנה כמו שבחי׳ מל׳ דאצי׳ היא ממוצע בין אצי׳ לבריאה ויש בה ב׳ בחי׳ מקבל ומשפיע ונק׳ ים וארץ כמ״כ יובן עד״ז עוד למעלה מעלה בבחי׳ כתר עליון ממש שהוא ג״כ ממוצע בין המאציל לנאצלים כי הנה א״ס ב״ה הוא פשוט בתכלית הפשיטות וכשמו כן הוא שאין לו קץ ותכלית כו׳ והע״ס דאצי׳ אינן ערוך כלל אליו ית׳ אפי׳ כטפה לגבי הים ממש ולכן א״א שיהי׳ התהוות ע״ס מהמאציל א״ס ב״ה ושירד ושיומשך האור מא״ס ב״ה לירד ולהתלבש בע״ס דאצי׳ אם לא ע״י ההמשכה בבחי׳ כתר תחלה שהוא

בע״ח . . שמ״א ספ״ב : בדפוס שקלאוו תק״ס. ובד״א שמ״ב ספי״ד.
ומ״כ : ומצאתי כתוב.
בליקוטי הש״ס : חולין ס, ב ד״ה דע.

נק' ממוצע בין המאציל לנאצלי' כמ"ש בע"ח שמ"א פ"ג דהיינו שבו נמשך האור מא"ס ב"ה ומתלבש בו ואח"כ ממנו נמשך אח"כ לאצי' ועיין בביאור האדר"ז להאריז"ל בתחלתו וכו' וז"ל שהמלביש אור הא"ס המתפשט לבריות ולקיום העולמות הוא כתר לבדו כו'. והיינו כי בכתר יש ב' בחי' פנימיות וחיצוניות שהם בחי' עת"י וא"א ע' בע"ח שער עתיק פ"ב שבחי' עתיק כולו פנים ואין בו אחוריים כלל וכמ"ש במ"א ולכן בחי' עת"י הוא פנימי' הכתר והוא נמשך מבחי' תחתונה שבמאציל דהיינו מבחי' מל' א"ס וכמ"ש בע"ח שמ"א ספ"ג שלכן בחי' זו אינו במנין ע"ס כלל כי הוא נחשב מבחי' תחתונה שבמאציל וע"כ הוא המלביש לא"ס ב"ה ממש שמלובש בבחי' עתיק כמ"ש האריז"ל בביאור האדר"ז דרפ"ח ע"א בד"ה עתיקא דכל עתיקין כו' ע"ש ובחי' עתיק מתלבש אח"כ בבחי' הב' שבכתר שהוא בחי' א"א שנק' החיצוניות הכתר לגבי בחי' עתיק והוא בחי' שרש הנאצלים והוא ממש ע"ד הנ"ל במל' דאצי' הממוצע בין אצי' לבי"ע שיש בו ג"כ ב' בחי' בחי' היותה מקבל מאצי' ובחי' היותה מקור לבי"ע וכ"כ בע"ח שמ"א ספ"ג וב' בחי' אלו כו' וז"ש במ"א כי המל' שבמל' שבעולם האצי' כו' ע"ש דכמו שהוא מאצי' לבריאה כך הוא בין המאציל לנאצלים ונמצא מובן מזה דכמו"כ גם בבחי' כתר עליון דאצי' שייך ב' הבחי' הנ"ל ים וארץ כמו שהם בבחי' מל' דאצי' וים הוא העלם וארץ הוא גילוי דהיינו שבחי' פנימיות הכתר שהוא בחי' מקבל מאוא"ס ב"ה ממש ומלביש לבחי' אור א"ס ב"ה ממש נק' ים מטעם הנ"ל שהים הוא בחי' העלם ולא מתגלה כלל וכך אור א"ס ב"ה הוא טמירא דכל טמירין ואינו מתגלה כ"א בבחי' עתיק שהוא לבד המלביש לאור א"ס כנ"ל ב' האריז"ל בביאור האדר"ז ומה שנמשך בבחי' הארה להתלבש בא"א שהוא הנק' שרש הנאצלים ה"ז נק' בחי' גילוי שנמשך ומתגלה להיות מאיר לאצי' ולכן נק' בחי' ארץ ונק' בחי' אתגליי' לגבי בחי' ים שהוא אתכסיי' לגמרי ולכן ארץ הוא ג"כ לשון רצון כי א"א נק' רצון העליון וזהו ג"כ בחי' ארץ חפץ שחפץ הוא בחי' פנימיות הרצון דהיינו בחי' התענוג המתלבש ברצון והוא בחי' הארת עתיק המלובש באצי' כו'. ויש ראי' לזה דגם בבחי' כתר דאצי' שייך בחי' ים ממ"ש ברע"מ פ' פנחס דרנ"ח סע"א גבי והמים אשר מעל השמים כו' ובגין דאינון מכתר אתקריאו שאין להם סוף דכתר אין סוף אתקרי עכ"ל ועיין בפ' בראשית דכ"ו ע"ב הרי מבואר מזה דפי' מים שאין להם סוף דרומז לבחי' כתר שנק' אין סוף וכבר נת' בע"ח שמ"א פ"ג אשר מה שנק' הכתר א"ס זהו מצד היותו בו מבחי' תחתונה שבמאציל ואינו ממנין ע"ס כנ"ל א"כ מבואר מזה כמ"ש דבחי' ים הוא בחי' זו כו' ומיהו כיון שהכתר הוא ממל' דא"ס לכך נק' בחי' הים מים שאין להם סוף משא"כ מל' דאצי' נק' ים סוף סופא דכל דרגין כו' והנה נודע בגמ' פי' משאל"ס לא שאל"ס ממש אלא שאין אדם רואה הסוף כך י"ל

בע"ח שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאוו תק"ס. ובד"א שמ"ב פ"א. מבואר בארוכה בלקו"ת שה"ש ז, ד ואילך.

מה שנק' הכתר א"ס הרי לגבי אור א"ס ממש הוא כל"ח אלא לפי שאינו מושג באצי' כמ"ש אשר לא ישב אדם שם כמ"ש במ"א ע"כ נק' א"ס, ומתורץ בזה קושיות הפרדס ש"ג וזהו והמים אשר מעל השמים יהללו וכו' כי הוא צוה ונבראו דלגבי אור א"ס ב"ה גם בחי' מים הנ"ל נק' בריאה שהרי גם א"ק נק' אדם דבריאה. והנה ע"ד הנ"ל בענין ים וארץ יש לפרש ג"כ מ"ש בפרדס דהבינה נק' ג"כ ים וכמ"ש בזהר שלח דקע"א שבינה נק' ים הקדמוני ומל' נק' ים האחרון, וגם בינה נק' ארץ והענין כי מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א והכתר ג"כ יש בו ב' בחי' הנ"ל שיש בכל בחי' כתר דהיינו שיש בו בחי' תחתונה שבעליון ומבחי' שורש ומקור של התחתון כי זהו בחי' הממוצע כו' ע"כ מצד בחי' הא' שבכתר דז"א נק' הבינה ים ומצד הבחי' הב' נק' ארץ והנה עד"ז יובן ג"כ ענין ים וארץ עוד למעלה יותר וכנודע ענין הצמצום ומק"פ ואח"כ נמשך הקו א"כ הקו נק' ממכ"ע וארץ בחי' גילוי והאור שנכלל בעצמות ובבחי' העלם נק' ים כו' וע"פ ל' הקבלה י"ל פי' ענין זה דהנה כמו שנת' למעלה עיקר ענין בחי' אלו הם במל' דאצי' הממוצע בין אצי' לבי"ע כו' כך הנה ידוע שבכללות העולמות נק' א"ק אדם דבריאה ועולם העקודים נקודים נק' אדם דיצי' ועולם האצי' נק' אדם דעשי' וכמ"ש במ"א באריכות וכמו שממל' דאצי' נעשה עתיק לבריאה כמ"כ יש בחי' עתיק למעלה מגלגלתא דא"ק הנק' אדם דבריאה כמ"ש בע"ח ש"ח פ"ה ונמשך ממל' דא"ס שממנו נמשך הקו כו' וע' בספר ע"ה דף גבי אלבם דכ' שהוא בחי' עתיק שבעולם המלבוש כו' והוא בחי' הקו וחוט כו' ע"ש. וא"כ יש בזה ג"כ דוגמת בחי' ים וארץ דבחי' מל' דא"ס נק' ים כי הוא בחי' ההעלם והנה בחי' זו נק' לבוש מל' הגז' ע"פ יביאו לבוש מל' ואולי הוא המלבוש הנז' בע"ה ומה שנמשך מבחי' זו ומתלבש בכתר דא"ק נק' גילוי לגבי ההעלם הנ"ל וזהו כענין ים וארץ שיש מאצי' לבריאה וכך הוא ענין ב' בחי' אלו בהתהוות א"ק הנק' אדם דבריאה מאור א"ס ב"ה כו' ע' ס' שער השמים מאמר שישי פ"ט דכתב איך בא"ק יש נר"נ ויש ח"י וי"ל שהם ב' בחי' הנ"ל ודו"ק.

מת"ת דאימא נעשה כתר לז"א: **ראה ע"ח שער מוחין דצלם רפ"ה ורפ"ז. שער דרושי הצלם דרוש ד ודרוש ה. שער מיעוט הירח פ"א.**

הנה ידוע: **ראה מאמרי אדה"ז — ענינים בתחלתו ובהגסמן לשם.**

ס' שער השמים: **יסדו בלשון לעז . . כמוהר"ר אברהם הכהן אירירה . . [מתלמידי] . . כמוהר"ר ישראל סרוג . . העתיקו ללשון הקדש . . כמוהר"ר יצחק אבוהב אמשטרדם תט"ו.**

מה בין פסח מצרים לפסח דורות, פסח מצרים מקחו מבעשור (משנה פסחים פ"ט) וארז"ל בגמ' פסחים דצו"א ע"פ דברו אל כל עדת בנ"י לאמר בעשור לחודש הזה ויקחו, זה מקחו מבעשור ואין פסח דורות מקחו מבעשור. ולהבין ענין מבעשור, הנה בזו' ל"א ב' אמאי בעשור בזימנא דאנהיר יובלא לסיהרא דכ' ביובלא בעשור לחודש השביעי הזה יוכ"פ הוא, וכ' במק"מ ושיעור הכ' בעשור שהוא בינה, מאיר לחודש שהוא מל', וכ"ה שם ד"מ ב' מלא דא בעשור תלי' ופי' במק"מ דמסט' דיובלא נפק' ע"י הארתה במל', ובפ' אמור קכ"ב האי עשור דכנס"י אינון, ויומא עשיראה בעשיראה קיימא. וע"ד בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה וי"ל כי ז"א הוא בעל ט"ס והמל' משלימתו לעשר כמבואר בזו' חקת ק"פ ב' ע"פ אנכי שלומי אמוני ישראל (והיינו * כי המדה העשירית הוא בחי' מל' שהוא הגילוי שיהי' גילוי מדותיו ית' גילוי החסד או גילוי החכ' ולכן נאמר ויאהב יעקב את רחל שהוא מל' כדי להיות גילוי בבחי' ושכנתי בתוכם, ולכן בחי' עשור מכנס"י אינון, ומ"ש ויומא עשיראה בעשיראה קיימי זהו"ע עליי' המל' בכתר ע"י הבינה וזהו יוהכ"פ הוא וכענין המלך הקדוש מלך יחיד אדוממך אלקי המלך, והרמ"ז פ' אמור כ' דפי' בעשור הוא כ' מל' והנה כתר מל' הו"ע בכל מאדך רעוד"ל והוא נמשך ממל' שבכתר, ולכן אזי דוקא ויקחו להם איש שה, ועד"ז פי' שה כיון דאתגליי' עלייהו כתרא עילאה מאן יכול למיקם קמי' ולהכי הוה בהון לנגדא אימרא, והיינו כי שה הוא לבן כמ"ש ושער רישי' כעמ"נ, ויש ג"כ לבן בקליפה, וזהו שה מדחלא דמצראי, וע"י שנגלה עליהון כתרא עילאה בזוהר לבנוניתא, אזי ויקחו להם שה.

ובזו' פ"פ ר"נ א' ומאן משיך לון אינון עשר דבסטר ימינא דכ' בעשור בעשיראה מבע"ל מאי בעשור אלא ט' אינון לכל סטר ונקודה חדא דאזלי' באמציעותא כו' וע"ד בעשור לחודש הזה דאתחבר סיהרא בשמשא ומה דהוה נקודא חדא כו' אתעבידת מילא * כו', ולפי"ז ב' שזהו המבואר בזוהר בלק קצ"א בענין גבורי כח עושי דברו, עושים להאי דבר ואתעבידת בדיוקנהא הא כמלקדמין והיינו שמתחלה היתה בבחי' יו"ד נקוד' חדא, והו"ע כתר מל', וזהו בר"ח בעת מולד הלבנה שנעשית נקודא תחת היסוד וכשנעשי' בנין

מה בין פסח מצרים: **נעתק מבוך 306 נה, א [הבא בפנים מוקף בחצאי ריבוע וכן הסיום ניתוסף מבוך] 500 פט, ב.**

ארבעה קטעים הראשונים (עד לקמן קטע ד"ה והנה זה מקחו מבעשור) נדפסו בתוס' הגהות וכו' באוה"ת בא ע' רפב־רפה.

בזו' לא, ב: **בזהר בא לט, ב.**

(והיינו: **בהכ"י לא נסמן סיום החצע"ג.**

וע"ד בעשור לחודש הזה: **זהר שם ע"ב.**

אתעבידת מילא: **בבוך 500 אתמלייתא ועתעבידת ה' מליא.**

בע״ס שלימות נק׳ ה׳ כי הה׳ יש בו ב׳ קוין מחוברין ורגל ה׳ והם ג׳ בחי׳ בי״ע, והיינו כי המל׳ הוא שורש בי״ע שבאצי׳ שהן ג׳ בחי׳ שבאצי׳ שהן ג׳ בחי׳ חב״ד חג״ת נה״י, ובחי׳ כתר מל׳ זהו העוקץ שבגג ה׳ כי תמונת ה׳ היינו שעושין מתחילה יו״ד ומזה ממשיכין ה׳, והנה זה שיומשך בנין המל׳ בע״ס שלימות להיות בחי׳ ה׳ זהו ע״י ההמשכה מלמעלה מעלה, וע״ד המבואר במ״א בענין אברהם ששרש המשכה זו באה מלמעלה מהחכ׳ היינו מבחי׳ כתר כו׳. והנה מאחר שבעשור לחודש נעשה ונשלם בחי׳ מל׳ וזהו״ע עושי דברו, אזי אח״כ צ״ל לשמוע בקול דברו, שאזי מתפשט אור המל׳ להאיר בבי״ע, שיקבלו עליהם עומ״ש ית׳ בבחי׳ ביטול, וזהו שאזי דוקא ויקחו להם איש שה ובזו׳ [בא] ל״ט ב׳ דבזימנא דא אצטריך למגיד לי׳ דהא תנינן במלתא דא אתחבר כתרא חדא תתאה שמתאחדין בי׳ כל שאר כתרין תתאין, והמק״מ פי׳ דהיינו [תפארת דקליפה שכלולים בה כל הקליפות ויש לפרש דהיינו] ק״נ שכל הקליפות מקבלין ממנה, וכ״פ הרמ״ז [פ׳] אמור דצה״ב גבי ת״ח בארביסר כו׳ כתרין תתאין, וז״ל שי״ס דקליפ׳ [נוגה] נק׳ כתרין י״ס* דחרשין ונ״ל הטעם מפני שהנוגה הוא בבחי׳ הכתר [לקליפות שהרי סתם כל הכתר] הוא היותר שלם שבכל הספי׳ והוא האמצעי בין פרצוף עליון לתחתון, וכן נוגה בין הקדושה ובין הטומאה [עכ״ל וזהו שנק׳ הוא הנק׳ כתרא חדא תתאה שהרי הוא בחי׳ הכתר היותר נמוך שהוא הממוצע בין הקדושה והטומאה], ומ״ש שמתאחדין בי׳ הרי שגם שאר הקליפות הנק׳ כתרין, י״ל הטעם כי הנה ע״ס דק״נ נק׳ כתרין עילאין, כי הכתר הוא בחי׳ התנשאות המלך המרומם, וגם ש׳ ב״ן הוא בחי׳ מלוכה והתנשאות, וכנודע דשורש המל׳ הוא מהכתר, והנה שורש התהוות הקליפות הוא משבה״כ שהי׳ בשם ב״ן, דהיינו שנפלו ניצוצי׳ להיות מתהווה מזה היש הגשמי׳, וזהו״ע עיקר הקליפות שהם לוקחין היש לעצמן לי יאורי ואני עשיתיני וכמבואר ברבות ע״פ אשר לא עלה עליה עול שאומרת מי לי בשמים כו׳, וע״כ נק׳ כתרין תתאין והם מקבלין מק״נ, ולכן מבעשור לחודש הזה שהוא שלימות המל׳ של הקב״ה, שהוא בחי׳ התגלות היש דקדושה ע״ד ה׳ מלך גיאות לבש, אזי דוקא הזמן גרמא לבטל היש שהן זלעו״ז ממש, אשר תועבת ה׳ כל גבה לב, ועז״נ ויקחו להם איש שה להכניע ק״נ שהו״ע מזל טלה כמבואר ברמ״ז פ׳ פנחס רנ״א א׳ וז״ל וצ״ל כי מזל טלה השולט בניסן שהו״ס כתר רחל כו׳ ע״ש, ואי״כ לעומתו מזל טלה שבק״נ והיינו ג״כ בחי׳ הכתר וההתנשאות כמבואר ברע״מ פ״פ שם וז״ל ובגין דטלה ממנא דילי׳ איהו רב על כל ממונא דאלקי׳ אחרי׳ מני קוב״ה לישראל ויקחו להם איש שוה, וכמו שסיים הרמ״ז שם כי טלה הוא בכור המזלות למעלה, והיינו מתחלה להכניע ד׳ ימים בבחי׳ אתכפייא כדי להסיר ג״ק היונקים ממנה, ע״ד ג׳ שנים יהי׳ לכם ערלים לא יאכל, ובשנה

י״ס: **בבוך 500 ליתא וברמ״ז שם י׳ כתרין דחרשין.**

דשורש המל׳ הוא מהכתר: **ראה מאמרי אדה״ז — פרשיות ע׳ תקנב.**

הד' אזי ג"ק * עצמה תוכל להתמתק כו' כמו"כ כאן ג' ימים אחר בעשור לחודש, הי' העסק להפריד ק"נ מגקה"ט ע"י אתכפייא וסו"מ, והרמ"ק בס' גרנין * סי' ו' בענין שקשרו את השה של קרבן פסח לכרעי המטה, היינו מטה הוא מל' וכרעי המטה הן כחות הטהרה המתפשטים ממנה וקשרו אותו כי בקרבו אל הקדושה זהו ביטולו, אך לא נתבטל מכל וכל עד לע"ל ע"ש, והנה מה שקשרו אותו לכרעי המטה זהו"ע אתכפייא ואח"כ בי"ד יוכל להעלותה בבחי' טוב מאד זה יצה"ר, והיינו כשנתהפך לטוב, וזהו"ע קרבן פסח שהיא בחי' דילוג, אז ידלג כאיל פסח כי ק"נ נק' חיגרת ע"ד עד מתי [אתם] פוסחים על שתי הסעיפים, וע"י ק"פ עלה בקדושה, ולכן צ"ל שה תמים כי מבחי' חגרת ופסח נתעלה ונתחבר ליכלל בקדושה להיות אז ידלג כו' בחילא יתיר.

וא"כ צ"ל תמים, ומ"מ אי' בירושלמי פסחים [פ"ט ה"ה] אית תני' חדא אין דוקין שבעין פוסלין בו, והענין כי ארז"ל גיטין שדא בי' מומא בדוקין שבעין, דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לא הוה מומא, פי' דוקין שבעין הוא הסתר' שבחכ' והשגה אלקי' מצד חומר וחושך הגוף שלא נתפס במוח ולב סובב וממלא, והוא תכלית של הדקות מהרע משבירת רפ"ח ניצוצין שבשעת חטא אדה"ר שנתגשמו כל הברואים, וכמבואר בזו' דאחשיך אנפי ברייתא, ולכן לעכו"ם שנלקחי' מבחי' אחורי' אין זה מום, כי מו"ם גימט' אלקי', והפי' שמפרידים יחוד דהוי' ואלקי', לכן לאוה"ע אין זה מום כי הם אינם צריכים לידע מיחוד דהוי' ואלקי' כי נלקחי' רק מש' אלקי' כמ"ש בראשית ברא אלקי', והפרידן מאחדותו, אבל לדידן ישראל עבמ"ח ונק' אישון עינו בהם צ"ל הראי' כמ"ש אתה הראת לדעת כי הוי' הוא האלקי' ולכן אם אין בהם בחי' ראי' זו הוה מום, ואפשר כי מומין אלו הדוקין הם מבחי' הטוב שבק"נ, ולכן הפסח מצרים שהו"ע ל' פסח ודילוג, שהמכוון שהי' העלאה מכללות הטוב דק"נ, ע"כ איכא למ"ד שאין דוקין פוסלין בו, ודוגמא לדבר כמו ביצי"מ לא הי' פריעה רק מילת הערלה לבד מטעם שלגבי גילוי הגדול אז לא הי' מסתיר הקליפה הדקה של עור הפריעה משא"כ אח"כ הוכרחו להעביר גם עור הפריעה כו' וכמו"כ בפסח דורות וודאי פוסלין דוקין כו'.

והנה בזו' בא מבואר ע"פ ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית ג' קשרין אינון דג' קשרין, ופי' במק"מ חב"ד חג"ת נה"י, ובהאי דאקרי

ג"ק : **בבוך 500 וכ"ה באוה"ת הנ"ל : ק"נ. וראה לקו"ת קדושים כט, ג.**

גרנין : **צ"ל גרושין.**

טוב מאד זה יצה"ר : **ב"ר פ"ט, ז.**

ק"נ נק' חיגרת : **ראה אוה"ת וישלח ס"ע רמג, ב.**

גיטין : **נו, א.**

מו"ם גימט' אלקי' : **מאורי אור אות מ' סעיף יז.**

צאן אתקשר כולא נ"ב ת"ת דקדושה אקרי צאן, ור"ל שבת"ת מתקשרין חב"ד חג"ת נה"י, ולכך נק' ת"ת ע"ש שיוצאין ממנו פאורות וענפים, ומסיים הזו' כאן אתקשר צאן בצאן נ"ב צאן דקדושה שהוא ת"ת אחז בת"ת דקליפה עד שהרגו, ור"ל שהעלו הניצוצי' מת"ת דק"נ, שהוא ג"כ כללו' כל הע"ס דק"נ ע"ד הנ"ל להיות מתחבר ונכלל בת"ת דקדושה, וכמבואר במק"מ פ' פקודי רנ"ט א' בענין קרסי נחושת קשורא נחשא בנחשא, היינו העלאת נחשת דק"נ לנחושת שלמעלה שהוא ת"ת, ועי"ז נמתקין הדינין, וכמו"כ [זהו"ע] ויקחו להם [איש] שה להעלאת ת"ת דק"נ הנק' צאן לת"ת דקדושה, וזהו לבית אבות שהם חג"ת דקדושה, וההעלא' צ"ל ע"י שמתחלה יהי' אתכפיי' סט"א כנ"ל.

וזהו שארז"ל בפסח נולד יצחק היינו טלה דקדושה כמ"ש יראה לו השה, וכמבואר בסדר עבודה דיוהכ"פ מגזעו הוצאת טלה טהור, ואף שיצחק הוא בגבו' אך בפנימי' הגבו' הוא אור החסד, וענין שייכות טלה וצאן לת"ת זהו ע"פ המבואר בס' כד הקמח וז"ל וע"ז הענין היו עובדים המצרים לצורת הצאן כמ"ש כי תועבת מצרים נזבח לה' אלקינו, וארא ח' בעבור שהיתה מגעת להם טובה גדולה מאד מצד הצאן, יותר מכל שאר בע"ח בגיזה וחלב ובולדות, ואין בנ"א משעבדין אותן בגופן כמו שורים לחרישה, ובחי' יתר שאת זו בצאן על שאר הבע"ח היינו מפני ששרשן בת"ת, ולכן ארז"ל ע"פ ועשתרות צאנך שמעשרות את בעליהן ות"ת נק' עשיר, ומבואר במ"א בענין צאן לבן ל' צאנה ואפשר היינו יצי"מ, ולכן ק"פ בא מן הצאן דוקא דהיינו יצי"מ כו' ואפ"ל ענין ויקחו להם איש שה ע"ד אדם ובהמה, וארז"ל חולין ה' ב' אילין בנ"א שערומין בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה כך מי שהוא איש יקח לעצמו בחי' שה, שמשים עצמו כשה בחי' ביטול שהשה יש בו ביטול יותר מכל הבהמות כו'.

והנה זה מקחו מבעשור ואין פסח דורות [מקחו] מבעשור, הוא ע"ד המבואר במק"מ פ' אמור דע"ח כי אז הי' פרצוף שלם בע"ס אב"א כו' ולכן מקחו מבעשור והענין הוא כי הנה לקיחת הטלה לק"פ זהו בירור ק"נ כמבואר ברמ"ז פ"פ כנ"ל, והנה בבחי' בירור ק"נ יש בחי' אתכפיי' ואתהפכא, ובחי' אתכפי' אין זה רק בבחי' אחוריים, וכמ"ש ואזניך תשמענה דבר מאחריך, שמתחלה צ"ל העבודה בבחי' אחוריי' דהיינו בבחי' אתכפיי' וכמו"כ הי' תחלת העבודה ביצי"מ בבחי' אמונה כו', והנה עי"ז נעשה לבחי' המל' שיש בה ג"כ בחי' פנימי' וחיצוני', ובחי' חיצוני' המל' זהו בחי' ממשלה וכמו וממשלתך בכדו"ד משא"כ בחי' פנימי' המל' ומלכותו ברצון קבלו עליהם, וזהו למטה ע"י בחי'

בס' כד הקמח: **מערכת פסח (הא') (בהוצאת שעוועל שיא, סע"א).**

בפסח נולד יצחק: **ר"ה י, סע"ב.**

ארז"ל ע"פ עשתרות צאנך: **חולין פד, ב. הובא ברש"י עקב ז, יג.**

אתהפכא דוקא אבל בחי' חיצוני' המל' שהוא בחי' ממשלה, הוא למטה ע"י בחי' אתכפיא וכופה עצמו בדרך ממשלה וכמו המושל ביצרו, והנה גם החיצוני' המל' יש קומה שלימה דע"ס, אך היחוד בנבראים הוא בבחי' אב"א כנ"ל שהוא בחי' האתכפיי' והנה לכן בעשור כו' ויקחו להכניע[ו] ע"ד אתכפיא בבחי' ממשלה ע"ד מושל ביצרו כנ"ל, ואח"כ הי' שחיטתו בצפון זהו בבחי' אתהפכא, ונתנו על המשקוף להיות גילוי פנימי' אור עצמותו שמבחי' פנימי' המל' דאצי' שזהו שנגלה עליהם ממ"ה, בבחי' פב"פ, אך שהי' בבחי' הדילוג שלא בהדרגה וכנ"ל שהוא שיגיעו מבחי' האמונה שהוא בבחי' קטנות ושרשה בפנימי' ועצמות הנשמה האלקית, ע"ד מ"ת יחוד פב"פ ממש, וכמו פב"פ דיבר הוי' וכ"ז בא ע"י הקדמת אתכפיא ואתהפכא הנ"ל שהי' עי"ז גילוי אור העצמות בבחי' הדילוג שזהו"ע הפסח ע"ש ופסח הוי', והמצה מיכלא דמהימנותא, כמו שהמצה אין בה הגבהה והתנשאות ואיזה טעם מורגש כ"א הלחם מהעיסה כמו שהוא מצד עצמותה, מורה על האמונה כמו שהיא בשרשה מצד מהו"ע הנפש, שהתקשרותה באלקות מצד עצמותה כמו"ש בטבע בלי שום טעם מורגש ואיזה הגבהה והתנשאות להיותה עצם א' עם אור האלקי' כנ"ל, שעי"ז באו למ"ת, שיהי' גילוי אור זה גם בבחי' הדעת שעז"נ חמץ תאפנה כו' כי עיקר ענין התו' הוא בבחי' המשכות גילוי אור העצמיו' ממש, וגילוי זה בא ע"י בחי' יצי"מ בבחי' אתכפיא ואתהפכא, בלקיחת הפסח ושחיטתו כנ"ל, שהוא בבחי' בירור דק"נ, שזהו גורם דוקא גילוי אור פנימי' המל', וזהו שהי' מקחו מבעשור כנ"ל, שהוא בחי' מטרוניתא כמבואר בזוהר שהוא בחי' שררה ואדנות בחי' הממשלה כנ"ל שהוא בבחי' חיצוני' המל', והוא ע"י בחי' אתכפיא, ואח"כ בשחיטתו באו לבחי' אתהפכא וע"כ ע"י אכילתו אח"כ הי' ענין גילוי עצמות אא"ס בבחי' הדילוג כנ"ל, שזהו העיקר מה שנק' בשם פסח ע"ש ופסח הוי', ולדורות * א"צ להיות מקחו מבעשור, הוא להיות שלקיחת פסח דורות הי' אחר מ"ת, והרי הי' ענין לקיחת הפסח ע"י מצות ה' בנתינת התו', ויכול להיות ע"י מצוה הזאת בעשותה בחי' גילוי אור זה שנק' בשם פסח בלי הכנת עצמו בבחי' אתכפיי', רק שיהי' שחיטתו ע"פ ציווי ה' שהוא בחי' אתהפכא וזהו שארז"ל בעשור לחודש הזה ויקחו זה מקחו מבעשור ואין פסח דורות מקחו מבעשור כי ענין בעשור בחי' המטרוניתא בחי' הממשלה דבחי' חיצוני' המל' שם הי' נצרך רק בפסח מצרים כי להיות שהי' קודם מ"ת ע"כ א"א הי' כ"א שיקחו הפסח מבעשור שהוא למעלה בבחי' המל' עשיראה דכל ספירין רק שהוא בחי' חיצוני' המל' ולכן ע"י לקיחת הפסח הכניעו ע"ד אתכפיי' בבחי' ממשלה מושל ביצרו כנ"ל ואח"כ עשי' * שחיטתו והזיי' הדם

והמצה מיכלא דמהימנותא: ראה זח"ב מא, א. הערה בסה"מ תש"ח ע' 166. דרך מצותיך כב, ב.

ולדורות: בבוך 500 אך דוקא פסח מצרים מקחו מבעשור כו' אבל פסח דורות.

עשי': שם ע"י.

על המשקוף עי״ז המשיכו גילוי פנימי׳ אור מבחי׳ פנימי׳ המל׳ דאצי׳, שזהו שנגלה עליהם ממ״ה כנ״ל, אבל בפסח דורות שלקחו הפסח ע״י מצות ה׳ בנתינת התו׳ הרי ע״י המצוה הזאת בעצמה המשיכו גילוי אור זה שנק׳ בשם פסח גם בלי הכנת אתכפיי׳, וע״כ א״צ לבחי׳ הלקיחה מבעשור כ״א ששחטו אותו בי״ד, והוא מדריגות בחי׳ אתהפכא, וזהו דברו אל בנ״י בעשור לחודש הזה ויקחו וארז״ל זהו מקחו מבעשור ואין פסח דורות מקחו מבעשור.

ודוגמא לזה הוא כמו שאנו אומרים מצה זו שאנו אוכלים ע״ש מה, ע״ש שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם ממ״ה כו׳ וקשה דזה שנגלה עליהם ממ״ה הי׳ אחר חצות לילה, וציווי על מצות ומרורים יאכלוהו היינו קודם חצות לילה שהפסח אינו נאכל אלא עד חצות, וכן מצה זו שאנו אוכלין הי׳ ג״כ קודם חצות דוקא וא״כ איך היא ע״ש שנגלה עליהם ממה״מ. והענין דאצלם היו ב׳ בחי׳ מצה, כי כבר נצטוו בעשור לחודש על מצות ומרורים יאכלוהו, וכ׳ בערב תאכלו מצות, א״כ אין זה מצד שנגלה עליהם כנ״ל, כ״א הציווי הי׳ ע״ז, רק הענין דגבי בערב תאכלו מצות כ׳ מצות חסר ו׳, וגבי ויאפו עוגות מצות כ׳ מצות בו׳, והיינו כי הו׳ הוא המשכה שנגלה עליהם ממ״ה, וכמבואר בזהר ויצא קט״ז * א׳ מצה נק׳ * בלא דכורא אתקריבו לגבי מצה בקדמיתא כדין מצה כד אתחברא בדכורא אקרי מצוה בתוס׳ וי״ו, וא״כ הי׳ ב׳ בחי׳ מצה, הא׳ מ״ש בערב תאכלו מצות שהוא מצה דקודם חצות, והוא מצה חסר ו׳, והב׳ מ״ש ויאפו את הבצק עוגות מצות, והוא המצה דלאחר חצות והוא מלא בו׳, דהיינו אחר שנגלה עליהם וא״כ * אמר בהגדה מצה זו שאנו אוכלים ע״ש שלא הספיק להחמיץ, כי אצלינו גם המצה דקודם חצות הוא ע״ש שלא הספיק להחמיץ כי בזמן שהיו ישראל בגלות מצרים ולא הי׳ להם תומ״צ עדיין א״כ לא הי׳ ביכולתם לקבל בחי׳ הגילוי העצום דבחי׳ מורא גדול, ולהיות בהם בחי׳ ביטול ויחו״ע קודם חצות, ולכן קודם חצות הי׳ רק בחי׳ מצה חסר ו׳ שהוא בחי׳ יר״ת בטל רצונך, ועי״ז דוקא היו יכולים לקבל בחי׳ הגילוי הנ״ל אחר חצות, ועי״ז נמשך בהם בחי׳ שלא הספיק בצקת אבל לאחר שקבלו ישראל תומ״צ בה״ס והרי בכל השנה כולה גם קודם הפסח ממשיכים המשכות אלקו׳ ע״י תומ״צ, ע״כ גם במצה זו שאנו אוכלים קודם חצות יכולים אנו ע״י קיום תומ״צ שקדם כל השנה לקבל בחי׳ גילוי שכינה מבחי׳ שנגלה עליהם ממ״ה אחר חצות וכמבואר בזו׳ ויצא הנ״ל, מצה בקדמיתא ואח״כ מצוה בתוס׳ ו׳, נמצא בחי׳ מצוה זהו מבחי׳

וקשה דזה שנגלה עליהם: ראה לקו״ת צו יא, ג ואילך. שם יג, ד.
קט״ז: צ״ל קנז.
נק׳: בבוך 500 ובזהר שם נוק׳.
וא״כ: אוצ״ל וע״כ.

ומדריגות מצה הב' שהוא מצות מלא ו', והיינו לפי שע"י קיום התומ"צ נמשך בחי' תר"ך עמודי אור דכ"ע שזהו עצמו ענין שנגלה עליהם ממ"ה, ולכן מה שנמשך להם בחצות לילה שהוא עת רצון נמשך לנו במצה זו שאנו אוכלים קודם חצות, והיינו מצד שיש לנו תומ"צ שהן עצמי' רצוה"ע, וזהו מאמר מצה זו שאנו אוכלים ע"ש מה, פי' דבשלמא בהיותם בגלות מצרים שהי' בבחי' גלות הקליפות וסט"א מאד ולא הי' להם תומ"צ, נצטוו באכילת מצה דקודם חצות שהוא בחי' מצה חסר ו', כדי להיות להם להכנה שעי"ז יוכלו לקבל אח"כ הגילוי הגדול כנ"ל משא"כ אנו דכבר ניתנו לנו התומ"צ, והנה המצות הן מצות המלך ובקיומו מקיים שום תשים עליך מלך, שהוא בחי' יר"ת עכ"פ, וא"כ מהו"ע אכילת מצה זו דקודם חצות דוקא ומשני ע"ש שלא הספיק, פי' דבאכילת מצה שלנו שאנו אוכלים אותה לפני חצות דוקא, מ"מ אין הענין וההמשכה רק מבחי' מצה הא' בלבד, אלא שנמשך בה ג"כ מבחי' ומדריגות המשכת מצה הב', שהוא בחי' ביטול ומורא גדול עד שלא הספיק, והוא מבחי' הגילוי שנגלה עליהם ממ"ה וגאלם כו' שהוא גילוי אא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מהשתל', שגילוי והמשכה זו נמשך לנו במצה זו ג"כ מטעם הנ"ל. ועד"ז יובן ההפרש ג"כ בין פסח מצרים לפסח דורות שבגלות מצרי' שהי' עדיין קודם מ"ת הי' צ"ל מקחו מבעשור דוקא, שהו"ע אתכפיי' בחי' ממשלה מבחי' חיצוני' המל', ואח"כ עשי' * שחיטתו והזיי' הדם המשיכו גילוי פנימי' אור מבחי' פנימי' המל' משא"כ בפסח דורות שלקיחת הק"פ הי' ע"י מצות ה' בנתינת התו' הרי המשיכו ע"י מצוה בעצמה גילוי אור זה וע"כ א"צ לקיחה בעשור הנ"ל.

ועתה צ"ל ענין ויקחו להם איש שה וארז"ל בילקוט פ' בא רמז קצ"א איש זה הקב"ה דכ' ה' איש מלחמה, וצ"ל מה שייך ויקחו להם איש זה הקב"ה, גם צ"ל איך נק' הקב"ה איש והלא כ' כי אל אנכי ולא איש, והענין כי פי' ויקחו להם איש זה הקב"ה היינו להמשיכו בבחי' איש, כי הנה גלות נמשל לעיבור וגאולה ללידה, כי גלות נק' עיבור כמ"ש כמו הרה תקריב ללדת [תחיל] תזעק בחבליה כן היינו מפניך ה' וכ' כי הגיעו בנים עד משבר וכח אין ללידה וכן במשנה אמרו בכל פרשת העיבור יהיו צרכיהם לפניך אפי'

תר"ך עמודי אור: נמנו בפרטיות בספר שיעור קומה לרמ"ק סצ"ג (צא, א). וראה הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' שלח.

המצות הן מצות המלך: ראה תוספתא נגעים פ"ג, ז. בבא בתרא קנט, א גזירת המלך.

עשי': בבוך 500 ע"י.

כי הנה הגלות נמשל לעיבור: מכאן ואילך ראה תו"א וארא נה, א. וראה אוה"ת שמות ע' נט. קלט.

וכן במשנה אמרו: ראה אוה"ת שמות ע' ב'תתסה וש"נ.

בשעה שאתה מתמלא עליהם עברה כאשה עוברה כו׳, והנה גאולה נק׳ לידה כמ״ש כי חלה גם ילדה ציון את בניה, וצ״ל איך שייך למעלה עיבור ולידה. הנה כ׳ ה׳ ממרום ישאג כו׳ רחל מבכה מאנה להנחם על בניה כי איננו, ופי׳ בזו׳ שקאי על הקב״ה, כי איננו בגו בנהא דסליק לעילא לעילא כו׳ פי׳ שסילק שכינתו וגילוי אלקותו מתחתונים ודומה בעיני בשר כאלו העולם הוא דבר בפ״ע, ואפי׳ מצות ומע״ט שעושים אינו בבחי׳ חיות בלב ומוח למען דעת ה׳ לאהבה אותו ולעבדו בכל לבבם כו׳ בלב שלם ונפש חפיצה ותשוקה מורגשת בלב כרשפי אש, כ״א כענין שנאמר ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה, דהיינו בחי׳ עשי׳ לבד ובקרירות וזהו* עיקר הגלות ברוחניות והנה תכלית השלימות של ימוה״ש שהוא בחי׳ לידה והתגלות אור ה׳ בקרב איש ולב עמוק וכמ״ש ונגלה כבוד ה׳ וראו כל בשר יחדיו וכתיב כי עין בעין יראו כו׳ הוא תלוי במעשינו ובעבודתינו בימי הגלות ע״י התעוררות אהבה המסותרת ודאי בליבו של אדם עד שתתפוץ בחפצה ותשוקה ולהיות אהבת ה׳ בהתגלות ליבו. וזהו שמע ישראל ה׳ אלקינו ה׳ אחד ואהבת כו׳, וצ״ל דלמה אומר אחד ולמה לא כתיב יחיד דזהו רבותא טפי מאחד כי מלת אחד אינו מורה לכאורה על אמיתית יחודו ית׳ שהוא לבדו הוא ואפס זולתו ואין מלת אחד מורה ע״ז שהרי יש אחד היינו המנוי ג״כ ויש אחריו שני שלישי ומ״מ הראשון נק׳ אחד ועד״מ יעקב הי׳ לו י״ב שבטים ואעפ״כ נק׳ ראובן אחד אבל מלת יחיד מורה רק על יחיד וכמו יצחק נק׳ בנך יחידך וגם כאן הל״ל ה׳ יחיד, אך הענין שבאמת לגבי קוב״ה מצד עצמיותו ומהותו ית׳ לא שייך עליו מלת אחד כלל שהרי הוא יחיד ומיוחד והוא לבדו הוא אלא כמאמר רז״ל שהוא אחד בשבעה רקיעים ובארץ ובד׳ רוחות העולם ר״ל שגם בשמים ובארץ ובד׳ רוחות העולם שהם בחי׳ ו״ק העולם בחי׳ התחלקות ופירוד אעפ״כ שורה ומתגלה יחודו ואחדותו ית׳ ואינון מתיחדין באחד שכולם בטלים לגבי אור א״ס השורה ומתגלה בהם כו׳ וזהו שאמר אחד כי הוא יכול לחשוב שמצד מהו״ע הוא יחיד אבל אחר שברא העולם נעשה דבר נפרד לזאת אומר אחד שהז׳ רקיעים וארץ וד׳ רוחות העולם בטלים לאלף אלופו ש״ע כי הגם שהם נראים ליש ודבר נפרד זהו רק אצלינו אבל קמי׳ כלא חשיב וזהו לך ה׳ הגדולה והגבורה שבחי׳ גדולה וגבורה בטלים לו יתברך שאינם נקראים בשם גדולה וגבורה כלל כו׳ והוא המשכה בזמן ומקום והנה לע״ל יהי׳ זה בבחי׳ גילוי וכמ״ש והי׳ ביום ההוא יהי׳ ד׳ אחד ושמו אחד וארז״ל אטו האידנא לאו אחד כו׳ והיינו שבזמן הגלות אין נראה יחודו

ופי׳ בזו׳: ראה זח״א רי, א. זח״ב נח, ב. ח״ג כ, ב. עה, א. ע׳ בסידור ע״פ יתום ואלמנה. אוה״ת וירא תשס, א.

וזהו: ע״כ נמצא בבוך 306 מכאן ואילך נעתק מבוך 500.

מלת אחד אינו מורה: ראה אור התורה בראשית — ז ד״ה ואברהם זקן. ואתחנן ע׳ תכט.

יתברך בהתגלות אבל לע"ל יהי' בגילוי וכמ"ש ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו ועתה צריך לידע זה בבחי' ידיעה עכ"פ בהתבוננות ועי"ז יהי' לע"ל בבחי' גילוי וזהו אתה אחד ושמך אחד והנה אם מאיר בחי' זו בכנס"י אזי ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ אבל בגלותא סליק לעילא לעילא דהיינו לגבי בחי' מהו"ע לבחי' יחיד ומיוחד אשר שם כחשיכה כאורה כו' ולכן בגלות מצרים לא נזכר שם הוי' כ"א שם אהיה וכתיב אהי' אשר אהי' כי אהיה אנא זמין לאולדא כי אינו לידה כ"א זמין לאולדא וגם זה הוא רק אהי' הב' אבל אהיה הראשון אינו אפי' זמין לאולדא, משא"כ שם הוי' הוא לידה וגילוי ולכן פרעה אמר מי הוי' אשר אשמע בקולו כי לא רצה בשם הוי' כ"א בבחי' עיבור ולכן מצד בחי' זו עבדים היינו לפרעה במצרים כי פרעה מקבל מעורף וזהו"ע הוי' איש מלחמה כי כדי שיהי' בחי' הוי' איש הנה יש ע"ז מלחמה כי יש הרבה קטרוגים ע"ז בטענות כך וכך וזהו הוי' איש המלחמה כי פי' איש הוא על הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה כי אדם הוא ציור שם הוי' כי יו"ד דשם הוי' הוא הראש והנה ב' ידים הם יו"ד אצבעות שהם נגד ב' ההי"ן והגוף הוא וא"ו דשם הוי' והנה להיות כמראה אדם צריך להמשיך זה והוא ע"י תרי"ג מצות כי רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא ושס"ה ל"ת שס"ה גידים וזהו ועשיתם אותם מעלה אני עליכם כאילו עשאוני וזהו דאיתא ברבות בשה"ש ע"פ דודי לי ואני לו לכשיהא לי דבר לא תבעתי אלא מידו שנאמר ויהי בימים הרבים ההם כו' וישמע אלקים את נאקתם וכשיהי' לו דבר לא תבע אלא ממני שנאמר דברו אל כל עדת בנ"י ויקחו להם איש וכו' וצ"ל דבשלמא כשיהי' לי דבר זה נכון כי לנו חסר כו' אבל מהו כשיהי' לו דבר כלום חסר ואנת הוא שלימותא דכולהו אך באמת הנה מצד עצמות אוא"ס הוא שנאמר אם צדקת מה תיתן לו, אבל מצד התגלותו והתלבשותו בע"ס להיות גילוי פעולתו זהו תחילה תולה ע"י אתעדל"ת בקיום המצות כי להיות נמשך ונתלבש בחי' אוא"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל באתעדל"ת תלייא ע"י צדקה וחסד שעושין למטה ממשיכים חסד דרועא ימינא וע"י שמאל דוחה בחי' אתכפיא סט"א ממשיכים גבורה דרועא שמאלא וזהו כשיהי' לו דבר היינו שיתהווה בחי' כמראה אדם כי מצד עצמותו ית' כי אל אנכי ולא איש אינו תובע אלא ממני כי ישראל ממשיכים זה.

שם אהי' : ראה ג"כ לקוטי שיחות לפ' שמות (תשמ"ג) תשד"מ.

אנא זמין לאולדא : זח"ג סה, ב. וראה ספר הערכים חב"ד מערכת אהי'. ספר הליקוטים — צ"צ — שם.

תרי"ג מצות : מכות בסופה.

רמ"ח פקודין . . דמלכא : בתניא פכ"ג ובתיקוני'. ראה ת"ז ת"ל (עד, סע"א). ובאגה"ת רפ"א (צ, ב) בזהר. וראה זח"א קע, ב. בסה"מ תקס"ה ע' תתעו ר"מ. וראה רע"מ משפטים קיח, א.

ועשיתם אותם . . עשאוני : ראה זח"ג קיג, א. ויק"ר פל"ה, ז.

ואנת הוא שלימותא דכולהו : ראה ת"ז בהקדמה יז, ב.

וזהו ויקחו להם איש זה הקב"ה והיינו כמבואר בזוהר (בא ל"ז ב') בענין הוא הלילה הזה דאתחבר זה בזאת כי זאת נק' אשה כמ"ש לזאת יקרא אשה אמאי משום כי מאיש לוקחה זאת מאן הוא איש ההוא דאיקרי זה ודא הוא איש כו' והיינו ויקחו להם איש שהוא בחי' זה דהיינו זה אלי ואנוהו זה הוי' קוינו לו וכדי להמשיך בחי' ויחוד עליון דבחי' זה בזאת הוא הקרבן פסח ל' דילוג וקפיצה וכמו"כ נמשך מלמעלה הנה זה בא מדלג, ולכן קרבן פסח הוא שה דווקא ופי' במא"א שה הוא יסוד והוא בחי' זה כמ"ש בנח שהוא איש צדיק זה ינחמינו ויש ראי' ע"ז ממ"ש (ש"א י"ז ל"ד) גבי דוד ונשא זה מהעדר הנה תיבת זה הכתיב זה והקרי שה הרי שה הו"ע א' עם זה כי ע"י בחי' שה ממשיכים זה וכן משמע ממארז"ל ברבות משפטים ע"פ כי יגנוב איש שור או שה ארבע צאן ישלם תחת השה דשה קאי על יוסף שגנבו אותו ומכרו אותו ועז"נ וארבע צאן ישלם הם ד' מלכיות שמלכו בנו וידוע דיוסף הוא יסוד ע"י ששמר את הברית ונקרא בחי' זה שה ולכן כדי להמשיך ויקחו להם איש שה שהוא בחי' זה זהו ע"י ויקחו להם שה ואפ"ל ע"ד וקרא זא"ז שנת' בזהר עקב רע"א ב' שרש ב' בחי' זה הא' ג' הויות דברכת כהנים יברכך ה' יאר ה' ישא ה' הב' י"ב חיות המרכבה והו"ע יחודא עילאה ויחו"ת ועד בחילופי אתוון אחד כו', והנה וקרא זה אל זה ואמר קדוש כי יש ב' בחי' זה כי יש זה בכנס"י זה ספר תולדות אדם שהוא י"ב שבטים כמנין זה וכן המרכבה י"ב בקר אבל יש זה זה אלי ואנוהו והנה וקרא זא"ז שבחי' זה התחתון זה דכנס"י שהוא ביטול שלמטה עי"ז קורא בחי' זה שלמעלה כי וקרא זא"ז ואמר קדוש שממשיך בחי' קדוש ומובדל ועד"ז הוא שה זה שע"י בחי' שה ביטול ממשיך בחי' זה כי זה משה האיש מבחי' אל אנוכי ולא איש וזהו ויקחו להם איש ע"י שה לבית אבות כי ש' ג' קווין והה' הוא בית אבות כי הנה אמרו ברבות וירא בענין יראה לו השה שהלכו שניהם ע"ד למס"נ וזהו לבית אבות ממש כי הנה אמרז"ל למה קדמה שמע לוהא"ש כדי שיקבל עליו עומ"ש ואח"כ יקבל עליו עומ"צ הנה ע"י מצות הוא ההמשכה כשכבר נמשך בבחי' אדם אזי ממשיכים כחי' כמראה אדם אבל להיות המשכות בחי' אדם הוא ע"י קעומ"ש שקדם לעו"מ כי ע"י קעומ"ש ממשיכים שיהי' בחי' כמראה אדם לבחי' זו באדם היינו ביטול שלמעלה מהשכל וזהו נקרא שה וכמ"ש ואתן צאני בהיות היותו עמך וזהו שה לבית אבות דוקא כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם וזהו אין קורין

דיוסף הוא יסוד: **ראה פרדס שעה"כ בערכו.**

ועד בחילופי אתוון אחד: **ראה זח"ב קלד, א ובאור החמה (ורמ"ז הובא בניצוצי אורות) שם. תשובות וביאורים — קה"ת תשל"ד — סי"ג ע' 62.**

י"ב שבטים כמנין זה: **ב"ר פכ"ד, ה.**

אמרז"ל: **ברכות יג, א.**

אין קורין אבות אלא לשלשה: **ברכות טז, ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1068. ח"י ע' 97.**

אבות אלא לשלשה יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים כו' ולכן כדי להמשיך בחי' ויקחו להם איש מבחי' כי אל אנוכי ולא איש היינו להמשיך בחי' אדם ציור קווין חסד דרועא ימינא כו' וכן בשרשן כח"ב המשכה זו וזהו"ע ג' אבות כי האבות הם המרכבה וגם למעלה מבחי' אדם והוא כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא וזהו ע"ד אלקים יראה לו השה שעם היותו אדם הוא בבחי' שה המדות שלמעלה מהשכל כו' והנה אח"כ שה לבית אבות והוא ע"ד שיש כשב וכבש שכבש הב' קודם לשין כי ב' הוא חו"ב ושין ג' מדות שלמעלה מהשכל אבל כשב השין קודם להבית כי הוא מדות שלמעלה מחו"ב והיינו חג"ת דא"א הנמשכים בבית שהוא חו"ב ולכן מקודם שה לבית אבות הוא המדות שלמעלה מהשכל ואח"כ שה לבית להמשיך השין דכשב בהבית גם פי' שה לבית, כי הנה כתיב מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות כי הנה יש ב' יחידים כי הק' נק' יחיד כמאמר יחיד חי העולמים מלך או מלך יחיד חי העולמים כי אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלוקים וכנס"י נק' ג"כ יחידה אחותי היא יונתי והוא ע"ש בחי' יחידה שבנפש כי יש נר"נ חי' יחידה והנה בגלות הם ב' יחידים כי הקב"ה בגלותא סליק לעילא לעילא וכן כנס"י בגלות והנה מושיב יחידים היינו שהבית מחבר שיתחברו ב' יחידים אלו ולכן מוציא אסירים בכושרות בכי ושירות כי ע"י בכי' דכנס"י בבכי יבואו מים תחתונים בוכים אנן בעינן למהוי קדם מלכא עי"ז שירות אז ישיר משה ובנ"י והנה שה לבית אבות ההמשכה למעלה באצי' והוא ע"י אברהם ויצחק זה בא לעקוד וזה בא ליעקד ואח"כ שה לבית הוא ההמשכה בג' עולמות בי"ע והוא ע"י יעקב כי יעקב קראו בית אל וארז"ל לא כאברהם שקראו הר ולא כיצחק שקראו שדה כ"א כיעקב שקראו בית כו'.

יפה שיחתן: **ב"ר פ"ס, ח.**

חסד דרועא ימינא: **ת"ז בהקדמה (יז, א).**

האבות הם המרכבה: **ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. וראה זח"ג שב, א.**

ז"א בעתיקא אחיד ותליא: **נסמן לעיל ע' תתקעה.**

כשב וכבש: **ראה לקו"ת אמור לז, ב. לח, סע"ד ואילך. סה"מ תקס"ח ע' רמח. ע' רסג ואילך. הנחות הר"פ ע' קג. מאמרי אדה"ז — פרשיות (ע' תקע) ע' תקעד.**

יחיד . . חי העולמים: **ברכת ברוך שאמר וברכת ישתבח.**

נר"ן חי' יחידה: **ב"ר פי"ד, ט. וראה קונטרס נר"ן בשערי זהר (לב"ר) שם.** בכמה דפוסים במדרש שם (וכן בפיוטים) הוא בשינוי הסדר. **אבל בעץ חיים שער דרושי אבי"ע בראשיתו. ספר (ושער) הגלגולים פ"א (הקדמה א). ובדא"ח מבואר** ובדיוק **בסדר זה.**

בכושרות בכי ושירות: **זח"ב קע, ב.**

מים תחתונים בוכים: **ת"ז ת"ה (יט, ב). תוס' הרא"ש (הדר זקנים) בראשית בתחלתו. בחיי ויקרא ב, יג.**

וארז"ל: **ברש"י ויצא כח, יז בסופו. וראה פסחים פח, א. אוה"ת וירא קב, ב. ע' תשעד.**

וזהו ויקחו להם איש שה והוא ע"ד אדם ובהמה וארז"ל (חולין ה, ב) אלו בנ"א הערומים בדעת כאדם ומשימים את עצמן כבהמה כך מי שהוא איש יקח לעצמו שה שמשים א"ע כשה בבחי' ביטול שהשה יש בה ביטול יותר מכל הבהמות וזהו דא' שה"ש ע"פ דודי לי ואני לו הוא לי לאב ואני לו לבן הוא לי לרועה ואני לו לצאן הוא לי לאב כמ"ש כאב הייתי לישראל והוא לי לבן בני בכורי ישראל הוא לי לרועה רועה ישראל האזינה ואני לו לצאן כמ"ש ואתם צאני וצ"ל דבשלמא הוא לי לאב ואני לו לבן יתכן שה"ע כי אב ובן הם מהות א' ולכן הוא לי לאב כמ"ש כאב הייתי לישראל ועתה ה' אבינו אתה ואני לו לבן בני בכורי ישראל בנים אתם לה' אלקיכם אבל הוא לי לרועה ואני לו לצאן מהו הענין כ"כ מזה והענין הוא כי מה שכנס"י נקראו בנים זהו מצד התלבשות אוא"ס בחכמה ששם שייך המשל כמו טפה ממוח האב אבל לגבי אוא"ס לא שייך בחי' זו לכן שם הוא המשל הוא לי לרועה ואני לו לצאן דמ"מ הצאן מעשרות את בעליהן וכמ"ש עשתרות צאנך וכמו"כ נש"י ממשיכים גילוי אוא"ס ב"ה ועושין רצונו של מקום ונק' כאלו עשאוני ממש ע"כ וכיון שנחשב כאילו עשאוני ממש זהו שמעשרות את בעליהן ונק' צאנו ממש שהצאן יקר בעיני הרועה וכתי' צאי לך בעקבי הצאן ופירש"י שבת לג, ב לאבות הראשונים שהיו רגלי הצאן וחיזוקן ע"ד קושטא קאי ושקר אין לו רגלים. וזהו שה לבית אבות דוקא ועי"ז ימשיכו מעצמות אוא"ס בחי' רועה ישראל האזינה שיומשך בבחי' איש כו' גם כדי להמשיך מבחי' דסליק לעילא צ"ל ע"י תשובה ומס"נ כו' וזהו הוא לי לרועה ואני לו לצאן ופי' שמעשרות את בעליהן כי בעליהן עשר ספי' והנה עשר ספירות הרי עשר ולא אחד עשר אבל ע"י הצאן שממשיכים גילוי אוא"ס ב"ה שלמעלה מע"ס זהו ענין שמעשרות את בעליהן וכן בנפש האדם ע"י בירור נה"ב יתעלה נפה"א דוגמת והחיות נושאות כו' וזהו ויקחו להם איש שה לבית אבות הוא העלאה מלמטה למעלה שה לבית הוא המשכה מלמעלה למטה כו'.

קושטא קאי: **שבת קד, א.**

ושקר אין לו רגלים: **אלפא ביתא דר"ע. ת"ז תכ"ב סו, א.**

עשר ולא אחד עשר: **ראה ספר יצירה פ"א, מ"ד.**

והחיות נושאות: **בחיי תרומה כה, י בשם פדר"א [ספ"ד. וראה ברד"ל שם]. שמו"ר ס"פ כד.**

נכתב ג' י' תמוז תקצ"א

לענין עולה אשה. י"ל עפמ"ש בתורה שמע"צ ע"פ והקרבתם עולה אשה, א"כ עולה אחותי, וע' ענין אש שחורה ואש לבנה בשחורה תקס"ג, וע' ענין כלה ואחותי בשחורה תקע"א. והנה אשה רשפי אש ואח"כ עולה בבחי' אצי' כענין דממה דקה דכתי' ואחרי האש כו' וכמו דמתחלה רעש האופני' ואח"כ אש כו', אמנם עולה אשה היינו כענין לאתבא צדיקי' שהן בחי' עולה בחד קטירא, בתיובתא ותשו' רשפי אש, והיינו באצי' ג"כ יש בי"ע וארמ"ע, ואש זה גבוה מדממה דקה, וזהו אש לבנה, וזהו ואיש כי יקח אחותו, שמבחי' אחותי בחי' עולה, נעשה אשה, והיינו כמ"ש אחותי בת אבי היא כי אב מזריע לובן כו' אש לבנה אך לא בת אמי אודם שממנו שחור וכו' ע' ר"מ שופטים, ותהי לי לאשה אש לבינה אחע"ב, אכן פסח ר"ה לרגלי' ותחלה צ"ל אשה עולה אש שחורה כו' (ועולה דאשה זו אצי' שבבי"ע) אח"כ עולה שבועו' ר"ה יוכ"פ, אח"כ עליי' יתירה עולה אשה אש לבינה, וזהו שחורה אני ונאוה ועמ"ש בענין עולה ושלמי' בניסן העבר. גם עיין ע"פ כהניך וחסידיך ירננו שזהו כענין עולה אשה.

ענ"ין בפסח והקרבתם אשה עולה ושבועו' ר"ה יוכ"פ עולה וסוכו' עולה אשה, ע' זהר ח"ג רנ"ח ב' ורנ"ט א' ובמק"מ שם (וברמ"ז) דמפרש בזהר ב' פי' הא' אשה ל' אישים שנותני' חלק לחיצוני' בפסח וסוכו' (רק סוכו' קדמ' עולה ע' רמ"ז) משא"כ שבועו' עה"ח בלא רע כו' פי' ב' אשה ל' אשה משא"כ בשבועו' טעם בתולה כו'. ג' (עפמ"ש אאזמו"ר בזה) אשה

לענין עולה אשה: **נעתק מבוך 1114 ע, ב גוכי"ק. נמצא ג"כ בבוך 61 קפא, ב.**

בתורה שמע"צ: **ראה לקו"ת (ומאמרי אדה"ז — הקצרים) דרושים לשמ"ע צב, ד (ע' צה).**

בשחורה תקס"ג: **לקוטי תורה שיר השירים ד, א.**

בשחורה תקע"א: **לקו"ת (והגהות הר"פ) שה"ש ח, סע"ג. (ס"ע קכ"ז ואילך).**

לאתבא צדיקי' . . בתיובתא: **ראה ביאוה"ז — להצ"צ — ע' תתרמז.**

אב מזריע . . שממנו שחור: **נדה לא, א.**

ר"מ שופטים: **זח"ג ערה, א. — נת' בביאוה"ז (לאדה"א) שופטים קכא, ד. סה"מ תקס"ה ע' תתיב. אור התורה (וביאוה"ז — לאדהצ"צ) שופטים ע' תתנב (ע' תתרכט).**

פסח ר"ה לרגלי': **ראה ר"ה ד, א. לקו"ש ח"א ע' 243 הערה 16.**

ענין בפסח והקרבתם: **נעתק מבוך 1114 עא, ב גוכי"ק.**

בחי' אה"ע ועולה אה"ר, ואה"ע מבחי' בירור עה"ד ש' ב"ן משא"כ אה"ר שם מ"ה זהו טעם בתולה, כי אה"ע נלקח' ונתבררה ונתהפכ' מבחי' עולם ה"ז בחי' בעולה כו' בעלונו אדוני' זולתך אשר אתם זוני' וכו' וזה שייך באה"ע שמצד נה"ב, אבל אה"ר שמצד נה"א בתולה שאוגדות פתחיהן מעין חתום, וכבודי לאחר לא אתן, וע' לק"א פמ"ד דמ"מ יש מעלה לאה"ע כמעלת הזהב וכו' אך זהו על בחי' אהבה דנפשי אויתיך ובךא דרחים, קרירות בתולה אירוסין, אבל בסוכו' י"ל עולה נעשה אשה נישואין אה"ר שבפרק מ"ג שהיא ג"כ כרשפי אש או י"ל שהיא אהבה דפרק נ', ועצרת קליט' בכל לבי דרשתיך עמ"ש ע"פ עיני כו' וע"פ גן נעול וכו' וע"פ והקרבתם, וע"פ ואשה כי תדור כו' שם ב' אשה גבוה ויתיישב כנ"ל בתולה נעשה אשה בסוכו' נישואין ואח"כ יחוד שמ"ע משא"כ יוכ"פ עדיין בת אמי וכו' לכן מפירי' נדרי' קודם יוכ"פ כי דרך ת"ח עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים וכו', וביוכ"פ עדיין לא יצא' עד שמ"ע זיווג וסוכו' ז' ימי החופה כמ"ש ע"פ ביום השמיני עצרת הנ"ל. ע' ברמב"ן ר"פ ויקרא מענין אשה. ע' בהרמ"ז ר"פ תזריע מענין בתולה לפי שהחיצוני' אין יונקי' רק בחיצוני' יסו"א של המל' ולא בפנימי' ח"ו ע"כ מצד הפנימי' נק' בתולה וג' לבאר עפמ"ש מכפירים יחידתי שבחי' אהבה דיחידה אינה בלעומת זה עפמ"ש בפסוק כדכד כו'.

———•———

יונתי כו' השמיעני במדרש בשלח וצ"ע אתם תחרישון לא תתערו, עד"ה אלי', כי לכוין בשם שבמדרש שוחר טוב סי' צ"א, זהו להמשיך האור להכלים ואז יומשך מהכלים למטה, כי קטן אינו מוליד, או כמו דוקא עשיר

ע"פ עיני: לקו"ת (והגהות הר"פ) מטות פה, ב (ע' פה). סה"מ תקס"ח ע' נג.
וע"פ גן נעול: ראה סה"מ תקס"ד (ומאמרי אדה"ז — פרשיות) ס"ע נג (ס"ע נו).
וע"פ והקרבתם: נסמן לעיל ע' א'לה הערה בתורה שמע"צ.
וע"פ ואשה כי תדור: לקו"ת מטות פג, ד. מאמרי אדה"ז — הקצרים (ואתהלך — לאזניא) ע' קא (ע' י').
מפירי' נדרי' קודם יוכ"פ: ראה נדרים כג, ב. שו"ע אדמוה"ז הל' יוהכ"פ סתרי"ט ס"ב־ד.
דרך ת"ח: נדרים פ"י, מ"ד.
בפסוק כדכד: ראה לקו"ת (וסה"מ תק"ע) ראה כה, א (ע' קכז).
יונתי: נעתק מבוך 1039 מ, ב גוכי"ק. וראה לעיל רד"ה [מצה] בהערה.
במדרש בשלח: פכ"א, ה.
אתם תחרישון לא תתערו: זח"ב מז, ב.
קטן אינו מוליד: ראה סנהדרין סח, ב.

נותן, ע' ביאורי' משה ידבר כו', משא"כ כשמכוין רק להמשיך למטה ואינו מכוין להמשיך תחלה להכלי', ועד"ה עיר סיחון צלויי וכו', ובזה מתורץ קושיי' ריב"ש, או ע"ד המשפילי שם נראי' חשובים וכו', וכ"ז כשצריך לימשך ע"י מדותיו ז"א, משא"כ קי"ס א"א שיהי' ע"י מדותיו כי צ"ל ע"י גלוי א"ס ממש גאה גאה כו' וע"י המדות לא נמשך כ"א בגבול דמה"ט שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, וז"ש בעתיקא תליא, ונמשך ע"י ז"א רק דרך מעביר וזהו החילוק בין יו"ט ראשון של פסח שנמשך מז"א ממש רק שהי' בגדלות שני אבל בקי"ס נהפוך הוא הז"א בקטנו' אלא שנמשך מעתיקא ממש. ונמצא זהו ע"ד השפעה בעה"ב תח"ה ע"י גלוי המקיף כו' סכ"ע כו' ולכן תחרישון לא תתערון לכוין בשם דז"א וזהו מה תצעק אלי ע' זהר, כ"א השמיעני את קולך אליו ולא למדותיו. ושם א"צ להמשיך תחלה בהכלי' דע"י כי שם הכלי והאור א' ונק' יחיד ע"ס הגנוזו' חקיקה כו' ולא שניתי אין שייך תוס' וחסרון כו' רק בז"א וע' ביאור הצמצום שם הכל א' חכמה חסד וכו' ע"כ אין שייך פרטי השמות. והנה ענין בחי' זו למטה עתיק דנוק' נק' עושין רש"מ מאדך כנז' ביאור דמקושש ואז מלאכתו נעשי' ע"י אחרי' וא"צ לתפלה לכוין בשם כי הוא יעשה

נכתב מלמטלמ"ע בצד ימין של העמוד ולא נסמן מקומו בפנים:

עם לבן גרתי שאין נפשו מתיישב מעניני עה"ז וע"ד והנפש לא תמלא במדרש למה שהיא מהעליוני' לקרתני שנשא בת מלכי' כו'.

נכתב מתחת לקו בשולי העמוד:

ע' גבי עיר ומגדל וכ' אותיו' ממקיף כמו שמות שאינו מתלבש בפנימי' זהו הקב לכן א"צ להתחלקו' אותיו' נק' רגלין הסי' בראש ורגל כי נתב"ס ענין הדיינים כמו הוראה* אל העצמי' כמו*.

נכתב מלמטלמ"ע בצד שמאל של העמוד ולא נסמן מקומו בפנים:

ע"מ מאמר ח"ד ח"ב פי"ז ח"ד פי"ג. בשל"ה ל"א ב' ענין וכי מה אכפת לי' בין שוחט מן העורף כו'.

קושייי ריב"ש: ראה דר"מ קיו, ב.

שכר מצוה בהאי עלמא ליכא: קידושין לט, ב.

בעתיקא תליא: זח"ג מח, א.

יו"ט . . בגדלות שני: ראה פע"ח שער חג המצות פ"א.

אליו ולא למדותיו: בסה"מ תקס"ז ע' רמו בספרא. פרדס בסופו בשם הספרי. וראה בחיי ואתחנן ד, ז. עקב יא, יג.

ביאור דמקושש: לקו"ת שלח מג, א.

והנפש לא תמלא: קהלת ו, ז (ושם וגם הנפש) ובקה"ר ויל"ש שם.

הדיינים . . הוראה: אינו ברור בגוכי"ק.

כמו: מכאן ואילך מטושטש.

כו'. וגם במכ"ש מדתורתו אומנתו א"צ לתפלה ולכוין בשם מפני שממשיך האור באו"א ועי"ז ממילא כו' וכ"ש ערש"מ הנ"ל דממשיך מעתיק כו'. א"נ עתיק לגבי א"א כאי' לגבי ז"א. ולכוין בשם היינו להמשיך מאי' לז"א כדי שיומשך מהז"א למטה אבל קי"ס נמשך מעתיק ע"י א"א כמו שנמשך מאי' ע"י ז"א כו' ושם אין שייך כוונות פרטי השמות מטעם הנ"ל דכולא חד שהם כתר.

הים ראה וינס מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב. וברבות פ' בשלח ר"ע אומר בזכות יעקב נקרע הים שנא' ופרצת ימה. והנה אדון חולי ארץ זהו דרגא דיוסף כדכתי' ויוסף הוא השליט על הארץ והיינו לפי שהי' מרכבה לבחי' צדיק יסוד עולם שהוא אדון חולי ארץ, וצ"ל מה שייך קי"ס לבחי' יוסף ויעקב. דהנה י"ל הטעם למה פעמים כינו מדת מל' בשם ים כמו כל הנחלים הולכים אל הים וכיוצא בזה, ולפעמים כינו בש' ארץ כמו השמים כסאי והארץ הדום רגלי. אך הנה שניהם אמת, כי בים הגשמי' אנו רואים שהדגים לפי שכל עיקר חיותם הוא רק מן המים ע"כ הם מובלעים ומכוסים במים שאין יכולים להיות יש ודבר נפרד מן המים כלל דכשפרשו מיד מתים. כמו"כ יש מלאכים עליונים שבטלים במציאות לגמרי לגבי החיות אלקות המחי' ומהווה אותן עד שאין נראין ליש כלל היינו מצד שהחיות אלקות דבחי' מל' דאצי' מחי' ומהווה אותן בקירוב וגילוי מאוד שמאיר עליהם בתוקף ההתגלות ומקיפן מכל צד כמו העלול כשהוא מוקף מהעילה שלו המקפת אותו מכל צד שאזי העלול כלול ובטל לגמרי בתוך העילה שלו ומחמת זה הם ממילא כלולים ובטלים במציאות שאין ניראין ליש כלל ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים ולכך יוכל המלאך לומר ע"ע בי נשבעתי נאום ה', והיינו כיון שהוא בתכלית הביטול עד שאינו מהות כלל ואין תופס מקום ואין נראה ליש ע"כ אינו שום הסתר כלל על אור וחיות דש' הוי' המלובש בו שאין נראה כ"א רק האור וחיות דש' הוי' והמלאך בעצמו אין נראה כלל ליש. וזהו בחי' המלאכים שנק' נוני ימא, דהיינו שההשפעה מאלקות דבחי' מל' דאצי' נק' ים לפי שמחי' אותן באופן שמקיפם מכל צד עד שמוכרחים להיות ביטול ואין לגמרי כמו שהוא

הים ראה וינס: **נעתק מבוך 51 רז, א — נמצא בין מאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ.**

מל' בשם ים: **נסמן לעיל ע' א'ד.**

מל' . . ארץ: **נסמן לעיל ע' א'י.**

המלאכים שנק' נוני ימא: **ראה באוה"ת שם ע' רח.**

מצד החיות אלקות (שלמע' ממה שיכול הנבראים להשיג הביטול) ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים, והמלאכים נק' נוני ימא. ואע"פ שהם נבראים מאין ליש אך ה"ז כמשל הדגים שבים שהם מהות בפני עצמו זולת המים שאינם מהות מים כלל ומ"מ כיון שהמים מחי' אותן הם מובלעים ומכוסים תמיד בהמים ואין יכולים לפרד כלל. כמו"כ אעפ"י שהמלאכים אפי' היותר עליונים הם בוודאי בריאה מאין ליש דבר חדש לגמרי וכל מלאך הוא מהות בפ"ע מובדל ממדריגת זולתו כמו מיכאל וגבריאל, אך היש הנברא אינו יכול להיות נפרד כלל מהחיות אלקות כ"א שהיש כלול תמיד בבחי' ביטול כנ"ל עד שאין נראה ליש ואין נראה לנפרד ולכן שייך עליהם מלוכה כמ"ש כבוד מלכותך יאמרו כו' דקאי על המלאכים אעפ"י שאין מלך בלא עם דברים זרים ונפרדים בעצם כו' והיינו כיון שהם בריאה מאין ליש שבעצם הם בחי' יש ודבר נפרד מאלקות שהרי אינן אלקות כלל כ"א בריאה התחדשות יש מאין ורק שהיש כלול בביטול ואין נראה ליש ונפרד כו' ע"כ שייך עליהם מלוכה.

ב) **והנה** אופן ההשפעה השניה ממדת מל' דאצי' הוא כשנק' בש' ארץ דהיינו כמו ברואים שבארץ אעפ"י שניזונין ומקבלים כל חיותן מהארץ מ"מ הם נפרדים לגמרי מהארץ להיות יש ודבר בפ"ע כמו"כ נמשך השפעת החיות מאלקות ממדת מל' דאצי' להוות ולהחיות הנבראים ע"י ריבוי צמצומים והסתרים עד שמתהווים הנבראים, להיות נראין ליש ודבר נפרד מאלקות, דאעפ"י שהחיות אלקות מחי' ומהווה אותן מאין ליש בכל רגע והם אין ואפס ממש לגבי החיות המהווה אותן. אך לפי שמתצמצם ומתעלם החיות אלקות עד שאין רואים אותו וגם אין משיגים המהות כו' ע"כ הם מתראים ליש ודבר נפרד כו' ומה שיש בהנבראים ביטול לאלקות הוא רק מצד השגתם מה שהם יכולים להשיג הביטול (שאין ערוך כלל להביטול שמצד החיות אלקית עצמו והחילוק כי הנבראים משיגים הביטול מצד התחדשות ההתהוות מאין ליש בכל רגע אבל ההתהוות הנברא הוא בחי' יש ומצד החיות אלקות גם עצם ההתהוות הנברא הוא בחי' אין ואפס שהחיות אלקות המהוה הוא היש כו') ולכן מצד השפעה זו מבחי' מל' נק' מל' בש' ארץ והנבראים שנתהווים מהשפעה זו נק' ברואים שבארץ. ועיקר ענין ההפרש בין בחי' נוני ימא לבחי' בריות שביבשה הוא כמו ההפרש שבין עו"ע שהעלול מוקף מעילתו ובטל במציאות אליו לבחי' יש מאין שהיש הוא דבר נפרד כו' והרי נוני ימא הם מוקפים מהמים כמו העלול שמוקף מעילתו ובטל כו', משא"כ בבחי' יבשה וכנ"ל, והיינו שמבחי' מל' דאצי' המהווה בי"ע יש ב' השפעות הא' ע"ד עו"ע והם הנק' נוני ימא כנ"ל. והב' דבחי' יש מאין והם הנק'

שאין מלך בלא עם: נסמן לעיל ע' תתקעו.

ברואים שביבשה ודו״ק. וב׳ בחי׳ אלו דבחי׳ מל׳ נק׳ ים וארץ. ולכן בר״ה שאזי צ״ל בנין המל׳ אומרים לה׳ הארץ ומלואה וכו׳ כי הוא על ימים יסדה, והיינו ב׳ הבחי׳ דמל׳ הנק׳ ים וארץ ומקדימים בחי׳ ארץ כמ״ש ארץ אשר הוי׳ אלקיך דורש אותה מראשית השנה כו׳ שהעיקר הוא בחי׳ ארץ דהיינו מה שבחי׳ מל׳ מהווה ומחי׳ עד שיהי׳ נראה היש ודבר נפרד ומ״מ בעצמו הוא בטל ומקבל עליו עומ״ש, שע״ז הוא עיקר התגלות המלוכה לכן יש דעה ארץ קדמה אפי׳ לשמים וכ״ש לבחי׳ ים, ומ״מ מזכירים אח״כ בחי׳ ים ג״כ שגם על בחי׳ ים ג״כ שייך מלוכה כנ״ל. וצריך להמשיך בנין המל׳ דבחי׳ ים ג״כ.

ג) **והנה** בזהר נק׳ המלאכים נוני ימא והנשמות נק׳ ברואים שבארץ והיינו לפי שהנשמות שיורדים למטה להתלבש בגוף ונה״ב להיות נראה יש ודבר נפרד מאלקות, ומ״מ גם בירידתם למטה בבחי׳ ארץ הם בבחי׳ ביטול לאלקות שמקבלים ע״ע עומ״ש ועומ״צ שזהו הביטול דבחי׳ יבשה לא בחי׳ ים דהיינו יש ובטל. אך מה שיכולים הנשמות לירד למטה לבחי׳ ארץ זהו מצד שבשרשם הם גבוהים יותר ממלאכים שרש הנשמות מזיוג גופני דזו״נ דאצי׳ ושורש המלאכים הוא מזיוג נשיקין. זיוג גופני הוא השפעת ועצמות ומהות ח״ע ממש רק דרך הלבשה והעלם בהכלים כו׳. זיוג נשיקין היא המשכת הארת ח״ע לבד ולא ע״י הלבשה והעלם כנ״ל בבחי׳ גילוי יותר. ולכן המלאכים שנמשכו מזיוג נשיקין יש בהם ביטול יותר מבהנשמות כנ״ל שנק׳ נוני ימא אך אינם יכולים להיות כ״א בבחי׳ ים עלמא דאתכסי׳, אבל אין יכולים לירד למטה בבחי׳ ארץ כלל. וזהו״ע הנפילים שהי׳ בארץ כי כשירדו מבחי׳ ים למטה לבחי׳ ארץ נפלו ממדריגתם לגמרי כי למטה בבחי׳ ארץ אינו יכול להיות בחי׳ ביטול כלל. אבל הנשמות לפי שנמשכו מזיוג גופות שמעצמות ח״ע ודרך הלבשה בהכלים ע״כ הם דוקא יכולים לירד למטה לבחי׳ ארץ ושיהי׳ גם למטה בבחי׳ ארץ בטל לאלקות בקבעומ״ש וזהו לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כו׳, קדושים נק׳ הנשמות כידוע שבהם דוקא יש התוקף להיות גם למטה בבחי׳ ארץ בטל להש״י, וע״כ כל חפצי בם בם דוקא. וכמ״ש כי תהי׳ אתם לי ארץ חפץ. וזהו אנוכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, אדם קאי על נש״י (שנמשכים משם מ״ה כמראה אדם אבל המלאכים נק׳ בהמה לפי שנמשכים מש׳ ב״נ) שהנשמות שהם במל׳ דאצי׳ הרי בחי׳ מל׳ הי׳ מקיפין מכל צד והי׳ מוקפים מבחי׳ מל׳ הם דוקא יכולים להיות בארץ ולא המלאכים שנק׳ נוני ימא שאין יכולים להיות כ״א בים ולא בבחי׳ ארץ.

יש דעה ארץ קדמה: **חגיגה יב, א.**

שרש הנשמות . . ושורש המלאכים: **ע״ח שער מ״ן ומ״ד דרוש ד.**

ד) **והנה** גם הנשמות כשהי' תחלה בבחי' עיבור במל' דאצי' הי' בחי' נוני ימא ממש כמו המלאכים כי עובר ירך אמו הוא ומוקף ממנה ובטל אליה שהוא רק כבשר מבשרה שאין לו שום חיות כלל בפ"ע כמו"כ הנשמות כשהי' בבחי' עיבור בבחי' מל' דאצי' הרי בחי' מל' הי' מקיפ' מכל צד והי' מוקפי' מבחי' מל', דהיינו שהי' כלולים בתכלית הביטול לבחי' מל' עד שלא הי' שום מציאות יש בפ"ע כ"א שהי' בבחי' אין ממש, וע"ז אמר דע מאין באת, ואזי הי' נק' בנות ירושלים כמ"ש במ"א דהיינו שהי' בהם אז היראה בשלימות כמו שהי' למע' בבחי' מל' דאצי' כמו שהוא באצי', וגם ירושלים נק' ע"ש יראה שלם כמ"ש במד"ר, והיינו שבחי' מל' כמו שהיא באצי' מחוברת לבחי' שלם יסוד ז"א שבאצי' והנשמות כשהי' כלולים בבחי' עיבור בבחי' מל' דאצי' כמו שהוא באצי' שנק' ירושלים אזי הי' בהנשמות שלימות היראה כמו למע' בבחי' מל' כשמתחברת לבחי' שלם יסוד כו'. ועז"נ חי ה' אשר עמדתי לפניו ואין עמידה אלא שתיקה וביטול מכל וכל והיינו כשהי' כלול בבחי' עיבור בפנימיות מל' דאצי', וא"כ גם הנשמות כשהי' בבחי' עיבור למע' במל' דאצי' הם בוודאי במדריגת נוני ימא כמו המלאכים ועוד גבוה יותר. ועיקר ההפרש שבין מלאכים לנשמות שמלאכים נק' נוני ימא והנשמות נק' ברואים שביבשה זהו דוקא מצד הלידה שבלידת הנשמות מבחי' מל' נעשים ונתהווים להיות נראה יש ודבר נפרד מאלקות וא"כ בלידה נהפך הנשמה מבחי' נוני ימא להיות ע"ד יבשה שאין העלול מוקף מעילתו רק יהי' היש דבר נפרד בפני עצמו, משא"כ לידת המלאכים מבחי' מל' הוא ע"ד עו"ע. דהנה גם למטה אנו רואים דענין הולד כשנולד לגבי היותו בבחי' עיבור הוא שני הפכים מן הקצה אל הקצה, שכשהוא בעיבור הוא ירך אמו ואין לו שום חיות בפ"ע ורק שהוא חי כאחד מאברי' ואם איהי מייתי' הוא מיית ברישי', ומיד כשנולד נעשה יש ודבר בפ"ע שיש לו חיות בפ"ע בהיפך לגמרי ממה שהי' בעיבור וא"כ הלידה הוא בחי' להיות מבחי' מאין ליש כו', ואיך הוא זה, ואין לומר שזהו לפי שבעיבור אוכל ממה שאמו אוכלת ובלידה אוכל בפ"ע, שהרי אין התינוק אוכל וטועם כלום עד לאחר הלידה הרבה וא"כ באותה הרגע שנולד עדיין לא אכל וטעם למה מיד בהולדו הוא יש ודבר בפ"ע

עובר ירך אמו: **גיטין כג, ב.**

דע מאין באת: **אבות פ"ג, מ"א.**

נק' בנות ירושלים: **שה"ש א, ה. וראה זח"א רמב, א. לקו"ת שה"ש ו, ג. מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' רצה.**

כמ"ש במד"ר: **ראה ב"ר פנ"ו, י. תוד"ה הר תענית טז, א. סידור נט, ב. לקו"ת פקודי ד, א. ראה כט, ד. ר"ה ס, ב. אוה"ת וירא ע' תשעד. חקת ע' תתנו. ר"ה ע' ב'פה.**

איהי . . מיית ברישי': **ראה ב"ב קמב, רע"ב.**

היפך לגמרי ממהות הראשון אלא הענין שבשעת לידה ממש נמשך כח עליון רוחני הפועל שינוי זה בהעובר ממהות למהות, ועד״ז יובן גם בנמשל למע׳ שלידת הנשמות מבחי׳ מל׳ דאצי׳ הוא בחי׳ יש מאין ממש שבלידה דוקא מתהווים הנשמות להיות יש ודבר נפרד דהיינו בחי׳ יבשה היפך ממש ממה שהי׳ תחלה בעיבור בבחי׳ אין וביטול לגמרי ע״ד בחי׳ נוני ימא כנ״ל, משא״כ לידת המלאכים מבחי׳ מל׳ בבי״ע הוא רק להיות ע״ד עו״ע ונוני ימא כנ״ל. וא״כ כדי להיות לידת הנשמות מבחי׳ מל׳ בבחי׳ יש מאין להיות נהפך מבחי׳ ים ליבשה ממש הוא ע״י הכח מבחי׳ עתי״ק דוקא כקי״ס שאותו הכח השופע בהנשמות הנולדים מבחי׳ מל׳ להיות נראים יש ודבר נפרד בפ״ע הוא נמשך מהארת עתי״ק שהוא יש האמיתי דוקא. משא״כ בלידת המלאכים מהמל׳ אין בהם מהארת עתי״ק כמו בהנשמות. ולכן קי״ס הוא לידת הנשמות כידוע שהזיווג בשמע״צ והלידה בשש״פ כי הלידה הוא ממה שנהפך מבחי׳ נוני ימא להיות ע״ד יבשה ממש וכנ״ל (ולכן לידה וקי״ס שניהם בעתיק׳ תלי׳) ורק שיש הפרש בין סתם לידת הנשמות לקי״ס כי סתם לידה הוא ממה שנהפך מבחי׳ ים להיות בבחי׳ יבשה משא״כ קי״ס הוא החיבור דים ויבשה. אך באמת ענין לידת הנשמות בשביעי של פסח הוא כמו קי״ס ממש וגבוה יותר מסתם לידת הנשמות וזה ית׳ לקמן אי״ה. ונמצא שמצד שרש הנשמות שמזיוג גופני שמעצמות ח״ע יכולים להיות לאחר ירידתם למטה בבחי׳ ארץ ועלמא דאתגליא ג״כ בבחי׳ ביטול לאלקות, אך כדי להיות הלידה היינו שיתהפך מבחי׳ ים לבחי׳ יבשה, שמבחי׳ היותם בעיבור בבחי׳ אין לגמרי יתהוו אח״כ בלידה בבחי׳ יש וזה צ״ל מעתיק דוקא שלמע׳ מע׳ מהחכ׳, ומה שנמשכים מזיווג גופני שמעצמות ח״ע זהו מועיל שלאחר ירידתם בבחי׳ יבשה כו׳ יהי׳ יכול להיות ביטול בהיש (ובד״ה והי׳ לכם לציצית ית׳ בענין תכלת עמרא הוא שזה נמשך מבחי׳ אבא יונק ממזל יעו״ש) וכן נת׳ בד״ה שובה בפ׳ כי עמך הסליחה למען תוורא וצ״ל שזהו דוקא בעצמות ח״ע ששם נמשך ממזלו׳ כו׳ כמש״נ בביאור והניף שזהו הגדלה וריבוי במוחי׳ דגדלות בחכ׳ ומה שנת׳ בסידור שקי״ס הוא דבעי לאיקר לדיקנא זהו הארת ח״ע דזווג נשיקין אין יכול להיות ביטול בהיש בבחי׳ ארץ אבל כדי שיתהווה היש זה צ״ל ע״י הכח דבחי׳ עתיק דוקא.

ה) **אמנם** באמת גם בהיותם בבחי׳ עיבור יש הפרש בין נשמות למלאכים והוא שיש דבר נוסף בנשמות מה שאינו במלאכים והו״ע לבושי הנשמות שהוא בחי׳ צלם כמ״ש אך בצלם יתהלך איש שהנשמות נמשך ממוחין דז״א שמעצמות נה״י דאו״א אבל הלבוש נמשך מתפארת דבינה

שהזיווג בשמע״צ והלידה בשש״פ: פע״ח שער הלולב ספ״ה. שער הכונות ענין סוכות דרוש ט. אגה״ק ס״כ (קל, ב).

לבושי הנשמות זהו הארבין שכ׳ בזהר דהיינו ספינות, וענין הספינות היינו שע״י יכולים הברואים שביבשה לילך בים ולא יטבעו במי הים. והנה הנשמות כמו שהם למטה הם בריות שביבשה ע״כ צריכין לבחי׳ הארבין שע״י הארבין הנה גם בהיותם למטה בחי׳ ברואים שביבשה יכולים לשוט בים ולא יטבעו. והענין דהנה עבודת הנשמות למטה בתפילה זהו מדריגת בחי׳ ים עלמא דאתכסי׳ ממש ועסק הת׳ בלימוד כל ההלכות שנתלבש בגשמי׳ וקיום מצות מעשיות זהו בחי׳ ארץ עלמא דאתגלי׳. דהנה התפילה עיקר׳ מח׳ והתבוננות באא״ס ב״ה דהיינו שיתבונן בעומק מח׳ ברוממות אוא״ס שאין ערוך אליו שכל סדר ההשתל׳ מרכ״ד עסכ״ד נתהווה רק מהארה והארה דהארה וכולי קמי׳ כל״ח יותר מביטול טיפה א׳ בים אוקיינוס. וגם כל העליות דלעתיד הוא הכל רק בבחי׳ ש׳ והארה. א״ת שמות אלא שמות* ולכן אני הוי׳ לא שניתי. והרי התבוננות והשגה בביטול זה ודאי בחי׳ ים וגם שמזה נמשך בחי׳ כלות הנפש וביטל באוא״ס ב״ה כמו שאנו רואים שיש נשמה גבוה מאוד שבאו בתפילה לבחי׳ כלות הנפש ממש ומס״נ ליכלל ולבטל באוא״ס ב״ה והוא בחי׳ אהבה דכל מאדך בלי״ג והוא ע״י התבוננות אתה עשית את הים והיבשה כללות עלמין סתימין וכללות עלמין דאתגלי׳ של כללות ס׳ ההשתל׳, ופי׳ אתה עשית שכעשי׳ גשמי׳ נחשבים ממש ששניהם כל״ח קמי׳ ונתהווה רק מהארה בעלמא, וא״כ היתה צריכה הנשמה להפרד מהפתילה שהוא הגוף ונה״ב וליכלל וליבטל לגמרי באוא״ס ב״ה בבחי׳ ביטול ואין לגמרי ע״ד בחי׳ נוני ימא ממש והרי כמשל ברואים שביבשה נטבעים בים כו׳, ומ״מ אין הנשמה נפרדת ומסתלקת מהגוף כלל, כ״א שאחר הכלות הנפש בבחי׳ מס״נ ממש דבחי׳ ים היא חוזרת להשאר בגוף וחפיצה דוקא בעסק התורה וקיום המצות מעשי׳ בגשמי׳ שהוא בחי׳ יבשה ארץ כנ״ל כי יפה שעה א׳ בתשובה ומע״ט בעוה״ז כו׳ וע״כ היא חפיצה בזה לקיים בשמחה ובטוב לבב ואיך הוא זה הלא צריכין ליטבע בבחי׳ ימא עילאה בתפילה אלא הענין לפי שכל נשמה יש לה לבוש שנק׳ ארבין ספינה שזהו כמשל בגשמי׳ הספינה חוצץ ומפסיק בין האדם והמים שלא יטבע, כמו״כ הלבוש הוא המעכב את הנשמה שלא תטבע בבחי׳ ים העליון דהיינו שלא תסתלק מהגוף כ״א שתשאר אח״כ למטה בבחי׳ יבשה וארץ לקיום תומ״צ בגשמי׳ דוקא, ולפי ששורש הלבוש הוא למע׳ מהנשמה ע״כ יוכל לעכב על הנשמה ולקיימה בגוף כו׳ ולכן הלבושים זהו דבר נוסף בנשמות על המלאכים לפי שהנשמות הם ברואים שביבשה ע״כ צריכים ללבושים שהם ארבין כדי לילך ולשוט ע״י בים כו׳, משא״כ המלאכים שהם נוני ימא א״צ לארבין.

שכ׳ בזהר: **בשלח מח, ב.**

שמות: **בכ״י מנוקד שמות (ש פתוחה) . . שמות (ש צרויה) — ברכות ז, ב.**

יפה שעה אחת: **אבות פ״ד, מי״ז.**

ו) **והנה** ע"י הארבין יש לנשמות יתרון רב על המלאכים גם בבחי' ים ועלמא דאתכסי'. ויובן זה עפ"י מאמר הזהר בשלח כד סליק ימא גלגלוהי כולהו ארבין סלקין ונחתין ונוני ימא מתבדרין לכל סטר. דהנה כאשר הים נח ושקט אזי הוא מכסה על הדגים וכל הנבראים שיש בו, זהו משל להשפלת מדת מל' דאצי' בבריאה להיות מקור לבי"ע, וז"ש שנים עשר בקר והים עומד עליהם מלמע' להיות מקור להם, דהיינו עתיק לבריאה, ולכן כתי' כל הנחלים הולכים כו' נחלים המה המשכה מהמדות וחו"ב דאצי' בבחי' מל' שנק' ים והים אינו מלא מפני שמשפיע בבריאה שהמל' הוא ממוצע שיומשך השפע מאצי' לבי"ע. אמנם כאשר יגבה הגלים בים זהו"ע סילוק המים מהדגים שעולים למע' ע"י הרוח סערה המגבי' הים כו'. וכמו"כ למע' גלי הים הו"ע הגבהת ועליות המל' בבחי' רצוא ותשוקה להסתלק מבריאה וליכלל באצי', וע"ז כתי' צהלי קולך בת גלים. וזהו נעשה ע"י רוח סערה כו', שהוא מה שז"א משפיע הגבו' שבו במל' לעורר את העלאת מ"נ דמל' בתגבורת הרצוא ורשפי אש לעלות לאצי' ואזי נוני ימא מתבדרין לכל סטר, כי מה שכלולים ומתאחדין עם החיות אלקות דמידת מל' דאצי' זהו כשנק' המל' בשם ים מקור לבריאה דהיינו כשהים נח כו' (והיינו שמתאחדים בהביטול ובחי' אין ממש כמו שהוא מצד החיות אלקית עצמו המהווה כו' וכנ"ל) אבל כד סליק ימא גלגלוהי, היינו כשמסלק מדת מל' מבריאה ומתעלים ליכלל באצי' אזי א"א להם לקבל אז מבחי' מל' כלל שאזי בחי' מל' למעל' מעל' מבחי' מקור להם (והיינו שבהביטול אמיתי דיחוד עליון דאצי' שלמע' מהחיות אלקות המהווה כו' בבחי' זו א"י להתאחד כלל) אבל הארבין סלקין ונחתין עם הגלים שאין בטלים בפני הרוח סערה. והטעם לפי שהלבושים הם גבוהים בשרשם מהרוח סערה, כי הרוח סערה זהו מגבורות דז"א דאצי' שמעוררים תגבורת רצוא ליכלל ביחו"ע דז"א דאצי' דהיינו בבחי' (חסר).

מאמר הזהר בשלח: מח, ב.

לד״ה זאת החיה אשר תאכלו, שטה ג׳ עיין במא״א אות חית סעיף יוד וז״ל חיה נק׳ חכמה כי היא בחי׳ נשמה לנשמה והחכמה תחיה עכ״ל עיין מענין חיה בלק״ת ס״פ במדבר בהביאור ע״פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה, ושם פרק א׳ שזהו בחי׳ מזליה המקיף של הנשמה, ועיין בת״א פ׳ מקץ בהביאור דמזוזה מימין בענין ויהי האדם לנפש חיה, ועיין מענין מזליה בהביאור ע״פ כי תצא. עוד כ׳ המא״א חיה נק׳ המל׳ וזה בבחי׳ מלוי ב״ן כ״ג אתוון גימט׳ חיה עכ״ל, והפרדס ערך חיה כתב יש חיה עליונה וחיה תחתונה, העליונה היא חכמה שהיא חיה למעלה מן הרקיע שהי׳ של אלף כזה (ר״ל שהיא היוד עליונה של האלף וע׳ מענין ב׳ יודין של האלף בת״א פ׳ יתרו סד״ה מראיהם ומעשיהם) ויש חיה תחתונה היא המל׳ והיא נקראת חיה שתחת אלקי ישראל שהיא יוד תחתונה של האלף כזה כל זה נתבאר בתיקונים ואפשר שנקראת מלשון חים כי החכמה מקור החיים לכל הספירות כאשר יתבאר והמל׳ ג״כ היא חיים מצד מציאותה שהיא נק׳ יוד שניה כו׳ עכ״ל ואפשר לומר כי ב׳ בחי׳ חיים אלו ע״ד שיש חיי עולם וחיי שעה, וע׳ בת״א בד״ה ויושט המלך לאסתר בענין את שרביט הזהב וחיה, ועיין בת״א בד״ה כי עמך מקור חיים, ועיין במא״א אות חית סעיף יוד בי״ג שם שהביא מהזהר ס״פ משפטים דקכ״ו, וז״ל אמר רבי יצחק והא כתיב זאת החיה אשר ראיתי כו׳ מאן חיה דא א״ר יוסי א״ר חייא חיה זוטרתי וכי אית חיה זוטרתי אין חיה זוטרא וחיה עילאה כו׳, ועפ״ז כי הנה זאת החיה אשר תאכלו שרשם מבחי׳ חיה זוטרתי שהיא מל׳ אך אפ״ל שעי״ז יזכו ג״כ לבחי׳ חיה עילאה כו׳.

קיצור זאת החיה, חיה נק׳ המל׳, החיה אשר ראיתי תחת אלקי ישראל, ויש חיה עליונה יותר חכמה והחכמה תחיה והם ב׳ יודין של האלף, וע״י זאת החיה אשר תאכלו יזכה להמשיך בחי׳ חיה עילאה שיזכה לבחי׳ נשמה לנשמה, וכענין נשמה יתירה הנמשך בשבת עיין בת״א בד״ה ויקהל משה, ועמ״ש בפי׳ ומל ה׳ את לבבך כו׳ למען חייך באג״ה סי׳ ד׳ י״ל זהו משיג ע״י נשמה לנשמה, ויש לעומת זה חיה רעה כמ״ש חיה רעה אכלתהו, ולכן איכא למ״ד טרפה חיה, אף כי היא מבחי׳ בשדה טרפה, עיין מזה בפרדס

לד״ה זאת החי׳: **נעתק מבוך 1056 קכו, א גוכי״ק.**
שטה ג׳: **לע״ע לא מצאנו המאמר. וראה ג״כ אוה״ת שמיני ע׳ מד שו״ה תאכלו.**
בהביאור ע״פ כי תצא: **לקו״ת (וסה״מ תקס״ה) תצא לו, ד (ע׳ תתלב).**
שהי׳ של אלף: **בפרדס שם: שהיא י׳ שעל ה״א״.**
למ״ד טרפה חיה: **חולין מב, א.**

ערך שדה, געד חית קנה, רגליה קלוטות בחי' לגרמיה אבל רגליה סדוקות שהיא משפעת, וע' בלק"ת בהביאור ע"פ כי ביום הזה יכפר בענין כך היא דרכה של תורה כו' פת במלח תאכל וחיי צער תחי' אשריך בעוה"ז דהקשה מהו האושר בעה"ז אלא ע"י שיתבונן שמקבל מבחי' חיה דקדושה כו'. ענין זאת החיה ע"ד אמת ואמונה כל זאת, כ"א בזאת יתהלל כו' השכל וידוע אותי, ואולי מבחי' זאת יומשך ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה.

במד"ר פ' שמיני פי"ג א"ר תנחומא בר חנילאי משל לרופא שנכנס לבקר שני חולים אחד לחיים ר"ל חיים נצחיים ע"ד שנתבאר בלק"ת בד"ה שמע ישראל, פי' ובחרת בחיים, ופי' חולה איתא במא"א אות ח' סעיף ל"ה שהוא גימט' מ"ט וחסר לו שער החמישים דבינה, וענין שער החמישים הוא המחבר חו"ב שהם אין ויש, שממשיך חכמה כח מה בחי' ביטול בהבינה וכשחסר בו בחי' חכמה כח מה נק' חולי כי והחכמה דוקא תחיה, והראי' ממ"ש בלק"ת בדרוש בהרת שהנגע נמשך מהסתלקות אור החכמה אף שבינה מאיר, וממ"ש בזח"ג ר"פ קרח ע"פ קראי מועד קראי חסר יוד, ויש חולי גרוע יותר.

והנה בהמות הטהורות נמשכו מלמעלה מהפרסא, ולע"ל כתי' מחצתי ואני ארפא, אותה המחיצה שעשיתי בין העליונים ובין התחתונים שהעליונים חיים כו' אני מרפא ועמ"ש ע"פ רפאני ה' וארפא, וענין טל תחיה.

כל מפרסת פרסה שחלוקה לשנים פי' המק"מ פ' שמיני דמ"א שנמשכה מק"נ שאע"פ שיש בה רע יש בה טוב ג"כ, ואע"פ שהמ' רגליה יורדות.

במד"ר פ' שמיני: נעתק מבוך 1056 קכה, ב גוכי"ק. — ואולי המשך לד"ה שלפנ"ז. ראה ג"כ אוה"ת שמיני ע' מט.

קיצור ענין למנצח על השמינית, (ויש להעיר מענין ביום השמיני עצרת

ועי׳ תשו׳ הרשב״א ח״א סי׳ ט׳ ההקף הוא שבעת ימים שי״ב ושבת, והשמינית היא חוץ להקף) גם כנור של ימוה״מ שמנה נימין (על״ק ססעי׳ ה׳), וזהו ענין מילה בשמיני שדוחה את שבת שהוא יום השביעי, הנה כל ההעלאה שבימות החול נקרא אתעדל״ת והעלאת מ״ן מבי״ע, ועיקר גלוי האתעדל״ע הנק׳ מ״ד מבחי׳ אצילות הוא נמשך בשבת, (ואפ״ל זהו ענין ימי ההקף כי שבת שהוא אצילות נק׳ מקיף וסובב לבי״ע) וזהו ענין חצר הפנימית הפונה קדים כו׳ וביום השבת יפתח, (ופי׳ בר״ח שעה״ק פ״ב אשר חצר הפנימי׳ זהו אצילות) ועמ״ש מענין גלוי זה שבשבת בד״ה והיה מדי חדשו, ע״ש בענין ומדי שבת בשבתו, אבל מילה היא המשכה מלמעלה מאצילות, שלכן נכרתו עליה שלשה עשר בריתות שהן י״ג מדה״ר (שמאירים ביוהכ״פ שנק׳ שבת שבתון) שהן למעלה מהשבת שהוא אצילות, והוא מבחי׳ רעוא דכל רעוין אדם קדמון שלמעלה מהחכמה הנקרא ראשית (לשון נקבה שמקבל מבחי׳ ראש כדפי׳ בת״א בד״ה זכור את יום השבת לקדשו, דרוש הראשון, וע״פ קורא הדורות מראש פי׳ ראש היינו א״ק), וחצר הפנימית אצילות הוא רק הפונה קדים וזהו ענין בשעה שהקדימו ישראל נעשה, שהקדימו היינו שע״י הקדמת נעשה לנשמע עוררו בבחי׳ א״ק, וזהו ענין רוח קדים עזה דקי״ס, שהאיר מבחי׳ כתר (שנק׳ ג״כ א״ק להפרדס כי קי״ס בע״ק תליא).

ב) **ובכל** נפש צ״ל גילוי מבחי׳ זו וכמ״ש ג״כ בלק״ת פ׳ תצא בד״ה ולא אבה הוי׳ אלקיך לשמוע אל בלעם בענין ש׳ הוי׳ שיש בנפש ומהו בחי׳ קש״י, ועיין בד״ה ענין ק״ש פ״ב בלק״ת פ׳ ואתחנן, וזהו ענין אתעדל״ע שלמעלה מאתעדל״ת ועמ״ש בד״ה ה׳ לי בעוזרי בפי׳ כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, (ופי׳ אזרח ל׳ עתיד ע״ד משכיל לאיתן האזרחי, שנת׳ בלק״ת ר״פ ראה בד״ה ראה אנכי נותן, ישבו בסוכות שהוא בחי׳ שמונה

קיצור ענין למנצח על השמינית: **נעתק מבוך 1056 קכד, א — (חלק מ)הקיצור (ובשינויים קלים) שבלקו״ת תזריע כא, סע״ד — כב, א שו״ה מצותי׳ — וענין ובתוס׳ הגהות.**

כנור של ימוה״מ: **ערכין יג, ב.**

על״ק ססעי׳ ה׳: **בגוכי״ק נמצא רק ב׳ סעיפים וראה בלקו״ת שם.**

בד״ה והי׳ מדי [חודש] בחדשו: לקו״ת **ברכה צז, ג.**

שהן למעלה מהשבת: **בלקו״ת שהן למעלה מהחכמה.**

בד״ה ה׳ לי בעוזרי: **ראה** לקו״ת (וסה״מ תקס״ד) **דרושים לשמ״ע פח, ג (ע׳ רלא).**

ימי הסוכות שבחי' בינה שנק' תמינאה בה מאיר ע"ק) וזהו ג"כ ענין מ"ה שנותנים לו ששורש המשכה זו הוא משם מ"ה דא"ק, (מלגאו איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצילות כו') ובמא"א אות מם סעיף קי"א אורות דמ"ה באו בדרך מתנה (וע' במד"ר פ' בראשית שלשה ניתנו מתנה לעולם המאורות והגשמים כו' ואפ"ל ג"כ מתנה מבחי' שאין אתעדל"ת מגעת שם ע"כ בא רק דרך מתנה), וע"כ ניתנה בשמיני, כי שבה"כ היה רק בשבע מדות וזהו האתעדל"ת לברר שבע מדות הרעות ועי"ז נמשך האתעדל"ע ביום השביעי שהוא שבת, משא"כ בחי' מלך השמיני הדר (ועמ"ש בענין ח' פעמים אמת שאומרים באמוי"צ) זהו מבחי' שלמעלה מהאתעדל"ת של ז' המדות ועמ"ש מענין ז' רועים ושמונה נסיכי אדם סד"ה ת"ר נר חנוכה, (גם יש להעיר מענין שמונה בגדי כה"ג), וזהו שאמרו בירושלמי מצות שבת מלא בשני ווין (בנחמי' סי' יד) להודיע שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה.

תורת אדמו"ר מה שדרש בטשאשניק

ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא. הנה מבואר בזוהר ע"פ אדם כי יהי' בעור בשרו כו' דכמה שמות שנק' בהם אדם כמו* איש ואדם ועילא מכלהון אדם שהוא בחי' שלימות, והנה למטה מכלהון הוא בחי' אנוש כמ"ש מה אנוש כי תזכרנו אנוש כחציר ימי', כי אנוש הוא לשון חלישות כמ"ש (ירמי' מ') עקוב הלב מכל ואנוש הוא, משא"כ איש הוא לשון התגברות כמ"ש רז"ל ע"פ אשרי איש ירא ה' כו' כשהוא איש האיש דרכו ליכבש כו', גם איש לשון שררה כמו איש הר הבית כו', ופי' עקב הלב

מלגו איהו שם מ"ה: כ"ה בהדרת מלך — לר"ש בוזאגלו — סקע"ו (קיב. א). בסידור אדה"ז (פתח אליהו). וראה ת"ז בהקדמה יז, א.

במד"ר פ' בראשית: ראה ב"ר פ"ו, ה.

סד"ה ת"ר נר חנוכה: תו"א מקץ לד, ג.

בירושלמי: ברכות פ"א, ה"ה.

בנחמי' סי' יד: בלקו"ת בנחמי' סי' ט, יד.

ואיש כי ימרט: נעתק מבוך 855 רסז, א. והבא בפנים בתוך חצאי ריבוע ניתוסף מבוך 678 קמט, א. נמצא ג"כ בבוך 170 קית, א (ומשם הכותרת תורת . . בטשאשניק). 470 קכב, א. 579 תקלב, א. — נדפס בתוס' וכו' בסה"מ תרכ"ט ע' קנה.

מבואר בזוהר: ראה זח"ג מח, רע"א.

כמו: בבוך 678 ניתוסף בעפרון אנוש. וכ"ה בסה"מ תרכ"ט.

כמ"ש רז"ל: ע"ז יט, א.

האיש דרכו לכבוש: יבמות סה, ב.

איש הר הבית: מדות פ"א, מ"ב.

מכל כי הנה כנס"י נק' לבי כמ"ש לבבתני אחותי כלה, והיינו דכמו הלב הוא כלי קיבול לרוח החיים שעיקר משכנו הוא בלב ולכן הלב דופק תמיד כי החיות הוא בבחי' רו"ש משא"כ שאר כל האברים הם נחים. וזהו יוצר רוח האדם בקרבו פי' קרב הוא לשון תוך ואמצעות כל הגוף שהוא בחי' הלב שהוא באמצע כל הגוף בו הוא עיקר בחי' רוח האדם וכמו שהלב הוא כלי לרוח החיים כך כנס"י נק' לשון כנסת ע"ש היותה בחי' כלי קיבל לגילוי האור וחיות הנמשך מבחי' ישראל דלעילא שהוא בחי' על הכסא דמות כמראה אדם כו' שהוא בחי' שם הוי' שנק' ישראל ע"ש כי שרית עם אלקים שהוא למעלה משם אלקים וההשפעה וההמשכה מבחי' שם הוי' נקלט ונמשך בכנס"י שהוא בחי כלי קיבול לאור וגילוי זה. והנה בחינה זו יש בכל נשמה מישראל והוא בחי' נקוד' פנימי' הלב שבכל אחד נקודה זו להיות כלתה נפשו להוי' ולכן נק' כנס"י כלה כו' וזהו לבבתני אחותי כלה, ובחי' זו הוא רעותא דליבא שלמעלה אפי' מהשכל ואצ"ל מבחי' מחדו"מ לבושי הנפש כי זהו עיקר מהות הנשמה והשכל הוא רק כלי להנפש ומחדו"מ הם לבושים כמ"ש במ"א אלא שבחי' זו אין הגילוי שוה בכ"א והיינו כי מפני שמלביש שכלו ומדו"מ בצרכי עוה"ז ממילא אין בחי' נקודה זו בגילוי מחמת העדר הכלי וגם מפני הסתר חומר הגוף ונפש הבהמית שמסתירים ומעלימים על בחי' הנשמה, והעיקר מפני שהלביש גם פנימי' הלב בעניני עוה"ז וכמבואר באגה"ק ד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה, ועז"נ עקוב הלב מכל שהוא בחי' עיוות ועיקום שהעווה דרכו להלביש ולהכניס לבו בדברים אשר לא לה' ועי"ז ואנוש לשון חלישות וכמ"ש כשל בעוני כחי, שמחמת זה נחלש כח הנפש עד שאין יכולה להתגבר על הגוף להוציא ממסגר אסור להיות כלתה נפשי להוי'. והעצה לזה כמ"ש ולחם לבב אנוש יסעד, לחם הוא בחי' תורה שהוא רצה"ע ועי"ז נותן כח בלבב אנוש וחלוש לעורר גילוי בחי' רעותא דליבא ע"י גילוי רצה"ע בנפש כו', ועי"ז יתעלה מבחי' אנוש וחלוש להיות בחי' איש שהוא בחי' גבור להתגבר על יצרו כו'. וגם איש הוא אש יוד פי' יוד הוא בחי' ח"ע ורצה"ע שהוא רצונו וחכמתו שבתורה וע"ז נאמר פותח את ידך פתיחו דיודין ומשביע לכל חי מבחי' רצה"ע שיהי' לו רעותא דליבא והוא בחי' אש הנמשך מבחי' היוד וזהו איש אש יוד כו' וכתיב כאיש גבורתו גבורת הלב שהוא ההיפך מבחי' עקוב הלב ואנוש וכו' ע"י לחם התו' כנ"ל.

וכמו"כ יובן למעלה ענין ההפרש בין בחי' אנוש לבחי איש, דהנה כתיב ה' איש מלחמה, כי מצד מהו"ע שהוא למעלה מבחי' חכ' ומדות שהוא בחי' אדם ואיש כי לאו מכל אינון מדות כלל רק שמתלבש בבחי' מדות

לחם הוא בחי' תורה: ראה ת"ז בהקדמה א, ב.

אלו ונק׳ כמראה אדם או בחי׳ איש כדי להשפיע עי״ז לכנס״י שיהי׳ יכולים לקבל האור והגילוי ע״י מדת החסד כו׳ ודרך כלל הן ז׳ מדות וג׳ שכליים כו׳ ולהיות התלבשות אוא״ס בחכ׳ ומדות הוא ע״י צמצומים גדולים וזהו איש מלחמה פי׳ שכדי להיות התלבשות שם הוי׳ בבחי׳ ומדריגות איש הוא ע״י מלחמה היינו גבורות וצמצומי׳. אך המדות האלו הם עדיין בחי׳ א״ס וכמ״ש ולגדולתו אין חקר ושיהי׳ התהוות בע״ג מן הארץ לרקיע ת״ק שנה כו׳ הוא ע״י צמצומים ההשפעה מהמדות העליונות ונק׳ אנוש שהוא בחי׳ התלבשות במט״ט שר העולם, היינו בחי׳ [ו״ק דיצי׳ כו׳] שאין ערוך למדות דאצי׳ הנק׳ איש ולכן נק׳ אנוש לשון חלוש לשון קטנות כמ״ש במ״א בענין כרוב כרבי׳ אדם הקטן בחי׳ אנפי זוטרא כו׳ ונק׳ נער כמ״ש נער הייתי גם זקנתי שר העולם שנק׳ נער להיות בחי׳ קטנות וצמצום. והנה בבחי׳ איש כתיב ואיש כי ימרט ראשו דהיינו אעפ״י שבחי׳ איש גדול וגבוה מדריגתו מבחי׳ אנוש שהוא בחי׳ עקוב הלב מכל ואנוש הוא שהמדות הם בבחי׳ [חלישות מאד כנ״ל משא״כ בחי׳ איש הוא גבור מלחמה לאתכפיי׳ לס״א והוא בחי׳ תקון המדות שבלב שלא להיות בבחי׳] עקוב הלב כו׳ עכ״ז צריך עדיין תיקון ושלמות עוד שיתעלה להיות בבחי׳ ומדריגת אדם שהוא למעלה מבחי׳ איש והיינו ע״י שמתחילה כי ימרט ראשו שהראש הוא משכן וכלי לבחי׳ המוחין ובחי׳ איש הוא שלימות המדות שבלב ע״י בחי׳ מוחין דיניקה אבל צריך עדיין תיקון להמשכות מוחין דגדלות והיינו ע״י כי ימרט ראשו * והוא מ״ש בזוהר פ׳ ויחי גלוש למטרוני׳ כו׳, ועי״ז נאמר בשה״ש שערך כעדר העיזים שגלשו מהר גלעד.

וביאור הענין ע״פ מ״ש במ״א בביאור מארז״ל (בפ׳ חז״ה) דר׳ בנאה הוה מציין מערתה כו׳ ואשכחיה לאברהם דהוה גאני בכנפה דשרה ומעיינ׳ לי׳ ברישי׳ דהוא תמוה. והענין שיש ב׳ מיני השפעות, הא׳ המשכה בסדר השתלשלות כמו המשכה מהראש ומוחין שנמשך חיות בידים וכח המעשה. והב׳ המשכה בדילוג הערך כמו המשכת השערות מהמוח שבהשערות נמשך איזה יניקה מהמוח אבל הוא רק מותרי מוחין, לכן יוכל לגזוז השערות ולהפרידן ולא ירגיש כאב כלל שהחיות ויניקה שבהם אין לו ערך לעצמו׳ המות, ולא כמו החיות הנמשך מהמוח ביד שהוא המשכה מעצמיות החיות ולא בחי׳ מותרות כבשערות. והנמשל הוא כי אברהם הוא

מן הארץ לרקיע ת״ק שנה : **חגיגה יג, א.**
נער הייתי . . שר העולם : **יבמות טז, ב.**
שהראש . . ראשו : **שם (שהראש . . ראשו).**
בזוהר פ׳ ויחי : **ריז, א.**
בפ׳ חז״ה : **ב״ב נח, א. וראה אוה״ת ח״ש קא, ב. תמב, א.**

בחי' חסד עליון, והנה ההמשכה מבחי' חסד לנש"י הוא בחי' [כרעי'] ממש שהרגל יש לו התקשרות ממש עם הראש, משא"כ ההשפעה הנמשכת מבחי' אברהם וחסד עליון להיות בחי' והנפש אשר עשו בחרן הם נשמות הגרים הוא בדילוג הערך בבחי' שערות לבד ולכן א' דהוה מעיין לי' ברישא כי בבחי' שערות יוכל להתדבק הפסולת וכמארז"ל שסורו * רע, ולכן צריך שם בירור ותיקון להפריד הפסולת. וזהו ג"כ ענין ואיש כי ימרט ראשו כי בחי' איש למעלה הוא בחי' המדות עליונים חו"ג כו' שמהם נמשך ההשפעה וחיות לעולמות יום ראשון בחי' חסד יום ב' בחי' גבורה יום ג' רחמים כו', ויש בחי' ההשפעה שנמשכת בבחי' קירוב מעצם המדות איך יש ההשפעה הנמשכת בבחי' דילוג והוא בחי' שערות דהאי איש שמבואר בזהר שמבחי' זו הסתעפות הדינים דהיינו שהמלאכים שהם [שלוחי] הדין וגבורות קשות יניקתם הוא מבחי' שערות [הנ"ל כי באו' פני מלך חיים כתי' ולא שייך התהוות גבו' קשו' רק ע"י המשכה שבדילוג הערך בבחי' שערות] לבד (והא דקשה לכאורה איך יתכן שהמדות יהיו מתוקנים ומהמוחין יהי' יניקה לחיצוני' מובן עד"מ מ"ש במ"א בענין קפידא וכעס שהקפידא היא במוח הוא בקל לבא יותר מהכעס שהוא מדה שבלב כו', ולכן לאה דיני' קשי' ורחל דיני' רפי') וזהו ענין דגליש למט' כדי להעביר הדיני' הנמשכים מבחי' השערות דהאי איש שלא יומשך יניקה לשלוחי הדין כו'. והנה כמו"כ יובן בחי' זו למטה בעבודה שבחי' מותרי המוחין הוא התחכמות היתירה במילי דעלמא שהיא דילוג הערך לגבי הנשמה וכמ"ש במ"א שע"ז נאמר ביפ"ת וגלחה את ראשה כו' להעביר מותרי מוחין כי לא לחכמים לחם רק יגיע כפיך כי תאכל כתיב יגיע כפיך דווקא ולא לייגע השכל. אך כי ימרט ראשו הוא עקירת בחי' זו לגמרי שלא יזכר ולא יפקד, והוא בחי' אתהפכא ממש, משא"כ וגילחה כו' שעכ"ז נשארו המותרות בעיקרם רק שלא יגדלו ויצמיחו זהו בחי' אתכפיי'. ועי"ז קרח הוא טהור הוא ע"ד מ"ש בלוים לשון טהרה וטהרת אותם והיינו ע"י והעבירו תער על כל בשרם כו'. כי הנה בחי' לוים הוא כמ"ש ועבד הלוי הוא כמ"ש במ"א. והנה טהרה מביאה לידי קדושה ובכהנים דכתיב לשון קדושה קדושים יהי' כתיב לא יגלחו כי קדושה הוא [כד תלי'] שערא והיינו כשההמשכה הוא ממקום עליון ביותר אזי ההמשכה דווקא ע"י שערות וכמו י"ג מדה"ר שהן בחי שערות וכנ"ל לפי שהן המשכות

שסורו: שם נוסף בעפרון בגרים שסורן.
מ"ש במ"א: ראה ביאוה"ז — להצ"צ — חקת ע' תצא.
לאה דיני' קשי': ראה ע"ח שער לאה ורחל פ"ב. פ"ג. פע"ח שער הקרבנות פ"ד. לקו"ת — להאריז"ל — ויצא כט, יז.
וכמ"ש במ"א: ראה סה"מ תקס"ה ע' תתכח.
טהרה מביאה לידי קדושה: ראה ע"ז כ, ב.

מבחי׳ שלמעלה מההשתל׳ שצ״ל ע״י שערות, משא״כ עפ״י עו״ע לא הי׳ יכולים לקבל כו׳ משא״כ מבחי׳ שלמטה כשנמשך דרך בחי׳ זו יוכל להיות יניקת החיצונים כנ״ל וכנודע משל לזה מענין שיחות חולין של ת״ח דוקא כו׳ וכן משלי שלמה כו׳. וזהו ענין שהלכות דתושבע״פ נק׳ בשם שערות כמ״ש סלסלה ותרוממך לפי שההמשכה מרצונו וחכמתו ית׳ שלמעלה מעלה מהשתל׳. והנה ספי׳ העומר וספרתם ל׳ זיכוך ובהירות להיות בבחי׳ טהור אלא שאין מגלחין עד ערב שבועות שא״א להעביר המותרות עד שמתחילה יתבררו ויתפרדו להיות בפ״ע כו׳, ואח״כ מ״ת הוא התגלות בחי׳ קדושה כנ״ל וכמארז״ל במ״ת נדמה להם זקן כו׳. והנה פי׳ ותרוממך הוא ע״ד מ״ש ואנשי קודש תהיון לי שבחי׳ קודש קדש ו׳ הנה הו׳ הוא המשכה בחי׳ השערות אך קדש עליון הוא המקור שממנו נמשכים והוא בחי׳ רצונו וחכ׳ וכו׳ קרקפתא דתפילין ומוחא כו׳ וע״י סלסלה הוא בחי׳ ותרוממך לבחי׳ קדש הנ״ל וכמ״ש במ״א ע״פ סמכוני באשישות כו׳.

וכדי להבין ענין מתיבתא דרקיעא צ״ל ענין התנאים ואמוראים, שהיו יכולים לעשות מופתים (הג״ה עמ״ש בד״ה ואלה שמות בנ״י בת״א דף פ״א עמוד ד׳ גבי אך להיות נמשך חכמה עילאה כו׳ הוא ע״י התנאים בעלי המשנה וכמ״ש והאיתנים מוסדי ארץ איתנים אותיות תנאים כו׳ וע׳ באג״ה סי׳ ל״ז ע״פ וצדקה כנחל איתן בענין אותיות איתן משמשות לעתיד איתן הוא יסוד אבא ענין קדוש בענין מחנה אשור י״ל ע״י מובדל ואבא

פסוק והאיתנים מוסדי ארץ.

וספרתם ל׳ זיכוך ובהירות: **ראה אוה״ת (וביאוה״ז — להצ״צ) ח״ש קו, ב (ע׳ ע).**

שאין מגלחין עד ערב שבועות: **ראה סה״מ תרכ״ט שם ע׳ קס.**

וכמארז״ל: **ראה מכילתא יתרו כ, ב.**

וכמ״ש במ״א: **ראה אוה״ת שה״ש ס״ע רכד.**

וכדי להבין ענין מתיבתא דרקיעא: **נעתק מבוך 1056 רסט, א גוכי״ק. — הגהות לד״ה קא מיפלגי. ראה לקו״ת כב, ג.**

דף פ״א עמוד ד׳: **בתו״א קה״ת מט, סע״ב.**

באג״ה סי׳ ל״ז ע״פ וצדקה כנחל איתן: **קו״א לתניא קסא, א. וראה הערות בסו״ס התניא הערה **.**

יונק ממזלא שערות זהו קדוש קדש ו', ברוך שורש ממכ"ע וע' מאמר הזהר חיי קכ"ג קודב"ה דאתכליל כו' במאה, מאה ברכות, ובד"ה שיר השירים פ"ד פי' משכיל לאיתן שיהי' המשכה מבחי' משכיל הוא חכמה עילאה בבחי' איתן כו' והיינו המשכת התורה מאצי' בבי"ע, ומשמע שם דזהו בחי' חתן ב' ושצריך לזה העלאה בכל נפשך והיינו כי אף מי שתורתם אומנתם חייב בק"ש כו' ועיין בד"ה את שבתותי תשמרו שלא נדפס בענין מה שישראל עושים את השבת היינו ע"י עסק התורה בששת ימי המעשה ממשיכים בעלי עסקי' ע"י הצדקה ואפ"ל שזהו פי' וצדקה כנחל איתן. קיצור תנאים אותיות איתנים, ענין קדוש קדש ו', ברוך מאה ברכות י"ל ק"ב ב' הבחי' שבכתר, משכיל נמשך לאיתן בחי' שהתורה נק' חתן וצ"ל תחלה העלאה וענין וצדקה כנחל איתן עכ"ה), וצריך לבאר תחלה פי' שם הקב"ה, קדוש הוא כתר (הג"ה ז"ל הפרדס קדוש הוא בכתר ובתפארת וביסוד, ה' ודברי הפרדס לכאורה מקורם מהזהר פ' אמור דצ"ג ע"א נהר ההוא קדש בהו כו' עד דנטיל כולא חד צדיק עילאה דרגא יקירא לקדשא כולא לתתא ע', וראוי לדעת כי אין קדוש אלא בסוד ו' כתר הוא קדש בלא ו' כשעולה התפארת בצורת ו' בכתר בסוד הדעת אז נעשה קדוש בואו, ה' ענין עליות הואו זהו ע"ד שם מ"ב שהוא העלאה והוא זיין פעמים ואו עיין בלק"ת ד"ה הנה גבי המסעות פ"א, ובענין מ"ש הפרדס שהדעת הוא העלאה יובן עפמ"ש בלק"ת בד"ה ויקחו אליך פרה איתא במשניות ושם פ"ב גבי כי העלאה זו צ"ל ע"י הדעת דוקא, ושם מ"ב הוא בפ' ראשונה דק"ש ע', כן פי' הרשב"י בתיקונים, ה' וכ"כ בזהר אמור שם ע', ובהמשכת הקדש מלמעלה יהי' אח"כ קדוש בתפארת, ה' היינו שבחי' כתר נמשך ומאיר בתפארת ע"ד מ"ש בזח"א פ' חיי דף קכ"ג ע"א קודב"ה דאתכליל מאתר עילאה סתימא דכל סתימין משמע מה שז"א הנק' תפארת מאיר בו מבחי' כתר הנקרא סתימא דכל סתימין ובבה"ז שם פי' שזהו בחי' הארת הקו וחוט שמאיר בתפארת דוקא ע', ואח"כ קדוש ביסוד, ה' כי היסוד הוא ג"כ בחי' ואו כמ"ש בזח"ב פ' יתרו דס"ח ע"א משה שהוא דעת או תפארת ויוסף שהוא יסוד בדרגא דרזא חדא קיימין ברזא דאות וו, תרין ווין כחדא, וא"כ ג' ווין דג"פ קדוש הם דעת תפארת ויסוד, ועיין בלק"ת בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בנ"י פ"ב ופ"ג שם מבואר ב' בחי' קדוש אלו דת"ת ויסוד שנמשך ע"י תורה וע"י מצות מעשיות ע', ואח"כ קדושה במל', נמצא לפ"ז שלא יקרא הכתר קדוש אלא כאשר יעלה הדעת בתוכן, ה' ואפ"ל שע"י עלייה

ואבא יונק ממזלא : **ראה ע"ח שער א"א ספ"ט.**
מי שתורתם אומנתם חייב בק"ש : **שו"ע אדה"ז הל' תפלה סק"ו, ס"ד.**
בד"ה את שבתותי תשמרו : **סה"מ תק"ע ע' פה.**
הפרדס — ה' . . ע' : **הגה . . ע"כ (וכן לקמן).**
בלק"ת ד"ה הנה גבי מסעות : **מסעי צב, ב.**

זו של הדעת הבא מכח הדעת שבנשמות בד"ה ואלה המשפטים הנה עי"ז שעולה הדעת בכתר נמשך בו תוספת אור מא"ס ב"ה שלמעלה מעלה מהכתר שהרי כתר עליון אע"ג דאיהו אור צח ומצוחצח אוכם הוא קדם עילת העילות כמ"ש בלק"ת פ' צו בד"ה מצה זו, ואז נקרא קדוש בואו ע', ולא יקרא התפארת קדוש אלא ברדתו מהכתר בסוד המשכת הקדושה מלמעלה ולא יקרא היסוד קדוש אלא בהמשכת הקדושה מראש הכתר עד היסוד וכאשר יכנס הקדושה במל' תקרא קדושה כי התפארת נקרא קדוש וכאשר יתחבר וישפיע קדושתו במל' נעשית היא קדושה פי' קדוש ה' עכ"ל, ה' וענין המשכת קדושת הת"ת במל' זהו ע"ד מ"ש בת"א בד"ה אוסרי לגפן בפי' וינוחו בו ישראל מקדשי שמך, שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש.

צ"ל* ענין השתלשלות בי"ע שהם בחי' מחודומ"ע שהגם שלמטה באדם אין כח אחד מקור לחבירו רק שמתלבש בו כמו אפילו הדבור מהמחשבה הגם שא"א לדבר בלי מחשבה מ"מ עיקר כח הדבור נמשך מהקול והבל הלב ולא מהמחשבה רק שיחוברו יחד המחשבה והדבור לצאת דרכי השפע מן המחשבה לדבור, וא"א לומר עד"ז למעלה בבי"ע שהם מחודומ"ע שהרי הם מקבלין דין מן דין ממש וכידוע לשון השתלשלות עילה ועלול אין העלול יודע רק העילה שלו לבד והנה בהשתלשלות עילה ועלול הרי העלול מוקף מעילתו ובטל אצלה וא"כ איך נתהוה שיהי' היש דבר נפרד בפ"ע גם צ"ל מאין נמצא שיהי' מהות הצומח והדומם מצומצם כ"כ עד שלא יהי' בהם בחי' מדבר וחי כלל (הלא כולם במקום אחד עיין בלק"ת בביאור שוש אשיש).

בד"ה ואלה המשפטים: תו"א (וסה"מ תקס"ה) ר"פ משפטים (ע' רמז).
צ"ל: נכתב בריש הע'.

פ׳ אחרי

קיצור מן ד״ה כי ביום הזה יכפר

א) **יום** הכפורים יום התשובה, ויפח באפיו נשמת חיים, מאן דנפח מתוכו נפח, יקדים ענין כי ה׳ אלקיך אש אוכלה הוא, הלא כה דברי כאש, לעולם דברך נצב בשמים, ותחלת הבריאה ע״י כי חפץ חסד הוא ועכשיו צ״ל ע״י אתעדל״ת היינו כמ״ש ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ואין כבוד אלא תורה, כי ע״מ נק׳ לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, אלא כמאמר קדוש בו׳ מכה״כ, כבוד גימ׳ ל״ב נתיבות חכמה המלובשי׳ בתורה שעי״ז מלא כל הארץ כו׳.

ב) **כלל** התומ״צ הם ג׳ מדרגות התורה והעבודה וגמ״ח, מחודומ״ע בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, פי׳ מחשבה שתהי׳ מחשבתו דבוקה בה׳ למס״נ ורצונו אליו ית׳ והיינו שיהי׳ סומע״ט, וזהו ברכת השחר בא״י אמ״ה, שלא יסתלק למעלה כטבע האש ח״ו, והנה כל חיות וקיום העולמות והתהוותם מאין ליש תמיד תולה במה שאנחנו ממשיכים עלינו אלהותו, לכן כשם שא״א לעולם בלי רוחות כך, כמשל חיי הגוף שתלויים בפנימיות נפש החיונית, לכן אומרים בא״י שיבורך ויומשך להיות שם הוי׳ להוות כל הנמצאים.

שייך לביאור דביום הזה יכפר הראשון

הגה״ה. לכאורה י״ל שזהו מ״ש בזהר פ׳ יתרו דע״ח רזא דחשמ״ל פנימאה עילאה טמיר וגניז, והרמ״ז שם כ׳ שכל חשמל הוא סוד האו״מ והוא

קיצור מן ד״ה כי ביום הזה יכפר: **נעתק מבוך 1056 קל, א גוכי״ק. נמצא ג״כ בבוך 1120 קכה, ב.**

קיצור ל(ב׳ פרקים) ד״ה **זה בלקו״ת אחרי כה, ג.**

מאן דנפח מתוכו נפח: **בלקו״ת כאן ובתניא פ״ב ובאגה״ק סט״ו בשם** הזהר. **באתהלך ע׳ קה בשם** חז״ל. **וראה לקוטי הגהות לתניא פ״ב ע׳ ט.**

ועכשיו צ״ל ע״י אתעדל״ת: **ראה ע״ח שער דרושי הנקודות ספ״ו.**

לאו אורחא דמלכא: **ראה זח״ג קמט, ב.**

כבוד גימ׳ ל״ב: **זח״ג לג, א.**

כשם שא״א לעולם: **תענית ג, ב.**

שייך לביאור דביום הזה יכפר הראשון: **נעתק מבוך 340 ג, א. נמצא ג״כ בבוך 4 קמא, א.**

לקו״ת אחרי כז, ד. שו״ה דהיינו במקום ההג״ה (בלקוטי . . כו׳). נדפס ג״כ (בהוספות להערות וציונים) בסו״ס לקו״ת.

בגימט' מלבוש, אך עכ"ז הרי הרמ"ז פי' דהוא לבוש למוחין דאבא שבז"א וכ"מ בע"ח שער א' שער החשמל פ"ג וע' עוד מזה בפי' הרמ"ז בזוהר פ' אמור דצ"ו ע"ב גבי יעקב שלומא אתעטר בעטרוי ואורייתא אתיהבית דמ"מ עולה לסגנון א' עם מ"ש כאן וע' בזוהר פ' פקודי דרמ"ז ע"א ובמק"מ שם ובזוהר ח"א ד"ק ע"ב בס"ת ובת"ז תיקון עשירי והנה בזוהר חדש פ' יתרו ואית חשמל סתים כ' ואית חשמל כו' ובליקוטי הש"ס מהאריז"ל דט"ז לכי ומעטי את עצמך איתא וז"ל כי יש מסך בין עולם לעולם כו' ויש בין הא"ק לאצילות מסך וכן בין אצילות לבריאה ובין הבריאה ליצירה וכן בין היצירה לעשי' וכל המסכים הם נק' מקיפים עכ"ל וע' בזוהר פ' נח דס"ה ע"א וכנזכר לקמן ועמ"ש לעיל בד"ה ששת ימים תאכל מצות בפי' ויבדל אלקים בין האור ובין החושך וע' בס' הגלגולים קרוב לסופו דמ"ג ע"ג ע"ד וע' בע"ח שער מ"א דהמסך שבין אצילות לבריאה הוא החשמל שמחיצוניות בינה דאצילות ועד"ז יובן שכמו"כ הפרסא שבין א"ק לאצילות היא בחי' חשמל סתים ואעפ"י דבע"ח ריש שער הנ"ל כ' כי אור העליון המאיר מן המאציל הוא מתגלה באבא הנק' חכ' והוא מתעלם ומתלבש בתוכו בלי שום מסך אחר משום דעד הכא אתגלייא א"ס עד המח' הנק' חכ' עכ"ל עכצ"ל הפי' דהפרסא שבין א"ק לאצילות אינו נחשב הסתר ומסך כמו החשמל שבין אצילות לבריאה שמסתיר ומעלים על אור האצילות משא"כ בחשמל העליון שבין א"ק לאצילות וע' בע"ח שער מ"ז פ"ג בשם הרר"ג בענין כולם בח"ע כו' ובאותו החכ' שיש למעלה באצילות שם בתוכו מתלבש הא"ס ומאיר באצילות כו' ע"ש היטב וכ"כ בזוהר הרקיע פ' פקודי בדף רל"ב וזה קרוב לפי' הרמ"ז בענין חשמל פנימאה שבזוהר פ' יתרו הנ"ל שהוא לבוש דשפע החכ' דייקא וע' בתניא פל"ה בהגה"ה ועמ"ש בד"ה ששים המה מלאכות בענין ומעין יצא מבית ה' וע' במק"מ בפי' הזוהר פ' נח דס"ה בשם הרח"ו גבי בנהירו דבפרסא דקיימא דנהיר ממה דלא ידע ולא אתידע כו' בטש בנהירו דפרסא כו' ע"ש דמשמע ג"כ כמ"ש כאן שהתלבשות גבורה דע"י במו"ס הוא ע"י מקיף זה וע' בזוהר פ' יתרו שם ובפי' הרמ"ז שם דלכן ניתנה התו' בחודש השלישי שהוא ת"ת שכולל חו"ג כי כל חשמל הוא בתפארת ור"ל דחשמל דאימא הוא מת"ת דאימא כו' ועד"ז כל החשמלים ויובן ע"ד שנת"ל פ' לך לך בד"ה והבדילה הפרוכת שיש בבחי' החשמל ב' בחי' חש לשון שתיקה מצד בחי' הא' שבו ומ"ל לשון דבור והתגלות זהו מצד בחי' הב' שבו וזהו ענין הלבוש להיות העלם ואח"כ גילוי, ולכן הוא בת"ת שהוא מבריח מן הקצה אל הקצה וגם כלול מבחי' חו"ג כא' להיות העלם ואח"כ גילוי, ועד"ז הוא ג"כ ענין קרומא דאוירא דאיתא בע"ח שער א"א פ"ז שהוא סוד רקיע המבדיל בין מים למים כו' ובמ"ש ש"ג ח"ב פ"ד ולכן הושם המקום סמוך למסך כו' וע"ש שבו וע"י נמשך האור בח"ס דא"א כו' ובביאור האידרא מהאריז"ל שזהו מ"ש באדרא שם דקכ"ח סע"א

בע"ח — בח"ע: בבוך 4 בחכמה עשית.

ואתקין בתיקוני כו' ומצינו גבי רקיע שנאמר רקיע כעין הקרח והיינו כמו הקרח שג"כ תחלת הוויתו ממים ונקפא ונעשה קרח ואח"כ חוזר ונפשר והי' למים לכן הי' אפשר לומר שגם ע"ז י"ל לבושי' כתלג חיור וזהו שמבחי' לבושי' כת"ח נמשך שער רישי' כעמר נקא והיינו עפ"י מ"ש בע"ח שקרומא דאוירא הוא מבחי' ת"ת ועמר נקא הוא מבחי' נו"ה והארת הת"ת שבקרומא נמשך בהשערות ולכן השערות הם צורת וי"ן ו' היינו ת"ת ע"ש פ"ה ובמ"ש ש"ג ח"ב פ"ז וספ"ט מיהו עיקר הפי' באמת בענין לבושי' כתלג חיור הוא רק מ"ש בשם הזוהר דקאי על י"ג ת"ד או מ"ש כאן שהוא החשמל העליון כו' והוא שרש התו' שנק' לבושו ולכן ניתנה תו' בחודש השלישי כנ"ל והיינו משום דעל בחי' אלו דוקא א"ש לשון לבושי' כי החשמל הוא בחי' לבוש ממש וגם י"ג ת"ד הם חופפים ומלבישים על או"א ממש מלבד מה שמלבישים האור שבתוכן וכמ"ש מזה לקמן, ועוד יש פי' בלק"ת בהשמטות בדניאל ע"פ זה דלבושי' כתלג חיור ע"ש ונזכר מזה בד"ה אני הוי' אלקיכם דפ' שלח וע"ש דג"כ שייך לשון לבושי' ממש. והנה מה שנת"ל בענין סלסלה ותרוממך שנפש האדם מתרוממת עי"ז לבחי' שער רישי' כעמר נקא והוא מקור התו' שהתו' הוא רק בחי' לבוש משא"כ התרוממות זו הוא למעלה מבחי' לבוש שהיא נוגעת לעצמיו' א"ס ב"ה ממש עכ"ל. צ"ל הפי' כך דהנה הלבוש הוא הפרסא והחשמל שהוא כמו השלג כשהוא נקפא עדיין משא"כ בחי' שער רישי' כעמר הוא עד"מ לאחר שכבר נפשר השלג והוא הפרסא והי' למים דהיינו כשנמשך במו"ס שמשם נמשך בחי' שער רישי' וזהו שע"י סלסלה שמעמיק בהתורה עי"ז זוכה לבחי' גילוי זה שנתגלה ההעלם לידי גילוי. ועוד י"ל עפ"י מ"ש הרמ"ז ר"פ אמור בדפ"ח סע"ב גבי כשמן הטוב על הראש שגם כתר דא"א נחשב מעולם א"ס כו' ועיקרו של אצילות מתחיל ממו"ס שהוא חכ' דאריך עכ"ל ומבואר לעיל דלבושי' כתלג חיור זהו החשמל העליון שבין עולם הא"ס לאצילות וא"כ לפי"ז שער רישי' שהן המשכת מכתר דאריך הן למעלה מבחי' לבושי' כתלג חיור וזהו ענין סלסלה ותרוממך כו' וזהו דהמשכת המצוות שרשן מבחי' שער רישי' וכל הגבוה יותר יוכל לירד ולהשפיל למטה יותר וע"כ ירדו המצוות ונתלבשו למטה בזמן ומקום א"כ י"ל כפי הפי' דלבושי' כתלג חיור היינו י"ג ת"ד וא"כ שער רישי' כעמר נקא הוא למעלה מבחי' זו וכמ"ש במ"א ע"פ הנותן שלג כצמר כו' והיינו ג"כ משום די"ג ת"ד שרשן ממו"ס שבו מלובש גבורה דעתיק ושער רישי' הוא מבחי' גלגלתא שבו מלובש חסד דע"י).

לבושי' — כת"ח: שם כתלג חיור.

דבר אל כל עדת בנ״י ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה׳, פסוק זה נזכר במד״ר ויגש פ״צ ד״ק ע״א, וכאן פ׳ קדושים ס״פ כ״ד, ובפ׳ תצוה פל״ח קרוב לס״פ, ובזח״א ויחי דרל״א א׳, ח״ב יתרו פט״א, ח״ג תזריע דמ״ג א׳ ע״פ אין קדוש כהוי׳ כו׳ ע״ש, קדושים ד״פ סע״ב ודפ״א א׳.

כתיב והי׳ הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו, בישעי׳ סי׳ ד׳ ג׳, וארז״ל פ״ה דב״ב דע״ה ב׳ א״ר אלעזר עתידין צדיקים שאומרים לפניהם קדוש כדרך שאומרים לפני הקב״ה שנאמר והי׳ הנשאר בציון וכו׳ ופרש״י מלאכים יאמרו. (הגה. ועיין בכלי פז בישעי׳ במקומו שהביא בשם הרמ״ק שהקשה איך יתכן זה שיאמרו קדוש לפני הצדיקים כדרך שאומרים לפני הקב״ה שהוא דבר שאין השכל הולמו, ותירץ ע״י שהנשמות יתעלו ויוכללו במדת צדיק וצדק שהוא יסוד ומ׳, א״כ הקדוש שיאמרו המלאכים לפני הקב״ה זהו ג״כ אומרים לפניהם כיון שנכללו בעצם הספירות, וזהו דוחק גדול, וגם בחנם נדחק דהכתיב כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, בפ׳ בלק כג כג ופרש״י שמחיצתן לפנים ממלאכי השרת והם ישאלו מהם מה פעל אל, והוא מהמד״ר שם פ׳ בלק דרע״ט ג׳. וע׳ בת״א סד״ה וקבל היהודים פי׳ שיאמרו לפניהם קדוש ע״י שיהיו כל ההמשכות מלמטה למעלה והיינו כמ״ש בלק״ת פ׳ צו בד״ה ואכלתם אכול בפי׳ אשר עשה עמכם להפליא שתהיה המ׳ כנ״י עטרת בעלה וע״כ עתידים צדיקים כו׳ והוא כענין והי׳ ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חציים אל הים הקדמוני וכמ״ש מזה בבה״ז פ׳ חקת. קיצור מההג״ה, מה שהקשה הרמ״ק ותירוצו דוחק, והענין ע״י שתהי׳ א״ח עט״ב ע׳ בהביאור שע״פ כי על כל כבוד

דבר אל כל עדת בנ״י: נעתק מבוך 751 קנ, א. צא, א גוכי״ק.

נדפס בהוספות לסה״מ תקס״ב ח״א ע׳ שו רק ס״א. ובכותרת לד״ה דבר גו׳ קדושים. ובשלימות בח״ב ע׳ תרא.

המאמר (הנחת כ״ק אדמו״ר האמצעי) נדפס בסה״מ תקס״ב ע׳ קעד. ונוסח אחר (הנחת הר״מ בן כ״ק אדה״ז?) שם בח״ב ע׳ תכ. ובסוף ספר דרך מצותיך קנג, ב בשינויים ובתוס׳ הערות.

במד״ר ויגש: לפננו מקץ צד, ב.

דמ״ג א׳: לפננו דמ״ד, א.

כתיב והי׳: ראה אוה״ת נ״ך ע׳ קו קיצור ע״פ והי׳ הנשאר, ושם כרך־ב ע׳ תשסא וראה שם בסוף ע׳ קו השייכות פסוק זה לדרוש קדושים תהיו.

בהביאור . . חופה בסופו: סידור דרושים לחתונה. וראה שם סד״ה מהרה ישמע. לקו״ת שה״ש מח, ב.

חופה בסופו, ולכן יהיו ההמשכות מלמטה למעלה וכמ"ש ג"כ בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי גבי ומקפץ על הגבעות, וזהו ענין שיאמרו לפניהם קדוש, וזהו ענין והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים כו', עכ"ה). ולהבין זה הנה איתא במד"ר כאן ס"פ כ"ד בענין ג"פ קדוש, ר' אבין אמר משל לבני מדינה שעשו ג' עטרות למלך מה עשה המלך נתן בראשו אחת ושתים בראשם של בניו כך בכל יום ויום העליונים מכתירים להקב"ה ג' קדושות נותן בראשו אחת ושתים בראשן של ישראל הה"ד דבר אל כל עדת בנ"י קדושים תהיו וגומר, ופי' המ"כ דכתיב כי קדוש אני הרי שלא ייחד לעצמו אלא קדושה א', ולישראל נתן שתי קדושות קדושים תהיו והתקדשתם והייתם קדושים (לרוקע הארץ י"ל כנ"י על המים מלאכים נוני ימא) ועיין מזה בשל"ה פ' קדושים הביא המדרש ואין מובן ביאורו בו. ולהבין ג"כ משארז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמ"ח. (ועיין מזה בלק"ת פ' אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר, דרוש הראשון פ"ב ושם פי' שהם ג' בחי' מחודומ"ע שהן בחי' בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, וס"פ שלח בד"ה וישלח יהושע פי' שכמ"כ ג' פעמים קדוש הוא להמשיך קדושתו בג' בחי' מחודומ"ע, וכן פי' בד"ה שבת שבתון פ"ב ועיין עוד מענין על שלשה דברים העולם עומד בלק"ת פ' שלח בד"ה אני ד' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ דרוש השני פ"ד, ובשה"ש בד"ה לבבתני אחותי כלה פ"ג, ובת"א פ' בשלח סד"ה אז ישיר משה ובנ"י).

קיצור ענין קדושים תהיו, והי' הנשאר בציון, עתידים צדיקים כו' משל לבני מדינה שעשו ג' עטרות כו', ענין על שלשה דברים העולם עומד, וקיצור מההג"ה עיין לעיל.

ב) **ויש** להקדים הפסוק לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו, ופי' הבחיי פ' בראשית ד"ו ע"א ע"פ יקוו המים כו' ותראה היבשה, והנה אלו שתי גזירות בהפך מטבעם כי טבע העפר לרדת למטה וטבע המים לעלות למעלה. ועתה גזר על המים שהיו מלאים את כל העולם שירדו למטה כטבעו של עפר, כענין שכתוב באבן מים יתחבאו באיוב סי' לח ל, וגזר על העפר שיעלה למעלה כטבע המים וז"ש לרוקע הארץ על המים כל"ח כי זה חסד לעולם לקיום הישוב והנבראים שבו, כו' עכ"ל. והנה ענין ים וארץ מבואר

י"ל עוד עכשיו מלמעלמ"ט ולע"ל יהי' מלמטלמ"ע כו' וזהו עתידי' שיאמרו כדרך ר"ל כדרך עכשיו ההמשכה רק מלמעלה למטה וזהו . . .

וקיצור מההג"ה עיין לעיל: **ע' א'נח בשו"ה וכמ"ש.**

בכמה מקומות שהם עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אז ישיר משה ובנ"י ובד"ה אשירה לה', ובבה"ז פ' בשלח על המאמר דמ"ח ע"ב ת"ח כל משריין, בד"ה עוד י"ל מאמר הנ"ל באופן אחר, ושם דס"ח סע"ב שהם המלאכים הנקראים נוני ימא כו' הם מובלעים בכח האלקי השופע עליהם כו' ועפ"ז מובן מה שיכול המלאך לומר אני הוי' כו' וע' מזה ג"כ בת"א פ' תשא בד"ה שמאלו תחת לראשי כו' ע"ש והנה אופן ההשפעה השנית במדת מל' דאצילות הוא כשנקראת בשם ארץ כו' המחיה ומהוה מאין ליש עלמין דאתגליין כו' ע"ש בבה"ז דס"ט א', ודף ע' ע"א אשר ב' בחי' הנ"ל דים וארץ זהו ענין כי אל דיעות ה' ב' דיעות כו'. והוא כענין המבואר בלק"ת פ' נצבים בד"ה להבין המשנה יו"ט של ר"ה, ושם פ"א דהנה נודע ההפרש שבין יחו"ע ליחו"ת, וזהו ענין בחי' ב' דיעות הנ"ל, ולכן בתחלת הבריאה היו המים מקיפים את הארץ מכל צד, ואח"כ אמר יקוו המים כו' ותראה היבשה כו', וזהו לרוקע הארץ על המים והיינו כי דוקא ע"י בחי'

ושרקע הארץ יחו"ת על המים יחו"ע כי ע"ז יהי' מים חיים כי מימי הים מלוחים גמ' פי"ד דשבת ועזח"א רמ"א ב' שזהו לשבח ע"ד ברית מלח ע' בענין ולא תשבית מלח, וזהו הביטול דנוני ימא, עד"ז היו הנשמות בים המלח וע"י ירידתן בגוף ע"י הסתר הארץ נעשו מ"ח כמ"ש בנייר סעיף ד' וזהו הקדוש הא' שנטל לעצמו וע' בלק"ת ד"ה עלי באר ובתקס"ד, וע' בנייר סעיף א', והוא כנגד עבודה קרבנות וכן בהמ"ק נק' באר מים חיים כמ"ש הרמב"ן פ' תולדות גבי בארות והוא ית' נק' מקור מים חיים עמ"ש בד"ה רפאני, וענין שמכתירין לו ג' קדושות י"ל א' העלאה ב' המשכות בד"ה ונקדשתי בתוך, ונותן השתים בראש בניו שההמשכות עיקרן בנשמות, וזהו בחי' השוב שאחר הרצוא וזהו קדוש הב' מצות והקדוש הג' בחי' הכולל רו"ש זהו תורה ע' בד"ה וכל העם רואים קול השופר . . קדיש בשמי מרומא . . על ארעא כו' קדיש לעלם ולעלמי כו' זהו . . הג' . . ואפשר זהו פי' כי קדוש אני שלא תאמר איך נוכל לבא לבחי' קדושים תהיו בכל מאדך ע"כ נאמר כי קדוש אני ונותן בנו כח שנהי' קדושי' דהיינו ע"י התורה שנותן כח לבא לבחי' רצוא ושוב וכמ"ש והייתם . . .

בנייר . . סעיף א': **לע"ע אינו תח"י.**
ובתקס"ד: **סה"מ תקס"ד ע' קסו.**
כמ"ש הרמב"ן פ' תולדות: **כו, כ.**
בד"ה רפאני: **סה"מ תקס"ח ע' רטו.**
בד"ה ונקדשתי בתוך: **לקו"ת (וסה"מ תקס"ג) אמור לב, ד (ס"ע שנט).**
בד"ה וכל העם רואים: **תו"א (וסה"מ תקס"ה) יתרו עג, ד. (ע' תרלב).**

אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, עיין זהר ויגש דר"ה סע"ב שהרי האדם גבות מנוני ימא כי הוא בצלמנו כו' וע' זח"ב משפטים דצ"ד סע"ב ומ"ש בלק"ת פ' צו בד"ה ביאור מעט ע"פ ואכלתם אכול, ולכן עי"ז דוקא יהי' העליי', ועיין מ"ש בהביאור ע"פ ואהי' אצלו אמון, בסופו בענין ממושבותיכם תביאו, ובד"ה אני דפ' ציצית דרוש השני פ"ב בענין צחוק עשה לי אלקים כו' וע' בה"ז פ' בראשית על המאמר דכ"ז ע"ב אעשה לו עזר ושם מענין שהמלאכים בקשו התורה תנה הודך על השמים ולא ניתנה להם משום כלום יצה"ר יש ביניכם, ובבה"ז בלק על האמר דק"צ ע"ב ושם ששורש המלאכים הנקראים נוני ימא הוא מזיווג נשיקין דאו"א וע"כ הם רוחניים והנשמות נמשכו מזווג גופני דזו"נ וע"כ ירדו בגוף גשמי ומ"מ שרשם גבוה יותר כו' ולכן להם דווקא ניתנה התורה והם בחי' אדם כו', וע' מזה ג"כ בלק"ת פ' שמיני בהביאור ע"פ לויתן זה כו', והיינו כי התורה לפי שהיא מעצמיות חכמה עילאה לכן לא יוכל לימשך רק בארץ דוקא ונק' ביום חתונתו זו מתן תורה כמו בהטפה גשמיות דוקא נמשך עצמיות המוחין וכמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לבאר הדברים ע"פ ששים המה מלכות ובמ"א בד"ה ויצוום אל פרעה, ולכן ארז"ל בשבת פרק ארע"ק דפ"ט א' תורה היכן היא נתתיה לארץ כו' משא"כ ים אמר אין עמדי תהום אמר אין בי כו' ע"ש.

קיצור ענין לרוקע הארץ על המים ומ"ש הבחי' שזהו הפך טבעם, ים וארץ עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגליא כענין כי אל דעות, והמלאכים נק' נוני ימא, ואעפ"כ אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, בעלמא דאתגליא דוקא, וכענין זווג רוחני וזווג גופני, וגם לא ניתנה למ"ה אף ברוחניות התורה, כי התורה נמשל ג"כ לבחי' ביום חתונתו, טפת חכמה, ונק' חותם, ועוד כי כלום יצה"ר יש ביניכם, ולכן ניתנה התורה לארץ דוקא משא"כ ים אמר אין בי.

ג) **וביאור** הענין בענין מעלת הארץ על בחי' ים, הנה התהום הוא תחת הארץ והוא ג"כ הים אוקיינוס הסובב כל העולם כולו, והנה הים הוא מים מלוחים כמ"ש בש"ע ה' שבת סי' שכ"ח סעיף מ"ד והוא מהגמרא פרק שמונה שרצים דק"ט ע"א ודק"ח ע"ב, וכשבוקעים מי הים דרך הארץ ונעשים מהם מעיינות נעשו מים חיים, ומתוקי' וטובים ונעלים יותר ממים מלוחים הנ"ל, וכ"ז המעלה נעשה בהם ע"י עברם דרך עובי עפר הארץ דוקא שעי"ז דוקא מזדככים ונעשים מים חיים, כן למעלה יש ים עליון ששם היו הנשמות קודם ירידתן בגוף ע"ד חי ה' אשר עמדתי לפניו כמבואר בדוכתי

בה"ז פ' בראשית: ראה גם ביאורי הזהר לאדהצ"צ כרך ב' ע' תריב.
בד"ה ויצוום אל פרעה: ראה אור התורה וארא ע' קסג.

טובא ומהן בת"א ס"פ וישב בד"ה ונתתי לך מהלכים בין העומדים, ובלק"ת בד"ה ועתה יגדל נא ובד"ה הים ראה וינוס, אך היו ג"כ בבחי' ים שמימיו מלוחים וע"י שנמשכו בבחי' ארץ נעשים בבחינת באר מים חיים, כמ"ש בלק"ת פ' חקת בד"ה אז ישיר ישראל כו' עלי באר כו'. (הג"ה והנה ענין שמי הים מלוחים ואיך יתכן זה למעלה באמת זהו ג"כ לשבח וכמ"ש בזהר פ' ויחי דרמ"א ע"ב כתיב לא תשבית מלח ברית אלקיך כו' בגין דאיהו ממרק ומבשם מרירא לאטעמא כו' כי צדיק ד' צדקות אהב דא מלחא בימא ומאן דפריש לון גרם לגרמי' מיתה בג"כ לא תשבית מלח עכ"ל ועיין מענין כי צדיק ד' צדקות אהב בזהר פ' בראשית דנ"ג ע"א ובפ' ויקרא דט"ו סע"א משם יובן ענין דא מלחא בימא היינו שפע צדיק יסוד עולם בבחי' מ' הנק' ים, שכמו המלח ממתיק הבשר כך שפע יסוד ממתיק הגבורות דנוק' ע' זהר בהר דק"י ע"ב גבי ועשה טוב שכן ארץ וכמ"כ ענין מלחא בימא וגם אפ"ל כי בשר נק' יסוד דנוק' כמ"ש והיו לבשר אחד וע' זח"ב פ' תרומה דקנ"ו סע"ב ע"פ יבא כל בשר להשתחוות, ועו"ש בזהר ויחי שם אתר אית בימא דאיהו מיין צלילן ואתר דאית בי' מיין מתיקין ואתר דאית בי' מיין מרירן ובג"כ ימים קרינן ופי' בזח"מ בחינות יש במ' רחמים שנק' מיין צלילין ויש בחי' דין שנק' מיין מרירין ויש בחינות מצד החסד ונק' מיין מתיקין עכ"ל ולכן נק' הספנים מלחים כמ"ש ביונה סי' א' ה' וייראו המלחים כו' וזהו ע"ד מלחא בימא שממתיק דיני הים כו' כנ"ל ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ ולא תשבית מלח בסופו, סעיף ט' יוד, נמצא מובן מכ"ז דבחי' מלחא בימא זהו לשבח. ועכ"ז ע"י ירידת הנשמות למטה בבחי' ארץ, שאזי נעשו בבחי' באר מים חיים זהו ודאי עלייה גדולה, כי מים חיים גבוהים הרבה יותר ממי הים, שהרי הוא ית' נק' מקור מים חיים בירמי' סי' ב' י"ג ות"י די בדילי' אנא מייתי עליהן יקרא כמבועא דמיין דלא פסק, וע' בזהר יתרו דפ"ג סע"א פי' שזהו ענין ועל יובל ישלח שרשיו כו' ולכן ולא ימיש מעשות פרי, ובחי' יובל זהו ענין שער החמישים דבינה, וע"ז אמרז"ל ונהר יוצא מעדן יובל שמו, ובזח"ג פ' אחרי דנ"ח ע"א דכמ"כ חיים שמי', וממנו מקבל עץ החיים כו', ועמ"ש בד"ה הנה גבי המסעות כתיב, ושם פ"ד בענין וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו שבחי' זו זהו ע"י שהנביעה נמשך מע"ק והיינו ענין והחכמה מאין תמצא, ולכן נק' החכמה אמת הפך נהרות המכזבין כו', ועמ"ש מענין מים חיים בד"ה ויקחו אליך פרה אדומה איתא במשניות ושם רפ"ב הוא מקור החכמה שנק' מים חיים בחי' מעיין כו' ואיך בחינה זו זהו למטה בארץ לפי שנעוץ תחלתן בסופן כו' ע"ש ועמ"ש בד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון

בד"ה הנה גבי מסעות כתיב: לקו"ת מסעי צג, ב.
בד"ה ויקחו אליך: לקו"ת חקת ס, רע"ג.
בד"ה ששים המה מלכות: לקו"ת שה"ש לט, א ואילך.

בענין ומעין מבית ד' יצא ואזי והשקה את כו' ע"ש, ועמ"ש בד"ה רפאני ים ביצירה ושם עה"ד טו"ר וע"כ שם מים מרירין ונצרך מלח להמתיקם כנ"ל ועמ"ש בזהר אמור ק"ב בענין מצולות ים אך בעשיי' ארץ נעשים מים חיים, ואפ"ל לפ"ז ענין הירידה צורך עליי' ע"ד העבודה כמ"ש בלק"ת בד"ה מה טובו שזהו כענין במקום שבע"ת עומדים כו' שמקודם ירידתם היו בבחי' צדיקים והיינו ענין מלחא בימא בחי' צדיק כנ"ל אכן ע"י ירידתם בגוף נעשו בחי' בע"ת, והוא בחי' יובל, עסד"ה והי' ביום ההוא יתקע כו', ובמ"א נת' ההפרש בין צדיקים לבע"ת כי יש ב' שמות הוי' ע"ק וז"א כו' ובע"ת זוכים לגלוי ש' הוי' דלעילא וע' סד"ה שובה ישראל דרוש הראשון, באדר"ן ס"פ ל"ד עשרה נקראו חיים כו', הקב"ה שנאמר וד' אלקים אמת הוא אלקים חיים, ופי' אלקים חיים זהו בינה עיין בסידור שער ר"ה בד"ה אד' שפתי תפתח, בענין בקול דברי אלקים חיים, ובחינה זו י"ל ג"כ ענין והי' הוי' לי לאלקים, אזי הוא בחי' הוא אלקים חיים שלמעלה מסתם שם אלקים כמ"ש בפרדס ערך אלקים חיים כו' והוא ע"ש המשכות החיות מע"ק לז"א כענין חיי המלך בזח"ב ס"פ יתרו דצ"א, וגם ע"ד איהו וחיוהי חד שזהו בג"ר למעלה מבחי' איהו וגרמוהי חד שהוא בז"ת כו', והזוכה לבחי' זו זהו הבע"ת כמ"ש בד"ה שובה הנ"ל, וזהו ע"י היותו בבחי' באר מים חיים כו', ועמ"ש בד"ה וארשתיך לי בענין כלתה נפשי כו' לבי ובשרי ירננו אל אל חי, ואפ"ל עוד עפמ"ש בסידור ע"פ אהללה ד' בחיי אזמרה לאלקי בעודי, שבמ' יש אורות וכלים, האורות נק' חיי והכלים נק' עודי כמו יהודה ועוד לקרא, א"כ כמ"כ באדם יש אורות וכלים והאהבה שהיא בבחי' בכל לבבך, זהו מבחי' כלים, שהכלי מוגבל אבל האהבה שבבחי' בכל מאדך היא בחי' אור, שלמעלה מגדר כלי המגביל, וע"כ נק' חיי ולכן זהו ענין מים חיים, או כענין חיה יחידה שלמעלה מנר"נ שהם מוגבלים בכלים ומים חיים נובעי' בלי הפסק כך אה"ר זו אין לה הפסק בד"ה חכלילי עינים, יעו"ש.

בד"ה רפאני: סה"מ תקס"ח ע' ריט.
סוד"ה שובה ישראל: לקו"ת דרושים לשבת תשובה סה, ב ואילך.
בד"ה וארשתיך לי: לקו"ת במדבר ח, ב ואילך.
בד"ה חכלילי עינים: תו"א ויחי מז, ב.

ואהבת לרעך כמוך. להבין איך זהו כלל כל התורה. כתיב בשמואל ב' סי' ז' ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, ובמנחה דשבת אנו אומרים אתה אחד כו' ומי כו' וכתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. והנה יש להקדים המשנה בעשרה מאמרות נברא העולם ומה ת"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות. וע"ש במדרש שמואל שהביא פי' הרמב"ם גודל זה המציאו' וטוב סדרו ושמפסידו מפסיד דבר רב ומתקנו יתקן דבר גדול כו', ועד"ז הוא פרש"י שם שטרח הקב"ה כ"כ לבוראו בע"מ כו'. והביא קושיא ע"ז בשם החסיד מאחר שהאל ית' היה יכול לברא העולם במאמר אחד ובראו בעשרה למה יפרע מן הרשעים בטענה זו כו'. והוא בעל המדרש שמואל כ' שי"ל הפי' בע"א דפי' במאמר אחד הוא יותר נעלה מע"מ דהיינו מאמר ראשון דבראשי' כו' אלא שא"כ היה העולם בדקות ורוחניות גדול ולא היה יצה"ר ולא תאוות גשמיות ולא היה שכר ועונש ע"ש. ועד"ז פי' הרח"ו בספר מבוא שערים ש"ב ח"ב ספ"ב. ובאמת י"ל דשני הפירושים אמת, כי הנה לפעמים כתיב טובים השנים מן האחד, ולפעמים כתיב וחברת את היריעות כו' והיה המשכן אחד, הרי אחד זה עדיף מהשנים, והיינו כי פי' אחד כאן הוא ענין התחברות והתקשרות הנפרדי' להיות לאחדי' וזה ודאי עדיף מן הפירוד, וכמאמר ברכנו אבינו כולנו כאחד, ואפילו חבור עצבים אפרים הנח לו, ועמ"ש בפ' נח בדרוש דור הפלגה. משא"כ פי' טובים השנים מן האחד ממש ודאי עדיף השנים כו'. והענין יובן ע"ד שנת"ל בפי' הזהר דפ' קדושים דפ"ו ע"פ אתם עדי, שהתהוות הדבור עליון שרשו מח"ע ע"י התלבשות דרך המדות כו' כדי להיות יש וביטול כו' והתחלקות ריבוי הנבראי' כו'. וזהו ענין בע"מ נברא העולם שהם ע"ס והיינו כי ח"ע כולל ג' שכליים חב"ד, והמדות הן ו' מדות והדבור הוא בחי' עשירית, וכ"כ בפרדס ש"א דע"מ הן מע"ס. ולפ"ז לפרש"י והרמב"ם ענין במאמר אחד יכול להבראות היינו בבחי' מל' לבד שהיא הדבור עליון ואע"פ שעכצ"ל הדבור נמשך מן החכמה והמדות כנ"ל, אך הענין כי גם המל' עצמה יש בה ע"ס חב"ד ומדות כו' וא"כ היה יכול להיות בריאת העולם ע"י ע"ס שבמל' שנק' רק מאמר אחד היינו ספירת מל' לבד. ואמנם נברא בע"מ שהן ע"ס ממש השרשיות דאצי' ולא מספי' א' לבד אשר ודאי עי"ז נמשכו בעולם בחי' עליונה יותר כי אין דומה ההמשכה שממדות שבמל' לגבי מדות דז"א ממש וכ"ש שאין דומה החכמה

ואהבת לרעך כמוך: נעתק מבוך 53. נמצא בין מאמרי כ"ק אדמו"ר הצ"צ.
כלל כל התורה: ראה שבת לא, א. תו"כ קדושים יט, יח.
ז' — ישראל: צ"ל כישראל.
בעשרה מאמרות: אבות רפ"ה.
בדרוש דור הפלגה: ראה תו"א (ומאמרי אדה"ז — פרשיות) נח יא, א (ע' עג).
שנת"ל בפי' הזהר: כ"ה בהכת"י. וראה אור התורה שמות ע' פו ואילך.

שבמל' שנק' ח"ת לגבי ח"ע ממש. ולכן א"ש מ"ש הרמב"ם שמפסידו מפסיד דבר גדול יותר מאילו נברא במאמר אחד כו' ולק"מ קושיית החסיד.

ואמנם ענין פי' הב' דבמאמר אחד הוא בחי' גבוה יותר זהו כשנפרש אחד לשון חיבור וקישור הע"ס יחד, ע"ד והיה המשכן אחד. והוא ע"ד מ"ש במבוא שערים שהעולם נברא בע"ס דז"א אשר בז"א הו"ק יצאו נפרדות ולא מחוברות כו' משא"כ בא"א ואו"א שהע"ס שבהם הם קשר אחד ממש. וזהו בע"מ נברא העולם שהם ע"ס דז"א י' מאמרות נפרדות כו' ע"ש. וביאר זה הרמ"ז בפ' תולדות דף קל"ה בע"מ שהם ע"ס נפרדות נברא העולם דהיינו ז"א למטה והלא במאמר אחד שהוא מקום אריך הנק' אחד יכול להבראות וכמו שיהי' לעתיד שיתעלה ז"א למקום א"א ממש עכ"ד. וזהו ענין ביום ההוא יהיה הוי' אחד וכדפי' בלק"ת בזכריה שיהי' הע"ס דז"א מקושרים תמיד באחדות אחד ע"ש, והיינו כמו א"א. וביאור הענין יובן ע"ד מ"ש בד"ה וידבר דעשה"ד שבחיות ואוא"ס ב"ה המחיה ומהוה את העולמות יש ב' בחי' ממכ"ע וסוכ"ע ומבשרי אחזה התפשטו' כוחות הנפש המאירים באברי הגוף שכל במוח ראי' בעין כו' מדות בלב כו' ואז כל בחי' בפ"ע ואין זה אלא בבחי' התפשטות כוחות הנפש. וזהו משל לבחי' ממכ"ע שהם ע"ס שכל ומדות כל בחי' בכלי בפ"ע. אמנם הנפש עצמה אין בה בחי' התחלקות לכמה כוחות פרטיים אלא שכל הכוחות כלולים בה ומתאחדים עמה ואין עולים בשם כח פרטי כלל. וזהו משל לבחי' סוכ"ע וזהו ממש מ"ש הרח"ו שבז"א הע"ס הן נפרדות כמשל השכל שבמוח הוא בחי' בפ"ע מן הראי' שבעין והמדות שבלב. וזהו בחי' ממכ"ע אבל א"א הוא בחי' סכ"ע אשר שם הע"ס קשר א' כמו כוחות הנפש הכלולי' בעצמי' הנפש כו'. וזהו ענין עקודים בכלי אחד כמבואר בדרוש דור הפלגה הנ"ל. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ מים רבים בפ' תולדות אלא שנברא העולם בע"מ דז"א כדי שיהי' שכר ועונש דהיינו שזהו עבודת האדם להמשיך מבחי' א"א וסוכ"ע בממכ"ע וזהו ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שהם ממשיכים להיות גלוי בחי' אחד והמשכה זו הוא ע"י התורה ומצות תר"ך עמודי אור מבחי' כתר כו'. וגם התורה היא מבחי' זו דהתכללות כמ"ש אחת דבר אלקים שתים זו שמעתי כו' תלים סי' ס"ב וארז"ל מקרא אחד יוצא לכמה טעמים, וע' בזהר

במבוא שערים: **הנ"ל (בפנים).**
בלקו"ת בזכרי': **(להאריז"ל) יד, ט.**
וידבר דעשה"ד: **לקו"ת (וסה"מ תקס"ח) במדבר טו, ג (ע' רכו).**
בביאור . . בפ' תולדות: **תו"א (וסה"מ תקס"ט) תולדות יט, ג (ע' כד).**
תר"ך עמודי אור: **נסמן בע' א'כט.**
מקרא אחד יוצא לכמה טעמים: **סנהדרין לד, א.**

ח"ב פ"א ב', ועמ"ש בזה ע"פ באר חפרוה שרים, ועמ"ש ע"פ מארז"ל אחת שאלתי כו' ואח"כ כתיב הרבה דברים, דהיינו ג"כ מה"ט. והנה בבחי' ע"ס נפרדות הרי כל א' למטה מהעליונה כמ"ש בזהר ח"א י"ט חכמה היא מוחא תכלית הביטול ובינה יש לגבי חכמה כו' וע"י רבוי השתלשל' נמשך התהוות היש ונפרד משא"כ מבחי' שכולם התכללו' א' א"כ הכל ביטול אני ראשון ואני אחרון בשוה. וזהו וידבר אלקים את כל הדברים האלה, ובילקוט מלמד שאמר המקום כל י' הדברות בדבור אחד כו', דהיינו ששרשן מבחי' כתר שכולל כל הע"ס יחד, ואחד * פרטן דיבור ודיבור בפ"ע לאמר לחברן לע"מ כמ"ש בזהר ויקרא די"א סע"ב ע"פ עשרה עשרה הכף בשקל הקדש כו'. דהיינו שע"י עסק התורה ממשיכי' מבחי' מאמר אחד הנ"ל לבחי' עשרה מאמרות. ובעמ"ה שער עשירי פי"ב דנ"ה ע"א פי' עשרה עשרה הכף הם ע"ס דאין וע"ס דא"א, ועמ"ש בזה בביאור דיונתי שהם ע"ס דא"א וע"ס דעתיק כו'. ואפ"ל ע"ד מ"ש באד"ר דקמ"א ע"ב בענין תרין יודין דוייצר שהם עתיק וז"א ע"ס. וז"ש לעתיד והיה ביום ההוא יהיה יום אחד הוא יודע לה' ע' באד"ר דקל"ד ב'. וע' בפ' אמור דצ"ו ע"ב שיום אחד הנ"ל קאי ג"כ על שבועות יום מ"ת שלכך חג זה הוא יום אחד. ופי' הוא יודע להוי' י"ל כי יום הנ"ל נק' רדל"א נורא תהילות ולע"ל יומשך בבחי' גילוי ע"י ש' הוי' ע"ד מ"ש בד"ה ביום השמע"צ בפי' זה היום עשה הוי' שבחי' היום שהוא התשובה גורם להיות נעשה ונמשך שם הוי' מבחי' שלמעלה מהשתלשלות כו' ע"ש.

קדושים י"ט כ"ג

וכי תבאו כו'. הובא בזהר וירא דקי"ד א' במ"ה. והנה כתי' והארץ היתה תהו כו' ומבואר ברע"מ פ' פנחס דרכ"ז ע"א שהם ד'

ע"פ באר חפרוה שרים: לקו"ת (וסה"מ תקס"ו) חקת סב, ד (ע' עדר).
ע"פ מארז"ל אחת שאלתי: לקו"ת מסעי צו, ב.
ובילקוט: יתרו (כ, א) רמז רפה.
ואחד: אוצ"ל: ואחר (כך ?).
בביאור דיונתי: ראה לקו"ת שה"ש יח, ד.
בד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת (וסה"מ תקס"ה) דרושים לשמ"ע פה, ד (ע' תתקעב־ג).
וכי תבאו: נעתק מבוך 241 קלא, ב.

קליפין דאגוזא ע"ש וברע"מ פ' תצא דרע"ט א' ופירש המאמר בפרדס שכ"ה פי"ז וע' בעה"כ ערך אגוז (ובעה"כ דבעל סה"ד) ועי' מענין והארץ היתה תהו בזהר בראשית דט"ז א' ובמק"מ שם ובס' אשל אברהם שם ועי' עוד בזהר שם דל"ט סע"ב. וע"ש במק"מ דהארץ היינו מל' דאצי' ובחטא עה"ד או מחמת פגימו דסיהרא נמשך ד' קליפות ממנה. ולכן נק' המל' אגוז כדפי' בפרדס בעה"כ ערך אגוז שהיא מתלבשת בתוך הקליפות כמוח האגוז בתוך קליפותיו כו' ע"ש ולפי מש"ש שכ"ה רפ"ו משמע דהיינו מל' דיצירה ועשי'. אבל מל' דאצי' אינה מתלבשת בקליפות ועמ"ש מזה בביאור ע"פ ואני אראה בשונאי. וע"ש בזהר בראשית דט"ז שד' קליפין אלו זהו מ"ש גבי אלי' רוח גדולה כו' רעש ואש ובכולם נאמר לא ברוח הוי' כ"א בבחי' הרביעית שהוא ק"נ. וע"ש בא"א שהאריך לפרש זה. אמנם כפשוטו י"ל שמג"ק הטמאות א"א שיהי' בירור והעלאה כ"א מק"נ יוכל להיות בירור. וי"ל שד' קליפין אלו כנגד ד' יסודות עפר מים אש רוח והם ע"ד דצח"מ וכמ"ש הרמ"ז פ' אמור דצ"ה ע"ב גבי וכתרין תתאין שנוגה היא בבחי' הכתר לקליפות כו' והוא הממוצע בין הקדושה והטומאה כדרך שהכתר הוא הממוצע כו' וע"כ היא בחי' מדבר ובחי' רוח לגבי שאר קליפות שהם בערכה כמו דצח"מ. וע"כ מבחי' ק"נ יוכל להיות העלאת (ולפמ"ש בא"א פ' בראשית שם והוא בדפין שלו ק"א קרוב לסופו ע"א משמע שע"י ק"נ יוכל העלא' גם משאר ג"ק אלא שנק' העלאה זו ע"ש נוגה כי א"א להיות העלאה מהם אא"כ היא נכללת בנוגה ע"ש אכן דבריו צ"ע). ועי' בזהר פ' צו ד' למ"ד ובמק"מ שם ומ"ש הא"א שכמו"כ יש ד' בחי' כנגדם בקדושה י"ל דהיינו רוח רעש אש קול דממה דקדושה רעש בחי' אופנים אש ק"ש וכו' כמ"ש כ"ז ע"פ ששה משמותם כו'. ובעמ"ה שער עולם התהו פמ"ו דכ"ה ע"א פי' דפסוק והארץ היתה תהו מדבר מענין עולם התהו שהיו לפני עולם התיקון ורוח כו' מרחפת היינו עולם התיקון שהוא בחי' רוח משא"כ עולם התהו הו' בחי' נפש ע"ש עמוד ג'.

והנה מבואר במ"א בד"ה בשלח פרעה בענין לפני מלוך כו'. קליפה קדמה לפרי דהיינו שנפל שמה ממדרגות גבוהות מאד למעלה מעלה מבחי' עוה"ב כו' ועי' בעמ"ה שער א' פ' ששים בפי' והארץ היתה תהו כו' ועמ"ש ג"כ בביאור דשבתותי תשמרו דשרש עולם התהו הוא מהיו"ד אחרונה דשם ס"ג שבעולם המלבוש כו'. וקרוב זה למ"ש בס' עמ"ה שם וע' בס' ארבע מאות שקל כסף דס"ו ע"ד. וא"כ ע"י בירור הקליפות ניתוסף אור בקדושה וזהו ענין

בביאור ע"פ ואני אראה בשונאי: סה"מ תקס"ד ע' רמח.
ע"פ ששה משמותם: ראה אוה"ת תצוה ע' א'תרנד. א'תרע. א'תרעו. ג'עת.
בד"ה בשלח פרעה: תו"א (וסה"מ תקס"ב) בשלח סא, א (ע' קמו).
בביאור דשבתותי תשמרו: לקו"ת בהר מג, ג.

יתרון האור שנמשך מן החשך כמ"ש בזהר פ' תזריע דמ"ז. וענין זה בעבודה ובנשמה יתבאר ממ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, אף דייקא מרבה בחי' רביעי' שלמעלה משלשה בחי' בי"ע וזהו ענין רובע ישראל ע"ש. וזהו אודך ה' כי אנפת בי כו', ועוד כמו שאנו רואים שהקליפה הוא שומר לפרי כמו המוץ והתבן לחטה וקליפות האגוז לפרי, ובמק"מ פ' בראשית די"ט סע"ב בפי' וכולא אצטריך קוב"ה למברי בעלמא כו', ועמש"ש בביאור הזהר. ועוד ית' ממ"ש ע"פ ויקח המן את הלבוש בענין ת"ח שצ"ל בו שמיני' שבשמינית ומעטרא לי' כסאסאה לשבולתא כו' דמתחלה מקצת היש הוא תועלת לעבודה כו' כמו המוץ ששומר התבואה משרב וגשמים כו' עד שנתגדל הפרי ואז זורקים המוץ והוא בחי' ומצאת את לבבו נאמן כו' ע"ש.

והנה לבאר בע"א קצת הטעם שע"י ירידת הנשמה בגוף דייקא יהי' העליי' כנ"ל מענין לכבודי כו' אף עשיתי' הנה יש להקדים מ"ש בזהר בראשית די"ט סע"ב וד"ך רע"א מריש רזא דנקודה עילאה עד סופא דכל דרגין כולא איהו דא לבושא לדא כו' עד דאשתכח דהאי קליפה להאי כו' ואע"ג דדא לבושא אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא כו', וע' בפרד"ס בעה"כ ערך שם ופי' במק"מ שם עפמ"ש בע"ח שחיצוניות פרצוף עליון נעשה פנימית לפרצוף שתחתיו וכמו בהכמה הנה עצמי' החכמה שהוא מהות כח השכל א"א להתגלות כלל בהבנה והשגה רק הארה מחכמה שהוא חיצוניות. ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אחת היא יונתי בשה"ש. וכן עד"מ השכל המושג מה שנמשך באותיות הדבור אין מתגלה כל פנימית השכל כמ"ש בד"ה לבאר ענין קי"ס. וז"ש בזהר שם היכלא איהו לבושא לההוא נקודה סתימא דהיינו בינה שהוא היכל לבחי' חכמה עם היות שמעלתה לאין שיעור עכ"ל לאו דקיק וזכיך איהו כההוא נקודה קדמאה וכנודע דבינה נק' יש ונק' בריאה שבאצי' וחכמה הוא אין. וכ"ז מפני שהבינה מקבלת רק מחיצוניות החכמה. ועד"ז ארז"ל ג"כ נובלות חכמה שלמעלה תורה וכנודע דפנימי' אבא הוא כמו פנימי' ע"י. ועי' בסה"מ סי' ק' ד' נ' רע"א. כי אימא מאבא יצאה כמ"ש בתוספתא שבזהר פ' יתרו ד' ס"ח ע"ב ההוא היכלא אפיק לי' מגרמיה והיינו רק מחיצוני' אבא. והנה עד"ז מהבינה למדות כי בינה נק' עלמא דאתכסיא וזו"נ הם עלמא דאתגליא וכמו באדם מה שנמשך מהשכל למדה אינו אלא בחי' אחרונה כו'. ודרך

בד"ה מי מנה: לקו"ת (וסה"מ תקס"ג) בלק סז, ב. (ע' תר).
ע"פ ויקח המן: תו"א מג"א קיט, ב.
בביאור ע"פ אחת היא יונתי: לקו"ת שה"ש לט, ב.
נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פי"ז, ה.
דפנימי' אבא . . ע"י: ראה סה"מ תקס"ה ע' תתסה. סה"מ ש"ת ע' 49 בהערה. אוה"ת נשא ע' רנז.

כלל אצילות לגבי בריאה הרי בריאה רק לבוש כו' וכיון שכן נמצא בדרך וסדר ההשתלשלות אין נמשך כלל הגילוי מפנימי' עליון. ועמ"ש סד"ה כי כאשר השמים החדשים מענין זה וזהו ענין אור הגנוז שהוא פנימיות יסוד אבא דכתיב בי' ופני לא יראו במ"ש הרמ"ז ר"פ בהעלותך דמה שמאיר יסוד אבא בז"א הוא הנק' שמשא ולא פנימיות יסוד אבא שנק' אור הגנוז שלמעלה מעלה מבחי' שמש. וע' באגה"ק סי' י"ט ע"פ עוטה אור כשלמה.

והנה מבואר בד"ה הגידה לי שאהבה נפשי שבהנשמה יש ג"כ בחי' אור הגנוז אלא שמוסתר ונעלם ואינו מתגלה כ"א ע"י שבירת הקליפה. ומתבאר שם דאפי' בהיות הנשמה בג"ע קודם ירידתה בגוף לא הי' בה גילוי בחי' זו. והענין כי בחי' זו הוא מה שישראל עלו במחשבה שהוא מו"ס וכנודע מענין בעבר הנהר ישבו אבותיכם כו' וכמ"ש בביאור דאחת היא יונתי הנ"ל שזהו ענין פרצוף הפנימי דמל' ששרשו מפנימי' אבא וכתר ע"ש באריכות. ולפי כי פנימי' עליון אינו נמשך כלל בגילוי ומה גם בבריאה ששם אינו נמשך רק ע"י מסך הבינה כו' ע"כ גם בעוד הנשמה בג"ע לא נמשך בה גילוי בחי' אור הגנוז יו"ד דש' הוי'. כ"א ע"י ירידתה בגוף גשמי דייקא שהוא בחי' אל גנת אגוז ירדתי היינו ע"י ירידת הנשמה להתלבש בגוף ונה"ב שאז היא בחי' אגוז שהוא כללות הקדושה עם הגוף ונה"ב שמק"נ. ועי' במדרש שה"ש הנה אז יש מקום להיות שבירת הקליפה בפועל ממש דהיינו ע"י קיום כל המצות ושמירת ל"ת וביטול רצון ואתכפיא סט"א בסומוע"ט. ועי"ז נמשך ומתגלה הפרי ובאתעדל"ת אתעדל"ע שגם בשרש ומקור ההשתל' יהי' הגלוי מלמעלה מהשתלשלות, דהיינו כי בסדר השתלשלות נמשך הגלוי רק מחיצוניות עליון שהוא כמו בחי' לבושא וקליפה לגבי מוחא אבל הפנימיות אינו מתגלה כלל. אכן ע"י אתעדל"ת זו בשבירת הקליפות החיצוני' ממש והתגלות מוחא נמשך שגם מלמעלה יהי' גילוי פנימיות עליון. וזהו גילוי אור הגנוז כו' ועמ"ש כעין זה בבאור ע"פ טובה הארץ מאד מאד בענין שע"י אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקודב"ה בכולהו עלמין ההיכלות המעלימין והיינו ע"י שבירת ההעלם אחרון.

וזהו ענין ג' שני ערלה שהוא בדי לשבור ג' קליפין הנ"ל דהיינו ע"י ל"ת ואתכפיא שלא לימשך אחריהם, ואזי בשנה הרביעית היא נגד ק"נ שהיא בחי' קליפה דקה שנאכלת עם הפרי דהיינו שאחר דחיית ג"ק מק"נ תוכל ק"נ להתעלות כו. ולפי שהארץ היתה תהו וכו' שממנה יונקין הקליפין הנ"ל ע"כ בפרי העץ הצומח מן הארץ הוזהרו לנו לשבר ג"ק הנ"ל ע"י שמירת ג' שני ערלה. ועמ"ש בזהר ח"ב דרמ"ד ע"ב ע"פ וערלתם

בד"ה הגידה לי: ראה סה"מ תקס"ג ע' תשלט. אוה"ת שה"ש ע' קו.
בביאור ע"פ טובה הארץ: ראה לקו"ת שלח לח, א.

ערלתו כו'. וע"ש דרמ"ב א' ערלה דאנהיג כו' שממשיך היחוד בקליפות, ועמ"ש בביאור דבשעה שהקדימו בפי' וענין לא תנאף כו'. וז"ש ובשנה הרביעית כו' קדש הילולים ופי' בזוהר פ' קדושים דפ"ז ריש ע"ב הלולא וחדוה בזווגא חדא דהיינו יחוד קוב"ה ושכינתא ע"ש. ושנה לשון שינוי דהיינו לשנות טבעו באתכפיא ואתהפכא כמ"ש במ"א בד"ה במדבר סיני גבי בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים כו'. וג' שני ערלה י"ל לדחות ולגרש הרע מג' לבושים מחדומ"ע. וענין הילולים יובן ממש"ל בד"ה בניסן נגאלו בפי' תהלל י"ה. או י"ל הילולים יחוד או"א וזו"נ דהיינו שכינתא עילאה ושכינתא תתאה וזהו להוי' כי י"ה יחוד או"א ו"ה יחוד זו"נ כדפי' ע"פ פקודי המשכן משכן העדות כו'. וגם כדפי' בביאור ה' לי בעוזרי שענין יחוד זה ימצא עד רום המעלות, וזהו הילולים כו'. וכ"ז נמשך אחר שבירת הקליפין והתגלות הפרי אור הגנוז אהבה מוסתרת שבנפש שע"ז נאמר הגידה לי שאהבה נפשי כו'. וכמ"כ נמשך מלמעלה גילוי אור הגנוז, וזהו ענין כל פריו יהי' קדש הילולים כו'. וע' בזהר פ' לך לך דפ"ה ע"ב בענין ופריו מתוק לחיכו ממני פריך נמצא. ובזהר פקודי דרכ"ז ע"ב, אשר המבואר דבחי' פרי היינו נשמות הצדיקים שנמשכים ומתגלים מאור א"ס ב"ה הסוכ"ע והיינו ע"י יסוד ז"א נמשכים בכנס"י. וזהו ע"ד מגלה עמוקות מני חשך וכדפי' בזהר ס"פ תצוה דקפ"ז סע"א ע"פ הוא ולא עמיקתא כו'. דאי לאו חשוכא לא אתגליין עמיקין ומסתראן כו'. ופי' המק"מ שם שמהקליפות שהם חשך נבררים הבירורים שנק' נהורא. ויובן ע"ד מ"ש לעיל בענין קליפה קדמה לפרי ולכן ע"י שבירת הקליפה מוציאין ממנה שרשה שמבחי' עולם התהו כו'. ועי' בזהר בשלח דנ"ז א' ע"פ כי תבאו לראות פני כו' טמירין בעמקא. וע' מק"מ שם והיינו כנ"ל שע"י שבירת הקליפה נמשך גילוי אור הגנוז כו'. ועמ"ש מזה בד"ה ביום השמיני שלח והנה בזהר פ' קדושים דפ"ז סע"א משמע דג' שני ערלה הם כנגד נה"י. וכן פי' הרמ"ז בפ' וירא דצ"ז ע"ב ד"ה עת הזמיר הגיע. ושנה הרביעית נגד ת"ת. והענין כמ"ש בבאור דפ' זכור שנה"י בחי' אחוריים אתכפיא ושם יש מקום ליניקת החיצונים. וע"כ צ"ל וערלתם כו' לא יאכל ות"ת בחי' לב פנימית אתהפכא כו'.

בביאור בשעה שהקדימו: לקו"ת (וסה"מ תקס"ב) במדבר יד, ד (ע' תנ).
בד"ה במדבר סיני: ראה לקו"ת במדבר ג, א.
ד"ה בניסן נגאלו: אוה"ת בא ע' רסב.
ע"פ פקודי המשכן: ראה לקו"ת פקודי ד, ד.
בביאור ה' לי בעוזרי: סה"מ תקס"ד ע' רלה. אוה"ת דרושים לשמ"ע ע' א'תתכה.
בד"ה ביום השמיני שלח: לקו"ת דרושים לשמ"ע פו, ד.

בלק"ת פ' קדושים בד"ה ונטעתם כל עץ מאכל. בגמרא פ"ג דסוכה דל"ה ע"א דפי' עץ מאכל היינו שעצו ופריו שוה, וזהו אתרוג וכמ"כ פלפלין יעו"ש ובפב"ת דיומא דפ"א ע"ב. והנה האדם עץ השדה, וא"כ בציווי הקב"ה תדשא הארץ כו' עץ פרי שיהי' טעם עצו כטעם פריו כמ"ש רש"י פ' בראשית י"ל כן גם באדם וכמ"ש בשל"ה בחלק תשב"כ ר"פ בראשית דרס"ט ע"א, שיהי' הגוף קדש והנשמה קדה"ק. וזה ע"ד בתח"ה העוה"ב אין בו אכילה ושתי' כו' ע"כ כיון שהגוף יהי' חי ממה שנהנה מזיו השכינה וכענין משה כשהי' בהר סיני ע"כ יהי' הגוף קדש, רק אעפ"כ הנשמה יהי' קדה"ק. וזה ע"ד שיש למעלה באצי' כלים ואורות שהכלים הם ג"כ ז' שמות שאינן נמחקין אל אלקים כו' אך האור הוא שם הוי' שהוא למעלה מעלה ממדרגת שאר השמות וכמ"ש וארא אל אברהם כו' ושמי הוי' לא נודעתי להם, ועד"ז הוא ית' נכתב בשם הוי' ונק' בשם אד' הרי שם אד' לגבי שם הוי' כמו גוף לגבי נשמה כו', וא"כ הציווי וכי תבאו אל הארץ כו' ונטעתם כל עץ מאכל י"ל שתמשיכו נשמות עליונות וגם ע"י שיקדש א"ע בשעת תשמיש יהי' גם הגוף טהור, וכענין שאמר ר' יוסי ארזים נטעתי כו. ויהי' טעם עצו כטעם פריו ויתקנו בזה חטא הארץ שלא הוציאה עצו כפריו כו', וענין עצו כפריו י"ל ע"ד טהור וקדוש כו' טהרה מצד הכלים וקדוש מצד האור, והיינו שרש הגוף והנשמה כו' ע' בסידור ע"פ אהללה את ה' בחיי אזמרה לאלקי בעודי.

ובאבות שנינו בפ"ג כל שמעשיו מרובין מחכמתו דומה לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובים כו' אפ"ל שזהו ג"כ פי' עץ מאכל וע' בזהר פ' בלק דר"ב ע"א וע"ב ע"פ לא תשחית את עצה כו' כי האדם עץ השדה מבואר ומובן עץ מאכל הוא ת"ח העוסק בתורה שהוא גורם בחי' לכו לחמו בלחמי, שיהי' ג"כ בחי' לחמי כביכול, כמ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה לבבתני פ"ג, וא"כ י"ל פי' עץ מאכל שיהי' גורם בחי' לכו לחמו בלחמי וכמ"ש בזהר בלק שם, והגם שהקרבנות נק' לחם כמ"ש לחמי לאשי ועכשיו תפלה במקום קרבנות ואיך התורה ג"כ נק' לחמי. זה מתורץ בהקיצור שם בד"ה לבבתני. או י"ל שהקרבנות הם לחמי לאשי לבחי' אש שהם השרפים,

---

בלק"ת פ' קדושים: **נעתק מבוך 1076 רמ, א.**

העוה"ב אין בו אכילה ושתי': **ראה ברכות יז, א.**

שהכלים . . האור הוא שם הוי': **ראה ג"כ תו"א (ומאמרי אדה"ז — פרשיות) פ' נח י, סע"ב (ע' סג). תו"א (וסה"מ תקס"ה) בא ס, א (ע' רו).**

ז' שמות שאינן נמחקין: ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ו, ה"ב. וראה רדב"ז להל' ממרים פ"ב, ה"ב.

נכתב בשם הוי': **ראה פסחים נ, א.**

שאמר ר' יוסי: **שבת קיח, ב.**

טעם עצו כטעם פריו: **ראה ב"ר פ"ה, ט.**

והתורה היא *לחמי* ממש. גם י"ל כמ"ש במ"א בפי' ואם האכל יאכל שיש ב' אכילות אכילת אדם ואכילת מזבח וד"ל. ולהבין ענין זה דהשוה אכילת אדם לאכילת מזבח וכן מצינו שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים בחטאות ואשמות ובשלמים הבעלים עצמן אוכלין כו' וכן מצינו שלא התיר הכתוב בשר תאוה אלא ע"י שלמים וכן ביו"ט שלמי חגיגה כו'. והענין בכולם כי הנה בקרבנות אריה דאכיל קרבנין מבחי' פני ארי' פני שור כו' והקרבן עולה ונכלל באש שלמעלה אשה ריח ניחוח אך הוא בחיצוניות העולמות אשה ריח ניחוח בבי"ע (עיין בלק"ת ר"פ כי תצא ואש שלמעלה ג"כ הוא בחי' בהמה וחיה ושרשן במרכבה העליונה פני ארי' ופני שור כו' וזהו אריה דאכיל קרבנין כו' עכ"ל, וע"ש פ"ד פי' דאש שלמעלה הוא בחי' כסא כו' אכן התורה היא בחי' אדם שעל הכסא ובפ' פנחס בד"ה צו את בנ"י דרוש השני ספ"א לחמי לאשי פי' לאש שלי הם השרפים ששורפים ובוערים אלי שהם בחי' יקוד יקד אש בוערה כו' והקרבן נעשה להם בחי' לחם עכ"ל. ובאג"ה סי' כ"ח בד"ה למה נסמכה מיתת מרים משמע שע"י העלאה זו נמשך להם ג"כ שפע מלמעלה מאצי' ונק' מ"ד דז"א כו' היינו כמו הלחם מוסיף חיות באדם כן כו' עכ"ז נק' לחמי לאשי) אבל למעלה ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' (שהוא בחי' ז"א דאצי' ונק' אדם אדמה לעליון א"א כי אצילות לשון ויאצל גלוי ההעלם כו' בת"א בביאור ע"פ ואלה המשפטים) וכתיב נעשה אדם בצלמינו כדמותינו (ר"ל האדם הגשמי נאמר עליו בצלמינו כדמותינו ועמ"ש מזה *בד"ה אלה מסעי* דרוש השני) וע"י אתדל"ת כו' שגם האדם צריך לחיות ע"י האכילה שיהי' בו כח וכו' כי אין ערוך כו' וכמשל טפה מים אוקיינוס כו' וג"ז אינו אלא עד"מ כו' (ור"ל שגם בחי' אדם שעל דמות הכסא שבו ש' הוי' עכ"ז אינו ערוך לעצמות אור א"ס ממש, שנא' בו כי לא אדם הוא, ולאו מכל מדות אלין איהו כלל. וכמ"ש מזה בת"א פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה ובלק"ת ע"פ טוב לחסות בהוי' מבטוח באדם, ועיין בביאור ע"פ ולא אבה, וז"ש שבחי' אדם לגבי עצמות אוא"ס אינו ערוך אפי' כטפה לגבי אוקיינוס כי עיקר בחי' אדם הוא בחכ' וכתי' והחכ' מאין תמצא. עיין בד"ה את שבתותי תשמרו ובת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו ובביאור ע"פ יביאו לבוש מל'. ולכן כדי שיהי' בחי' אדם צ"ל בחי' לחם וכמ"ש בד"ה ראשי המטות פ"ג, ובד"ה ששת ימים תאכל מצות דרוש השני פ"ב בפי' אכלו ריעים לעילא חו"ב דר"ל שכדי שיהי' בחי' ריעים שהם חו"ב צ"ל בחי' אכילה ובכדי שיהי' בחי' מדות צ"ל שתי' כו' ע"ש. ועיין בד"ה אני ישנה ולבי ער ספ"ג בענין פי' כאלו עשאוני) ונמשך ע"י אדם דלמטה, כי להיות הטעם

שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים: **פסחים נט, ב.**

ארי' דאכיל קרבנין: **ראה יומא כא, ב. זהר בהקדמה ו, ב. זח"ב רעח, א. זח"ג לב, ב. ריא, א. רכד, ב. רלה, א. רמא, א. ועוד.**

בד"ה אלה מסעי: **לקו"ת מסעי פח, ג.**

מובלע בתוך החיך חכלילי חיך הטועם אומר לי לי, וחך הוא חכ׳, ולהיות בחך האדם חכ׳ העליונה מבחי׳ אדם שלמעלה הרי עי״ז נעשית אכילה שלמעלה להוסיף כח כו׳ (ועיין בד״ה אכלוהו היום בת״א פ׳ בשלח, ובסידור בדרוש ג׳ סעודות דשבת שנק׳ סעודת דחק״ת סעודתא דז״א כו׳) והנה אכילת מזבח מפני ארי׳ ופני שור שהמלאכי׳ אוכלים ואריה דאכיל קרבנין אור י״ה אבל בחי׳ אדם דכליל כולא אינו אוכל אלא באכילת אדם התחתון אדם אתם שהצדיקים קרויים אדם ע״ש אדמה לעליון כו׳ עכת״ד. ומזה יובן ענין שהתורה נק׳ לחם לחמי ממש של בחי׳ אדם העליון שגדולה כחה להמשיך חיות ואור מא״ס ב״ה בבחי׳ אדם כו׳ שיומשך האור בחו״ב ובהמדות ועי״ז נמשך האור והגלוי למטה כו׳ ולכן ארז״ל ע״פ זאת התורה לעולה ולמנחה כו׳ שהתורה גדולה מכל הקרבנות שהן בחי׳ אכילת מזבח והתורה היא בחי׳ אכילת אדם כו׳. וזהו ענין עץ מאכל שממנו נמשך בחי׳ מאכל לבחי׳ אדם העליון. ואפ״ל שזהו פי׳ מהאוכל יצא מאכל. ר״ל מבחי׳ אדם שלמטה האוכל נמשך מזה מאכל לבחי׳ אדם העליון. ובזהר ויחי דר״מ סע״א פי׳ מהאוכל דא צדיק יצא מאכל לכנ״י ולבי״ע, וזהו צדיק אוכל לשובע נפשו יעו״ש. ועמ״ש סד״ה ואכלתם אכול גם מאכל גימ׳ הוי׳ אד׳ חיבור ב׳ השמות נק׳ ג״כ מאכל ע׳ במד״ר ויחי ע״פ מאשר שמנה לחמו. וא״כ י״ל פי׳ עץ מאכל שיהי׳ גורם יחוד הוי׳ אד׳.

וענין וערלתם ערלתו בגמ׳ פ׳ שמונה שרצים דק״ח ע״א מנין למילה שבאותו מקום נאמר כאן ערלתו ונאמר להלן ערלתו מה להלן במקום שעושה פרי כו׳ ה״ז בא ללמד ונמצא למד דכמו שהמילה באה להעביר הערלה ולגלות העטרה וע׳ במד״ר ס״פ לך ובת״א פ׳ לך, כמ״כ הוא ענין הערלה בעץ מאכל. ויש להקדים מ״ש בזהר ר״פ וישב דיצה״ר מקדים לבוא באדם קודם יצה״ט ועז״כ טוב ילד מסכן וחכם כו׳ וכ׳ הרמ״ז בא לתרץ תצא זאת מלפניו להקדים הרע ליצה״ט כו׳ ואמר לפי ששרשו מזמ״ל קדמאין דתהו שקדמו לעולם התיקון ע״ד קליפה קדמה לפרי. ועמ״ש בד״ה בשלח פרעה, וע׳ במד״ר ס״פ וישלח ס״פ פ״ג התבן והקש והמוץ מריבין זע״ז כו׳, וע׳ ע״פ לפתח חטאת רובץ, ע׳ בהז״ פ׳ פנחס בדרוש איילת השחר. ענין ג׳ שנים ערלים ג״ק ששרשם מהתהו כמו נחש שרף ועקרב, ומש״ש ג׳ שנים נה״י הנה בשל״ה דף י״ט ע״ב פי׳ עה״ח ת״ת ועה״ד יסוד. גם נק׳ ת״ת עשיר ויסוד נק׳ דל, גם מלך עומד נה״י ואגוסטוס יושב בחי׳ לידה נמשך מחג״ת למעלה מנה״י כו׳ בלק״ת סד״ה ראו כי ה׳ נתן לכם את השבת. ע׳ בבה״ז בשלח

ולכן ארז״ל : **ראה זח״ג פ, ב. קכא, ב. זח״א ק, א.**

סד״ה ואכלתם אכול : **לקו״ת צז ז, ד.**

בד״ה בשלח פרעה : תו״א **(וסה״מ תקס״ב) בשלח סא, א (ע׳ קמו).**

בענין תלת רוחין דכלילין בתלת הוה שקיען ע' בענין גיד הנשה ג"כ בנה"י ויגע בכף ירכו כו', וענין היניקה מיסוד פי' בשל"ה שם בשם הפרדס שער הצנורות פ"ד ב' נקבים יש בברית העליון כו', ומנקב המשפיע לכחות הטומאה נמשך השפע בג' שני ערלה כו'. עוי"ל עפמ"ש הרמ"ז פ' ויגש דר"ו שעה"ד טו"ר הוא ק"נ עד החזה שלה טוב ומהחזה ולמטה רע, וע"ש דמהחזה ולמעלה יש ו' מדרגות. א"כ י"ל ג' שני ערלה מהחזה ולמטה דק"נ כו'. ובמא"א אות ג' סעיף מ"ז ג' שני ערלה הם הג' קליפות ושנה הרביעית נוגה וצריך פדיון כי יש בה טוב ורע עכ"ל.

מכל הנ"ל יש להבין ענין ג' סעודות דשבת שנק' סעודתא דחק"ת וסעודתא דז"א ולכאורה איך הוא ולפי הנ"ל א"ש שזהו פי' אכילת אדם העליון אכלו ריעים כו', והעוה"ב אין בו אכילה צ"ל שאז גם בבחי' אדם דאצי' לא יהי' שייך אכילה הרוחני' כי ז"א יתעלה בא"א ובאתרי' לאו אורחי' למיכל.

פ׳ אמור

[לד״ה שור או כשב אוה״ת אמור ע׳ שכד שו״ה משפט — פנחס ברע״מ]

עמ״ש מענין שור ע״פ בכור שורו הדר לו בפ׳ הברכה. פנחס רנ״ג סע״א ברע״מ מאור עינים פ׳ האזינו. ויש לבאר ע״ד ולמקנהו עשה סוכות לבחי׳ זרע בהמה כו׳. אך איתא ברבות אמור פכ״ז משפט אדם ומשפט בהמה שוין וזהו ויעקב נסע סוכתה וע׳ בר״ח שער היראה פ״ב דמל׳ נק׳ סוכה וכתר נק׳ סוכה וזהו ב׳ בחי׳ סוכה הנ״ל דזרע אדם וזרע בהמה. מ״ש המא״ע שור צדיקים היינו שיוסף נק׳ שור והוא צדיק.

בקיץ תר״כ

וידבר ד׳ כו׳ מועדי הוי׳ כו׳ אלה הם מועדי, י״ל כפל לשון מועדי הוי׳ מועדי גם בפ׳ ציצית נאמר כן מצות הוי׳ ואח״כ כל מצותי. הנה הרמב״ן בהקדמתו לחומש כ׳ שכל הד׳ ספרים הראשונים שכתוב בכל פרשה וידבר ה׳ אל משה לאמר לא הקדב״ה הוא המספר המעשה זו ולא מרע״ה הוא

נוסח אחר

א״ח שבועות שנת תר״ד

וידבר ה׳ כו׳ אלה מועדי ה׳ כו׳ אלה הם מועדי וצ״ל כפל לשון מועדי ה׳ כו׳ מועדי, גם שינוי הלשון אינו מובן שבתחילה מיחס המועדים לשם ה׳ בלשון נסתר ולבסוף מסיים בלשון מדבר בעדו גם בפ׳ ציצית נאמר כן מצות ה׳ ואח״כ ועשיתם את כל מצותי קשה ג״כ כנ״ל, גם צ״ל אני ה׳ שמסיים

עמ״ש מענין שור: נעתק מבוך 1048 קב, ב.

וידבר ד׳ כו׳: נעתק מבוך 1208 פט, א. [והבא בפנים בתוך חצאי ריבוע — וכן הנו״א ניתוסף מבוך] 790 קיט, ב. נמצא ג״כ בבוך 73 קמג, א. 177 קל, ב (ובמפתח לשם נרשם מהרי״ל — וכנראה שזהו הנחתו). 369 קפו, א — וראה אוה״ת אמור ע׳ תתלז.

המספר הדברים הללו כי אם מרע"ה הוא המספר הדברים הל"ל כמו שנאמר בנביאים יחזקאל וירמיהו ויהי דבר ה' אלי לאמר, ואם הקב"ה הוא המספר ממשמע שנאמר וידבר ה' משמע שהנביא משרע"ה הוא המספר כי הל"ל ודברתי אל משה וא"כ מי המספר מה שדיבר ה' אל משה לבד במשנה תורה כמדבר בעד עצמו כמו ביחזקאל וירמיה כמ"ש ואתחנן אל ה' ואתפלל אל ה' ואומר רק תחלת משנה תורה פסוק ראשון אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל כו' הוא ג"כ כמו ד' ספרים הראשונים כשלישי המדבר, גם י"ל למה לא נתנה התורה כמו חוקי דינים ומשפטים שיאמר הלכות שבת והלכות ציצית ותפלין וכה"ג ונכתבה ונאמרה הכל דרך סיפור מעשה וידבר ה' אל משה כו' שהכוונה היא הסיפור מה שדיבר ה' אל משה ומה שדיבר משה אל ה' לבד פ' משפטים נאמרה בדרך חוקי דינים ואלה המשפטים אשר תשים כו', גם י"ל מה שמסיים סוף כל פרשה אני הוי' כי למשל באדם כשאין מכירין ויודעי' מי הוא כשאומר אני הוא אזי יודעי' בזה מי הוא אבל למעלה שם הוי' פירושו הי' הוה ויהי' כאחד ואני הוי' לא שניתי כו' ולית מחתב"כ וכש"כ אני הוא מהותו ועצמותו שלמעלה מבחי' שם הוי' כמ"ש אני הוי' הוא

נוסח אחר

בסוף הפ' דבשלמא באדם הידוע שמו אך אין מכירין ויודעין מי הוא כשיאמר אני הוא יודעין בזה מי הוא, אבל למעלה שם ה' פי' היה הוה ויהיה כאחד אני ה' לא שניתי כו' ולמחתב"כ וכ"ש אני הוא מהו"ע שלמעלה מבחי' שם ה' כמ"ש אני ה' הוא שמי כו' ודאי למחתב"כ וא"כ מהו שמסיים סוף פרשה אני ה' כו'. ולהבין כ"ז י"ל מאמר הרמב"ן בהקדמתו לפירושו על התורה כתב שכל הד' ספרים הראשונים מהתורה נאמר בם וידבר ה' אל משה לאמר והוקשה לו מי הוא המספר המעשה הזו לא הקב"ה ולא מרע"ה, כי אם משה רע"ה הוא המספר הדברים הללו הל"ל וידבר ה' אלי כמ"ש בנביאים יחזקאל וירמי' ויהי דבר ה' אלי, ואם הקב"ה הוא הוא המספר הל"ל ודברתי אל משה, וא"כ מי הוא המספר מה שדיבר ה' אל משה, לבד במשנה תורה נאמר כמדבר בעד עצמו כמו בנביאים יחזקאל וירמי' כמ"ש ואתחנן אל ה' ואתפלל אל ה', רק תחילת משנה תורה פסוק ראשון אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל כו' הוא ג"כ כשלישי המדבר, גם י"ל למה לא נתנה התורה כמו חוקי דינים ומשפטים שיאמר הלכות שבת והלכות ציצית ותפילין וכה"ג, ונכתבה ונאמרה

שם הוי': **ראה שו"ע אדה"ז רס"ה. ע"ח דרוש עגולים ויושר ענף א. שער היחוד והאמונה פ"ז.**

ולית מחתב"כ: **ת"ז בהקדמה (יז, א).**

שמי כו' ודאי לית מתב"כ וא"כ מהי הכוונה במה שסיים סוף פרשה אני הוי' כו' וי"ל מקודם ענין תורה ומצות כי פעם ארז"ל בירושלמי ע"פ וכל חפצים לא ישוו בה הפי' חפצי שמים וכל מצוותיה של תורה אינן כדאי נגד הלכה א' מהתורה, ובגמר' הקשו קראי אהדדי כתיב וכל חפצים כו' וכתיב וכל חפציך כו' משמע חפציך ולא חפצי שמים ומשני כאן במצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים כו' ועכ"פ מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים מבטלין מפני ת"ת ואינו מובן הלא ת"ת היא פירוש וביאור המצוה ויהי' הוא עוסק בפי' המצוה והמצוה עצמה תיעשה ע"י אחרים גם י"ל מפני מה המצות תלויות בזמן ומקום כמו מצות שבת שעה א' קודם השבת ואחר השבת מותר במלאכה

נוסח אחר

הכל דרך סיפור מעשה וידבר ה' אל משה כו' שהכוונה הוא הסיפור מה שדיבר ה' אל משה, לבד פ' משפטים נאמרה בדרך חוקי דינים, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם, ותירץ כי התורה קדמה לעולם אלפים שנה ונק' חכ' הקדומה ובלשון זה היתה כתובה לפניו ית' וניתנה לנו ע"י משה רבינו אשר העתיקה משם כמו סופר המעתיק מספר קדמון, ולהבין זאת י"ל מאמר רז"ל בירושלמי ע"פ וכל חפצים לא ישוו בה אפילו חפצי שמים וכל מצות ש"ת אינם כדאי נגד הלכה א' מהתורה, ובגמרא דידן הקשו קראי אהדדי כתיב וכל חפצים וכו' וכתיב וכל חפציך כו' משמע ולא חפצי שמים, ומשני כאן במצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים, ועכ"פ מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים מבטלין מפני ת"ת, ואינו מובן לכאורה הלא ת"ת הוא רק פירוש וביאור איך לעשות המצוה והעיקר הוא עשיית המצוה, ואפילו מה שנמנו וגמרו שתלמוד גדול אינו רק מפני שמביא לידי מעשה, ואיך אפשר שיהי' הוא עוסק בפירוש המצוה, והמצוה עצמה תיעשה ע"י אחרים, הלא מצוה בו יותר מבשלוחו, אך צ"ל ענין תומ"צ שמצינו שיש הבדל בין לימוד התורה לעשיית המצות, כי מצות תלויות בזמן ומקום כמו מצות שבת שעה א' קודם השבת ואחר השבת מותר במלאכה, וכן מצות מצה בז' ימי הפסח ומצות סוכה בסוכות הכל בזמן, וכן נתלבשו המצות במקום דוקא כמו כמה מצות התלויות בארץ כהקרבת קרבנות הוא דוקא במקום המקדש

התורה קדמה לעולם אלפים שנה: **ראה שוחר טוב צ, ד. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' תקיב.**

ארז"ל בירושלמי: **ראה ירושלמי פאה פ"א, ה"א. לקו"ת במדבר טו, ד.**

ובגמר' הקשו: **מו"ק ט, ב.**

שעה א' קודם השבת: **באוה"ת שם ע' תתלח: שרגע א' לפני יום השבת ורגע שלאחר יום השבת אינו כלום ולא יתחייב כלל העושה בו מלאכה, רק יום השבת דוקא הוא הציווי באיסור מלאכה ל"ט מלאכות כו'.**

וכן מצות מצה בז' ימי הפסח ומצות סוכה בסוכות הכל בזמן ומקום משא"כ מצות ת"ת אינה תלויה בזמן ומקום כלל כמארז"ל כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה כו' הגם שאין עתה בהמ"ק ומזבח כו' וכן כשלומד הלכות סוכה בחגה"פ מקיים מצות לימוד ת"ת רק שרז"ל אמרו ע"ז דבר בעתו מה טוב כו' הלכות הפסח בפסח כו' אבל מצות ת"ת אינה תלויה בזמן [ומקום] כלל וכמ"ש והגית בו יומם ולילה כו' והנה להבין כל הנ"ל הנה אמרו בזוהר רמ"ח פיקודין רמ"ח אברין דמלכא [שהם כלים להכיל בתוכן אוא"כ המשפיע בתוכן] ושרשן הוא בחי' ט"ס דז"א דאצי' כי טפ"ט פ"א ורת"ס ג"פ פ"א הן רמ"ג וה' חסדים המגדילין הוא רמ"ח וכמו למשל באדם כללות כל הרמ"ח אברים הוא ט' אברים תלת מוחין שבראש וב' ידים והגוף וב' רגלים ויסוד שהן ג' בחי' חב"ד חג"ת נה"י, והנה ט"ס דז"א שהן בחי' כלים דאצי' הם מקור ונשמה לעולמות בי"ע כידוע שלמ"ד כלים דז"א* הם מתלבשים בבי"ע פנימי' הכלים דז"א הן נשמה לעשר ספירו' דבריאה ואמצעית הכלים בחי' רוח לע"ס דיצירה וחיצוניות הכלים דז"א הן בחי' נפש לע"ס דעשי' ולכן המצות ששרשן בחי' רמ"ח אברים דמלכא בחי' כלים דאצילות כמ"ש נר מצוה ותורה אור כו' הם מלובשים בזמן ומקום שמתלבשים בבי"ע שהן תחת הזמן כו' כי יש בחי' זמן בעולמות רוחנים דבי"ע ג"כ כידוע שהמלאכים ביום אומרים קדוש ובלילה אומרים ברוך כו' כי שרש הזמן נמשך מבחי' מל' מלך ימלוך כו' בחי' מל' דאצי' מלכות כל עולמות דבי"ע, אבל התורה מחכמה עילאה נפקת ונק' בזוהר קדש מלה בגרמי' פי' קדש שהוא מובדל מגדר העולמות כלל כי העולמות שרשן מבחי' מדות עליונות ששת ימי המעשה כו' שמדת החסד והגבורה שייך ומקור לעולמות ונבראים כי אם אין עולם על מי יומשך ויושפע החסד כו' משא"כ ח"ע אנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו' אלו לא ברא העולמות שייך ג"כ לומר אנת חכים כו' וכמש"כ בתורה ואהי' אצלו אמון כו' ה' קנני ראשית דרכו כו' וארז"ל אלפים שנה קדמה לעולם ונק' תורה הקדומה, וענין מהו חכמה ותורה* הקדומה הכלולה במאציל אור א"ס ב"ה היא החכ' איך ובאיזה אופן יהי' גילוי אוא"ס בעולמות

כל העוסק בתורת עולה: **ראה שו"ע אדה"ז מהדו"ת ס"א, ס"ט. מנחות בסופה.**
שרז"ל אמרו ע"ז: **ראה סנהדרין קא, א.**
אמרו בזהר: **נסמן בע' אילא.**
כידוע שלמ"ד כלים: **ראה ע"ח שער השמות.**
דז"א: **בבוך 790 דאצי'.**
כידוע שהמלאכים: **ראה שוחר טוב יט, ג.**
התורה מחכמה עילאה נפקת: **ראה זח"ב קכא, א. פה, א. זח"ג פא, א.**
קדש מלה בגרמי': **זח"ג צד, ב.**
אנת חכים: **ראה ת"ז בהקדמה (יז, ב).**
וענין . . ותורה: **שם ומהו ענין תורה.**

שיתהוו עולמות בע"ג ואעפ"כ יומשך ויאיר בהם גילוי אא"ס שבלי גבול וגזרה חכמתו ית' כשיעשו המצות כך וכך כמו ע"י הטלית והציצית יומשך בחי' מקיף דסוכ"ע ול"ב נתיבות חכ' עילאה וע"י מצות תפילין ד' מוחין עליוני' המשכת אוא"ס בעולמות וכן ע"י קיום מצות ל"ת יודחה ויעבור הרע המונע ומסתיר על גילוי אוא"ס בעולמות כי המצות הן בחי' כלים ורמ"ח אברים דמלכא כמ"ש נר מצוה והתורה אור היא יומשך * בחי' חכמה עילאה הקדומה הכלולה במאצילה שגזרה אומר כשיעשו המצות כך וכך יומשך ויאיר אוא"ס בהכלים דמצות וכמ"ש ואהי' אצלו אמון הכוונה * ע"פ הלוח וקו המדה כו' שמודד לכל א' * אורות וכלים דאצי' ע"פ הח"ע דתורה והוא ענין כללות הפסוק [וידבר ה' אל משה לאמר פי' בזה הפ' כתוב ומבואר סדר והמשכת גילוי אוא"ס בעולמות] כשיעשו המצות כפי הכתוב בפרשה והיינו וידבר הוי' [שם ה'] הוא שם המיוחד ושם העצם הוא גילוי אוא"ס ואעפ"כ הוא רק הארה מא"ס ב"ה כמ"ש [אני ה' הוא שמי כו' שם והארה כו' אל משה הוא בחי' חכ' כח מ"ה כמ"ש] ונחנו מ"ה או בחי' בינה דאצי' כי מרע"ה זכה לבינה דבר אל בנ"י [ישראל הוא בחי' חג"ת דאצי' ובנ"י] הוא בחי' נו"ה [גם להם יהי' נמשך אור ה', פי' ע"ד העבודה אף מי שאינו עובד את ה' באהבה כ"א בבחי' נצחון ואתכפיא שהוא בחי' נצח, או שהוא עובד את ה' בבחי' הוד שהוא בחי' הודאה למטה מן הדעת, גם להם יהי' נמשך אור ה'] כמ"ש וכל בניך לימודי ה' וכל השפעה ע"י נו"ה כליות יועצות איך להשפיע * ובנ"י הם לימודי הוי' שמקבלים הגילוי והלימוד דשם הוי' לאמר דיבור הוא בחי' המל' מקור הגילוי אוא"ס לעולמות בי"ע וכללות הפסוק הכוונה שע"י קיום כל מצוה נמשך גילוי אוא"ס בעולמות וידבר הוי' אל משה לאמר, אך מי המספר * הדברים הללו הוא לא שם הוי' ולא משרע"ה רק המספר הוא עצמיות המאציל חכמה הקדומה הכלולה במאציל וכנודע בפי' עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד שבחי' שמו הגדול הוא למעלה משם הוי' כי שם הוי' יו"ד חכ' וה' בינה כו' ושמו הגדול הוא בחי' אוא"ס הכלול במהו"ע ית' והוא המספר כשיעשו המצות כך יומשך וידבר הוי' כו' או כנודע שיש ב'

היא יומשך: **שם הוא.**

הכוונה: **שם כו' כמו אומן הבונה.**

א': **שם ליתא.**

שם המיוחד: **סוטה לח, א. הנסמן בלקו"ש חי"ב ע' 15.**

ושם העצם: **פרדס שי"ט. ש"כ, פ"א. פלח הרמון — לרמ"ע מפאנו — שער ד' פ"ב. של"ה ג, א ואילך. אבן עזרא שמות ג, טז. מו"נ ח"א פס"א ואילך. עיקרים מאמר ב' פכ"ח.**

חכ' כח מ"ה: **זח"ג כח, א. לד, א.**

וכל . . להשפיע: **שם ליתא.**

המספר: **שם המשפיע.**

עד שלא נבה"ע: **נסמן בע' תתקצ.**

יו"ד חכ' וה' בינה: **ת"ז בהקדמה ו, ב.**

שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו שם הוי' דלתתא הוא מקור כל הוויות שמאיר ונמשך בעולמות ושם הוי' דלעילא הוא בחי' שם הוי' כמו שעלה ברצונו להאציל כו' ושם הוי' דלעילא הוא המספר שע"י קיום התומ"צ יהי' המשכת וגילוי אוא"ס בעולמות וידבר הוי' כו' ובזה יובן מה שמסיים סוף הפרשה אני הוי' כי אני אותיות אין הוא בחי' אוא"ס ב"ה כתר עליון כמ"ש והחכ' מאין תמצא שחכמה עילאה היא בחי' יש מאין מבחי' כתר עליון וע"י קיום המצות פי' שיתאחד ויתחבר מהו"ע בחי' אני עם הוי' כולא חד וכנודע שע"י קיום המצות מקדשי שמך ממשיכים מבחי' אתה קדוש לשמך קדוש תוספות אורות מבחי' מהו"ע ית' לבחי' שמו ית' כי מצוה לשון צוותא וחיבור והו"ע אני הוי' שיהי' כולא חד. ובזה יתורץ הקושי' השנייה למה לא נתנה התורה כמו חוקי דינים ונכתבה ונאמרה בדרך סיפור מעשה וידבר הוי' אל משה כו' והוא כמ"ש ברמב"ן בהקדמה שמרע"ה כתב התורה כמו סופר המעתיק מספר קדמון כמו שהיא התורה קדומה כלולה במאצילה ית' כך ניתנה למטה ושם אין שייך לומר כמצווה לנוכח שיעשו כך רק שם כתוב מה שגזרה חכמתו ית' שע"י קיום המצות יומשך גילוי אא"ס וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל כו' וכנזכר לעיל ובזה יובן ג"כ מאמר רז"ל בירושלמי כל מצותיה של תורה אין כדאי נגד הלכה א' של תורה ובגמ' שלנו מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים מבטלין מפני ת"ת כי קדמה גבהה מעלתה של תורה על מעלת המצות וכמ"ש לעיל ששרש הרמ"ח מ"ע רמ"ח אברי' דמלכא בחי' כלים דאצי' המתלבשים בבי"ע שהן בחי' כלים להשראת אא"ס ב"ה אבל התורה אור היא בחי' המשכת אוא"ס ב"ה [ממש] ח"ע הקדומה הכלולה באמציל ית' והעיקר הוא ההמשכת אוא"ס ב"ה שהוא ע"י לימוד התורה דוקא ולכן מצוה שאפשר לעשותה ע"י אחרים מבטלין מפני ת"ת כי העיקר הוא המשכת אוא"ס בהמצוה שהוא ע"י התורה דוקא *. כמו"כ יובן הקושי' למה המצות תלוים בזמן ומקום דוקא משא"כ לימודי התורה אינה תלויה בזמן [ומקום] כלל כמ"ש לעיל ששרש המצות רמ"ח אברים דמלכא בחי' כלים דאצי' שמתלבשים בבי"ע בזמן ומקום משא"כ התורה היא ח"ע הקדומה הכלולה במאצילה ית' שלמעלה מעלה מבחי' מקום וזמן כלל ולכן כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב כו' הגם שאין עתה בהמ"ק ומזבח כו' ולכן נאמר בה והגית יומם ולילה כו' שאינו רשאי להפסיק אפילו רגע כי ע"י למוד התורה הוא בחי' התחברות והמשכת עצמות המאציל עם העולמות והנבראים וכמש"ל בפי' אני הוי' כו' שצ"ל תמיד בלי הפסק אפי' רגע א'.

ב' שמות הוי' ופסיק טעמא: זח"ב קלח, א.
אני אותיות אין: ראה פרדס ש"ג, פ"א. ועוד. ע"ח שער עקודים פ"ג.
ולכן מצוה . . דוקא: שם ליתא.

ועתה יובן ענין מועדי הוי' ואח"כ נאמר אלה הם מועדי כי מועדי לשון יעוד וחיבור ופי' מועדי הוי' הוא היעוד וחיבור גילוי* שם הוי' בעולמות כי בריאת העולמות הוא מבחי' מדות עליונות ששת ימים עשה ה' את השמים כו' והוא בחי' ו"ה דשם הוי' מדות עליונות ודבור עליון כו' אבל היו"ט נק' מקראי קודש ופי' בזהר זמינין מקדש עילאה וכמש"ל בפי' קדש מלה בגרמי' שהיא בחי' אוא"ס שמובדל מגדר עולמות והגם שהיו"ט תלוים* בימי החול עכ"ז נמשך בהם הארת אוא"ס ב"ה קדש עילאה והוא בחי' גילוי י"ה דשם הוי' ולכן נק' מועדי הוי' בחי' גילוי והתחברות שם הוי' בעולמות ולכן חה"פ וכן חגה"ס הוא בחמשה עשר לחודש בחי' גילוי י"ה דשם הוי' וגם חה"ש היא עצרת של פסח יום החמשים כמ"ש תספרו חמשים יום שער הנון דבינה בחי' כתר כו' ואח"כ נאמר אלה [הם] מועדי פי' מה שהם מועדי הוי' גילוי והתחברות שם הוי' בעולמות הכח לזה מפני ששרשן מועדי היא בחי' חג"ת דאריך ועתיק מדות שבכתר שהוא בחי' התחברות עצמות המאציל עם שם הוי' וכמש"ל בפי' אני הוי' בחי' התחברות מהו"ע ית' אני אותיות אין דכתד עם שם הוי' ואני הוי' כולא חד וכמ"ש בסי'* בפי' הפסוק בית יעקב לכו ונלכה באור הוי' באור הנמשך ומאיר בשם הוי' מבחי' מהו"ע ית' וכן נאמר במצות ציצית וזכרתם את כל מצות הוי' כו' פי' לשון צוותא וחיבור וגילוי שם הוי' בעולמות ואח"כ נאמר למען תזכרו כו' כל מצותי שהוא הצוותא וחיבור מהו"ע ית' עם שם הוי' וכמש"ל שע"י קיום המצות ממשיכים מקדשי שמך* מבחי' אתה קדוש לשמך קדוש והוא הצוותא וחיבור תוספות אורות מבחי' מהו"ע ית' בשם הוי' ועי"ז נמשך מצות הוי' שהגילוי* משם הוי' בעולמות וכן עד"ז נאמר כאן תחילה מועדי הוי' שע"י היו"ט הוא יעוד וחיבור גילוי שם הוי' בעולמות והכח לזה מפני שבשרשן הם מועדי היא בחי' היעוד והחיבור עצמות המאציל בשם הוי' דאצילות* ואני הוי' כולא חד.

ועתה יש להבין ענין משנה תורה וההפרש שבין ד' ספרים הראשונים למ"ת ובלק"ת [בד"ה] וידבר אלקים את כל הדברים האלה כו' דחגה"ש* מלת האלה היא היראה* הנראה ונגלה באתגליא ולכך מ"ת מתחלת אלה הדברים כו'

גילוי : **שם ליתא.**
ופי' בזהר : **ראה זח"ג צג, ב.**
תלוים : **שם חלים.**
בסי' : **שם במ"א — תו"א שמות ג, ג.**
מקדשי שמך : **שם ליתא.**
שהגילוי : **שם הגילוי.**
דאצילות : **שם ליתא.**
ובלקו"ת : **במדבר טו, ד.**
חגה"ש : **שם דמ"ש.**
היא היראה : **שם הוא הוראה על [ובלקו"ת במדבר שם נוסף דברן.**
מ"ת : **משנה תורה.**

משא"כ ספרים הראשונים וידבר הוי' כו' משה לבדו שמע וכל ישראל לא שמעו ולכן נק' מ"ת מלשון משנה למלך שאינו בבחי' התורה עצמה שנאמר בה וידבר הוי' אלא היא הגילוי התורה אשר דיבר משה אל כל ישראל כו' ע"ש, ובהביאור שם מ"ת מלשון משנה למלך גילוי כתר מל' משא"כ ספרים הראשונים וידבר הוי' כו' בז"א בחי' העלם כו', ובפע"ח שער הלולב פ"ד יסוד ומל' אינם רק האורות וחיותן* מן הארת הראשונות יסוד חותם עליון שכל האורות נכללות ונחתמים בו וכן בחי' המל' [הוא מן הארת החותם הראשון שהוא יסוד ממנו נחתם חותם שני במל' וז"ס] חותם בתוך חותם ועד"מ חותם הטבעת הנבקע* בשעוה כשמשימין עלי' דיו וחותמין בנייר עי"ש ובסוף פ' הנ"ל והיא סוד משנה תורה שכופל כל הדינין שנזכרו בד"ס הראשונים כי התורה היא הז"א וכשנחתם במל' אז נק' מ"ת ולכן קורין מ"ת בליל הוש"ר ע"ש, וענין מה שבחי' יסוד [ו]מל' היא הארת וחותם מן האורות הראשונות יובן עם הדרוש דל"ג בעומר שבסידור שעצמיות המדות היא* חמשה חג"ת ונ"ה* ויסוד ומל' היא גילוי השפעה לזולתו ולכן בספירות הוד שבהוד היא סיום וסוף עצמיות המדות יש* פרסא מפסיק והוא ע"ד הנ"ל כו' ע"ש, וענין מה שבמ"ת כופל כל הדינין ולכן נקרא משנה מלשון ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כו' יובן כמש"כ במ"א בפי' ועל תורתך שלמדתנו שנמשך למטה בעולמות בי"ע והיא מ"ת בחי' מל' דאצי' מקור הגילוי לבי"ע לכן כפל הדינין כו' ובזהר פ' פקודי דרנ"ז פי' מ"ת היא רזא דא אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני דא קה"ק דכד עאל ההיא נהר דנגיד ונפיק בההיא בית קה"ק כתיב תלמדני ודא רזא דאקרי' מ"ת כו', ולהבין כל הנ"ל יש להקדים מה שכתוב בע"ח שער מ"ז שער סדר אבי"ע פרק ג' בשם ר' גדלי' וז"ל כדי שהאור יוכל להאיר בכל האצילות צריך שיתלבש עצמות תוך החכ' ואחר התלבשותו בחכ' אז מתפשט בכל האצי' ומלבוש זה לבדו יוכל כל האצילות לקבל מן הא"ס וז"ס כולם בחכ"ע אבל כדי להאיר בבריאה צריך שגם החכ' תתלבש בבינה וע"י ב' אלו שאוא"ס מתלבש בתוכו אזי הוא מאיר בבריאה וז"ס המסך שבין אצילות לבריאה כי נמשך מסך זה מבינה אשר בה מתלבש החכ' להאיר בבריאה כו' ואמנם כדי שתבין יותר ד(א)[ע] כי הלא הכתוב אומר כולם בחכ' עשית כו' וסוד החכ' זו כי גבוה מעל גבוה וכמה עולמות יש למעלה מאצילות (כוונתו חכ' דא"ק) שם בתוכו מתלבש הא"ס ומאיר באצילות כי לא תחשוב

ובהביאור שם: **יז, ג.**
האורות וחיותן: **שם הארת וחותם.**
הנבקע: **שם הנחקק.**
היא: **שם הם.**
ונ"ה: **שם ונו"ה.**
יש: **שם ויש.**

שהיא החכ' דאצי' עצמה אבל כשרצה להאיר בבריאה מתלבש ג"כ בבינה דאצילות וע"י הבינה מאיר בבריאה ולכן בעשר ספירות דבריאה לאו איהו וגרמוהי חד בהון הגם שבאצילות ז"א ומל' סוף כל האצי' שלמטה מבינה דאצילות ומקבלין ממנה איהו וגרמוהי חד כו' שם באצילות לא הועיל הבינה רק למעבר לבד אל האוא"ס המלובש תוך החכ' עליונה הנ"ל ולא נעשית הבינה מסך מלהאיר לז"א ומל' אמנם בבריאה מתלבש הא"ס לבוש אחר בבינה דאצי' וזאת הבינה נעשית מסך סתים ומלבוש גמור אשר ע"י מקבלים י"ס דבריאה ע"כ תוכן המכוון מפרק ע"ח הנ"ל, היוצא מזה שבאצילות מאיר חכ' דא"ק בחכמה דאצילות וכל העשר ספירות דאצילות מקבלים ע"י החכ' דאצי' ולכן הוא וגרמוהי חד בהון ולא הועילה הבינה רק למעבר לבד משא"כ בבריאה מתלבש א"ס ב"ה ע"י הבינה ובינה מקננא בכורסיא ולכן לאו איהו וגרמוהי חד בי"ס דבריאה, ולכאורה אינו מובן הלא חכ' ובינה תרין רעין דלא מתפרשין ולמה כשמאיר אוא"ס ע"י החכ' היא בחי' אצילות שהיא אלקות וכשמאיר ע"י הבינה היא בחי' בריאה שעולם הבריאה ואצי' נקרא יש מאין ואין ערוך כלל ויובן זה עם מש"כ בדרוש חגה"פ בלק"ת בד"ה להבין מה שכתוב בהגדה מצה זו כו' והענין ההפרש בין בחי' יו"ט שהיא מוחין דאימא לבחי' שבת שהיא מוחין דאבא שבחי' מוחין דאימא היא סדר ההשתלשלות עילה ועלול ולכן שייך שמחה מה שאין כן שבת מוחין דאבא הגילוי * למעלה מסדר ההשתל' והגילוי מבחי' קמי' כחשיכה וכאורה שוין ולכן אפילו כתר עליון דאיהו אור צח כו' אוכם הוא ע"ש ולכן נמשך מזה ביטול ההשגה ולכאורה ג"כ אינו מובן הלא בשבת מוחין דאבא ולמה הגילוי למעלה מסדר ההשתל' עד שאפילו כתר עליון אוכם כו' אלא הטעם הוא כמש"כ לעיל בע"ח שבחכמה דאצילות מאיר חכ' דא"ק וכמ"ש בע"ח בכמה מקומות שפנימיות אבא היא פנימיות עתיק כו' ומובן יותר ע"ד מה שנתבאר בדרוש ששים המה מלכות כו' בלק"ת בשה"ש ע"פ ומעין מבית ה' יצא והשקה את כל * נחל השטים הנאמר על לע"ל [כי] כתיב ונהר יוצא מעדן כו' ומשם יפרד כו' פי' שסדר ההשתל' העולמות נמשך מבחי' ונהר היא בחי' בינה דאצילות הגם שבאצילות היא עדיין בחי' יחיד וביטול כמש"כ לך הוי' הגדולה והגבורה וחיוהי וגרמוהי חד בהון מפני שהנהר בחי' בינה דאצילות יוצאין ומקבל מבחי' עדן חכמה עילאה עכ"ז לאחר שנמשך הנהר (מ)[ב]בחי' גן מל' דאצילות ומתפשט ומתלבש למטה בבי"ע נעשה ומשם יפרד להתהוות

חכ' ובינה תרין ריעין: **ראה זח"ג ד, א. אוה"ת נצבים ע' א'רכב.**

הגילוי: **שם העלי'.**

וכמ"ש בע"ח: **נסמן בע' א'סח.**

כל: **שם ליתא.**

ונהר . . בינה: **זח"ב קכג, ב.**

נבראים בע"ג עלמין דפרודא אבל לע"ל ומעין יצא מבית ה' כו' שבחי' עדן וחכ' עילאה יתגלה ויומשך למטה והשקה את נחל השטים לשון שטות שלא יהי' עוד ומשם יפרד ויהי' גילוי אוא"ס למטה ע"ש באורך, והטעם לזה הוא כמש"ל שבחכ' עילאה דאצי' מאיר חכ' דא"ק ולא הועילה הבינה רק למעבר לבד משא"כ כשמקור ההמשכה היא מבחי' בינה דאצי' וממנה נעשית המסך בין אצי' לבריאה ונמשך מזה סדר ההשתל' ומשם יפרד כו' וכמש"כ בהג"ה בדרוש הנ"ל בלק"ת עיין שם.

ועתה יובן ענין ההפרש בין ד' ספרים הראשונים למ"ת והוא כמארז"ל ספ"ד דמגילה שמ"ת משה מפי עצמו אמרן וכתב התוספ' וברוה"ק משא"כ שבתורת* כהנים מפי הגבורה אמרן ונעשה שליח לומר כך אמר לי הקב"ה כו' כדפי' רש"י שם והענין כמש"ל משנה תורה מלשון משנה למלך גילוי כתר מל' מקור הגילוי לבי"ע וכמש"כ בזהר שבחי' מ"ת היא בחי' נהר דנגיד ונפיק מבקה"ק שהיא בחי' יסוד ומל' דאצי' שנעשה כח"ב לבריאה ע"י המסך שבין אצי' לבריאה הנמשך מבחי' בינה דאצי' שבינה מקננא בכורסיא ונעשית ממנה מסך סתים ומלבוש גמור אשר ע"י מקבלין ע"ס דבריאה כנ"ל בע"ח ולכן אמרז"ל משה מפי עצמו אמרן פי' מפני שמשרע"ה זכה לבינה והיא הלבוש המעלמת ומסתרת על האור אוא"ס ב"ה והיא מקור להתהוות עולמות בי"ע עלמין דפרודא ולאו איהו וגרמוהי חד כו' כבאצי' ולכן נקרא מפי עצמו כו' הגם שברוה"ק כי באמת הבינה מקבלת ג"כ ההמשכה מאוא"ס ב"ה אך הגילוי למ(ש)[ט]ה הוא ע"י המסך שנשתנה האור ואין הגילוי כמו באצי' ובגמ' סנהדרין דק"ב פ"ו* פי' משנה תורה לשון שינוי כתב העשוי להשתנות והו"ע שע"י המסך מאיר האור בשינוי המהות אור של תולדה כו' משא"כ ד' ספרים הראשונים מפי הגבורה נאמרו והיא בחי' חכ' עילאה הקדומה הכלולה במאציל בחי' חכ' דא"ק כמו שהיא מאירה בחכ"ע דאצי' ומרע"ה נעשה שליח לאמר כך אמר לי הקב"ה שהוא ענין כמו שהבינה דאצי' לא הועילה באצי' רק למעבר לבד ולכן בכל הע"ס דאצילות אפילו בבחי' מל' סוף האצי' איהו וגרמוהי חד בהון וכך משרע"ה שנעשה שליח לאמר מפי הגבורה אינו מסתיר כלל והגילוי הוא כמו שהוא באצילות ויובן זה עפ"י מ"ש בפע"ח שעהק"ש פ"א שיחוד או"א חיצוניות לצורך חיות העולמות שורש המשכתן ממוחין או"א עצמה אבל יחוד פנימי' דאו"א שע"י העלאת מ"ן דק"ש למסור נפשו באחד לצורך להוציא נשמות חדשות צריך שיקבלו אור חדש מלמעלה מעלה מאריך ועתיק עד א"ס ב"ה, ויש

ספ"ד דמגילה: לא, ב. ולהעיר מפסקי דינים לכ"ק אדמו"ר הצ"צ חדושים על הרמב"ם פי"ג, ה"ו [שמג, ד].

שבתורת: אוצ"ל: קללות שבתורת.

פ"ו: שם ליתא.

להבין איך השפעת חיות אלקות לצורך חיות העולמות נמשך ממוחין או"א עצמה הלא חו"ב מקבלים ג"כ השפעה והמשכה מאור א"ס ב"ה כמ"ש ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית והחכ' מאין תמצא אלא הפירוש כמ"ש לעיל מפני שמתלבש ומתעלם אא"ס בלבוש דחב"ד עד שנק' ממוחי או"א עצמן מה שאין כן ע"י העלאת מ"ן דק"ש למסור נפשו באחד שממשיכים או"ח ממהו"ע ית' הגם שהגילוי וההמשכה ג"כ דרך מעבר חו"ב הוא דרך מעבר לבד ועיקרא נק' גילוי האא"ס או"ח ממש ועד"ז יובן ההפרש בין משה מפי עצמו אמרן וברוה"ק שמקבל ג"כ ההמשכה מאוא"ס הוא ע"י הבינה דאצי' שממנה נמשך המסך בין אצי' לבריאה והוא ענין משנה תורה ובין ד' ספרים הראשונים שמפי הגבורה אמרן וידבר ה' כו' ומשרע"ה נעשה שליח שאינו אלא דרך מעביר כו' ודוגמא לזה בענין המלאך שבשעה שאינו שליח הרי יאמר קדוש ק"ק ד' צבאות כו' כלומר ששם הוי' קדוש ומובדל ואינו מושג כלל וכשהמלאך הוא שליח מצינו שהמלאך עצמו נק' שם הוי' כמש"כ ויקרא מלאך ד' צבאות אל אברהם בי נשבעתי נאום ה' כו' והטעם כשהוא שליח אינו מהות בפ"ע כלל רק שם הוי' הוא הדובר בו כו' והוא ענין דרך מעבר וכמש"כ כ"ז בביאור שני דיוקנתי בלק"ת בשה"ש בהגה"ה.

ועתה יש להבין מה שהתחלת משנה תורה פסוק ראשון אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל הוא נאמר כמו ד' ספרים הראשונים שאין מבואר מי המספר זאת והוא כשלישי המדבר כי מ"ת היא בחי' גבוה כמארז"ל במד"ר פ' בראשית פ"ו ע"פ וידום השמש וירח כו' יהושע נטל ספר משנה תורה והראה לגלגל חמה ואמר לו כשם שלא דמיתי מזה כך את[ה](ם) דום מלפני מיד וידום השמש כו' וי"ל למה נטל משנה תורה יותר מד' ספרים הראשונים והנה בלק"ת בד"ה וידבר אלקים כו' דעה"ד הנ"ל שמ"ת וכן תורה שבע"פ היא בחי' א' שבתורה שבע"פ היא ג"כ בחי' אתגליא גילוי תשב"כ וביאור המצות שהן בהעלם בתשב"כ ועל כן כל בחי' אתגליא הן מ"ת והן תשבע"פ נכלל בעשרת הדברות במילת האלה שהיא בחי' אתגליא וידבר אלקים את כל הדברים האלה כו' והנה ארז"ל ערבים עלי ד"ס יותר מיינה של תורה פי' כמבואר בספר יצירה בשלשה דברים ברא הקב"ה את עולמו בסופר וספר וסיפור ספר היא בחי' בינה אותיות המחשבה וסיפור הוא דיבור דבר ה' בע"מ שמקבל מבחי' הספר שהוא בינה שהרי בלתי מח' א"א לדבר וסופר הוא בחי' חכ"ע וכת"ע כמש"כ אי' סופר כו' שבחי' סופר המשפיע לספר שהיא בינה היא אין* שאינו מושג כלל כנודע שבחי' א' אותיות פלא כתר עליון

ערבים עלי ד"ס: **ראה ע"ז לה, א וברש"י שם.**

בספר יצירה: **ראה בתחלתו.**

היא אין: **שם הוא איה.**

א' אותיות פלא: **ראה ת"ז ת"ע (קלה, א) הקדמת הראב"ד לספר יצירה (ירושלים תשכ"ב) יא, א נתיב הא'.**

שמאיר בי"ה דשם הוי' והוא בחי' אי' מקום כבודו כו' והנה תושב"כ נק' ספר התורה בחי' בינה לכן כל אותיות של תורה מנויות לבל יעדיף ויחסר וכל אות צ"ל בדמותו ותבניתו והנגיעה פוסלת בתושב"כ ותושבע"פ נקרא דברי סופרים ששרשו מבחי' סופר שלמעלה מבחי' ספר, והטעם כי גילוי רצה"ע איך לעשות המצות הוא בגילוי בתושבע"פ ומתשב"כ אין אנו יודעין המצוה כמו לטוטפת בין עיניך כו' ובא ביאור ע"ז בתושבע"פ ד' בתים וד' פרשיות כו' והגם שתורה שבע"פ היא בחי' מל' תושבע"פ דאיהו מל' קרינן לה כו' אך נעוץ תחילתן בסופן וכתר עליון איהו כתר מל' וכמו שהתהוות העולמות והנבראים יש מאין היא מבחי' מל' דוקא כמש"כ מלכותך מל' כ"ע כו' והתהוות יש מאין היא כח הא"ס ב"ה הכל יכול אלא מפני שנעוץ ת"ב דוקא וכתר עליון שהוא בחי' א"ס הוא מאיר בבחי' מל' דוקא ולכן תושבע"פ בחי' מלכות שנק' ד"ס שלמעלה מבחי' ספר וכמו"כ יובן בענין מ"ת שהיא בחי' גילוי כתר מלכות בעולמות בי"ע ע"י המסך והפרסא שבין אצי' לבריאה ושרש המסך והפרסא הוא למעלה מזו"נ דאצי' כמש"כ בלק"ת בביאור השמים כסאי ששרש החשמל והפרסא מבחי' כתר וכענין משלי שלמה ששרש המשל גבוה יותר מהנמשל כו' וביאור זה לענין התוכחה שבמ"ת יובן מהדרוש שבת"א פ' בא ע"פ בעצם היום הזה יצאו כל צבאות הוי' כו' במה שהנביאים הי' נבואתם בשם הוי' צבאות ובכל התורה לא נזכר שם הוי' צבאות כי פי' צבאות הוא חיילות גודד' נשמות ומלאכים דבי"ע שהן נבראים כמארז"ל אות הוא בצבא שלו ושם צבאות הוא מז' שמות שאינם נמחקים שהן בחי' אלקו' ואין צבאות מורה על נבראים מחודשים מאין ליש וגם מורה על בחי' אלקו' [ית'] אלא הפי' הוי' צבאות היא המשכת והתלבשות אוא"ס ב"ה בכלים נשמות ומלאכים דבי"ע עד דאיהו וגרמוהי חד כו' כמו התלבשות האוא"ס בכלים דע"ס דאצילות דאיהו וגרמוהי חד בהון והוא המדע כו' כך מתייחד הא"ס בכלים דבי"ע ע"ד שיהי' נק' האוא"ס המלובש בהם בשם צבאות שהוא [שם] התואר שהוא עצ' בחי' הצבאות כענין איהו וגרמוהי חד באצילות והוצרכו הנביאים לשם זה, כי משרע"ה זכה שתינתן התורה ע"י כמו שהיא באצילות בהתלבשות אוא"ס בכלים דז"א דאצילות ומשם נמשך התורה כי עיקר נבואתו הי' באצי' רק דרך מעביר נמשך ע"י בי"ע בפי' משרע"ה וקיימו ישראל התורה אבל בימי הנביאים שאפי' שלא הי' ישראל עושין רש"מ והתורה כמו שהיא באצי' נשגבה מהם והיתה התורה בפ"ע והאדם בפ"ע ולזה

כמ"ש בלק"ת: ראה שה"ש נא, א.

אות הוא בצבא שלו: חגיגה טז, רע"א (לפי גי' העין יעקב). תקוני זהר בהקדמה יב, ב. אבן עזרא שמות ג, טו.

ושם צבאות הוא מז' שמות: רמב"ם הל' יסודי התורה פ"ו, ה"ב.

דאיהו וגרמוהי חד: תקוני זהר בהקדמה ג. סע"ב.

הוצרכו הנביאים להמשיך שיהי' ג"כ התלבשות אוא"ס בכלים דבי"ע ע"ד שמתייחד בכלים דאצי' ולאחר שהמשיכו הנביאים בחי' זו הוי' צבאות אזי הוכיחו את ישראל בשם זה כי מבחי' זו שבבי"ע נמשך דבר הוי' בפי הנביא ולא דומה לשאר מוכיח שהיא תוכחת הנב' וזו תוכחת הבורא ית' שדבר הוי' שבפי הנביא היא המוכיחו והכח לזה להמשיך אא"ס שיתיחד בכלים דבי"ע ע"ד יחודו באצי' פתחה חנה תחלה למקרא להקב"ה הוי' צבאות מפני שכתוב ותתפלל חנה על הוי' הי' למעלה מבחי' שם הוי' שמאיר באצי' והוא בחי' סוכ"ע ששם כחשיכה כאורה שווין השוה ומשווה קטן וגדול יוכל להשפיל את עצמו למטה בבי"ע להיות מתיחד אוא"ס בכלים דבי"ע כמו באצילות ועד"ז יובן ענין התוכחה שבמ"ת גילוי כתר מל' הגילוי דבי"ע ששרשן גבוה מאצי' * משא"כ ספרים הראשונים וידבר הוי' הוא בז"א דאצי' בהעלם כו' ולכן יהושע כשאמר שמש בגבעון דום נטל ספר מ"ת והראה כו' ואעפ"כ בצד א' יש התדמות מ"ת לשאר נביאים שמדברים בצד עצמן וכמש"כ ואתחנן אל הוי' ואתפלל אל הוי' [כמו בירמי'] ויחזקאל ויהי דבר ה' אלי כו' רק התחלת מ"ת אלה הדברים אשר דבר משה אל בני ישראל כו' הוא כמו ד' ספרים הראשונים שלא נזכר מי המספר והמספר הוא עצמות המאציל כמשנת"ל כי גבהה מעלתה של מ"ת על מעלות שאר נביאים כמארז"ל כל הנביאים נתנבאו בכה ובאספקלריא שאינה מאירה ומשה רע"ה נתנבא בזה ובאספקלריא המאירה וכמ"ש במ"א ביאור זה שהי' בחי' בצלמינו כדמותינו הגם [שהמשיכו] הנביאים גילוי אוא"ס בבי"ע הגילוי הוא כדמותינו וכמ"ש וביד הנביאים אדמה ונק' מראה דמות כבוד ה' כו' והמשל מאספקלריא שאינה מאירה היא כמו שרואין במראה שפיגל בל"א שרואין רק הדמות ולא עצמיות מהות הדבר משא"כ משרע"ה נתנבא בזה בחי' בצלמינו אספקלריא המאירה גילוי מהות אוא"ס כמש"כ ותמונת ה' יביט כו' והתחלת מ"ת אלה הדברים הוא ג"כ כמו [זה הדבר] רק כשאומר ל' יחיד אומר זה הדבר וכשאומר לשון רבים הוא אלה הדברים כו'.

מאצי': שם מאד.
כל הנביאים: ראה ספרי ר"פ מטות.

מד"ר ס"פ פנחס, אבל המועדות הללו אינן בטלים לעולם ולא החדשים, למה שהן להקב"ה שנאמר אלה מועדי ה', וכן אלה הם מועדי, וכן וידבר משה את מועדי ה', ולכך אין עתידים ליבטל, ועליהם נאמר סמוכים לעד לעולם עשוים באמת וישר עכ"ל. ובמד"ר פ' בא פט"ו בתחילתה, דקכ"ט ע"ג אלה מועדי ה' מקראי קדש כו' לשעבר הי' בידי שנאמר עשה ירח למועדים, אבל מכאן ואילך הרי מסורה בידכם ברשותכם כו' עכ"ל, הרי מפרש מועדי הוי' שהם ממש מועדים לשמחה לשם הוי', ודוגמת שבת להוי' שנאמר כי בו שבת וינפש, עמ"ש בד"ה לבאר ענין יוה"כ ובענין ג' סעודות דשבת בסידור ועיין זהר ר"פ נח, ומ"ש בענין חצר הפנימי' כו' וביום השבת יפתח ומ"ש עפ"י הזהר אמור ד"ק בענין אימתי זיווגא דכנס"י במלכא קדישא כו' שבשבת נמשך הזיווג להיות המשכות נשמות חדשות ע"י שמאיר בז"א מוחין דאבא הנק' קדש כמו"כ יובן עד"ז בענין מועדי כו' וכמש"ל ע"פ דבר אל בנ"י ואמרת אליהם מועדי הוי' דפי' מועדי הוי' הוא היחוד עליון, והיינו ע"י שנמשכים בז"א מוחין דאימא ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו כו', וזהו שהביא המדרש ע"ז פסוק סמוכים לעד לעולם דקאי על יחוד זו"נ, כמ"ש בזח"א פ' בראשית דל"ה ע"א וע"כ יש בחי' ביו"ט מה שאינו בשבת שבשבת לא נזכר שמחה והיינו שהאור המאיר ביו"ט בא בבחי' גילוי יותר, ויובן זה ע"ד הנזכר בת"א ר"פ לך שיש בחי' בבינה מה שגבוה מהחכמה ע"ש בענין הוא דא עתיקא ומשם דוקא נמשך הכח שיבוא בגילוי גם למטה כו', וז"ל הזהר בראשית דל"ה ע"א סמוכים לעד לעולם דא דכר ונוק' וכמו * תושב"כ ותושבע"פ וכן שמים וארץ) דאינון סמוכים כחדא סמוכים עולם תתאה בעולם עילאה, רצ"ל * ע"ד עמוד אחד שעליו העולם עומד וצדיק שמו הוא יסוד הרי סמיכת עולם התחתון שהוא מ' הוא על יסוד ולכן נק' יסוד כמו היסוד שעליו עומד ונסמך הבנין) דעד לא אתתקן עולם דלתתא לא אתתקן ההוא עולם דקא אמרינן, ר"ל * השפע לא בא בעלמא דדכורא רק כדי שישפע משם בעלמא דנוק' כמובן מפסוק בעטרה שעטרה לו אמו ש' * עילאה שהוא בשביל ביום חתונתו דוקא וכמ"ש במד"ר משפטים ספ"ל בענין צדיק ונרשע ובענין כי קרובה ישועתי לבא וכמ"ש זכר ונקבה בראם, ואז דווקא ויברך אותם, וע' בגמ' פרק הבע"י דס"ב סע"ב, ועפי"ז יובן מה שנק' מועדי ה' שהוא ענין היחוד, ואזי דוקא נמשך אור א"ס בתוס' אור בשם הוי'

מד"ר ס"פ פנחס: **נעתק מבוך 539 קלב, א. נמצא ג"כ בבוך 790 ט, ב.**
לבאר ענין יוה"כ: **לקו"ת דרושים ליוה"כ סח, א.**
וכמש"ל ע"פ דבר: **כ"ה בהכ"י. וראה אוה"ת ויקרא ע' שכז.**
וכמו: **אוצ"ל (וכמו.**
רצ"ל: **אוצ"ל (רצ"ל.**
ר"ל: **בבוך 790 (ר"ל.**
ש': **שם ליתא.**

דז"א, וכמ"ש מזה ג"כ לעיל בפסוק דבר אל בנ"י סעיף ד') כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ כו' ע"ש והמטר אף שבא מן השמים הרי נא' אני אענה את השמים והם יענו את הארץ, וכמ"ש מזה בזהר פ' יתרו דפ"ה ופי' אינן בטלים ע"ד כ"מ שנאמר לי אין לו הפסק ע"ד ו[א](ע)תה מרום ומזה נמשך * לעולם בלי הפסק במד"ר ר"פ קדושים.

בס"ד, חוה"מ פסח

והניף את העומר תנופה כו', וכתוב בזוהר הדוגמא לתרין אחתן אשר א' נטמאה וא' לא נטמאה והשקו להטהורה מים המארדי' וכד ארחת אותה אשר נטמאה הריח לבד וכדין וצבתה בטנה כו' וכדין בדיקותא דא"ח סמא דמותא לאשת זנונים וצ"ל ענין תנופות העומר שהוא דוגמת מים המאררים שמים המאררים הוא ענין בירור שנתברר אמיתי' הדבר שאם לא נטמאתה ונקתה ונזרעה כו' ואם הוטמאה וצבתה בטנה כו' וכמ"כ ענין תנופת העומר וסה"ע ג"כ הוא ענין בירור וגם צ"ל ענין בדיקותא דא"ח שהוא סמא דמותא לאשת זנונים, הנה ענין בדיקותא דא"ח כו' הוא ענין הבירור טוב מרע סמא דמותא לאשת זנונים הוא מל' דקליפה כי הנה כתיב תייסר רעתך שע"י מעשה רע שאדם עושה נבראים מזה מלאכים רבים * כידוע שאין רע יורד מלמע' רק הרע נעשה ממעשה התחתוני', והנה רע ומות ענין א' כמ"ש ראה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב המות והרע ובחרת בחיים כו' כי ע"י הרע נעשה מות כמ"ש תמותת רשע רעה, והגם שאנו רואי' דרך רשעים צלחה הטעם הוא מצד שמעורב טו"ר יחד, אבל כשנתברר טוב מרע ונשאר הרע בפ"ע בלי תערובות טוב כלל אזי כתיב באבוד רשעים רינה שאין תיקון לו כלל רק איבודו זהו תיקונו, משא"כ כשלא נתברר אזי הרע אין בתכלית הרע כי הרי טוב מעורב בו וגם הטוב אינו טוב גמור מחמת תערובות רע שבו כמשל סיגי כסף שכאשר

לעיל . . סעיף ד' : **כ"ה בהכ"י. וראה אוה"ת שם ע' שכט.**

ומזה נמשך : **שם ליתא.**

והניף את העומר : **נעתק מבוך 788 קה, ב. וראה לעיל רד"ה עבדים היינו בהערה.**

וכתוב בזוהר : **ראה זח"ג צז, א. ביאוה"ז (וסה"מ תקס"ה) אמור קמ, ג (ע' תעד).**

אשר — דא"ח : **דאשת חיל.**

רבים : **אוצ"ל רעים.**

שאין רע יורד מלמע' : **ראה של"ה סח, א. קו, ב. ועוד. אגה"ק סי"א. ב"ר פנ"א, ג. שוח"ט סקמ"ט.**

לא נתברר אזי הכסף אינו נקי מצד הסיגים שבו וגם הסיגים אינו פסולת לגמרי מצד הכסף המעורב בו אבל כשנתברר הכסף מהסיגים אזי הכסף הוא בתכלית הנקי והסיג הוא תכלית הפסולת שאין בו תערובות כלל וכלל, או כמשל הפרי שבעת פריחותו אזי מעורב הפרי והקליפה יחד ולכן אין בהפרי שום טעם מחמת התערובות עם הקליפה יחד אבל אחר גידולו שנתברר ונבדל הקליפה לעצמו והפרי לעצמו אזי בהפרי יש טעם ומתיקות והקליפה אינו ראוי לכלום וכמו"כ יובן הענין בעבודת ה' שצריך לברר הטוב מרע שלא יהי' יניקה כלל להרע מהטוב כי כ"ז שהם מעורבים יחד אזי הטוב אינו בשלימות הטוב כי * אין בו תערובות רע כלל והרע נבדל לעצמו שאין בו תערובות טוב כלל ורע בלתי טוב אין בו חיות כלל וע"ז כתי' תמותת רשע רעה שאין לו תקנה כלל רק איבודו זהו תיקונו כמ"ש לעלוקה שתי בנות הב הב שהעלוקה מושכת פסולת הדמים ומחמת זה היא מתה כו' וזהו בדיקותא דא"ח היא הבירורי' דכנ"י שמבררים הטוב מרע זה הוא סמא דמותא לאשת זנונים שהוא מל' דקליפה כו' כנ"ל, וזהו ענין מים המאררים ג"כ שהוא ענין בירור שאם טהורה היא כתי' ונקתה ונזרעה זרע מה שתחילה לא הי' ראוי לזה, ואם טמאה היא אזי וצבתה כו' והוא כדוגמת סממני הרפואה שאם כיון הרכבת הסממנים כראוי לחולה זאת אזי נתחזק חיותו ואם לאו אזי ממית אותו נמצא שאין ברפואה ממוצע כלל או שנתחזק החיות או שממית לגמרי, וכמו"כ יובן בעבודת ה' כי הנה ארז"ל גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם וכמ"ש הסולח לכל עוניכי הרופא לכל תחלואיכי שבתשובה ג"כ אין מיצוע כלל כי ענין התשובה היינו שהי' מקושר בעומקי רע כאשר ידע אינש בנפשי' מח"נ שלו והי' בבחי' מות ממש וע"י תשובה מעומקא דליבא בחרטה ועקירת הרצון זר ע"י שנתמרמר לבו בקרבו על גודל הריחוק מאלקות אזי מביא רפואה לנפשו לחיות הנפש ממקור חוצבה, אבל כשהתשובה אינה מעומקא דליבא כראוי אזי יכול להיות שיפול עוד יותר ברע כו'. וכעת צ"ל ענין תנופת העומר שהוא כדוגמת טוב * המאררים שהוא ענין בירור כי מנחת העומר הוא קרבן ע"ג המזבח וידוע שבקרבן הי' ב' מיני אש אש שלמעלה ואש שלמטה כמארז"ל מצוה להביא מן ההדיוט ואח"כ יורד אש שלמע' שהוא ארי' דאכיל קורבנין ואש שלמט' נכלל באש שלמע'. ולהבין ענין זאת בעבודת ה' הנה כתי' מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו כמו למשל הזהב שמשימין בכור כל מה שמרתיחין הכור יותר יותר מתברר הזהב מהפסולת כמו"כ הוא בעבודת ה' כי הנה כתיב ואחר

הטוב כי: בהכת"י נרשם ג' נקודות בין תיבת אלו — וכנראה חסר.
גדולה תשובה: יומא פו, א.
טוב: אוצ"ל מים.
מצוה להביא מן ההדיוט: ערובין סג, א. תו"כ ויקרא א, ז.
ארי' דאכיל קורבנין: ראה יומא כא, ב. זח"א ו, ב. זח"ב רעה, א. זח"ג לב, ב. ריא, א. רכד, ב. רלה, א. רמא, א. ועוד.

הרוח רעש לא ברעש הוי׳ אחר הרעש אש לא באש הוי׳ שמשמע שיש הוי׳* ואש אלקים כי אש אלקים נק׳ מה שהנשמה מלובשת בתוך הגוף ומתפעל באלקות ברשפי אש ע״י אותו השכל עצמו של נה״ט כי באמת ההתפעלות הוא מצד עצמות אלקות שהרי אוה״ע הגם שמשיגים השכל איך שמחי׳ יש מאין מ״מ לא יתפעלו מזה מפני שאין בהם נשמה רק ישראל דוקא יתפעלו מאלקות מפני שכ״א יש בו נשמה אם ממדריגה גדולה או קטנה אבל נשמה יש בו ובמה מתפעל באותו השכל עצמו שיש לו בזה העולם לכן נק׳ אש אלקים. וענין אש היינו שצ״ל ההתפעלות ברשפי אש דוקא ואין הפי׳ של רשפי אש להחם א״ע כידוע רק פי׳ התפעלות (היינו בל״א צוא רירט כו׳) והתפעלות זו יהי׳ לעומק אבל אם אינה לעומק רק דרך מעביר לבד הגם שההתפעלות הוא אמת ואינו מטעה א״ע אך שהוא דרך מעביר לכן אחר התפילה יפול בהבלי העולם והי׳ כלא הי׳ משא״כ כשהתפעלות הוא ברשפי אש כנ״ל אזי הפעולה מזה שעושה הבדלה אמיתי׳ בין טוב לרע והוא כמשל כור זהב שכל מה שמשימין יותר אש להיות רותח אזי התועלת מזה שיתברר הפסולת מן הזהב. כמו״כ הוא בענין הנ״ל שע״י התפעלות אש אלקים הנ״ל אזי נעשה הבדלה אמיתי׳ בין טוב לרע והתועלת מזה שגם אחר התפילה לא יפול בהבלי העולם ברשפי אש זרה כו׳ ואז ישרה בו אש הוי׳ שהוא שרש הנשמה כמו שהוא למע׳, כי אש אלקי׳ הוא ג״כ התפעלות הנשמה אבל היא מלובשת בתוך נפש הטבעי׳, ואש הוי׳ היינו כמו שהנשמה היא בשרשה למע׳ קודם בואה לגוף כי לכאו״א גם בירידת נשמתו לגוף יש לו חלק הנשמה שלמע׳ והוא הנק׳ מזלא וצלם כמ״ש אך בצלם יתהלך איש משא״כ כשאין בו אש אלקים ואינו נבדל הרע מטוב בתכלית לא ישרה בו אש הוי׳ הנ״ל וד״ל. וענין אש הוי׳ מצינו בבע״ת כי בע״ת הי׳ תחילה מקושר בעמקי רע ברצונות הזרים ופתאום נתעורר בנפשו לשוב אל ה׳ בלי שום התבוננו׳ והשגות אלקות רק מצד שנתעורר בו שרש נשמתו כמו שהוא למע׳ בלי הלבשה בשום דבר כי אש אלקים היינו שההתפעלות הוא מלובש בשכל וטעם משא״כ בבע״ת פתאום מתפעל לשוב לה׳ ואינו רוצה להיות בהיפוך זהו הנק׳ אש הוי׳ שהוא שרש הנשמה מצד שנתלבשה בגוף, וכמו״כ יובן שהנשמה תתענג על הוי׳ כמ״ש אז תתענג על הוי׳ שהוא תענוג עצמי ופשוט מצד שרש נשמתו כו׳. והנה כמו שיש ב׳ בחי׳ אש הנ״ל כמו״כ יש ב׳ בחי׳ רוח כמ״ש לא ברוח הוי׳ שיש ב׳ בחי׳ רוח הוי׳ ורוח אלקי׳ כמ״ש אשי ריח ניחוחי אשי הוא בחי׳ ב׳ אשים הנ״ל, וריח ניחוחי הוא בבחי׳ רוח ויש רוח אלקי׳ ורוח הוי׳ שהוא מלמע׳ למט׳ כי ניחוחי הוא נחות דדרגא כו׳, והענין יובן עפ״י גשמיות כמו מה שאנו רואים גלי הים שמתרוממים למע׳ ש׳ פרסאות הוא מחמת הרוח שמרומם אותם מלמט׳ למע׳ וכתי׳ בשוא גליו אתה תשבחם שרוח אשר מלמע׳ למט׳ משביח אותם ומשקיטם.

שיש הוי׳ ; אוצ״ל ; שיש אש הוי׳.

וכן יובן עפ"י מה שאנו רואי' רוח טועים * בין מלכים להתגרות זב"ז ולהלחם יחד הוא ג"כ ע"י רוח שמלמט' למע' כי הנה כתי' ועל מלכי האדמה באדמה שיש משפט על מלכים וזה להם לעונש שילחמו יחד ויפלו כמה אנשים ויתמעטו חילותיהם, או כמו שיש בכל עיר ועיר בין אנשים רוח קנאה ושנאה לשנוא א' לחבירו בלי גמלו רעה הכל הוא מחמת רוח עועים, וזהו הנק' רוח שמלמט' למעלה ויש רוח שמלמע' למטה ורוח זה בא להשקיט כמו בגלי הים, וכמו מלכים שיש פעם שהם בשלום הוא מצד הרוח שלמע' או בין סתם בנ"א ג"כ הוא ג"כ כו' כנ"ל, וכמו"כ יובן בעבודת ה' כי הנה כתיב עד יערה עלינו רוח ממרום שנמשך בחי' רוח שלמע' שמעוררים את האדם פתאום לעבודת ה' ותועלת הרוח הוא שנברר הטוב מרע בתכלית, אשר ע"י אש לא יוכל לברר רע כזו וכמ"ש כמוץ אשר תדפנו רוח כי יש קליפות שנקראים מוץ וענין המוץ הוא אשר נדבק להחטה ונראה כמו שהוא מעצם החטה כי הפסולת גסים נבדלים ע"י שזורה אותם, וזהו תדפנו רוח שצריך לדוף אותו בחזקה, כמו"כ יובן בעבודת ה' שיש קליפות שנק' מוץ והוא כמו מחשבת בטלים לגמרי אשר אינו רע גמור, וע"י בירור שמבחי' אש הנ"ל לא נתברר רק רע גמור, אבל ע"י בירור שמבחי' רוח נתברר גם רע כזה, ואז יומשך עלי' רוח הוי' שהוא עצם הנשמה כמו שהוא למע' כו', ואופן הבירור הוא כמו שאנו רואים בגשמיות שהרוח הולך וסוער במקומות יש שם אוירים רעים ואופן הרוח שהולך בעקמימות עד"מ, ולכן כעת אריכות הגלות מפני שהבירור אינו נעשה בב"א רק הבירור הוא ע"י משך זמן דוקא, וכמו ביעקב עם לבן שא' אחיו ברמאות כמ"ש עם עקש תתפתל דהיינו שיעקב אבינו סיבוב בכמה מיני אופנים שונים את לבן הארמי, ולכן כעת הוא ג"כ אריכות הגלות, וזהו ההפרש אשר בין דורות הראשונים לדורות האחרונים שדורות הראשונים אם הי' צדיק בולט בו הטוב לאמיתו ולהיפוך ברע הי' ג"כ ניכר אבל כעת יוכל להיות שיש צדיק כמו בדורות הראשונים ולא ניכר הטוב כ"כ מטעם שמעורב טו"ר, והבירור אינו ביושר עד"מ שיתברר אמיתי' הדבר תיכף רק הבירור הוא בבחי' רוח כנ"ל. ובכ"ז יובן ענין מנחת העומר וספה"ע כי הם ענין א' שהוא רק לברר טוב מרע בתכלית בחי' אש ורוח הנ"ל וזהו ענין הדוגמא לתרין אחתין כד ארחת דא בדא כו' שע"י בירור הטוב מרע אזי נבדל הרע בתכלית ואז ממילא תמותת רשע רעה כו' והוא כמו ענין אכילה כי באכילה אין מיצוע רק אם אכל לש"ש לעבוד ה' בכח האכילה ההוא אזי האכילה נכלל ועולה לה' כעולה וקרבן ואין לרע מזה שום יניקה כלל, ולהיפוך אם אכל למלא תאוות נה"ב אזי האכילה הוא כו' כמארז"ל שנים שאכלו פסחיהן זה אכל לש"ש וזה אוכל אכילה גסה זה שאכל לש"ש יפה לו וזה שאכל אכילה גסה קשה לו, נמצא

טועים: **אוצ"ל עועים.**

שנים שאכלו פסחיהן: **ראה נזיר כג, א.**

שבאכילה אין מיצוע כלל רק אוכלו לה' כו'. כמו"כ יובן במנחת העומר וספה"ע שהוא כדי לברר טוב מרע אין בזה מיצוע כי ע"י שנברר הטוב מרע בתכלית אזי הטוב נתחזק כו' והרע אבד ממילא כו'. ובזה יובן הדוגמא לתרין אחתין כד ארחת כו' ודא הוא בדיקותא דא"ח סמא דמותא לאשת זנונים א"ח נק' כנס"י המבררת בירורי' נוגה סמא דמותא לאשת זנונים שהוא מל' דקליפה שממילא יבוער הרע כנ"ל וד"ל.

שני עשרונים. ב' יודין דוייצר תשר"ק העלאת התו' עה"ד טו"ר ע' מאור עינים בראשית על גמרא יומא א' אברהם יצחק כו' להמשיך לא שניתי טוב זה מלאך חיים מאוד זה מה"מ כי בירור עה"ד מגיע למקור חיים וד"ל.

ד"ה וספרתם. נשערה נימא, בריא' מבינה אדם אצי' חכמה מוחין דאבא זהו ע"י חטה שעי"ז נוסף עצם כח השכל, משכיל לאיתן, ביוד נברא העוה"ב לא העלם כ"א דרך קצרה ב"פ לחם להיות אכלו ריעים, ממחרת השבת כי ההמשכה מוחין דאבא בד"ה והגדת, ע"כ שבע שבתות דוקא ע"ד מצות יאכל תמימות תוכו כברו גם מיוחדי' עם ורב חסד כו', גם שלימות ע"ד וחד חרוב מנוחה כו', עומר עשירית האיפה מל' ג' סאין כח"ב כו' והניף העומר ארוממך כו' מלך יחיד כו' גם לד' רוחות זהו ש' הוי' כו' נ' שערי ה' מיוד כו'.

וזה שער השמים, שער החצר הפנימית, אך לשון שיעור ג"כ בימין מאה שערים דיצחק, נשערה מאד תלים נון ג' בשמאל פרש"י לשון רוח סערה, וסוף יבמות פי' נשערה לשון חוט השערה.

וכנפיהם ולע"ל לא יכנף.

שני עשרונים: נעתק מבוך 355 קפא, א.

ד"ה וספרתם: נעתק מבוך 1093 רל, א. — ואולי שייך לאוה"ת רות ויאמר.. שש שעורים ע' א'כג.

ביו"ד נברא העוה"ב: מנחות כט, ב. לקו"ת בשלח א, א.

ג' סאין כח"ב: מגיד משרים בהר (ירושלים תש"כ) קיא, ב.

וסוף יבמות: קכא, ב.

והנה בשער בימין ג' שרשים שיעור לכלוך שער החצר, ובשער בשמאל ה' שרשים ע"ד אחזו שער רעדה כמו רוח שערה, ב' שערות, ג' שעורה, ד' גשם הדק כשעירים עלי דשא, ה' שעירים או שדים, סערה בסמך רוח סערה.

וספרתם לכם להמשיך לכם ע"ס להיות בבחי' בצלמינו כנז' לעיל בד"ה במ"נ ח"א פ"א והנה יצי"מ פי' מצרים מצר מי כי מי ברא אלה עמ"ש בד"ה אלה מסעי דתקס"ג, ומצר הגרון מפסיק שלא יומשך מבחי' מי נש"ב אל בחי' אלה ו"ק ששה מדות הכלולים משׁשה כמ"ש בד"ה אלה פקודי, וזהו ענין הכוונה באחד אמליכתיה למעלה ולמטה ולד' רוחות ו"ק בד"ה וארא אל אברהם, וז"ש אשר הוצאתיך מאמ"ץ להיות לך לאלקים כי אלקים חיבור מי אלה, וע' רבות ויקהל פ"נ ג' בחי' אלה, הא' אלה תולדות השמים והארץ היינו מי ברא אלה יש מאין, הב' ואלה שמות בנ"י היינו יצי"מ שיהי' בנפש גלוי מי בבחי' אלה וזהו אלה מסעי וכו' אשר יצאו מארץ מצרים, אך עדיין גלוי זה רק בנה"א ולא בנה"ב וספה"ע בירור נה"ב, ועי"ז והחיות נושאות להיות העליה מבחי' וספרתם ע"כ בבחי' שער החמישים אשר לא יספר כי לא אדם הוא, ואזי וידבר אלקים את כל הדברים האלה, אלה החוקים וכו' שהוא ג"כ מי ברא אלה פי' מי ע"ד אנכי מי שאנכי כי אנכי כתר א"א מי שאנכי פנימי' הכתר עתיק ומבחי' מי שאנכי נמשך אלה החוקים.

וספרתם לכם: **נעתק מבוך 1150 קסג, ב.**

בד"ה במ"נ ח"א פ"א: **ספר חקירה סה, ב.**

מצרים מצר מי: **פע"ח שער חגה"מ פ"ז. סידור האריז"ל סדר הגדה פסקא עבדים היינו.**

אלה מסעי דתקס"ג: **סה"מ תקס"ג ע' תרל.**

בד"ה אלה פקודי: **לקו"ת פקודי ד, ג.**

אמליכתי' למעלה ולמטה: **ברכות יג, ב.**

בד"ה וארא אל אברהם: **תו"א וארא נה, ב.**

אנכי מי שאנכי: **ראה לקו"ת — להאריז"ל — תולדות כז, יט. הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רט.**

שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם, עמ״ש בבוך תרטו״ב ח״א דף רי״ד א׳ * בד״ה והיתה זאת לכם לחקת עולם בעשור לחדש הזה תענו את נפשותיכם, בהקיצור סעיף ה׳ ו׳. ויש להקדים הדרוש שובה ישראל עד, דרוש השני בלק״ת בדרושי עשי״ת גם להעיר מענין בבקר יאכל עד שנתבאר לעיל דף ל״ד *.

קיצור סעיף א׳. שובה יש בו שני פירושים. ענין ואשובה אליכם היינו בבחי׳ פנים וע׳ מזה בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני, וענין פנים ואחור, ע״ד פנימית וחיצוניות, כמו מחודומ״ע, נקרא המחשבה פנימית לגבי הדבור וכ״ש לגבי המעשה, ומודומ״ע למעלה זהו ע״ד בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ויש ג״כ בחי׳ עמקו מחשבותיך ועמ״ש בלק״ת פ׳ בחקתי בד״ה ביאור אם בחקתי ושם פ״ד בענין ישראל עלו במחשבה.

קיצור סעיף ב׳. וזהו ענין שבת שנאמר שער החצר הפנימית כו׳ וביום השבת יפתח שמאיר בו פנימית מבחי׳ הפונה קדים שלמעלה מבחי׳ בראשית נמי מאמר הוא כמשנ״ת בת״א בד״ה ויקהל משה, וע׳ ד״ה לבאר ענין יוהכ״פ פ״א, שבשי״ב עשרה מאמרות לברוא ולהוות בבחי׳ חיצוניות מלכותו ית׳ וביום השבת נתעלה בבחי׳ פנימית א״ס ב״ה, וה״ז נקרא בחי׳ שביתה, וע׳ בד״ה כי ביום הזה יכפר דרוש הראשון פ״א שזה ההתלבשות בע״מ נקרא לאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, וכאן פי׳ וביום השביעי שבת מבחינת אשר עשה ונמשך החיות מבחינת מחשבה שהוא חצר הפנימית ולכן שבת אותיות תשב ע׳ בד״ה האזינו השמים דרוש הראשון פ״א בענין תשובה ע״ד והרוח תשוב, ובד״ה לבאר ענין יוהכ״פ ספ״א כ׳ ולפי שישראל עלו במחשבה לכן נאמר ושמרו בנ״י את השבת.

קיצור סעיף ג׳. והנה יוהכ״פ הוא עיקר יום התשובה ולכן נק׳ שבת שבתון, שבחי׳ התשובה דשבת אותיות תשב הוא רק הארה ממנו, כמ״ש בד״ה האזינו השמים הנ״ל פ״ד ותשובה זו דיוהכ״פ זהו ע״ד לך אמר לבי

שבת שבתון הוא לכם: **נעתק מבוך 1098 לג, ב גוכי״ק. נמצא ג״כ בבוך 229 פח, א.**

א: **אוה״ת ויקרא ע׳ חצר.**

ל״ד: **כנראה (בבוך 1098 גוכי״ק מתחילים העמודים מע׳ מ — עפ״י בוך 229)** הכוונה לאוה״ת קרח ע׳ תשכה.

בד״ה כי ביום הזה: **לקו״ת אחרי כו, ד.**

ד״ה לבאר ענין יוהכ״פ: **לקו״ת דרושים ליוהכ״פ סח, א.**

בד״ה כי ביום הזה: **לקו״ת אחרי כה, ד.**

שבת אותיות תשב: **נסמן לקמן ע׳ א׳קלט.**

בד״ה האזינו: **לקו״ת האזינו עא, ג.**

בקשו פני, היינו פנימית הלב ועיין מענין פנימית הלב בד"ה אתם נצבים פ"ג ובד"ה כי תצא דרוש השני פ"א ב"ג. וזהו ענין שובו אלי דהיינו החזרת הפנים אליו יתברך כנ"ל בקיצור סעיף א'. אך איך יהי' בקשו פנימית הלב י"ל ע"ד כמים הפנים לפנים דקאי על התורה הנק' מים שהיא בחי' הפנים לפנים כי כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו עי"ז נמשך לב האדם אל האדם העליון שעל הכסא. ועמ"ש מזה בהביאור ע"פ כי תשמע בקול ומ"ש מזה ע"פ לך אמר לבי בבוך תלים בתחלתו. ומ"ש מזה בד"ה את שבתותי תשמרו שלא נדפס בלק"ת. ועמ"ש בבוך תלים הנ"ל ע"פ יחד לבבי, כי לבבי י"ל ע"ד צור לבבי וחלקי אלקים. והשבטים שאמרו ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד פי' בלבך היינו בינה שנק' ג"כ אלקים בחי' אלקים חיים כך אין בלבנו מ' הנק' אלקים סתם אלא אחד. וא"כ יחד לבבי יחוד המ' עם הבינה. וזהו ע"י יחוד חיצונית הלב ופנימית הלב בלק"ת בד"ה מי מנה עפר יעקב יעו"ש. והנה עי"ז את פניך הוי' אבקש והוא אור א"ס שלמעלה מהחכמה, כי חכמה היא יוד, ובמשה וראית את אחורי, ופני בחי' כתר רצון העליון, לא יראו. אלא בבחי' תשובה, כי עמך ממש הסליחה, ממעמקים בחי' כי עמך מקור חיים, קראתיך הוי', ממעמקים עומקא דליבא. ומשם נמשך מחילת עוונות. אנת הוא ממלא כל שמהן, כי אבי ואמי עזבוני ואעפ"כ וה' יאספני.

קיצור סעיף ד'. ופי' כי עמך הסליחה למען תורא עמ"ש ע"פ ייראו את ד' קדושיו כי אין מחסור ליריאיו. אין הוא ע"ק בזח"ג פ' שלח דקנ"ת ע"ב. והוא ממלא כל מחסור ליריאיו אף שהיראה במל'. ושם ביאר ענין יש האמיתי ואין ויש. ושיש ב' בחינות אלו מאצי' לבי"ע וכמ"כ מהמאציל לנאצלים לכן נק' ע"ק מל' דא"ס אין. וכמ"כ מל' דאצי' וזהו שהבריאה מאין ליש. ע"כ שורש יראה תתאה גבוה מאד. וזהו והי' אמונת עתך כו' יראת ד' אוצרו.

בד"ה אתם נצבים: לקו"ת **נצבים מד, סע"ג.**
ובד"ה כי תצא: לקו"ת **תצא לה, ג ואילך.**
התורה הנק' מים: **ב"ק יז, א.**
כל הקורא ושונה: **ראה תדא"ר רפי"ח.**
בהביאור ע"פ כי תשמע בקול: לקו"ת (וסה"מ תקס"ו) **ראה כד, ד (ע' שלב).**
ע"פ לך אמר לבי: **אוה"ת (יהל אור) תהלים ע' קה.**
את שבתותי תשמרו: **סה"מ תקע"ע ע' פב ואילך.**
ועמ"ש . . יחד לבבי: **אוה"ת (יהל אור) תהלים ע' שה.**
כשם שאין בלבך: **פסחים נו, א.**

אמור כ"ז ל"ד

דבר אל בנ"י לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות שבעה ימים לה' פ"ק דסוכה ד"ט ע"א אמר קרא חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן. י"ל חג חסד גבורה כדפי' ברע"מ פנחס רנ"ה ע"ב, וסוכה בינה צ"ל עשויה לשם חג להקיף ז"א כו'. ורש"י פי' סוכות לשם חג דכתיב סוכות לה' לשם מצות המלך להוי' היינו ת"ת וזהו לשם חג ות"ת. וטעמא דב"ש ע"ד תעשה ולא מן העשוי כי צריך להמשיך אור חדש מפנימי' או"א ולא מהחיצוני' דאו"א שלהחיות העולמות. וב"ה י"ל דוודאי ג"כ ס"ל דהוא אור חדש, אלא ס"ל דא"צ לעשות סוכה חדשה בגין זה כי הסוכה הוא בינה אלא שנמשך בה אור חדש מא"ס וזה נמשך ע"י שהאדם יושב בסוכה ממשיך אור חדש בחו"ב. ולכן צריך שיחדש בה טפח על טפח כי טפח בחי' יו"ד. ובמא"א ט' י"ג טפח יסוד כו', גם ע"ש וימיני טפחה שמים וסוכות הוא וימינו תחבקני, ועיין בטו"ב סי' תרל"ו מ"ש בענין סוכה ישינה ושצריך לחדש בה דבר. והנה בגמ' שם דיש חילוק בין ציצית לסוכה דבציצית בעינן טוויה לשמה משא"כ בסוכה. אפ"ל כי ציצית גדילים ד' חיות המרכבה ול"ב נ"ה, וזה תעשה לך ממש כי הוא המשכת א"פ וממשיכים אור זה מחדש. אבל סוכה שהיא בחי' צל ומקיף א"כ מקיף זה בעצם אין בכוחינו לעשות מחדש כי המקיף כבר יש והוא בחי' סוכ"ע ע"כ גם סוכה ישינה כשרה כו'. גם כל האזרח תושב מאז ומקדם מה שישראל עלו במחשבה ואין זה עשייה מחדש כ"א להמשיכו מההעלם אל הגילוי כו'. משא"כ הציצית המשכת ל"ב נתיבות מיסוד לחיות המרכבה כמ"ש בר"ח שעה"ק פ"ו זה בכוחינו לעשות כו'. וב"ה דורש מנין לעצי סוכה שאסורים כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא ריה"ו ב"ב אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל ש"ש על הסוכה. ועיין בגמ' פ"ד דביצה דף ע"ב ובא"ר סי' תרל"ת בשם עה"ק דה"ל קדושת הגוף ובפמ"ג על המ"א שם סי' הנ"ל סק"ג. משא"כ בציצית שאין קדושה חלה עליהן רק אסור להשתמש בהן משום ביזוי מצוה בש"ע אדמ"ו סי' כ"א. וי"ל כי הנה המצות נקראים מצות המלך מ' דאצי' או בז"א אבל עשיי"ת גילוי המלך הקדוש מ' דא"ס ואח"כ נמשך בחי' זו מלמעלמ"ט. וזהו ענין הסוכות שהמלך נק' סוכך ביחזקאל כ"ח כרוב ממשך הסוכך, וא"כ זהו גילוי מלך עילאה בינה או עתיק, עזח"ב יתרו ס"ז ב' רזא

דבר אל בנ"י: **נעתק מבוך 649 קלב, א.**

שישראל עלו במחשבה: **ב"ר פ"א, ד. ביאוה"ז בלק קו, ב. לקו"ת בחקתי מז, א. שה"ש יט, ב.**

החגיגה — דף ע"ב: **כנצ"ל דף ל' ע"ב.**

המצות נקראים מצות המלך: **ראה תוספתא נגעים פ"ג, ה"ז. ב"ב קנט, א גזירת המלך.**

דקדה"ק, ולכן גם עצי סוכה חל עליהם קדושה, ועמ"ש בד"ה ועשו להם ציצית בענין ב' הבחי' שבמצות, היינו מה שנק' מצות הוי', ומה שנק' מצותי כו'. סוכה פ"ב כז"א כח"ב זח"ג אמור קב"ב רנה"ב רנח"ב של"ה רמח"ב ע"מ קכב"א מ"ע רמ"ט י"ח י"ט ל"ג כ'.

ב) **סוכה** פ"ב כז"א דגמר חמשה עשר חמשה עשר מחג המצות דלילי יו"ט הראשון של חג מחוייב לאכול פת בסוכה משא"כ שאר הימים אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל. ועיין בלק"ת בד"ה מצה זו ספ"ב וז"ל אבל מצה מוחין דאבא די בלילה הראשונה כו' כי יומם יצוה ה' חסדו יומם דאזיל כו' ענגא דאהרן דכתיב ביה נמי לא ימוש עמוד הענן יומם כו' שכולל כל הימים, והיינו יום ראשון בלבד שהוא חסד כו' עכ"ל. וא"כ ממילא דטעם זה שייך ביותר גבי סוכות דהא זהו ממש ענין ענגא דאהרן. ועיין בזהר אמור ח"ג דק"ג ע"ב ובפי' הרמ"ז שם שמלבד שכל החסדים מושרשים בחסד ראשון עוד גם בהתפשטותם צריכים לו שהוא נותן בהם כח להתפשט כל אחד במקומו ולכן נק' יומם דאזיל עם כולהו יומין עכ"ל.

ג) **סוכה** פ"ב כח"ב דאע"ג דבחמשה עשר דחג המצות נשים חייבות במצה גבי חמשה עשר דסוכה נשים פטורות. י"ל מצה ההמשכה משכינתא תתאה בחי' לא זז מחבבה עד שקראה בתי ואע"ג שהוא מוחין דאבא זהו ע"ד ורעה אמונה אבא יסד ברתא וזה גם נשים חייבות. אבל סוכות בחי' לא זז מחבבה עד שקראה אמי זה נשים פטורות. כי מדרגה זו רק בעלמא דדכורא כו' ויובל שהוא בינה דוכרא הוא.

ד) **זח"ג** דרנ"ה ע"ב חמשה עשה היינו יו"ד ה"י, ואפ"ל ההפרש בין חמשה עשר דחג המצות ובין חמשה עשר דחג הסוכות כי יש י"ה במ' ג"כ ויש י"ה בחו"ב.

ה) **זח"ג** אמור קב"ב מפרש עשר הוא בבחי' מ' כנס"י וחמשה ימים שאח"ז הם ה' ספירות דז"א מחסד עד הוד. והטעם שבמ' בחי' יו"ד ובז"א ה' י"ל ע"ד בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה. ועוד משמע שם שאזי בחמשה עשר יום נמשך בבחי' י"ה שבזו"נ מבחי' י"ה שבחו"ב, וזהו ע"ד ביום ההוא יהי' כו'. עוי"ל כי ביו"ד נברא העוה"ב וע"כ יוהכ"פ שאין בו לא אכילה ולא שתיה כו' מאיר בו בחי' יו"ד שנברא בו העוה"ב וזהו ע"י ה' עינויים כו', ואח"כ בחמשה עשר שהוא ג"כ בחי' ה' שנברא בו העוה"ז ממשיכים האור

בד"ה ועשו להם ציצית: סידור **שער הציצית ד, ג.**
אבא יסד ברתא: **ראה זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א.**

והגילוי מן העולם ועד העולם מעלמא דאתכסיא בעלמא דאתגלייא. של"ה במסכת סוכה שלו פ' תורה אור דרמ"ח ב' הביא ד' תולע"י.

ו) **לפמ"ש** בלק"ת בד"ה ראה אנוכי נותן בענין י"ה נקודה בהיכליה וזהו ענין יהא שמיה רבא כו' המשכת י"ה בו"ה משא"כ עכשיו אין השם שלם, א"כ יובן ענין בחמשה עשר יום לחדש השביעי שאז ממשיכים בחי' י"ה בבחי' ו"ה. ובפרט עפמש"ש יו"ד בחי' משכיל לאיתן האזרחי שייך בחי' זו לסוכות עפמ"ש כל האזרח בישראל ישבו בסוכות כו'. ועמ"ש ע"פ הללויה ושם נת' מענין הנני מוסיף על ימיך חמש עשרה שנה, ושם נת' שזהו איה מקום כבודו.

ז) **עוי"ל** ע"ד המאריך באחד מאריכין לו ימיו ושנותיו, ופי' אדמ"ו נ"ע ע"ד חסידות ימיו הוא אהבה ושנותיו הוא יראה שמשפיעי' בו דו"ר עילאין. וע"ד הקבלה י"ל המאריך באחד שממשיך מא"א באחד הוא בע"ס דז"א, והיינו ע"י שמאריך ממש בק"ש ותפלה כו', ועי"ז מאריכין לו ימיו ע"ד מ"ש בד"ה לא תהי' משכלה בפי' את מספר ימיך אמלא, מלשון השמים מספרים בהירות כו', ועד"ז ע"י עשי"ת שזהו ענין המאריך באחד עי"ז מאריכין לו ימיו כי ענין חג הסוכות שבעה ימים שבחי' שבעה ימים הידועים שהוא ימי עולם דז"א מקור חיות העולמות ממשיך עליהם צ"ל סכך שהוא בינה שבה התגלות עתיק כו', וזהו שופר מאריך שממשיך מא"א כמ"ש בלק"ת ס"פ תבא והמאריך באחד זהו קבלת עול מלכות שמים, וזהו ענין מלכיות. גם י"ל שעיקר האריכות בדלת דאחד. ועיין בת"א פ' בראשית בד"ה ענין הברכות גבי מטבע ארוך פותח בברוך וחותם בברוך מבואר שזהו עלמא דאתגלייא וגבי חד אריך חד קציר, מבואר חד אריך הוא חסד ומאריכין לו ימיו זהו זכרינו לחיים.

ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו. פ"ק דפסחים דף ה' ע"א פ"ב דחגיגה י"ח א' ע' זח"ג רצ"ד א' פ"ק דפסחים שם ארז"ל בשכר שלשה ראשון זכה לשלשה ראשון כו' עד ראשון לציון הנה הנם. והענין

ע"פ הללוי': אוה"ת (יהל אור) תהלים ע' תקסב.
המאריך באחד: ברכות יג, ב. וראה סה"מ תקס"ג ע' קעב ואילך.
בד"ה לא תהי' משכלה: תו"א משפטים עס, ג.
ביום הראשון מקרא קדש: נעתק מבוך 649 קלד, סע"א.

ע״פ מ״ש בזח״ג האזינו רצ״ד א׳ ע״פ מרשית השנה חסר אלף ת״ח אלף בלחודוי אקרי ראשון דכר היינו אריך אנפין באלף סתום וגנוז מה דלא אתידע היינו עתיק שהוא מ׳ דא״ס כד אתחבר האי אלף באתר אחרא אקרי ראשית היינו חכמה שנקראת ראשית ע״ש שמאיר בה בחי׳ כתר כו׳ ולזמנא דאתי כתיב ראשון לציון הנה כו׳, פי׳ שאזי יהי׳ התגלות הכתר שלמעלה מהחכמה שהחכמה נקרא ראשית לשון נקבה שמקבלת הארה מהכתר שהוא הנק׳ ראשון ל׳ זכר כמ״ש בת״א פ׳ יתרו בד״ה זכור את יום השבת דרוש הראשון. והנה כתיב בכסא ליום חגינו ופי׳ אדמו״ר נ״ע שבר״ה הוא בחי׳ כסא והסתר וליום חגינו היינו חג הסוכות מתגלה כו׳. ולכן בר״ה מרשית חסר אלף הגם שע״י התקיעות והתפלות נמשך האור מבחי׳ א׳ עדיין הוא בכסא והגילוי בסוכות וז״ש ביום הראשון והוא גימט׳ כתר ור״ה נק׳ זכרון ליום ראשון. עמ״ש בד״ה אעברה נא ואראה את הארץ בענין אני ראשון כו׳ ובענין ראשון הוא לכם כו׳.

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כו׳ הנה איתא פ׳ אמור ברבות פ״ל משל לשנים שנכנסו לדין ולית אינון ידעין מאן נצח ומאן שנסב באיין בידו ידעין דהאי נצח כך ישראל ואוה״ע באין לדין ומקטרגין לפני הקב״ה בר״ה ולית אנן ידעין מאן נצח אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקב״ה ולולביהן בידיהן ואתרוגיהן בידיהן אנן ידעין דישראל אינון נצחין הדא הוא דכתיב נעימות בימינך נצח ולפיכך משה הזהיר להם לישראל ולקחתם לכם ביום הראשון. וצריך להבין המשל לשנים שנכנסו לדין הלא כתיב משפט לאלקי יעקב כו׳ שהמשפט הוא על גילוי אלקות ומהו ענין לשון ישראל ואומות העולם ומקטרגין. הנה אומרים מלכיות זכרונות שופרות, אמרו לפני מלכיות כו׳ שתמליכוני עליכם כו׳ ולהבין הענין הנה כתיב כה אמר ה׳ מלך ישראל וגואלו ה׳ צבאות אני ראשון ואני אחרון כו׳, וצריך להבין למה נק׳ הקב״ה מלך ישראל והלא כתיב מי לא ייראך מלך הגוים הלא נק׳ מלך הגוים ומהו שאומר כאן מלך ישראל. אך הענין הוא כי הנה יש מלוכה ויש ממשלה וכתיב מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור ודור כו׳ כי ממשלה הוא בע״כ משא״כ מלוכה שמלכותו ברצון קבלו עליהם ובחי׳

שבר״ה הוא בחי׳ כסא: **ראה לקו״ת דרושים לר״ה נד, סע״ג.**
ביום הראשון . . כתר: **מ״ע הובא בלקו״ת דרושים לשמ״ע פה, ד.**
בד״ה אעברה נא: **ראה אוה״ת ואתחנן ע׳ קלג.**
ולקחתם לכם ביום הראשון: **נעתק מבוך 370 סד, א. נמצא בין מאמרי כ״ק אדמו״ר הצ״צ ואולי הנחת כ״ק אדמו״ר האמצעי ממאמר כ״ק אדה״ז.**
אמרו לפני מלכיות: **ר״ה טז, א.**

מלוכה זה היא בר"ה כי בכ"ה באלול נברא העולם ואדה"ר נולד ביום ו' למעשה בראשית שהוא יום ר"ה וקבל עליו מלכותו ית' כי אמר שירה ה' מלך גיאות לבש וע"כ כעת בר"ה אמרו לפני מלכיות והענין הוא דהנה כתיב והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד ופי' הוי' אחד כי הנה שמש ומגן הוי' אלקים דשם אלקי' נק' מגן שמעלים ומסתיר על שם הוי' וכמו עד"מ נרתק שהוא ענין הסתרה על האור הגם שהאור מאיר ע"י הנרתק עכ"ז הוא רק אור של תולדה וכמו אור המאיר ע"י מסך ופרסה שאין זה כמו עצם האור שמאיר שלא ע"י הפרסא כו', ועד"ז הנה שמש ומגן שמש הוא בחי' שם הוי' ושם אלקי' הוא בחי' מגן ונרתק לשם הוי', והנה זה עכשיו אבל לע"ל יהי' הוי' אחד כי לע"ל הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה שיאיר ויתגלה לשם הוי' עצמו וזהו ולא יכנף עוד מוריך כנף הוא הסתר ולע"ל לא יכנף עוד וכו' ואז יהי' הוי' אחד, והנה פי' ושמו אחד כי עכשיו לא כמו שאני נכתב אני נקרא נכתב בה' ונק' באד', ע"כ אמרו כל ההוגה את ה' באותיותיו אין לו חלק לעה"ב, והנה להבין מהו ענין של החטא כ"כ של הוגה באותיותיו, והענין הוא כי שם הוי' הי' הוה ויהי' כאחד הי' הוא קודם שנברא העולם ולאחר שנברא העולם בשוה וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים, אני ראשון היינו קודם שנבה"ע ואני אחרון היינו לאחר כל השמיטות ויובלות כו' ומבלעדי אמצעיות דהיינו העת והזמן דעכשיו אין אלקים והנה בחי' זו אין מתגלה עכשיו וזהו לא כמו שאני נכתב אני נקרא כי הכתיב הוא העלם והקרי הוא בחי' גילוי שאין הגילוי עתה בבחי' זו דשם הוי' אך שהי' הווה ויהיה כאחד הקרי הוא בשם אד' דאשתמודעא אדון על כולא ופי' אדון הוא כמו אדון על דבר שהדבר הוא נפרד ויש בפ"ע וכמ"כ למעלה שם אד' מורה על התהוות הבריאה יש מאין והוא אדון עליהם ואין זה התגלות הוי' שאני ראשון ואני אחרון כו' וע"כ כל ההוגה את השם אין לו חלק כו' כי איך אפשר לקרוא בשם זה אחרי שאין הגילוי מלמטה עד"ז כ"א רק בשם אד' דווקא כי רק לכה"ג ביוה"כ בקדשי הקדשים הי' מזכיר את ה' מפורש יוצא בקדושה ובטהרה לפי שבבהמ"ק היה הגילוי אלקות ושם הי' מאיר בחי' שם הוי' כי כתיב הוי' בהיכל קדשו גימט' אדנ"י כי שם אדנ"י הוא היכל לשם הוי' והוא מלובש באדנ"י ע"כ בהיכל שם השיג

בכ"ה באלול נברא העולם: ויק"ר ר"פ כט. פסיקתא בחודש השביעי. פדר"א פ"ח. ר"ן לר"ה טז, א.

לא כמו שאני נכתב: ראה פסחים נ, א.

כל ההוגה: ראה סנהדרין פ"י (פי"א) מ"א.

שם הוי' הי': ראה ע"ח דרוש עגולים ויושר ענף א. שו"ע אדה"ז חאו"ח ס"ה, ס"א.

רק לכה"ג: ראה סוטה פ"ז, מ"ו. תוד"ה הרי סוטה לח, א.

רק . . בקדשי הקדשים: ראה יומא לט, ב.

בהיכל . . גימט' אדנ"י: מאורי אור מערכת היכל סי"א וביאור נתיב שם.

הכה״ג איך שאני הוי׳ לא שניתי כו׳, והנה כל זה הוא עכשיו אבל לע״ל יהי׳ שמו אחד כי יהי׳ הקרי והגילוי ואזי וידע כל פעול כי אתה פעלתו כי עכשיו הגם שכח הפועל בנפעל עכ״ז אין זה בבחי׳ גילוי אבל לע״ל וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כו׳ ואפי׳ שכל אנושי ישיג כי אתה פעלתו וכו׳ וזהו בחי׳ מלך וכמ״ש והי׳ הוי׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד ושמו אחד, והנה לע״ל יתגלה זה ועכשיו צריכים להמשיך זה, וזהו אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם פי׳ שיהי׳ התגלות בחי׳ מלוכה ע״ד הנ״ל דלע״ל והי׳ ה׳ למלך על כל הארץ, והנה בר״ה ממשיכים דרך כלל ובדרך פרט הוא בק״ש בכל יום שאומר שמע ישראל הוי׳ אלקינו הוי׳ אחד ופרש״י הוי׳ שהוא אלקינו עתה ולא אלקי האומות הוא עתיד להיות הוי׳ אחד שנאמר כי אז אהפוך אל העמים וכו׳ ונאמר ביום ההוא יהי׳ הוי׳ אחד ושמו אחד עכ״ל הרי שבק״ש ממשיכי׳ בחי׳ מלכיות והענין הנה ק״ש הוא קבלת עול מ״ש וכדאיתא במשנה למה קדמה שמע לוהיה אם שמוע כדי שיקבל עליו עול מ״ש תחילה ואחר כך יקבל עליו עול מצות, והנה צ״ל מהו ההפרש בין קבלת עול מ״ש לקבלת עול מצות הלא לכאורה ענין א׳ הוא ולהבין זה הנה פסוק אנכי הוי׳ אלקיך אין נמנין במנין רמ״ח מ״ע לפ״ד הרמב״ן, והענין הוא כי הנה פסוק שמע ישראל הוי׳ אלקינו הוי׳ אחד הוא קבלה לענין אנכי הוי׳ אלקיך וכדאיתא ברבות פ׳ ואתחנן שעל מה שאמר הקב״ה אנכי הוי׳ אלקיך קבלו ישראל זה ואמרו הוי׳ אלקינו וכו׳ וזהו ענין קבלת עול מלכות וע״כ אין נמנה במנין רמ״ח מ״ע כי הוא בחי׳ קבלת עול מ״ש הקודם לבחי׳ קבלת עול מצות וכדאיתא המשל למלך שנכנס למדינה ואמרו לו בני המדינה גזור עלינו גזירות ואמר להם קבלו מלכותי תחילה ואח״כ תקבלו גזרותי, וזהו אנכי הוי׳ אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים הוא מצ״ר י״ם וגבול לכל העולמות הם בבחי׳ גבול מן הארץ לרקיע מהלך ת״ק שנה ואפי׳ בחי׳ ח״ע ים החכ׳ נק׳ מצרים כו׳ וצ״ל אשר הוצאתיך מארץ מצרים והוא ע״י קבלה דשמע ישראל שקבלו זה כי שם כתיב ואהבת את הוי׳ אלקיך בכל לבבך כו׳ ובכל מאודך מאוד הוא בלי גבול וע״י זה היא היציאה מבחי׳ מצרים וגבולים וזהו ענין קבלת עול מ״ש דפ׳ ראשונה דק״ש ולכן מן ואהבת עד ובשעריך מ״ב תיבין כנגד מ״ב מסעות שהז׳ מדות

וכדאיתא במשנה: **ברכות פ״ב, מ״א.**

הוא — נמנין: **כנצ״ל נמנה.**

לפ״ד הרמב״ן: **ראה רמב״ן לסה״מ מ״ע א. מל״ת ה. יתרו כ, ב. דרך מצותיך מצות האמנת אלקות.**

וכדאיתא המשל: **מכילתא יתרו כ, ג.**

מצרים הוא מצ״ר י״ם: **פע״ח שער חג המצות פ״ז.**

מן הארץ לרקיע: **חגיגה יג, א.**

ואהבת . . מ״ב תיבין: **ראה מאמרי אדה״ז פרשיות ע׳ תשח ובהנסמן לשם.**

מ״ב תיבין כנגד מ״ב מסעות: **ראה לקו״ת (וסה״מ תקס״ז) נשא כ, א (ע׳ קצב).**

כלולות מוי"ו כי הכל הוא בחי' העלאה ועי"ד זה אומרים ג"כ בר"ה לפני תקיעת שופר שם אנא בכח גדולת שהוא שם מ"ב וזהו אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם וע"כ נק' מלך ישראל כי המשכה זו דבחי' מלכות דהיינו שיתגדל בחי' שם הוי' איך שהוא בחי' הי' הוה ויהי' כי המשכה זו שייכה רק לישראל לבד והנה אמרו ובמה בשופר כי שופר הוא בחי' תשו"ע, והנה לך אמר לבי בקשו פני את פניך הוי' אבקש לך הוא בחי' כי כל בשמים ובארץ כי הוא בחי' חכ' וטעם הנמשכות ממות ללב להיות התהוות המדות והנה ההמשכה מלמעלה הוא בחי' כי כל בשמים ובארץ והעלאה שמלמטה למעלה נק' לך הוא בחי' העלאה וכמו לך הוי' הגדולה כו' וזהו לך אמר לבי בקשו פני פנימיות הלב כו' דהנה למשל כמו שיש ב' בחי' במחשבה יש שנוגע לאדם וחושב בזה אבל אינו נוגע לו כ"כ חזק אבל יש ענין שנוגע לאדם מאוד בעצם ע"ז יש ב' בחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב חיצוני' הלב הוא מהתבוננות אחרי הוי' תלכו כמאמרז"ל ישאג כמו הארי ששואג ואו' קדוש לפי שמשיג התהוות מאין ליש כו' וכמ"כ התבוננות זאת בנפש איך שמקור החיות הוא רק זיו וע"כ העולמות בטילים אך כ"ז הוא רק אחרי הוי' תלכו שנק' אחרי בחי' אחוריים כי ההתבוננות הוא רק מביטול העולמות אבל יש התבוננות ממהו"ע ית' ולא רק מביטול העולמות ומבחי' התבוננות זו נמשך פנימיות הלב וזהו ובמה בשופר כי שופר תקיעה הוא קול פשוט והוא למעלה מהדיבור כי פנימיות המדות א"א להיות נמשך בדיבור כמו שרואים כשהאדם בהתפעלות יתירה באיזה מדה כמו בכעס גדול א"א לדבר אז ונמצא רואים שפנימיות הלב הוא למעלה מבחי' דיבור וע"כ ובמה בשופר כי ע"י קול שופר שהוא קול פשוט בחי' פנימיות הלב גנוחי גנח ילולי יליל בכיה על ריחוק מאלקות ועי"ז ממשיכים בחי' מלכיות כו' וזהו דודי לי ואני לו שקאי על מ"ת שאז הי' דודי לי המשכה מלמעלה למטה קול דודי מדלג כו' ועי"ז נעשה ואני לו שהוא הביטול מלמטה למעלה כי גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כי מעשה הוא כפיה וביטול רצון ותלמוד מביא לידי מעשה וזהו דודי לי ומזה נמשך ואני לו, והנה כתיב אני לדודי ודודי לי ומבואר בזוהר שקאי על ר"ש בן יוחאי שעליו נאמר אני לדודי ודודי לי כי אמר על עצמו

אומרים . . שם אנא בכח: **וכ"ה בסידור שער הק"ש עד, א. וראה היום יום ע' צב.**

והנה אמרו: **ר"ה שם.**

כמו הארי ששואג: **השוה סידור שער הציצית ד, א. שער אלול (ולקו"ת נצבים) רלא, ד** (מד, רע"ג). **שער חג השבועות** (ולקו"ת במדבר) **שז, סע"א** (י, א). **לקו"ת שם יא, ב. אמרי בינה שער הציצית פ"ב** (א, ד).

גנוחי גנח ילולי יליל: **ר"ה לג, ב.**

גדול תלמוד: **ראה קדושין מ, ב.**

ומבואר בזוהר: **ראה זח"ג רפח, א.**

בחד קטירא אתקטרנא בי' וכו', צ"ל והלא אני לדודי ודודי לי ר"ת אלול הלא שייך זה לכל ישראל כולם שאומרים אני לדודי ודודי לי וא"כ מהו שמבואר בזוהר שאני לדודי קאי על ר"ש בן יוחאי, והענין כי הנה בחד קטירא אתקטרנא יש ב' פירושי' הא' הוא כי הנה תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה, והענין הוא כי קוב"ה סתים וגליא אורייתא סתים וגליא ישראל סתים וגליא כי הנה קוב"ה סתים וגליא היינו כי הוא מ"ש מבשרי אחזה אלוקה כמו הנשמה שאין אדם יודע מהותה עכ"ז הוא מרגיש ויודע שהגוף חי מן הנשמה וע"ד זה הנה כשרואים שיש ז' רקיעים מסתמא יש כח אלוקה המחיה ומהווה אותם והרי הוא כשרואים * מהות הנשמה ועכ"ז מרגיש ויודע שהנשמה מחיה את הגוף כי הגוף אין לו חיות זולת הנשמה וע"ד זה למעלה ג"כ הנה מקור החיות שנמשך להחיות העולמות ה"ז כמו שרואה ממש וע"ז נאמר מבשרי אחזה והוא בחי' גליא אך יש בחי' סתים דהיינו מה שאני הוי' לא שניתי אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא משנברא העולם שבחי' זו אינו מושג איך ומה כי אין לזה דמיון מהנשמה שיהי' מובן ע"ז ומבשרי אחזה כו' וע"כ נק' סתים וע"כ מברכים בכל מצוה בנוסח הברכה בלשון נסתר ולשון נוכח ברוך אתה לשון נוכח אשר קדשנו לשון נסתר כי ע"י הברכות ממשיכים מבחי' סוכ"ע בממכ"ע שזהו ענין קוב"ה סתים וגליא כי ע"ד זה בתו' יש ג"כ ב' בחי' אלו אורייתא סתים וגליא כי על תורה כתיב עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה שבכדי להיות נוטה שמים כיריעה הוא ע"י עוטה אור כשלמה שהיא התו' שיש בה שני מדריגות וכמ"ש הנסתרות להוי' אלקינו טעמי תו' שלא נגלו והנגלות לנו ולבנינו כו' וכן בנשמות יש ג"כ שני מדריגות אלו ונק' יעקב וישראל ישראל הוא בחי' כי שרית עם אלקים שהוא מושל על שם אלקי' כו' שהוא בחי' אתהפכא ויעקב הוא בחי' אתכפיא ובכלל הוא ב' מדריגות של הנשמה

בחד קטירא: **זח"ג שם.**

ר"ת אלול: **אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה** בשם הדרשנים. **פע"ח שער ר"ה פ"א. שער הפסוקים** — להאריז"ל — **שה"ש ו, ג. ראשית חכמה שער התשובה פ"ד ד"ה עוד יש** (קטו, ב). **עשרה מאמרות** מאמר חקור דין ח"ג פ"ד (ירושלים תש"ל — פו, ב). **של"ה** ריג, א. **סידור** ר"ש ראשקוב סדר יחודים מר"ח אלול (ח"ג מה, ב). **סידור קול יעקב שער התשובה** בתחלתו (ח"ב קה, א). **לקו"ת ראה** לב, א. לג, א. **דרושים לר"ה** סד, א. **סידור שער אלול** רכה, סע"ג. **הנחות הר"פ** ע' כה. **ועוד.**

תלת קשרין: **ראה זח"ג עג, א הנסמן במאמרי אדה"ז — פרשיות לע' רפב. לקו"ש ח"ט בשולי הגליון לע' 73.**

קוב"ה סתים וגליא: **זח"ג עג, א.**

ז' רקיעים: **חגיגה יב, ב.**

כשרואים: **כ"ה בהכת"י.**

אתה הוא קודם שנברא: **ראה של"ה ג, ב.**

דהיינו הנשמה המלובשת בגוף נק' יעקב ושרש הנשמה שבבחי' מקיף נק' ישראל כו' והנה לפי שבג' אלו יש בחי' סתים וגליא וע"כ הקשר דישראל מתקשרין באורייתא ואורייתא בקוב"ה, אך הנה קשר ידוע שיכול להיות לפסוק הקשר כי קשר ענין חיבור וכמו ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד אך יכול להיות שיהא נפסק הקשר כמו שרואים באדם שבשעת התפילה הוא מתבונן בגדולת הוי' ומתפעל בלבו ואחר התפילה כשהולך בעסקים ובמילי דעלמא אזי נפסק האהבה כו' וע"ד זה אמר ר"ש בן יוחאי בחד קטירא אתקטרנא כי פי' שמתקשר פעם שיהי' בלי הפסק כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד כו', וזהו והי' העטופים ללבן והקשורים ליעקב כו', והנה פי' השני בחד קטירא אתקטרנא הוא כי הנה תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה כו', אך כ"ז הוא אם לא נפסק הקשר דהיינו שלא עבר מימיו על מצות עשה או באיסור קל של ד"ס אבל אם פגם ח"ו בביטול מצות עשה או באיסור קל של ד"ס לא יועיל הקשר אחר שכבר פגם בזה ואזי צריך לבוא לבחי' ומדריגת תשובה וע"ז אמר ר"ש בן יוחאי בחד קטירא כו' כי להיות שרשב"י זכה לתשובה ע"ד לאתהפכא צדיקייא בתיובתא וע"כ אמר בחד קטירא פי' שהקשר שלו הי' חד קטירא ולא ע"ד שישראל באורייתא כו' הקשר שע"י תורה שישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה הרי הם שני קשרים ישראל בתורה ותו' בקוב"ה וכ"ז הוא הקשר שע"י התורה אבל הקשר שע"י תשובה הוא רק בחד קטירא פי' קשר אחד דהיינו שיהי' ההתקשרות במהותו ועצמותו ית' בבחי' והקשורים ליעקב ולא ע"י הקשר דתו' כ"א ע"י תשובה, הנה והקול נשמע בית פרעה והקול הוא בחי' קלא פנימאה נשמע בית פרעה דאתפריעו כל נהורין וזהו קול ברמה נשמע רמה הוא בחי' שלמעלה מתורה ומצות וקול ברמה נשמע שע"י קול קלא פנימאה דתשובה מגיעים בבחי' רמה, והנה אצל רשב"י הי' זה במדריגת לאתבא צדיקייא בתיובתא ולכן הי' תורתו אומנתו פי' כי התו' הי' אצלו רק בבחי' אומנות וכמו שלמעלה כתיב ואהי' אצלו אמון שהתורה כלי אומנתו של הקדב"ה וכמבואר בזוהר אסתכל באורייתא וברא עלמא כמ"כ ע"ד זה אצל ר"ש בן יוחאי שהי' במדריגה גבוה מאוד מאוד בחד קטירא אתקטרנא למעלה מבחי' הקשר שע"י התורה וכנ"ל כי התו' הי' אצלו רק בבחי' אומנות וע"כ הי' תורתו אומנתו כו' אך זהו רק אצל ר"ש בן יוחאי והנה אצל כל אדם יש ג"כ מעין בחי' זו ע"י תשובה ע"ד ר' אלעזר בן דורדיא געה בבכיה עד

לאתהפכא צדיקייא בתיובתא: **ראה ביאוה"ז — להצ"צ — ע' תתרמז.**
פרעה דאתפריעו כל נהורין: **זח"א רי, א.**
רשב"י . . תורתו אומנתו: **שבת יא, א.**
שהתורה כלי אומנתו: **ב"ר פ"א, א.**
אסתכל באורייתא: **ראה זח"א קלד, א. זח"ב קסא, א. ר, א.**
ר' אלעזר בן דורדייא: **ע"ז יז, סע"א.**

שיצתה נשמתו כו' וזהו אני לדודי פי' שההתקשרות היא למהותו ועצמותו ית' ממש ולא ע"י הקשר דתורה דישראל מתקשראן באורייתא ואורייתא בקוב"ה כ"א שההתקשרו' הוא אליו ית' וזהו אני לדודי שההתקשרות של הנשמה יהיה למהותו ועצמותו ית' בבחי' והקשורים ליעקב וע"י זה נעשה אח"כ ודודי לי ההמשכה ממהותו ועצמותו ית' בנשמות ישראל (וזהו* ענין זכרונות זוכר הברית וכמ"ש אתם נצבים כו' לעברך בברית הוי' אלקיך אך איך מגיע כל אדם למדריגה זו שהוא רק ממדריגות רשב"י והענין כי הוא על דרך שאמרו השבטים ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד וצ"ל דא"כ הוא בבחי' אחד ומהו כשם שאין כו', אך הענין דיעקב הי' מרכבה לאלקות שהי' בחיר שבאבות ומדריגה זו היא בחי' יחו"ע משא"כ בחינת דשבטים שהוא בחי' יחודא תתאה כי השבטים למעלה* במדריגה מיעקב והוא ע"ד הענף מהאילן כו' אך עכ"ז אמרו ליעקב כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו אלא אחד כי ע"י זה הוא בחי' ביטול וזהו ענין שקורים ק"ש ב' פעמים שחרית וערבית כי ק"ש דשחרית הוא כמ"ש וישכם אברהם בבוקר הבוקר אור שהוא בחי' יחודא עילאה ובחי' ערבית הוא בחי' חושך החושך יכסה ארץ כו' וצריך להמשיך בזה בחי' יחודא תתאה, והנה כוללים מדת יום בלילה ומדת לילה ביום דהיינו שהוא המשכה להמשיך מבחי' יחודא עילאה ביחודא תתאה וע"ד זה כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבינו כי הנה עד"ז ע"י זה יכול כל אדם לומר אני לדודי עד מדריגות רשב"י כי ע"י בחי' תשובה יכול להגיע בבחי' אני לדודי ההתקשרות למהו"ע ית' לעצמיות אא"ס והנה ע"י זה נעשה ודודי לי המשכה ממהותו ועצמותו ית' בנש"י והמשכה זו הוא בבחי' זכרונות זוכר הברית וכמ"ש לעברך בברית הוי' אלקיך כי כדי להיות המשכה זו לנשמות ישראל מעצמות אור א"ס ב"ה בבחי' ודודי לי הנה יש ע"י* זה הרבה קטרוגים וזהו המשל לשניים שבאו לדין כך ברה"ה ישראל ואומות העולם מקטרגים כו' למה יומשך משם לנשמות ישראל דוקא הלא כולם קמי' שווים אך מה שישראל זוכים הוא ע"י הכריתות ברית לעברך בברית הוי' אלקיך כי כמו ע"ד משל כריתות ברית הוא שיהיה קיים האהבה אף אם השכל לא יסכים לזה כ"א השכל מחייב על כל זה אין נצרך כריתות ברית וע"י זה הוא הכריתות ברית עם ישראל, וזהו שמבקשים יבחר לנו את נחלתינו הגם שכולם שווים קמי' לפניו ית' וע"י זה הוא

וזהו: **בהכת"י לא נסמן סיום החצע"ג.**

על דרך שאמרו: **פסחים נו, א.**

דיעקב הי' מרכבה: **זח"א קעג, ב.**

דיעקב . . בחיר שבאבות: **שער הפסוקים תולדות כז, כה. ראה ג"כ ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב.**

למעלה: **אוצ"ל למטה.**

ע"י: **אוצ"ל על.**

הקטרוגים אך זהו ע"י הכריתות הברית שמחמת זה נוצחים ואין שומעים אל המקטרגים וכמ"ש ולא אבה לשמוע אל בלעם וזהו הענין שזכרונות הוא בין מלכיות לשופרות כי הנה אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם וכו' ובמה בשופר שהוא בחי' פנימיות הלב כו' אך הכח הזה שיהי' יכול להיות נמשך בבחי' דודי לי הוא ע"י זכרונות דוקא זוכר הברית כנ"ל, וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון יום ראשון הוא בחי' שלמעלה מהשתלשלות וכמ"ש אני ראשון כו', והנה ר"ה נק' זכרון ליום ראשון כו' וזהו ולקחתם לכם שגם בבחי' ביום הראשון שהוא למעלה מהשתלשלות עכ"ז יהיה ההמשכה לכם דוקא כו' אך הנה כ"ז מה שיוכל להיות אני לדודי ודודי לי הוא ע"י הרועה בשושנים שושנים הוא ב' שושנה תתאה ושושנה עליונה, והענין כי שושנה בין החוחים הוא בחי' שושנה תתאה והיא ירידת הנשמה בגוף ונה"ב שהנשמה היא בבחי' כשושנה בין החוחים שהחוחים דוקרים אותה כמ"כ הנשמה מלובשת בגוף ונפש הבהמית והן חושבים מחשבות זרות, הנה עכ"ז אל יפול לב האדם מזה כי כמו שגידול השושנה הוא ע"י החוחים דוקא לפי שדוקרים אותו וע"י זה הוא מתגדל וכמ"כ בנשמה ע"י המחשבות זרות דגוף ונפש הבהמי ע"י זה הוא עלית הנשמה כי ע"י זה נעשה ריח ניחוח ונק' ריח בגדיו כי יש טעם ויש ריח טעם פנימיות ריח מקיף וכ"ז הוא שושנה תתאה ויש שושנה עליונה הוא בחי' יחו"ע וזהו כשושנים ב' שושנים שושנה עליונה עם שושנה תתאה וע"ד שאמרו כשם שאין בלבך אלא וכו' כך אין וכו' וכל זה הוא ע"י שהוא ית' רועה בשושנים שהוא ע"י י"ג מדות הרחמים המאירים בחודש אלול שנק' ימי רצון שע"י זה נעשה אני לדודי ודודי לי כנ"ל.

בס"ד

במדרש רבה פ' אמור (סי' ל') וערבי נחל זה הקדב"ה, שנאמר סולו לרוכב בערבות כו' וכ"ה בזהר תרומה (דף קס"ה) דפי' בערבות על ערבות שבלולב, וכן ג"כ בהושענות דהו"ר אומרים דורשיך בענפי ערבות געים שעה מערבות, וא"ש לפמ"ש דשייכי זל"ז כנ"ל ערבות דרקיע הז' עם ערבות

במדרש רבה: נעתק מבוך 376 שפב, א. [והבא בחצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 318 קפד, ב (שם בשינויים קלים). נמצא ג"כ בבוך 485 קעה, ב. שח, א. 539 קנט, ב. 992 תקכה, א.

בהושענות דהו"ר אומרים: בהושענה א"ל נא תעיגו בסופה.

ערבות דרקיע הז': חגיגה יב, ב.

שבלולב, וצ"ל הלא גם ערבות היינו רקיע הז' שבו גנזי חיים כו' וטל תחי' כו' כמ"ש בחגיגה רפ"ב ומהו שייכות כ"ז לבחי' ערבות שבלולב, שהערבה אין בה לא טעם ולא ריח. ויובן בהקדים ענין התלבשות נפש האלקית בנה"ב שהיא ירידה צורך עלי' ולמה העלי' ע"י נה"ב דוקא (וזה נת' במא' שבת בראשית ע"פ והארץ היתה תהו [תקס"ח] כו'). אך הענין דאיתא באדר"ז או"א במזלא אתכלילן ז"א בעתיקא אחיד ותליא, והוא כענין יפה כח הבן מכח האב דשרש הז"א הוא מעתיקא ממש למעלה משרש או"א שהוא מבחי' מזלא בחי' שערות לבד, ויובן עד"מ באדם כי הנה המדות נמשכים מהשכל ונק' השכל בחי' או"א והמדות נק' בנים וכמ"ש אם הבנים שמחה ועכ"ז באמת יש תגבורת במדות יותר מהשכל, והיינו לפי שהמדות שרש התהוותן הוא שיש להן מקור ושרש בפ"ע מהנפש רק שנמשכים דרך מעבר השכל, שכך הוטבע שגלוי והמשכת המדה יהי' כשהשכל אומר [וגוזר] שכאן ראוי להיות התפשטו' המדה והוא עד"מ כאדם המגיד לחבירו שיש אוצר במקום פלוני שעי"ז נתעורר תשוקה גדולה בלב חבירו לחפוש האוצר והרי אין שייך לומר שתשוקה זו שרש התהוותה נולדה מהמגיד כי התשוקה לממון ואוצר הוטבע בכל א' רק שהמגיד לו שיש אוצר גרם התעוררות גלוי המדה, כך השכל הוא מראה מקום להמדה שכאן ראוי להיות התפשטות המדה כו', אבל המדה יש לה שרש בפ"ע מהנפש לכן אף שהמדות נק' בנים לגבי השכל המולידן מ"מ יש להן תגבורת יותר כיון שיש להן שרש בפ"ע ושרשן מבחי' גבוה יותר (וכעין מ"ש בגמרא דב"ב לענין ירושה מכח אבוה דאבא קאתינא ע"ש), דהיינו מבחי' שלמעלה לגמרי מהשכל כענין שתוק כך עלה במחשבה, והתהוות החכמה מבחי' זו* הוא רק מבחי' שערות צמצום עצום כו', ולא מעצמיות בחי' זו, וז"ש בזוהר בשלח ד"נ בתוספתא (שנת' בבה"ז) עד לא אשתקע אוירא דכיא כו' תלת רוחין דכלילן בתלת הוו שקיעין, כי אוירא דכיא היינו מו"ס ועד לא אשתקע שלא נמשך עדיין להאיר למטה עכ"ז הי' בחי' תלת רוחין כו', היינו בחי' נה"י של המדות שזהו בחי' עצמיות של המדות ששרשן למעלה מהשכל והוא בחי' טבעיי' המדות משא"כ חב"ד חג"ת שבמדות זהו בחי' יניקה ומוחין שבמדות שנמשך מהתפשטות השכל בהן כו' יעו"ש [בבה"ז] באריכות, וזהו ענין ז"א בעתיקא אחיד [ותליא] כו' (ועמ"ש במ"א ע"פ שימני כחותם בענין רצועות כו' שהן מהקלף שגבוה מבחי'

ע"פ והארץ היתה תהו: **ראה סה"מ תקס"ח ע' י ואילך. שם (ואוה"ת בראשית ע' תקעה (לא, ב).**

באדר"ז: **רצב, א.**

יפה כח הבן: **שבועות מח, סע"א.**

בגמרא דב"ב: **קנט, א.**

שתוק כך עלה במחשבה: **מנחות כט, ב.**

זו: **בבוך 318 מו"ס.**

שנת' בבה"ז: **בשלח מג, סע"ד ואילך.**

ע"פ שימני כחותם: **לקו"ת שה"ש מה, ג.**

אותיות ע"ש) ששרש המדות נמשך מבחי' עתיקא ממש שלמעלה משרש החכמה והיינו דוקא בחי' נה"י כי להיות נמשך מבחי' א"ס דלאו מכל אינון מדות איהו כלל איזה גלוי ושרש לעלמין הוא רק מבחי' נצח שהוא בחי' שאינה עפ"י טעם ושכל כו' וזהו ענין כי עם קשה עורף הוא וסלחת וענין בחי' איתן המבואר במ"א [(וענין ערבי נחל הוא כענין נחל איתן המבואר בפ' ראה)]. והנה אף שה[מדות ד]ז"א שרשו למעלה מאו"א עכ"ז הוא מקבל כל המוחין מאו"א וכל הגדלתו על ידן, וזה יובן בהקדים ענין תהו ותיקון כי השבירה בעולם התהו הי' בזמ"ל שהן ז' מדות, וסיבת השבירה הי' מחמת רבוי האור ומיעוט הכלי, ופי' רבוי האור היינו שהמדה הי' בתוקף מאד (כדפי' בביאור דוהניף את הלחם כו' שתי הלחם ע"ג כבשים), ולכן לא הי' הכלי מכיל וגם לא הי' התכללות המדות זע"ז וכמו בקטן שאינו סובל דבר שנגד דעתו כו' לפי שהמדות הן בו כטבען ותולדתן בחי' נה"י כו', משא"כ בגדול שהשכל שליט על המדות ומחלישן להיות נכנעי' להשכל ואזי יוכל להיות התכללות המדות כו' וז"ש רז"ל לעולם יהא אדם רך כקנה כו', שהרי בתהו הי' שבירה מחמת התוקף של המדות בחי' קשה כארז וזהו ענין וישבר את ארזי הלבנון כו', כי גלוי א"ס הוא דוקא ע"י בחי' ביטול והתכללות שזהו בחי' תיקון כו' לכן הז"א מקבל גלוי אור א"ס דוקא ע"י או"א אף ששרש המדות גבוה יותר אבל כדי שיהי' בהן הביטול והתכללות הוא דוקא ע"י חכמה כח מ"ה, וזהו ענין התלבשות נה"א ששרשה מתיקון בנה"ב ששרשה מתהו שהיא בחי' בהמה שענין הבהמה יש בה מדות בלי שכל וכחה גדול מהאדם וזה כנ"ל בענין מדות דתהו אך לפי שהי' בהן שבה"כ צ"ל הבירור ע"י נה"א שהוא מבחי' חכמה כח מ"ה לאכפיא כל המדות ולאהפכא כו', והיא ירידה צורך עלי' כי שרש התהו למעלה מהתיקון כו', והנה העלי' לע"ל שיתעלו בבחי' תהו צ"ל מאי מעליותא הלא מחמת הרבוי אור הי' השבירה, אך הענין דהנה יש עוד בחי' שלמעלה מתהו ותיקון והוא בחי' עקודים כולם בכלי א' וצ"ל דבנקודים הי' השבירה מפני מיעוט הכלי ורבוי האור, וא"כ ק' דבעקודים הי' יותר רבוי האור ומיעוט הכלי שהרי הי' הכלי א' משא"כ בנקודים יו"ד כלים, ולמה שם לא הי' שבירה ח"ו, והענין משום שעקודים הוא אדרבה בחי' התכללות שהרי כולן בכלי א' משא"כ נקודים יו"ד כלים כו', ואמנם מ"מ הי' התכללות בעקודים מאחר דשם רבוי האור יותר, אך היינו מצד עוצם גלוי אור א"ס כו' שלכן הן בביטול לגמרי כו', ונמצא זה גבוה יותר מהתכללות דתיקון מצד חלישות האור כו' רק שע"י התיקון שמתקני' מתהו

דלאו מכל אינון מדות: **ראה הקדמת ת"ז (יז, ב).**
איתן המבואר במ"א: **ראה לקו"ת ראה יח, א.**
בביאור דוהניף: לקו"ת אמור לז, ד. סה"מ תקס"ח ע' רנז. הגהות הר"פ ע' צט. **מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקעו.**
לעולם יהא אדם: **תענית כ, סע"א.**
חכמה כח מ"ה: **זח"ג כח, א. לד, א.**

לתיקון יתעלו לע"ל לבחי' עקודים כו' שהרי שרש תהו גבוה מאד רבוי האור רק השבירה מפני היש והעדר ההתכללות לכן ע"י התיקון וביטול מבחי' חכמה יזכו לבחי' שתי המעלות להיות רבוי האור ואעפ"כ התכללות כבעקודי' (עיי' ביאור והניף הנ"ל).

ומעתה יובן ענין רוכב בערבות, כי הנה ערבות יש בו ג' פירושים א' לשון עריבות ומתיקות כמו וערבה לה' מנחת יהודה כו' וכמו כי קולך ערב כו', הב' לשון תערובות, הג' לשון מדבר כמו בארץ ציה וערבה כו' ערבות מואב כו', והנה עולם התיקון שהוא בחי' התכללות נק' ערבות לשון תערובות וכענין שמים אש ומים שטרפן זה בזה דהיינו התכללות חו"ג, וזהו [ל]רוכב בערבות בי"ה שמו שהתכללות זו [בחו"ג] נעשה ע"י בחי' חכמה היינו בחי' המוחין כנ"ל והוא בחי' י"ה (ובחי' עקודים שהוא עיקר בחי' התכללות ותערובות כולם עקודים בכלי א' זהו עיקר ענין ערבות ולכן ארז"ל בו גנזי חיים כו' סתימו דכל סתימין, וזהו ג"כ ענין עריבות ותענוג כי הוא בחי' מקור חיים מקור התענוגים וזהו ענין רוכב בערבות [(דקאי על עצמותו ית' כו')] כו' ששם גלוי אור א"ס כו'), אך מה שפי' הזהר דקאי על ערבות שבלולב, הענין כי איך אפשר להגיע לבחי' עקודים שזהו הגלוי דלע"ל הנה הוא דוקא ע"י בירור המדות ששרשן מבחי' תהו כו' כנ"ל, וכבר נת' עפ"י התוספתא דבשלה ששרש המדות שמבחי' תהו ועתיקא היינו בחי' נה"י שזהו ענין תלת רוחין כו', וזהו ענין ערבות דלולב שהם בחי' נו"ה לכן אין בהן לא טעם ולא ריח היינו [שהוא] רק בחי' נצח שהוא * בלא טעם ושכל כו' בחי' קשה עורף כו', וזהו פי' ערבות לשון מדבר ושממה שאין בו טעם כו', אך מ"מ שרש בחי' זו גבוה מאד כנ"ל, אך הוא דוקא ע"י תיקון המדות עפ"י החכמה, וזהו ענין רוכב בערבות בי"ה שמו דהקשה בזהר דהל"ל רוכב על ערבו' ותירץ דהוא ית' רוכב בערבות ע"י ש' י"ה, ופי' כי י"ה הוא חו"ב, וזהו בי"ה שמו שהוא רק בחינת שם והארה בעלמא מיעוט האור משא"כ בתהו רבוי האור כו', ועכ"ז דוקא ע"י חו"ב הוא רוכב ומתגלה בבחי' ערבות נו"ה כנ"ל שגידול הז"א הוא דוקא ע"י או"א מטעם הנ"ל, וכן בנפש כתי' עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה כו' שיש בחי' י"ה בנפש והוא [בחי'] השכל המתבונן בגדולת ה' בחי' סוכ"ע וממכ"ע ועי"ז ממשיך גלוי אלקות בנפשו להפך המדות להיות רך כקנה כו', וזהו בחי' רוכב בערבות בי"ה כו' ע"י ש' י"ה [שהוא בחי' המוחין] יהי' האדם רוכב בערבות הן המדות כו', ואז דוקא יהי' העלי' משא"כ כשלא היפך המדות נאמר לא בשוקי האיש ירצה בחי' נה"י כו', ועי"ז תתעלה נפשו לבחי' ערבות העליונים בחי'

שמים אש ומים: **חגיגה יב, סע"א.**

ערבות . . נו"ה: **ראה זח"א רכ, ב ובאור החמה שם. רסב, א. זח"ג קצג, ב.**

שהוא: **שם ניצוח.**

עקודים כו', וזהו ג"כ ערבות לשון תערובות והתכללות שע"י ש' י"ה נעשה בחי' תיקון והתכללו' בהמדות כו'. (וענין ערבות בו גנזי כו', ע"ד והנצח זו ירושלים גלוי האוצרות בחי' גנזי המלך הוא ע"י נצח כמ"ש במ"א), ופי' סולו לרוכב כו' סולו לשון מסילה כי כתיב אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם בחי' עוז הוא התורה היא בחי' ח"ע המברר המדות כנ"ל בענין תיקון ותהו כו' ועי"ז יהי' מסילות בלבבם שיתהפכו המדות כו' לכן אמרו סולו להיות מסילות בלבבם ובירור המדות ועי"ז יבואו לבחי' לרוכב בערבות כו' (ועוד זאת כמ"ש חגרה בעוז מתניה ומתני' בחי' מ"ה * הנק' ערבות תיקונן ע"י התורה הנק' עוז שממנו נמשך בחי' נה"י חדשים וזהו ענין סולו כו' ע"י עוז לו בך יהי' בחי' מסילות כו' וגם סולו לשון סלסלה ותרוממך כו'), ופי' סולו לשון מסלה היינו עדמ"ש ש' מ"ה דאיהו אורח אצי' פי' אורח להיות התכללות הע"ס הוא ע"י שם מ"ה בחי' ביטול שעי"ז מתכללים חו"ג, ונמצא יש אורח ושביל מזה לזה כו' וכך צ"ל בנפש בירור המדות והתכללותן [ע"י בחי' ביטול].

למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי כו' ותרגומו ארי במטלות ענני הם ענני כבוד שהקיפן הש"י לישראל בצאתם ממצרים בהם ודוגמא לזה צונו לעשות סוכות, והקשה בטור א"ח דלפ"ז הי' ראוי לעשות הסוכה בניסן שבו יצאנו ממצרים וע"ש מה שתי' לפי פשוטו. אך שרש הענין יובן ע"ד מ"ש ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא למקום ההוא סוכת, וזה הי' אחר מעשה דעשו ששלח לו מנחה עד שמחל לו על הברכות ואמר יהי לך אשר לך עד שאח"כ וישב עשו לדרכו שעירה ואז ויעקב נסע סכתה כו', והנה מעשה אבות סימן לבנים וענין מה שעשה יעקב עם עשו הוא ממש בענין מה שאנו שולחי' השעיר לעזאזל ביוהכ"פ וזהו וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה ואח"כ עושי' חג הסוכת כענין ויעקב נסע סכתה כו', דהנה

עוז הוא התורה: ראה תניא פל"ו (מו, א — ובהנסמן במהדו"ק ע' רסח). ספרי ברכה לג, ב. הערה בסה"מ ה'תשי"א ע' 181.

מ"ה: שם נה"י.

ש' מ"ה דאיהו אורח אצי': ראה סידור אדה"ז (פתח אליהו). הנסמן בע' א'מח.

למען ידעו דורותיכם: נעתק מבוך 1052 קנד, א גוכי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ.

בטור א"ח: הל' סוכה סתרכ"ה.

מעשה אבות סימן לבנים: ראה רמב"ן לך יב, ו.

אנו אומרי' אתה בחרתנו מכל העמי' כו' וקדשתנו במצותיך, ופי' שבירר לו הש"י נשמות ישראל לחלקו ולגורלו להיות לו לעם ושעליהם יהי' התפשטו' מדת מלכותו ית' דאין מלך בלא עם וזה הי' אחר דור הפלגה כי שם בלל ה' ונתערבו כל הנשמו' ואז אח"כ בירר לו הש"י נשמות ישראל שהן הן מהמובחר דניצוצו' שמעולם התהו ונתקנו אח"כ בתיקון וכמ"ש הרמ"ז בפ' אמור דק"א ע"ש, ואח"כ קדשתנו במצותיך להיות לנו גלוי והמשכת קדושה עליונה מעצמו' אא"ס ב"ה מה שלא הי' זה כלל בנשמותינו מצד עצמן והיינו ע"י תומ"צ שנתן לנו שבהם ועל ידם נמשך המשכת אא"ס והמשכה זו הוא הנק' יחוד וזיווג בס' הקבלה דהיינו שנמשך האא"ס במדת מלכותו שהיא שרש ומקור נשמות ישראל והם מקבלי' ממנה כנ"ל. והנה בנין המל' היא בב' דברים דהיינו בחסדי' וגבורות שהרי כתי' והוכן בחסד כסאו וכדאי' בזהר פ' אמור אברהם אתקין לכורסייא וזהו בחי' החסדי' הנמשכי' במל', וגם בנינה מהגבו' כדכתי' כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו. ובאמת שעיקר בנין המל' הוא מהגבורות כמ"ש בע"ח, והם נמשכי' בה תחלה ואחר שנבני' ע"י הגבו' מתכוננת ע"י החסדי' כמ"ש והוכן בחסד כסאו כנ"ל. ובנין זה הוא בב' זמני' בתשרי ובניסן כי יש ב' דעות אם בניסן נברא העולם אם בתשרי נה"ע ושניהם דא"ח כדאי' בפע"ח שער הנסירה והנה בניסן הוא ענין עומר שעורי' שז"ס קבלתה ה"ג ואח"כ ע"י שתי הלחם מקבלת החסדי', ובתשרי הנה מר"ה עד יוכ"פ מקבלת היא מבחי' הגבורו' והוא ענין שמאלו תחת לראשי אך ביוכ"פ בסוף מקבלת איזו הארה קטנה מאד מהחסדי' ומזה הי' נמשך מה שהי' מלבין הלשון של זהורית ביוכ"פ כמ"ש הרמ"ז בפ' אמור שם, ואח"כ בסוכות מקבלת החסדי' וה"ע וימינו תחבקני כו'.

דאין מלך בלא עם: נסמן לעיל ע' א'תתקעו.
בזהר פ' אמור: צט, ב.
ב' דעות: ר"ה י, סע"א ואילך.
בפע"ח שער הנסירה: כנראה הכוונה לשער ר"ה פ"ד.

ביום השבת ביום השבת יערכנו לפני ה'.

א) **ענין** לחם הפנים עמ"ש ב[הגהות ל]ד"ה וישב יעקב בענין וחם אבי כנען ולחם הפנים הי' חם כיום הלקחו ועיין בזהר תרומה דף קנ"ד ע"ב ודף קנ"ה א' ובפי' הרמ"ז שם וע"ש דקנ"ז ע"ב בגין דצלותא כו' עלמא דאתי לית בה אכילה ושתי' והיינו בינה ועמש"ל ע"פ ונטעתם כל עץ מאכל שיש אכילת מזבח ארי' דאכיל קרבנין, ויש אכילת אדם ז"א שם מ"ה היינו כדי שיומשך בחי' אדם צ"ל אכילה כו', אבל הבינה הוא כתר לז"א ו"ק כי לא אדם הוא א"צ אכילה ומכ"ז י"ל ענין לחם הפנים כהנים אוכלים ממשיכים עי"ז אכילת אדם העליון ולכן הוא גבוה מקרבנות ארי' דאכיל קרבנין ולכן לחה"פ והשולחן בהיכל כו' משא"כ מזבח החיצון כו' בחצר אהל מועד, ועיין עוד מענין לחה"פ י"ב חלות בזח"ב פ' עקב דרע"ב סע"ב והם ב' פעמים ששה, יש להעיר ממ"ש במד"ר פ' בשלח פכ"ה שבשבת נאמר מצות מלא בשני ווין ועמ"ש מזה סד"ה למנצח על השמינית ובביאור ע"פ מי יתנך כאח לי ועיין זהר ר"פ יתרו דס"ח ע"א משה ויוסף הם ב' ווין, ועמ"ש מזה לעיל בד"ה אדם כי יהי' בעור בשרו ואפ"ל כי ב' ווין א' השפע בז"א והיינו ע"י הדעת בחי' משה משפיע מת"ת וזהו אכילת אדם ז"א, הב' השפעה מז"א למל' נק' ג"כ כמראה אדם ע"י וא"ו השני בחי' יוסף שנק' צדיק אוכל לשובע נפשו בזהר ויחי דר"מ, ועיין פרד"ס ערך לחם וערך לחם הפנים ובערך פנים המאירים ובמא"א אות למ"ד סכ"א מענין לחם הפנים וע"ש אות פ' סעי' ז' מענין פנים, ועמש"ל בפי' לך אמר לבי בקשו פני ועמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה אכלוהו היום ובד"ה להבין ענין לחם משנה בענין לחם מן השמים ושם פירש שגם אכילת שבת זהו בחי' שלמעלה מן הבירורים וכענין לחם מן השמים שאין בו פסולת וא"כ זהו ג"כ ענין לחם הפנים שנק' פנים ע"ש שאין בו פסולת ולכן הי' מתחלק לכהנים ג"כ ביום השבת דוקא וגם סידורו על השולחן הי' ביום השבת ולכן הי' סולת מנופה בשנים עשר נפה לומר שאין בו פסולת ושנים עשר י"ל ג"כ כנגד ב' ווין הנ"ל.

ביום השבת: נעתק מכוך 968 קפ, ב [והבא בחצאי ריבוע מבוך] 143 צה, א. נמצא ג"כ בבוך 184 קמב, א. 604 קעב, א (ונחלק לג' אותיות), 780 קנא, א. 790 ב, א. (בשלשה ביכלאך האחרונים חסר קיצור ד).

הקיצור(ים) נכתב בסיום המאמר ובא כאן אחרי כל פרק בהוספת תיבת קיצור קודם כל פרק.

עמ"ש . . וישב יעקב: אוה"ת וישב רנב, א־ב.

ע"פ ונטעתם כל עץ מאכל: ראה לעיל ע' א'עב.

ארי' דאכיל קרבנין: נסמן לעיל ע' א'עב.

סד"ה למנצח על השמינית: לקו"ת תזריע כב, א.

ובביאור ע"פ מי יתנך: אוה"ת שה"ש ע' תרפט.

מנופה בשנים עשר נפה: ראה מנחות פ"ו, מ"ז. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ה, ה"ו.

קיצור. (א) צלותא מגעת בעלמא דאתי שאין בו אכילה ושתי׳ (א״כ התפילה היא הארת יוכ״פ בכל יום, ועמ״ש בד״ה שבת שבתון) ואכילה בז״ת אכילת אדם ויש אכילת מזבח ארי׳ דאכיל קרבנין (ואפ״ל לפי״ז ענין אסור לאדם לאכול עד שיתן מאכל לבהמתו (דיש * להקדים אכילת מזבח שהוא תפילה לאכילת אדם שהוא תורה, וע׳ בהרמ״ז פ׳ עקב דרע״א סע״ב וז״ל מאני דפתורא המאכילים את המלך הם מארי מתניתין העוסקי׳ בפנימיות, ומארי צלותין שהם כנגד הקרבנות שסודם הקרבת העולמות והעלאתם עכ״ל זהו כענין אכילת אדם ואכילת מזבח) ולחה״פ אכילת אדם י״ב חלות ב״פ שש י״ל כמ״ש בירושלמי פ״ג דנדרים שלכן נאמר גבי שבת מצות בשני ווין היינו שע״י ב׳ ווין בא ההמשכה מאוא״ס לבחי׳ המ׳ הנק׳ שולחן גם כי ה״א אתזנת מן ו׳ בזהר ר״פ מקץ ובאדם אכילת חול לברר ואכילת שבת כעין מן ולחם הפנים ולכן לחה״פ נערך בשבת ומתחלק בשבת.

ב) ביומא פ״ג דל״ד א׳ פירש״י ביום השבת ביום ולשון ביום משמע באור עצום היום ולא בבקרו, ילקוט בתלים ע״פ כי מי בשחק יערוך לה׳ סי׳ פ״ט רמז תת״(ס)[מ] ואין הלשון זה אלא לשון פרנסה כמ״ש ביום השבת יערכנו, והפירוש י״ל כי דוקא כנס״י נק׳ רעייתי פרנסתי משא״כ בשחק המלאכים אין יכולים להמשיך בחי׳ זו ובתלי׳ סי׳ קט״ז ע״פ כי הטה אזנו לי ובימי אקרא בימים טובים שנתת לי, ביום השבת ביום השבת יערכנו באחד לחדש השביעי בעשור לחדש ועיין בחיי כאן פ׳ אמור במקומו, י״ב חלות נגד י״ב מלאכים הסובבים את הכסא, ואפ״ל י״ב צירופי הוי׳ י״ב ג״א דז״א עמ״ש בד״ה מחר חדש גם זה מנין י״ב כמ״ש במד״ר ס״פ בראשית ע״פ זה ספר, והנה זה הוא ביסוד כמ״ש בזהר פ׳ צו דל״א ע״פ זה קרבן אהרן בפרדס ערך זה הוא הת״ת ונק׳ זה כי הוא עולה י״ב הויות, ואפ״ל לכן ס״ל לריה״ו במשנה פ״ב דסוכה הנכנס נוטל שבע והיוצא נוטל חמש כי תיבת זה שרומז לי״ב חלות יש בו זיין ויש בו ה׳ החסדים המתפשטים בז״ת, א״נ ע״ד מ״ש בזח״ג פ׳ פנחס דרנ״ד א׳ ואינון חמשה חומשי תורה ואי תימא שית אינון אלא שבע וע״ש בבה״ז ובברכת כהנים פסוק ב׳ ה׳ תיבין פסוק ג׳ זיין תיבין, ועיין במאו״א אות ז׳ סעיף ח׳, ואפ״ל לכן נאמר ב״פ ביום השבת כנגד זכור ושמור ומכל א׳ נמשכים י״ב בחי׳ מזכור נמשך י״ב צירופי הוי׳ י״ב שבטים הנק׳ שבטי י״ה ממדות שמור לנוק׳ נמשך י״ב מלאכים הנ״ל הנק׳ ג״כ י״ב שבטי׳ דבריאה וזהו וקרא זה אל זה ההשפעה מי״ב שבטין עילאין לי״ב שבטין תתאין עיין ביאור החלצו בסופו ועמ״ש ע״פ ששה משמותם על אבן האחת כו׳ שמע ישראל שית תיבין וכן בשכמל״ו כגוונא דאינון מתייחדין לעילא.

אסור לאדם לאכול: ברכות מ, א.
(דיש: בבוך 143 דיש.
בד״ה מחר חדש: סה״מ תקס״ז ע׳ מט.
פ״ב דסוכה: פרק בתרא בסופו.

קיצור (ב). ענין ביום בעצומו של יום מי בשחק יערוך לה' (י"ל ע"ד שחקים ששוחקין מן לצדיקים) ובימי אקרא ענין י"ב חלות פי' הבחיי נגד י"ב מלאכים הסובבים הכסא כו', ברע"מ פ' עקב דרע"א סע"ב אכן יש שם פי' שהם ג"כ י"ב אותיות דג' הוויות שבברכת כהנים ונגד ב' לוחות וב' העניינים אמת וזהו וקרא זה אל זה, ביאור דברי ריה"ו הנכנס נוטל שבע והיוצא חמש.

ג) במא"א פ' ל"ב פת נק' המל' לחם אשר הוא אוכל פת נקייה מכל סיג ופסולת ופת קיבר נק' מל' דבריאה כי יש בה סובין קצת לחיצונים ופת ראוי' לכלבים לילית עכ"ל והי"נ כ' סוד פת עיין בספר כנפי יונה ח"ד פ"ט ובזוהר ויחי דרמ"ו ע"פ מאשר שמנה לחמו וע"ש במד"ר, יעו"ש במא"א סעי' ג"ב פתורה שולחן לשון נקייה אל היסוד כטעם שולחן ערכתי לו ספ"ב דנדרים כו' וכן היסוד שבו כולם נק' בן פורת כו' ע"ש, וא"כ אם השולחן זהו מ' לכן י"ב חלות ב' ב' ווין השפעת ת"ת ויסוד וזהו ענין זה ספר תולדות וכן בנח זה ינחמנו והנה יש זה לעו"ז בחי' כי כל שולחנות מלאו קיא כו', וע' בזהר ח"ג פ' בלק ע"פ וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר, ע"ש דקצ"ב ע"א ודקצ"ג סע"א ובמק"מ פתורה ה"ס נוק' דקליפה דהיינו אשה מנאפת העומדת על הנהר שהוא היסוד סוד יותרת הכבד הנז' בפ' פנחס דרל"א ע"ב וז"ל יותרת הכבד דא אשת זנונים דאזלא ונפקא מן הכבוד לאסטאה בני עלמא ולאסטנה עלייהו כו' ע"ש וע' ברע"מ פ' אמור דצ"ז ע"א דע"י קרבן העומר שעורים בדיקו דאשת חיל, אשת זנונים ערקת מן מקדשא, ע' זח"ב תרומה דקנ"ג סע"ב מענין ב' בחי' שולחן זה לעומ"ז עיין במד"ר פ' בשלח פכ"ה ע"פ תערוך לפני שולחן, שולחן שהוא ערוך בג"ע כו', והיינו דוגמת אכילת אדם ואכילת י"ב מלאכים הסובבים הכסא מבחי' י"ב לחם הפנים כו' וכמו לחם אבירים שמלאכי השרת ניזונים ממנו כו' קודם התגשמותו למטה כו', ועיין במד"ר ר"פ ויהי ביום השמיני ר"פ י"א ע"פ ערכה שולחנה כמה פירושים.

קיצור (ג). ענין פת נקי' ופת קיבר ועיסת הכלבים וענין פתורה אשר על הנהר הפך בן פורת היותרת על הכבד אשת זנונים.

ד) והנה מהזהר תרומה דף קנ"ד משמע השולחן הוא מקור הלחם והרמ"ז שם משמע לא כן כי הלחם בא ממזלא ונמשך עד השולחן שהוא מ', ואפ"ל כי ב' העניינים אמת עמש"ל סס[ע]י' ב', וכ"מ ברע"מ פ' עקב דרע"א סע"ב וז"ל לחם הפנים דאינון לקבל תרין לוחי דאורייתא (היינו כי בתורה [נאמר]

שחקים ששוחקים מן לצדיקים : חגיגה יב, ב.

לכו לחמו בלחמי) דמזה ומזה הם כתובים (ע' באגה"ק סי' ל"ז דהיינו שאין בהם אחוריים כ"א כולו פנים, וא"כ עד"ז לחם הפנים) זה תריסר אנפין דאינון יברכך ה' יאר ה' ישא ה' (ר"ל ג' ההויות הם י"ב אותיות והיינו בחי' זה) זה תניינא אד' אד' אד' (היינו כי בגבולין נק' ג' הויות בשם ג' אד') דאינון תריסר חיון דאתמר בהון ופני ארי' אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ואתמר בהון ארבעה פנים לאחת והאי איהו וקרא זה אל זה ואמר עכ"ל נמצא זה העליון שהם ג' הוויות דברכת כהנים שיש בי"ב לחמים דלחם הפנים הם נמשכים מלמעלה היינו מבחי' ת"ת ויסוד אל השולחן שהוא מ', והיינו כדברי המק"מ והרמ"ז והלק"ת מהאריז"ל פ' אמור, ואח"כ זה תניינא שהם ההשפעה [כי"ב] פנים של הארי' שור נשר זהו הנמשך מהשולחן שהוא מל'. והנה לפמש"כ דשורש י"ב לחם הפנים באים מהויות דברכת כהנים אפ"ל שעוד יש רמז בזה כי הנה ענין פנים נזכר בפסוק יאר הוי' פניו ובפסוק ישא הוי' פניו, ובפסוק ישא יש ז' תיבין ובפסוק יאר יש ה' תיבין, והיינו כמנין זה שהוא י"ב לחמים ומזה יובן דעת ריה"ו כנזכר לעיל סעיף ב', ובפסוק יברכך יש בו ג' תיבין אפ"ל שעיקרו במל' והיא מקבלת מבחי' יאר ישא בחי' זה כו' ועמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם דר"ל לפניהם היינו הפנים של החיות דבריאה שבכולם יש בחי' פני אדם וה"ס הדעת דבריאה ועכ"ז לגבי אצי' נק' דעת זה בשם בהמה וע"י התורה הנק' ואלה המשפטים ימשיך בהם מבחי' דעת עליון ועד"ז י"ל כאן בענין י"ב לחם הפנים שהחטה ממשיך דעת וכש"כ כשהוא סולת מנופה ועיין בסידור ע"פ חלב חטים ישביעך, ועי"ז בא ההמשכה מבחי' י"ב אותיות דג' הוויות לבחי' י"ב פנים של החיות הנמשכים משם אד' והוא המשכת דעת עליון בדעת ע"ד כי אל דעות כו', וזהו ג"כ ענין כמים הפנים לפנים דהפנים די"ב חיות מקבלים מבחי' תריסר אנפין עלאין כו' וזהו ג"כ כן לב האדם לאדם, או י"ל פי' כן לב האדם לאדם כמ"ש האריז"ל בפי' והבאת שלום בין אדם לחבירו דהיינו המשכת עתיקא בז"א כו' וכמ"ש במק"מ פ' משפטים דקכ"ב.

קיצור (ד). שמ"ש בחי' שלה"פ נמשך מן השולחן כמשמעות הזהר תרומה קנ"ד (ואף שלמטה אינו כן מ"מ גם בענין יסוד הרי למטה היסוד למטה מהבנין ולמעלה הוא להיפוך וכן י"ל בענין השולחן אשר למעלה ממנו נמשך הלחם) ויש בחי' לחה"פ המשפיע אל השולחן ענין ד' ריה"ו הנ"ל ס"א ולהעיר מענין אלה המשפטים אשר תשים לפניהם ומענין כמים הפנים לפנים כו'.

באגה"ק סי' ל"ז: קו"א (לתניא) דוד זמירות (ע' קסא). וראה הערות בסו"ס התניא הערה **.

ל"ג בעומר

בל"ג בעומר פסקו למות תלמידי ר"ע, ענין ואהבת לרע"ך, אדה"ר כולל

כי כמו א"ק כולל כל העולמו' אור כללי ממוצע קורא הדורות מראש כמשל הרא"ש כולל כל רמ"ח כחו' איברי' ואח"כ מתחלקי', כך אדה"ר כולל כל הנשמו' אח"כ מתחלקי' ג' אבו' י"ב שבטי' ע"ג ס"ר שרשי' כו'. והנה כמו בע"ס אף כשמתחלקי' כל א' כלול מכולם משא"כ בתהו ענפין מתפרדין כו' והתכללו' זו ע"י ש' מ"ה אורח אצי', כך כל הנשמו' כלולו' זו מזו והתכללו' זו ע"י א"ס שבחכמ' שמאיר באדה"ר, וכמו שאנו רואי' התכללו' באיברי' אבר זה מתרפא ע"י הקזה מאחר וורידין בזה מזה והראש כולל כולם, ואף שהגופו' מתפרדין מ"מ הנשמו' כלולו', לכן חטא א' נוגע בשני חטאנו, וזהו ואהבת לרעך, וצ"ל קודם התפלה, כי מס"נ היינו ליכלל במקור נשמו' ישראל עלו במחשבה הכולל כולם, ואשר בו מום לא יקרב ע"י שנא' מפריד. והנה דעלך סני אין רוא' חוב גילוי פשעיו, וכן למעלה לא הביט כי ה' א' עמו ממש תמים תהי' וירא און כו', עיקר היחוד ואידך פירושא. ספי' המשכ' מוחי' חסדי' במדות, משא"כ המדו' עצמן קטנות כו' לכן תלמידי ר"ע דקטנו' שונאי' זא"ז . . .

בל"ג בעומר: נעתק מבוך 1114 עד, א גוכי"ק. — ראה מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תקצא ובהנסמן לשם.

בל"ג בעומר: ראה לקוטי שיחות ח"ג ע' 1002 הערה 3. ח"ז ע' 337 (בס' פולין). חי"ז ע' 511.

בל"ג בעומר פסקו: אוצר הגאונים ומאירי ליבמות סב, ב. טושו"ע (ואדה"ז) או"ח סתצ"ג, ס"ב (ס"ה). וראה שו"ת דברי נחמי' חאו"ח סל"ז, ס"ב ואילך.

אדה"ר כולל . . כל הנשמו': ראה תנחומא (ושמו"ר) תשא יב (פ"מ, ג).

— ומש"כ שם הראה . . צדיק ראה לקוטי שיחות חי"ד ע' 449 בהערה — שער המצות פ' תצא. ספר (ושער) הגלגולים פ"א (הקדמה ו. ז. יב). לקו"ת — להאריז"ל — תשא לג, ה. שער הפסוקים בראשית דרוש ג. שמות א, ח. אגה"ק ס"ז.

א"ק . . אור כללי: כן אמר רבינו הגדול נ"ע בשם הרב המגיד דמעזריטש נ"ע שהי' מרגלא בפומי' דבחינת א"ק הוא אור כללי וכן מצאתי ג"כ בפירוש לתלמיד ר' ישראל סרוג תלמיד האריז"ל אוה"ת בלק (ענינים) ע' תתקסח (ע' פד).

ואהבת . . קודם התפלה: מג"א (ואדה"ז) שו"ע או"ח רסמ"ו (סי"א) בשם ספר הכוונות. וראה הנסמן במאמרי אדה"ז פרשיות לע' תקצא.

ענין ל"ג בעומר הוד שבהוד. עיין בס' הר"פ ד"מ ע"ב* שהספירה היא המשכת מוחי' במדות גם חסד דע"י המתלבש במוחי' כו' יעו"ש. בזה יובן ענין חרמש בקמה בקומה, כי הנה ע"פ וידבר כו' שבועות תקס"ח פי' שהחרמש להפך הנה"ב יעו"ש, ונ"ל דזהו בקומה כי ההבדל בין אדם לבהמה שאדם מהלך בקומ' בצלמנו כדמותינו עולם התיקון ג' קוין משא"כ הבהמה שראשה כפוף כו' ההשתלשלו' באופן אחר שאין בחי' מוחי' להיו' שולטי' על המדות רק המדות עיקר אבל באדם מוח שליט, וזהו בקומה כי ספ"ע לעשות מבהמה נה"ב אדם זהו הכנס' מוחי' במדות, זה נק' בנין קומת אדם ע' אוה"מ. אכן עדיין אינו מיושב דבישיבה ג"כ קומת אדם כו' וזה מובן ממ"ש בזהר תצוה קפ"ג א' דהטעם דסה"ע מעומד רזא דדכורא יומין עילאין כו' ירכין וגופא כחדא, ר"ל באשה קרא' מושב לפי שרגלי' יורדות כו' ע"כ צ"ל ישיבה להגביה הרגלי' רחצתי את רגלי, משא"כ בדכורא אין יניקה אפי' מרגלי', ולכן מעומד, ועיין חנוכה תקס"ב מענין עמדת להם כו' למבול ישב, ומבואר בע"ח שער הכללים, ענין ביניקה מתחזקי' הרגלי' עד שיכול לילך ושם התיקון בנו"ה כו' בהדי הוצא כו' יעו"ש וידוע דסה"ע בחי' יניקה כי זש"פ לידה כו' ודם נעכר כו', לכן ל"ג בעומר הוד שבהוד כבר נתקנו ב' רגלי' נצח והוד, ע"כ אז אין יניקה עוד לכן פסקו למות תלמידי ר"ע כמבואר שם בכ"י הר"פ*. גם יש לקשר זה עם מ"ש ע"פ כיצד מרקדין דפסח דילוג ברגל א' מלמעלה למטה, וספה"ע תיקון רגל הב' כדי להיות בשבועו' קפיצה בשני' מלמטה למעלה ג"כ אתעדל"ת, ול"ג בעומר הוד שבהוד תיקון רגל הב' ג"כ והבן. כ"ז נלע"ד.

אך ק"ק א"כ ל"ג בעומר נשלם תיקון נו"ה רגלי' הי' ראוי להיות אז מ"ת וגם מהו ענין הספירה עוד גם צ"ל מ"ש בסידור ענין הוד שבהוד נסב"ת א"כ היתכן דגבוה משבועות, דא"ל דאז מל' שבמל' והוי סופן טפי דהא שבועות

ענין ל"ג בעומר: **נעתק מבוך 1114 קמ, ב גוכי"ק.**

ל"ג בעומר: **נסמן בד"ה שלפנ"ז.**

ע"ב: **הנחות הר"פ ע' נה.**

בקמה בקומה: **בלקו"ת במדבר יז, ג מציין לכסף משנה פ"ז מה' תמידין בשם הראשונים. וראה הנסמן (בהוצאת קה"ת תשד"מ) במראי מקומות שם.**

ע"פ וידבר . . תקס"ח: **לקו"ת (וסה"מ תקס"ח) במדבר טו, ד (ע' רכה).**

אוה"מ: **אור המאיר (פ' אמור) דרוש ספירת העומר.**

חנוכה תקס"ב: **סה"מ תקס"ב ע' קיט.**

בע"ח שער הכללים: **פ"ג.**

זש"פ לידה: **פע"ח שער הלולב ספ"ח. אגה"ק ס"כ (קל, סע"ב).**

ודם נעכר: **בכורות ו, ב.**

ל"ג בעומר . . פסקו: **נסמן בד"ה שלפנ"ז.**

הר"פ: **הנחות הר"פ שם ע' נו.**

מ"ש בסידור: **שער הל"ג בעומר דש, ב. שו, ב.**

יום הנ'. אך הענין דבפרדס שי"ג פהר"ז נת' ענין ב' בחי' בנש"ב הא' זפ"ז ואז אין שער הנו"ן בכלל הב' ה"פ יוד ואז שער הנו"ן בכלל. והענין כי עיקר המדות הם ה' חסד עד הוד ויסוד השפעה כו' וזהו חמש אינון, לכן כשהמדות כלולות בשכל אז אין השפעה מהם ה"ל חמש, וכשנמשכי' למטה יש השפעה ע"י יסוד ומל' ה"ל ז'. לפ"ז מובן דנש"ב אשר מבחי' התכללו' מן ה' בחי' הוא בחי' גבוה יותר מן בחי' ז' כי זהו בעוד המדות כלולי' בג"ר לכן יכול שער הנו"ן בחי' כתר להתגלות בהן ממש משא"כ בבחי' זפ"ז שער הנו"ן הוא אינו בחשבון המ"ט ממש, וכמ"ש הפרדס שם פרק ז'. אמנם מ"ש הפרדס דההתכללו' ה"פ יו"ד, הנה עפ"י כהאריז"ל הוא ב"פ ה' פעמי' ה' כי יש ה"ח וה"ג, וכל א' כלול מה', וכמ"ש במ"א ע"פ עיני כ"ל, הלמ"ד הם חג"ת וכ' נו"ה כו'. והנה החסדי' שרש הז"א והגבו' שרש המל', וזהו ענין כ"ה אתוון דפסוק שמע ישראל יחו"ע בחי' ז"א, וכ"ד אתוון דבשכמל"ו יחו"ת מל' איהי בהוד, ומה שחסר כאן אות א' ית' לקמן.

ומעתה יובן בסה"ע וספרתם לכם גלוי למטה לכן הוא מבחי' זיין, וזפ"ז מ"ט ימי העומר, אמנם מ"מ בודאי נכלל ג"כ חשבון הב' דנש"ב של ה' פעמי' ה', ולפי בחי' זו שבועות יום הנ' הוא בחי' הוד שבהוד של בחי' הגבורה, דהיינו הוד שבגבורה שבהוד, וא"כ מובן דשבועו' ג"כ הוד שבהוד כמו ל"ג בעומר אך בבחי' עליונה יותר, כי בחי' הוד שבהוד זה הוא ממש גלוי שער הנו"ן שא"א להתגלות רק בבחי' הוד שבהוד, משא"כ בל"ג בעומר הוד שבהוד מ"מ אין בו גלוי שער הנו"ן כי בחשבון זה זפ"ז אין שער הנ' מתגלה רק אחר כל המ"ט כנ"ל והוד שבהוד בבחי' זו אינו סופן ממש משא"כ הוד שבהוד דחשבון הנ"ל הוא בחי' הנו"ן וכו', וגלוי הוד שבהוד דשבועו' היינו ענין נתן ההוד למשה, ובזה יובן ג"כ מה דבבשכמל"ו נחסר אות א' דמורה על שער הנ', דאף שלמעלה גלוי שער הנ' ממש בבחי' זו מ"מ לדידן א"א להיות זה בגילוי ממש רק הודא', וזהו ענין תרומה א' מנ' שבק"ש כמ"ש במ"א ע"פ ויקחו לי תרומה. ומכ"ז יובן שבשבועו' הוא גמר שלימות ההוד לכן אז מקפץ על הגבעו' בשתי רגלי' וזהו ענין שני הלוחו' שהם בחי' נו"ה כמ"ש בפע"ח שער השבועות.

שבועו' יום א' ע"ח סוף שמ"ג. וע' מ"ש כבוצינא דא וכו' חדא בזה' ר"פ חיי שרה כך שער הנ' הנ"ל כתר, וכולל בתוכו כל המ"ט שערי'.

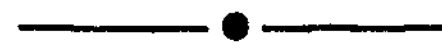
וכמ"ש במ"א ע"פ עיני כ"ל: סה"מ תקס"ח ע' נה. אוה"ת דרושים לפסח ס"ע תשמו. שה"ש ע' לו.

שמע ישראל יחו"ע: זח"א יח, ב.

נתן ההוד למשה: זח"ג רכג, ב.

ע"פ ויקחו לי תרומה: ראה אוה"ת תרומה ע' א'שסה.

בכל הנ"ל י"ל מארז"ל כל המנחות באות מצה חוץ מחמץ שבתודה ושתי הלחם הושוה תודה שהיא בחי' הוד כמ"ש בסידור ע"פ מזמור לתודה, לשתי הלחם, בענין החמץ לפי ששתי הלחם שבשבועו' ג"כ בחי' הוד כנ"ל דהוא הוד שבהוד, ואז גלוי שער הנו"ן כתר ע"כ יוכל לעלות גם חמץ כמ"ש במ"א בשבועו' תקס"ח. וע' מענין חמץ מצה בזהר ור"מ פ' פנחס דרנ"ב ע"א.

כל המנחות באות מצה: **מנחות פ"ה, מ"א.**

שבועות תקס"ח: **לקו"ת (וסה"מ תקס"ח) במדבר טז, ד. יז, ד (ע' רלד. ע' רמה).**

פ׳ בהר

על בהר כ״י מו״ח תקס״ב

דבר אל בנ״י ואמרת אליהם כי תבואו אל הארץ כו׳ ושבתה הארץ שבת לה׳.

יש להבין דמשמע מיד כי תבואו אזי תומ״י ושבתה, והלא צריך שהיה ששה שנים ואח״כ ושבתה. אך הענין הוא דהנה עוד יש להבין בענין תורה ותפלה, דארז״ל ותלמוד תורה כנגד כולם משמע יותר מגמילות חסדים דתני תחלה ובכללו עיון תפלה, כמארז״ל בפרק מפנין, הרי תלמוד תורה עדיף מעיון תפלה וגמילות חסדים, ובמ״א אמרו ולוואי שיתפלל אדם כל היום כולו, וכן בענין גמ״ח ארז״ל רבה דעסיק בתורה חי ארבעים שנין אביי דעסיק בתורה ובגמ״ח חי שתין שנין, הרי מצינו בתפלה וגמ״ח מעלה יתירה מבתורה, גם בענין גמ״ח ותפלה כתיב כי חסד חפצתי ולא זבח, משמע ג״כ שבחי׳ חסד הוא למעלה מזבח שהוא הקרבנות ותפלה במקום קרבנות תיקנום, וחסד זהו ג״כ תורה כמ״ש ותורת חסד על לשונה (והנה הנך ג׳ דברים תורה ותפלה וגמ״ח זהו ענין ג׳ דברים שהעולם עומד עליהם תורה ועבודה וגמ״ח. קיצור ענין ות״ת כנגד כולם, והלא ולואי שיתפלל, וגם מרבה ואביי, וענין כי חסד חפצתי).

ויובן כ״ז בהקדים ענין מארז״ל בוניך, כי ואהי׳ אצלו אמון אומן, והבנין שיהי׳ גלוי ע״מ לאפוקי מבחי׳ כרחל לפני גוזזיה נאלמה, אין כמוך באלמים, היינו ע״י שנבנית המל׳ בע״ס וזהו עושי דברו הנז׳ זח״ג קצא״א, שתהי׳ ה׳, ע׳ ד״ה בשעה שהקדימו, ואז גדול ה׳ כו׳ בעיר כו׳, והיינו ע״י

דבר אל בנ״י: **נעתק מבוך 1065 רכד, א (הא׳) גוכי״ק.**

גדפס בסה״מ תקס״ב ע׳ תרו. המאמר (הנחת כ״ק אדמו״ר האמצעי) נדפס בסה״מ תקס״ב ח״א ע׳ קפה. ונוסח אחר (הנחת הר״מ בן כ״ק אדה״ז ?) בח״ב ע׳ תלב וש״נ.

ותלמוד תורה כנגד כולם: **פאה רפ״א.**

בפרק מפנין: **שבת קכז, סע״א.**

ובמ״א אמרו: **ברכות כא, א.**

ארז״ל: **ר״ה יח, א.**

ותפלה במקום קרבנות: **ראה ברכות כו, א־ב.**

ג׳ דברים . . . וגמ״ח: **אבות פ״א, מ״ב.**

מארז״ל בוניך: **ברכות בסופה.**

אמון אומן: **ב״ר בתחלתו.**

אין כמוך באלמים: **ראה גיטין נו, ב.**

בשעה שהקדימו: **ראה לקו״ת (וסה״מ תקס״ב) במדבר יג, ג (ע׳ רח. תנא).**

התורה עשה"ד עשרה עשרה הכף כו' גם עולם חסד יבנה אני מדבר בצדקה וע' סד"ה יהודה אתה בענין בני אביך. עיקר פי' בונייך לפמש"כ כי במאמר אחד יכול להבראות ולפי' הרמ"ז תולדות קל"ה זהו א"א, ונברא בע"מ ע"ס מפורדים היינו ז"א וצדיקי' מקיימי' את העולם שנברא בע"מ שיהי' ע"ד מאמר אחד וממשיכי' מא"א בז"א והיינו ע"י התורה שכל עשה"ד נאמרו בדבור אחד וזהו בונייך בנינו של עולם כו', וענין כי תבואו ושבתה (כמו חולה כשרואה את הרופא מומחה כו') וזהו וכל בניך למודי ה' דהיינו ענין התפלה וק"ש שהוא ענין למודי הוי' שמע ישראל ה' אלקינו כו' בא"י כו', וכתי' והארץ נתן לבני האדם היינו בחי' וכל בניך, זהו נק' בני האדם, לכן כי תבואו אל הארץ זהו תפלה ועי"ז ושבתה הארץ, שיצאה מבחי' כנען שהי' מושל עלי' מחמת חטא עה"ד בזח"א דע"ג סע"ב, וזהו מי יתן טהור מטמא כו' וע' כה"ג במד"ר פ' חיי פנ"ח ע"פ ויקם שדה עפרון דהוות נפילה כשהיתה של עפרון וקמה כשנעשי' של אברהם, וכה"ג בענין ושבתה הארץ, ואח"כ שש שנים תזרע אור זרוע לצדיק בעסק תומ"צ בונייך מרבים שלום בעולם, השלום ביני ובין עולמי היינו שיהי' דירה בתחתונים וזהו ענין שבת שבתון יהי' לארץ, וזהו ויניחהו בג"ע לעבדה, זיו השכינה היינו כי ובורא חושך וע"י יחוד זו"ב זהו זיו כו' כי זיו יסוד כו', אך איך מהתומ"צ גשמיים יומשך הזיו זהו ע"י זריעה בארץ כו' וזהו וכל בניך למודי היינו תפלה, שעי"ז נקלט התומ"צ בנפש ובארץ כי והארץ נתן לבנ"א ושיהי' אדם א' דם זהו ע"י התפלה משא"כ קודם התפלה נק' אדה* בלא א' כו'. במ"א פי' בוניך ע"ד ובניהם ובנאיהם אולי אבנה ממנה, לפ"ז פי' כי תבואו ל' ביאה ויחוד וכענין הבא על אמו בחלום וארץ היא מ' נק' אמו כמ"ש במד"ר פ' בראשית ספ"ז ע"פ תוצא הארץ נפש חי' זה רוחו של אדה"ר כו', וגם ענין והארץ לעולם עומדת, קאי על צדיקי' וכן ויתרון ארץ בכל היא, ובת"ז והארץ דא שכינתא וגם פי' א"י שמקבלת מישראל דלעילא כענין כנס"י, זח"ב יתרו פ"ה סע"ב, וא"כ כי תבואו אל הארץ זהו היחוד, וזהו ענין בונייך כו' וא"ש שעי"ז ושבתה הארץ.

א) מענין ות"ת כנגד כולם בביאור האזינו השמים דרוש השני. במשנה ספ"ג דערובין נמצא האומר בפיו יתר מן העושה מעשה, וידוע דמדה טובה מרובה א"כ יש להעיר מזה דתלמוד גדול ממעשה ולכן ות"ת כנגד כולם.

סד"ה יהודה אתה: **תורה אור ויחי מה, ד.**
אדה: **כ"ה בגוכי"ק.**
ובניהם ובנאיהם: **ב"ר פע"ו, ז.**
הבא על אמו: **ברכות נו, א.**
וארץ היא מ': **זח"א לא, ב. וראה מאו"א בערכו סקכ"ו.**
והארץ דא שכינתא: **ראה תקוני זהר תס"ט (ק, א).**

מענין ת"ח מרבים שלום קול בוכים איכה א' ל' ב'. כלי חמדה פ' חקת. של"ה תשבע"פ תג, ב. לב אבות פ"ב. פע"ח ובסידור האריז"ל נה"י דז"א שהם בונין פרצוף הנוק'. כלי פז ישעי' סי' נ"ד. טו"ב סי' תרמ"ה.

ב) בענין רבה מ' ואביי ס' יש להעיר מענין מ' סמכין בשל"ה דל"ז ע' בענין ללא אלקי אמת, ביאור ושננתם.

ג) ענין שע"י הדבור דע"מ דוקא נעשה יש בד"ה מזוזה מימין, גם ע"ד מחשבה אתוון רברבן א"ב דאל אדון ודבור א"ב דאל ברוך זח"ב קלב, גם ע"ד שבה"כ בהגהות מאלמים אלומים.

ד) בענין בונייך ע' בשני הביאורים בכ"י מו"ח ע"פ וכל בניך תמצא ב' ענינים הא' כי בנין המ' מהגבורות כי זאת ירושלים בין העו"ג שמתיה לכן כדי שלא ינקו החיצוני' צ"ל גבורות, והיינו ע"י החכמה וזהו כענין לעשות צדקה ומשפט בד"ה אשירה, ולכן זהו ע"י התורה, הב' כי בבנין המ' יש כמה מדרגות כי לפעמים היא רק נקודה א' והט"ס שלה ירדו בקליפות כענין לא נתמלאה צור כו' ולפעמים מתגדלת עד שהיא ע"ס שלימות זהו ענין בונייך כו', גם והתקין לו ממנו בנין עדי עד, עמ"ש מענין עולם חסד יבנה בד"ה וידבר כו' וארא, שהבנין ע"י צירופי אותיות, לפ"ז בונייך שיומשכו עשרה מאמרות היינו ע"ס דמ', ובסידור סד"ה בונה ירושלים ד' פי' הבנין דמ' דאצי' זהו מה שמעשר מלכיות דז"א יהי' נעשים ע"ס דמל' כו'.

ה) בענין מיד כי תבואו ושבתה ע"ד ותשקוט הארץ ושדכת ארעא נמצא ענין שדוכין וכו' ארוסין גורם ותשקוט, ואח"כ ובשנה השביעי' שבת שבתון זהו שלע"ל יהיו נשואין והיינו אלף השביעי, וזהו בחי' עליונה יותר מבחי' ושבתה הארץ ואפ"ל עתה ושבתה התענוג ממה שיהי' שבת שבתון לארץ כו', וע' זהר פקודי דרמ"ב א' הפרש בין המשכן למקדש ג"כ כענין זה.

ו) ע"י תורה קיום העולם דכמו במע"ב ל"ב אלקים ל"ב נתיבות דח"ת כן בתורה שקדמה לעולם אלפים שנה יש ל"ב נתיבות פליאות חכמה לכן ע"י התורה קיום העולם בונייך וזהו משמחי לב, גם ע"ד את ד' האמרת ויש ג' פירושים בענין האמרת שבח דבור לבוש.

בד"ה מזוזה מימין: **תורה אור מקץ מא, ד.**

בהגהות מאלמים אלומים: **אוה"ת וישב ע' תתרפב.**

בשני הביאורים: **סה"מ תקס"ז ע' שכד. ע' של.**

בד"ה אשירה: **תורה אור בשלח סג, סע"א ואילך.**

לא נתמלאה צור: **רש"י תולדות כה, כג.**

בד"ה וידבר כו' וארא: **תורה אור (ומאמרי אדה"ז — פרשיות) וארא נו, ג (ע' רכח).**

[דבר . . . ושבתה תקס"ב]

ועתה* יש להבין מהיכן באה תוספת הארה בג"ע לנשמות (עיין בלק"ת בשה"ש בסופו בד"ה כי כאשר השמים החדשים שם פי' כי ג"ע מצד עצמו בחי' זיו ממדת מל' וע"י עבודה ממשיכים בו תוספת אור מעצמותו יתברך, ובהג"ה שם שזהו פירוש באתי לגני, ועמ"ש בד"ה באתי לגני רפ"א, ובסוף הביאור ועמ"ש ע"פ הזח"ג פ' אחרי דס"ז ע"ב מענין קב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקייא בג"ע כו' אז תתענג על הוי' כו' מההוא שקיו דנחלא כו' וע' בת"א בד"ה ואתה תצוה גבי והנה תענוג זה נמשך מן המצות כו' רוב כל הם תענוגי העוה"ב כו' כי כל בשמים ובארץ, וענין כל ידוע שבאבות נאמר בכל מכל כל, ויתרון ארץ בכל היא זח"א פ' חיי קכ"ב א' ועמ"ש בבוך בראשית ב' פ' חיי). זהו ענין מארז"ל הנ"ל שתלמידי חכמים הם העוסקים בבנינו של עולם הג"ע (כי ת"ח הם נו"ה והם הממשיכים תוספת האור במ' ע"י היסוד כו' והיינו שהם מרבים שלום כו'). שהם גורמים במעשיהם* תוספת אור וזיו השכינה (ע"י נר מצוה, ע' מענין נר בד"ה כי אתה נרי, וע"י ותורה אור). ושכר המצוה נמשך מהמצוה* עצמה (בד"ה ואתה תצוה הנ"ל). והענין הוא כי התורה עצמה שלמדה בעולם הזה* נעשה זיו השכינה להאיר להנשמה שלמדה תורה זו בגשמיות (וע' במד"ר פ' מצורע פי"ט ע"פ שחורות כעורב ר' שמואל בר רב יצחק פתר קרא בפרשיותיה של תורה אע"פ שנראות באלו הן כעורות ושחורות כו' אמר הקב"ה הרי הן עריבות אלי שנאמר וערבה לד' כו' וכ' המ"כ שחורות כעורב דרש כעורב לשון עריבות כד"א וערבה וכו' והיינו שמהתורה גשמיות נעשה זיו השכינה עריבות ומתיקות כו' וע' בלק"ת ר"פ בהר בד"ה כי תבואו, ספ"ב). וזהו לעבדה, כמשל העובד את האדמה* שחורשה ואח"כ זורעה והזריעה נרקבת מכל וכל ולא נשאר ממנו כלום רק נכלל בבחי' העלאת מ"ן אל* כח הצומח ועי"ז מצמיח כח הצומח כו'

ועתה יש להבין: **נעתק מבוך 1058 רך, א גוכי"ק — סה"מ תקס"ב עמוד קפו עם הגהות. וראה ג"כ דרך מצותיך קסז, ב (שו"ה מרחם). אור התורה בהר ע' תתפ (שו"ה השכינה).**

ועתה: **סה"מ תקס"ב ע' קפו שו"ה: יקרא.**

בבוך בראשית ב': **מסומן בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א במספר 1014. נדפס באור התורה ח"ש תשעת, ב. (בגוכי"ק ישנם הוספות).**

במעשיהם: **שם: בתורתם ומעשיהם.**

בד"ה כי אתה נרי: **תורה אור (וסה"מ תקס"ח) מקץ מ, ב (ע' תרמג).**

נמשך מהמצוה: **שם מצוה.**

הזה: **שם: הגשמי.**

את האדמה: **שם: קרקע.**

נכלל . . . אל: **שם ליתא.**

ע' בד"ה איהו וחיוהי *, כמ"כ פשט ההלכה של שנים אוחזין בטלית * (בספר אור ישראל פי' טלית היא ק"נ ושנים אוחזין בה שלפעמים נכללת בקדושה כו') וכדומה שמספרת מענין סיפור מעשה גשמיות בשנים שמצאו טלית כו'.

[לד"ה דבר . . . ושבתה הארץ, אוה"ת בהר ע' תתעח שו"ה יסוד — מ']

וע' בונייך מענין תבנה ותכונן עיר סיחון, עוי"ל ע"ד מ"ש בלק"ת ס"פ ראה לא א', א"ת בניך בן הוא בחי' אהבה ז"א רובו מהחסדים אלא בונייך בנין הנוק' מהגבורות בחי' יראה ועומ"ש יעו"ש ע"כ א"ש בונייך ל' נקבה וז"א שרשו מבינה ומל' שרשה מחכמה וע' ע"פ שימני כחותם, חותם שוקע שמלמטה שרשו גבוה יותר.

[שם שו"ה בהעולם — כו']

במ"א פי' בראשית נמי מאמר הוא דהוא ענין אמון אומן עושה לו לוח ופנקס שבו מצוייר מה שיבנה, והציור בקצרה, וזהו מאמר בראשית חכמה שבו נכלל הכל כי למעלה ע"י בחי' ציור זה שהוא ענין מחשבה נברא ואח"כ נפרטו וכמו למעלה משנה בדרך קצרה שזהו היו"ד דשם בבה"ז פ' אחרי ונק' מאמר אחד א' פלא ח' חכמה ד' רבתי מה שנכלל הדבור בחכמה, כאן פי' ע"ד בסש"ב סוף ח"ב פי"ב ע"י ריבוי הצירופים ותמורות דתמורות נעשה יש ודבר נפרד כו', מאמר אחד ויו"ד מאמרות ע"ד כלל ופרט ע' בת"א בד"ה ענין הברכות שזהו ענין עלמא דאתכסיא ועלמא דאתגלייא, ובבה"ז פ' שמות דקול איהו כלל ודבור איהו פרט ובבה"ז ויחי דרמ"ו ע"פ

שוקיו עמודי שש.

בד"ה איהו וחיוהי: אגה"ק ס"כ.
ועי"ז . . . וחיוהי: שם: שבה.
בטלית: שם ליתא.
בספר אור ישראל: לימוד אצילות ופי' מאמרי זוהר ופי' גמ'. — לר' ישראל בר' אהרן — פרנקפורט דאדרה תס"ב (עד, ב).
וע' בונייך: נעתק מבוך 649 מו, א.
ע"פ שימני כחותם: לקו"ת שיר השירים מה, ג.

נפתלי אילה שלוחה, עמ"ש בפרדס ערך פרט דהכתר נק' כלל ועמ"ש מזה שנק' אור כללי ע"פ הזהר תרומה קס"א קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, ועמ"ש מזה ע"פ ראו קרא ד' בשם בצלאל בענין היריעות משזר ועיין בת"א בד"ה אז ישיר משה ענין התכללות שבעלמא דאתכסייא וגם כמו הכוחות כשכלולים בעצם הנפש שם התורה כלל כמו מאמר אחד כי וידבר אלקים את כל הדברים האלה שאמר כל עשה"ד בדבור אחד במד"ר נשא ס"פ י"א, וכמובן ג"כ ממאמר קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא, וכ"ה במד"ר יתרו ס"פ כ"ח ועמ"ש ע"פ וידבר אלקים את כל הדברים האלה ס"ג בבוך במדבר דל"ט ע"ב לכן ע"י התורה מקיים עלמא שממשיך מבחי' מאמר אחד בע"מ.

ס"ד ענין קיום, ודבר אלקינו יקום לעולם ישעי' סי' מ' פסוק ח', לקיים את ימי הפורים ודבריו חיים וקיימים ע' הרד"א פי' דקאי על התומ"צ שהעולם מתקיים עליהם יקם ד' את דברו בש"א סי' א' כ"ג, והרמב"ם במ"נ ח"א פי"ב חיברו עם ענין קום קומה ד' עתה אקום יאמר ד', מפני שהמסכים לעשות דבר יתעורר לעשות הדבר בקימה, וקיום ענין קיום הדבר ואמתתו וא"כ ע' רש"י בחומש ר"פ וארא ע"פ ושמי הוי' לא נודעתי להם לא ניכרתי להם במדות אמיתית שלי שהרי דברתי ולא קימתי, וא"כ ענין הקיום דברו זהו ע"ד ואמת ה' לעולם וזהו ענין שמקיימי' את העולם וממשיכי' מבחי' אמת, וידוע כי אמת הוא בע"ק.

[שם ע' תתפב שו"ה צדיקים — לבני . . . מסעי * ובמקומו בא זה]

גם ע"ד הבונה בשמים מעליותיו הוא דוקא ע"י ואגודתו על ארץ יסדה לכן השמים שמים לה' שיהי' בונה בשמים כו' ע"י והארץ נתן כו', וא"כ י"ל פי' בוניך בניינו ש"ע שגורמים הבונה בשמים כו'.

תוכן הדרוש י"ל בוניך זהו ע"י תורה וגמ"ח התורה כנ"ל וגמ"ח כי עולם חסד יבנה, וגם כי בצדקה תכונני אך מתחלה צ"ל וכל בנייך בן י"ה היינו ע"י התפלה ולכן ולואי שיתפלל ואעפ"כ כי חסד חפצתי ות"ת כנגד כולם שהעיקר

ע"פ הזהר תרומה קס"א: **ראה ביאורי הזהר לכ"ק אדהצ"צ ע' רנו. רסב.**
ע"פ ראו קרא ד': **ראה אור התורה ויקהל ע' ב'קפט.**
ע"פ וידבר אלקים: **ראה אור התורה יתרו ע' תתצב. דרושים לשבועות ע' תקעד.**
ס"ד ענין קיום: שם ע' תתפ. — **בהכת"י קטע זה בא (בסיום המאמר) אחר ד"ה** תוכן הדרוש.
לבני . . . מסעי: **בבוך 649 נמצא קטע זה בריש ס"ו אחר תיבת קדשנו.**
ולואי שיתפלל: **ברכות כא, א.**
ות"ת כנגד כולם: **פאה רפ"א.**

שיהי' בונייך שיהי' גילוי האור למטה עמ"ש ע"פ הסבי עינייך מנגדי, וע' העולם נברא בבית ומ"ת מתחיל באלף אנכי א"כ ע"י התורה ממשיך האלף בבית, ע"י חטא עה"ד חסרו ו' דברים וע"י עסק התורה ממשיכי' הוא"ו לכן מקיימי' העולם, ובמ"א פי' העולם עומד צ"ל מע"ק כו' שנאמר לי לעולם גם ע"ד אם ה' לא יבנה בית כו' לכן ע"י התורה הוא בונייך, גם שרו של עולם מט"ט נק' נער אבל ע"י התורה גם זקנתי כו' אי לך ארץ כו' אשריך ארץ כו' לכן כי תבואו אל הארץ תצא מבחי' נער כ"א ע"ד אשריך ארץ ולכן ושבתה, ועמ"ש ע"פ ויתורו את ארץ כנען שיעשו לה יתרון ע"ד יתרון האור מן החושך שיגביהו אותה, ובשנה השביעית לא תזרע י"ל שאזי ע"ד כי כארץ כו' כן אד' הוי' יצמיח אתעדל"ע שלמעלה מאתעדל"ת ובחי' אור זרוע לצדיק מלמעלה וא"כ * לזריעה שלנו, עמ"ש בענין אור זרוע בביכעל תקס"ד אחר פ' במדבר י"ל זריעה זו שנמשך בה אותיות עליונים שלמעלה מזריעת האותיות דשבה"כ דתהו כ"א מאותיות רל"א שערים הרשימו ומהקו כו' וזהו הכח בארץ שתוכל להיות והארץ תתן יבולה בכל הששה שנים, ושדה נק' ציון כמ"ש במד"ר ברות ע"פ עינייך בשדה אשר יקצרון ובזוהר ויקהל דף רי"ז הובא ג"כ פסוק עינייך בשדה ע"פ ועשית ציץ ועמ"ש ע"פ את חג המצות תשמור למועד חדש האביב שכל המועדים הם בזמני בישול התבואה קדש כו' ראשית תבואתה וחג האסיף זהו מש"כ ואספת את תבואתה, ואעפ"כ ובשנה השביעית לא תזרע וענין בחי' זו בעבודה צ"ל שאז עסק המצות בבחי' גבוה יותר עד שאין נקראים זריעה מלמטה כו', ועיין בענין כן יעמוד זרעכם ושמכם בת"א פ' בראשית, הרי לע"ל באלף השביעי יהי' הארות בחי' שלמעלה מהזריעה שלנו שהזריעה שלנו להמשיך שיהי' בבי"ע מאיר ג"כ כמו באצי', אבל הארות דאלף השביעי המשכות אור א"ס באצי' זה א"א להגיע ע"י זריעה שלנו וזה נק' השמים החדשים והארץ החדשה, כמ"כ בשנת השביעי' מאיר הארה מבחי' זו ולכן לא תזרע כו'.

ע"פ הסבי עינייך מנגדי: **לקו"ת שיר השירים לו, ב.**

ובמ"א פי': **ראה אור התורה ויגש שנא, א. שמות ע' צ. שמואל ע' לח.**

שרו של עולם . . נער: **ראה תוספת יבמות טז, ב.**

ע"פ ויתורו את ארץ כנען: **אור התורה שלח ע' תמד ואילך. ע' תנו.**

וא"כ: **אוצ"ל וא"צ.**

בביכל תקס"ד אחר פ' במדבר: **מסומן בספריית כ"ק אדמו"ר שליט"א במספר 1146 — נדפס בסה"מ תקס"ד ע' קכא בשולי העמוד.**

[לד״ה כי תבאו אוה״ת בהר ע׳ תתפה]

גם הארץ תחלה נקרא ארץ כנען ע״ד בת שבע שהיתה תחלה אשת אוריה החתי עיין זח״א פ׳ נח ע״ג ב׳ ולכן תומ״י כי תבואו אל הארץ ותתעלה מבחי׳ כנען להיות א״י אזי ושבתה תתענג, גם ע״ד ובירר לו א׳ מהן ישראל מע׳ * וכן א״י מכל הארצות וזהו ישראל קנין ויירשו את הארץ שהיא קנין לכן כי תבואו ושבתה במד״ר חיי פנ״ח ע״פ ויקם שדה עפרון דהוות נפילה וקמה והובא בפירש״י שם תקומה היתה לה, והענין הוא ע״ד מ״ש בזהרי חמה פ׳ נח דע״ג ע״ב שזהו ענין מי יתן טהור מטמא שא״א להתקדש בקדושה ובטהרה אא״כ להצטרף קודם בטומאה ר״ל שגם במקום טומאה יהי׳ טהור, ולכן הוצרכה הארץ להיות תח״י כנען וישלוט בה כדי שאח״כ יהי׳ נקרא ארץ ישראל כו׳ כי מחמת תערובות טו״ר מחטא עה״ד צריך להפריד הטוב מהרע כו׳, וזהו ענין בת שבע שהיתה תחלה אשת אוריה כו׳ והיינו שהיתה בגלות בעה״ד טו״ר ואח״כ תצא מהרע ותבא אל הטוב כו׳.

פ׳ בהר בשנת היובל וכו׳ עיין סד״ה מקושש עצים ועמ״ש בביאור וקבל היהודים ועמ״ש בענין ושם אחיו יובל. ומזה יובן ב׳ בחי׳ שבבינה מלמעלה למטה לברר כו׳ כענין צור משגבינו בועתה יגדל ג׳ מקיפי׳ ועי״ז אח״כ העלא׳ ושבתם כענין שבת עליו׳ העולמו׳, לאחוזת ארץ עליונה שקדמה לשמי׳ כענין ארץ חדשה כו׳. וב׳ בחי׳ אלו ג״כ ספה״ע מ״ט שע״ב ועי״ז אח״כ עליי׳ לשער הנו״ן כו׳ והיינו תחלה בירור נה״ב, וע׳ ב׳ בחי׳ כדין וכדין.

גם הארץ: **נעתק מבוך 649 נא, א.**
ובורר לו א׳ מהן: **במד״ר פ״ג, ח. אור התורה ואתחנן ס״ע שסס.**
מע׳: **אוצ״ל מאומות.**
ישראל . . הארץ . . קנין: **אבות ספ״ו.**
פ׳ בהר: **נעתק מבוך 1135 מב, ב גוכי״ק.**
סד״ה מקושש עצים: **לקו״ת שלח מב, ג.**
בביאור וקבל היהודים: **תורה אור מגלת אסתר צז, ד.**
ועמ״ש בענין שם אחיו יובל: **ראה תורה אור (וסה״מ תקס״ח) בראשית ז, ד (ע׳ תקנט). אתהלך ע׳ עב. אור התורה בראשית תקפו, א.**
בועתה יגדל: **לקוטי תורה (וסה״מ תקס״ו) שלח לט, רע״א (ע׳ רמו)).**

בשנת היובל תשובו כו' כתיב כ"א בתורת ה' חפצו כו' והי' כעץ שתול כו' ואיתא בזו' פ' בלק ר"ב א' דאיהו אילנא דחיי, וגם מל' עצה כי תרי"ג מצות נק' תרי"ג עיטין כמ"ש במ"א, ועיי"ש בפירוש הרמ"ז מענין יטע בהם אדר, והנה התורה נק' עץ חיים כמ"ש עץ חיים היא כו' במשלי ג' י"ח וכתיב ויורהו ה' עץ כו' ויורהו ל' תורה שהיא עץ חיים כמ"ש בזהר ח"ב ד"ס ב', דהנה ידוע דקי"ס הי' הכנה למ"ת ואח"כ ויבאו מרתה כו', רגלי' יורדות כו', והעצה לזה ויורהו עץ כו', וביאור זה [כי] עץ חיים הוא אתר דלא אשתני כמ"ש בזהר דרכ"א ב' והיינו כמ"ש אני הוי' לא שניתי וכמ"ש בזה בד"ה ואתחנן עיי"ש באריכות וענין עה"ד אתר דאשתני היינו כי בהשתל' עו"ע יש שינוי בהעילה שמתפעל מהעלול והשתל' זה זהו מפני ארי' פני שור כו' ולכן במט"ט שר העולם שיך עה"ד טו"ר משא"כ הוא ית' קדוש ומובדל אין קדוש כהוי' שאעפ"י שמהוה העולמות עכ"ז הוא קדוש ומובדל, וזהו ענין לא שניתי אתר דלא אשתני כו'. והנה כתיב אני הוי' לא שניתי ואתם בני יעקב לא כליתם ומבואר הפי' בזה בד"ה בחודש השלישי שמבחי' לא שניתי הי' ראוי שיומשך כלות הנפש כו', ועמ"ש בד"ה שמע ישראל בפי' וענין ובחרת בחיים, אלא מפני שנה"ב מסתיר והיינו בחי' עה"ד אתר דאשתני וע"ז ניתנה התורה שנק' עוז ותושיה שהיא מבחי' עה"ח ועי"ז וימתקו המים כנ"ל והיינו כי יש רקיע המבדיל בין מים למים אשר המים תחתונים הם מקור תענוגי עוה"ז שנלקחי' משבה"כ וע"י עה"ח נמשך בירור מים תחתונים והנה כתי' והי' כעץ כו' ועל יובל כו' כי ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן סדרים דאורייתא שהוא בחי' ע"ח כתיב* הגן, וארז"ל יובל שמו כי יובל הוא שער החמישים דבינה כמ"ש בפרדס ערך יובל וממנו נעשה הכתר דז"א והוא מקור דתורה שמבחי' חב"ד דז"א והוא למעלה מבחי' ע"ח כמ"ש בזהר שלח ע"פ היש בה עץ אם אין בחי' שלמעלה מש' הוי', גם יובל ל' לך יובילו ע"ד ונהר יוצא שנמשך תמיד כו' וכענין מוצא מים אשר לא יכזבו מימיו כמ"ש בזהר דפ"ג סע"א וענין ישלח

בשנת היובל תשובו: **נעתק מבוך 1217 קעב, א. [והבא בתוך חצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 292 מב, א.**

תרי"ג מצות . . עטין: **ראה זח"ב פב, ב.**

דרכ"א ב': **אוצ"ל ח"א (או ויחי) דרכ"א ע"א וע"ב.**

בד"ה ואתחנן: **אור התורה ואתחנן ע' קה.**

בד"ה בחודש השלישי: **תורה אור (וסה"מ תקס"ז) יתרו סז, א (ע' קמח).**

בד"ה שמע ישראל: **לקוטי תורה (וסה"מ תקס"ב) ואתחנן יא, ב (ע' רמד. תקטז).**

התורה שנק' עוז: **נסמן לעיל ע' א'קיא.**

התורה שנק' . . ותושי': **ראה אגה"ק סכ"ב. ערכי הכנוים — לבעל סדר הדורות — מערכת תושי'.**

הג"ן סדרים דאורייתא: **זח"א קד, ב. תקוני זהר תי"ג (כט, רע"ב) ובהנסמן בניצוצי זהר שם. שערי זהר למגלה ל, ב ד"ה ובשאר.**

כתיב: **בבוך 292 בתוך.**

יובל שמו: **בכורות נה, ב.**

שרשיו י"ל שזהו"ע ק"ש למס"נ באחד כי אהוי"ר הן שרשי ויסודי התורה האהבה היא שרש לרמ"ח מ"ע ויראה שרש לשס"ה ל"ת שעי"ז ממשיך יחוד או"א בחי' יובל כו' וע' בזוהר ח"ג נ"ה א' ועיין בביאור ונקדשתי ובד"ה יונתי כו' ולכן נאמר חרות על הלוחות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה לפי שממשיך מבחי' יובל עלמא דחירו כו' וע' מזה בזהר ר"פ קרח דקע"ו א' וס"פ לך לך צ"ה ב', וענין השקאה זו היות כענין ברכו בתורה כו' וכמ"ש בד"ה וכל בניך בענין בניך בוניך כו' וזהו ענין אורך ימים בימינה כי הנה מחמת שנאמר לא ידון רוחי כו' ע' זוהר בראשית דל"ז סע"ב ודנ"ח א' על פסוק זה ובמק"מ שם אבל ע"י עסק התורה שהמשיך מבחי' ע"ח ומקורו בחי' יובל נמשך אורך ימים א"א ובנפש היינו אה"ר כו' והיינו שעסק התורה נק' רוח כמ"ש בד"ה והי' מספר כו' ועז"נ רוחי ונשמתי אליו יאסוף, ופי' ולא ימיש מעשות פרי כמ"ש הרמ"ז פ' פנחס דרנ"ג א' בענין שהמצות יש להן פירות שפרות ורבות וכ"ש בתורה מדתנן אילו דברים שאדם אוכל פירותיהן כו' ות"ת כנגד כולם.

אך כ"ז למי ששומר את התורה וכדכתי' עץ חיים היא למחזיקים בה כו' ופי' היא דקאי על תשבע"פ שנק' ג"כ עה"ח למחזיקים בה ועוסקים בה לשמה עמ"ש בפ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות, אך מי שפגם בתומ"צ העצה לזה הוא תשובה שע"י עומקא דליבא ממשיך מלמעלה מבחי' ע"ח וכמ"ש בעקידת יצחק ממעל לעצים והיינו ע"י מס"נ וכך ע"י תשובה וזהו כי עמך הסליחה למען תורא עמך ממש שממשיך מבחי' כי עמך מקו"ח, כמ"ש בזוהר פ' אמור דק"א רע"א ומקו"ח היינו למעלה מבחי' עץ חיים כי הוא המקור שממנו נמשך ע"ח כנ"ל בענין ונהר יוצא כו', וע' בפי' הרמ"ז בפ' אמור דצ"ט רע"א גבי נהרא עילאה מקורא קדישא בוצינא דכל בוצינין שפירש דהוא יסוד דעתיק, ולפ"ז עדן הוא חכמה דעתיק וכמ"ש באדר"ז דר"ץ רע"א עדן עילאה סתימאה דכל סתימין, והנה עם היות שבתורה ממשיכים ג"כ ונהר יוצא כו' היינו המשכת הארת הכתר בחכמה, וזהו"ע יובל במלופם שממשיך מלמעלמ"ט, אבל יובל בחולם העלאה מלמטלמ"ע ע"י שער הנ' בעצמיות הכתר, וזהו בשנת היובל הזאת תשובו ופירש ברע"מ פ' בהר דק"ח ב' שזהו"ע והרוח תשוב ונת' בד"ה האזינו ענין והרוח תשוב שזו בחי' תשובה וע"ש באריכות, וזהו איש אל אחוזתו

שאין לך בן חורין: **אבות פ"ו, ב.**

בד"ה וכל בניך: לקו"ת (וסה"מ תקס"ז) **ראה כט, א (ע' שיט).**

בד"ה והי' מספר: לקו"ת (וסה"מ תקס"ה) **במדבר ה, רע"א (ע' תקפד).**

אלו דברים: **רפ"ק דפאה.**

סד"ה להבין ענין הברכות: **תו"א ז, א.**

בד"ה האזינו: לקוטי תורה (וסה"מ תקס"ג) **האזינו עא, ג (ע' תשנז).**

כי יעקב חבל נחלתו וכמו חבל שבראשו א' למעלה והוא בחי' מקור הנשמה ומזלי' דיוקני אשתאר בך כו', ואחיזה זו היינו בארץ העליונה כי במחשבה ארץ קדמה היינו שרש המל' במל' דא"ס, וזהו"ע ארץ חפץ, ועמ"ש ע"פ לך לך מארצך דאברהם כו', וזהו כי אבי ואמי היינו תשב"כ ותשבע"פ עזבוני ע"י שפגם בהם, ועכ"ז ע"י התשובה וה' יאספני כמ"ש בד"ה שובה ישראל עד, וע' בפרדס בערה"כ ערך תשובה [שייכות] גדול תשובה אל יובל עיי"ש. והנה ביובל והעברת שופר כו' והוא בחי' הארת שופר גדול וההפרש בין שנת היובל עצמו שהוא שער הנו"ן ובין ש"ג שעל ידו נתקדש היובל אפ"ל כי שער הנו"ן הוא כתר והכתר יש בו ב' בחי' הא' שרש הנאצלים וזהו שנת החמישים עצמו ושופר גדול זהו בחי' ב' שבו היינו המשכת בחינת תחתונה שבנאצלים כו' ולכן עי"ז דוקא יוצאים עבדים לחירות וקראתם דרור כו' והוא ע"ד מ"ש בש"ג דלעתיד לבא האובדים והנדחים וכמ"ש במ"א והרמ"ז בהר דק"ח ע"א ד"ה דא שמיטה כתב ולפי שאין זה נעשה אלא אחר תקיעת השופר לכך נק' יובל עכ"ל כי יובל הוא לשון שופר כמ"ש במשוך היובל, וא"כ לפי"ז מה ששנת הנ' נק' יובל זהו ע"ש הארת וגילוי בחי' העליונה שבשער החמישים וד"ל, ועד"ז גם במ"ת הי' ע"י שופר דוקא, איברא הבחיי פ' בהר כ' דהרמב"ן פליג דיובל אינו נק' ע"ש השופר דהא שופר של יובל של יעל פשוט אלא נק' יובל ע"ש הדרור שיובל כ"א למקומו כו'.

והנה יש עולם שנה נפש ובחי' הנ"ל בנפש זהו ענין חג השבועות שבו מ"ת שהוא ע"ח והיינו ע"י גילוי שער הנו"ן שמתגלה בשבועות יום החמישים ע"י שבתחלה ספירת העומר מ"ט ימים בירור נה"ב שמבחי' עה"ד טו"ר והתכללותו בע"ח שעי"ז מתגלה בחי' יובל שער הנ' מה שממעל לעצים כו', ועי"ז נמשך חרות על הלוחות חירות כו' כמ"ש בזוהר פ' תצוה דקפ"ז ע"א, ולכן נאמר אנכי כו' אשר הוצאתיך מאמ"צ מבית עבדים, דהיינו כמו עד"מ שביובל יציאת העבדים לחירות, אלא שביובל הגלוי בעולם ושנה ובשבועות הוא בנפש, ועמ"ש הרמ"ז פ' בהר דק"ח א' גבי יובל והוא דוגמת יום שבועות כו' לבחי' פנימי' העולמות כו' אבל הב"ד דוקא המפקחי' על קיומו של עולם עיין שם.

דיוקני אשתאר בך: ראה זח"א רמד, סע"ב. רמה, רע"א.

בד"ה שובה ישראל עד: לקוטי תורה דרושים לשבת שובה סז, א.

הבחיי פ' בהר: כה, י.

שופר של יובל: ר"ה כו, ב.

בס"ד פ' בהר [תורת אדמו"ר נבג"מ זי"ע נ"ע]

וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו. הנה כתיב יונתי בחגוי הסלע בסתר המדריגה וידוע דקאי על כנ"י שנק' בשם יונתי וביונתי יש ב' פי' הא' עפ"י מארז"ל מה יונה אינה נזקקת אלא לבן זוגה כך כנ"י יש להם לב א' לאביהם שבשמים, ופי' הב' הוא לשון אונאה כענין אל תונו, וצ"ל מפני מה נק' כנס"י בשם יונתי על שם לשון אונאה שהוא לשון בזיון. אך הענין יובן עפ"י הידוע שלא כל הנשמה כמו שהיא בשרשה מתלבשת בגוף רק הארה בעלמא ממנה מתלבשת בגוף ושרש הנשמה דבוקה למעלה גם אחר התלבשותה בגוף ונק' בלשון רז"ל מזלא כמו שאמרו אע"ג דאיהו לא חזי מזליהו חזי וכמ"ש יעקב חבל נחלתו כמשל החבל ארוך שראשו א' קשור מעלה מעלה וקצה השני [הוא] מטה מטה כמו"כ עד"מ שרש הנשמה חבוקה ודבוקה בעצמותו כמ"ש כי חלק הוי' כו' חלק אלוה ממעל והארה מהנשמה מתלבשת בגוף ונה"ב וזהו ענין מזלי' ע"ש יזל מים כמו טפה א' לבד שנוזל מדלי של מים כמו"כ עד"מ רק הארה בעלמא משרש הנשמה מתלבשת בגוף ונמצא שחלק הנשמה המתלבשת בגוף נק' בחי' מקבל משרש הנשמה שדבוקה למעלה, וזהו ענין הכרוזים שמכריזי' למעלה בכל יום שובו בנים כו' ולכאורה אינו מובן מהו תועלת מהכרוז מאחר שאין שומעים אותו אך באמת הכרוז נשמע בשרש הנשמה שלמעלה ומשרש הנשמה נמשך גם בחלק הנשמה שבגוף וזהו ענין הרהורי תשובה שבאים לאדם בכל יום פתאום ומאליו בלי הכנה כלל כו' כידוע, וזהו ענין מזלי' חזי פי' בשרש הנשמה הנק' מזלי' שם הוא התגלות אלקות איך שאין עוד מלבדו וכולא קמי' כלא בחי' ביטול במציאות וזהו מזלי' חזי בחי' ראי' כו'. אך י"ל מאחר שמשרש הנשמה נשפע הארה בחלק הנשמה שבגוף כמשל חבל הנ"ל א"כ הי' צריך להיות גם בחלק הנשמה שבגוף בחי' ראי' והתגלות כמו למעלה בשרש הנשמה, אך הטעם הוא מפני התלבשותה בגוף ונה"ב והגוף מסתיר ומכסה וה"ז עד"מ כשקושרין עיניו של אדם בדבר המסתיר שיש לו עינים ואעפ"כ אינו רואה מאומה מפני המסתיר כמו"כ יובן הגם שבאמת בנשמה מצד עצמה אין חילוק כלל קודם בואה לגוף ולאחר בואה

וכי תמכרו ממכר לעמיתך: **נעתק מבוך 752 רכח, א [והבא בחצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 108 שנט, א. נמצא בין מאמרי אדהצ"צ — בבוך 752 שנכתב בשנת** ברכ"ת **רשום בהמפתח שבראש הספר: מכי"ק אדמו"ר שליט"א.**

ראה ג"כ אור התורה בהר ע' קצ. ע' קפח. שיר השירים ע' תקלג. **תורת שלום ע' 60.**

כנ"י שנק' בשם יונתי: **שיר השירים רבא פ"ב יד, א. ברכות נג, ב.**

אע"ג דאיהו לא חזי: **מגילה ג, א.**

הכרוזים שמכריזי': **ראה סה"מ תקס"ה ס"ע א'לג. שערי אורה שער חנוכה מה, א. שערי תשובה (קה"ת תשד"מ) ח"א יח, ד. ח"ב סא, א. דרך חיים פז, ב. ד"ה אל תצר את מואב ע' פח. זח"ג קכו, א. פרקי דר' אליעזר פט"ו. וראה פתיחתא דאיכה רבא כה.**

אך מפני שהיא נתונה במאסר הגוף הגוף מסתיר ומכסה על בחי' עינים שלה, וזהו ענין ב' הפירושים של יונתי הפי' הא' מה יונה אינה נזקקת קאי על שרש הנשמה ששם מזלי' חזי כנ"ל והב' שהוא לשון אונאה קאי על חלק הנשמה המתלבשת בגוף ונה"ב שבזה יוכל להיות אונאה וענין האונאה הוא עפ"י הידוע שבחי' נוגה יש בה חצי טוב וחצי רע והענין יובן למטה בנפש האדם שהיצה"ר מפתה לאדם לעשות רע באופן שרוצה לאנות אותו היינו שמראה לו פנים שאין זה רע כלל וטעם הפיתוי באופן זה הוא מפני שבאמת בחי' נוגה יש בה חצי טוב וכמו ע"ד דוגמא במאכל כשאוכל לש"ש לעבוד ה' בכח האכילה אזי עולה ונכלל באלקות מפני שגובר בחי' הטוב שבמאכל משא"כ כשהוא בסובאי יין ובזוללי בשר למלאות תאות גופו ונפשו הבהמית עי"ז יורד חיות הבשר והיין שבקרבו ונכלל לפי שעה ברע גמור וכמ"ש בלק"א פ"ז ועפי"ז יובן שיכול להיות בזה בחי' אונאה מאחר שבאמת יש בה טוב ע"כ יכול לפתות אותו בדרך אונאה לומר על רע ג"כ טוב כמו שבענין האכילה וכן הוא בכל הדברים וז"ש בזוהר האי נוגה מפתה לאתתא ונטיל נהוראה וכמו"כ יובן בכל הדברים בלימוד התורה ובתפילה שיכול להיות בזה אונאה ויש בזה כמה אופנים שונים כמ"ש במ"א וכמו"כ למעלה יש ג"כ בחי' אונאה כמ"ש ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו שמרוויח ומצליח שלפי הנראה הוא טוב אך המכוון הוא להאבידו כו', וזמ"ש אל תונו שלא יהי' בחי' אונאה כו' כמו למעלה בשרש הנשמה ששם מזלי' חזי בחי' ראי' והתגלות ששם אין הסתר כלל ולכן לא שייך שם בחי' אונאה כלל כמו"כ למטה בחלק הנשמה שבגוף ג"כ לא יהי' אונאה רק יהי' כמ"ש עיניך יונים שגם למטה יהי' בחי' עיניך יונים בחי' הסתכלות לאסתכלא ביקרא דמלכא ובחי' לב א' כו' וזהו ענין מארז"ל ישראל קנין א' ענין קנין הוא בחי' גילוי ההעלם עצמו כמ"ש במ"א שיהי' גילוי שורש הנשמה בחלק הנשמה אשר בגוף כמו למעלה מזלי' חזי כמו"כ יהי' למטה, אך איך יגיע האדם למדריגה זו הוא ע"י התבוננות שירגיל א"ע להתבונן תמיד בהעמקת הדעת איך שהכל בטל אליו ית' ולקרב זה אל השכל הוא עד"מ מבשרי אחזה דידוע דשרש אותיות הדיבור הוא מחכ' והנה אותיות הדיבור נלקחים מאותיות המח' שהרי תחלה צריך לחשוב מה לדבר והנה כשהאותיות עודנם בכח מחשבתו עדיין אינם נגלים לזולתו כלל וכש"כ כשהאותיות הם בבחי' מדות עדיין שהרי שרש המח' הוא ממדות כמו הרהורי לבו שהחמדה שבלב הוא חושב במחשבתו ושם אינם נרגשים האותיות כלל וכש"כ כמו שהם בשכל עדיין שם הם בטילים במציאות ממש כמו"כ עד"מ יכול לקרב אל השכל כי כל העולמות נבראו בדבר ה' וכמא' אותיות שנבראו

האי נוגה מפתה לאתתא: **זח"ב רג, ב.**

וכמו"כ למעלה . . אונאה: **ראה ביאורי הזהר — לאדה"א — תקת צו, ב. — ולאדהצ"צ — תפז, א.**

לאסתכלא ביקרא דמלכא: **ראה זח"א לח, א־ב.**

ישראל קנין א': **אבות פ"ו, י.**

אותיות שנבראו בהם שמים וארץ: **ברכות נה, א.**

בהם שמים וארץ והוא עד"מ אותיות הדיבור שנגלים לזולתו ולמעלה הוא מה שנראה העולם ליש ודבר אבל באמת האותיות כמו שהם למעלה בבחי' ח"ע שם הם בטלים במציאות ולמעלה הוא ג"כ אחר שנבה"ע הכל בטל במציאות כמו קודם שנה"ע וע"י שירגיל האדם א"ע תמיד בהתבוננות זו איך שהכל בטל אליו ית' ויוקבע ג"כ בנפשו כאלו רואה לא יהי' בחי' אונאה וכמו בשרש הנשמה דשם מזלי' חזי אין שם אונאה כמו"כ יהי' הגילוי למטה כמו למעלה וזהו מה שאמר אל תונו איש עמיתו וכשלא יהי' בחי' אונאה למטה לא יהי' בחי' אונאה למעלה כו'.

ועתה י"ל ענין וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מהו ענין מכירה וקני' זאת והנה מבואר בע"ח שהמוכר הוא בחי' משפיע והקונה הוא בחי' מקבל וא"כ צ"ל איך שייך לומר ענין מכירה לעמיתך (כי עמיתך קאי על הקב"ה כמארז"ל עם שאתך בתורה ובמצות כי כביכול הקב"ה מקיים כל התומ"צ כמו שאמרו הקב"ה יושב ועוסק בתורה ומניח תפילין ומתעטף בטלית וגם כל התומ"צ שהאדם עושה הוא ע"י סיוע מלמעלה וכמארז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו וזהו עם שאתך בתומ"צ כו') ואיך שייך לומר מכירה לעמיתך שישראל יהיו בחי' משפיע וכן י"ל מה שארז"ל ה' קנינים קנה הקב"ה ובפסחים איתא ד' קנינים שהרי הקונה הוא בחי' מקבל ואיך שייך לומר שהקב"ה הוא בחי' מקבל. והנה כתי' וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים כל דבר ושלף איש נעלו ונתן לרעהו שבדורות הראשונים הי' גמר המקח ממוכר לקונה ע"י שליפת הנעל ונתן לרעהו כו', ויש להקדים ענין ב' פסוקים הנראים לכאורה כסותרי' זא"ז כי פעם כתי' כי אתה נרי הוי' וה' יגיה חשכי פי' כי כדי שיהיו נש"י בשם נר כמו נר הדולק שעולה למעלה לידבק באש היסוד כמו"כ כדי שיהי' ישראל בחי' נר לדבקה בו הוא ע"י כי אתה נרי הוי' וה' יגיה חשכי שהוא חשך הגוף המסתיר על הנה"א שמזה משמע שישראל מקבלים מבחי' הוי' ופעם כתי' נר הוי' נשמת אדם דמזה משמע שע"י נשמת אדם שהוא בחי' רצוא ושוב (כי נשמה הוא ענין נשימה כמ"ש במ"א) עי"ז נעשה נר להוי' ולפ"ז ישראל משפיעים לבחי' הוי' וכמו"כ יש להבין מארז"ל לא זז מחבבה עד

מבואר בע"ח: **שער האונאה פ"א. אור התורה דרושים לשבועות ע' רת.**

עמיתך קאי על הקב"ה: **ראה ג"כ ערכי הכנויים — לבעל סדה"ד — מערכת עמיתו.**

עם שאתך בתורה ובמצות: **ב"מ נט, א.**

הקב"ה יושב ועוסק בתורה: **ע"ז ג, ב.**

ומניח תפילין ומתעטף בטלית: **ראה ברכות ו, א. ר"ה יז, ב. ילקוט שמעוני בא רמז קצא. רמב"ם הל' יסודי התורה פ"א, ה"ט. תורה אור מקץ לה, ב.**

אלמלא הקב"ה עוזרו: **קדושין ל, ב.**

ה' קנינים קנה הקב"ה: **אבות פ"ו, י.**

ובפסחים איתא: **פסחים פז, ב. וראה ג"כ אור התורה דרושים לשבועות ע' קסא.**

לא זז מחבבה: **ראה שמו"ר פנ"ב, ה.**

שקראה בתי כו' לא זז מחבבה עד שקראה אמי בתי הוא בחי' מקבל ואמי הוא בחי' משפיע, איך שייך שהקב"ה יקרא לכנ"י אמי שהם משפיעים לו כביכול, אך הענין יובן ע"פ מ"ש ויקרא הוי' הוי' וידוע דפסיק טעמא ביניהו דיש ב' בחי' הוי' והוי' דלתתא אינו ערך כלל להוי' הא' והענין הוא עפ"י הידוע שיש ב' בחי' השתלשלות ולמעלה מן ההשתלשלות וענין השתלשלות הוא בדרך עו"ע שהעלול יש לו ערך להעילה וע"כ נק' השתלשלות כמו שלשלת האחוזה טבעת בטבעת ועד"מ אותיות הדיבור נמשכים מאותיות המח' ואותיות המחשבה מהמדות מהשכל* כידוע הרי יש להשכל ערך עם המדות והמדות עם המחשבה כו' כמו"כ ע"ד דוגמא יובן למעלה שמח"ע ולמטה הוא בבחי' השתלשלות עו"ע שיש להם ערך זע"ז אבל החכ' מלמעלה מן החכ' אינו בבחי' השתלשלות עו"ע כי הרי אין ערוך אליו כלל וצריך להיות צמצום בעצמו דוקא וזהו המרומז באות יו"ד דשם הוי' שהיו"ד הוא בחי' נקודה א' לבד כמ"ש במ"א ולכן נק' הבריאה בשם יש מאין פי' הארה בעלמא שכלא וכאין נחשב כמשל באדם שיש איברים ושערות והנה האיברים הם אחוזים זב"ז כמו שנראה שגם כאב אשר בצפורני הרגל מרגיש במוח הגם שהרגל מהראש רחוק מאוד עכ"ז יש להם קשר וחיבור יחד אבל השערות גם שגוזזין אותן אינו מרגיש כאב כלל מפני שיניקתם הוא ממותרי מוחין בדילוג הערך וכמו"כ יובן עד"מ למעלה שכל השתלשלות העולמות אין להם ערך כלל לגבי עצמותו וז"ש החכ' מאין תמצא שגם בחי' ח"ע שהיא ראשית כל ההשתלשלות התהוותה מאין לבד וכמ"ש בורא קדושים ישתבח שמך לעד שגם בחי' קדושים שהוא בחי' שכלים נבדלים משבחי' רק שמך לעד כמשל השם של האדם שאינו שייך לעצמותו וזהו מרומז באות יו"ד בחי' צמצום עצמותו ורק בחי' א' נקודה א' נמשכת להיות מקור לכל השתלשלות ומאות יו"ד נמשך ה"א בחי' התפשטות ואח"כ ו"ה כמ"ש במ"א. והנה זהו בחי' הוי' דלתתא השייך לבחי' השתלשלות אבל יש הוי' למעלה בעצמותו כמשל באדם שרוצה בעצמותו עדיין ואינו חל עדיין על המעשה רק שמשער בעצמו כמ"ש במ"א באריכות והנה זהו ענין ויקרא הוי' הוי' שמשה המשיך משם הוי' א' לשם הוי' הב' וההמשכה הוא ע"י נש"י כי הנה נת' שיש ב' בחי' חלק הנשמה אשר מאיר בגוף ושרש הנשמה הנק' מזלי' וע"י שיהי' הגילוי דשרש הנשמה למטה כמשנת"ל עי"ז יהי' יחוד בב' בחי' הוי' הנ"ל שיומשך מזה בחי' הוי' הא' להוי' הב', וההמשכה הוא ע"י תומ"צ כי התומ"צ ג"כ שרשן למעלה מעלה בחי' רצה"ע שלמעלה מהשתלשלות ונתלבשו למטה בעשי' וע"י בנ"י שיש להם נשמה בב' בחי' הנ"ל והם מקיימים תומ"צ שנתלבשו בעשי' גשמי' ממשיכים מהוי' דלעילא להוי' דלתתא כי במצות יש ג"כ שם הוי' כמ"ש שמי

דפסיק טעמא ביניהו : **זח"ג קלח, א.**

מהשכל : **אוצ"ל : והמדות מהשכל.**

שמי עם י"ה שס"ה : **זח"א כד, א. רגג, א. זח"ג קי, רע"ב. הנסמן בניצוצי זהר בהקדמת תקוני זהר י, ב.**

עם י״ה שס״ה ל״ת וזכרי עם ו״ה רמ״ח מ״ע וזהו ענין מארז״ל בפסחים פ׳ האשה ד׳ קנינים קנה הקב״ה הוא נגד ד׳ אותיות שם הוי׳ וענין הקנין הוא ענין גילוי העלם עצמיות והוא שם הוי׳ דלעילא אך העיקר הוא ע״י התלבשות הנשמה בגוף ונה״ב כידוע שיש ב׳ בחי׳ מדות מדות שמצד השכל ומדות עצמיות, וידוע דנה״ב שרשה מבחי׳ פני ארי׳ פני שור שבמרכבה ושרש הראשון הוא מבחי׳ בהמה רבה שלפני האצי׳ רק שנפל בדרך נפילה במרכבה דבריאה עד שבריבוי השתלשלות נתהווה נפש הבהמית המתאווה תאוה אך אחר הבירור עולה לשרשה הראשון בחי׳ מדות עצמיות והוא בחי׳ בכל מאדך ונמצא מובן עכ״פ מכל הנ״ל שדווקא ע״י ירידת הנשמה בגוף ומקיימת תומ״צ בגשמיות דוקא בבחי׳ ביטול רצון בכל מאודך עי״ז דוקא נמשך בחי׳ העלם עצמיות דהוי׳ [ה]א׳ שיתגלה בבחי׳ הוי׳ דלתתא, וזהו ענין מ״ש ושלף איש נעלו נעל הוא של עור כי יש ב׳ בחי׳ בשר וגידין ועצמות הוא בחי׳ מוחין ומדות, ועור הוא בחי׳ לבוש והנעל הוא מעור של בהמה והוא בחי׳ לבוש דנפש הבהמיות המסתיר וזהו כתנות עור ושליפת הנעל הוא הבירור דנפש הבהמית וכמ״ש של נעליך כו׳ ועי״ז דוקא נגמר המכירה כמשי״ת. ועפ״ז יובן ענין ב׳ הפסוקים הנ״ל שמ״ש כי אתה נרי הוי׳ קאי על חלק הנשמה שמאיר בגוף שבחי׳ זו נק׳ בתי בחי׳ מקבל משם הוי׳ להאיר אורה שתהא בחי׳ נר העולה ומ״ש נר הוי׳ נשמת אדם דמשמע שע״י נשמת אדם נעשה נר להוי׳ קאי על שרש הנשמה הנק׳ מזלי׳ כאשר נתייחדה עם חלק הנשמה שבגוף וע״י תומ״צ בפו״מ דוקא כנ״ל שעי״ז ממשיכים מבחי׳ הוי׳ שבעצמותו כביכול לבחי׳ הוי׳ הב׳ שבהשתלשלות וכשבני ישראל עולים למדריגה זו נק׳ בשם אמי בחי׳ משפיעים וזהו ענין ה׳ קנינים קנה הקב״ה תורה וישראל כו׳ קונה הוא בחי׳ מקבל כו׳ וזהו ענין וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה ענין מכירה הוא ההשפעה מבחי׳ הוי׳ הא׳ להוי׳ הב׳ או קנה הוא בחי׳ מקבל וקאי על ב׳ בחי׳ הנ״ל שיש בנש״י לא זז מחבבה עד שקראה בתי לא זז מחבבה עד שקראה אמי כנ״ל ועל ב׳ בחי׳ מזהיר הכתוב אל תונו שלא יהי׳ בזה בחי׳ אונאה חס ושלום כו׳ כנ״ל וד״ל.

ד׳ קנינים . . ד׳ אותיות : **השוה אור התורה דרושים לשבועות ע׳ רי.**

בעז"ה פ' במדבר תרכ"ג

את שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו וגומר. להבין סמיכת ענין דשבתותי תשמרו לענין מקדשי תיראו. והנה רז"ל דרשו הסמיכה שאין בנין ביהמ"ק דוחה שבת. אך זה נדרש בתו"כ מפסוק שנא' בפ' קדושים, אך צ"ל למה נכפל פסוק זה כאן. (וגם לכאורה לפי פשוטו משמע שהזהיר על מורא המקדש שלא לזלזל בו מחמת קדושת השבת). וגם צ"ל מ"ש ושמרו בנ"י את השבת לעשות את השבת, מהו ענין לעשות, והלא קדושת שבת אינה תלויה בישראל דדוקא ביו"ט כתיב אשר תקראו אותם במועדם אתם ואפי' אנוסים כו'. אבל שבת מיקדשא וקיימא. ולכך אין אומרים בנוסח תפלת שבת אשר בחר בנו, דדוקא ביו"ט הוצרכו לומר כן לפי שקדושת יו"ט נמשכה על ידינו לכן מקדימים לומר אשר בחר בנו, משא"כ קדושת שבת קביעא וקיימא משימ"ב, א"כ מהו פי' לעשות. אך הנה הרמב"ן הביא [ב]פ' יתרו בפי' זכור את יום השבת לקדשו דפי' לקדשו היינו שנקדש אותו כענין וקדשתם את שנת החמשים שנה שהוא שנת היובל שהי' טעון קדוש ב"ד לומר מקודש [מקודש] א(ך)[ף] כאן ציוה שנזכור את יום השבת בקדשנו אותו, וכן אמרו במכילתא לקדשו קדשהו בברכה כו', וזהו מצות קידוש שהוא מן התורה עכ"ל. ולכאורה ג"ז יפלא כיון דשבת היא קדושה הבאה מאליה למה הוצרך שנקדש [אותו] אנו בדבור שלנו ומה הדמיון לקדושת יובל שתלויה בנו ולכן משגלו מהארץ אין מונין שמיטין ויובלות. אך הענין הוא דהנה ענין שבת ידוע עפמ"ש כי בו שבת וכן שבת לה'. דהענין כי ו' ימי בראשית הם בחי' ירידות והמשכות ששה מדות עליונות להיות התהוות הנבראים דהיינו ע"י המשכות והתלבשות המדות באותיות הדבור כי בדבר ה' שמים נעשו כו' יום ראשון נמשך ומתלבש מדת החסד במאמר יהי אור כו' וביום ב' הוא המשכות והתלבשות בחי' גבורה באותיות ומאמר יהי רקיע כו' שבחי' זו הוא צמצום וירידה (כמו עד"מ באדם התלבשות המדה שבלב בדבור הנה פנימית המדה א"א כלל להתלבש בדבור כמו שאנו רואים בשעת הפלגת ההתפעלות א"י לדבר רק בחי' חיצוני' המדה נמשך בדבור כו'. גם הדבור נמשך מהבל הלב הבל והארה בעלמא וזהו"ע הבל הבלים כמ"ש במ"א בהגהות בד"ה והי' לכם לציצית והבל הלב הוא מקור הדבור ונק' כתר

את שבתותי תשמרו: נעתק מבוך 712 רא, א. [והבא בין החצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 1076 קלו, א. נמצא ג"כ בבוך 529 רנד, א (ומשם נעתק הכותרת שבריש המאמר). 614 רכז, א. 666 כב, א. 682 א, א. 694 רפט, א (רק הקיצורים — ובכותרת: קיצורי מתורת אדמו"ר שליט"א ד"ה את שבתתי תשמרו כו' תרכ"ג חה"ש). 1306 שכז, א.

נדפס (בשינויים) לעיל כרך ב ע' תריא. וההשמטות בע' תשיג. ונדפס כאן עם הוספות. וראה אוה"ת בהר ע' תתקטו.

אתם ואפי' אנוסים: ראה תו"כ אמור פרשה ט, פרק י.

שבת מיקדשא וקיימא: ביצה יז, א.

בהגהות בד"ה והי' לכם לציצית: ראה אוה"ת שלח ע' תריא.

דנוק'. ולכן נאמר במע"ב רק שם אלקים. והנה גם בחי' חב"ד נתלבשו במדות ודבור נמצא וימ"ב הוא ירידות והמשכות חב"ד ומדות בדבור) ובשבת כתיב ויכל אלקים ביום השביעי, פי' שנפסקו הצמצומי' והירידות שבוימ"ב הנמשכים משם אלקים ואמר לעולמו די להיות עוד בחי' ירידה וצמצום ונתעלו המדות והחב"ד לעצמותו. ונק' בחי' זו שבת כמו עד"מ האדם שעוסק תחלה באיזה מלאכה כגון לצייר או לכתוב שנשפלו שכלו ומדותיו בעשי' זו וכששבת ונח עולים מדותיו ושכלו לעצמותו. וז"ש אח"כ שם הוי' כמ"ש ביום עשות הוי' אלקים כו'. כי השבת הוא בחי' ויכל צמצומים דשם אלקים כ"א שבת לה'. והנה לאחר שביתה זו נמשך בחי' [גילוי] עונג העליון וכמ"ש וקראת לשבת עונג. והמשכת בחי' זו דעונג העליון הוא שנעשה ע"י ישראל. וזהו"ע לעשות את השבת דהיינו ע"י שטרח בע"ש בתומ"צ ותפלה כל ו' ימי המעשה עי"ז ממשיך גילוי העונג בשבת. וזהו וקראת לשבת ענג שאנו קוראים וממשיכים גילוי בחי' הענג ע"י עסק התומ"צ כל ו' ימי החול, כי כל עבודת האדם מכל ו' ימי החול מתעלים בשבת דוקא, כידוע דעבודת היום נכלל בתפלת של אותו היום שלכך נק' התפלה סולם כ(נ"ל)[ו'] ותפלת ימי החול נכללים ועולים בתפלת שבת). ולפי"ז * מובן התירוץ דאע"פ דשבת מיקדשא וקיימא מ"מ צריך לקדשו, כי הא דמיקדשא וקיימא היינו כי בו הוא בחי' השביתה והעלי' של החב"ד ומדות לעצמותו. ולכן כתי' ממצוא חפצך ודבר דבר שאז אין התלבשות בדבור כי * רק התעלות חכ' בעצמותו שהוא בחי' סייג לחכ' שתיקה. אבל שיהי' גילוי הענג העליון בחכ' הוא ע"י ישראל, וזהו לקדשו כו'. אבל ק' דבמ"א נת' שהתענוג נמשך ג"כ ממילא ע"י וירא את כל אשר עשה בוימ"ב והנה טוב מאד שמתענג משלימות המלאכה. וית' לקמן התירוץ אי"ה *.

[(נת' * שצ"ל מה הוא הסמיכות, וענין לעשות את השבת, ומ"ש הרמב"ן בפי' לקדשו ג"כ צ"ל ענין השבת כי וימ"ב ירידות המדות בדבור ובשבת עלי' ואח"כ נמשך ענג וזהו ע"י ישראל וקראת לשבת ענג)].

ב) (הגה"ה * וע' מענין שבת בלק"ת בד"ה שובה ישראל דרוש השני פ"ב, אבל בשבת שבת מבחי' ההתלבשות בבחי' עשי' וגם לא נתלבש

נק' התפלה סולם : זח"א רסו, ב. ח"ג שו, ב. ת"ז תמ"ה פג, א.
שבת). ולפי"ז : בבוך 1076 שבת (ולפי"ז.
כי : שם כו'.
סייג לחכ' שתיקה : אבות פ"ג, מי"ג.
אי"ה : שם אי"ה).
נת' : בבוך 529 קיצור ענין.
(הג"ה : בבוך 529 ועוד. הג"ה.

בבחי' הדבור כו' ובד"ה והי' מדי חדש בחדשו פ"ד. כי הנה שבת שאחר ששת ימי המעשה כו' כאדם הממשיך שכלו ומורידו בתחבולות מעשיו כמו בענין הכתיבה כו'. אך ביום השבת חוזר למנוחתו ולמקורו העליון כו' ע"ש, ובד"ה לבאר ענין יוה"כ ספ"א כאדם המדבר שבשעה שהוא מדבר מצמצם שכלו ומורידו בהדיבורים וכאשר אינו רוצה לדבר פוסק ושובת והרי אז עולה שכלו למקורו אשר שם משכן ההתבוננות* כן ויתר מכן כו', ובד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ספ"ג ובביאור ע"פ באתי לגני. וע' בת"א פ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת דרוש הראשון וס"פ בשלח בענין לחם משנה, ובד"ה אכלוהו היום, ובפ' ויקהל בד"ה ויקהל משה, ובלק"ת פ' בהר בד"ה את שבתותי תשמרו, ובסדור בענין ג' סעודות דשבת, ובשער היו"ט בד"ה תלתא אינון זמינין מקדש, ובבה"ז פ' אמור בד"ה אחותי בת אבי היא כו', ובלק"ת בד"ה מצה זו כו'. ומכ"ז י"ל שבת בעצם הוא העלייה של ו"ק שהם שימ"ב לבחי' בינה כנ"ל בענין אשר שם משכן ההתבוננות. וכ"מ בזח"ב בשלח דס"ג ע"ב ובפ' יתרו דפ"ח ע"א דיומא שביעאה הוא בינה וכן תשובה היא בינה, ושבת אותיות תשב. וענין שישראל ממשיכים תוס' קדושה בבחי' שבת זהו ההמשכה מבחי' חכמה [שהיא בחי' אחכמה והיא רחוקה ממני עמ"ש בהגהות ע"פ זאת חוקת התורה]. וזהו שדימה זה הרמב"ן לענין וקדשתם את שנת החמשים שנה. דהנה יובל שנת החמשים בעצם הוא בינה כי ונהר יוצא מעדן יובל שמו והוא בינה והיא עצמה שער החמשים. ופי' וקדשתם היינו להמשיך בו מבחי' קדש העליון שהוא חכמה שהוא בחי' עדן בעצם שלמעלה מבחי' ונהר יוצא מעדן שעל גילוי זה נא' ומעיין מבית ה' יצא כמ"ש בלק"ת ע"פ אחת היא יונתי תמתי כו'. וכמו"כ עד"ז ענין וקראת לשבת ענג, ענג ר"ת עדן נהר גן היינו שממשיכים בחי' עדן ממש. וזהו ע"ד ויניחהו בג"ע לעבדה כו' דהא בלא"ה ונהר יוצא מעדן להשקות כו', וא"כ מהו העבודה. אעכצ"ל שהעבודה להמשיך תוס' אור יותר, וא"כ י"ל היינו מבחי' עדן ממש. ועמ"ש מזה ע"פ אם תשיב משבת רגליך כו'. וזהו שארז"ל ע"פ ויניחהו מצות שבת מסר לו כד"א וינח ביום השביעי כו'. ועמ"ש ע"פ ושמרו בנ"י את השבת לעשות כו' גם ע"ד המשלה מעיינים בנחלים

ובד"ה והי' מדי חדש: לקו"ת ברכה צז, ג.

ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ: לקו"ת דרושים ליוהכ"פ סח, סע"א.

ההתבוננות: כ"ה בלקו"ת דשנת תר"ח. תרכ"ו. תרל"ח. אבל בלקו"ת שנדפס משנת תרס"ד ואילך החכמה. וראה מודעה רבה שנדפס בסוף הלקו"ת (קה"ת תשד"מ).

ושבת אותיות תשב: ראה תורת נתן (למהר"ן שאפירא — ירושלים תשל"א) בסופו ד"ה נלעד"ן (נב, א). אגרת התשובה ספ"י (וראה במהדו"ק ע' תקלא).

ענג ר"ת . . גן: פרדס שער ערכי הכינויים מערכת ענג.

ע"פ אם תשיב: אור התורה ישעי' ע' רעו ואילך.

שארז"ל ע"פ ויניחהו: ראה ב"ר פט"ז, ה.

ע"פ ושמרו בנ"י: ראה אור התורה תשא ע' א'תתקס.

בזח״ג חוקת קפ״א א׳, וזהו התוספה לקדשו להמשיך בו מבחי׳ קדש ממש. ולבאר הדברים הנה בגמ׳ פ״ק דמגילה ד״ט ע״א ששינו לתלמי וכתבו ויכל אלקים ביום הששי, ופרש״י שלא יאמר א״כ עשה מלאכה בשבת דהא כתיב ויכל אלקים ביום השביעי, והוא לא יקבל עליו מדרש חכמים שדרשו בו מה הי׳ העולם חסר מנוחה באת שבת באת מנוחה וזהו גמרו עכ״ל. נמצא בשבת נתמלאה החסרון שהי׳ בהבריאה והוא בחי׳ מנוחה. וצ״ל א״כ ג״ז מלאכה. וצ״ל ע״ד שכ׳ בד״ה שובה ישראל עד ושם פ״ב בענין וביום השביעי שבת מבחי׳ אשר עשה ומבחי׳ דבור ונמשך החיות מבחי׳ מח׳ עכ״ל. והנה מח׳ זו נק׳ מנוחה כי מח׳ בינה שבה התגלות התענוג עתיק, ומח׳ נק׳ אתוון רברבין, א״כ דוקא ביום השביעי נשלם מלאכת העולם. ומהרמ״א פ׳ תשא ע״פ ושמרו בנ״י כו׳ שכמו שבאדם נמשך נפש יתירה בשבת כמו״כ בכללות העולם מה שנמשך בחי׳ מנוחה זהו כענין נפש יתירה ושקול כנגד כל החיות שנמשך בעולם בשימ״ב. ואעפי״כ אין זה נק׳ שעשה מלאכה בשבת ח״ו. ועמ״ש בד״ה ושמרו בנ״י את השבת סעי׳ ז׳ בשם האו״ת מהמגיד נ״ע פ׳ בראשית בד״ה ויכולו השמים. והנה כשעלה ברצון המאציל א״ס ב״ה לברוא את העולמות נצטייר כל בנין העולם והבנין שבציור נק׳ מנוחה שלא הי׳ במעשה המלאכה, ונק׳ עולם התענוג ובינה ציירא ציורין, וזהו החיות של העולם וכשלא הי׳ העולם בשלימות לא הי׳ החיות שורה עליו, והשלום לא שרייא אלא באתר שלים. וזהו מה הי׳ העולם חסר מנוחה עכ״ל. א״כ פי׳ ושמרו בנ״י את השבת שיקבלו ג״כ מבחי׳ מח׳ לחשוב בגדולת ה׳. נמצא ענין השבת והמנוחה מצד עצם השבת זהו העלי׳ בבחי׳ בינה הנק׳ מנוחה ונק׳ מחשבה. אך לעשות את השבת היינו להמשיך מבחי׳ עדן עצם החכ׳ כנ״ל. וע׳ עוד בלק״ת בשה״ש בד״ה באתי לגני פ״א ובהביאור פ״א וע״ש בהביאור שזהו״ע כי אל דעות ה׳ שמלמטה למעלה כו׳, משא״כ מלמעלמ״ט כו׳ ע״ש. א״כ לפי״ז בשבת גילוי דעה עליונה זהו ויכל אלקים כו׳. ויש לעיין אם גילוי דעה עליונה זהו עצם השבת שהוא בינה שנק׳ להנחיל אוהבי יש כו׳, וכן קנה חכ׳ קנה בינה ב״פ קנה גימט׳ יש או שזה נמשך ומתגלה ע״י החכמה שהוא והחכמה מאין תמצא. וכ״מ בד״ה מזמור לתודה שבחי׳ גילוי דעה עליונה זו נק׳ יחוד חו״ב אין ויש כו׳.

קיצור. י״ל עצם השבת הוא בינה וכן שבת אותיות תשב כי השביתה ממעשה ידיו מבחי׳ ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים, ועמ״ש

בד״ה שובה ישראל: ראה לקו״ת דרושים לשבת שובה סו, ג.
בד״ה ושמרו: אור התורה שם ע׳ א׳תתקנט.
ב״פ קנה גימט׳ יש: פע״ת ש׳ תפלת ר״ה פ״ג. ש׳ יוהכ״פ פ״ה.
בד״ה מזמור לתודה: סידור מה, ג.

בפי' על כל שבת מעשה ידיך בד"ה ואתה תצוה וידים הם חו"ג והשביתה העלי' לבינה. וענין לקדשו להמשיך בו חכמה ויניחהו בג"ע כי ונהר יוצא כו' יובל שמו. אך ע"י תומ"צ ממשיך מעיין גנים המשלח מעיינים בנחלים, וזהו ע"ד וקדשתם את שנת החמשים שנה שהוא בחי' יובל. וזהו וקראת לשבת ענג ר"ת עדן נהר גן. וזהו בא שבת בא מנוחה הוא בינה, בינה ציירא ציורי הבנין שבמח' וענין החכ' ע"ד כי אל דעות כו'. ועמ"ש מענין ונהר יוצא ע"פ מאמר הזהר פ' אחרי דס"ז ע"ב ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים.

ג) **וביאור** הענין איך ע"י העבודה בששת ימי החול נמשך להיות וקראת לשבת עונג. הענין הוא דהנה ארז"ל בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית דהיינו ענין נתאווה הקב"ה שיהי' לו דירה בתחתונים, ועמ"ש בד"ה אלה פקודי המשכן ובד"ה לא הביט און ביעקב ובד"ה שובה ישראל דרוש הראשון פ"א ובד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון. וזהו שאנו אומרים בק"ש בכ"י [פסוק] שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, וצ"ל מהו שמע ישראל למי אומרים זה. אך הענין דהנה מבואר בזהר שצריך למס"נ באחד. ואין הכוונה לצייר בחי' מס"נ ע"ד אם בא לידי [מצות] קדה"ש, כי בחי' זו הוא מ"ש אח"כ ובכל נפשך וכמו שפי' חז"ל אפי' נוטלין את נפשיך. אלא ענין המס"נ באחד הו"ע ביטול הנפש ממציאותה שתהי' חפיצה וחשיקה להתכלל באור ה' ולאשתאבא בגופא דמלכא וכמ"ש אליך ה' נפשי אשא. (ונק' זה מס"נ כי נפש לשון רצון כמו אין נפשי אל העם. והכוונה שצריך למסור כל רצונותיו שלא יהי' לו שום רצון כלל בעניני עוה"ז וכמארז"ל שע"כ אתה חי, ע' באגה"ק ד"ה להשכילך בינה. והיינו מפני רבוי התשוקה שבלבו לדבקה בו ית' ואזי כל התשוקות זולתו כלא הם בעיניו לחשוק להם. וזהו ועמך לא חפצתי כו',

---

בד"ה ואתה תצוה: **תורה אור (וסה"מ תקס"ז) תצוה פא, ב (ע' סז).**

מאמר הזהר: **ביאורי הזהר — להצ"צ — ע' שנב.**

בראשית בשביל ישראל: **ראה רש"י בראשית א, א. תנחומא (באבער) שם. ויק"ר פל"ו, ד.**

נתאווה הקב"ה: **ראה תניא רפל"ו ובליקוט פירושים שם.**

בד"ה אלה פקודי המשכן: **לקו"ת ר"פ פקודי.**

ובד"ה לא הביט און ביעקב: **לקו"ת בלק ע, ג.**

ובד"ה שובה ישראל: **לקו"ת דרושים לשבת שובה סד, ב.**

ובד"ה ששים המה מלכות: **לקו"ת שה"ש לח, ג.**

מבואר בזהר: **ראה זח"ב קיט, א. זח"ג לג, א. פע"ח שער הק"ש פי"ב. אור התורה תרומה ס"ע א'שסז.**

שפי' חז"ל: **ברכות נד, א.**

ולאשתאבא בגופא דמלכא: **זח"א ריז, ב. וראה מאמרי אדה"ז — פרשיות (ואוה"ת) וארא ע' רמ. (ע' קיט).**

נפש לשון רצון: **ראה לקוטי שיחות ח"ב ע' 456 הערה 9*.**

וכמארז"ל שע"כ אתה חי: **אבות ספ"ד.**

שהרצון כולו לה', ומפני תגבורת הרצון והתשוקה אינו יכול לחפוץ שום דבר זולתו). (ואיך יבא לתשוקה זו הוא ע"י התבוננות שמע ישראל, דהנה כתיב ויקרא לו אל אלקי ישראל, ויש בזה שני פירושים, הא' שיעקב קרא להמזבח ע"ש הנס, הב' שהקב"ה קרא ליעקב אל, ושני הפי' אמת. ולהבין ענין שהקב"ה קראו ליעקב אל, דלכאורה זהו תמוה. אך יובן ע"פ מה שארז"ל תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך כישראל, דהנה בפי' הקב"ה מניח תפילין יש ב' פירושים. הא' פי' בת"א בד"ה משה ידבר וז"ל, וכן אמרו הקב"ה מניח תפילין שתפילין לשון התקשרות שהוא התקשרות אוא"ס [ב"ה] בחכמה (הג"ה. וא"כ לפי"ז פי' הקב"ה עצמות אוא"ס שנמשך ומאיר בחכ', וזהו"ע שמניח תפילין שנמשך בבחי' חכ' עכ"ה) והיינו דאמרי' תפילין דמארי עלמא מה כתי' בהו מי כעמך כישראל כי ישראל עלו במח', בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית, והתפילין הם ההתקשרות של אוא"ס ב"ה בבחי' ישראל שנק' ראשית הוא בחי' חכ' עכ"ל. וכ"כ שם בהביאור ד"ה משה ידבר מניח תפילין לשון התקשרות והתחברות מלמעלה למטה כו' ע"ש. וע' בלק"ת בשה"ש בביאור ע"פ שימני כחותם ספ"ג. אכן בזח"ג ואתחנן דרס"ו ע"ב כ' ואילין ארבעה נטיל לון וא"ו ואתעטר בהו ואלין אינון תפילין דאנח קוב"ה עכ"ל. וכ"כ בתולע"י ד"ט ע"א וז"ל וד' פרשיות אלו חו"ב חו"ג ו' שבשם נוטלין ומתעטר בהם והם כובע ישועה על ראשו עכ"ל. מבואר לפי"ז דפי' הקב"ה הכוונה על ז"א דאצי' שמתעטר בתפילין הנמשכים לו היינו מה שנמשך לו מוחין מאו"א, וכ"כ בזח"א ויצא קס"ב סע"א וז"ל עמודא דאמצעיתא יעקב שלימא נטיל אינון מקלות תפילין דראשו ברהטים אתר ודוכתא לדיורי תפילין ומהכא נטלי נהורא וזיווגא כל חילין ומשריין עילאין עכ"ל. ובמק"מ שם תפילין דראשו הם המוחין לזעיר שנק' תפילין שיצאו בסוד אור מקיף במצח דזעיר ורהטים הם נה"י דאי' הכלים של המוחין עכ"ל. וכ"כ במא"א אות רי"ש סעי' י"ט. וזהו"ע מלך אסור ברהטים שמהבינה הנק' מלך שהיא מלובשת ברהטים הנ"ל באים הברכות לכל העולם. ע' זח"ב בשלח ס"ג ב'. לפי"ז תפילין לשון התקשרות היינו התקשרות ג"ר כחב"ד * שבהם מלובש אוא"ס ב"ה שיתקשרו להאיר בז"א. וזהו כענין המבואר בפי' ראו מי ברא אלה מי היינו בינה אלה ו"ק דז"א ופ"ו גימ' אלה. עמ"ש מזה ע"פ אלה מסעי בנ"י שהו"ע ת"ת דאימא שנעשה כתר

שני פירושים : **רש"י וישלח לג, כ.**

שהקב"ה קרא ליעקב א־ל : **מגילה יח, א.**

תפילין דמארי עלמא : **ברכות ו, א.**

כחב"ד : **שם כח"ב.**

מי היינו בינה : **זח"ב קיז, א.**

אלה ו"ק דז"א : **ע"ח שער סדר אצי' פ"א.**

ע"פ אלה מסעי בנ"י : **ראה סה"מ תקס"ג ע' תרל ואילך. תרמא ואילך.**

ת"ת דאימא שנעשה כתר לז"א : **ראה ע"ח שער מוחין דצלם רפ"ה ורפ"ז. שער דרושי הצלם דרוש ד. ה. שער מיעוט הירח פ"א.**

לז"א וזהו ג"כ ענין התפילין. וביאור הדברים יובן ע"פ מ"ש בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש הראשון בפי' שאו ידיכם קדש וברכו את הוי' דפי' הקב"ה קדוש בו' שהוי"ו מורה על המשכה כו', והיינו ההמשכה להיות ממכ"ע וסוכ"ע משא"כ קדש בלא ו' אינו בגדר עלמין כלל, וצריך להמשיך הברכה מבחי' קדש בבחי' קדוש בוי"ו. ועמ"ש מענין הוי"ו בד"ה יגלה לן טעמי בת"א פ' חיי וזהו עצמו ענין התפילין שמתחילין בפ' קדש הו"ע קדש העליון בלי ו' ומשם ממשיכים המוחין בבחי' קדוש כו'. וזהו"ע ראשך עליך ככרמל כמ"ש בזח"א די"ג ע"ב. והנה במא"א ח' ד' שהתפילין נקראים חיים חיי המלך כי והחכ' תחיה וכמ"ש בענין איהו וחיוהי שלמעלה מבחי' איהו וגרמוהי. ועד"ז יובן המדרש קהלת ע"פ מה יתרון העושה דצ"א ע"ב בפי' וצדיק באמונתו יחיה אפילו צדיק חי העולמים באמונתו הוא חי כו'. עד קדש לי כל בכור והמדרש תמוה. אלא כי תפילין דמארי עלמא הם נק' חיי המלך המשכת המוחין לז"א, והיינו ההמשכה מבחי' קדש לי כו', וזה נמשך לז"א ע"י ישראל הוי[ן'] באמונתו הוא חי. וא"כ לפי"ז פי' הקב"ה מניח תפילין קאי על ז"א דאצי'. אך באמת שני הפירושי' אמת, דז"א שהוא עמודא דאמצעיתא מניח תפילין שנמשך בו המוחין, ומי הוא הממשיך ומשפיע בו המוחין זהו ע"ק עצמיות המאציל. והיינו הקב"ה מניח תפילין שמאיר בחו"ב כו' שיאירו בוא"ו של שם כנ"ל. נמצא ב' הפירושים עולים בקנה אחד, וגם באמת כולא חד כמ"ש בזח"ג האזינו דרצ"ז ע"א יעו"ש.

קיצור (ג). בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית, דירה בתחתונים, ויקרא לו אל, הקב"ה מניח תפילין יש בזה ב' פירושים א' הקב"ה עצמיות המאציל. ב' הקב"ה ו' של שם מדות דאצי', והתפילין הם המוחין שבהם מלובש אוא"ס מלך אסור ברהטים, הרהטים של אבינו יעקב שהם בחי' בתי התפילין, קדוש בוי"ו ע"י תפילין ממשיכים בחי' קדש*, וזהו וצדיק באמונתו יחיה כי התפילין נקראו חיים.

ד) והנה המשכה זו שיהי' נמשך התפילין דמארי עלמא זהו נמשך ע"י אתעדל"ת של נש"י. וזהו שארז"ל תפילין דמארי עלמא מה כתיב בהו מי כעמך כישראל גוי אחד בארץ. (ע' מזה בזח"ג קדושים דפ"א א') אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם שנאמר שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד ואני אעשה חטיבה אחת כו', בפ"ק דברכות ד"ו סע"א. כי הנה פי' שמע ישראל יש לפרש ג"כ ישראל הוא הקב"ה שנק' ישראל דלעילא, ע"ש כי שרית עם אלקים, וגם ע"ש לי ראש, היינו שנש"י נקראו בנים למקום ברא כרעא דאבוה לכן נק' הוא ית' לי ראש, ואנו בחי' רגל כרעא דאבוה,

---

קיצור: קיצור זה נכתב ביחד עם (קיצור) ד אחר פ"ד.

קדש: בכל הביכלעך שנסמנו בריש המאמר קדוש.

ברא כרעא דאבוה: ע"ח שער פרקי הצלם פ"א (שארז"ל). יונת אלם רפ"ב (אמרו

והיינו כמו שהרגל בטל לגבי הראש לכל אשר יחפוץ הראש אף להושיט הרגל במים קרים מאד או חמים מאד הרגל בטל, כך נש"י יש להם ביטול זה לבטל רצונם לגמרי לרצונו ית' בטל רצונך מפני רצונו. לכן נק' כרעא, והוא ית' נק' לי ראש. וזהו שמע ישראל ופירשו ברבות ויחי פצ"ח שמעו אל ישראל אביכם שבשמים כו' ע"ש שמע [ש](ו)הו"ע ביטול כמו הסכת ושמע כו', וע"י ביטול זה ביטול היש לאין ממשיך מבחי' אין והחכמה מאין תמצא שזהו"ע התפילין כו' ועמ"ש מזה בד"ה אני הוי' אלקיכם בלק"ת ס"פ שלח דרוש השני פ"ב בענין כי שרית עם אלקים, צחוק עשה לי אלקים. וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד, פי' הוי' אחד שיתחבר שם הוי' דע"י להאיר בז"א ויתחברו ב' ההויות. ועז"נ לע"ל ביום ההוא יהי' הוי' אחד, ולכן ארז"ל ספ"ג דפסחים דהיינו שלע"ל יהי' כולו הטוב והמטיב, כי בע"ק הוא רחמים פשוטים ולא דין כו', משא"כ בז"א. וזהו אתם עשיתוני חטיבה אחת כו', שממשיכים מע"ק בז"א כנ"ל, אף אני אעשה חטיבה אחת בעולם שנאמר ומי כעמך כישראל גוי אחד בארץ שיהי' בהם גילוי בחי' הוי' אחד, ע"ד עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש. ולכן בתפילין דמארי עלמא נאמר ומי כעמך כישראל גוי אחד * לומר שהם בחי' הממשיכים התפילין דמארי עלמא כנ"ל. וזהו ג"כ פי' ויקרא לו אל אלקי ישראל שהקב"ה קראו ליעקב אל, והיינו כי אל הוא ג"כ לשון הארה כמ"ש אל הוי' ויאר לנו חסד אל כל היום, גם אל הוא נהירו דחכמתא וגם יקר הוא נמשך בבחי' אל כמ"ש במא"א יו"ד סד"ה וז"ל יקר בחכמה גימ' ש"י יו"ד פעמים אל שהוא באבא בסוד ל"ב נתיבות והסרת נתיב הראשון עכ"ל. ע' בזח"א דט"ו וענין ש"י היינו ג"כ קנה חכ' קנה בינה ב"פ קנה גימ' ש"י וכל המשכות אלו נמשך בז"א ע"י יעקב כנ"ל, שע"י ביטול היש ממשיך כו'. ולכן ויקרא לו אל כו', וארז"ל ספ"ק דמגילה ויקר אלו תפילין נמצא התפילין נקראו יקר דהו"ע אל כנ"ל. וזהו שיעקב הציג המקלות ברהטים כו' דהיינו ענין הנמשך עכשיו ע"י תפילין כמשנת"ל. וע' בעה"ק חלק העבודה פי"ח בפי' ויקרא לו אל שהקב"ה קראו ליעקב אל [ע"י] שהוא ממשיך היחוד עליון, ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן בפי' וישמחו בך ישראל מקדשי שמך שממשיכים מבחי' אתה קדוש בבחי' ושמך קדוש כו', והיינו ענין תש"י שהוא מל' הנק' שמך. ובתולע"י פי' שזהו"ע כל הנחלים הולכים אל הים,

---

חכמים), תורת חיים סנהדרין פב, ב ד"ה בקשו. רש"י כתובות צב, א ד"ה כבעל חוב ראובן **כרעא.**

בטל רצונך : **אבות פ"ב, מ"ד.**

עתידים צדיקים שיאמרו לפניהם קדוש : **ב"ב עה, ב.**

שיהי' בהם . . אחד : **שם ליתא.**

א"ל הוא נהירו דחכמתא : **זח"א צד, א. זח"ג ל, ב. לא, א. סה, א.**

בד"ה אוסרי לגפן : **ראה תורה אור ויחי מו, ב.**

וע' במג"ע אופן קע"ב. גם עוי"ל בענין התפילין ע"ד חיבור י"ה בו"ה ע' ד"ה ראה אנכי נותן בפי' יהא שמי' רבא מברך, וע' בד"ה אלה פקודי המשכן בענין משכן העדות לשון בעדי עדיים, וכן התפילין נאמר בהם לטטפות לשון תכשיט. וזהו ג"כ שהקב"ה קראו ליעקב ישראל לי ראש, היינו שממשיכים המוחין הנק' ראש לז"א בחי' ראשך עליך ככרמל, והיינו ע"י הביטול מה שהם בבחי' רגל כו', עי"ז הם לי ראש כו'. וזהו"ע כמים הפנים לפנים כן לב האדם אל האדם. כי הנה כתיב ודמות פניהם פני אדם, פי' ודמות פנימיותם של החיות פני ארי' ופני שור ופני נשר הוא בחי' פני אדם. וכן פי' בעה"ק ח"ד פי"ט וז"ל ודמות פניהם פני אדם אותם הפנים הם הדברים הרוחניים בסוד זהר הנשמה הנק' אדם ופני ארי' הם הדברים המתכסים בהם להתלבש בלבושים, כי ענין האדם שהוא מבפנים ומתלבש בלבוש הראוי לו עכ"ל. ובת"א בביאור ע"פ אלה המשפטים פי' פני אדם זהו הדעת שבבריאה, והדעת הוא פנימית המדות כנודע, עמ"ש בענין הדעת בד"ה לא הביט און ביעקב כו'. ולכן נאמר ודמות פניהם של המדות פני ארי' ופני שור כו', פני אדם היינו הדעת כו', וידוע דחיות המרכבה הם מקור לכל בחי' נפשות הבהמות וחיות שבעולם וכמו"כ נה"ב שבאדם נמשכה מהם וא"כ בנה"ב ג"כ יש בחי' ופניהם פני אדם והוא בחי' נה"א המלובשת בנה"ב וע"י אתעדל"ת בבחי' אם ישים אליו לבו דהיינו לבחי' האדם העליון שעל הכסא שזהו פי' לב האדם תתאה אל האדם עילאה עי"ז נמשך ג"כ אתעדל"ע כמים הפנים מאדם העליון שעל הכסא כו'. והיינו כנ"ל בענין ב' הפירושים דלי ראש שע"י אתעדל"ת בביטול ממטה למעלה להיות בחי' כרעא דאבוה שהוא ביטול לגמרי ולא להיות נפרד ח"ו עי"ז מעורר אח"כ ההמשכה מלמעלה למטה עד שנק' נש"י לי ראש. וזהו"ע שמע ישראל להתבונן בכ"ז איך שהנה"א הוא בבחי' לי ראש ע"י שיהי' בחי' [ברא] כרעא [דאבוה] וזהו תכלית בריאת כל העולמות כמאמר בשביל ישראל כו' כנ"ל, ולזאת כמים הפנים יבוא לבחי' ואהבת. וזהו כללות ענין התפלה שענינה הוא בחי' האתעדל"ת כי כל העבודה של כל היום הוא עולה וניכלל ע"י התפלה כי ע"י שמתפלל אחד ואהבת בכח האכילה שאכל ושתה הרי מתעלה ונכלל אותו המאכל בתפלה זו וכל צרכי האדם שהגוף ניתקן ומתפעל בהם ועי"ז מתפלל אח"כ בכוונה יותר בשלהבת עזה ורשפי אש, וה"ז בחי' התעלות נה"ב ליכלל בבחי' ופניהם פני אדם שהיא הנה"א ולב האדם הזה ישים אליו לבו כנ"ל. וכמו"כ למעלה עד רום המעלות ג"כ בחיות שבמרכבה שהם בחי' ופניהם פני אדם ה(וא)[ם] ג"כ מתעלים להיות לב האדם הזה אל האדם העליון וכ"ז הוא בחי' העלאת מ"נ ועי"ז יורד ונמשך

ד"ה ראה אנכי נותן: לקו"ת ראה יח, ד.
בד"ה אלה פקודי: לקו"ת פקודי ה, ד ואילך.
בד"ה לא הביט: לקו"ת בלק עא, ב.

אח״כ המשכה מלמעלה למטה מבחי׳ לב האדם העליון אל האדם התחתון. (הג״ה *, ועוי״ל בפי׳ כן לב האדם כו׳ כי והחיות נושאות את הכסא ובחי׳ כמראה אדם שעל הכסא לחברו לאוא״ס ב״ה ועי״ז ממשיכים בו ההמשכה מאוא״ס שזהו״ע הקב״ה מניח תפילין כנ״ל, וזהו״ע השינין של התפילין על הבתים שין של ד׳ ראשין מורה לד׳ חיות המרכבה ושין של ג׳ ראשין על ג׳ בחי׳ ארי׳ שור נשר כו׳, וע׳ בזהר ואתחנן דרס״ב סע״ב ובפ׳ ויחי דרכ״ד ע״א. והיינו שע״י והחיות נושאות בבחי׳ שין ממשיכים מבחי׳ אני הוי׳ לא שניתי כמ״ש בהגהות לד״ה בכ״ה בכסליו וע׳ בספר מגן דוד אות שין, ועמ״ש ע״פ שינייך כעדר הרחלים ומ״ש בד״ה חכלילי עינים בפי׳ שיח סוד שרפי קודש כו׳. והמשכה זו נק׳ כמים הפנים לפנים דפי׳ הרמ״ז פ׳ ויקרא דט״ו ב׳ ד״ה ישר יחזו פנימו ההמשכה מפנים דע״ק לפנים דז״א, ועמ״ש בלק״ת פ׳ ראה בביאור ע״פ כי תשמע בקול, וכן בענין התפילין הרי המים שברהטים בשקתות זהו ענין ההמשכה שע״י התפילין וזהו״ע כמים הפנים לפנים כו׳.

קיצור (ד). וזהו נמשך ע״י אתעדל״ת אחד בארץ שמעו אל ישראל אביכם שבשמים בבחי׳ ברא כרעא, ואזי נקרא ישראל כי שרית עם אלקים, צחוק עשה לי אלקים הוי׳ אחד חיבור ב׳ ההויות דסוכ״ע וממכ״ע לכן הקב״ה קראו ליעקב אל, ויקר אלו תפילין, וזהו כמים הפנים כו׳ לב האדם ודמות פניהם פני אדם אל האדם העליון ועי״ז והחיות נושאות כו׳, וממשיכים כמים הפנים כו׳ ע״ד המים שברהטים וזהו השינין של התפילין.

(ה) **והנה** ההמשכה מלמעלה למטה הוא ע״י התורה וכמ״ש בק״ש ואהבת שהוא בחי׳ תפלה ואח״כ והיו הדברים האלה בחי׳ תורה. כי הנה הקב״ה וכנס״י (שהם ב׳ בחי׳ אדם כנ״ל, כי מה שהחיות פניהם פני אדם הוא ע״י [בחי׳] הארת מדת מלכותו מקור נש״י המלובשת בפנימיותם בסוד היא מתהלכת בין החיות) נק׳ חתן וכלה. ועמ״ש מזה בלק״ת (ר)[ס]״פ שלח בד״ה והי׳ לכם לציצית דרוש השני, והתפלה שהוא בחי׳ ואהבת כלות הנפש דבחי׳ כלה עי״ז נעשה ההתעוררות להיות בחי׳ ההמשכה מלמעלה מבחי׳ חתן להיות חות דרגא בחי׳ יחוד. אבל עצם ההמשכה הוא ע״י בחי׳ תורה שהיא חכמה וע״י המצות רמ״ח אברים כו׳. דהנה ידוע פסק ההלכה בגמרא האומר אי אפשי אלא היא בבגדה והוא בבגדו יוציא כו׳. ורמזו בזה למעלה שא״א להיות בחי׳ גילוי היחוד בנה״א שיאיר ויומשך בה גילוי אוא״ס ב״ה עד שתתפשט מבחי׳

(הג״ה: בבוך 614. ועוז. ליתא.

בהגהות לד״ה בכ״ה בכסלו: אור התורה חנוכה רצב, א.

ע״פ שינייך כעדר הרחלים: לקו״ת שה״ש לח, א.

בד״ה חכלילי עינים: אוה״ת ויחי שסז, סע״ב.

האומר אי אפשי: ראה כתובות מח, א.

לבושים צואים זרים שהן כל המח' ודו"מ אשר לא לה' המה, אבל כ"ז שמלובש בלבושים ומחדומ"ע שלו א"י לקבל היחוד, וזהו שאמרו שאם היא בבגדה יוציא כו'. (כי מחדו"מ אלו הם נמשכים מהיכלות הקליפות כמ"ש במ"א בפסוק ואשה כי תדור כו' בביאור שלמה אהי' כעוטיה כו' ע"ש, ועמ"ש בפסוק כי ביום הזה יכפר ענין וכסילים מרים קלון. והנה זהו ג"כ הגמרא שהוא בבגדו כי כשהאדם מופשט מרצונות זרים ומקשר מחדו"מ שלו במחדו"מ של הקב"ה אזי שניהם בלבוש אחד כדלקמן. אבל כשמלובש במחדו"מ זרים ממילא אין המשכה ג"כ מלמעלה רק הוא בבגדו ולאו מכא"מ איהו כלל ואינו בגדר בחי' חתן חות דרגא כו' רק סליק לעילא לעילא והמ"י) אלא צריך להתפשט מלבושים זרים ולהיות התקשרות מחשבתו ודבורו בתורה ואז הוא עם הקב"ה בלבוש אחד ממש היא התורה שהיא לבושו של הקב"ה כמ"ש עוטה אור כשלמה וכשהאדם לומד הוא מתלבש בלבוש אחד ממש עם הקב"ה כביכול. וע' בלק"ת פ' אחרי בד"ה ביאור הדברים בענין לטהר תטהרו כמש"ש וכיסוי זה הוא נמשך מאו"א כו'. אך מ"מ כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו, כי הנה התורה היא רק בחי' לבושו של הקב"ה שהרי הוא ית' למעלה מעלה מבחי' חכמה שהוא בחי' תורה ולכן כדי להמשיך שיהי' הקב"ה מתלבש בחכמה הוא ע"י התפלה בחי' כלה כלות הנפש עי"ז גורמים בחי' חתן חות דרגא שיהי' התלבשות אוא"ס בחכמה. ואז כשלומד אחר התפלה ומתלבש ג"כ בלבוש התורה הרי הוא עם הקב"ה בלבוש אחד ואז יוכל להיות היחוד והגילוי בנפש כו', ועמ"ש בד"ה כי ביום הזה יכפר מענין לבושו כתלג חיור ומ"ש סד"ה ביום השמע"צ כנישין תהא לכון בפי' עוטה אור כשלמה. והנה הוקשה כל התורה כולה לתפילין, נמצא התפילין הם כללות כל המצות רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא, ועי"ז נמשך האור בכנס"י כמבואר בד"ה והי' לכם לציצית הנ"ל. ולכן נאמר בפ' שמע תחלה ואהבת ואח"כ והיו הדברים האלה כו', ודברת בם שהיא תורה ואח"כ וקשרתם לאות בחי' תפילין שע"י כ"ז נמשך היחוד העליון, ועמ"ש עוד בד"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי בפי' גדול תלמוד שמביא לידי מעשה יעו"ש. וע"ד ההיא יובן ג"כ מה שהקדים תורה ואח"כ תפילין. אך הנה כל ההמשכות אוא"ס שממשיכים כל ימי החול ע"י תורה ותפלה הוא רק בבחי' חיצוניות ר"ל שאין

בפסוק ואשה כי תדור: לקו"ת מטות פד, א.
בפסוק כי ביום הזה: לקו"ת אחרי כו, ב.
ולאו מכא"מ איהו כלל: ראה ת"ז בהקדמה (יז, ב).
בד"ה כי ביום הזה: לקו"ת אחרי כז, א.
סד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת דרושים לשמ"ע פו, א.
הוקשה כל התורה: קדושין לה, א.
רמ"ח פקודין: נסמן לעיל ע' א'לא.
בד"ה ביום השמע"צ: לקו"ת דרושים לשמ"ע פג, א. פד, ב.

מתגלה ממש בבחי׳ גילוי גמור בפנימיות וכמו ענין תפילין דמארי עלמא שהתפילין בולטין על הראש לפי שרומז לבחי׳ מקיפים שא״י להתגלות בבחי׳ פנימיות ממש תוך המוחין שבראש ועיקר ההמשכה הוא בשבת שאז נמשך הגילוי בבחי׳ פנימיות דהיינו מה שהי׳ תחלה בחול בבחי׳ מקיף לבד נמשך בשבת בגילוי בפנימיות ממש. ויובן זה ע״ד שבשבת נמשך נשמה יתירה, וע׳ מזה בת״א בד״ה ויקהל משה. ועיין בד״ה כי תצא בענין נעשה אדם בצלמנו שיש בזה ב׳ בחי׳ בצלמו בצלם אלקים שבחי׳ בצלמו זהו המקיף של הנשמה כו׳ ובשבת מאיר בחי׳ זו בבחי׳ פנימיות ממש. והנה התפילין נק׳ ג״כ בחי׳ בצלמו כמ״ש בשל״ה דקי״ד בשם הת״ז תקון מ״ז דפו״ב כן הקשה בפע״ח שער השבת פי״ט. אכן כיון בשבת נמשך בבחי׳ פנימיות ממש ע״כ א״צ להניח תפילין, גם כי התפילין ממשיכים ו׳ של שם הוי׳ כנ״ל סעיף ג׳, ולכן מניחים אותם ו׳ ימי המעשה, אבל שבת הוא עליית ו״ה בבחי׳ י״ה ממש. ע׳ זהר אמור צ״ד סע״א ירותא דקדש הוא ירית, וע׳ במא״א יו״ד פכ״ט עליית פרצוף במקום חבירו זה נק׳ ירושה. ויובן זה עדמ״ש בד״ה אד׳ שפתי תפתח ההפרש בין בחי׳ כורע בברוך לבחי זוקף בשם, ועליות שבשבת זהו ע״ד וזוקף בשם כו׳ דהזקיפה הוא הזדככות החומר להיות כלי להגילוי אור. ואפ״ל כמו ההפרש בין כלים דבריאה דלאו איהו וגרמוהי חד בהון, לכן אף שמאיר בהן האור אין האור נקנה בו להיות לאחדים ממש, וכמו השומע שכל מפי רבו. אבל כשיקנה השכל בו ממש זהו עד״מ כלים דאצי׳ שהם מתיחדים ממש עם האור. ועד״ז ההפרש בין הגילוי דמ״ת ובין הגילוי דלע״ל. ועד״ז יובן ההפרש בין המוחין שבחול מאירים בבחי׳ מקיף וזהו״ע התפילין, ובין המוחין שבשבת שנכנסו בפנימיות ממש. ולכך אנו רואים שהאדם יכול להתפלל בכוונה בשבת יותר מבחול, והיינו מחמת הארת אלקות המאיר בכל נפש בשבת בגילוי יותר מבחול. (וע׳ בת״א פ׳ שמות בד״ה כי טובים דודיך מיין). וזהו ג״כ ענין הנשמה יתירה הנמשכת בשבת. (ע׳ בת״א פ׳ ויקהל* וזהו וקראת לשבת ענג, שאנו ממשיכים גילוי תענוג עליון בבחי׳ פנימיות ממש, והיינו ע״י התפלה והתורה בכל ששת ימי המעשה שנעשה בחי׳ יחוד עליון רק שהוא עדיין בבחי׳ חיצוניות, ובשבת הוא שנמשך התענוג עליון ומתגלה בבחי׳ פנימיות. ופי׳ ענג מבואר למעלה עדן נהר גן. וזהו לעשות את השבת שבבחי׳ עדן נאמר יעשה למחכה לו.

קיצור. והנה התפלה היא אתעדל״ת והעלאה בחי׳ לב האדם התחתון אל האדם העליון, וההמשכה הוא ע״י התורה שלהיות יחוד עליון צ״ל

בד״ה כי תצא: ראה לקו״ת (וסה״מ תקס״ה) תצא לו, סע״א (ע׳ תתכה).
בד״ה אד׳ שפתי תפתח: סידור תפלת ראש השנה רלח, סע״ב.
ויקהל: אוצ״ל ויקהל).

מתכסים בלבוש אחד והיא התורה, והמשכה זו בחול אינו מתגלה רק בבחי' מקיף וזהו"ע תפילין דמארי עלמא, וכתיב בהו מי כעמך כישראל כו' ובשבת נכנס בבחי' פנימית, כי בצלמו זהו"ע תש"ר שבחי' זו נמשך בבחי' פנימיות בשבת, גם ע"ד זוקף בשם כו', ולכן אין מניחים תפילין בשבת, וזהו"ע לעשות את השבת.

(הג"ה *, ולתוס' ביאור בענין שבשבת בא ההמשכה זו בבחי' או"פ ממש י"ל כי הנה מבואר למעלה שענין התפילין י"ל ע"ד מי בינה ברא אלה ו"ק דז"א. והנה מדכתיב ברא אלה הרי משמע שאין גילוי מי ממש בבחי' ז"א דאומרו ברא משמע בערך הנברא לגבי הבורא שהוא ערך בריאה לגבי האצי' שאין ערוך אף גה"ע לגבי האצי'. וכך באצי' יש ג"כ אבי"ע והכתר נק' אצי' שבאצילות וחו"ב נק' בריאה שבאצי' והחכמה מאין תמצא יש מאין והיינו ע"ש כלים דחו"ב. וא"כ גם בז"א הכתר שלו שנמשך מת"ת דאימא זהו אצי' שבז"א והט"ס שבו הם בי"ע שבו. וזהו מי ת"ת דאימא ברא אלה ו"ק דז"א שנחשבים לגבי מי כמו בי"ע לגבי אצי'. ולכן הכתר הוא או"מ שאינו מאיר בפנימיות כמו שאצי' נשגב מבי"ע. וזהו ענין תפילין דמארי עלמא ז"א שהם בבחי' עטרה וכתר על ז"א. והנה מי אלה זהו"ע שם אלקים אבל בשבת גילוי שם הוי' ממש, והיינו כשז"א יורש מקום או"א ממש א"כ הבחי' שהי' מקיף וכתר עליון נכנס בו בבחי' פנימיות ממש, ונמשך לו הכתר מבחי' עליונה יותר.

קיצור מההג"ה. התפילין אצי' דז"א המאיר בבחי' מקיף על בי"ע שבו וזהו בחול אבל בשבת עלית בי"ע באצי' ממש ומאיר בפנימיות ממש.

(ואו) **והנה** כ"ז הו"ע וקראת לשבת ע"י התפלה והתורה של כל ימי החול כנ"ל, והיינו ליושבי אוהלים. אמנם העוסקים במו"מ שאינם יכולים ללמוד כ"כ, הנה יש עוד דרך שממשיכים בחי' וקראת לשבת מה שממשיכים בעלי תורה ע"י עסק התורה ממשיכים בעלי עסקים ע"י עסק הצדקה, ומקרא מלא הוא וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה, וארז"ל שמש בשבת צדקה לעניים פי' כמ"ש שמש ומגן הוי' אלקים דשם הוי' נק' שמש ושם אלקים הוא בחי' מגן ונרתק לשם הוי' שהוא המסתיר ומעלים להיות נראה העולם ליש ודבר כו' (כמ"ש ע"פ ואתה תחזה *). ופי'

(הג"ה: בבוך 1076 הג"ה.

שמש בשבת צדקה לעניים: תענית ח, ב.

ע"פ ואתה תחזה: תורה אור (וסה"מ תקס"ז) תצוה פא, ד (ע' ע).

תחזה: בבוך 529 תצוה.

שמש בשבת היינו עד"מ התגלות השמש שלא יהי' הנרתק דשם אלקים מסתיר על גילוי אור הוי'. וזהו שאומרים בשבת מזמור השמים מספרים דכתיב בי' לשמש שם כו' והוא כחתן יוצא מחופתו כו', כי חופתו היינו בחי' מקיף, ובשבת הוא יוצא מחופתו ונמשך בבחי' גילוי (ועמ"ש בפי' זה בד"ה לסוסתי ברכבי בשה"ש) וגילוי זה דשמש בשבת נמשך ע"י צדקה לעניים בכל ששת ימי המעשה. וז"ש ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות יהי' לכם כו', פי' ד' הידות הם ד' עולמות אבי"ע ששרשן מד' אותיות שם הוי', והחמישית הוא בחי' גילוי סדכ"ס שהוא אור א"ס ב"ה שלמעלה מעלה גם מעולם האצי'. ומרומז גילוי זה בקוצו של יו"ד כי הקוץ של יו"ד פונה למעלה וגם הוא בחי' רמז בלבד שרומז לא"ס ב"ה ברמז בעלמא בלי שום תפיסא כלל כי לית מח' תב"כ. ופי' והחמישית לפרעה מבואר בזהר דפרעה הוא לשון אתפריעו כל נהורין שהוא בחי' גילוי, וכמו ופרע ראש האשה, והיינו שיומשך אוא"ס ב"ה בחי' סדכ"ס בגילוי ממש, וגילוי זה הוא בשבת דוקא כנ"ל שזהו"ע שמש בשבת כו' יוצא מחופתו מבחי' סוכ"ע, והיינו ע"י צדקה לעניים. וזהו והחמישית לפרעה שע"י קיום מצות צדקה שמצוותה בחומש עי"ז נמשך להיות אתפריעו כל נהורין שמתגלה אור א"ס ב"ה סדכ"ס. ובמא"א פ' סכ"ד פרעה נק' המל' דתמן אתפריעו כל נהורין כו'. גם הבינה נקרא פרעה שפורעת שכר טוב לצדיקים כו' עכ"ל. וא"כ פי' והחמישית לפרעה שבחי' כתר יומשך להאיר בבחי' מל' ע"י הצדקה. גם י"ל פי' והחמישית לפרעה ע"ד שארז"ל שבת פי"ו קי"ט ב' ע"פ בפרוע פרעות קורעים לו גז"ד כו' כמ"ש בת"א ר"פ לך לך בענין [אברהם] שהתגלות עתיק הוא בבינה ה' עילאה ומאיר עי"ז בה' תתאה וכך ענין והחמישית הארת עתיק לפרעה בינה ומ', והיינו ע"י הצדקה. [ועוי"ל בפי' ארבע הידות כי הנה ב"פ יד זהו כח וכתיב ועתה יגדל נא כח הגדלת הכח כי הכ' נק' כח מ"ה והגדלת הכח זהו כשנמשך מבחי' כתר וזהו ענין כ"ח אתוון בפסוק בראשית ברא כ"ח אתוון בפסוק וידבר אלקים דעשה"ד והן ב' כח הנ"ל כמ"ש במ"א וזהו ארבע הידות יהי' לכם שיהי' ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ והיינו ע"י הצדקה בחי' והחמישית לפרעה]. וזהו וקראת לשבת ענג שממשיכים גילוי תענוג עליון שהוא בחי' קוץ של יו"ד שלמעלה מהחכמה ע"י מצות הצדקה, כי ענין הצדקה הוא להחיות העני דלית ליה מגרמי' כלום, ועי"ז מעורר ג"כ למעלה התגלות בחי' כי עמך מקור חיים מקור התענוגים כו', ועי"ז ג"כ וארבעה הידות יהי' לכם, היינו בחי' יד הגדולה שהוא בחי' אה"ר ויד החזקה הוא בחי' יראה כו' ויד הרמה וזרוע הנטויה, וכמ"ש במ"א ע"פ שחורה אני ונאוה (וגם

בד"ה לסוסתי : לקו"ת שה"ש יא, ד.
דפרעה . . אתפריעו : זח"א רי, א.
צדקה שמצוותה בחומש : שו"ע יו"ד ר"ס רמ"ט.
ע"פ שחורה : לקו"ת שה"ש ו, סע"ד.

כי הנה מבואר למעלה שהתפילין שהם (ב') [ד'] מוחין שעז"נ כי שם הוי' נקרא עליך, הנה בחול הם עליך בבחי' מקיף ובשבת נמשכים ומתגלים בבחי' פנימיות ממש תוך המוחין וזהו ג"כ פי' וארבע הידות יהי' לכם שנמשכים לכם ממש בבחי' הפנימיות). וזהו וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה (שע"י צדקה שהוא בחי' והחמישית לפרעה עי"ז וזרחה לכם בחי' וארבע הידות יהי' לכם) שבחי' גילוי שמש בשבת נמשך ע"י הצדקה ומרפא בכנפיה, כנפיה היינו גדפין שהם בחי' אהוי"ר שהתפלה דחול הוא בבחי' חולת אהבה, מתי אבוא ואראה כו', ובשבת נאמר ישבעו ויתענגו (וכמ"ש ע"פ והי' מדי חדש כו'). וזהו שנאמר ושמרו בנ"י כו' לעשות את השבת דמשמע שהשבת נמשך ונעשה ע"י ישראל, והיינו בחי' וקראת לשבת ענג שנש"י ממשיכים גילוי תענוג עליון בבחי' שבת, והיינו ע"י העבודה כל ששת ימי המעשה בתפלה ובתורה ובצדקה. וזהו שאנו אומרים בשבת תחלה למקראי קדש, וקשה הלא שבת מיקדשא וקיימא רק ביו"ט נאמר אשר תקראו כו'. אך כי גם בשבת יש בחי' מקרא היינו וקראת לשבת ענג כנ"ל) * וע' מזה ג"כ בת"א פ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת כו'.

קיצור *. ובעלי עסקים ממשיכים בחי' העונג העליון בשבת ע"י הצדקה וכמ"ש שמש צדקה. וזהו החמישית לפרעה גילוי קוצו של יו"ד ועי"ז ד' הידות ד' מוחין דתפילין יהי' לכם בבחי' פנימית וזהו"ע לעשות את השבת) *.

אמנם יש עוד בחי' בשבת והוא העולה על כולנה, והו"ע שבת שבתון פי' שבת לשבת. והענין כי הנה בחי' וקראת לשבת ענג מה שנמשך מבחי' תענוג העליון בשבת ע"י עבודת האדם אינה אלא הארה לבד מבחי' מקור התענוגים שמקור התענוגים ממש הוא בבחי' כי עמך מקור חיים עמך דוקא, וא"י להיות נמשך ומתגלה למטה כ"א הגלוי מבחי' זו הוא ע"י עלי' ומתעלים ממטה למעלה, וזהו בחי' שבת שבתון שהשבת עצמו שהוא בחי' עלי' החכמה והמדות בעצמותן שבחול נמשכו בבחי' הדבור בבי"ע ובשבת מתעלים בעצמותן כנ"ל הם מתעלים עוד לבחי' עמך מקור חיים מקור התענוגים (ולכן יוהכ"פ שהוא עיקר בחי' שבת שבתון הוא יום הסליחה כי בסליחת עוונות נאמר ג"כ כי עמך הסליחה עמך דוקא מבחי' כי עמך מקור חיים כמ"ש בזהר פ' אמור) וכמ"ש במ"א ע"פ שובה ישראל כו'. וגם שבת נק' שבת שבתון לפי שבשבת יש ג"כ גילוי [בחי'] זה כי מנחה דשבת עם נעילה דיוה"כ שניהם

ע"פ והי' מדי חדש: לקו"ת ברכה צז, ב.
כנ"ל): בכל הביכלאך חוץ מ־1076 כנ"ל.
קיצור: בכל הנ"ל ליתא.
השבת): בבוך 529. 614. 1306 השבת.
כמ"ש בזהר פ' אמור: קא, רע"א.

בערך אחד, ולכן בשבת דעשי"ת אומרים במוסף ובמנחה בברכות דאתה גבור אב הרחמים כמו שאומרים ביוהכ"פ אלא דשבת אינו יום הסליחה כמו יוהכ"פ כי כמה בחי' יש בגילוי בחי' זו שביוהכ"פ הגילוי בבחי' סליחה שלכך נאמר תענו את נפשותיכם כו', ובשבת אדרבה מצוה לענגו במאכל ובמשתה, ומ"מ גם שבת אותיות תשב שהוא ג"כ בחי' תשובה עילאה כו', וגם הגהינם נח בשבת) * וזהו עיקר ההתגלות דשבת, וזהו"ע מנחה דשבת. וע"ז הוא שנאמר שבת להוי' כי הוי' הוא ירידות והמשכות השפע מלמעלה למטה ע"י צמצום והתפשטות והמשכה, וגם בחי' וקראת לשבת ענג נמשך ג"כ ע"י שם הוי' והוא שמש בשבת שמש הוא בחי' הוי' כנ"ל. אך הוא בחי' שבת להוי' היינו שם הוי' מתעלה ג"כ במקורו ושרשו לבחי' כי עמך כו'. וזהו אז תתענג על הוי', כי מתחלה הוא בחי' וקראת לשבת ענג בחי' לעשות את השבת ואח"כ הוא העלייה מלמטה למעלה למקור התענוגים שהוא בחי' על הוי' למעלה משם הוי'. (הג"ה ממש"כ דענין * דשבת הוא העלי' במקור התענוגים [ו]זהו לכאורה כדעת האומרים דסעודת שחרית זהו סעודתא דז"א וסעודתא [ה]שלישית זהו סעודתא דע"ק כמבואר בבחיי ס"פ בשלח ובקונטרס שבסוף הספר פ' בשלח סעי' ר"ו וז"ל ג' סעודות לילה נק' * והיא עטרת מלשון אשה שמורה ל(ב)[נו] (ר"ל זהו בחי' שמור) שע"י * יסוד ונק' דכר (ר"ל זכור) ג' הוא לא"ס היום לא תמצאוהו כמו אין עכ"ל, וכ"מ באדר"נ * דרפ"ח סע"ב ובסידור פי' לא כן וע' במק"מ ס"פ יתרו ג"כ לא כן אלא דסעודת שחרית הוא סעודתא דע"ק כו') וע"ז ארז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה מתנה דוקא שהוא למעלה מאתעדל"ת, כי בחי' לעשות את השבת שממשיכים גילוי תענוג עליון ע"י אתעדל"ת בתפלה ותורה וצדקה, וזהו הארה לבד מבחי' מקור התענוגים כנ"ל. אבל [ע"י] עצמיות מקור חיים ומקור התענוגים הוא למעלה מאתעדל"ת ונמשך ומתגלה רק בדרך מתנה מאליו וממילא אחר קדימת ההמשכה שע"י אתעדל"ת שהוא בבחי' וקראת לשבת ענג, ומתנה זו היא בבית גנזי סדכ"ס כי עמך מקור חיים עמך ממש. ולכן א"א להיות התגלות מתנה כ"א ע"י עלי' מלמטה למעלה בחי' שבת שבתון לך והודיעם, כי אם הי' הגילוי בלי הכנה מתחלה היו מתבטלים ממציאותם וצ"ל הכנה לזה ע"י לך והודיעם כו' (הג"ה. והפנ"י פ' תשא פי' שע"י ההכנה יהי' אשה

הגהינם נח בשבת: ראה תנחומא תשא לג. הנסמן בהנחות הר"פ לע' כב.
בשבת): בבוך 529. 614. 666. 1306 בשבת.
ממש"כ דענין: בבוך 1076 ועמ"ש בענין שמנחה.
נק': אוצ"ל: נוק'.
שע"י: בבוך 1076 שני'.
באדר"נ: שם באדר"ז.
ובסידור: סדר סעודת שבת.
מתנה טובה יש לי: שבת י, ב.

מזרעת תחלה יולדת זכר יעו"ש, ויש לפרש כי בבחי' שבת שבתון יש ג"כ ב' בחי' היינו דכר ונוקבא כמ"ש בפ' אמור שבת שבתון הוא לשון דכר ובפ' אחרי כתיב שבת שבתון היא והיינו שכשיש אתעדל"ת אזי יולדת זכר כמ"ש מזה בלק"ת סד"ה שבת שבתון הוא, ולכן צ"ל לך והודיעם שיעשו הכנה ועי"ז יומשך המתנה שבבית גנזי מבחי' העליונה יותר.

קיצור. אמנם בחי' שבת שבתון שנאמר גבי שבת היינו בחי' עליית השבת במקור התענוגים. וזהו שבת לבחי' שם הוי'. וזהו אז תתענג על הוי' וזהו מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, וצ"ל לך והודיעם בכדי שיהי' הכנה ע"ד אשה מזרעת תחלה ואזי יולדת דכר ע"ד שבת שבתון היא).

וזהו את שבתותי תשמרו. שבתותי ב' שבתות היינו שבכל שבת יש ב' בחי' שבת הא' מלמעלה למטה וקראת לשבת כו' (שלכן נק' שבת ג"כ תחלה למקראי קדש, והרד"א פי' משום שנאמר בפ' המועדים קודם להם, ואין זה מספיק דהא תחלה משמע שהוא תחלתן, א"כ הוא ג"כ מבחי' מקראי קדש, והטעם כנ"ל ע"ש קריאת והמשכת התענוג עליון כו', וזהו בחי' מלמעלה למטה) הב' שבת שבתון מלמטה למעלה בחי' אז תתענג על הוי', והוא הבחינה היותר עליונה כנ"ל. (ויובן זה עוד ממ"ש ע"פ שירו לה' שיר חדש, וזהו עלי' שלא ע"י בירורים שיהי' לע"ל ליום שכולו שבת, וא"כ היינו ענין בחי' השמים החדשים והארץ החדשה כו' שנת' בת"א פ' בראשית שהוא בחי' מטי ולא מטי. ומבואר שם דבחי' זו הוא תחלה מטי שהוא המשכה ואח"כ לא מטי בחי' העלאה כו'. והנה מעין ודוגמא זו יש ג"כ בשבת בזה"ז כמ"ש ע"פ שירו הנ"ל. ולכן תחלה הוא ההמשכה בחי' וקראת לשבת ואח"כ ההעלאה שבת שבתון לבד, והעלאה ראשונה דבחי' החכמה והמדות שקדמה לכל כי זהו ע"ד שעכשיו תחלה העלאה כו') וזהו את שבתותי תשמרו תשמרו דוקא שהרי בחי' שבת הנ"ל נק' מתנה טובה כו' כנ"ל, שנותן בתורת מתנה למעלה מבחי' אתעדל"ת ואין שייך ע"ז לעשות כנ"ל, אלא תשמרו, דהיינו לשמור מדברים המונעים גילוי זה ועי' שמירה זו ששומר א"ע מהמונעים גילוי זה עי"ז ממילא נמשך האור והגילוי אבל לא ע"י אעתרותא בפו"מ. וענין השמירה היינו להזהיר בתכלית מן הרע עד קצה האחרון אפילו מה שאדם דש בעקביו כגון שקר וגס הרוח, וכמ"ש דובר שקרים לא יכון כו', וחותמו של הקב"ה אמת [ובמ"א פי' כי דובר שקרים ארז"ל שזהו אל תאמרו מים מים דהיינו שלא

והרד"א פי': **אבודרהם קידוש ליל שבת בביהכנ"ס (קנא, א).**

ע"פ שירו לה': סידור שחרית סז, ג.

וחותמו של הקב"ה אמת: **שבת נה, א.**

אל תאמרו מים מים: **חגיגה יד, ב. סה"מ תקס"ד ע' צו. אוה"ת בשלח ע' תפ. בלק א'יז.**

להפריד מים תחתונים שמתחת לרקיע ממים עליונים ולא לומר שהעולם נעשה עי"ז יש ודבר נפרד כי זהו שקר ובאמת הכל בטל אצלו ית'] (אמת הוא תיקון השביעי מי"ג ת"ד א"כ מסתמא יש גילוי מבחי' זו בשבת שהוא יום שביעי. ובמ"ח איתא דבחזרת הש"ץ מנחה דשבת עולה ז"א עד תיקון שמיני דדיקנא כו'. אך י"ל שבחי' תיקון שמיני נמשך בז"א בבחי' פנימית וכמש"ש שחכמה דז"א מקבל מתיקון הנ"ל ותיקון ואמת אינו מאיר בבחי' פנימית בחכמה כו'. אך הרי איתא שם דבג"פ קדוש ממשיכים לו הארה ג"כ מלמעלה יותר כו'. ועוד דהא תיקון השמיני מאיר בבחי' פנימית בחכמה דז"א כו' ע"ש. ולכן גילוי בחי' זו הוא ע"י השמירה [מבחי'] דובר שקרים כו') וכן על גסה"ר אמרו אין אני והוא יכולים לדור כו', ולכן ע"י הסרת המונע נעשה הגילוי בנ"ל. וא"כ זהו כמ"ש במ"א גבי מל"ת שמפני שהגילוי ממקום שלמעלה ממ"ע * ע"כ א"א להתמשך ע"י מ"ע כ"א ע"י לא [תעשה] שהוא השמירה והמונע גילוי האור כו'. ועפי"ז יובן מ"ש גבי שבת זכור ושמור זכור היינו מ"ע וזהו בחי' לעשות את השבת וקראת לשבת כו' ע"י תפלה ותורה וצדקה ושמור בחי' ל"ת שעי"ז מתגלה בחי' שבת שבתון כו' אך צ"ע א"כ איך נק' מתנה כיון שנמשך ע"י ל"ת. וי"ל כיון שא"א להמשיכו ע"י קום ועשה רק ע"י השמירה מבחי' המנגד, א"כ מה שנמשך זה הגילוי העצום ע"י מניעת דבר כו' ה"ז כמו מתנה כו', או י"ל שהוא למעלה גם מבחי' ל"ת דהוא בחי' יוהכ"פ שנק' שבת שבתון מכפר על ל"ת, עכצ"ל דשבת שבתון גבוה יותר מבחי' האור הנמשך ע"י מל"ת. והרי שבת אעפ"י שאינו יום הסליחה מ"מ עכ"פ נק' שבת שבתון אלא דהשמירה היינו שבודאי ע"י המונעים הגילוי לא יתגלה האור עם היותו מתנה כו', וגם י"ל שמתנה זו ניתן ע"י השמירה מהמונעים ולא בתורת אתערותא כמו האור שנמשך בקיום מל"ת שע"י קיום מל"ת מעוררים וממשיכים יחוד או"א כו'. ובחי' שבת שבתון מתגלה עי"ז בתורת מתנה, וכמו גילוי שער החמשים בשבועות ממילא אחר קדימת ספי' מ"ט ימים כו'. [ולפי מש"ל בענין לך והודיעם כדי שיהי' הכנה א"כ פי' תשמורו י"ל מלשון ואביו שמר את הדבר שממתין ומצפה על מתנה והיינו ע"י הכנה. ועוי"ל פי' תשמרו בשבת עצמו כי ידוע מענין וסביביו נשערה כו' מאד מדקדק עמהם כמלא נימא כו' כי לגבי גילוי עליון יותר ההכרח להסיר גם הרע היותר דק הדיק כי לא יגורך רע ועמ"ש בד"ה מה טובו בענין והתשובה השלישית כו' ולכן בשבת שאזי נמשך ומתגלה נשמה יתירה ועליונה מהבחי' שבת ע"כ צ"ל נשמור ביותר ולכן אפי' ע"ה אינו חשיד לשקר בשבת (דמאי פ"ד)]. אך צ"ל מ"ש שבתותי תשמרו והרי א"כ בחי' תשמרו שייך רק על בחי'

ובמ"ח: מסכת שארית יום שבת פ"ד, מ"א.
אין אני והוא יכולים לדור: סוטה ה, א.
ממ"ע: בכל הביכלאך מת"ע.
בד"ה מה טובו: לקו"ת (וסה"מ תקס"ב) בלק עד, א (ע' תצה).

שבת שבתון. אבל על בחי' שבת שמלמעלה למטה נאמר לעשות את השבת כו'. וי"ל משום דגבי לעשות ג"כ כתיב ושמרו בנ"י את השבת לעשות את השבת כו', ומבואר הפי' במ"א בד"ה מקושש כו', שכדי שיהי' יכולים בחי' לעשות הוא ע"י עזר מלמעלה כו' אלמלא עוזרו כו' ועזר נמשך ע"י ושמרו בנ"י את השבת והיינו ע"י שמירה שמקבלים מבחי' שבת שבתון, ועי"ז ניתן כח לעבודה בכל ימי החול, ומזה יבוא לקיום לעשות כו', וזהו ג"כ ענין טלא דנטיף מעתיקא אשר טל הוא למעלה מאתעדל"ת והוא הנותן כח לאתעדל"ת כמ"ש במ"א ע"פ פתחי לי כו' שראשי נמלא טל כו'. ועוד יש לומר דהא מבואר שיש עוד בחי' ראשונה בשבת שהוא ג"כ מלמטה למעלה ממילא דהיינו בחי' עלית החכמה והמדות כו', ועי"ז שייך ג"כ תשמרו. מיהו יותר נ' כפי' הראשון דהא כללות השבת ניכלל בשני בחי' וכנודע שעז"נ אלמלא שמרו ישראל ב' שבתות כהלכתן דהיינו שבכל שבת יש ב' בחי' מלמעלה למטה ומלמטה למעלה. והרי לפמש"ל יש ב' בחי' שמלמטה למעלה אלא ע"כ צ"ל דכיון ששניהם מלמטה למעלה כבחי' א' יחשבו.ומ"מ י"ל שגם זה יש להעמיס בפי' שבתותי תשמרו). והנה מה שנמשך לזה ענין ומקדשי תיראו הענין כי מקדשי היינו בחי' ממכ"ע בחי' שכינה ושכנתי בתוכם שהוא הארה לבד מבחי' מקור התענוגים המתגלה בשבת שהוא בחי' סוכ"ע, ולכן נאמר אעפ"י ששבתותי תשמרו שהוא התגלות בחי' סוכ"ע כמ"ש אז תתענג על הוי' למעלה משם הוי' כנ"ל בפי' שבת להוי' כו', עכ"ז מקדשי הוא בחי' ממכ"ע תיראו. ופי' אח"כ הטעם כי אני הוי' אני הוא מהו"ע ית' הסוכ"ע הוא ממש הוי' שהוא צמצום והתפשטות והמשכה להתלבש בבחי' ממכ"ע שהוא בחי' ה' תתאה ונמצא כולא חד. וגם שצמצום זה אינו אלא אצלינו אבל אצלו ית' כולא חד בלי פרודא, וזהו הרבותא את שבתותי תשמרו התגלות סוכ"ע שבת שבתון ומ"מ מקדשי בחי' ממכ"ע תיראו כי אני הוי' שכולא חד ממש.

קיצור. וזהו שבתותי ב' בחי' שבת הנ"ל מלמעלה למטה ומלמטה למעלה וכענין מטי ולא מטי) תשמרו שע"י שמירה מהמונעים נמשך הגילוי בתורת מתנה טובה כו' ומ"ש תשמרו על ב' השבתות הוא ע"ד ושמרו כו' לעשות כו'. ואע"ג ששבתותי תשמרו התגלות סוכ"ע עכ"ז מקדשי ממכ"ע תיראו כי אני הוא מהו"ע הוא הוי' כולא חד)*.

אלמלא עוזרו: **ראה קדושין ל, ב.**

טלא דנטיף מעתיקא: **זח"ב סא, ב. סב, ב. פח, א. זח"ג רפח, א.**

ע"פ פתחי לי: לקו"ת **שה"ש לד, ד. לה, ד. סה"מ תקס"ח ע' יט. כז. הנחות הר"פ ע' צב. צו.**

אלמלא שמרו: **ראה שבת קיח, ב.**

חד): **בבוך 529. ועוד. תר.**

ולתוספת* ביאור בענין ומקדשי תיראו. כי הנה שבת הוא בחי׳ שם הוי׳ כנ״ל, והמקדש כתיב בו מקדש אד׳ כוננו ידיך שהוא בחי׳ שם אדני. וזהו וה׳ בהיכל קדשו היכל גימט׳ שם אד׳. והנה ידוע דשם הוי׳ הוא שארז״ל עד שלא נבה״ע הי׳ הוא ושמו בלבד, ועל שם אד׳ ארז״ל זה שמי שקרא לי אדה״ר כ״כ בספר עה״ק כי שם אד׳ שייך אדון על עם כענין אין מלך בלא עם, ולכן אע״פ שאת שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו כי יש בחי׳ בשם אד׳ גבוה מאד כמאמר סוף מעשה במחשבה תחלה שהמכוון הי׳ להיות בחי׳ מל׳, ועמ״ש בד״ה שובה ישראל עד. ולכן ארז״ל גדול העונה אמן יותר מן המברך אמן הוא חיבור הוי׳ אד׳ ואמן ג״כ ר״ת אל מלך נאמן אל כתר מלך ז״א נאמן מל׳. ועמ״ש ע״פ מארז״ל למען אד׳ למען אברהם שקראך אדון אשר אדון מורה על ההשגחה. והוא ענין במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב״ה שם אתה מוצא עונתנותו ולכן ומקדשי תיראו כו׳. ועמ״ש בד״ה ועתה יגדל נא כח אד׳ בפי׳ אם עונות תשמור י״ה אד׳ מי יעמוד. וזהו כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו כסא הוא בינה כבוד ל״ב נתיבות חכמה מרום כתר, מראשון א״ס, משם שרש מקום מקדשינו כן פי׳ הבחיי* פ׳ תרומה, ובדבות בשה״ש בפסוק כמגדל דוד פי׳ ומקדשי תיראו ע״ד נורא אלקים ממקדשיך, אם למקדשו לא נשא פנים כו׳. והענין י״ל ע״ד וסביביו נשערה כו׳. ולפי שבהמ״ק מאיר מבחי׳ עליונה יותר ע״כ מה נורא המקום הזה כו׳, והיינו כי תפארת נק׳ והנורא ע״ש ששם מאיר הקו כו׳ ובהמ״ק הוא כלי לגילוי בחי׳ זו וע׳ זח״ג קדושים דפ״א סע״ב.

ולתוספת: **ניתוסף מבוך 1076 קמה, א — שם נרשם אחר המאמר דלעיל סליק. ובעי׳ הבא מתחיל ולתוספת — וכן בא בהמשך לד״ה את שבתותי בבוך 477. הבא מוקף בחצאי ריבוע ניתוסף מבוך 477.**

היכל גימט׳ שם אד׳: **נסמן לעיל ע׳ א׳קא.**

עד שלא נבה״ע: **נסמן לעיל ע׳ תתקצ.**

זה שמי שקרא לי אדה״ר: **ראה ב״ר פי״ז, ד. אור התורה שלח ע׳ תעט.**

בספר עה״ק: **(עבודת הקדש) חלק הייחוד ספט״ו.**

אין מלך בלא עם: **נסמן לעיל ע׳ תתקעו.**

סוף מעשה במחשבה תחלה: **פיוט לכה דודי.**

בד״ה שובה ישראל עד: **ראה לקו״ת דרושים לשבת שובה סז, ב.**

גדול העונה אמן: **ברכות נג, ב.**

אמן הוא חיבור: **זח״ב קעח, א. ת״ז תי״ח (לד, ב). תז״ח (קי, ג).**

ואמן ג״כ ר״ת: **ראה שבת קיט, ב.**

למען אד׳ למען אברהם: **ברכות ז, רע״ב. וראה אור התורה שבת שובה ע׳ א׳תפז.**

במקום שאתה מוצא גדולתו: **ראה מגלה לא, א. סה״מ ש״ת ע׳ 40 בהערה. לקוטי הגהות לתניא פ״ד. הנסמן ללקו״ת ואתחנן ח, ב.**

בד״ה ועתה יגדל נא: **לקו״ת (וסה״מ תקס״ו) שלח מ, א (ע׳ רנח).**

הבחיי: **כנצ״ל בקונטרס שבסוף ס׳ הבחיי — ראה אור התורה ירמי׳ ע׳ שמז.**

בהשמטת הזהר ח"א ססי' מ"ם ומקדשי תיראו שמרו עצמיכם מהרהור כו',
ועי' בחיי יתרו דצ"ז סע"ז פי' ומקדשי תראו זהו בחי' שמור שבשבת
בחי' מ' ולפי"ז שבתותי שבתא דיומא ז"א ומנחה דשבת שהיא בחי' עתיקא
ובפ' קדושי' קנ"ד ג' פי' שבתותי זכור ומקדשי שמור, וכ"כ ס"פ בהר ע"פ
את שבתותי תשמרו כו' ובזח"א ד"ו ע"א פי' ומקדשו תראו דא נקודה כו'
וההוא נקודה איקרי אני ועלה שרייא ההוא דסתים עילאה דלא אתגלייא
בחי' מ' ולפי"ז שבתותי שבתא דיומא ז"א ומנחה דשבת שהיא בחי' עתיקא
והיינו הוי' כולא חד עכ"ל. וע"ש במק"מ ובהרמ"ז בפי' אני (במא"א* אות א'
סעיף ק"ב אני הוא כנוי פרטי לנקודת ציון שבה, וענין אני הוי' כולא חד
[יובן ממ"ש בסדור שער התפלה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו בהביאור
גבי ובו תדבקון] שזהו נפ[ה]"א. וזהו בשלש לשונות של חיבה חבב הקב"ה את
ישראל ואחד מהן דביקה ועמ"ש מזה ע"פ הזוהר תזריע דף מ"ז ע"ב ע"פ וראיתי
אני שיש יתרון כו'. וזהו ראו עתה כי אני אני הוא כמ"ש בזוהר פ' לך דפ"ז
ע"ב. וזש"כ ומקדשי תיראו אני הוי' דבחי' מקדשי זהו נקודת ציון הנ"ל*
אני וכולא חד עם שם הוי' דשרי' עלה ע"כ [אמר] ומקדשי תיראו אני הוי'.

בד"ה את שבתותי תשמרו דתקע"א בבוך ב' פערטיל דע"ח א' שטה ויכל
שבת להוי'. ומ"ש בסדר הימים יום א' חסד כו' ויום השביעי שבת במ'.
אבל י"א דיום השבת יסוד ולכן כנס"י היא בת זוגו. ולפ"ז יום הראשון בינה
כמדומה שכ"כ במג"ד, ועיין בפרדס ערך ימים דאעפ"כ יום ראשון חסד כו',
ולפמ"ש בענין אור שנברא ביום ראשון דהוא בחי' גבוהה הי' מתפרש שפיר
דיום ראשון הוא בינה, ובפסוק ושמרו בנ"י סעיף, ואפ"ל כי שבת שין בת
ויש בהשין כמה בחי' נה"י חג"ת וצריך עשיה שתקבל מג"ר וע"ד שלע"ל
רני ושמחי בת כו'.

בחיי יתרו: **כ, ח (ע' קצה).**
(במא"א: **בבוך 477: ובמאו"א.**
הנ"ל: **שם הנק'.**
בד"ה את שבתותי תשמרו: **נעתק מבוך 649 נג, א.**
בבוך ב' פערטיל: **לע"ע אינו תח"י.**
דיום השבת יסוד: **של"ה מסכת חולין קיט, סע"א. אור התורה יתרו ע' תתקכב. בא ע' רצ.**

ד) **ואמנם** בתפילין כתיב למען תהי' תורת ה' בפיך שההמשכה ע"י התורה, וכמ"ש בד"ה עולת תמיד שהמשכת שמו הגדול תענוג עליון הוא מלובש בהתורה חכמה עילאה וזהו ואהיה שעשועים יום יום בד"ה ואהי' אצלו אמון וע' באו"ת דל"ג סע"ב וד"מ סע"א ודמ"ב סע"א, והנה התורה שניהם מתכסים בלבוש אחד, ואח"כ עצם היחוד בשבת שזהו ענין ענג כנ"ל, וזהו לעשות את השבת כי הנה ענין ענג עדן נמשך ע"י נהר בגן, ובעדן כתיב עין לא ראתה כו' יעשה למחכה לו, וכמ"ש בזח"ג דרל"ט ע"ב, ועיין בזח"א קט"ו בענין עשייה לעילא, וכן בהשמים והארץ החדשים כתיב אשר אני עושה ואפ"ל משום שזהו עיקר תיקון העולמות כמו שהיו קודם עה"ד וע"כ נאמר לעשות את השבת להמשיך מבחי' עדן כו' ועוד לעשות ע"ד המבואר במדרש תילים סי' צ"ב שבחי' שבת דעתה נק' הבל לגבי שבת לע"ל, יום שכולו שבת, וכמ"ש סד"ה והי' מידי חדש בפי' שבת בשבתו.

ה) **ובעלי** עסקים ממשיכים ע"י צדקה, כי בצדקה כתיב עשייה וכמ"ש ויעש דוד שם בזהר בחוקותי דקט"ו מאן עביד שמא קדישא מאן דיהיב צדקה כו', וכתיב ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה, וענין לדורותם דרי דרי בחי' שבת ש' בת כשמקבלת מנה"י וכן מחג"ת וכן מכח"ב ע"ד איה מקום כבודו, ובמא"א ד' י' דור נק' הנוקבא, והטעם י"ל כי מ' מקור הזמן בד"ה שובה ישראל עד עו"ש ודור דור הם ב' נוקבין לאה ורחל, וא"כ להעיר ממ"ש סד"ה וישב יעקב, ועמ"ש בענין לדור ודור המליכו ובענין מלחמה בעמלק מדר דר, ואפ"ל לדורותם דור תם שע"י שבת יהי' הדור תם ואשר פריו יתן בעתו עונתן של ת"ח בלילי שבת שאז נמשכים הנשמות מחצר הפנימי' הפונה קדים ועי"ז ג"כ יהי' קיום להדורות ולא יופסק הדור ח"ו ונהר יחרב ויבש ע"ד נהרות המכזבים, אבל בשבת ונהר יוצא מעדן יוצא דלא פסיק והי' כעץ שתול ולא ימיש מעשות פרי להעיר מענין קורא הקורות מראש, ובס' הבהיר פי' לדורותם ל' דירה י"ל שיהי' הנפש יתירה הנמשכת בשבת דר עמהם שזהו ע"י ושמרו בנ"י כי לא יגורך רע, ועוי"ל דכבר מבואר ענין וקראת לשבת עונג עדן נהר גן, ושיהי' בחי' זו דר עמהם ממש ע"ד מארז"ל גבי יעקב כשנכנס ליצחק ליקח

בד"ה עולת תמיד: סה"מ תקס"ט ע' רט.
בד"ה ואהי' אצלו אמון: ראה לקו"ת במדבר יח, ג.
סד"ה והי' מידי חדש: ראה לקו"ת ברכה צז, סע"ג. אוה"ת בראשית כו, סע"א.
בד"ה שובה ישראל עד: לקוטי תורה דרושים לשבת שובה סז, ג.
ישראל — עו"ש: במאו"א.
ועמ"ש . . מדר דר: ראה ג"כ אור התורה בשלח ע' תרסח־ט.
ובס' הבהיר: ראה אור התורה תשא ע' א'תתקנח זח"ג רלח, ב. שם ע' א'תתקס בהשמטות [זח"ב ש, סע"ב] סי' ד. וראה תקוני זהר תכ"ד ע, רע"א.
ע"ד מארז"ל: ראה ב"ר תולדות פס"ה, כב.

הברכות נכנס ג"ע עמו כו', ועוי"ל כי הנה יש ג"ע העליון עליון דוקא ואינו מתגלה למטה, ולע"ל בתח"ה יהי' גילוי עליון יותר ולמטה דוקא זהו לדורותם ל' דירה שיהי' עונג העליון דר עמהם ממש, וענין ברית עולם י"ל ע"ד מ"ש בזח"א ויחי דרמ"א ע"ב בפי' שהמלח נק' ברית אלקיך לפי שמהפך המרירות למיתקא ונותן טעם בבשר וכמ"כ השבת נק' ברית עולם שנותן טעם בהעולם ומהפך ההעלם של העולם לגילוי וגם קיום העולם ע"י שבת כמ"ש מהרמ"א ע"פ ושמרו שזהו נפש יתירה הנמשך בעולם ועי"ז דייקא מתקיים העולם כנ"ל סעי' ב' וי"ל נפש יתירה זו ע"ד שיתף מדה"ר עם מדה"ד וזהו ברית עולם.

ו) **וענין** מתנה טובה בבית גנזי פי' בש"א ש"א בחי' שכר העוה"ב טובו שנאמר ע"ז עין לא ראתה אלקים זולתיך יעשה למחכה לו, אך ק' א"כ כמ"כ שכר כל המצות הם כן אך מהרש"א תירץ דמתן שכר נק' שבת דעוה"ב שכולו טוב ושבת והיינו בבית גנזי ע"ש שהוא רב טוב הצפון לצדיקים לעוה"ב שנאמר בו עין לא ראתה ועיין מענין עין לא ראתה בלק"ת ד"ה ראיתי מנורת זהב, גם עדן דמו"ס פנימי' ע"י נק' עין לא ראתה גם ע"ד מצא אשה מצא טוב טיבו דעתיקא וזהו אשה טובה מתנה טובה לבעלה כו' וע' סד"ה קול דודי בענין ומקפץ על הגבעות שלע"ל יהי' האמהות במעלה יתירה כו' ובמא"א מ"ם קי"א מענין מתנה טובה נק' המל' ואפ"ל ע"ד אחת היא יונתי שלמעלה משישים המה מלכות עם שהם ששים מסכתות כמ"ש בלק"ת עוי"ל פי' מתנה טובה דמתן שכר דשבת כי השכר הצפון לע"ל יש בו ב' בחי' הא' שכר הב' מתנה שלמעלה ויותר מהשכר כמ"ש בח"ה שער הבטחון ולכן שבת זהו מתן שכר הבא במתנה טלא דנטיף מעתיקא אות היא ביני ובין בנ"י בשבת נקוד הוי' צבאות כ"כ הפנ"י וזהו עונתה ונמשכי' נשמות גבוהי' אלה תולדות נח כו' אלה פסל כו', ולכן זהו האות ביני אור א"ס ובין בנ"י היא דווקא מ' שעי"ז נמשכים בבנ"י נשמות עליונות ולע"ל יומשך הטפה מפנימי' עתיק, ובבחי' תשא ביני ובין בנ"י דבר שבצנעא מורה על היחוד סוד ה' ליראיו, וינפש ע"ד נשבע ה' צבאות בנפשו די"ל ברצונו כמו אין נפשי אל העם הזה וא"כ וינפש שנתעלה ברצונו העליון רעדכ"ר, גם כי ג"פ קדוש עד שנמשך להיות הוי' צבאות וא"כ בנפשו בחי' קדוש הנ"ל, ולפמ"ש בש"א שער ה' ושער יו"ד הוי' בת"ת ואהי' בכתר א"כ זהו בנפשו, ויותר י"ל כי יש ב' שמות הוי' ופסיק טעמא בגווייהו ועיין בת"א בשלח בד"ה וירא ישראל, ובחי' שם הוי' דע"ק

מתנה טובה בבית גנזי : ראה שבת י, ב.
בש"א ש"א : בשערי אורה לר' יוסף גיקטיליא, כנצ"ל ש"ב (אוביבך תע"ה כה, ב).
סד"ה קול דודי : לקוטי תורה (וסה"מ תקס"ט) שיר השירים טו, ג (ע' ג).
בח"ה שער הבטחון : (בחובת הלבבות) פ"ד.
טלא דנטיף מעתיקא : זח"ב סא, ב. סב, ב.
אלה פסל : ב"ר פי"ב, ג.

נק׳ נפשו לשם הוי׳ דז״א כמ״ש ע״פ באור הוי׳ וע״פ בי נשבעתי וא״כ וינפש שנתעלה ז״א בע״ק הנק׳ נפשו כו׳, ולכן נמשך נפש יתירה לאדם, וההפרש בין ברית עולם ובין ביני ובין בנ״י אות היא כי לעולם נמשך הברית משם הוי׳ דלתתא אבל ביני ובין בנ״י היינו שם הוי׳ דלעילא ואפ״ל זהו ענין מתנה טובה.

ז) וזהו ושמרו בנ״י את השבת, כי הנה ושמרו י״ל ב׳ ענינים הא׳ עפמ״ש בת״א פ׳ יתרו בד״ה זכור ושמור שמור לנוק׳ בחי׳ מקבל מלשון ואביו שמר את הדבר פי׳ ממתין כענין הצופה ומביט כו׳, וזהו העלאת מ״נ דמעלי שבתא ע״ש דקכ״א ע״ד בד״ה ועתה נבאר, ועי״ז נמשך אח״כ אתעדל״ת זכור את יום השבת, ובאג״ה בסופו שמור הוא השביתה מדבורים גשמיים, והב׳ ושמרו ל׳ שמירה שישמור הדבר הניתן לו וכענין ארבעה שומרים, והיינו כשניתן לו מתנה הנ״ל דשבת צריכה ג״כ שמירה, כי כל מי שהוא במעלה עליונה צריך לדקדק במעשיו יותר, וכמבואר בפב״ת דיומא דפ״ו ע״א כגון אנא דמסגינא ד״א בלא תורה ובלא תפילין, וכן ברבות פ׳ בראשית פ״כ ע״פ יוסיף דעת כו׳ משל לכלי פשתן היקרים כו׳.

בענין ומקדשי תיראו כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו כי נעוץ סופן בתחלתן, ועיין סד״ה שובה ישראל עד השני פ״ד בענין כי עמך הסליחה למען תורא סד״ה רני ושמחי בת אחעט״ב וגבוה מבחי׳ אימא, וזהו נשבע כו׳ עד שיכנס בירושמ״ט וכן מקדש הוא ש׳ אד׳ כמ״ש מקדש אד׳ כוננו ידיך, וגם תיראו שמשם גילוי יראה כי ארון אותיות נורא כו׳, לפ״ז י״ל זהו כענין מונין ללבנה שהיא שם אד׳.

לק״ת ד״ה את שבתותי תשמרו

אלמלי משמרים ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד היו נגאלים (ה׳ אפ״ל כמ״ש הפרדס ערך גאולה וז״ל גאולה היא הבינה כו׳ וממנה שואב היסוד הגאולה ונקרא גואל מצד הבינה ומשפיע הגאולה אל המל׳ עכ״ד והטעם שהגאולה בבינה י״ל שבה התגלות עתיק וא״כ שני שבתות הם מעלי שבתא

בת״א . . דקכ״א ע״ד : **בהוצאת קה״ת עג, סע״א.**
לק״ת ד״ה את שבתותי תשמרו : **נעתק מבוך 1056 קמג, א גוכי״ק.**
קיצורים ללקו״ת בהר מא, א.
אלמלא משמרים ישראל : **שבת קיח, ב.**

במ' ושבתא דיומא ביסוד ולכן עי"ז נגאלין, ע') שבת נק' עולת שבת עליות, והתומע"ט של כל ימי החול מתעלים למעלה בשבת ואמנם לא שמתכללים בשבת ממש כי א"א למהות העבודה שבחול שתוכלל בשבת אלא שיש בכל יום הארת שבת והוא התפלה (ה' אפ"ל התומע"ט שבשבת נעלים הרבה מהתומ"צ שבימי החול שהרי מבקשים בשבת קדשנו במצותיך אע"פ שאומרים בחול אשר קדשנו במצותיו, ופי' שע"י המצות אף בחול בונים רמ"ח איברים דז"א, אבל בשבת נמשך היחוד סוכ"ע וממכ"ע וזהו קדשנו במצותיך כן משמע בלק"ת סד"ה ראו כי ה' נתן לכם את השבת ושם גבי אבל בשבת עיקר הזווג, ובד"ה והיה לכם לציצית דרוש השני פ"א דף מ"ד ע"ד אך כיצד תהיה המשכת חכמה עילאה בבחי' גילוי למטה הנה הוא עד"מ כמו טפה ממוח הזכר שמוכרח * להתפשט תחלה בכל האיברים כו' עכ"ל וע"ד החסידות אינו מובן וע' בד"ה ועשו להם ציצית ההפרש בין מצות הוי' ובין מצותי וע' בד"ה והתהלכתי בתוככם, וענין התפלה דחול שהיא ממוצע י"ל כי הרי תפלה נק' קול דממה דקה שהיא אצילות, ע') הנק' עולת תמיד ובה מתעלים התומע"ט ועי"ז נכללים אח"כ בעולת שבת שהיא על עולת התמיד (ה' ועיין מזה בזח"ג פ' אחרי דף ע"ט ב' שפי' לשון על עולת התמיד ע"ד ותתפלל חנה על ד', וע' מענין ותתפלל חנה על ד' בת"א ס"פ משפטים בד"ה לא תהי' משכלה ועקרה, ע') וצ"ל מהו ענין עליות אלו, ויובן בהקדים ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ג"כ צורך עלייה, והנה גם קודם ירידתן הרי עלו במחשבה, והמלאכים נמשכו מן הדבור, ואע"ג דגם המחשבה היא כלא חשיב, מ"מ המחשבה היא למעלה מהדבור, שהיא לבוש הפנימי, (ובמ"א פי' שנק' איהו וגרמוהי חד), ולכן ארז"ל עם ממ"ה הקב"ה ישבו נפשות של צדיקים שבהן נמלך הקב"ה וברא את העולם.

ב) **וענין** העלייה כי הנה בורא קדושים ישתבח שמך, כי וקדושים בכל יום יהללוך סלה, וקאי על הנשמות, סלה בלי הפסק כי הם למעלה מבחי' מקום וזמן, ומ"מ נאמר עליהם בורא קדושים ישתבח שמך שהתהוותם רק מבחי' שמך שהוא ענין הארה בעלמא שנחשב לאין ואפס לגבי עצמותו יתברך, כמו שם האדם שאינו ערוך לעצמותו, וזהו אשר שם שמות * בארץ וארז"ל א"ת שמות אלא שמות **, וכמ"כ גם החכמה מקור בחי' הנשמות מאין תמצא מבחי' שנק' אין הוא בחי' שמך, משם נתהוה בבחי' בריאה יש מאין.

שמוכרח: בלקו"ת שם שמוכרחת.

בד"ה ועשו להם ציצית: סידור שער הציצית ד, ד. ה, סע"ב. מאמרי אדה"ז — פרשיות ע' תרמב.

ארז"ל: ראה רות רבא פ"ב א, ג.

*) שי"ן פתוחה.

וארז"ל: ברכות ז, ב.

**) שי"ן צרוי'.

ג) **אך** ענין העלייה מהו אך הענין כי הנה אור א״ס ב״ה הוא סוכ״ע וממכ״ע, שבחי׳ סכ״ע עם היותו ג״כ בחי׳ אור ושם לבד, עכ״ז הוא א״ס ממש ולכן נק׳ שמו הגדול, אבל בחי׳ ממכ״ע המאיר בתוך העולמות הוא רק הארה מצומצמת ושורש הנשמות מבחי׳ ישתבח שמך היינו מבחי׳ ממכ״ע מבחי׳ חכמה והעלייה הוא גילוי סכ״ע, וגילוי זה נמשך ע״י מעשה המצות, שכללותן תורה ועבודה וגמ״ח שתכלית יסודותם ביטול היש, ועי״ז נמשך השכר מצוה גילוי בחי׳ אין שלמעלה מהחכמה מה שהחכמה תמצא מבחי׳ זו דרך יש מאין, ה׳ * וקשה דהרי החכמה הוא עכ״פ בחי׳ ממכ״ע וא״כ איך שייך שממכ״ע נתהוה דרך יש מאין מסכ״ע, וצ״ל דעיקר ממכ״ע הוא אור החכמה ומ״ש שהחכמה נתהוה דרך יש מאין זהו כלי החכמה, ומ״מ גם אור החכמה לגבי אור א״ס הסכ״ע הוא כמו ערך בחי׳ כח מוגבל לגבי בלתי בע״ג, ומ״מ בחי׳ זו לא נק׳ יש מאין רק מה שאא״ס מאיר אורו בבחי׳ גבול שהוא כל יכול ויכול להאיר בבחי׳ גבול ג״כ, ע׳).

וזהו ענין שתי שבתות כהלכתן, כי שבת העלייה מבחי׳ ממכ״ע בסכ״ע (ה׳ קשה שבת תתאה ג״כ סוכ״ע והיינו כמו שביעי׳ סוכ״ע אדם ובהמה שוין ובשביעי׳ העליות רק עד מ׳ דאצי׳ ונק׳ סוכ״ע לגבי בי״ע וא״כ מדוע ומקדשי תיראו זהו ממכ״ע הלא במקדש הארת זו״נ דאצי׳ ממש, וצ״ל במ׳ דאצי׳ יש ב׳ בחי׳ הא׳ מה שמאיר בבחי׳ א״מ על בי״ע וזהו נק׳ סוכ״ע הב׳ מה שמאיר בבחי׳ א״פ והענין עד״מ מפרעה ויוסף רק הכסא אגדל ממך ובחי׳ זו נק׳ ממכ״ע וזהו ענין ומקדשי תיראו, ודוחק, ע׳), כי בשי״ב המשכת החכמה הנק׳ בראשית נמי מאמר הוא להתלבש בהמדות שזהו ענין ששת ימים עשה, ובמעשה דהיינו עשה הגם שנתהוה ע״י הדבור מ״מ כיון שע״י הדבור נתהוה מעשה זהו ענין מעשה וכמ״ש במ״א בענין מארז״ל דבורו של הקב״ה מעשה, ולכן נזכר רק שם אלקים, ובשבת כתיב ויכל אלקים, וכתיב שבת להוי׳ וכתי׳ אני הוי׳ חוקר לב ובוחן כליות שלפי שהוא סוכ״ע ע״כ ע״ד המגביהי כו׳ המשפילי כו׳. ושבת זהו בחי׳ עליי׳ ופי׳ עליי׳ ע״ד שנת׳ בסידור בד״ה אד׳ שפתי תפתח בענין כורע בברוך וזוקף בשם כו׳. וזהו ענין שתי שבתות כהלכתן כי שבת תתאה הוא ענין ביטול היש לאין בבחי׳ חכמה כח מה ושבת עילאה בחינה שלמעלה מהחכמה גילוי בחי׳ אין ע״ק, וענין שבת תתאה יובן ע״ד מצות שביעית תלה הכתוב אדם בחיה, וזהו שנאמר ב׳ לשונות בשבת האחד וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה והב׳ כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא,

---

ה׳ : **אוצ״ל (ה׳.**

בראשית נמי מאמר הוא : **ר״ה לב, א.**

דבורו של הקב״ה מעשה : **ראה בראשית רבא פמ״ד, כב. אור התורה יתרו ס״ע ב׳תשב.**

ואא"כ לפ"ז ענין אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות היו נגאלין זהו ע"ד וגאלתיך אנכי שלמעלה מבחינת אם יגאלך טוב.

בביאור שבתותי תשמרו כו' שבלק"ת *

אצל תיבת שאלוני כו' *

וע"ש בעמק המלך דרל"א שערים פנים ואחור הם בעולם המלבוש שהוא הי' ממלא מקום החלל והצמצום הי' שהעלה הקדב"ה אור חצי הלבוש התחתון אחורי חצי העליון כדי לפנות מקום לעמידת העולמות כו' אבל רישומו נשאר כו' נמצא הרשימו עם היותו מבחי' אותיות רל"א שערים אך מ"מ האותיות הן ג"כ באור שלמעלה מהצמצום אך זהו צמצום ג' ע"ש הצמצום א' שנשאר מק"פ והרשימו הוא נקודות מקור האותיות כו' אכן בע"ח לא נז' רק ענין הצמצום ומק"פ רק הרשימו ודאי הוא ג"כ עולה לפמ"ש בע"ח והרשימו הוא בחי' אותיות כנ"ל (ויובן זה ממשי"ת, דהנה פי' אור א"ס היינו אור והתגלות כמו עד"מ זיו השמש שאינו מהותו ועצמותו כך הצמצום הי' בבחי' האור, והאותיו' רל"א שערים הן נמשכות מבחי' תחתונה שבהאור והוא ע"ד מ"ש בע"ח שמ"א פ"ג גבי כתר שיש בו מבחי' היותר תחתונה ושפלה מכל בחי' א"ס וכאילו נאמר דרך משל שהוא בחי' מל' שבמל' ואע"פ שאינו כן כי אין שם דמות וספירה ח"ו כלל, וע' בזוהר הרקיע בפ' בראשית דט"ו גבי בריש הורמנתא שמהרמ"פ עמד על לשון זה איך שייך לומר בא"ס בחי' שפלה ותחתונה שהרי אין לומר כן רק בדבר המתחלק לחלקים כו' וי"ל שהוא ע"ד שבחי' האור וזיו הרי הוא בחי' היותר תחתונה לגבי המאור כך י"ל ג"כ בבחי' האור שבחי' היותר תחתונה ושפלה שבו היינו הארה דהארה כו' ובמ"א נת' עוד ע"ד האותיו' הרי הן נלקחי' מן השכל רק שהן מבחי' היותר תחתונה שבשכל, כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה. ובמ"א נת' שהאותיו' מו"ד הם

בביאור שבתותי תשמרו: נעתק מבוך 1122 צו, א גוכי"ק. נמצא ג"כ בבוך 350 קמה, א. 1275 עה, ב.

הגהות ללקו"ת בהר מג, ב.

שבלק"ת: תיבה זו נכתבה בגוכי"ק כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע.

כו': בלקו"ת שם שו"ה ע"פ.

בע"ח שמ"א פ"ג: בדפוס שקלאב תק"ס ובדפו"א שמ"ב פ"א.

כהדין קמצא: ב"ר פכ"א, ה.

רק הארה כו' שאינו פועל שינוי וגרעון כו' ויובא לקמן בסוף הדרוש. והנה עד"ז הוא ענין בחי' המלבוש הנז' בע"ה שהן בחי' אותיו' רל"א שערי' המלבישי' לחוט אור א"ס ב"ה המלובש בהן שהאותיו' הן בחי' היותר תחתונה ושפלה שבהשכל והן מלבישי' את השכל עד שהתגלות השכל הוא רק בהן ועל ידן כך עד"מ בחי' אותיו' רל"א שערים שהם נק' מלבוש לאור א"ס דוקא להאור דוקא משא"כ מהותו ועצמותו ית' אין שייך לומר בו מלבוש כו' וגם מה שמלבישי' להאור לא כל בחי' האור רק קצת ממנו כעין מה שכתב בפי' האדר"ז לתלמידי האריז"ל גבי מה שהכתר מלביש לאור א"ס כו', והיינו שהאותיו' הנ"ל הם עד"מ בחי' היותר תחתונה ושפלה מכל בחי' האור א"ס והם לגבי האור כמו עד"מ האותיו' לגבי השכל ומ"מ האור נמשך ומתגלה על ידן כמו שהשכל נמשך ומתגלה ע"י האותיות כו' וזהו ענין עד שלא נבה"ע הי' הוא ושמו בלבד, שמו היינו בחי' אותיו', וכמו השמות באצי' מחברים האורו' עם הכלי' כך הוא ענין רל"א שערי' שע"י מתגלה האור א"ס כו' וזהו ענין המלבוש אמנם ענין הצמצום שהי' באור א"ס כמ"ש בע"ח, ולפמ"ש בע"ה הי' עוד הצמצום בעולם המלבוש) והיינו שהצמצום.

אצל תי' מהן האור כנ"ל *

(גם עיקר התהוותן רק מבחי' אות אחת הוא יו"ד דמילוי ה' אחרונה דש' ס"ג וע' בלשון המק"מ שם בשם מורו להיותה אות אחת בלבד ועמ"ש במ"א מזה בביאור דשחורה אני כו' וזהו פי' ביו"ד נברא העה"ב. והנה מ"ש שהתהוותן מבחי' הרשימו והרי אח"כ נמשך ג"כ קו אלא שהקו הוא שרש הא"פ אכן התהוות הכלי' דהיינו בחי' חכמה עצמה שנק' כלי הוא מן הרשימו. ואף שבא"ק אין שייך כלים ממש ח"ו מ"מ לגבי האור נק' עד"מ בחי' כלי) וזהו שבריאת.

אצל תיבת לכן נק' עשיה *

(י"ל הפי' כי התכללו' זהו תיקון של ההתחלקות וזהו עשיה לשון תיקון וזה אינו שייך רק באצי' ששם שייך התחלקות ואח"כ נעשה התכללות וזהו בבחי' נקודים וברודים משא"כ בעולם העקודים גם מטעם שהם בחי' מדה וגבול נק' עשייה ובמ"א מבואר עוד טעם דלפי שבאצי' שייך התלבשות ממש שעצמיות

עד שלא נבה"ע: נסמן לעיל ע' תתקצ.
כנ"ל: לקו"ת שם מג, סע"ג שו"ה מבחי' [ושם א"ס כנ"ל].
בלשון המק"מ: לזהר בראשית טו, א (לא, ב) ד"ה בוצינא.
בביאור דשחורה אני: לקו"ת שיר השירים ט, ב.
ביו"ד נברא העה"ב: ראה מנחות כט, ב.
עשייה: שם מג, רע"ד שו"ה נקרא.

הפרצוף עליון מתלבש בתחתון כמו אפי' בא"א הנה חו"ג דא"א מלובשי' ממש באו"א לכן נק' עשייה כמו שהנשמה כשנמשכ' בעשייה מתלבשת בגוף כו' וי"ל דלזה נתכוין באמרו שלהיות שאצי' הוא בחי' כלים ור"ל כי הכלים נק' גופין וכמה גופין תקינת לון כו' לפי שמהם מקור ההשפעה לבעלי גבול ממש וע"כ נק' גם הם גופין וכמ"ש באגה"ק ד"ה וילבש צדקה כשריון וכיון שהם מכונה בשם גופין לכן נק' אדם דעשייה משא"כ בעקודים שאין שם בחי' כלי' כמו באצי' ולכן אינו עדיין מקור ושרש להשפעה בבעלי גבול ממש וע' בת"א פ' נח בדרוש דור הפלגה מענין בחי' עקודים ולכן עולם העקודים הוא הנק' אדם דיצי' וכ"ה בזהר הרקיע פ' בראשית בפי' מהררמ"פ על מאמר בריש הורמנתא כו') ועולם העקודים.

[אצל תיבת*]

ועד"ז יש לפרש פסוק בראשית ברא אלקי' פי' שברא את א"ק והוא נק' אלקי' שהרי אפי' אצי' נק' אלהות כ"ש וק"ו א"ק, וע' בזהר ח"א ט"ו א' בפי' ברא אלקי' שהוא ע"ד שנת' אלא דפי' אלקי' היינו בינה דאצי' והוא בחי' בריאה שבאצי' ולפמש"כ י"ל דקאי על א"ק שנק' אדם דבריא' בכללות ועפ"ז יובן ג"כ בפי' ויכל אלקי' ביום השביעי שהוא עליית א"ק בשבת כדלקמן אי"ה, וזהו בורא קדושי' כי בש' אלקי' כתי' אלקי' קדושי' ל' רבים ע"ש ריבוי התחלקות החיו' ע"י ש' זה כמ"ש בת"א פ' וארא והיינו ג"כ כמש"ל שיש כמה בחי' חכמה כו' והוא בריאה ע"ד שא"ק נק' אדם דבריאה והיינו מבחי' שמך אותיו' דרשימו ופי' ישתבח שמך לעד הנה לעד הוא בחי' א"ס כמ"ש במ"א ע"פ משכן העדות והיינו בחי' אור הא"ס שלמעלה מהרשימו ור"ל שיהי' התגלות אור א"ס ממש גם למטה כמו שהי' קודם הצמצום וזה יהי' בתחה"מ וכדלקמן אי"ה. עוי"ל פי' פשוט בפי' בראשי' כי בראשית היינו א"ק שהוא ראשי' הבריאה שבמק"פ, וא"ש לת"א בראשי' בקדמין שזהו בחי' א"ק, וגם כמ"ש במ"א ע"פ קורא הדורו' מראש דהיינו מבחי' א"ק שנק' ראש כו' ובחי' בקדמין דהיינו בראשית בראו אלקי' יש מאין כנ"ל שא"ק נק' אדם דבריאה, ואלקי' היינו כענין בוצינא דקרדוניתא הנז' בזהר בראשי' ט"ו שלפי פי' מהררמ"פ בז"ה שם זאת הבוצינא נתלבשה תוך א"ק כו' והיא שרש הגבו' להיות קו המדה כו' והתהוות א"ק כו', וגם עפ"ז יובן מ"ש בשבת ויכל אלקי' שהרי אז מתעלי' העולמו' למעלה מבחי' הצמצומין בין מבי"ע לאצי' עד שגם א"ק מתעלה למעלה מבחי' הצמצום דקו המדה כו' וזהו ישתבח שמך לעד בבחי' א"ס כנ"ל וזהו דהשבת נק' שבת בראשי' כי גם א"ק שנק' בראשית מתעלה בשבת למעלה ממדריגתו כו') ועפי"ז יובן.

אצל תיבת: בגוכי"ק קרוע. ניתוסף מבוך 350. 1275. לקו"ת שם שו"ה במדה"ד.
ע"פ משכן העדות: לקו"ת פקודי ז, ג.
ע"פ קורא הדורו' מראש: לקו"ת מסעי צה, ב.

אצל תי' במלאכה דאוריתא *

(**אין** הפי' כאן דכל בי"ע עולים באצי' בעת קבלת שבת כ"א עשיי' עולה ביצי' ויצי' בבריאה ובריאה באצי' אלא שמ"מ י"ל הארת האצי' מאיר בכל בחי' בי"ע עי"ז מאחר שהבריאה שהיא מקור דעשיי' עלתה ממש באצי', אך במנחה דשבת אז בי"ע עולים ממש באצי') ואח"כ.

ואפשר ג"כ לתרץ מ"ש המקובל מהרי"ק בסידור שלו דא"ק אינו עולה כו' כי הנה לע"ל יום שכולו שבת הרי יהי' הגילוי למטה כמו למעלה וזהו ענין תחה"מ שיהי' הגילוי דוקא למטה והיינו מחמת התגלות סוכ"ע ממש שלמעלה מהקו דקמי' שוה מעלה ומטה, ועליות לא שייך רק בבחי' ממכ"ע ששרשו מהקו כו' וא"כ מאחר דשבת עילאה הוא עליות א"ק באור א"ס ממש הסוכ"ע א"כ אין שייך לקרות בחי' זו עליי' ע"ד עליו' או"א וזו"נ כו' כי הוא גילוי סוכ"ע בא"ק אשר את השמים ואת הארץ אני מלא בהשוואה א' כו') *.

[אצל תיבת *] ושרש לאצי' כמש"ל *

(**ופי'** אלקי' י"ל דהיינו אורות העקודים שנמשכי' מא"ק להיות מקור לאצי' וזהו ברא אלקי' לעשות הם ג' בחי' אדם הנ"ל וקרוב לזה פי' א' מתלמידי ר' ישראל סרוג תלמיד האריז"ל או י"ל דפי' אלקי' היינו בוצינא דקרדוניתא שהוא מקור הצמצום להיות התהוות א"ק ובשבת שבת מכל מלאכתו אשר ברא כו' כי אז ויכל אלקי' כו' שהוא גילוי סוכ"ע למעלה מבחי' הצמצום כו' כנ"ל) וזהו בחי' שבת עילא'.

דאורייתא : שם מד, א שו"ה ע"ש.
כו') : בגוכי"ק לא נסמן התחלת החצע"ג.
אצל תיבת : ניתוסף מבוך 350. בגוכי"ק קרוע.
כמש"ל : לקו"ת שם שו"ה לאצילות.

פ׳ בחקותי

[אם בחקותי]

ואו) **והנה** רש״י פי׳ אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה והוא מהת״כ [ע׳ בד״ה בשעה שהקדימו ובהביאור מענין תורה שע״י התנהגות המצות ולכן] (ש)נקרא התורה חקתי לשון חקיקה י״ל דמבואר בלק״ת בביאור בשעה שהקדימו ישראל נעשה שם פ״א דהתורה נמשכה ממו״ס שהיא בחי׳ פנימי׳ שהיא חכמה שבכתר כו׳ שבו מלובש גבורה דעתיק והוא מאמר קו המדה שמודד איך יהי׳ עשיית המצות כו׳, ולכן נק׳ חקתי לשון חקיקה חוקים שחקקתי בהם את השמים והארץ כו׳ חוקים שחקקתי בהם את השמש והירח כו׳ כמ״ש במדרש רבה, והיינו להיותו מבחי׳ קו המדה שהוא מח״ס כמ״ש בת״א פ׳ מקץ בביאור דמזוזה מימין בענין כל אשר חפץ ה׳ עשה. גם ע״ד ואהי׳ אצלו אמון אומן כו׳ בזח״ב תרומה קס״א א׳, וברבות ר״פ בראשית, וע״י העמל בתורה יומשך בחי׳ תלכו וכמ״ש בלק״ת ס״פ בחקתי בד״ה אלה החוקים. וזהו אדם לעמל יולד כו׳ לעמל תורה כמ״ש בד״ה כי כאשר השמים החדשים בענין ואשים דברי בפיך כו׳ לנטוע שמים כו׳ ע״ד השמים החדשים כו׳, והיינו תלכו בבחי׳ הליכות עולם לו והוא לפי שע״י עמל תורה ממשיך תוספת וריבוי אור ממקור קו המדה. ועמ״ש סד״ה ראה ריח בני בענין ברכת יצחק ליעקב ומ״ש בביאור ע״פ כה תברכו ספ״ב. וכן נת׳ במ״א ע״פ ועתה יגדל נא ביו״ד רבתי בחי׳ ח״ס שמשם נמשך הגדלת כח כו׳, ועמ״ש מענין קו המדה ע״פ הזהר פקודי דרל״ג גבי וקנה המדה בידו. ולפי״ז * יש להעיר לענין תלכו מענין הליכות מארז״ל כל השונה הלכות בכל יום כו׳ שנאמר הליכות עולם לו א״ת הליכות אלא הלכות. ועמ״ש מזה בבוך ירמיה דפ״ט ע״ב בחבקוק

והנה רש״י: **נעתק מבוך 649 עא, א.**
נדפס (בשינויים) בסה״מ תקס״ו ע׳ קעו. וניתוסף כאן בחצאי ריבוע המובא שם.
ה׳ סעיפים הראשונים נדפסו באור התורה בחקותי ע׳ תרלד־תרמ.
בד״ה כי כאשר השמים: **ראה תו״א בראשית ב, ב. אוה״ת ישעי׳ ע׳ שיח.**
סד״ה ראה ריח בני: **ראה תו״א תולדות כ, ד.**
בביאור ע״פ כה תברכו: **לקו״ת נשא כו, ד.**
ע״פ ועתה יגדל נא: **ראה סה״מ תקס״ג ס״ע תקפג. תקפה. לקוטי תורה (וסה״מ תקס״ו) שלח מ, א (ע׳ רנט).**
ע״פ הזהר פקודי דרל״ג: **ביאורי הזהר (לאדה״א) נז, ד. (ולאדהצ״צ) ע׳ חצר.**
ולפי״ז: **מכאן עד הקיצור ליתא בסה״מ שם.**
כל השונה הלכות: **מגילה כח, סע״ב.**
בבוך ירמי׳ דפ״ט ע״ב: **אור התורה חבקוק ע׳ תצט.**

ועל יובל ישלח שרשיו לשון יובל הולכה כמו לך יובילו מלכים שי. גם ענין והוי' עמו שהלכה כמותו זהו למעלה מבחי' אלו ואלו דברי אלקים חיים, כי זהו בחי' אמת ותיקון ואמר באור פני מלך חיים שלמעלה מבחי' שערות קווצותיו תלתלים וכתיב באור פניך יהלכון כי אמת ע"ש אני ראשון ואני אחרון כו' ועמ"ש בד"ה וככה תאכלו אותו מענין כי נר מצוה ותורה אור.

קיצור ענין בחוקותי תלכו שתהיו עמלים בתורה כי חק הוא קו המדה שממו"ס ששם התורה. ולכן ע"י עסק התורה ממשיכים ברכה מהקו המדה כענין ועתה יגדל נא. וזהו ואשים דברי בפיך כו' לנטוע שמים כו'.

ז) **ואת** מצותיו תשמרו פי' כי הנה אנו אומרים בכל ברכת המצות אשר קדשנו במצותיו כו', ופי' אשר מלשון תענוג כמ"ש באשרי כי אשרוני בנות והוא בחי' תענוג העליון שיש במצות הנק' רצון העליון וזהו אשר קדשנו במצותיו. וזהו אשרי איש ירא את ה' במצותיו חפץ כו', כי בחי' אשר שורה במצות, וזהו אשר קדשנו בבחי' קדש העליון. כי הנה מבואר בזהר דקדש מלה בגרמיה הוא כלומר החכמה מובדל ומרומם מכל ההשתל', כי החכמה חכים ולא בחכ' ידיעא זהו כמו שהוא ית' לבדו הוא גם אם לא ברא העולמות כלל, וזהו ענין מלה בגרמה כמ"ש במ"א, וע"כ אין אשר דעונג העליון שורה אלא בבחי' קדש ולכך קדשנו כו' והוא בחי' הארת עצמות אור א"ס שלמעלה מבחי' סובב וממלא [כי בבחי' סובב וממלא] לא שייך כ"א בבחי' השתל' שאז יש בחי' א"פ וא"מ כו', וכ"ז אנו ממשיכים ע"י מעשה המצות מפני שהמה בחי' חכמתו ורצונו כידוע, והיינו אשר קדשנו במצותיו ע"י מצותיו דווקא. וגם המצות הם כלים שבהם ועל ידם נשאר האור מבחי' אשר ותענוג העליון הנ"ל, כמו ע"י השמן והפתילה נשאר האור שעי"ז דווקא אינו מסתלק לשרשו. וכמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה כי תשמע בקול ושם פ"ג, ובת"א בביאור ע"פ וקבל היהודים שזהו ענין שהקדימו נעשה לנשמע. וזהו כי נר מצוה שהמצוה נמשלה לנר דוקא כי הנה עד"מ הנר יש בו השמן והאור הרי עיקר הדולק הוא השמן והאור ואין הנר אלא כלי לשמור האור הדולק בלבד ע"י שמחזיק השמן והאור בתוכו כו', כך המצות נק' כלים לבחי' אור הא"ס * ששורה בקדש

והוי' עמו שהלכה כמותו: **סנהדרין צג, ב.**
אלו ואלו דברי אלקים חיים: **ערובין יג, ב.**
בד"ה וככה תאכלו אותו: **אור התורה בא ע' שא. ע' ב'תתקלח.**
דקדש מלה בגרמי': **זח"ג צד, ב.**
חכים ולא בחכ' ידיעא: **ז"ח יתרו לה, ד. ת"ז בהקדמה יז, ב.**
כמ"ש במ"א: **ראה ביאוה"ז — לאדהצ"צ — ע' תתקסג. אוה"ת וארא ע' קצג. דרושים לשבועות (פינחס) ע' פו (ע' א'קצג). דרושים לר"ה ע' א'רצג.**
הא"ס: **שם ליתא.**

העליון כנ"ל לשמור אורו בתוכו עד"מ ושלא ירד למטה כו'. וזהו ואת מצותיו תשמורו ע"י מצותיו תשמורו לבחי' אור א"ס שישרה בתוכם בתמידות, ועיין מזה בלק"ת בד"ה אם בחוקתי. וגם י"ל שמור זו משנה וכמ"ש ע"פ תשמרו להקריב לי כו'. ועכ"פ המכוון שלאחר שע"י אם בחוקותי תלכו בבחי' אה"ר דבכל מאדך, הנה השמירה והקיום לאה"ר זו הוא ע"י המצות וכמ"ש במ"א בענין את האור כי טוב כי טוב לגנוז כו'. ועיין מזה בד"ה ה' לי בעוזרי ועמ"ש מענין שמירה סד"ה וכל בנייך גבי בצדקה תכונני ומ"ש ע"פ יברכך ה' וישמרך. ועוי"ל ע"ד ושמרתם את המצות [וארז"ל ושמרתם את המצות] והיינו ע"ד ואביו שמר את הדבר, היינו שממתין מתי יגיע הדבר כן צ"ל שומר וממתין מתי יגיע מצוה לידו כו' ועשיתם אותם פי' ועשיתם מלשון הכרח כמו גט מעושה כו' וכמו וגדול המעשה כו', והוא ענין כפיה והכרח כידוע. וגם במצות אחר שהמה בחי' כלים לאורות עליונים ולכך נק' רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא בזהר ור"מ ואין ערוך כלל בין נברא עם הבורא כידוע בפי' אין ערוך לך כו' א"כ האיך יומשך אור גילוי אלקות למטה בעולם הנפרד ע"י מעשה המצות לכך אמר ועשיתם אותם שיומשכו למטה בדרך הכרח והיינו כמו דרך דילוג מלמעלה למטה, והוא לפי שאור א"ס א"א להתחבר עם העולמות ע"י שום דבר זולת המצות כי גם באברהם שהי' במדריג' הדביקות כתיב בי' ושמי הוי' לא נודעתי להם כו' והוא מפני שלא זכה לתורה ומצות וגם יעקב שהי' כלול מכל המדות והי' שלם מבחי' השלימות דאור א"ס שהרי נאמר ליעקב ופרצת ימה וקדמה כו' ובאברהם כתיב הלוך ונסוע הנגבה בלבד בסטרא דחסד שהוא האהבה בלבד אבל יעקב נק' בריח התיכון שמבריח מן הקצה לקצה מפני שעלה עד הכתר כו' אעפ"כ לא זכה להיות שמות* דהוי' שהוא עצמות אור א"ס וכמ"ש ושמי הוי' לא נודעתי להם כו' אלא דוקא ע"י המצות מעשיות כי ע"י המצות יבא ויגיע אור א"ס למטה גם ע"י בחי' כפיה והכרח אע"פ שאין ערך כלל עמו (ואפ"ל משום כי שרש הכלים

ע"פ תשמרו להקריב לי: סידור (ולקו"ת פינחס) שחרית לד, ד (עו, ב).
כי טוב לגנוז: זח"א מה, ב.
בד"ה ה' לי בעוזרי: לקו"ת (וסה"מ תקס"ד) דרושים לשמ"ע פט, ד (ע' רלב).
סד"ה וכל בנייך: לקו"ת (וסה"מ תקס"ז) ראה ל, ג (ע' שכג).
ע"פ יברכך ה' וישמרך: ראה לקו"ת (וסה"מ תקס"ו) נשא כו, ג (ע' רלא).
גט מעושה: גיטין פ"ט, מ"ח.
וגדול המעשה: ב"ב ט, א.
רמ"ח פקודין . . בזהר ור"מ: ראה זהר וישלח קע, ב. אגה"ת רפ"א. רע"מ משפטים קיח, א.
בפי' אין ערוך לך: ראה ביאוה"ז בלק ק, סע"ד.
יעקב נק' בריח התיכון: ראה זח"ב קעה, ב. ועוד. אוה"ת ויחי שפה, ב. שפח, א. ועוד.
לא זכה להיות שמות: כ"ה בהכת"י.

הם נלקחו מבחי' שלמעלה מהאור כמבואר בביאור ע"פ וקבל היהודים יעו"ש בפי' ודרך השני בענין שהקדימו נעשה לנשמע ולכן יש בכח המצות שהיא* הכלים להכריח המשכת האור כו' ועד"ז נאמר אחת שאלתי כו' שבתי בבית ה' שהם הכלים ואותיות התורה ועי"ז ממילא יומשך האור לחזות בנועם ה', וכמ"ש ג"כ בת"א פ' מקץ בד"ה מזוזה מימין בענין איך ע"י נר מצוה נמשך ותורה אור. וכמו האותיות שהם הכלים שרשן נמשך מלמעלה מהשכל ולמטה נעשו כלים ולבושים להשכל כו' ע"ש וכמ"ש כלים ריקים אל תמעיטי כו', וכאשר אין עוד כלי ואזי ויעמוד השמן הרי סיבת ריבוי האור תולה בריבוי הכלים כי מצד המשפיע אין כילות רק שיהי' כלי וכענין יהיב חכמתא לחכימין, ובלב כל חכם לב נתתי חכמה כו', ועמ"ש בבה"ז פ' בלק קצ"א ע"פ שחורה אני ונאוה.

קיצור. ענין ואת מצותיו תשמרו אשר קדשנו והשמירה ע"י מצותיו וכן עי"ז נשמר האה"ר כי טוב לגנוז. וענין ועשיתם אתם לשון כפיה והכרח, כי הרי האור אינו מערך הנבראים ומי מכריחו לירד ולהתגלות למטה זהו המצות שהם הכלים, ואפ"ל שזהו פי' אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה לשון כפייה והכרח שנתן לאדם בחי' זו שיוכל להכריח ולהמשיך גילוי האור למטה כו').

ח) ונתתי גשמיכם בעתם. הנה זה הכתוב מדבר בבחי' התורה שנמשל למים כמ"ש הוי כל צמא לכו למים (עיין ברבות בשה"ש בפסוק כי טובים דודיך מיין*, והקול שמדבר בד"ת ומחלק ההבל בה' מוצאות הפה נמשל לגשמים שהמים שבעבים יורדים התחלקות טיפין טיפין ולכך נק' גבורות גשמים מפני שיורדין בגבורה כו', וע"ז נאמר הקול קול יעקב דהיינו בחי' קול של תורה דוקא כמבואר בדברי רז"ל ובזהר. וזהו דכתיב כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים כו' והרוה את הארץ והולידה והצמיחה כו' ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל כו' כן יהי' דברי אשר יצא מפי לא ישוב ריקם כ"א עשה את אשר חפצתי והצליח אשר שלחתיו (בישעי' נ"ה פסוק יו"ד י"א. ועיין מזה בגמ' פ"ק דתענית ד"ו ע"ב וברבות בראשית ס"פ י"ב ובקהלת רבה ע"פ הכל הולך אל מקום אחד דצ"ג ע"ד ובפ' תצוה ר"פ ל"ח, ובבחיי ר"פ וירא וס"פ עקב ע"פ ולא יהי' מטר). דהנה אנו רואים בטבע ירידת הגשם שאין הענין שמבלעדי הגשם אין בכח הארץ להגדיל ולהצמיח זרע ותבואה כלל שהרי

בביאור ע"פ וקבל היהודים: תורה אור (וסה"מ תקס"ו) מגלת אסתר צז, ב (ע' קנד).

שהיא: שם שהם.

מיין: אוצ"ל מיין).

גבורות גשמים: תענית ב, א.

בדברי רז"ל ובזהר: ב"ר פס"ה, כ. זח"א קנא, סע"א.

דבר הנראה הוא לעין הרואה שיש כח הצומח בארץ להצמיח גם מבלעדי הגשם, וא"כ ירידת הגשמים אינם כחות המצמיחים בעצמם אלא המה סיבה להוציא הכח הצומח שבארץ אל פעולתו להגדיל ולהצמיח בתוספת ברכה בתוס' מרובה על עיקר הזרע כו'. ואמנם מ"מ הגשמים המה אשר פועלים בארץ ליתן תת כוחה שהרי מבלעדי הגשמים אין הארץ תוציא צמח כלל כנראה בחוש והיינו שלא תתן הארץ את כחה להצמיח בכח המצמיח אשר יש בה בלתי אם לא תקבל בעצמה ממי הגשמים, וזהו והרוה את הארץ ואז והולידה והצמיחה מצד כח עצמותה כו'. והיינו מה שאמרו בגמ' פ"ק דתענית שם מיטרא בעלא דארעא, דכמו שהאשה אף שיש בה הכח להתעבר ולהוליד ואשה מזרעת אודם שממנה בשר כו' ואשה מזרעת תחלה יולדת זכר הרי הזכר נמשך דווקא מזרע האשה, אך עכ"ז א"א לה זה בלתי ע"י זיווגה עם האיש אזי אשה מזרעת תחלה לפעמים ויולדת זכר. כמ"כ אף שהארץ דוקא יש בה כח הצומח להצמיח התבואה הנזרע ולהוליד מגרעין אחד הנזרע ונרקב ונכלל בכח הצומח בריבוי עצום עכ"ז אין מתגלה כח זה אלא ע"י שקבלה המטר והגשם בעלה דארעא אז תתרוה ותוליד ותצמיח כו'. ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש יעקב בתו"א פ' שמות. והנמשל מכ"ז יובן בקול דתורה שנמשל למי הגשם כמ"ש כאשר ירד הגשם כו' כן יהי' דברי אשר יצא מפי כו' והוא מ"ש ודברי אשר שמתי בפיך כו' שע"י קול זה דתורה נולד ונצמח הרצון והתשוקה בלב החומרי שנמשלה לארץ בחי' מקבל, היינו כי כנ"י נק' ארץ שיש בה הכח הצומח להצמיח אהבה רבה מבחי' אור הזרוע לצדיק, וכמארז"ל למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. אך מחמת ירידתה למטה בנה"ב אין בה באפשרי תת כחה אלא ע"י קבלת המטר והגשם בעלה דארעא הוא בחי' תורה שנק' חתן [ו]משפיע בחי' מים עליונים המגדלים כח הנפש כו' ומאירים אור הרצון וכמ"ש ורצונו כעב מלקוש. ועמ"ש מזה בלק"ת בד"ה והיה מספר בנ"י בפי' פקדת הארץ ותשוקקיה. ולכן עי"ז נפתח בלבבם הטבעי רצון ואהבה וכמ"ש קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי, פי' כאשר קול דודי דופק בקלא דאורייתא אזי אומר לכנ"י פתחי לי שנעשה בחי' פתח פתוח בלב כנ"י הנק' רעו"ד כמ"ש ולבי חלל בקרבי כחלל הפתח וכענין פתח לבי כו', והוא מפני שהקול דתורה נמשל לגשם וכמו שהגשם פותח פתח בארץ להוציא הכח שיש לה, כך קול דתורה עושה פתח בלב כנ"י כו' (וענין פתח זה היינו שלא יהי' לבו אטום כנז' בלק"ת בשה"ש בד"ה לריח שמניך דרוש הראשון בענין כי בעוליך עושיך, ועמ"ש מזה לעיל אות ה' גבי אם בחוקותי ועמ"ש בד"ה יחיינו מיומים פרק ב־ג ובפ' מטות סד"ה עיני כל, ובפ' חוקת בד"ה אז ישיר ישראל ושם פ"ב בענין באר חפרוה שרים ובהביאור שם פ"ב)

אודם שממנה בשר . . זכר : נדה לא, א.

למה נק' שמה ארץ : ב"ר פ"ה, ח.

בד"ה יחיינו . . עיני כל . . אז ישיר . . ובהביאור : בלקו"ת.

וזהו כי כאשר ירד הגשם מן השמים והרוה את הארץ כו' כן יהי' כו' * יצא מפי כו', ופי' אשר יצא מפי דווקא, כי הנה ארז"ל כל היושב ושונה וקורא בתורה הקב"ה יושב ושונה וקורא כנגדו וכדכתיב ודברי אשר שמתי בפיך דברי ממש כו', וזהו מ"ש קול דודי דופק בקול דתורה דהיינו בכאו"א מישראל כשיושב וקורא בתורה שהקב"ה יושב ושונה כנגדו אותו דבר ההלכה [ממש] שהאדם לומד כי דבר ה' הוא שמדבר, וכמ"ש בפי' ודברי אשר שמתי בפיך כו'. וזהו כן יהי' דברי אשר יצא מפי דווקא דהיינו מפי הקב"ה כשיושב ושונה כנגד כאו"א מישראל בשעה שיושב ועוסק בתורה כו' [ו]לא ישוב ריקם אותו הקול והדיבור שיוצא מפי הקב"ה כ"א עשה אשר חפצתי כו', פי' שאומר דבר הנמשל שיהי' דומה למשל כי במשל הגשם הזכיר והרוה את הארץ והולידה והצמיחה ונתן זרע לזורע ולחם לאוכל כו', כן יהי' דברי כו' ג"כ שיהי' נולד ונצמח בלב כנ"י בתוס' ברכה ליתן זרע לזורע כו'. כי הנה כתיב אור זרוע לצדיק כו' שהנשמות זרועי' המה בעוה"ז בחומר הגופני כנ"ל וירידה זו לצורך עלי' הוא שתבא ותגיע עי"ז לאהבה דבכל מאדך בלי גבול כנ"ל מה שלא הי' בערכה כלל קודם ירידתה כנ"ל באריכות, וזהו כ"א עשה אשר חפצתי פי' שתבא הנשמה האלקי' למדרגה דבכל מאדך שהוא בבחי' חפיצה ורצון העליון כי היא בלתי מוגבל כנ"ל (ועי"ז יבאו לבחי' וגבה מאד אשר זהו עיקר החפץ וכמ"ש כי תהיו אתם ארץ חפץ במלאכי סי' ג' י"ב, ועיין ברבות וישלח פ' פ' ובר"ח שער האהבה פ"ג וברבות סוף קהלת ע"פ בקש קהלת למצוא דברי חפץ שזהו ענין מתן שכרן של מצות כו'). והגם שזה נעשה ע"י בחקתי אבל כדי שתוציא הכח הזה מכח ההעלם אל הפועל הגילוי הוא ע"י קול דתורה כמשל הגשמי' והיינו מלמטה למעלה שהוא בחי' תלכו הנ"ל ולכן נאמר בתורה וכל חפצים לא ישוו בה, וכ"ז הוא ע"י שהוא בחי' דברי אשר יצא מפי (ועיין ברבות תצוה ר"פ ל"ח כשם שאתה אמת שנאמר וה' אלקים אמת כך דברך אמת, ועמ"ש מענין פי' אמת דבעתיקא תליא בביאור ע"פ אלה מסעי ד"ה הנה גבי המסעות ושם ספ"ד, ומ"ש במ"א ע"פ לא איש אל ויכזב כו' ודבר ולא יקימנה, שזהו מבחי' כי לא אדם הוא להנחם). וגם הנה ע"י שתקיים מצות מעשיות בעוה"ז מבואר למעלה שיבא האור מלמעלה למטה כמ"ש למעלה בענין ועשיתם אותם כו'. וזהו כ"א עשה את אשר חפצתי והצליח אשר שלחתיו, פי' הצלחה זו הוא שיהי' אור הצומח בתוספת מרובה הרבה על עיקר הזריעה, וכענין וימצא מאה שערים וכמארז"ל כלום אדם זורע קב

כו': **שם אשר.**

כל היושב ושונה: **ראה תדא"ר רפי"ח.**

בביאור ע"פ אלה מסעי: לקו"ת מסעי צג, סע"ב.

ומ"ש במ"א . . ולא יקימנה: **ראה אור התורה תבוא ע' תתרפא.**

כלום אדם זורע קב: **כ"ה גם בלקו"ת האזינו עו, ד. ועוד וראה פסחים פז, ב.**

אלא להוציא כמה כורין כו' וכענין שקדם לומר במשל הגשם ונתן זרע לזורע כו', והוא לעתיד דכתיב בא יבא ברינה נושא אלומותיו כו'. אך מהיכן יש כח הגדול הזה לארץ להוציא הרבה בכפלי כפליים מחטה הזרועה כו', הנה מבואר למעלה שאע"פ שהגשמים אינם מצמיחים [מעצמם] בלבד מ"מ המה פועלים פעולת הצמיחה בכח הצומח שיש בארץ מתחלה. כך בנמשל קול דתורה שנמשל לגשם פועל פעולת זאת ההצלחה בכח הצומח שבארץ להצמיח, וזהו והצליח אשר שלחתיו. ומ"מ עיקר הצלחת הצמיחה מצד כח הארץ עצמה היא אלא שגשמים פועלים בה הצלחה זו כו'. והטעם למציאת כח גדול כזה בארץ הוא לפי ששרש כח הארץ למעלה מעלה כו'* דהיינו מבחי' עולם התוהו שקדם לתיקון וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום כו' וכנ"ל והמלכים קדמאי' המה אורות בלתי מוגבלים כנ"ל לכך תוציא צמחה בלתי מוגבל כו'. וגם בכללות נש"י הזרועי' בחומר גופני שנלקח מן הארץ מטעם זה יבאו למדריג' בכל מאדך כו' מה שלא הי' ביכולתם קודם ירידתם לגוף כו'. (ועוי"ל כמ"ש באג"ה ד"ה איהו וחיוהי, שכח הצומח שבארץ זהו ע"י נעוץ תחילתן בסופן היינו אור הכתר מראה כחו במ' כו' ע"ש. והנה המלביש הראשון לבחי' כתר הוא חכמה עילאה ואורייתא מחכמה נפקת, ע"כ דווקא ע"י קול התורה יאיר ויתגלה כח הצומח הנמשך מהכתר כו'. ועד"ז ה"ע גדול תלמוד שמביא לידי מעשה כמ"ש בלק"ת בביאור ע"פ אני לדודי ע"ש).

וזהו ונתתי גשמיכם בעתם, פי' גשמיכם גשמי ברכה הנ"ל שע"י קול דתורה, ואני הוא הנותן אותם משום דדברי הוא אשר שמתי בפיך וכענין הנ"ל בפי' קול דודי דופק משום שהקב"ה יושב ושונה כנגדו כו' (וזהו ההפרש בין אם בחוקתי תלכו דפירש"י, שתהיו עמלים בתורה ובין ונתתי גשמיכם לפמש"כ דקאי ג"כ על עסק התורה, אלא דפי' שתהיו עמלים בתורה זהו מצד עסק האדם בתורה, אבל ונתתי גשמיכם זהו ענין ודברי אשר שמתי בפיך ודברי ממש. והרמ"ז פ' בראשית דף ד' סע"ב פי' ודברי הוא מל' דא"ק כו' ע"ש) ופי' בעתם היינו בקובע עתים לתורה באותו העת שקובע כאו"א כפי ערכו הרי הקב"ה יושב ושונה כנגדו באותו העת ונותן להאדם גשמי ברכה ע"י קול דודי דופק כנ"ל (ועמ"ש ע"פ ואתחנן אל ה' בעת ההיא, ועיין בזח"ג פ' אחרי דנ"ח ע"א וע"ב מענין עת.

קיצור. ענין ונתתי גשמיכם הוא התורה, כי כאשר ירד הגשם כן דברי קול דודי דופק ועי"ז פתחי לי, וענין עשה אשר חפצתי שתהי' ארץ חפץ, וענין והצליח וענין כח הצומח, וענין מטרא בעלה דארעא, או חכמה

כו' : **שם היא.**

ע"פ ואתחנן : **ראה לקו"ת ואתחנן ג, ד. מאמרי אדה"ז — פרשיות (וסה"מ תקס"ג) ואתחנן ע' תרצו (ע' עתר).**

וכתר וע"ד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, וענין דברך אמת, וענין ונתתי גשמיכם ונתתי דווקא בחי' ודברי אשר שמתי בפיך *.

פסוק ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו נת' בבוך ויקרא פ' בחוקותי מבחי' ועשיתם אתם כאלו עשאוני (ע' בד"ה אני ישנה ספ"ג) נמשך ונתתי גשמיכם כי טיפת מ"ד צ"ל נמשך ע"י אדם ז"א, וזהו שהשכר טבעי.

ועץ השדה. עמ"ש ע"פ ויטע אשל ובד"ה והבריח התיכון, כי האדם עץ השדה יתן פריו שלע"ל דוקא יומשך הטפה מפנימי' עתיק ע' ביאור גדולה מילה בן פרת עלי עין למעלה מבחי' עין רבתי דשמע המבורך * אפריון יתן לע"ל בנתינה כו', ופריו מתוק גם עץ פרי שיהי' עצי הגוף כפריו הנשמה יוסף יסוד דא"ק סד"ה ואני נתתי לך שכם א', וזהו בן פרת יוסף גילוי פנימי' יסוד א"ק והיינו ועץ השדה יתן פריו ע"י בן פרת עלי עין שמע ישראל שם ע' ישראל עלי עין. אך צ"ע דכתיב ביחזקאל וקרב ב' העצים א' אל א' ויהי העיקר עץ יהודה כו' וע' בדרוש מקושש עצים עה"ח ועה"ד, צדיק כתמר כארז זהו ועץ השדה גם גשמיכם מ"ד יבולה מ"ן זו"נ והקב"ה בינה נותן בו נשמה כמו נשמה יתירה דשבת וזהו ועץ השדה אשר על יובל ישלח שרשיו יתן כו'. לענין ונתתי גשמיכם בד"ה והתהלכתי שכשישראל ערש"מ הארץ שותה ממטר השמים וא"ל ממימי אוקיינוס כו'. וענין בעתם כמ"ש ונתתי מטר ארצך כו' בעתו יורה ומלקוש. בשמע"צ מוריד הגשם המשכה פנימי' מתושב"כ לתושבע"פ שהם שמים וארץ ועי"ז ונתנה הארץ בעתו את הכל עשה יפה בעתו, ודבר בעתו מה טוב לכל עת ואל יבא בכל עת, והיה אמונת עתך ג' דברים מתנה גשמי' ג"ר וכן מאורות כי הכסיל בחשך א"כ חכמה ינק' אור. ונתנה הארץ ע"ד ויזרע יצחק וימצא מאה שערים. ועשיתם אותם ע"ד וזכרתם לעשותם זכרים ונתתי ולא ע"י שליח כי ושולח מים ע"פ חוצות פ"ק דתענית ומ"ש ע"ז י"ל ע"ד ביסוד יש בו נקבים וא' יוצא זרע ומא' יוצא מים. וזהו ענין אין

בפיך : **ע"כ נמצא שם.**

בבוך ויקרא פ' בחוקותי : **ראה אוה"ת ויקרא ע' קצו.**

ועשיתם אתם כאלו עשאוני : **ראה זח"ג קיג, סע"א.**

בד"ה אני ישנה : **לקו"ת שה"ש לד, ד.**

ע"פ ויטע אשל : **ראה אור התורה וירא תשס, ב.**

ביאור גדולה מילה : **ראה סה"מ תקס"ג ע' טו.**

המבורך : **כ"ה בהכת"י.**

סד"ה ואני נתתי : **תו"א ויחי קד, סע"א. קג, ב.**

בד"ה והתהלכתי : **אור התורה בחקותי ע' תרסד. לקמן ע' א'קעט.**

ג' דברים מתנה : **ב"ר פ"ו, ה.**

גשמים ג"ר : **אוצ"ל תורה גשמים ג"ר (ג' ראשונות).**

תנאי בביאה משום דלא שייכא ע"י שליח. ונתנה הארץ מ' דאצי' יבולה בי"ע כמו שהי' קודם חטא עה"ד שהי' בי"ע במדריגת בי"ע דאצילות ועץ השדה ז"א הי' בבחי' א"א דעכשיו וזהו יתן פריו.

[אם בחקתי — לאוה"ת בחקתי ע' תתקכח שו"ה וע"פ — ית']

הוא בכדי להשיב נפש וניצוץ כל ישראל למעלה בבחי' רו"ש והיינו והתהלכתי בתוככם שאני בעצמי יהי' המהלך בתוככם בבחי' רו"ש ועי"ז והייתי לכם לאלקים. והנה זהו מאה"כ ואת מצותי תשמרו. דהיינו ע"י המצות תשמרו את היין הטוב הנמשך למטה ללב האדם להיות סוד אהבה מסותרת להיות בבחי' הולך מיום ליום למעלה מעלה ובלעדי זה נק' עומד וטוב וישר הוא בעיניו ולא יבא לבחי' בכי' כמה"כ הלוך ילך ובכה כי בבחי' הליכה יבא לבחי' ר"ר לבכות בחדרי לבו על ריחוקו מאורו ית' ואח"כ לבחי' בא יבא ברינה כמה"כ תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ועי"ז נושא משך הזרע וכמה"כ ובחיקו ישא ויבא לבחי' עה"נ מחשבה עילאה המיוחד במהותו ועצמותו ית' הנק' קדוש ומובדל כן סוף דבר אשר כל נש"י יוכללו ויתאחדו שם כמה"כ קדושים תהיו סופכם להיות קדושים בודאי ואל יקל אדם לעצמו אם זך ואם ישר פעלו להיות מספיק א"ע בעבודתו תמה בבחי' עמידה במדריג' א' ח"ו כי לא תקום ולא תהי' כזאת כמה"כ קדושים תהיו כי קדוש אני ואתם עם בנ"י ממקום קדוש יהלכו וחוצבו, ע"כ מוכרח כ"א לבא לבחי' קדוש אשר שם הוא בבחי' הולך ואור בלי גבול למעלה מעלה וכל זה ע"י המצות הם הכלים שומרי' היין הטוב כנ"ל בכדי להוציא הסוד, ואחר כ"ז נאמר ועשיתם אותם דהיינו ועשיתם אתם ונתנה הארץ יבולה ממטה למעלה ועץ השדה יתן פריו מלמעלה למטה וצויתי את ברכתי בשנה השישית היינו כוונת כל ברכה בא"ה אלקינו וכו'.

הוא בכדי: נעתק מבוך 614 עז, ב. נמצא ג"כ בבוך 135 קכא, א. 174 רצט, א. 829 קנח, א. 869 נט, ב.

בחקתי כ"ו י"ב

והתהלכתי בתוככם וגו'. רבות בפתיחתא דאיכה נב"ב בד"ה תחת אשר לא עבדת אלו זכיתם הייתם קורים והתהלכתי בתוככם, עכשיו שלא זכיתם הרי אתם קוראים ויצא מן בת ציון כל הדרה, והיינו כמאמרם שם כל הדרה זה הקב"ה שנאמר הוד והדר לבשת, והיפ"ע הקשה איך זה סותר לוהתהלכתי בתוככם שהרי כ"מ שגלו שכינה עמהם, ולק"מ דהדרה היינו תפארת שבו גלוי אור א"ס ממש והוא ש' הוי', ושכינה היינו ש' אד' מל'.
של"ה כב"ב כד"ב קנט"ב רחצ"ב רצב"ב.

קיצור מהדרוש ע"פ והתהלכתי בתוככם, בבוך ויקרא, עם תוספת והגהות

והתהלכתי בתוככם.

(א) **והתהלכתי** משמע ב' בחי' הילוך, ע' סד"ה מהלכים בין העומדים וסד"ה ושמתי כדכד ובד"ה קול דודי גבי ומקפץ, ובד"ה עלי באר בהביאור, וסד"ה ויגש אליו יהודה, וכן בעבודה אחרי הוי' אלקיכם תלכו, וכתיב התהלך לפני וזה קאי על מצות מילה, שעי"ז וירא אליו הוי' אליו להאי דרגא מל' א"כ זהו התהלך לפני שימשיך היחוד מיסוד במ' ויחוד זה נמשך מלמעלה, ובמד"ר שזהו סוד ה' ליראיו ועמ"ש בת"א ס"פ לך בד"ה בעצם היום נמול שאברהם זכה לבחי' גדולה מילה כו'. ובחזקיה אשר התהלכתי לפניך והטוב בעיניך עשיתי דסמיך גאולה לתפלה א"כ זהו לפניך וע' בלק"ת בקיצור ע"פ ואתחנן.

והתהלכתי בתוככם: **נעתק מבוך 1081 פח, ב גוכי"ק.**
קיצור מהדרוש ע"פ והתהלכתי בתוככם: **נעתק מבוך 1072 שע, א גוכי"ק. המאמר נדפס באור התורה בחקתי ע' תרנד.**
סד"ה מהלכים בין העומדים: **תורה אור וישב ל, ג.**
וסד"ה ושמתי כדכד: **לקוטי תורה ראה כו, א.**
ובד"ה קול דודי: **ראה לקוטי תורה שיר השירים טו, ג.**
ובד"ה עלי באר בהביאור: **לקוטי תורה חקת סד, ד.**
וסד"ה ויגש אליו יהודה: **ראה תורה אור ויגש מד, א.**
ובמד"ר: **בראשית רבא וירא פמ"ט, ב.**

(ב) **יקדים** ענין אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ע' מזה בד"ה ציון במשפט תפדה רפ"א ופ"ב, ובד"ה אני ישנה פ"ג גבי יונתי, והיינו כי יש ממכ"ע וסוכ"ע, והמשכת סוכ"ע רק ע"י המצות ולכן יהיה בעיניך כחדשים, וענין סוכ"ע וממכ"ע בד"ה אם בהרת פ"א פי' שזהו ענין קדוש וברוך וע' בד"ה מצה זו פ"א משמע מוחין דאבא ומוחין דאימא.

(ג) **ולכן** היום לעשותם, וג"ע רק זיו ממכ"ע, ולכן התשובה דוקא בעוה"ז, והיינו בכל יום כחדשי' אור חדש, ענין אין כל חדש תחת השמש, וענין חדש ימינו כקדם, וע' בה"ז אמור ק' ב' אור חדש נמשך בשבת ע"י מוחין דאבא דוקא.

(ד) **וזהו** שמשמע בגמרא דעושים רצונו ש"מ זהו ע"י ובכל מאדך דוקא, כי בדי להמשיך מסוכ"ע בממכ"ע שזהו פי' רש"מ זהו ע"י בכל מאדך בלי גבול ובלי מניעה בעולם, וכשממשיך רק לחדש הישינות ולא אור חדש ממש לא נק' עושין רש"מ וע"י בכל מאדך כמו מס"נ ממשיך יחוד או"א שזהו אור חדש בביאור ונקדשתי, ומעלת מאדך מאד שלך כמו בינה נק' הוא כתר דז"א כו' כמ"ש במ"א וע' בלק"ת בד"ה נשא את ראש ב"ג דרוש השני, ההפרש בין בכל נפשך ובין בכל מאדך.

(**הגה** גדולה. מ' נקרא מקום, תפלת ערבית זהו ויפגע במקום, וזרח השמש כו' אל מקומו, יקוו המים אל מקום אחד וזהו אחד דק"ש אח ד, ובמקום הזה אתן שלום. בענין הוא מקומו ש"ע פי' החלל ומק"פ ויש פי' שהוא העיגול הגדול המקיף את המק"פ.

(ה) **ענין** שכינה י"ל קרוב לבחי' מקום, ולכן בינה שכינתא עילאה נקרא ג"כ הנה מקום אתי, ורש"מ שיומשך בו אוא"ס ע"ד הנה מקום אתי, ענין מקום קדוש ומקום טהור וקדה"ק, וקדה"ק נק' ציון כי שם צוה ה' את הברכה זח"ג האזינו דרצ"ו ע"ב וזהו בחי' ערש"מ להמשיך במקום מבחי'

בד"ה ציון במשפט תפדה: **לקו"ת דברים א, א.**
ובד"ה אני ישנה פ"ג: **לקוטי תורה שיר השירים לד, ג.**
בד"ה אם בהרת פ"א: **לקוטי תורה תזריע כב, ג.**
בד"ה מצה זו פ"א: **לקוטי תורה צו יא, ד.**
שמשמע בגמרא: **ברכות לה, ב.**
בביאור ונקדשתי: **לקוטי תורה (וסה"מ תקס"ג) אמור לג, ג (ע' שסז. ע' שנד).**
בינה נק' הוא: **ראה ע"ח שער מטי ולא מטי פ"א. שער תיקון הנוקבא ספ"ב. לקו"ת — להאריז"ל — ירמי' י, י.**
אחד דק"ש אח ד: **ראה פע"ח שער הק"ש פי"ב.**
הוא מקומו ש"ע: **ב"ר ויצא פס"ח, ט.**

קדה״ק, הבא לטהר, וזהו ערש״מ. עוי״ל פי׳ ערש״מ שבבחי׳ מ׳ יומשך האור כמו שמאיר בבינה הנק׳ מקום טמיר, כמ״ש זח״ב קכוב בענין ותקנא רחל באחותה, שיהי׳ עלמא תתאה כמו עלמא עילאה איהו וגרמוהי חד והיינו שיהי׳ דירה בתחתונים ר״ל בו״ק בחי׳ מקום שזהו נק׳ רש״מ שנתאוה הקב״ה להיות לו דירה בתחתונים, וזהו ע״י ומעין מבית ה׳ יצא והשקה שלמעלה מההמשכה שמבחי׳ ונהר יוצא כו׳ ומשם יפרד כמ״ש בד״ה ששים המה, וזהו ערש״מ, ובחי׳ זו זהו ביום ההוא יהיה ומשמח חתן עם הכלה בהשוואה א׳ ועמ״ש סד״ה שובה ישראל עד, דרוש השני בענין אהל בל יצען כו׳.

(ו) **וזהו** ענין במקום שבע״ת עומדים שהם ממשיכי׳ יחוד חו״ב בינה תשוב ה׳ עילאה, וזהו שלום לרחוק אחכמה והיא רחוקה ממני נעשה בבחי׳ קרוב שמאיר בבינה, ע״כ הגה).

(ז) **ולכן** ע״י בכל מאדך שממשיך בחי׳ סוכ״ע אזי ועמדו זרים ורעו צאנכם, שלא נצרך למלאכה לברר בירורים משא״כ בבחי׳ בכל נפשך, צ״ל בירורים, וגם יוכל להיות פן יפתה (ע׳ בד״ה נשא הנ״ל כמו פרסא מפסיק עוונותיכם מבדילים כו׳) משא״כ בבחי׳ סוכ״ע. ובהג״ה כמו בשומרי שביעית גבורי כח עושי וצויתי את ברכתי, גם כמו בשביעי׳ אסור בעבודת הקרקע שה״ע הבירורים, כי מ׳ עה״ד המברר ק״נ, משא״כ ז״א ע״ת, והרי ע״י יחוד נעשי׳ ג״כ בחי׳ עה״ח, גם לא ראה עמל בישראל, כמו בשבת בורר אסור ע״י שכבר אתהפכא חשוכא לנהורא משא״כ בבחי׳ בכל נפשך בחי׳ יעקב עבדי לברר בירורים עיבוד העורות של כתנות עור כו׳ וזהו ענין לעבוד את האדמה אשר לוקח משם, וע׳ במד״ר ע״פ ואדם אין לעבוד כו׳ וע׳ בד״ה טוב לחסות כו׳ בענין שעי״ז כי אמילם וכתר אותיות כרת, וכל אויביך שהם היצה״ר יכרתון.

(ח) **הג״ה,** יש קושיא כיון המצות הם רצונו ית׳ העליון א״כ גם אם לא נאמר בכל מאדך למה אין זה נק׳ המשכת הרצון בבחי׳ מ׳, י״ל ע״ד שני כתרים א׳ כנגד נעשה וא׳ כנגד נשמע, וכתר שכנגד נשמע ממשיכים ע״י המצות אבל הכתר שכנגד נעשה נמשך ע״י בכל מאדך דוקא. ובמ״א כתבתי שנגד נעשה ונשמע זהו ענין קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצות, ולפ״ז

איהו וגרמוהי חד: **הקדמת ת״ז ג, ב.**
שנתאוה הקב״ה: **ראה תניא רפל״ו ובליקוט פירושים שם.**
בד״ה ששים המה: **ראה לקוטי תורה (וסה״מ תקס״ח) שיר השירים לט, ב (ע׳ תרי).**
סד״ה שובה ישראל עד: **לקוטי תורה דרושים לשבת תשובה סז, סע״ג.**
בד״ה טוב לחסות: **לקוטי תורה (וסה״מ תקס״ד) דרושים לשמ״ע צא, סע״ב (ע׳ רמ).**
וכתר אותיות כרת: **תורה אור (וסה״מ תקס״ז) יתרו קט, א (ע׳ קנד).**
שני כתרים: **שבת פח, א.**
ובמ״א כתבתי: **ראה ג״כ אור התורה דרושים לשבועות ע׳ קלח.**

הפי' עושים רצונו ש"מ להמשיך הרצון והכתר מבחי' היותר עליונה שברצון דהיינו כי ב' כתרים הנ"ל הם עת"י וא"א, ועמ"ש בד"ה שאו כו' לגלגלתם דאית רצון ואית רצון כו' וזהו ההעלאה לגלגלתם גלגלתא דחפיא על מוחא ומזה נמשך משארז"ל בשעה שישראל עונין אישר"מ הקב"ה מנענע בראשו כו' וזהו בחי' עושין רצונו ש"מ רצון העליון וע"ד מ"ש סד"ה ועשית ציץ כו' לרצון. או י"ל עפמ"ש בסש"ב סל"ח ובהכוונה יש ג"כ שתי מדרגות כו' וע' זח"ג בהעלותך דקנ"ב סע"א. או י"ל ע"ד ונהר יחרב ויבש גננא לא עאל לגנתיה, ועכ"ז שותה מינה ובה, וע' זח"א ד"ו ע"ב מענין ונהר יחרב ויבש וע' בסידור ע"פ יתום ואלמנה יעודד. או ע"ד ההפרש בין כשהארץ שותה מאוצר העליון או כששותה מימי אוקיינוס, והיינו כי הים בינה, וכשהיסוד מקבל מבינה נמשך רק לחדש הישינות אבל כשמקבל מחכמה נמשך אור חדש, בבה"ז אמור ד"ק ע"ב, בזמנא דנטלא מבי אבא, וזהו ענין המים אשר מעל לרקיע יהי רקיע ויהי מבדיל כו', וזהו כענין מ"ש בד"ה ושאבתם מים בששון, דרוש השני ההפרש בין ניסוך היין שמבחי' מוחין דאימא ובין ניסוך המים מי השלוח, וע' ע"פ כי טובים דודיך מיין כו' נמצא זהו דע"י ערש"מ ממשיכי' היחוד מבחי' סוכ"ע, וכשאין ערש"מ אף שממשיכי' היחוד אך שההמשכה מממכ"ע ר"ל מהבינה שהיא שורש ממכ"ע ע' ביאור שבת שבתון.

(ט) **וא"ת** הרי המצות שרשן מהכתר סוכ"ע, י"ל בבחי' מקיף ממשיכים, וזהו בחי' לבושים, אבל שיאיר בפנימיות מאי פירי מצות, זהו ע"י קדימת בכל מאדך כי בחילא יתיר ממשיך ישיש כגבור לרוץ אורח, גם כי בכל מאדך מקיף למקיף המחבר ומקשר האו"מ עם האו"פ ע' בענין מזון לבוש בית, ענין בע"ת, עוד ענין ערש"מ שזה הי' עיקר המכוון ע"ד שבמחשבה ארץ קדמה כו', ובלא"ה י"ל כי יש במצות ג"כ בחי' מצותי ומצות ה' סד"ה ועשו להם ציצית ובלק"ת בד"ה והי' לכם לציצית דרוש השני וע' בד"ה ראו כי ה'

ובד"ה שימני פ"ב כי יש תורה ויש תורה ובד"ה תורה צוה ובד"ה לא הבית ספ"ג.

בד"ה שאו כו' לגלגלתם : לקו"ת במדבר בתחלתו.
משארז"ל : ראה ברכות ג, א.
סד"ה ועשית ציץ כו' : תורה אור תצוה פג, ד. פד, סע"א.
כשהארץ שותה . . מימי אוקיינוס : מקדש מלך לזח"א ו, א בשם פדר"א. וראה פדר"א פ"ה.
בד"ה ושאבתם מים בששון : לקו"ת דרושים לסוכות עט, ד.
ע' ביאור שבת שבתון : ראה לקו"ת דרושים ליוה"כ ע, ג.
מאי פירי מצות : סוטה מו, סע"א.
סד"ה ועשו להם ציצית : סידור שער הציצית ד, ד.
בד"ה ראו : לקוטי תורה בשלח.

נתן לכם את השבת פ"ה בענין קדשנו במצותיך שאומרים בשבת שיומשך בבחי' פנימיות זהו כפי החילוק שכתבתי תחלה והבן. ע"כ ההג"ה.

(י) ולכן בפ' שמע נאמר תורה ואח"כ מצות כי תורה בז"א שהוא הוא"ו של שם ומצות במ' שהיא ההא אחרונה כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור, וזהו כמ"ש בד"ה מי מנה, רובע ישראל הבחינה הרביעית שהיא מ' עשיה שבאצי' זהו מצות, ועפר יעקב זהו תורה והיינו ז"א, כמש"ש בהביאור בסופו ושם ג"כ פי' עושין רש"מ שממשיכים מהכתר עליון במ', ולכן אז תחלה תורה שנמשך האור מא"ס בז"א ואח"כ נמשך במ' (וסדר* המשכה זו כענין ג"פ קדוש בביאור ונקדשתי בתוך בנ"י, והיינו שם הוי' כסדרו ע"י בכל מאדך נמשך יחוד או"א שהוא י"ה של שם שהן דו"ר, אח"כ ע"י התורה נמשך בואו וע"י המצות בהא, וע' בד"ה ולא אבה הוי' אלקיך לשמוע אל בלעם, אבל בפ' שניה שאין ערש"מ, אזי ההילוך מלמטלמ"ע תחלה מצות לברר העשייה ואח"כ תורה ר"ל תחלה מ' ואח"כ תורה ז"א, ואפ"ל ההפרש בענין הקדימה כי מה שקודם גובר וא"כ מ' יחו"ת וכשממשיך אח"כ ע"י תורה זהו ענין שילוב הוי' באדנות ששם אד' גובר, אבל בפ' שמע הוא ע"ד יחו"ע שילוב אד' בהוי' וע' בד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני מענין שהתורה היא יחו"ע והמצות יחו"ת ובד"ה וידבר דעשה"ד במה שאין מפסיקין מת"ת למצוה שאפשר לקיימה ע"י אחרים, ועוי"ל כי בפ' שמע שהתורה קדמה אז התורה היא מבחי' גבוה יותר, כי ודאי אינו דומה התורה של חסידים הראשוני' לתורה שלנו ע' בד"ה אם בהרת קדמה ספ"ב וכמו מי שתורתו אומנתו אינו מפסיק לתפלה שהתורה היא חיי עולם כו' מכלל שהתורה שלו גבוה יותר מעסק התורה של שאר כל אדם, ועמ"ש בד"ה שימני כחותם פ"ב כי יש תורה ויש תורה כו' ובד"ה זכור ושמור בדבור אחד נאמרו שהתורה היא מחו"ב בחי' אדם אך ע"י בכל מאדך מקשרים התורה באוא"ס שלמעלה מבחי' אדם ומשם ממשיכי' בחו"ב וזהו ענין שמחת תורה שהתורה שמחה ע"י שאוא"ס מאיר בה, וכן לפמ"ש שהתורה היא ז"א כשממשיכי' מבחי' אלפים שקדמה תורה ואהי' שעשועים יום יום ועד"ז ה"ע התורה בפ' שמע ואח"כ גם המצות מ' הם בחי' קדשנו במצותיך, אבל בפ' שני' כשאין ערש"מ אז המצות והתורה עם היותן מ'

בד"ה מי מנה: לקו"ת בלק ע, א.

(וסדר: בגוכי"ק לא נסמן סיום החצע"ג.

בביאור ונקדשתי: לקוטי תורה אמור לג, ב ואילך.

בד"ה ולא אבה: לקוטי תורה תצא לח, ג.

בד"ה כי ביום הזה יכפר: ראה לקו"ת אחרי כז, סע"ב.

ובד"ה וידבר דעשה"ד: לקוטי תורה במדבר טו, ד. טז, ב.

מי שתורתו אומנתו: שבת יא, א.

בד"ה שימני כחותם: לקו"ת שיר השירים מה, ג.

וז"א אינן עד"ז אלא אז התורה בבחי' ז"א מצד עצמו כו' או כענין ההפרש בין חותם שוקע שמלמעלה לחותם בולט שמלמעלה כי התורה היא חותמו של הקב"ה אמת כו' או ע"ד ההפרש בין ויקם עדות ביעקב לבחי' ותורה שם בישראל עיין ד"ה תורה צוה ובהביאור, וע' סד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ בענין והוא כחתן ובענין תען לשוני אמרתיך ובד"ה האזינו השמים השלישי בענין טל תורה ובענין כשעירים כו' כרביבים כו'. וע' בד"ה האזינו השמים דרוש השלישי שבעלי תורה נק' השמים ובעלי מצות נקראי' הארץ, ובד"ה שובה ישראל בענין כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל זהו יחו"ע ועל הארץ מתחת זהו יחו"ת, וזהו ענין התהלך לפני וענין אחרי ה' אלקיכם תלכו, וראית אחורי, היינו בבחי' ראייה.

(יא) **ולעתיד** והתהלכתי בתוככם, ופי' והתהלכתי ע"ד אר"מ שלמעלה מבחי' א"פ ונתתי את משכני, וזהו למעלה מבחי' התהלך, תלכו, ויש בזה ג"כ ב' בחי' הילוך, וגם י"ל והתהלכתי ע"ד היא מתהלכת בין החיות.

(יב) **ואולך** אתכם קוממיות, וזהו והתהלכתי לטייל עמכם בג"ע, כי יהי' ההתגלות אז תתענג על הוי' למעלה משם הוי' וע' אדר"ז דרפ"ח ע"ב ובסידור שער השבת על הזהר פ' יתרו דפ"ח, וע' בת"א סד"ה ושבתי בשלום אל בית אבי בחי' יצחק צחוק ותענוג העליון, לכן קודב"ה ז"א אתא לאשתעשעא עמהון מתענוג זה שמבחי' הוי', והייתי לכם לאלקים כי אעפ"כ גלוי תענוג זה יהי' נמשך ע"י שם הוי', ולכן ואתם תהיו לי לעם כו' וזהו מ"ש בילקוט ע"פ והתהלכתי משל למלך שהי' לו אריס, ענין האריסות ע"ד ויניחהו בג"ע לעבדה כו' שעי"ז מוסיף אור באצי', וזהו אני כיוצא בכם, כי ממשיכים אור חדש מא"ס ממש, או שמא לא תהיו יריאים ממני ת"ל כו' והיינו כי אני הוי' שעצמות אור א"ס ושם הוי' כולא חד והמשכת התענוג נק' נועם הוי' שנמשך בשם הוי' ואז והיה הוי' לי לאלקים כו' כנ"ל.

ד"ה תורה צוה ובהביאור: לקוטי תורה ברכה צד, ד ואילך.
סד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ: לקוטי תורה דרושים לסוכות פא, ד. פא, ג.
ובד"ה האזינו השמים השלישי: לקוטי תורה האזינו עד, א. עה, סע"ד. עו, ד.
וע' בד"ה האזינו: שם עד, ב.
ובד"ה שובה ישראל: לקוטי תורה (וסה"מ תקס"ה) דרושים לשבת שובה סד, ב (ע' תתקטס).

לד"ה והתהלכתי

ההילוך לפני ר"ל למעלה מהמל' ע"ד הנז' בת"א פ' בשלח סד"ה וה' הולך גם ע"ד שחכמה נק' אחוריים בד"ה שובה ישראל מפסוק חכם באחור ורעו"ד ממעמקים שלמעלה מהחכמה זהו ענין בקשו פני את פניך הוי' אבקש גם ע"ד פרצוף הפנימי דמל' אחת היא יונתי שלמעלה מששים מסכתות בביאור ששים המה כו', ואזי ממשיך ג"כ בתורה מפנימי' ולא נובלות חש"מ לבד ע' ביאור תורה צוה ההפרש בין אירוסין לנשואין ולהיות נשואין ויחוד זהו ע"י חופה בכל מאדך, וכן המצות נק' ערש"מ ע' רבות פ' ויצא פס"ח גבי שנתאחדו י"ב אבנים וזהו ע"י ויפגע במקום, וע' ד"ה ראו כי כו' השבת בענין קדשנו במצותיך ובחי' אחרי תלכו זהו ע"ד מדות הנמשכים מהשכל שנק' רק אחוריים א"נ ע"ד אתכפייא ואזי המצות ג"כ רק אחוריי' כי אחור וקדם רצון ותענוג בד"ה ואהיה אצלו אמון וכן התורה נובלות כו', ומ"מ ע"י ב' הילוך הנ"ל מלמעלה למטה ומלמטה למעלה עי"ז גם כן והתהלכתי, בחי' דרך הוי', דרך ב"פ* הוי' אלקים, היינו כי יש ב' בחי' הוי' ופסיק טעמא ובכ"א יש ג"כ בחי' אלקי' ע' סד"ה וידעת היום, ופי' כמ"ש במא"א היחוד עליון נק' הילוך קוממיות ברבות בראשית פי"ב מאה אמה, וכן בגמרא פ' חלק ד"ק ע"א ארז"ל שבת פ' הזורק אין השכינה שורה אלא על גבור כו' ובעל קומה ממשה שהי' קומתו עשר אמות הנה קומת אדם ג' אמות פ"ד דערובין דמ"ח א' אך התוס' שם פי' דהיינו לבד מהראש י"ל ג' אמות נגד ג' עולמות בי"ע ומה שנותני' לו ד' אמות, כי ד"א של הלכה זהו ש' הוי' היינו להעלות מבי"ע לאצי' ע"י שיפשוט ידיו שאו ידיכם קדש כו', גם ד"א של הלכה במקום היכל קדה"ק ששם מלובש תנה"י דמל' דאצילות ונעשי' כחב"ד דבריאה, גם ד' מוחין גם ד' מחנות שכינה ד' נהרות ד' יסודות ע' במא"א אות ד' סק"ד עד סק"ז וסעיף מ"ה מ"ו מ"ז או נגד קומת המל' מהחזה דז"א ודלמטה עמ"ש בד"ה ובשנה הרביעית יהי' כל פריו ולכן השכינה שורה על

לד"ה והתהלכתי: **נעתק מבוך 1148 קעה, סע"ב. — שייך לאור התורה בחקתי ע' תרעג קודם ד"ה לבאר.**

בד"ה שובה ישראל: לקו"ת **דרושים לשבת שובה סו, ד.**

בביאור ששים המה: לקו"ת **שיר השירים מ, סע"א.**

ביאור תורה צוה: לקו"ת **ברכה צו, א.**

ד"ה ראו כי: לקו"ת **בשלח א, א. ב, סע"א.**

בד"ה ואהי' אצלו אמון: לקו"ת **במדבר יח, ב.**

התורה נובלות: **ראה ב"ר פי"ז, ה.**

ב"פ: **אוצ"ל גימט' ב"פ.**

הוי' ופסיק טעמא: **ראה זח"ג קלח, סע"א.**

סד"ה וידעת היום: לקו"ת (**וסה"מ תקס"ו) ואתחנן ט, רע"א (ס"ע שטו).**

בעל קומה דוקא ד' אמות ד' מחנות שכינה כנ"ל. אך משה זכה לשכינתא עילאה בינה הי' קומתו עשר אמות ע"ס דאצי' כי ספי' א' דאצי' היא בכל עולם מג' עולמו' בי"ע כמ"ש האריז"ל כי משה חכמה, או ע"ס דז"א וזהו וכל קומה לפניך תשתחוה. ולע"ל במשיח וגבה מאד ע"ס דא"א שכל ספירה כוללת ע"ס דאצי' עד * רגלי החיות כנגד כולן לכן הקומה מאה אמה והשראת השכינה יהי' ממל' דא"ס. גם י"ל ע"ד מ"ש האדם הגדול בענקי' על אברהם כי ענין ענקים שמעניקים את השמש בקומתן כו' פ"ג דסוטה כו' שמגיעי' למעלה ממדרגת שמש ומגן כו' כמ"ש במ"א ע"פ איומה כנדגלות וזהו ענין קוממיות ורשב"י במד"ר שם פי"ב פי' קוממיות מאתים אמה. י"ל ע"ד ומאתים לנוטרי' את פריו ראשיהם מאתים דגבי יששכר כו' ופי' יששכר יש שכר להנחיל אוהבי יש, והיינו מבחי' מאתיים קוממיות כו'. ומזה יובן ענין ספה"ע חרמש בקמה בקומה כי אמלאה החרבה ולתקן קומת נה"א זהו ע"י ביטול קומת נה"ב ואזי וכל קומה כו' ויהי' בשבועות אור כתר תורה.

[בס"ד]

בשברי לכם מטה לחם כו' והשיבו לחמכם במשקל כו' היות ידוע שלפי הנראה דברים אלו הן קללות אבל לפי האמת אינם רק ברכות, ולהבין הענין הוא [ע"ד] מ"ש בזוהר תלת דרגין מתקשרין דא בדא אורייתא וקוב"ה וישראל וכולהו דרגא על דרגא סתים וגליא וביאור בחי' סתים הוא היות מה שאינו נראה ומושג ואינו מתלבש במקום כלל ונק' סדכ"ס ופי' אפילו מן הסתימין הוא נעלם וסתים ולית מח' דלהון תפיסא בי' כלל (ומבואר במ"א בפי' אדון הנפלאות ועושה פלא כו' אפילו בחי' פלא שהוא מקור החכ' נחשב בחי' עשי' אצלו ית') ובחי' גליא הוא מה שאנו רואים בעולם גשמי שהוא בחי' אלקות (שבחי' אור וחיות אלקות המלובש להחיות העולם נק' גליא וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה דאף שאינו נראה מהות החיות עכ"ז ידוע ומורגש החיות הזה וכמבואר במ"א בפי' מבשרי אחזה אלוה אחזה ממש והיינו מבשרי כמו שאנו

עד: אוצ"ל ע"ד.

בשברי לכם מטה לחם: נעתק מבוך 700 קכו, א [והבא בחצאי ריבוע ניתוסף מבוך] 251 קמו, א (ושם בשינויים קלים).

המאמר — בלי הגהות — בלקוטי תורה בחקתי מח, סע"א (בשינויים קלים).

תלת דרגין: בלקו"ת שם מציין: בפי' אחרי דע"ג ע"א.

ולית מח' דלהון תפיסא בי' כלל: ראה ת"ז בהקדמה יז, א.

ומבואר במ"א: תורה אור בשלח סג, א.

וכמבואר במ"א: ראה לקו"ת אמור לא, ב.

יודעים שיש בבשר האדם חיות ונפש המלובשת בבשר ודם שהוא הגוף שדבר זה נרגש כו' כמו"כ אחזה אלוק' ולכן נק' כללות החיות הממכ"ע בשם עלמין דאתגלין) אבל באמת הענין כן הוא כי אין עוד מלבדו וכתיב ומלכותו בכל משלה וכל מה שאנו רואים מדומם צומח שבעוה"ז יש בכל גשמיות חיות רוחני המחי' אותם תמיד והוא ג"כ בחי' מקום וכמ"ש הנה מקום אתי שיש ג"כ בחי' מקום למעלה כו' ופי' מקום שהחיות רוחני בחי' מקום הוא (והן ששה קצוות גדולה וגבורה ותפארת ונצח וההוד כו' וכ"ש שהן שרשן ומקור להיות התהוות ו"ק גשמי דרום וצפון מזרח ומערב מעלה ומטה כו' וז"ש פני ארי' אל הימין כו' שהוא בחי' חסד וגדולה ופני שור מהשמאל שהוא בחי' גבורה ופחד כו') ונק' ג"כ גליא ובטל הוא לבחי' סתים שלמעלה מגדר זמן ומקום (וז"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' פי' לך היינו שהמדות אלו הן בבחי' ביטול ממש לך הוי' ולאו מכל אינון מדות איהו כלל) כענין ביטול אותיות המח' בשכל ואינו מתלבש [בו] כלל וזהו ברוך המקום כי ברוך הוא לשון המשכה שימשיך מלמעלה מן המקום לבחי' מקום ע"ד האמור בברכי נפשי להמשיך מן למעלה מן הזמן לבחי' זמן וז"ש ברוך ה' מן העולם ועד העולם (ופי' שיומשך ה'[ארה] שהוא בחי' סתום דקוב"ה להתלבש בבחי' גליא דקוב"ה, וביאור ענין התלבשות זו מבחי' סתים בבחי' גליא כמבואר במ"א דהנה עד"מ באדם הדיבור הוא מבחי' גליא שמתגלה לזולתו כי המח' והשכל אינו מתגלה, והנה אעפי"כ נמשך מהשכל והמח' ומתלבשים בתוך הדיבור וזהו משל להבין למעלה ענין המשכה מבחי' סתים שהוא בחי' מאוד עמקו מחשבותיך כו' שהן בבחי' עומק והעלם וגליא הם בבחי' המדות והדיבור כו' וכשנמשך מבחינת עומק מחשבותיך להתלבש בדיבור עליון כענין ממעמקים קראתיך ה' זהו בחי' סתים המתלבש בגליא ואעפ"י שבלאו הכי נמי מלובש בהדיבור חכמה אך אין ערוך לבחי' עמקו מחשבותיך הנק' סתים כו' כמ"ש במ"א ע"פ באתי לגני כו') והנה אורייתא [ג"כ] סתים וגליא וגם ישראל סתים וגליא (פי' שבחי' אחרונה מהנפש או מהרוח ונשמה מלובשים בגוף ונק' גליא אבל עצם הנר"ן הם בבחי' מקיף על הגוף ונק' סתים כו' ונק' מזלא בגמרא) וכענין הקללות האלה לפי הנראה בחי' גליא שבתורה אין מדבר בישראל כמ"ש והיו הקללות על אויבך וגם לפי שהסט"א הן בחי' אלה לשון רבים טורי דפרודא אבל ואתה תשמע בקול הוי' אלקיך וגו' כי הפנימיות בבחי' סתים בהמשכות החיות מן הסתים אל הגליא וזהו בקול והם בחי' הברכות שבקללות (ועמ"ש במ"א ע"פ כי תשמע בקול כי התורה נק' מפתחות הפנימים שבחי' פנימיות אלהות ית' נמשך ומלובש בבחי' קול והמשכות התורה וזהו בקול כו' ומצד בחי' סתים הנה הקללות האלה הם

האמור בברכי נפשי: בלקוטי תורה כאן בברכת השנים.
ע"פ באתי לגני: לקוטי תורה שיר השירים לא, סע"ד.
מזלא בגמרא: ראה מגילה ג, א.
ע"פ כי תשמע בקול: לקוטי תורה ראה כב, ד ואילך.

ברכות היינו הברכות הם בחי' סתים שבגליא) ויובן זה בפסוק בשברי לכם כו' שמבואר במדרש שהוא הקללה היותר גדולה ובאמת תוכיותו ופנימיותו הוא ברכה כי הנה ידוע שהתורה נק' לחם והוא מחי' את הנשמה כמזון גשמי שמחי' את הגוף אף שהלחם בחי' צומח והאדם בחי' מדבר והוא נגד השכל לכאורה שיהא חי ומדבר ניזון ומקבל חיות מדבר שהוא למטה ממנו במדריגה אך אמנם הענין שתבואת הארץ שורש חיותם באמת ממקום גבוה מאד אלא שנפלו בשבירה והצמיח החטה וכן בענין התו' שנק' לחם להנשמה (והוא ג"כ ע"ד הנ"ל שסודות התורה נשתלשלו בדברים גשמים איסור והיתר טומאה וטהרה כו' ופי' מפני שנפלו בשבירה פי' מחמת שבירת הלוחות הראשונות שהי' תחלה חרות ממלאך המות ושיעבוד מלכיות ומחמת שבירתן נתלבשו בדברים גשמיים וזהו בשברי לכם מטה לחם הוא עץ החיים הנק' סתים ובשבירת עץ החיים שהוא שבירת הלוחות נפלה ונשתלשלו בדברים גשמיים, פי' כ"א לא הי' שבירת לוחות הראשונות הי' התורה מטה לחם בבחי' עץ החיים לבד ולא כמשל הלחם הגשמי שמחי' את הגוף שהרי הוא בחי' צומח ולמטה במדריגה מבחי' מדבר רק שבשרשו הוא גבוה יותר אבל לולי התלבשות התורה בדברים גשמיים והיתה בגילוי ממש יוסתר צפונה שהוא למעלה מבחי' צפונה * נשמה והיתה אעפי"כ לחם להנשמה ור"ל אור וחיות כמו שהנשמה מחי' את הגוף וכמו שמצינו בחי' לחם למעלה כמאמר אכלו ריעים לעילא והוא בחי' אבא יונק ממזלא * מזלא בגימ' לחם הרי בחי' מזלא הוא למעלה מבחי' אבא שהוא חכמה וכמארז"ל הכל תלוי במזלא אפי' ס"ת שבהיכל וכמבואר במ"א ע"פ * פי' לחמו בלחמי ענין לחמי שהתורה ממשכת אור וחיות אלקות להתלבש בע"ס והיינו שהתורה גבוה יותר מהע"ס א"כ בחי' לחם למעלה גבוה באמת גם בגילוי מדבר הניזון ממנו וע' פע"ח שער יוה"כ * רק ע"י שבירת הלוחות שנפלה ונשתלשלה התו' בדברים גשמיים ואז הוא לגבי הנשמה כמו עד"מ הלחם הגשמי לגבי הגוף דלכאורה הגוף גבוה מהלחם בגילוי רק שמ"מ בשרשו הלחם גבוה יותר ולכן הגוף ניזון ממנו כנ"ל וכמו"כ פשטיות דיני התורה המחליף פרה בחמור כו' הוא לכאורה למטה במדריגה מבחי' אוי"ר וכלות הנפש של הנשמה ומ"מ התורה הוא לחם וחיות להנשמה כי באמת שרשה

שהתורה נק' לחם : **ראה ת"ז בהקדמה א, ב.**

צפונה : **אינו ברור בהכת"י ובבוך 251 ליתא.**

אכלו רעים לעילא : **זח"ג ד, א.**

אבא יונק ממזלא : **ע"ח שער א"א ספ"ט. ועוד.**

ממזלא : **בבוך 251 ממזל הח'.**

מזלא בגימ' לחם : **ראה טעמי (ושער) המצות — להאריז"ל — פ' אמור מצות לחם הפנים. ספר הליקוטים — להאריז"ל — תרומה כה, ל. מקדש מלך לזח"ב קנה, א.**

הכל תלוי במזלא : **ראה זח"ג קלד, א.**

ע"פ : **שם ליתא.**

וע' . . יוה"כ : **שם ליתא.**

גבוה יותר לאין קץ ממעלת הנשמה עצמה כו' וזהו ענין בשברי לחם מטה לחם ובאמת שבירה וירידה זו הוא צורך עלי' גדולה ביתר שאת מלפנים והרי זה ברכה גדולה).

ואפו עשר נשים פי' כי הנה התורה נק' לחם חיטה שהוא כ"ב אותיות התו' כמנין חטה והענין [הוא] כי האוכל עיסה שאינה נאפית עדיין אינו נתעכל במעיו כלל ואינו מתבלע באבריו להיות ממנה דם הנפש אבל האוכל אחר אפייתה הוא מתעכל במעיו ונבלע באבריו ונעשה דם הנפש והי' לאחדים ממש וכן הענין במזון הנפש שהוא התורה שכשאינה אפוי' אצל האדם כמו שית' לקמן אף אם הוא אדם שלומד תורה הרבה אינו מתאחד עמו אלא הוא ענין בפ"ע ואינו מקבל חיות ממנה כענין הלחם הגשמי שהוא עדיין לא נאפה כלל אבל כשהתורה אפוי' אצל האדם היא נבלעת בכל רמ"ח איבריו והי' לאחדים ממש (וזהו שארז"ל ע"פ אם ערוכה בכל ערוכה בכל רמ"ח איבריו היא שמורה וכו' * (ולשון ערוכה י"ל כמו דאיתא במשנה פ"ג דפסחים שלש נשים אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה ולישה ואפי' ית' לקמן ושלוש נשים הן כללות מבחי' עשר נשים הנז' כאן שהן ע"ס שבמל' וכוללים * ג' מוחין המלובשים בנה"י דאימא ובתיקוני זוהר נז' מענין ג' נשים הנ"ל *, ולהבין ענין אפי' הוא כענין אמרם ז"ל כי התורה נתנה באש שחורה ע"ג אש לבנה. והנה ענין אש שחורה הוא אהבה מוסתרת ונעלמת בלב כאו"א מישראל באהבה ותשוקה לדבקה בו ית' שאף בגילוי הוא טרוד בעולם * הגשמיות כי לבו בוער תמיד לאהבת הוי' כמ"ש צעק לבם אל ה' כי הלב [צועק] בהעלם והסתר לדבקה בו ית' ונק' חולת אהבה וכמ"ש סמכוני באשישות כי חולת אהבה אני ובאהבה זו המוסתרת אשר רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה שנתלהב ובוער תמיד לדבקה בו ית' בזה יוכל האדם לאפות לחם חיטה שהיא התורה וכשיאפה את התורה בשלהבת [י"ה] האה' אליו ית' בזה יובלע ד"ת במעיו והיו לאחדים עמו (אך קודם האפי' צ"ל בחי' לישה והוא שנותן קמח במים לחברם לעשות גוף אחד ועיסה אחת לכן צריך לעורר את האה' לדבקה בו ית' ולהיות משוך אחריך כמים שלא יהי' בבחי' פירוד ח"ו ואח"כ הוא שיבוא לבחי' אפי' והוא שיעיר בלבו רשפי אש האהבה דהיינו שתתלהט ותתלהב נפשו לאסתכלא ביקרא דמלכא ותתבטל כח הנפש ממהותה ומציאותה באהבה עזה יתירה מבחי' אהבה לדבקה

חיטה שהוא כ"ב אותיות התו': **ראה זח"ג קפח, ב.**
ערוכה בכל רמ"ח איבריו: **ראה עירובין נד, רע"ב.**
(וזהו . . וכו': **שם ושמורה בו.**
שבמל' וכוללים: **שם שבבי"ע וכללותן.**
הנ"ל: **שם הנ"ל).**
כי התורה נתנה: **ראה ירושלמי שקלים פ"ו, ה"א. רש"י ברכה לג, ב.**
בעולם: **שם בעסקי.**

בו ית' בלבד לרוות נפשו הצמאה שהוא בחי' מים הנ"ל אבל האה' כרשפי אש הנ"ל יתירה ע"ז הרבה כי כמו שהמים והאש הן ב' הפכיים בטבעם מים הוא טבע מחבר לגוף * והאש הוא בטבע מפרר ומפריד היסודות כנודע שבאש מתפררים כל היסודו' שיסוד המים יוצא בעשן כו' ויסוד העפר נעשה אפר מפוזר כו' וכך האה' בבחי' רשפי אש הוא היפוך מבחי' האה' של בחי' מים שהוא בחי' לדבקה בו ית' דהיינו שתש(ע)[א]ר עצמי' ומהות הנפש דבוקה בו ית', משא"כ בחי' רשפי אש היא האהבה שמפרדת כוחות הנפש ממהו"ע ושיתהפך * הנפש אל חיק אביו אור א"ס ב"ה ממש כמבואר במ"א ע"פ כי תבואו אל הארץ ושבתה הארץ כו' ע"ש וביאור הדברים כי בחי' לדבקה בו אמרז"ל שהוא הדבק במדותיו כי א"א * לדבקה בו ממש כי הרי כתי' כי הוי' אלקיך אש אוכלה הוא ומדותיו היינו בחי' ע"ס ובחי' כלים אך דוקא לדבקה בו ממש הוא א"א דהיינו שתשאר עצמיות ומהות הנפש כמו שהיא זאת א"א אלא א"כ שיהי' הגילוי רק ע"י מדה וכלים וכמו שארז"ל בי' נברא העוה"ב ע"י צמצום אבל רשפי אש האה' הוא בחי' ביטול הנפש והתכללות בעצמיות א"ס ב"ה כמ"ש בתניא פי"ט הגם שתהי' אין ואפס ותתבטל שם במציאות לגמרי ולא ישאר ממנה מאומה ממהו"ע הראשון אעפי"כ זה רצונה וחפצה כו' ועמ"ש במ"א מענין ב' מיני אהבות אלו ע"פ שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ בניה כו' ונלפע"ד * דביטול זה אין פי' העדר המציאות לגמרי כ"א שלא ישאר ממהות הראשון שהוא בחי' בריאה יש מאין כ"א תהי' בבחי' אין וכמא' נשמה שנתת בי טהורה היא ואח"כ אתה בראתה להיות בחי' יש אכן קודם שבראת היתה טהורה בחי' אין כמ"ש במ"א ע"פ יונתי [תמתי] כו'. ובזה יובן מארז"ל שלש נשים אחת לשה כו' שהן בחי' נה"י דאימא וכמ"ש בליקוטי הש"ס להאריז"ל ועיין בתי' תמ"ט ובס' כסא המלך שם כי בחי' התבוננות המביאה לבחי' אה' הנמשכת כמים הוא ההתבוננות מבחי' השתלשלות העולמות כו' וכולא * קמי' כלא חשיב אשר ע"כ תתלהט ותתלהב הנפש לאסתכלא ביקרא דמלכא כו' כנ"ל, אחת עורכת הוא הממוצע בין לישה ואפי' דהיינו להיות אה' דבחי' מים ערוכה בכל רמ"ח

לגוף : שם ומצרף.

ושיתהפך : שם ותשתפך.

ע"פ כי תבואו : לקוטי תורה בהר מ, ג.

הדבק במדותיו : ראה אגה"ק סט"ו (תניא קכג, רע"ב). אור תורה ס"פ עקב.

כי א"א : שם ובמ"א ארז"ל וכי אפשר. (ראה ספרי ס"פ עקב).

בי' נברא העוה"ב : ראה מנחות כט, ב.

ונלפע"ד : שם והענין הוא.

ע"פ יונתי : לקוטי תורה שיר השירים טז, ד.

בליקוטי הש"ס : לפסחים שם.

אה' . . וכולא : שם רשפי אש היא היותר נעלה ונקי' אחת אופה והיא ההתבוננות ממהו"ע ית' דכולא.

איברי' וכמ"ש באגה"ק ד"ה מה יפית כו' להיות חזק ואמיץ לבו בגבורים להיות האה' נראה* בגילוי רב בכל כוחות חלקי הנפש שבגוף כו' ע"ש ומזה יבוא לבחי' אפי' כנ"ל) (וע' בזוהר הרקיע להאריז"ל פ' בראשית על הזהר ד' י"ט שלנגד ג' נשים הנ"ל דקדושה יש ג"כ ג' נשים בקליפות ויובן זה ממ"ש במ"א בענין ג' שרי פרעה שר האופים כו' איך שיש גם בזלעומ"ז כו' וכמ"ש בתני' ע"פ הוא בוער כתנור אש מאופה כו' ותאוות תענוגי עוה"ז זהו אחת אופה* כו') וזהו ואפו לחמכם פי' התורה בתנור אחד פי' החמימות האה' הבאה בהתבוננות של אחד יחידו ש"ע (דמהתבוננות זו בבחי' יחו"ע הוא שיוכל לבא לבחי' רשפי אש האהבה בבחי' אש שחורה וכמ"ש אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש פי' שמש הוא יחו"ע כי שמש ומגן הוי' אלקים הוי'* יחו"ע ויחו"ת והנה תנור הוא יסוד דאימא בחי' אחת אופה והיינו כתנור* חומה גדול ביותר [ו]פירש"י בפ' כירה מפני שהוא קצר מלמע' ורחב מלמטה ע"כ הוא מחזיק החום יותר ופי' הוא כמשנת"ל בפי' אש שחורה שהוא אהבה מוסתרת שהיא בפנימיות הרבה יותר מן הנראה ממנה בגילוי ולכן נמשל לתנור כו' שהיא רחבה למטה ביותר כנ"ל וז"ש ונפש כי תקריב קרבן מנחה מאפה תנור וכתיב תקרב בלא יו"ד ויש אם למסורת דהיינו כשהנפש רוצה להתקרב בעצמה להוי' אזי תהי' בחי' מאפה תנור וכמ"ש ואפו עשר נשים בתנור אחד פי' שמתעורר בלבו רשפי אש האה' מחמת בחי' אחד דהיינו [מ]גדולתו של ממהקב"ה הממכ"ע וסוכ"ע וכולא קמי' כלא חשיבא אשר ע"כ תתלהט ותתלהב הנפש כו' כנ"ל וענין עשר נשים הוא [כי י]ש בנפש כאו"א מישראל יש עשר בחי' שלש אמות ושבע כפולות ובעשרה דברים אלו יהי' האפי' הנ"ל ויהי' בחי' אלו בחי' נוק' שידעו שבאמת אין הטוב שלו דהיינו התשוקה לדבקה בו ית' אינו מעצמו ועבודתו רק בעל האמת נותן לו האמת וזהו הי' בעיניך כרשע אפי' אם אתה לומד תמיד ומתפלל תמיד הי' בעיניך כרשע אבל הרע בעצמו שלו כי הוא בעצמו וזהו שלהבת י"ה כי השלהבת לאהבת ה' הוא מן י"ה וכשיהי' בעצמו בבחי' מקבל לבד ולא בחי' יש יכול לבוא לידי אפי' הנ"ל. והשיבו לחמכם במשקל פי' שישים התורה ע"י אפי' הנ"ל מלמטה למעלה בחי' משקל כמ"ש ושקל בפלס הרים, היינו שהיא בבחי' שלמעלה מהרים שבו שוקל הרים ונק' מתקלא בזוהר. ואכלתם ולא תשבעו ע"ד

נראה: **באגה"ק שם המסותרת נגלית.**

בתני': **פ"ל. עיי"ש**

אופה: **שם לשה.**

הוי': **שם הוא.**

כתנור: **שם כי תנור.**

פרש"י בפ' כירה: **שבת לח, ב.**

הי' בעיניך כרשע: **נדה ל, ב.**

אוהב כסף כו' כן הוא באהבת ה' תשוקה תמיד לחזור פעמים רבות עד אין מספר בכל פעם יהי' בעיניך כחדשים ממש ולא ישבע נפשו בהם לעולם וכמ"ש אל תבוז כי זקנה אמך וגם שלא יהי' בבחי' זקנה כמארז"ל ומי איכא זקנה קמי' כו' שהוא ית' למעלה מן הזמן ואין הזמן מושל בו להזקינו אבל בלאו הכי אין מקבל חיות מהתורה וכמ"ש וכבודי לאחר לא אתן כו' וד"ל.

[וזכרתי — אוה"ת בחקותי ע' תרצ שו"ה וזכרתי — אזכור]

ובכל הנ"ל יובן ג"כ מה שלקח הוי"ו משכון מאליהו כי הנה באליהו בהר הכרמל נאמר ב"פ הוי' הוא האלקי' ופרש"י בפ' שופטי' סי' ד' בהר סיני נאמר ב"פ אנכי הוי' כו' ע"ש והיינו שע"י התורה ממשיכים גלוי שם הוי' כנ"ל שזהו ענין בריתי יומם ולילה, אבל אליהו שהביא דורו לתשובה זהו ענין גלוי בחי' לפני הוי' תטהרו ולכן נאמר ב"פ הוי' הוא האלקי' שהפעם הב' הוא כענין מ"ש יעקב והי' הוי' לי לאלקים כו' וכמ"ש במ"א באריכות ע"פ שובה ישראל עד הוי' אלקיך כו'.

ומי איכא זקנה קמי' : יבמות טז, ב.
ובכל הנ"ל יובן : נעתק מבוך 1048 קפד, א. נמצא ג"כ בבוך 1227 רכח, א.
ע"פ שובה ישראל : לקוטי תורה דרושים לשבת שובה סד, ד.

מפתח הענינים

כ

ל

מ

נ

ק

ר

ש

מפתח כללי

ל(ארבע כרכי) אור התורה ויקרא

•

תורה

בא

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
ואמרתם זבח פסח	ד	תתקפו		ג	תשלח
מצות יאכל את שבעת הימים	ג	תשנד	בעצם היום הזה	ג	תשמ
והגדת לבנך	ג	תשלא			

ויקרא

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
[ביאור ע"פ ויקרא]	א	ריז		ב	תכה
דבר על בנ"י אדם כי יקריב	א	א	וסמך ידו על ראש העולה	א	רכא
אדם כי יקריב מכם	ג	תשכא	ונתנו בני אהרן הכהנים	א	ז
	ג	תשכח	ולא תשבית מלח	א	רכה
אם עולה קרבנו	ב	ז	וכל קרבן מנחתך	א	רכו
	א	רכ	כי כל שאור וכל דבש	א	ח
ושחט אותו על ירך המזבח	א	ד	אם כהן המשיח יחטא	א	רלד

צו

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
צו את אהרן	א	יד	זאת התורה לעולה ולמנחה	א	יז
תורת העולה היא העולה	א	יא	וזאת תורת זבח השלמים	א	יח
ולבש הכהן מדו בד	א	טז	אם על תודה יקריבנו	א	כב
והרים את הדשן	ג	תשצט			

דרושים לפסח

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
הא לחמא עניא	ב	תנג	מצה זו	ג	תשצח
עבדים היינו	ד	תתקעא	[מצה]	ד	תתקצא
ואפי' כולנו חכמי'	ד	תתקעה	הלל הי' כורך	ד	תתקצג
כי ישאלך בנך	ג	תשנח	כי עמך	ד	תתקצג
	ג	תשסה	ששת ימים תאכל מצות	ב	תמז
והגדת לבנך	ג	תשלא	ביאור על ששת ימים	ב	תמח
	ג	תשלח	ד"ה ששת ימי'	ד	תתקצד
להבין מ"ש מלכותך מכ"ע	ד	תתקעו	ששת ימים תאכל מצות	ד	תתקצד
להבין שורש ענין פסח ומצה	ד	תתקעח		ד	א'ג
	ד	תתקפג		ד	א'יב
ואמרתם זבח פסח	ד	תתקפו	לביאור ששת כו' מצות	ד	א'טז

מפתח כללי

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'

ל"ג בעומר

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
בל"ג בעומר פסקו למות תלמידי ר"ע	ד	א'קיז	ענין ל"ג בעומר הוד שבהוד	ד	א'קיח
			גבולות ארץ	א	קפז

בהר

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
וידבר . . בהר סיני	ב	תקצד	וקדשתם את שנת החמישים	ב	תרח
דבר . . ושבתה הארץ	ב	תקצד		ג	תתקיג
	ג	תתעז	פ' בהר בשנת היובל	ד	א'קכח
	ד	א'קכה	בשנת היובל תשובו	ד	א'קכט
[ביאור . . ושבתה הארץ]	ג	תתפה	וכי תמכרו ממכר לעמיתך	א	קפח
	ג	תתצו		א	שלה
[ביאור . . ושבתה הארץ]	ג	תתצז		ד	א'קלב
	ד	א'קכא	את שבתותי תשמרו	ב	תריא
	ד	א'קכד		ד	א'קלז
כי תבואו אל הארץ	ג	תתצז	[ביאור את שבתותי]	ב	תריז
לד"ה כי תבואו ושבתה	ג	תתפד		ג	תתק
	ד	א'קכח	[ביאור את שבתותי]	ג	תתקח
שש שנים תזרע שדך	ב	תקצט	ד"ה את שבתותי תשמרו		
את ספית קצירך	ב	תרא	דתק"ע	ג	תתקטו
והיתה שבת הארץ	ב	תרד	בד"ה את שבתותי תשמרו		
וספרת לך שבע שבתות שנים	ב	תרה	דתקע"א	ד	א'קנז
והעברת שופר תרועה	ב	תרו			

בחקותי

ד"ה	כרך	ד'	ד"ה	כרך	ד'
אם בחקתי תלכו	א	קצג		ב	תרעז
	ב	תרלד		ב	תרפב
	ד	א'קסז		ג	תתקמח
	ג	תתקכא	[ביאור והתהלכתי בתוככם]	ג	תתקמט
	ד	א'קעה		ג	תתקנ
[ביאור]	ג	תתקלב		ד	א'קעו
	ג	תתקמו	ושברתי את	א	שלט
והשיג לכם דיש	א	קצח	והבאתי עליכם	א	שלז
ונתתי שלום בארץ	א	קצח	בשברי לכם מטה לחם	ד	א'קפג
	א	ר	וזכרתי את	א	רא
ופניתי אליכם	א	שלח	[הגה ענין בריתי]	א	רב
ונתתי משכני בתוככם	א	שלח		א	שמ
והתהלכתי בתוככם	א	שלז	וזכרתי את בריתי יעקב	ב	תרפה
	ב	תרמ		ד	א'קפט
	ב	תרנד	וזכרתי להם ברית ראשונים	א	ריא
[קיצור . . והתהלכתי]	ד	א'קעו		א	שמ
[לד"ה והתהלכתי]	ד	א'קפב		ג	תתקנב

שונות

הוצאת ספרים
קרני הוד תורה
קה"ת
ליובאוויטש